

POUTNÍK

MARTA MOKRÁ

9.2.2025 - vydáno Obcí Unitářů v Brně pod licencí
Creative commons CC-BY-ND 4.0 International

Předmluva

Román Poutník v podání Marty Mokré nabízí originální pohled na Ježíše a jeho příběh, na příběh duchovního mistra, léčitele a člověka. Mohl by se takový ideální příběh odehrát právě takto, v našem neideálním světě? Je zbytečné o tom spekulovat. Román nás zaujal i proto, že je svou interpretací Ježíše blízký unitářství, které se vyznačuje odporem k dogmatismu a nekritické naivitě, aniž by vedlo k hrubému materialismu a popírání ideálů.

Ježíš z románu Poutník se pravděpodobně v různých bodech neslučuje s naukami a krédy různých křesťanských církví. Také je sotva možné, aby přesně odpovídal dávné historické realitě, neproniknutelně zahalené závojem času. Snaží se však poctivě vystihnout ducha Ježíšovy nauky. Je na každém z nás, jestli projdeme nevěšmavě kolem, jestli sáhneme na základě svého předchozího přesvědčení k odsouzení, nebo jestli zde pro svůj život najdeme poučení.

Tato verze vznikla díky dobrovolnické práci členů Obce Unitářů v Brně. Prosím omluvte že je tato verze dosud velmi „neučesaná“, bez řádné jazykové a redakční korektury.

Za Obec Unitářů v Brně

9.2.2025 Pavel Sedlák

DÍL 1.

Kříž utrpení

Pontius Pilatus, římský prokurátor nad Judeou, nikdy nezapomínající uvádět svůj titul v plném znění, což mu vyneslo přezdívku superbis, na níž si velmi zakládal, neboť podle jeho mínění důležitý úřad, který zastával, opravňoval jej k podobnému chování. Pyšný! Ale raději pro sebe používal přídomek hrdý.

Tento Pontius Pilatus stál nyní nerozhodně ve sloupové síni, kde přijímal různé žadatele a prosebníky – a rozpačitě naslouchal slovům tajemníka, jenž mu oznamoval, že v malé audienční síni čeká ještě jeden žadatel, občan podle oděvu zámožný – patricij, kdyby to samozřejmě byl Říman. Dnes už Pontius Pilatus nehodlal nikoho přijmout. Ale přispěchal druhý tajemník, znající všechny pomluvy, ale také pravdy o celém Jeruzalému a důvěrně svému pánu pošeptal, že čekající je Josef Arimatejský, takto velký boháč, majitel vinic a jiných pozemků, a také ovšem několik domů, takže by se nehodilo před ním zavřít dveře, poněvadž – bude-li žádat o cokoli, jistě se neprojeví skrblicky.

„Kašlu mu na jeho peníze,“ vyjádřil se Pontius Pilatus vulgárně, čemuž občas neodolal, „ale nemohu si zneprátnit zdejší nobilitu.“ Poslední výraz vyslovil s opovržením, poněvadž samozřejmě občané podrobené

-2-

Judey nikdy nobiles být nemohli a on jimi z té duše opovrhoval, „Kdože je to?“

„Josef z Arimatie, ten majitel pozemků.“

„To už jsem slyšel. Co může chtít? Ať tedy vejde. Mně na jejich šábesu málo záleží.“ Byla to narážka na příkaz, že všechny práce a veškeré záležitosti musí být vyřízeny do večerní hodiny, kdy začínal Svatý den.

Tajemník se uklonil, poťouchle si myslil, že peníze přece jen mají váhu, i když Pontius Pilatus jich má nadbytek a vyšel do předsíně. Ba – není radno si zneprátnit boháče. Oslovil čekajícího.

„Prosím, pane, vejdi. Pontius Pilatus tě velmi rád uvidí.“ Byla to pouhá fráze, používaná ve všech případech, ale v Josefovi z Arimatie přece jen vzbudila maličko naděje. Spěšně urovnal své drahé roucho a následoval tajemníka, když mu předtím vtiskl do ruky zlatý denár. Stráž sklonily svá kopí a tajemník, ukláněje se až ke kolenům, odhrnul závěs. Dveřníci rozevřeli obě křídla dveří dokořán, takže Josef z Arimatie vstoupil jakoby poněkud vítězně.

Pontius Pilatus mu přispěchal vstříc.

„Ave!“ pozdravil jej latinsky a těšil se, že jej přivede do rozpaků – toho bohatého Žida, který je přece pouhý vazal.

„Salvus sis et valeas!“ odpověděl Josef z Arimatie čistou latinou, a s poněkud zlomyslným potěšením shledával, jak je ten pyšný prokurátor vyveden z míry a rozpačitě se snaží navázat hovor. Nesmím si ho popudit – blesklo mu hlavou – i promluvil.

„Mám k tobě prosbu, ctihodný prokurátore. Byl bych ti vděčný, kdybys mě vyhověl.“ Zdůraznil slovo vděčný, čímž dal najevo, že jeho vděk nebude sestávat jen ze zdvořilostních vět.

„Pokud to bude možné.“ Pontius Pilatus maličko pokrčil rameny, pouze tak, aby neporušil etketu. A pokračoval, chtěje si Josef z Arimatie naklonit, neboť předpokládal, že za svou blahovůli dostane značnou odměnu. „Víš přece, že si vážím zámožných a vzdělaných občanů, poněvadž jsou povoláni k tomu, aby pro chudý lid činili mnoho.“ Spolkne to, nebo nikoliv, uvažoval Pontius Pilatus a už slyšel Josefova slova.

„Jsi příliš laskav a na tvou laskavost spoléhám. Ostatně musím říci, že vaši římské bohové jsou velmi shovívaví, když dovolí, abychom uctívali svého Boha, přestože jsme podrobený národ.“ - Jestlipak se chytí? - ptal se v duchu Josef z Arimatie. Samozřejmě že se chytil.

„Naši bohové jsou mírumilovní. Ale,“ zatvářil se poněkud usměvavě, „upozornuji tě, že nejste národ podrobený, nýbrž zcela rovnocenný národu římskému. Už ta vaše vzdělanost! Mluvíš latinsky zcela bez cizího přízvuku.“ Pontius Pilatus začal mluvit řecky, což byla řeč vzdělanců, „Pověz mi tedy, o co ti jde. Vyhovím ti.“

„Děkuji předem, kyrie,“ odpovídal Josef z Arimatie plynou řecčinou, „chci tě požádat, prokurátore, abys mě vydal jednoho popraveného – tedy – jeho tělo. Zaplatím všechny výlohy.“

„Ale to je maličkost. Nejde ti ovšem o některého z těch lotrů. Jsou nebo byli to vrazi a loupežníci. Jde ti o ...“

„Ježíše Nazaretského.“

„Král židovský ...“ zamyšleně pronesl Pontius Pilatus, „Poslyš – on se tak přece nenazýval. To jen lid řval – zve se králem! Chátra. Byl to snílek. Chtěl prý spravedlnost pro všechny a podobně. Zemřel brzy. Někdy se to stává. Proč ne? Vezmi jeho tělo. Ten si zaslouží slušný pohřeb.“

„Zde je sto denárů. Za ochotu a na výlohy.“

Pontius Pilatu přece jen se zarazil. Dychtivě hleděl na hromádku zlata, potom se zmohl na slova:

„Jak si přeješ, abych je použil? Pro chudinu – nebo ...“

„Sám nejlépe uvážíš účel použití Pontie Pilate. Při bystrosti a ušlechtilosti svého ducha rozhodneš správně. Tím jsem si jist.“ Zřetelně viděl, jak se prokurátor napřimil a nabyl sám před sebou důležitosti. Vzal malé kladívko a uhodil na gong. Vešla stráž.

„Vezmi si pět mužů, Lucie, silných mužů a vůz. Budete jednoho z těch popravených snímat z kříže. Ale tak, aby se tělo nepoškodilo. Rozumíš?“

„Ano, pane. Rozkaz, pane!“ a uhodil mečem o štít.

S mnohým ujišťováním o přátelství obou národů se Josef z Arimatie a Pontius Pilatus rozešli. Jen žoldněř zmizel za dveřmi prokurátor shrábl zlato a ukryl je v tajné zásuvce překrásné skříňky. Potom celou záležitost pustil z hlavy, až na ty denáry, z nichž měl skutečnou radost. Samozřejmě že jich nepoužije pro chudé! Chátra ...

Žoldněř nejprve dostal dva zlaté peníze, které okamžitě schoval v opasku a s vervou začal rvát na své podřízené.

„Tak, chlapi! Pět vás půjde se mnou na Golgotu! Hněte se! Nestát! Kleště, kladiva, páčidlo – všechno na vůz! Celeriter! Budeme sdělovat jednoho popraveného. Dělejte!“

Josef z Arimatie rozdal po dvou sříbrňácích. „Juchej! zvolal jeden ze žoldněřů – bude na pití!“

Vykročili na stejnou cestu, kudy se toho dne ubíral On. Josef na něho – na Ježíše neustal myslet jako na žijícího, poněvadž si nedokázal představit že by zemřel. Není to možné – není – není – opakoval si, ale když si představil všechna zranění, která On utrpěl a množství krve, jež těmi zraněními vyteklo, zapochyboval na chvíli a zoufale se obrátil k velícímu žoldněři.

„Měli bychom si pospíšet.“ a přidal mu zlatý peníz.

„Chlapi! Pohnout!“ hulákal voják, „Tlačte vůz! Pomozte koním! Potom si odpočnete.“

Konečně dospěli na vrchol kopce. Vládlo tam naprosté ticho. Tři kříže se tyčily k obloze jako tři přísahající prsty lidstva. Jaké je to lidstvo, které takto krutě trestá provinilce, jejichž hříchy neliší se od provinění mocných? Ale mocní jsou nedotknutelní, třebaže rovněž zabíjejí, okrádají, přivlastňují si cizí majetek, pořádají pitky frejovnými ženami a bez jakéhokoliv svědomí pronásledují ty, kteří se jim znelíbili pro nesouhlasné názory.

Od balvanu se oddělila postava. Rabbi Nikodém! Hrozila mu smrt, kdyby se prozradilo, co podniká. Objali se s Josefem z Arimatie.

„Pospěšme si! Veliteli!“

Žoldněř takto povýšený se zazubil.

„Kterého, pane?“

„Prostředního. Opatrně, aby – aby mrtvý nebyl zhanoben.“

„Je pěkně dodělaný, jen co je pravda!“

Žoldněři zvedali kříž. Byl zapuštěn značně hluboko, aby se neskácel. Velitel řval svoje rozkazy, rabbi Nikodém rozložil na kameni pět stříbrných penízů. Vojáci znásobili svou pečlivost. Konečně kříž vyzvedli a opatrně jej pokládali na zem.

„Ten už to má docela za sebou.“ řekl jeden z nich.

Potom nastala nejobtížnější práce. Vytáhnout hřeby. Byly dlouhé téměř dvě pídě silné jako malíček dospělého muže.

Tu bylo nutné, aby si dva žoldněři opatrně stoupli na příčné břevno kříže a další dva hřeb vytáhli. Šlo to zvolna. Kdyby mohli hřebem pootočit, uvolnil by se, ale poškodila by se ruka v zápěstí, kde byla přibita. Hřeb se pohnul. Maličko, ale stačilo to, aby práce šla snadněji.

„Tak ještě! Zabrat!“ řval velitel.

„Už to bude. Ale ruka krvácí.“ Znovu se vzepřeli. A pojednou byl hřeb venku, vojáci se zasmáli a Josef i Nikodém poklekli, aby uvolněnou ruku zabalili plátnem. Nemluvili, ani slůvko neprohodili, aby se náhodou neprozradili ..., aby se vojáci nedozvěděli ... ale oni stejně neměli zájem o nic, než o peníze. Jen velitel se chvíli díval na záhadný nápis na tomto kříži, neuměl však číst, tázat se nechtěl, ani mu to nestálo za to. Myslíl na své zlaťáky a bylo mu dobře.

Při osvobození druhé ruky vyteklo ještě větší množství krve, až se Josef i Nikodém polekali.

„Vždyť vykrvácí!“ zvolal Josef z Arimatie.

„To už je jedno.“ ozval se velitel, „Je mrtvý stejně, tak co.“ Zřejmě neměl ponětí o tom, že mrtvé tělo nekrvácí, „A teď nohy!“ zařval na své lidi, „Pozor! Nerozbít kosti. Nohy jsou z takových kostiček.“ dával najevo své anatomické znalosti.

„Jsi skutečně chytrý.“ zalichotil mu Nikodém, což nebylo na škodu.

„Pane, co já už jsem viděl mrtvých na bojišti a popravených! To bys nespočítal. Víím, co tělo člověka obnáší. To není jako u zvířete. Kdepak! A nohy – ty mají skutečně kostičky. A měly by mít pořádné kosti! Vždyť se na nich celý život chodí. Tak, chlapi, zabrat!“

„Půjde to těžko!“

„Hřebík je tam zaražený až po hlavičku!“

„Levá noha je vykloubená!“

„To se ti zdá. Jenom otočená.“

„Tak zaber! No! Nahoru! Neotácej tím hřebem!“ žoldněř surově zaklel, ale to už byl jejich zvyk a kleteb používali jako běžných slov.

Hřeb se konečně pohnul, a Josefovi se zdálo, že Ukřižovaný zareagoval nepatrným pohybem víček. Pohlédli na sebe s Nikodémem a v tom pohledu se zračilo uspokojení zároveň se strachem a obavami, aby nebylo pozdě. Potom by se všechna jejich činnost stala zbytečnou a marnou i smutnou, poněvadž očekávaný výsledek by se nedostavil, což by přineslo zármutek nepřekonatelný.

Vše zařídili. Podplacený žoldněř ohlásil Pilátovi už o šesté hodině, že král židovský je mrtev. Ostatně – byl o tom sám přesvědčen a když dostal denár, ochotně sdělil tuto skutečnost prokurátorovi. Ten se sice podivil, ale mnoho se tím nezabýval, až do chvíle, kdy si Josef z Arimatie přišel vyžádat tělo. Zapochoyboval na okamžik, měl však hrst zlaťáků, tak co mu záleželo na jednom popraveném, žije-li, či nikoliv. Shledával ovšem stranou vědomí, že je trochu při něm, při tom Ježíšovi Nazorejském, poněvadž byl tak vzdělaný, mluvil plynne latinsky, takže nebylo potřebí tlumočníka. Jakmile Pontius Pilatus začal s řečtinou, odpovídal mu stejně, a to čistým řeckým jazykem bez jakéhokoliv přízvuku.

Pontius Pilatus věděl nyní, že Židé nejsou prostoduší otroci, jak by si Řím rád představoval, nýbrž národ s tradicí a dějinami patrně staršími, než jsou dějiny Říše římské. Uvědomil si to pouze pro sebe a rozhodl se pomlčet o tom. Bohové vědí, jak se dějiny budou vyvíjet. Pocítil malé uspokojení, když si uvědomil, jak je židovský národ nepočtený, zastyděl se za svou myšlenku a chtěje ji zahnat, začal rvát na otroky své rozkazy.

Posléze se zdařilo hřeb vytáhnout. Nohy klesly z trámu na zem.

„Tak hotovo.“ pronesl velitel a žoldněři už už se chystali spěchat do krčmy, případně do nevěstince. „Jenom pomalu!“ rozkřikl se, „Teď mrtvolu naložíme na slámu a odvezeme. Dělejte!“

„Je to nedaleko.“ pronesl Josef z Arimatie, „Mám tam hrobku na svém pozemku. Jen asi jednu míli.“

„Dobrá. Opatrně! Vždyť pořád krvácí. Bude bílý jako stín ducha. Musel to být chlapisko, pane.“ oslovil Josefa z Arimatie, „Škoda – ten by mohl být v římských službách centurionem. No – bohové s ním. Jedeme!“

Vydali se na cestu, která nyní byla snadnější. Koně frkali. Podivné, ale žoldnéři šli tiše, ani neřinčeli zbrojí, jak měli ve zvyku, aby ukázali své vojáctví. Přidržovali vůz, vyhýbali se výmolům, kleli potichu, neboť bez kleteb se žádný žoldněř neobejde. Hrálo je pomyšlení na peníze.

Zastavili u brány nějakého sadu. Přispěchalo několik bíle oděných mužů a vojáci mimoděk pozdravili tasenými meči. Nikodém rozdal ještě něco peněz.

A potom oba slyšeli, jak vůz ujíždí do města, žoldnéři řvou, chechtají se, klejí jen tak pro zábavu, koně řehtají, všechno řinčí ...

Pojednou nastalo veliké ticho. Tak nesmírné ticho, že se zdálo, že nedýchá nejen Ukřižovaný, ale také nikdo z přítomných. Stáli nyní nad Sejmutým z kříže, jenž těžce spočíval na houni rozprostřené na slámě. Ozval se jakýsi pták.

„Tam v hrobce bude ještě tišeji.“ polohlasně řekl jeden z bíle oděných, jakoby se bál vejít do skály.

„Přesto musíme jednat.“ rozhodně promluvil Josef z Arimatie, „Jen rychle dovnitř, aby nás nepřistihli.“

Osmělil se mladý Nazorejec a sáhl ležícímu na hrud'

„Nežije.“ řekl zoufale, „Ježíš nepřežil ukřižování, přestože trvalo krátce. Ježíš nežije – nežije –“ naříkal zaplaven beznadějí.

„Mlč. Uklidni se. Víím, že je živ.“ promluvil Nikodém, „Pohleď přece, jak se řine krev z ran. Mrtvý nekrvácí.“

„Pozbude mnoho krve!“ naříkal opět onen mladý novic, „I když tvrdíš, že je naživu – a bude to pravda – zeslábne velmi a ...“

„Dost řečí.“ ukončil jeho bědování Josef z Arimatie, „Opatrně jej zvedneme. Opatrně. Ne – bolest necítí, je v bezvědomí. Jen rychle a opatrně!“

Ve vší tichosti odnášeli bezvědomého do nové hrobky, vytesané do skály na pozemku Josefově. Bylo tam chladno. Dvě olejové lampy matně a spoře osvětlovaly kamenné lehátko, na němž už bylo připraveno plátno, pokryté vrstvou hojivé masti z aloe a myrhy, kterou obstaral Nikodém, a to v takovém strachu, aby jí bylo dostatek, že v hrobce nyní stály nádoby se sto librami vonné a omamné směsi.

Teď museli opatrně Ježíš položit na rozestřené plátno. Rány a ranky po bičování neustále krvácely, ale všichni doufali, že hojivý zábal krev zastaví. Dva z mužů zatím roztírali mast na dílu plátna, který měl být položen přes hlavu, obličej a celé tělo, až by pokryl i surově zraněné nohy.

„Ó Bože věčný!“ zvolal někdo, „Vždyť to levé rameno je vykloubené.“

Pohleďte, jak se ruka prodloužila!“

„Teď s tím nemůžeme nic dělat.“ promluvil rozechvěle Josef, „Nejprve se Ježíš musí vzpamatovat z mrákot. Bůhví že se přihlásí bolest, ale tu dokážeme zahlušit pálením omamných bylin. Překryjte jej. Tělo už si pomůže. Lehce plátno přitlačte. Tak to bude dobré.“

„Pane, ozval se ranhojič, který dostal bohatě zaplaceno, aby případně byl nápomocen radou. Ale držel se raději v pozadí, neboť se doslechl o svatém kazateli jménem Ježíš – a nyní měl poněkud obavy z blízkosti tak významného člověka. Také ovšem se ostýchal, poněvadž ve společnosti bohatých, vznešených, mlčenlivých mužů byl poprvé. „Pane,“ ozval se přece jen, „zdá se, že tento svatý muž nezemřel.“

„Z čeho tak soudíš?“ ozvalo se několik přítomných potěšeně.

„Je vláčný. Tělo je poddajné. Kdyby nežil, už by ztuhl.“ a uklonil se mužům a ležícímu Ježíšovi zvláště. Soudil, že to nemůže škodit.

Nyní však nezbývalo, než čekat a čekat na spásný pohyb víček, na téměř nepostřehnutelný vzdech, který by se jistě ozval, kdyby umučený procitl z bezvědomí a pocítil palčivost všech svých zranění. Avšak nejdůležitější bylo aby se ozvalo srdce, ta podstata života, jeho projev a uchovávatel. Všichni v tom tichu naslouchali, ale slyšeli pouze tep srdcí vlastních, šeleštění krve, proudící horečnatě v jejich žilách a časem vzdech některého z nich, který už své vzrušení nedokázal ovládnout.

„Jestliže se neprobudí z mrákot – co budeme dělat?“ malomyslně pronesl Nikodém.

Tu všichni klesli na kolena, tiše odříkávající modlitby a z celé duše vzývající Hospodina.

„Probudí se.“ jasně promluvil nazorejský novic a všem se zdálo, že jeho tvář se rozzářila očekáváním a jistotou, že toto doufání bude naplněno. Pocítili záchvěv radosti, neboť chtěli uvěřit a uvěřili. Opět nastalo to nekonečné, tiché čekání. Jeden z bíle oděných Nazorejců vyšel ven, aby pohlédl na oblohu, na hvězdy, které mu vyjeví, jak dalece noc pokročila. Vrátil se a tlumeně řekl:

„Nastala půlnoc a v té době mají hvězdy největší sílu, kterou mohou vlít do těla člověk, chce-li tomu Hospodin. Půlnoc trvá malou chvíli. Naslouchejme, přátelé – snad k životu.“

„Život v něm dríme, ubit utrpením. Al neodešel. Kdyby se jeho duše vzdálila, poznali bychom, jak je tělo prázdné. Ono však je vyplněno duchem i životem, jenže je oba přemáhá spánek.“

Náhle se zachvěla světélka lampiček. Všichni strnuli. Maličký vzdech se

ozval.

„Žije!“ zvolal kdosi.

V horečném spěchu, avšak šetrně oddělávali plátno s léčivou substancí – nyní už posvátné plátno – ze zmučeného těla. Víčka Ukřižovného se zachvěla, pootevřelo se však pouze levé, neboť pravá tvář byla silně opuchlá po krutých políčcích. Pootevřené oko však dosud nevnímalo, Ukřižovaný byl silně omámen myrhou a dalšími esencemi, přimíchanými do hojivé masti. Posléze se ozval vzdech, srdce zvolna začínalo bít, rty se pohnuly, aby pronesly jediné slovo:

„Bolí ...“

Byl to výraz pokoření, smutku, zoufalství, ale jim připadal jako spásné zvěstování života, jenž obnoven probouzel zraněné tělo k pocitu bolesti a utrpení.

„Promluvil!“

„Ježíš promluvil!“

„Jediné slovo, ale co je v něm obsaženo.“ řekl Josef z Arimatie a začal hovořit, když se na něho všichni tázavě podívali, „Nechci mluvit o utrpení, které stihlo našeho Pána Ježíše, neboť už zmizelo a později se ztratí také jeho následky. Chci mluvit o naději, která se neztrácí, ať je člověk sebevíce navštíven hořkostí. V tom jediném slově utrpení je zcela proti smyslu naděje života. Každý život začíná utrpením, takže On, který nás vede k ušlechtilosti právě začal žít a čeká ho dalekosáhlý, požehnaný život, kterého se mu dostane. My všichni už budeme vzdálení, ale on bude žít.“

„Možná věčně.“

„Ano – avšak nikoli v tělesné podobě.“

Tu se méně zraněné oko pootevřelo – rty rozpukané a krvácející naznačily úsměv a přišlo další slovo:

„Přátelé ...“

Najednou všichni poklekli a sklonivše hlavy až k zemi, pronášeli slova modlitby, vzdávali Věčnému, Nepochopitelnému díky za život znovu vdechnutý do těžce poraněného těla.

„Josefe ...“

„Ano, jsem zde, ó Svatý, Bohem požehnaný náš Pane Ježíši ...“

„Nikodéme ...“

„Jsme všichni s tebou, Svatý Proroku, jenž znáš minulé i budoucí časy ...“

„Ježíši, ty nekonečně dobrý a trpělivý, nyní musíme opustit hrobové místo. Budeš pobývat v mém domě, budeš mým hostem, než se zcela uzdravíš. Rány už tolik nekrvácejí. Odneseme tě nyní do paláce. Musíš pojíst mlék s medem pro posílnění.“ Josef z Arimatie mluvil zcela tiše, přece jen si nebyl jist zda venku někdo nenaslouchá. Nic se tam však nehýbalo.

„Musíme si pospíšet.“ promluvil Nikodém, „Mohlo by nás zastihnout svítání, a to už chodí první hlídky.“

Plátno plné aromatických látek zůstalo na kamenném lehátku a tělo Ježíše zahalili čistým, bělostným šatem, položili na silnou houni a opatrně nesli ven z hrobky – zahradou, ovocnou alejí až k domu, kde tiše zavřeli dveře i okenice – a uložili jej potom na pohodlné lehátko. Maličko zvedl ruku. Tu všichni poklekli kolem jeho bolestného lože, tiše na něj volali, mluvili konejšivá slova, zdálo se jim, že se maličko usmívá. Podali mu lžičku s mlékem a medem. Nepatrně ochutnal. Avšak přistoupil ranhojič, rozevřel svou skříňku a řekl důležitě:

„Rány Svatého muže teď ošetřím hojivou mastí zvanou balsamum, která pochází z cizí země a pomáhá každému.“

Všichni odstoupili a zvědavě přihlíželi.

Ranhojič nejprve připravil studené náčinky na opuchliny v obličejí a začal jemně natírat jednotlivá zranění na hlavě, způsobená trním keře, zvaného Paliuru spina. Bylo jich bezpočet, ale ranhojič zvládal trpělivě jednu po druhé. Potom začal ošetřovat rány po bičování. Zdálo se mu, že zde nebyl dodržen zákon, předepisující pouze třicet devět švihnutí nejvýše. Římští žoldnéři zřejmě nešetřili námahou, či neuměli počítat.

Umučený povzdechl. Nikodém se vrhl k ranhojiči, hotov zabránit mu v dalším ošetřování, poněvadž se domníval, že bolesti Ukřižovaného se tím zvětšují. Ale Josef z Arimatie jej zadržel.

„To nebyl vzdech bolesti, nýbrž úlevy.“ řekl.

Mladý novic zatím vyměňoval chladivé náčinky. Zdálo se, že tvář poněkud nabývá svou pravou podobu. Ale otoky byly značné a víčko leželo zavřené jakoby mrtvé. Druhé se občas zachvělo, což všichni sledovali s povděkem, radostí a modlitbou v duši a srdci.

„Smrt se vzdálila,“ promluvil jeden z bíle oděných mužů, „tolik se vzdálila, že už nemůže Svatého Kazatele ohrozit. Ale co bude dále? Všichni ho poznají. A všichni nejsou přátelé.“

„I takzvaný přítel zradí leckdy.“ navázal Josef z Arimatie, „Něco se v člověku jakoby zlomí a on je naplněn důležitostí svého jednání. V té chvíli si

připadá roven Bohu, neboť má ve své moci život, či alespoň pověst jiného člověka.“

„Domníváš se tedy, že Jidáš nezradil ze zloby?“

„Jistěže ne. Jakou zlobu by mohl chovat k tomuto Spravedlivému? Byl důležitý. Předváděl se před Římany, k nimž by se jinak nedostal. Vůbec by si ho nevšimli.“ horlil Josef.

A přece mohl chovat zlobu ke Svatému Proroku.“ ozval se novic a sklonil hlavu při tomto pojmenování. Všichni na něho pohlédli nedočkavě, ale také hotovi bránit Ukřižovaného, kdyby na něm byla nalezena chyba, pro kterou by mohl být nenáviděn. „Ano – mohl chovat zlobu, ten zákeřný učedník Jidáš, a to zlobu závisti.“

Závisti ... snad máš pravdu, Abšalome,“ poprvé jej Josef z Arimatie oslovil jménem, a to byla veliká čest, takže novic se pokorně uklonil, „máš pravdu – a tím se Jidášova vina znásobuje. Závist – nenávist – zrada. Tyto pocity na sebe navazují a plynou jeden z druhého.“

„Ovšemže byl rovněž důležitý. Prostě – oplýval nectnostmi.“

„A Petr – Šimon – rybář?“ ozval se Nikodém, „Nezradil přímo, ale zapřel. Jak toto soudit?“

„Bál se. Měl v sobě strach. Bláhově zapřel Mistra v domnění, že se zbaví spoluviny na jeho kázání. Říkám spoluviny, poněvadž Židé, farizeové a podobně pokládají jeho kázání za buřičská. Ale nezbavil se ničeho, vždyť ho všichni znají a kdyby Sanhedrin jenom naznačil, že mu nestačí ukřižování Mistra, že chce obětovat rovněž některé učedníky, žoldnéři by je s radostí pochytili. Za peníze všechno.“

V nádherné síni domu Josefa z Arimatie panovalo nyní naprosté ticho, neboť začali se vši vážností uvažovat o tom, co bude dále, co zařídit a podniknout na záchranu Ježíše, který zdaleka není v bezpečí. Leckterý ze služebnictva mohl prozradit, že pán má u sebe záhadného muže, plného zranění, chorého, ale také urostlého a krásného.

Musí opustit město, kraj, všechny přátele zde zanechat, učedníky rovněž – což víme, kdo z nich by se mohl stát zrádcem, či z důvodů neznámých se pochlubit, že hovořil s Mistrem? Ovšemže by uvedl, že Ježíš se mu zjevil, ale Římané, ani Sanhedrin samozřejmě na zázraky nevěří a okamžitě by začali pátrat. Takže není možné, aby dlouho prodléval v tomto městě, které měl tak rád a nad nímž nejednou plakal hořké slzy beznaděje.

Ale jak má odejít, vydat se na strastnou cestu, namáhavou i pro zdravého člověka? Rány se zhojí, ale co poraněné, krutě probité nohy, které

patrně už nikdy nebudou sloužit jako dříve?! - Je nutno vyčkat.

Takto uvažoval Nikodém. Co si nejistého se objevovalo mezi jednotlivými myšlenkami, jakoby pobídka ťukala z povzdálí a tichounce na bránu srdce a duše. Avšak brána setrvala uzavřená, snad úmyslně, snad nevědomky. Což nejistého se ozývá v propasti úvah? Je vhodné přivolat onu myšlenku, postavit se k ní čelem, zřetelně s ní pohovořit a – rozhodnout, je-li správná či nikoliv?

Nyní už nebylo vyhnutí. V nastalém tichu, kdy všichni lehce podřimovali, vzchopil se Nikodém a v duchu si jasně řekl: Mám putovat s ním? Mám jít s Ježíšem, Svatým Kazatelem a Prorokem? Ó Adonai! Hospodine! Nikdy jsi se mnou nepromluvil, ani jsi mně nedal jakékoliv znamení v mých strastech – a věděl jsi o nich – ale nyní tě prosím, Hospodine, pověz, co mám počít a já se podřídím. Sám jsem nerozhodný, můj statek, můj majetek mne váže k tomuto městu – a já vím, že bych se těžko vzdával nabytého jmění. Avšak staň se vůle tvá, Hospodine zástupů, staň se – jen mně dej znamení – jakékoliv – pochopím vše a podřídím se – amen.

Potom čekal v tichu, noc pokročila k ránu, značně se ochladilo, navíc se zahalil úže do svého bílého roucha. Nikodém však chlad necítil, bylo mu, jakoby se hřál u planoucího zdroje tepla, měl krásný pocit po rozmluvě se svou duší a s Bohem.

Uslyšel slabý šelest. Spící Ukřižovaný vztáhl poraněnou ruku, jen tak maličko se pohnul a promluvil:

„Nikodéme, příteli, můžeš mi podat vodu? Prosím tě.“ a zdálo se, že opět upadl do mráкот.

Podivné bylo, že ostatní se ani nepohnuli. Spali. Nikodém přiklekl k bolestnému loži s miskou vody v ruce. Ale Ježíš spal. A ve spánku – zdálo se – maličko pozvedl koutek rtů, jakoby to měl být úsměv.

Znamení! Volala Nikodémova duše a srdce bilo na poplach, neboť se právě stal zázrak a Hospodin promluvil. Dosud nikdy takového něco nezakusil, neprožil. Ano! Volala jeho duše – poslechnu tě, Hospodine, jehož jméno je zapovězeno přenést přes rty.

Té noci bylo rozhodnuto všechno.

Ukřižovaný se probudil z těžkého spánku, z něhož přetrvával smutek, ba zoufalství – zpočátku neznal příčinu, ale s obnovením bolesti si uvědomil celý ten hanebný, zrádný, nepřátelský děj, který mu bylo z vůle Hospodina prožít. Těžká zkouška dopadla na jeho ctnostnou duši, ale ona obstála, jenom neustále toužila po tom, aby se ztratily bolesti, aby zmizely do neznáma,

odkud se tak náhle vynořily, způsobené lidmi, kteří přece jsou bližní. Čím se stalo, že dovedou být suroví, zlí, zabíjející? - Miluj bližního svého jako sebe sama!

On – Svatý Prorok však v této chvíli nemiloval sebe sama, poněvadž jeho tělo bylo jediná rána, z níž tryskala bolest až do nejhlubších úkrytů zarmoucené duše. A v tom stavu bolesti se pojednou vyskytla spásná, posilující myšlenka: rány se přece zahojí a vše bude, jako bývalo. Rány se zahojí – ó Bože věčný, děkuji ti za útěchu, kterou jsi mně seslal, aby ochladila žhnoucí bolest, drásající utrpení, nepředstavitelný smutek.

Ano – rány se zhojí a zhojena bude i duše, aby nežehrala, nýbrž dospěla k potěšení a radosti z žití, které je konečné na této zemi, ale věčné tam, kam se všichni ubíráme.

Na dveřích se odhrnul závěs, novic opatrně nahlédl dovnitř.

„Jen přistup, Abšalome.“ promluvil těžce Ježíš, „Pojď – jsem už docela zdrav.“

Novic se vrhl na kolena.

„Ó Svatý Proroku! Svatý Kazateli! Promluvil jsi! Jaká radost!“ blížil se po kolenou k loži bolesti, „Musím to sdělit ostatním. Ale, Svatý Proroku, jen ještě spočívej na loži. Nejsi zdrav.“

„Abšalome, Abšalome! Tvá starostlivost mne dojíhá. Jsi hodný. Můžeš mně přinést misku mléka.“

„Ó ano. Už běžím. Ctihodní mužové Josef a Nikodém čekají venku. Smí vstoupit? Rovněž ranhojič už má připraveny masti a mastičky. Pracoval s bylinami celou noc.“ a vyběhl.

Hovor doléhal až do komnaty utrpení. Horlivě se radili, jak a o čem promluvit, aby se chorý nerozrušil, vždyť by rány mohly začít znovu krváčet. Ježíš se chtěl usmát, neboť úsměv i vlastní je tak povzbuzující pro trpícího, ale rty jej neposlouchaly, naběhlé tváře zabořily a z rány na čele stekla kapka krve. Posléze se mu podařilo promluvit.

„Nikodéme! Josefe!“ řekl polohlasně, oni však to slyšeli a vešedše padli na kolena, hlavy skloněné k zemi. „Povstaňte, přátelé.“ oslovil je tiše. Přistoupili k loži. Ranhojič vešel, uklonil se po pás a začal rozkládat své kelímky.

„Hned se ti ulehčí, Svatý Proroku, hned ti bude lépe, Přesvatý Kazateli.“ hovořil útěšlivým hlasem jakoby s dítětem.

„Vždyť už jsem zdrav. Chtěl jsem vstát z lože.“

„Jsi těžce poraněn, Svatý Kazateli. Nejprve ti potru tvář hojivou mastí, která zahání horkost z opuchlin. Potom ošetřím ostatní rány.“

„Jsou to jen oděrky.“ promluvil Ježíš.

Mužové nazorejští, stojící v pozadí místnosti, ve zděšení zvedli ruce nad hlavu a nejstarší z nich zvolal:

„Hospodin zástupů! Slyšíš tohoto svatého, a přece pošetilého syna – neboť všichni jsme tvoji synové – slyšíš, jak nazývá svá smrtelná zranění_ Oděrky! Katané mu způsobili pouze oděrky! Ó Hospodine, dej, ať je poslušen ranhojiče a nás všech, kteří se ho snažíme zachránit!“

Vonné masti, kterých ranhojič použil, utišily palčivý plamen bolesti po celém těle a Ježíš opět upadl do polospánku.

„Jakmile se Svatý Prorok vzbudí,“ šeptal ranhojič, „měl by pojíst polévku s chlebem. Rány na nohou jsou strašné, ale kosti nebyly poškozeny.“

„Bude schopen chůze?“ otázal se Nikodém.

„Jistě bude. Dlouhá léta prochodí, daleko dojde – a už se nikdy nevrátí.“

Po těchto slovech utichli. Pojednou se zde vznášelo cosi nepochopitelného, poněvadž to vyřkl prostý muž z lidu, který přece není prorokem, aniž dokáže vidět budoucnost. Ne – tato myšlenka tkvěla v podvědomí Ukřižovaného a ranhojič ji ve své prostotě, jež je přístupná vlivu silnějšího – zachytil. Sám potom nechápal, jak mohl takto promluvit, trochu se bál, trochu se pyšnil.

Všichni tiše opouštěli místnost. Josef s Nikodémem stanuli na ochozu. Dole zahrada již se probouzela, slunce dosud nevyšlo, ale vysílalo své záblesky přes vzdálené kopce, takže zřetelně zahlédli ženskou postavu spěchající postranní cestou od malé branky. Tato branka se pouze přivírala, aby zahradníci mohli časné ráno vejít.

„Je to Maria Magdalská.“ s jistotou řekl Josef.

Skutečně? Nebo spíše Maria Matka? Nevidím tak dobře.“

„Ne – ne – Maria Matka nosí šedé roucho a zahalení hlavy má temně zelené. Kdežto – pohlédni – Maria Magdalská nosí šat červený a roušku blankytnou, aby vynikly její krásné vlasy.“

Nevím ani, proč se jí přezdívá Magdalská.“ porkačoval v hovoru Nikodém a sledoval dění v sadě, pokud toho byl schopen.

„Žila několik roků v Magdale ... jsou tam boháči ...“

„Ach ano – už vím ...“ oba zmlkli a zamyslili se. Potom se ozval Josef z

Arimatie, zcela tiše, jakoby pouze jeho duše hovořila s duší Nikodémovou.

„Nesudme, abychom nebyli souzení ...“

Drahnou chvíli zde vládlo naprosté ticho. Ráno mělo dosud svůj kalný přísvit, ale první paprsek slunce se přece jen objevil a ozářil dění, které pozorovali.

„Už běží ...“ řekl Nikodém, „Ano – je to Maria Magdalská.“

pěchala sadem k vedlejší brance, plakala hlasitě, volala – Mistře! Mistře! Kam tě uložili? - Na chvíli stanula – znovu pak začala volat: Ó Rabboni! Ó Rabboni! Kde jsi? Musím to vědět! Slušíš můj pláč, můj nářek? Mistře! A jako šílená vyběhla ze sadu na ulici dosud pustou a prázdnou. Srdce jí rval neskonalý zármutek. Zvolnila svůj chvat, opatrně nesla drahou nádobku s vonnou mastí, doufala, že se dozví, kde Mistr pohřben. Snad to bude vědět některý z učedníků. Ale kde je najít? Všichni se rozprchli, měli o sebe strach, ale On – On strach neměl! On je dokonalý – svatý!

Kam nyní jít? Vrátit se do Bethanie, kde žije u sestry Marty a bratra Lazara? Což když zatím přivezou Mistra, kterého možná omyli a pomazali v domě toho boháče ... Rozmýšlela chvíli, potom se rozhodla setrvat. I usedla na kámen u cesty, její drahý šat potřísnil se prachem, vlasy překryly skloněnou tvář, ruce se křečovitě zařaly, bolelo to, ale ona toužila po bolesti, toužila trpět, poněvadž On trpěl rovněž, a to k smrti.

Jak tak v tichosti seděla, plynuly v její duši myšlenky, které donedávna neznala.

Kéž bych mohla pobývat opět s ním, který j svatý a za mé hříchy mne nezatratil, nýbrž laskavě se mnou jednal jako dosud nikdo. Ne – všichni ti mužové, které jsem poznala, byli hrubí, chtěli pouze mé tělo, za peníze si kupovali jeho krásu – ale On – On laskavě mluvil k mé duši – k mé špatné, zlé, domýšlivé duši mluvil a já – přestože jsem prostá, nevzdělaná, vždyť ani číst neumím – já jsem jeho slova pochopila. Chtěl mi dát útěchu, nikoliv napomenutí, které bych si zasloužila.

Ano – hřímat měl nade mnou, jako to dělají kněží nad provinilými, slibující jim věčné zatracení. Ale On se laskavě usmál a řekl – nevím, co řekl, vždyť jsem ani nevnímala jeho slova, jen jsem hleděla na jeho krásnou tvář, na oči, které jsou temné jako – jako – ach! Jsem tak ubohá, že ani nevím k čemu bych jeho zrak přirovnala – ani nevím jak bych jej nazvala. Slitovným? Laskavým? To jsou slabá, všední, pošetilá slova.

Jeho zrak má v sobě duši. Ano! Ano! Jeho svatou, přelíbeznou, slitovnou duši. Chovám lásku k němu ve svém stokrát poraněném srdci, zraňovaném

pokořením, posměchem, penězi, házenými k nohám ... Proč jsem tak žila? Pro přepych snad. Má krása mne k tomu vedla. Nejsem prokletá? Nejsem, poněvadž On se slitoval, slovem pohladil mou duši ... ale kde je? Kam jej odnesli?

V té chvíli pozdního rána Nikodém s Josefem zahlédli postavu ženy v šedém šatě, kterak spěchá postranní cestou k hrobce.

„To je Maria matka.“ řekl Josef z Arimatie, „Abšalome! Abšalome!“

Novic přiběhl, hluboce se uklonil a byl hotov naslouchat příkazům.

„Abšalome, do hrobky jde Mistrova matka Maria. Rychle – pospěš za ní a vysvětli jí, co je třeba!“

„Spolehni se, ó pane!“ a vyběhl do zahrady tak rychle, jak už to mladí lidé dokáží.

Maria matka stála nerozhodně opodál vchodu do hrobky. Nádobku s vonnou mastí držela zabalenou v bílém plátýnku a uplakanýma očima hleděla na skálu, v níž byl uložen její Syn. Má vejít? Nemá? Váhala. Což když z toho velkého domu, jenž je honosný, vyjdou sluhové aby odehnali kohokoliv z pozemku, náležejícímu jejich pánovi? Přece však se přiblížila o dva tři kroky, připraven nepozorovaně vklouznout dovnitř.

Tu se však před ní objevil bíle oděný mládenec. Ulekla se, ale on se usmíval a vůbec nevyhlížel, že by ji hodlal odehnat.

„Hledáš někoho, paní?“ oslovil ji.

„Ano – hledám svého Syna, jenž byl ukřižován. Řekli mi, že je pohřben v hrobce Josefa z Arimatie. Svého Syna hledám. Dovolíš mi vejít dovnitř, abych skropila jeho tvář vonným olejem?“

„Nehledej živého mezi mrtvými. Tvůj Syn byl odsud odnesen a nyní je v domě mého pána, kde jej ošetřují.“

„Ne – mýlíš se, hochu, byl ukřižován a zemřel na kříži ...“

„Pojď se mnou. Pojď, abys viděla pravdu.“

Poslušně následovala mládenec honosnou zahradou, kolem záhonů, jezírek a loubí, ale jakmile měla vkročit na mramorové schodiště, stanula užaslá nad tou nádherou a tvrdila že ona – chudá žena – nesmí do takového domu vkročit.

Mládenec ji ujal za ruku.

„Jen pojď,“ řekl, „chceš-li uvidět svého Syna ...“

„Ano – chci jej vidět, pohladit, pomazat – než bude uložen do hrobky.“

Šli poté chodbou, kde se mramor třpytil zlatými ozdobami, kde stály nádoby s kvetoucími keři – dlouhou chodbou, na jejímž konci ozdobné dveře uzavíraly místnost, obsahující tajemství největší a nejposvátnější.

Novic sáhl po dveřích, aby je otevřel. Ale Maria matka zadržela jeho ruku a v bázni promluvila stísněným hlasem.

„Ne – ještě ne – jen chvílku posečkej! Nejsem dosud připravena spatřit svého Syna mrtvého, uchystaného k uložení do hrobky. Víš – tam na Golgotě – na kříži jsem viděla, že žije, slyšela jsem jeho sípavý dech a pozorovala krev, řinoucí se z ran. A to se děje pouze u žijícího. Stále jsem doufala, čekala, že se stane zázrak, potom však nás odehnali vojáci. Snad ještě žil – můj drahý Syn. Ale teď – zde v přepychových komnatách, kam bych vůbec neměla vkročit – zde leží mrtev – chci jej vidět, ale bojím se pohledu na skutečnost.“

Polovina slov byla vyřčena, část se utvořila pouze v myšlence, poněvadž Maria matka nebyla zvyklá hovořit a v tomto honosném prostředí se ostýchala dvojnásob.

„Jmenuji se Abšalom,“ promluvil náhle mladík a usmál se.

„Nejprve jsem se domnívala, že jsi anděl. To bohaté třpytivé roucho ...“

„Nejsem anděl. Jsem novic řádu, ale dostal jsem významný úkol zavést tě k tvému Synovi. Vejdi prosím.“

Místnost se hroužila v pološero. Chvíli trvalo, než Maria přivykla, posléze bloudila zrakem po mramorové nádheře sloupů a stěn, úmyslně otálela s pohledem na lože, které okamžitě zahlédla. Nakonec se přinutila k několika krokům a stála potom tiše, hledíc na tvář k nepoznání změněnou. Je mrtev - můj Syn – myslila si – zabili ho – týrali ho jako zločince – mučili ho – do nekonečna protahovali jeho utrpení ...

Vtom uslyšela povzdechnutí. Ulekla se a odstoupila od lože. Její myšlenky běžely rychle – rychle – nebyla s to zachytit jejich sled ostatně v nich ani řád nebyl, neovládala je a nakonec si pomyslila, že se jí vše jenom zdá, že honosný dům je snové mámení, vzdech jejího mrtvého Syna prelud a celé toto dění ďáblův úklad, kterým se jí snaží zmást a její duši uvést do stavu pomatenosti.

Ale mládenec promluvil:

„Slyšela jsi, matko Svatého Proroka? Dýchá. Promluv na něj přece. Neboj se. Nám odpovídá zřídka, tobě však jistě se ozve.“

Osmělila se nyní, poněvadž horoucí přání, aby Ježíš byl živ, nutilo ji přijmout onu touhu jako skutečnost. Přiklekla k loži.

„Synáčku ...“ řekla hlasem plným slz a čekala. Zraněný maličko zvedl ruku, nepatrně pootevřel víčko – a promluvil:

„Maminko ... čekal jsem tě ... ty jediná ...“ mlčel už.

„Ano, synáčku, budu s tebou, když tě všichni opustili. Nemám jim to za zlé. Báli se. Žiješ. To je nejdůležitější.“

„Budu muset ... odejít ... odsud ...“

„Všude s tebou půjdu. Kdo by se o tebe postaral? Půjdu s tebou – ano? Kamkoliv budeš chtít ...“

„Ano ... maminko ...“ zdálo se, že usnul. Tiše vstala, odstoupila poněkud a tu viděla, že síň je plná bíle oděných mužů, kteří sem nepozorovaně vstoupili. Také dva nádherně odění byli mezi nimi. Sklonila hlavu před tou vznešeností a přepychem. Ale Josef z Arimatie k ní přistoupil a promluvil slova, jež si pamatovala navždy.

„Ne ty nám, ale my tobě musím se klanět, Svatá Paní, matko Syna vynikajícího nade všechny, co jich Země nosí a bude nosit po všechny věky věků.“ Chvíli o této řeči rozpačitě uvažovala, potom však se pojednou před jejím zrakem objevila tisíciletí plynoucí do věčnosti jako do nekonečné propasti a v těch přeludných tisíciletích se vznášela vidina tváře jejího Syna, posvěcená utrpením největším.

Znovu promluvil Josef Arimatejský:

„Budeš nyní přebývat zde u mne, paní nejvznešenější, poněvadž dole ve městě není pro tebe nižádné bezpečí.“

Uklonila se a řekla pokorně:

„Neumím bydlet v paláci, mocný pane. Ale jestliže si to přeješ a souhlasí-li můj Syn, budu tě poslušna.“

„Je to pouze na doby, než se Svatý Kazatel uzdraví ze svých zranění, a to potrvá čtyřicet dnů jako každá nemoc. Nyní už není nebezpečí, že by se rány zanítily, ošetřili jsme je nejlepšími a nejvzácnějšími mastmi a drahými hojivými bylinami. V tom buď klidná.“

Váhala chvíli, než se otázala:

„Má bolesti? Je tak zbědovaný.“

„Bolesti necítí, dostává opojný odvar – proto s tebou mluvil tak málo a tak váhavě. Je prostě omámen. Ale to bude v pořádku.“

„Jakmile se uzdraví,“ ozval se Nikodém, „bude nutné, aby odešel z této země, z tohoto kraje – daleko – až tam, kde bude milován a uctíván po dlouhé

roky.“

„Jak bude putovat, když má tolik poraněné nohy? Nebude schopen chůze.“ bědovala Maria matka v pláči. Viděla už před sebou ty daleké cesty, kterými jim bude projít, ty cesty plné prachu a drásajícího kamení, ten horký vzduch nezpůsobilý k dýchání a odporně zteplalou vodu jako nápoj záchrany. Byla by si přála mít klid, žít pokojně s Ježíšem, kterého tolik milovala, někdy si zajít poslechnout jeho kázání, plné příměrů a příkladů ze života. To však se nesplní. Budou putovat k obzorům ... a poté k dalším a dalším, které se vynořují stále a stále, ať jde člověk seberycheji.

„Neboj se, Paní, obstaráme zvířata, povezou náklad i tebe ...“

„O mne přece nejde.“ namítla odvázně.

„Jsi příliš skromná ...“

Tu se lehýnce usmála, neboť si připomněla putování do Egypta i nazpět. Tehdy ještě žil Jusuf tesař a zakoupil dvě zvířata ... šli s karavanou ... teď půjdou sami ...

Nikodém jakoby naslouchal jejím vzpomínkám, navázal:

„Neboj se, Paní, nepůjdete sami. Setrváme s vámi v myslích po celou cestu, a potom i tam v dalekém kraji, kde prodlíte. Novic Abšalom půjde rovněž.“

Chlapec se usmál. Radoval se již z oné cesty, těšil se na to nekonečné putování, kdy pozná cizí kraje, ale hlavně bude v přítomnosti Svatého Proroka, Svatého Kazatele Ježíše, který zná veškerou moudrost, ba i takovou, jakou dosud nikdo netuší. Pojednou si uvědomil, že se zde dotkl jakéhosi proroctví, vzdáleného předvídání, které se mělo uskutečnit v nedosažitelné budoucí době. I zalekl se svých myšlenek a připadalo mu, že podobné úvahy bude čerpat z Ježíšovy přítomnosti.

Neměl majetek mimo vlastní opánky a bělostný hábit. Neměl majetek, ani po něm netoužil, chápal však jeho užitečnost, neboť jak by mohlo být pomozeno Svatému Kazateli, kdyby Josef Arimatejský nebyl takový boháč? Rozhodl v mysli, že někteří touží po statcích pozemských, kdežto jiní se po nich nepídí.

Snáze projde velbloud uchem jehly, nežli boháč do království nebeského. Ano, ale to se týká těch jiných boháčů, kteří nedají žebrákovi ani grošík. Jistě se to nevztahuje na Josefa z Arimatie.

„Půjdu se Svatým Prorokem, kamkoliv bude chtít. Budeme volní v dalekých krajích, nemoci nás nebudou sužovat, poněvadž On je zažene svou svatou rukou, takže se od nás vzdálí naplněny strachem.“ skončil dětským

chápáním léčení.

Dostavil se ranhojič, aby ošetřil mučedníka. Obzvláště poranění nohou mu dělalo starosti, poněvadž neustál krvácelo. Správně usoudil, že voják nedával pozor a zasáhl větší žílu, kterou proudí krev jako voda v aquaduktu. Ten se také nesmí poškodit. Ale doufal, že Svatý muž je natolik silný, aby vše zdolal. Zabil bych toho darebáka – uvažoval, římského žoldnéře – s chutí bych mu podřezal krk.

Vtom se Ježíšovy oči pootevřely a ranhojič se ulekl tak, že mu vypadla z ruky miska s mastí. Spadla však na pokrývku.

Rychle poklekl k loži.

„Měl jsem nedobrou myšlenku, Svatý Kazateli. Podle tebe nedobrou, ale pomysli sám, nezasloužil by ten žoldněř? Zabít ne – to jsem jen tak přeháněl, ale výprasky by měl dostat, pěkně holí po zádech. - Teď to trochu zabolí, musím strhnout zaschlou krev, ale ...“ zadíval se Ježíšovi do tváře a viděl nepatrný úsměv, pokud to otoky dovolovaly. Znásobil svou horlivost a jásal nad tím, že pravá noha již nekrvácí, což také oznámil všem – stojícím v pozadí místnosti.

„Kdy vstanu?“ promluvil náhle zraněný téměř již obvyklým hlasem a pokusil se nadzvednout.

„Ne! Ó Pane, Svatý Proroku, ještě nemůžeš vstávat. Všechny rány by se otevřely. To by dopadalo! Ale za týden vstaneš. Pokud nebude levá noha krváčet.“ sliboval, nebyl si však svým tvrzením jist. Však nelžu – pomyslí si, jen se snažím Svatého muže potěšit.

„Potěšil jsi mne.“ šeptem pronesl Ježíš a opět se na jeho rozpukaných, rozbitých rtech objevil úsměv. Matka Maria k němu přistoupila, on však již usnul a byl to spánek posilující, což se projevilo na klidném výrazu rozbolavělé tváře. Všichni tichli a zvolna opustili tu nádhernou místnost, v níž odpočíval král židovský, jak jej nazval Pontius Pilatus, aniž si uvědomil, že vyřkl velkou pravdu.

Zatím se událo to, že Maria Mgdalská běžela za Petrem a Janem, nejvěrnějšími učedníky Pána, Mistra, Svatého Kazatele, jehož nazývala Rabboni. Petr a Jan skleslí a unavení smutkem dleli v malé jizbě, přiléhající ke kuchyni, kde se pekly ryby a pomocná dívka prozpěvovala jakousi táhlou melodií plnou zármutku a lítosti.

Oba učedníci prudce vstali ze svých stoliček a s očekáváním hleděli na rty Marie Magdalské, chtiví slyšet něco příznivého, spásná slova, která by jim oznámila, že se stal zázrak boží a Syn člověk žije. Ale ona se dala do pláče a

nářku.

„Promluv, Maria! Co se děje?“

„Čekáme na zprávu o Mistrovi. Je pohřben? Je opatřen vším, co náleží k uložení do hrobky?“

„Ne ...“ Maria Magdalská vzlykla, „byla jsem tam, hrobka je otevřená – On – On tam není, Vzali ho – někam odnesli – a nevím, kde byl uložen.“ plakala, poté se zmohla na slova, „Pojďte se mnou a přesvědčte se. Byla jsem – ne – nevešla jsem dovnitř – bála jsem se – ale – vím, že jsou tam pouze plátna, jimiž byl asi zahalen – plátna jsou tam – On však tam není. Není!“

„Utiš se.“ řekl Petr, „Půjdeme s tebou a sami se podíváme. Ten pozemek náleží boháči Josefu z Arimatie. Je hlídán? Třeba psy – nebo?“

Bojí se – uvažovala Maria Magdalská – bojí se jako vždycky. Však jde o něm pověst, že Mistra zapřel. Báł se. Pěkný učedník a přítel Rabbiho! Bojí se psů a stráží!

„Ne – hlídáno to tam není. Pozemek je od vlastní zahrady oddělen takovým okrasným plotem. Ke hrobu je volný přístup.“

Bylo to tak zařízeno úmyslně, neboť si byli jisti, že Ježíš bude zachráněn, ačkoliv tomu nic nenapovídalo, ukřižování je strašná, mučednická smrt, vyskytuje se pramálo výjimek přežití. Ale oni si to přáli tolik a tak vroucně a zoufale, že snad zapůsobily jejich myšlenky. Je přece psáno, že přeje-li si někdo smrt jiného člověka, může ji touto svou myšlenkou přivodit. A stejně tak síla myšlenky musí zachovat život. Věřili tomu se vší horoucností svých srdcí, bijících nyní pouze pro Něho, pro Svatého Učitele a jejich víra je nezklamala. Proto hrobka byla vytesána opodál domu i okrasné zahrady, aby z ní bylo snadné odnést zraněného, aniž by služebnictvo něco zpozorovalo.

Kdoví jaký by se mezi nimi mohl najít. Rovněž počítali s ženami, které jistě přijdou s vonnými mastmi. Nebylo by dobré, aby se pohybovaly v blízkosti domu.

Nyní téměř běželi: Petr, Jan a Maria Magdalská. Bylo už plné světlo, když došli ke hrobu. Maria znovu nahlédla dovnitř a opět se dala do pláče.

„Není tam. Nevidím ho! Rabbi! Rabooni! Kde jsi? Kam tě odnesli?“

Jan se vzchopil a rovněž nahlédl dovnitř. Vanulo odtud chladno a on couvl.

„Pohřební plátna tam leží.“ řekl jen.

Petr vešel. Chvíli stál nad plátny, uvažoval, co se mohlo přihodit, proč je Mistr pryč, ale roušky tam zůstaly. Posléze sáhl nesměle na omamně vonící

tkaninu a ulekán se ohlédl. Nic se nepohnul. Vzal plátno do rukou, zřetelně viděl stopy krve, které už se barvily do hněda – a jakoby naznačovaly obrys těla. Opatrně plátno skládal. Odhadl jeho šíři na dva filetarské lokty a dělí na osm takových loktů. Znal tyto míry z tržiště, kde kdysi prodával ryby a vedle sebe měl kupce s látkami všeho druhu. - Pečlivě složené pohřební roušky přitiskl na hrud' a v té chvíli měl dojem, že objímá svého drahého mistra.

Vtom se objevila myšlenka jako blesk, Petr vyběhl z hrobky a tajuplně sděloval Janovi a Marii, že Pán vstal z mrtvých, že odešel, aby dále učil, že se s ním setkají! Ale Mari nevěřila. Viděla ho přece zemřít na kříži. Všichni to viděli, nemohl tedy odejít. Mrtví nevstávají ...

Petr jí odporoval, uváděje, že bylo psáno ...

„Ty mnohé nevíš,“ odpověděla mu, „nevíš, co je psáno, vždyť neumíš číst, neznáš mluvicí znaky. Víím, že zemřel. Odnegli jej a uložili někde jinde. Neustanu v hledání, pokud nepoznám pravdu.“ a odešla od nich, rozhodnuta čekat ...

Toho večera usedli Nikodém a Josef Arimatejský za svitu malé olejové lampičky, aby si promluvili, neboť Nikodém prosil Josefa o rozmluvu.

Mlčení se protahovalo, obloha mezitím zhasila svůj blankyt, zastřela jej rouškou temnoty, v níž se rodí důvěra mezi přáteli a také potřeba říci, co by za slunečního jasu nikdy řečeno nebylo, snad pro dojem, že se obnažuje duše, snad také z ostychu. Ale noc je hladící a něco z její něhy přenáší se i do slov promlouvaných a myšlenek mnohdy překotně běžících.

„Objevila se první hvězda,“ tiše promluvil Josef, ačkoliv jindy si podobných úkazů nevšímal. Nikodém uvítal tento začátek řeči a bylo nyní snadné navázat.

„Rovněž při jeho zrození se ukázala hvězda. Podivná prý – velká, zářící, ukazující cestu k němu.“ řekl spěšně.

„Slyšel jsem o tom. Cestu k němu však stále ukazuje hvězda – hvězda radosti – nebo potěšení – či jak bych se vyjádřil ...“

„On sám však jde cestou kamenitou. Ne – kamenům se lze vyhnout, ale on putuje cestou plnou oblázků, na něž je nutné šlápnout, poněvadž leží všude, a není místa mezi nimi.“

„Ano, máš pravdu, příteli. On je zvláštní a podivuhodné je to, že nejen přijímám jeho učení, ale také jej miluji.“

„Řeklo by se, že jej musí milovat každý, ale má mnoho nenávisných,

nepřátelských proti sobě. Umínili si, že ho ukřižují a také to udělali. Je to sebranka, mezi kterou počítám celý slavný Sanhedrin.“ skončil Nikodém rozechvěle. Po chvíli se vzchopil, „Poslyš, Josefe, něco ti povím.“

„Poslouchám, jen mluv, Nikodéme. Slovo vždy odplavuje tíseň z duše a úzkost ze srdce, i kdyby to bylo slovo zcela běžné, jež promlouváme ke kolemjdoucímu.“

„Řekl jsi před chvílí, že cesta k němu je označena hvězdou – radostnou – potěšující. Chci ti sdělit, že za tou hvězdou půjdu. Rozuměj mně – on musí odejít a já půjdu s ním. Nechám všeho a půjdu. Víím – bude to daleká cesta, mně však se bude zdát krátká, poněvadž budu s tím, jehož si Bůh vyvolil.“

Josef z Arimatie chvíli uvažoval, jak má odpovědět. Popravdě řečeno byl Nikodémovým rozhodnutím zaskočen. Nejprve mu napadlo, že pozbude přítele, pokáral se však za sobeckou myšlenku a jakoby vše bylo jasné a v pořádku řekl:

„A co tvůj majetek? A Sanhedrin? Ale o ten ti asi tolik nejde, avšak uvědom si, že opustíš vše, o co jsi se až dosud snažil. Svě vážené postavení, svou pověstnou zběhlost v Zákoně – nebudeš ji mít kde uplatnit.“

„Uplatním ji sám pro sebe, a to je zásluha největší. Neukazovat své vědomosti navenek, mít je pro svou duši a pro svůj život.“

„Možná že máš pravdu. Ale – znovu se navracím ke své první otázce. Co tvůj majetek? Je značný a měl jsi z něj mnohé potěšení.“

„Chci tě poprosit – ujmí se mého majetku a přičleň jej ke statkům svým.“

„Mám se stát jeho správcem?“

„Ne – nýbrž majitelem.“

„Ale – tomu nerozumím, Nikodéme. Proč majitelem? Což ...“

„Uvažuješ správně. Už se nikdy nevrátím. Počkej – neprotestuj! Nehodlám se už vracet. Prostě půjdu s ním, pokud bude živ. Půjdu s Ježíšem na cestu, jež jistě povede daleko. Tak daleká bude, že si ji nikdo neumí představit – vedoucí do neznámých krajů, které dosud nikdo z nás nespatriil. Prostě s ním půjdu.“

„Nejsi zvyklý na strasti takového putování.“ Josef vyřkl svou poslední námitku a doufal, že před ní couvne ten pošetilý Nikodém, jenž se řítí do čehosi, co nezná, co mu zcela jistě neprospěje ani na těle, ani na duchu. Ale zároveň věděl, že se mýlí.

„Zvyknu si. Budu silný, jako je on, vytrvalý, jako je on a rovněž tak odhodlaný.“

„Je mladý, silný a prošel tolika strážněmi, že námaha putování pro něho nebude než radost ze svobody.“

„Což já jsem neměl strážně? Rút zemřela ...“

„Nechť je jí Šeol domovem laskavým. Byla to pro tebe bolest – vím – ale věř mi, že duševní utrpení nepřidává odolnost a sílu pro tělo. Naopak – ono tím slábně.“

Oba přátelé se odmlčeli, pohlížejíce na nebesa, plná zářících hvězd. Rozklenula se překrásná noc, žádné útržky mlhy se netoulaly temnou zahradou, aniž vítr zpíval ve stromoví. Pouze z města, z nesmírné dálky přiletěl tón hudby, snad to byla flétna, píšťala, či strunný nástroj? Ano – ozývalo se obojí v té utichlé noci, kdy se utvářely osudy několika poutníků života. Snad to bylo dobré znamení – uvažovali oba. Pojednou Josef promluvil.

„Víš, Nikodéme, že Ježíš může zítra vstát a zkusit pár kroků?“

„Ne, to jsem nevěděl. Bude to bolestné, ale on vůbec nedbá na bolest. Oděrky! Pamatuješ?“

Oba se usmáli a pomyslili si, že On vše jaksi usměřňuje, zmenšuje – zejména tělesné utrpení. Pro něho neznamena nic. Také různé spory a nesnáze mezi svými učedníky dokázal vždy urovnat a říci svářícím se, jak jsou pošetilí a jejich spory malicherné.

Jednou jim řekl:

„Pohleďte na zemi, na celý kraj kolem nás, jak je širý, radostný, krásný – a vy dva v něm nacházíte málo místa pro sebe? Pohleďte na oblohu nebeskou, jak je nekonečná, jak do sebe pojme Slunce, Měsíc i hvězdy, jež jsou ohnivé, jak dává déšť, aby chléb vzešel, jak hladí tvář a duši člověka, jak tiší jeho srdce v bolesti – a vy nedbáte všech těch krás a vynalézáte, čím byste si zhořkli život. Ale pravím vám – kraj širé a obloha blankytná nikdy nezaniknou. Amen.“

„Ano – tak pravil jednou, sám jsem ho slyšel, když se jeho učedníci dohadovali o věci, která byla jistě nepodstatná, byli by se málem poprali – už jsem si vzpomněl – přeli se, kdo včera chytil větší rybu.“ dodal Josef Arimatejský.

„A potom? Po těch jeho krásných slovech?“ tázal se Nikodém.

„Zmlkli samozřejmě. Myslím, že se zastyděli a Šimon – ten vysoký rybář se začal omlouvat. Musel jsem se usmívat a On – Mistr se usmíval rovněž. Stává se to tak zřídka. Šimon totiž začal koktavě vysvětlovat, že chtěl dokázat,

že právě ten druhý chytil tu největší rybu. Chtěl prý jej přátelský potěšit. Ano, Pane – dodal – my si vzájemně přičítáme zásluhy vždy jeden druhému, protože ... A Mistr odpověděl: Vždyť já vím, Šimone, že to myslíš dobře.“

„Takový on je. Shovívavý až nekonečně.“ promluvil Nikodém, „Prosím tě, opakuj mi ještě jednou jeho krásná slova. Chci si je zapsat.“

„Kéž by všechny jeho věty někdo zapsal! Ale kdo? Učedníci jsou prostí lidé, v písmu se nevyznají ...“ Josef z Arimatie umkl. Noc už rozestřela své temnotné závoje nad městem, jež bude kdysi posvátné, nyní je však plné zloby, a to zloby Římanů i lidí domácích, kteří by přece měli své město milovat, sebe navzájem ctít, a nenechat se koupit nezvanými vládci. Ale jsou takoví mezi nimi. Za pár stříbrňáků křičeli: „Ukřižuj! Ukřižuj!“ – Josef se až otřásl při té vzpomínce.

„Víš, Josefe,“ promluvil Nikodém, „také proto s ním půjdu, abych zachytil a zapsal všechna jeho slova. Domnívám se, že by měla být zachována pro naše potomky.“

„Jistěže. Ale uvaž, zda ti, kdož přijdou po nás budou mít o jeho slova zájem. Kdoví, co se zachová. Zda úcta, láska, zbožnění – či nenávist a prokletí, kterého se mu dostalo z úst vlastního národa.“ Josef se hluboce zamyslel a v těch myšlenkách plynuly věky, aniž by byl s to pochopit vlastní úvahy.

Co bude provždy zachováno v paměti? Provždy? Co takové slovo znamená? Snad tisíc let? Dva tisíce let? Ne – tak dlouho netrvá paměť – dobrá či špatná.

Jeho úvahy přerušil Nikodém.

„Proklínání bylo bezprávné. Ničím se neprovinil, pouze tím, že kázal proti pokryteckým kněžím, boháčům ... Nikdy neublížil. Proto se prokletí může ztratit v hloubce a dálce věků. Setrvá pouze láska, úcta, zbožnění. Věř mi. Víím to, poněvadž mně to pojednou je dopřáno vědět. Jeho slova budou zachována po celé věky. Už dnes je svatý a nesmrtelný. Půjdu s ním.“

„Přeji ti, Nikodéme, abys našel v onom putování štěstí, jaké ti až dosud nebylo dopřáno. Ujmu se tvého majetku, který budu spravovat ke tvému prospěchu, abys našel potěšení v tom, co ode mne přijmeš, jakmile se navrátíš.“ Stále totiž nevěřil, že by Nikodém už nikdy nepřišel nazpět. Pokud jde o něho, nemohl by se odloučit od svých statků, bylo by mu líto nechat vše a odejít ... neustále by cestou myslil na svůj palác ... což je proto špatný? Ne – všichni nejsou a nemohou být stejní!

„Stále mě nevěříš?“ Nikodém se usmál, „Nyní tě nemohu nijak přesvědčit, ale sám poznáš skutečnost.“

Vtom se někde v křovinách ozval pták, ospale, malátně, nesměle – avšak oznamoval, že už bude svítat. Oba přátelé vstali.

„Byla to krásná noc. Nejkrásnější ze všech v mém životě.“ řekl Josef.

„Byla to noc hluboká. Její hloubka pojala do náruče naše myšlenky, naše srdce a city. Nezdá se ti, Josefe, že jsme se stali bratry?“ odpověděl Nikodém.

„Tím bolestnější bude rozloučení.“ Josef umkl, oba potom se srdcem tlukoucím pro krásu svítání, pozorovali volné nadcházení dne – jasného a jásavého – po noci plné porozumění, v němž se však ukrýval smutek z rozloučení.

Podivuhodný byl vztah Josefa Arimatejského k Ježíšovi, který se vůbec nechoval jako pravověrný, nejhorší bylo, že nedodržel sabbat, a také ovšem jeho řeč o tom, že Bůh nepotřebuje chrámy, nýbrž jeho svatyní je širá země, příroda, strom, pod nímž chudák i boháč najde pohostinný chládek. Pod takovými stromy s oblibou kázal, nic nehleděl na nevraživost Sanhedrinu, jakoby mu nemohli ublížit, jakoby nad ně všechny vynikal nedotknutelností. Josef nevěděl, zda je to hrdinství, či pohrdání životem, poněvadž to mohlo špatně skončit, a to se také stalo.

Souhlasil s ním v mnohém, bál se to však přiznat sám sobě, poněvadž si myslel, že bude stižen hněvem Hospodinovým, a potom si zase říkal, že Hospodin ve své velikosti mnohé promine a přehlédne. Jistě se nebude zabývat jedním člověkem, který v sobotu poruší zákaz a urobí ze dřeva koníka pro malého synka. Ať už je tomu jakkoliv, Josef si byl vědom jednoho, a to že Ježíše miluje zvláštní láskou člověka k člověku, která si nežadá opětování, nýbrž chce pouze dávat, cokoliv pro něho učinit a obětovat.

Dnes tedy měl být onen slavný den, kdy Mučedník vstane z lože bolestného a pokusí se kráčet na svých probodaných, málo dosud zhojených nohou. Bolesti nebude dbát, jeho rty se maličko usmějí, jakoby vše bylo v naprostém pořádku – a řekne: Vždyť to byly jen oděrky!

Vstoupili s Nikodémem do léčebné síně, jak se oné nádherné místnosti začalo říkat. Vstoupili a užasli.

Ježíš seděl na pohodlném křesle, bradýř mu pozorně a pečlivě upravoval vlasy a vous, ranhojič pobíhal kolem s kelímky a novic Abšalom klečel, modle se za jeho uzdravení.

„Ó Hospodine Bože Věčný!“ zvolal Josef Arimatejský, „Pohlédni na svého syna – neboť všichni jsme tvoji synové – pohlédni na něho, kterak nedbá o své zdraví, jež mu bylo tebou dáno – kterak na ně nedbá, sám vstává z lože bolestného, pokoušeje se chodit na zmučených nohou!“ a vztáhl ruce do

výše. „Odpusť mu, Hospodine, vezmi jej na milost a dej mu zdraví, po němž tolik touží, že nevyčká pomoci, opory – a násilím nutí své umučené tělo k poslušnosti.“

„Přátelé moji,“ řekl Ježíš téměř už obvyklý, krásným hlasem, „chováte přílišnou starost o mne, o mé tělo. Ale má duše je zdráva, schopná čelit jakýmkoliv překážkám. A jestliže je duše silná, posílí se i tělo.“

„Ano – ano – z ničeho se posílí, synu,“ zvolal vstoupivši stařec v bělostném rouchu esejských, „to se mýlíš. Nejprve dostaneš chléb s medem a bylinný odvar, jenž je dobrý pro srdce, které následně bude schopno rozproudit krev do nejmenších žilek.“ Byl to zkušený lékař, u něhož vystudoval ranhojič, pyšný na svého dědouška, jak mu potají říkal.

Oslovil jej uctivě.

„Velebný kmete,“ řekl pokorně, „bude na místě a rozumné, jestliže Svatý Kazatel začne už chodit?“

Stařec přistoupil blíže, uklonil se mírně před Mistrem, vztáhl ruce nad něho, jakoby mu žehnal a Ježíš sklonil hlavu na znamení úcty ke stáří.

„Podíváme se, jak se zranění hojí, synu ... hleďme, hleďme, zdá se, že je to lepší, což jsme předpokládali. Někdo ti pomůže vstát. Ale z nás ...“

„Strážte!“ zvolal Josef Arimatejský. Okamžitě vstoupili dva žoldnéři, kteří dostávali za hlídání přede dveřmi bohatě placeno, „Pomůžete Svatému Proroku vstát a udělat pár kroků.“

Pozdravili Ježíše úderem kopí o štíty, jak byli zvyklí a naučení. Potom zbraně odložili, lehce jej zvedli a on stál mezi nimi vzpřímen, krásný – jakoby se jej nemoc vůbec nedotkla. Udivení vojáci shledali, že je stejně vysoký a snad i tak silný – až bude ovšem zdráv – jako jsou oni.

Prošli s ním celou velkou místností, aniž by dal najevo nějakou bolest, zřejmě si jí nevšímal. Nikodém si umínil, že se ho jednou otáže, jak lze takové odolnosti docílit. Potom Ježíš znaveně usedl na lože, odmítal však ulehnout.

„Jsem naprosto zdráv,“ prohlásil a něco z bývalého lesku se navrátilo do jeho temných zřítelnic, „Nebolí mne ta nepatrná zranění, to vše bylo jen povrchové.“ a maličko se usmál.

Stařec v bílém oděvu zvedl ruce nad hlavu.

„Slyšíš jej, Hospodine věčný? Slyšíš, kterak pohrdá zraněným tělem, jež mu bylo tebou dáno krásné a zteplé a které katani potupili? Ó Hospodine věčný, nedovol, aby jim odpustil! Měl by jim zlořečit, proklínat je, svolávat na ně tvůj nekonečný hněv ...!“

Ježíš zvedl ruku konejšivým gestem.

„Velebný kmete,“ řekl uctivě, „ už se stalo. Odpustil jsem jim. Jsou to vojáci, prostí lidé poslušní příkazů. Odpusť jim rovněž ty.“

„Nikdy! Ve své dobrotě přehlížíš jejich zlé úmysly. Chtěli tě přece zabít!“

„Mnozí mne hodlali zabít.“ řekl šeptem Ježíš a zamyslel se. Nikdo jej nerušil. Nikodém na něj hleděl starostlivě.

Snad už nebude, jako býval – napadlo mu. Snad všechno utrpení, zrada, mučení – zanechá stopy na jeho duši a on už nebude dbát na své učení, přestane si všimnout ubohých a trpících, nýbrž utone ve svém zklamání a v bolestném pocitu, že vlastní lidé ho nepřijali a dokonce pokládali za lháře, podvodníka, rouhače.

Ale tu najednou se Nikodéma zmocnilo cosi jako nadšení, či veliké odhodlání, síla se vlévala do jeho duše i srdce a on si byl jist sám sebou jako dosud nikdy. - Je zesláblý – řekl si v duchu, Ježíš je zeslaben utrpením a ztrátou krve, která je životodárná. Do času, kdy bude muset odejít, krev nenabude, tělo si jí dostatek nevytvoří, takže cestování kamsi do krajů dalekých, vzdálených mu připadá obtížné a namáhavé.

Ale já budu s ním! To je ta síla, kterou pociťuji, to je to statečné odhodlání nést jeho břímě, být mu oporou, povzbudit jej, kdykoli bude klesat na mysli, což se mu však prozatím nestalo – povzbudit jej, byť například pouze svým přátelstvím a tím, že půjdu vedle něj a on pozná ve mně skutečného přítele, když všichni ochabli a dokonce i zradili. Budu naslouchat jeho slovům a tajně, aby nevěděl, je zapíši pro všechny věky.

„Mnozí mne chtěli zabít,“ opakoval Ježíš, „ale pravím vám, že nikoliv prokletí, ale soucit zaslouží, soucit s ubohou svou duší jeden každý z nich. Neboť duše jejich jsou jako silnice pustá, vypráhlá, po níž už nikdo nechodí, poněvadž daleko široko by nenašel vodu spásnou a plod stromu osvěžující.“ odmlčel se, že unaven dříme, všichni se utišili. Jen kmet v bělostném oděvu šeptal modlitbu vroucí za posílení tohoto Svatého Kazatele, Svatého Proroka, jenž nezná zlobu ve své nekonečné dobrotě.

Pravda – uvažoval kmet – druhdy se zlobíval se svými učedníky, ale v jeho srdci zloba netrvala, odlétala s vyslovením kárné či napomínavé věty, a více se nevracela.

Ranhojič rozložil na zemi své kelímky a horlivě – ohleduplně však – začal ošetřovat nohy. Chvilu dumal nad tím děsivým poraněním, potom otevřel kelímek se zvláštní masťou. Po sundání obvazů strážce poněkud couvly a přestože žoldnéři byli otrlí, zděsili se. Mlčeli však, neboť nebylo dovoleno

promluvit ve společnosti bohatých a svatých mužů. Znali ovšem trest ukřižování, ale takto zblízka dosud neviděli následky. Ostatně – na křížích většinou končili vrazi a zločinci vůbec – a ti byli házeni do společné jámy i se svými hadry. Tento však přežil, což samo ukazuje na výjimečného člověka.

Hovořili potom spolu šeptem, když už stáli za dveřmi na stráži.

„Viděls?“

„Ty probodené nohy? U Joviše! To přece musí být bolest!“

„Ale on je silný. Co myslíš, je to skutečně svatý muž, jak říkají?“

„Možná je. Nerozumím tomu. Ale když je svatý a oni ho pro nic za nic ukřižovali, tak jim buďte bohové milostiví! Sesype se to na ně!“

„To bych řekl. Bohyně Nemesis bude řídit. A jemu, tomu Svatému Proroku přeju, aby žil do sta let.“

„Ty jsi dobrý! Sto let. Nikdo se to nedožije ... ale on ... možná ...“

„Třeba ho bohové odmění za to, co přestál.“

Umlkli potom, prohlíželi denáry, které dostali a usoudili, že to postačí na koupi malého pozemku a několika ovcí – pro začátek. Byli spokojeni.

V léčebné síni vládl klid. Všichni odešli, novic Abšalom přinesl čerstvou pomerančovou šťávu a po špičkách opustil tichou komnatu. Ježíš však neusnul, pouze odpočíval a když se vše utišilo, vstal, pokusil se jít a shledal, že je schopen chůze. Snadno vyšel na terasu. Zahrady vydechovaly sladkou vůni a posečená tráva vysílala své omamné vlny až nahoru k němu. Opatrně sešel po schodišti, přidržuje se mramorového zábradlí. Mezi růžovými keři téměř zmizel. Věděl přesně, kam jde, ono místo jej přitahovalo, musel se tam podívat, do hrobky, jež se stala jeho záchranou a útočištěm.

Prošel již ozdobnou zahradou, vešel do sadu – přece jen to bylo daleko ... odpočíval chvíli na kamenné lavici a doufal jen, že ho nebudou hledat. Zvedl by se křik po celém domě, po zahradě – maminka by se vyděsila – pomyslí si něžně a usmál se. Tváře a rty dosud bolely, přestože byly natřeny léčivými mastmi.

Jakýže nastane nyní život? Budou to dny útěků či návratů? Což nikdy nepřejdou nejistoty a pochybnosti? Jak dalece je možné ukázat se učedníkům? Polekají se, a potom budou šířit pohádku o zmrtvýchvstání! Neuvěří, že je živ a pokládají jej za ducha, ze strachu se budou před ním skrývat. Ale – velmi toužil uvidět je, ty prosté lidi, oddané až k smrti a přesto pochybující, ba i zrazující, což jim však nelze zazlívát, neboť byli ochromeni strachem. Jidáš ovšem, oslněn penězi, navždy zůstane v paměti písma i lidí jako vzor falše.

Ubohý Jidáš! Za mrzký peníz prodal svou duši!

Ježíš náhle zpozoroval pohyb na okraji sadu, kde byla malá branka, vedoucí k postranní silnici. Povstal a hodlal odejít, řece však byl dosud sláb, takže na nějaký útěk nebylo pomyšlení. Odcházel zvolna.

„Pane! Pane!“ volal udýchaný ženský hlas, který by poznal mezi tisíci, „Patriš k domu boháče Josefa z Arimatie?“

Stanul a obrátil se k ženě, jež už doběhla na vzdálenost několik kroků. Znovu volala:

„Patriš? Pověz, kam odvedli Mistra? Svatého Proroka? Kam? Čekám zde už mnoho dní ...“

„Maria,“ řekl, „nepoznala jsi mne?“

Tu se zarazila, vzlykla, klesla k zemi a po kolenou se blížila k němu.

„Rabbi! Rabboni! Tys to! Ó, Bože věčný, jak jsem šťastná! Vše bude, jak bývalo!“ vzlykala, smála se, vztáhla ruce, aby objala jeho nohy – poraněné, ubohé nohy.

Uvědomil si, jakou bolest by zakusil, či už byl vzdálen duší, odloučen od zdejšího dění, na něž hodlal zapomenout. V srdci se objevila vzpomínka na přítele Lazara, Martu – na krásné pobyty v Bethanii – ale to vše již bylo matné, poněvadž začal nový život, který se přihlásil daleko důtklivěji, než ten dosavadní.

Nechtěl Marii Magdalskou zarmoutit. Přesto však tiše řekl:

„Ne – nedotýkej se mne!“ a když pro pláč nebyla s to promluvit, dodal, „Což nevíš o mém poranění? Maria! Nejen tělo, nýbrž také duše, která je zklamaná, zarmoucená, již vzdálená – je poraněna. Nikdy nebude vše, jak bývalo. Neplač, Maria, musíš se smířit a ve smíření setrvat, jako i já setrvávám.“

„Rabbi! Rabboni! Mistře! Jsi nemocen! Jsi trpící, ale časem vše přejde! Víím, že přejde! Tvář tvoje dosud nese známky surovosti, ale vyléčíš se v našem středu, víš přece, jak tě Lazar miluje, jak je ti moje sestra oddána, jak tě miluji já, která jsem nehodná tvého pohledu. Naše láska tě uzdraví na duši ...“

Maria – neplač – musím už odejít – nemám dosud povoleno chodit ...“

„Ach Mistře, tvé svaté, poraněné nohy pokropila bych vonným nardem a svými vlasy je otřela! Všechno, všechno bych pro tebe učinila!“

„Vždy jsem věděl, že jsi hodná.“ položil ruku lehce na její bohaté vlasy. Celá se pod tím vytouženým dotekem zachvěla, schoulila se k zemi a přála si jen, aby takto mohla setrvat věčně.

Ale Ježíš odcházel. Zvolna stoupal alejí ke květinové zahradě, a potom k domu. Dívala se za ním klečíc, on se však neohlédl, aniž jeho myšlenky setrvaly u ní.

Měla pocit, že je chladno, vše studilo, propast se rozšiřovala s každým jeho krokem, kterým se vzdaloval. A tu začala – poprvé začala uvažovat o sobě zcela otevřeně a pravdivě.

Jsi hodná, řekl, ale neměl pravdu, mýlil se. On se však nikdy nemýlí. Snad tedy jsem hodná. Nebyla jsem však – tam v Magdale jsem se ukazovala mužům zcela obnažená – ano zcela – měla jsem radost, že za to tak neuváženě platí. Ano – a ti, již mne zvali do lože, ti platili ještě více – jako posedlí byli po mé kráse. Nemilovala jsem nikoho z nich. Penězi se láska nekoupí.

Řekl, že jsem hodná – je však hodný on a podle sebe posuzuje ostatní. Jeho miluji! Láskou, ve které se nevyznám, duše má, srdce mé, myšlenky moje ho milují – svou krev bych pro něj obětovala, zemřela bych pro něho, kdyby mu to bylo prospěšné. Ale on ode mne oběť nežádá, nechce ji – ví o mé lásce, ale nedbá o ni. Všechno se změní. Opět bude u nás a já budu naslouchat jeho slovům, klečíc u jeho nohou. A on jako vždy pochválí Martu za její pečlivost, Lazara za píli v práci a mne pohladí svou svatou rukou, jež je něžná pro dotek a řekne: Maria, Maria – kterak je správném, že nasloucháš mým slovům. Podrž je v srdci a duši a ona tě posílí na tvé nové cestě.

Tak jednou promluvil. Avšak jak si mám pamatovat jeho slova, když ani nevím, co říká, pouze naslouchám jeho hlasu, plnému něhy a očima utkvívám na jeho krásné tváři. A když potom odchází, dlouho za ním hledívám, on se však nikdy neohlédne. Jenom jednou prý se ohlédl, ale to byli venku Lazar s Martou.

Ach Rabbi, Rabboni, miluji tě láskou věčnou, v níž jsou obsaženy hvězdy, slunce, nekonečná obloha, květiny, bystré vody i věčnost. Věčnost – jaké to podivné, těžké slovo, znamenající čas bez ukončení, na jaké jsme zvyklí. Věčnost nekončí – jak je to možné – zdá se mi, že kdysi o tom promlouval, ale slova si nepamatují.

Jak jsem hloupá! Kdybych pamatovala, mohla bych si je opakovat, nebo by je Marta zapsala. Umí psát i číst a On ji za to pochválil. Já však jsem se domnívala, že moje krása je všechno, že mně vystačí pro celý život. Nyní vidím, že nic neznamená. K čemu krása, když neslouží lásce. Tiché, pokorné lásce, jakou si On zaslouží.

Maličko se šerilo již, takže Maria Magdalská musela odejít, chtěla-li se vrátit do Bethanie, než nastane noc. Spěchala tou známou cestou, chtěla se podělit s Lazarem a sestrou o svůj překrásný zážitek a také, aby je oba

potěšila. Poslední úsek cesty běžela, udýchaná k zalknutí a vběhla do dvora spolu s posledními ovce, které rovněž pospíchaly pod střechu.

„Mluvila – mluvila jsem s ním!“ křičela, takže Lazar vyšel rozvázně na zápraží a Marta vyběhla, utírajíc ruce do zástěry.

„Co se děje? S kým jsi mluvila?“ zvolali oba.

„S ním! S Mistrem! Rabbi žije! Není v hrobce! Čekala jsem. On přišel do sadu! Žije! Mluvil tak podivně – slova si nepamatuji ...“

„Ah!“ řekla Mara. Poté klesla na kolena, vztáhla ruce k temné obloze a vyřkla vroucí, krátkou modlitbu: „Ó Bože věčný, zachovej Mistra po dlouhé roky, aby jeho utrpení bylo vykoupeno krásným životem, jenž by jej naplnil radostí a uspokojením – Amen.“ sklonila se. Její rozpuštěné, popelavé, téměř bezbarvé vlasy, jakoby pojednou byly změněny ve stříbro, kterým je zaplavil časný Měsíc.

Vešla do stavení. Slyšela Mariin hlas, trochu rozechvělý, její vzlyky, neboť i z radosti přichází pláč – stoupla si k ohništi, aby ohřála mléko k večeři, sestra je jistě vyprahlá i hladová – nalámala chléb ...

„On říkal, Rabboni říkal, že nic nebude jako dříve, ale já vím, že až se uzdraví, zase přijde, aby s námi pobesedoval na dvorku, zase nepohrdne chlebem s medem, zase budu naslouchat jeho slovům ...“ slyšela Marta.

Usmála se smutně.

Ubohý Svatý Učitel, ubohý Mistr, ubohá Maria Magdaléna! Jak by se vše mohlo vrátit? Nic se nevrací, čas postupuje podle své vůle. To by se snad musel zastavit. Není to možné. A on – Mistr – bude změněný. Utrpení nechává takové stopy na duši, že je nelze překonat. Lazar je také jiný od své smrti, ze které byl vzkříšen. Vážnější – a všechno bere tak těžce.

Také je jisté, že zde nebude moci zůstat. Znovu by ho chytili a podruhé by mučení nepřežil. Bude smutné, když odejde, ale já mu přeji, aby se dožil kmetského věku, třeba sta let, a po celou dobu kázal a učil, jak žít, jak se zalíbit Hospodinu – lidé to stejně nepochopí – ale možná – On vždycky věřil, že se mu podaří aspoň jednoho jediného vrátit k dobru a já vím, že se mu to dařilo. U naší Marie zvláště. Je teď hodná – pracuje dokonce na sadě ...

Posléze Lazar s Martou vedli vážný rozhovor o této záležitosti a dospěli k názoru, že Mistr odejde, poněvadž zde není pro něho bezpečí.

„Věčně by mu byli v patách,“ bručel zlostně Lazar, „musel by se bát vyjít na ulici. I kdyby si všichni jeho věrní ...“

„Kolik jich je?“ řekla Marta pochybovačně.

„Málo. Možná jsou mu věrni ve své duši – víš tajně, aby o tom nikdo nevěděl – ale navenek by se neopovážili svou věrnost ukazovat. Vezmi si Šimona ...“

„Pěkně se předvedl, jen co je pravda. Musel přece vědět, že ho kdekdo zná. Ale On – On mu to jistě odpustil, nebo na to ani nepomyslel, nebude to za nic pokládat, až se o tom dozví.“

„Chtěl jsem říci, že jeho věrní jsou prostí lidé. Učedníci ... prosím tě co se od něho naučili? Budou si myslit, že je duch. Ale Římané, či Pilatus na to samozřejmě neskočí. Ti by jim dali ducha! Uspořádali by na něj hon – to si nepřej vidět!“

„Prostě odejde ...“ hlesla Marta.

„To se lehkou řekne, ale těžko uskutečňuje. Kam odejde?“ brumlal opět Lazar, „Taková cesta do daleké země není snadná. Půjde sám? Nebo vezme s sebou své učedníky? To by si dal! Vždyť by se o ně musel starat!“

„Třeba jeho matka ...“

„Je tak slabounká. Copak by vydržela takovou dalekou cestu?“

„Věřím, že to Mistr nějak vyřeší.“

„Můžeš věřit cokoliv. Teprve skutečnost ukáže, jak se vše podařilo.“

„Bude bez něho smutno. Mám ho ráda.“ řekla Marta upřímně.

„Vždyť on tebe rovněž. Jenou se o tom zmínil.“ laskavě pronesl bratr.

Marta oživila. Oči jí zazářily, obličej zkrásněl, takže se Lazar na ni udiveně podíval. Vždyť ona ho miluje – pomyslel si, překvapen – že v té dalo by se říci popelavé dívce se objevil tak hluboký cit.

Vždyť jsem si toho měl všimnout dávno – myslil si. Stará se o něho, kdykoliv přijde. Pečuje o něho! Nechová se jako Maria, která na něm neustále loudí, aby mluvil a mluvil. Vím dobře, že jeho slovům téměř nerozumí, jen hltá jeho krásný hlas a zbožňuje ušlechtilou tvář.

Kdežto Marta! Onehdy přece vyprala jeho plášť a sušila jej na slunci a větru, takže byl potom nádherně modrý, jak má být. Prostě ho miluje. Ubohá!

„Zmínil se?“ Martin hlas zněl nadšeně, radostně – jak ji dosud neslyšel, „Jak mne to potěšilo, bratře! On o mně mluvil?“

„Ano. Procházeli jsme se v sadě – víš přece, jak ram rád pobýval – a on řekl něco jako – Marta je milá dívka, milá a hezká, okrášlená všemi ctnostmi ...“

„Ach Lazare – jak jsem šťastná. Pro ta slova budu žít po celý život.“ a

rozpačtě vyběhla z místnosti.

XXXXXXXXXXXX

Zjasněný den

Pojednou nastala doba, kdy uplynulo 40 dnů od ukřižování, umučení, poranění duše i těla. Tělo však se postavilo na odpor zraněním, rozhodlo se nedbat jich, zacelovat je, dodávat novou, čerstvou krev, nesoucí živiny pro potlačení ran, dosud se projevujících zarudnutím, či malým hrbolkem. Tvář však setrvala bolící, bolestná, viditelně opuchlá, přestože ranhojič se snažil seč byl, aby otok odstranil. Posléze se vyslovil, že je asi přehozený sval a mínil to zcela vážně.

„Viděl jsi někdy sval, Jehudo?“ otázal se Ježíš.

„Ano, Svatý Proroku, viděl. Když jsem stahoval tažné hovado ...“

„Dost!“ zvolal stařec bíle oděný, „Co si to dovoluješ, ty ... jak to hovoříš se Svatým Učitelem?“

Ranhojič se vrhl k zemi, hotov přijmout smrt za svá neuvážená slova. Byl si jist, že ji může jeho učitel přivolat jediným slovem.

„Zadrž, velebný kmete!“ hlasitě pronesl Ježíš, „Kterak se můžeš hněvat na tohoto prostého muže za to, že nezná jiné přirovnání? Sval zvířete je jako sval člověka. Nebudiž prosím hněvu ve tvém srdci, aniž použiješ prudkých slov.“

„Odpusť mi, Svatý Kazateli. Ale právě prostota tohoto muže by mu měla přikazovat, aby ve tvé přítomnosti nepoužíval nepřiměřených slov.“

„Žádné slovo není nevhodné, jestliže je míněno poctivě a bezelstně. Jehuda chtěl prostě vyjádřit své znalosti pokud jde o svaly. Netrap se již pro něho, velebný kmete. A ty Jehudo, neboj se a řekni, co radíš učinit s mou chorou tváří?“

„Ó Svatý Proroku! Bojím se to vyslovit, abych zase nebyl napomínán.“

„Nic se ti nestane. A jestliže znáš pomoc, vyjádři se.“

„Ano, Svatý Proroku. Ve tvé bolestivé tváři byl poškozen sval. Ten dosud krvácí a špatná krev nemůže ven, takže tlačí sval na nesprávné místo.“

„Pokračuj. Co radíš?“ Ježíš se nepatrně usmíval, poněvadž věděl, že nastane pozdvižení mezi důstojnými muži essejskými, ať už ranhojič řekne cokoliv. Soudili totiž o nm, že je příliš mladý, a nemůže tedy mít žádné dalekosáhlé vědomosti, aniž dokáže uvážit, co by prospělo zraněnému.

Ranhojič několikrát přešlápl, než řekl:

„Radím otok naříznout, aby špatná krev mohla ven.“

Zcela podle Ježíšova předpokladu zvedl se takový pokřik, že nebylo rozumět slovům, která mluvili všichni najednou.

„Naříznout!“ bědoval stařec v bílém odění, „Hospodine zástupů, slyšíš tohoto mladého tvora, který hodlá řezat obličej, beztoho již umučený přes míru? Slyšíš jeho troufalost a bezohlednost vůči Svatému Proroku, jenž utrpěl bezpočetná zranění a teď by měl být zraněn znovu?“

„Je nutné poslat ranhojiče pryč,“ křičel jiný essejec, „je příliš mladý, takže své práci nerozumí!“

Ježíš vstal. V té chvíli pocítil závrať a mrazení v celém těle, přesto však se přemohl a promluvil klidně.

„Utište se, poněvadž křičíte a lajete bez příčiny. Nic se přece nestalo a ranhojič pouze vyjádřil slovy své myšlenky. Jehudo, neboj se. Jak hodláš zakročit? Mluv.“

„Svatý Kazateli, dovol, abych se dotkl svou nehodnou rukou tvé vznešené tváře. Posad se, Svatý Kazateli, neboť zkažená krev koluje již v tvých žilách a vytváří malé červené skvrnky zde mezi vousy a dokonce na hrdle.“

„Učiň, co uznáš za vhodné.“

Ranhojič pečlivě omyl tvář kouskem plátna, smočeným v čisté vodě. Vzal potom ze svého vaku lékařský nožik a opatrně řízl do temně zbarveného místa. Okamžitě vyteklo množství žluté a modré až fialové krve. Zachycoval ji do připravených pláten, opatrně tvář tiskl, takže se všechny zbytky otrávené krve dostaly ven.

„Žoldněř ti poranil tvář, Svatý Proroku a do rány se dostala nečistota z jeho rukou. Tím se krev otrávil. Ale už to bude v pořádku.“ promlouval opět jako s dítětem, „Dám hojivou mast, ona všechno vytáhne.“

Již delší dobu stáli v místnosti Josef s Nikodémem. Teď Josef hlasitě promluvil:

„To byli germánští žoldněři? Mor na jejich hlavu!“

„Germáni jsou obzvláště suroví.“ pronesl někdo, „Víte – jak před léty vyhráli lstí válku s Římany v teutoburském lese? Surově pobili vzdávající se vojáky. Ne že bych měl Římany rád!“

„To jistě ne. Ale já vám říkám,“ promluvil jiný, „že to byla poslední válka, kterou Germáni vyhráli.“

„A co když svět potrvá ještě tisíc nebo dva tisíce let?“

„Byla to jejich poslední vyhraná válka.“ vztekle pronesl jeden z essejských, „přeju jim ze srdce, aby vždycky byli poraženi, pobiti, zneuctěni,

hození psům!“

„Štěstí že Svatý Prorok zdřímnu. Ten by ti za taková slova vyčinil tak mírně a jemně, že bys Germány začal milovat.“

„Vždyť se nic nestalo,“ náhle promluvil Ježíš, až se všichni polekali, „zranění se opět zhojí, takže ani vzpomínka nezbude.“ a nepatrně se usmál. „Je mně naprosto dobře a brzy se vydám do města. Musím vidět své učedníky, než odejdu.“

Všichni umkli. Z posledních slov vyvěral takový smutek, že jim byli zaplaveni, spoutáni – jejich myšlenky ustrnuly na jedné, jediné skutečnosti: On odejde! Svatý Prorok, Svatý Kazatel odejde! Zůstaneme sami, opuštěni! Dokud bude zde, v tomto nešťastném Jeruzalémě, jenž zabíjí proroky, dokud zde bude, nejsme osamoceni, i když právě nedlí s námi. Jeho duch, jeho duše, síla jeho bytosti objímá i ty, jež ho nevidí. Je ztělesněním lásky, smířlivosti, míru a klidu. Kam se to vše poděje, až tu nebude?

A on – on bude rovněž opuštěn a osamocen, jakmile se vzdálí důvěrně známého kraje, jež proputoval v dobrých i zlých časech. Jaké mu asi připadnou ty cizí končiny, hory, cesty ... bude mít s sebou svou matku, ale spíše se musí postarat on o ni, nežli ona o něho. Je sklíčená prací a utrpení posledních dnů jí na síle a odolnosti nepřidalo. Bojí se. Strach v ní přetrvává, přestože syn ji těší a povzbuzuje.

„Budeme spolu, maminko,“ říká, „budeme mít zvířata velká, to jsou velbloudi a několik malých mezků. Každé z těch zvířat unese tak slaboučkou bytost, jako jsi ty.“

Tak s ní onehdy promlouval před Josefem Arimatejským a Nikodémem, který jeho slova zapsal do záhlaví svitku papyru. Papyrové svitky nakoupil ve značném počtu Josef, když se dozvěděl o Nikodémově plánu.

„Nebojím se cesty, ani toho, co bude,“ odpovídala moudře, jakoby předtím hovořila se svou duší, „ale toho, co bylo. Celý ten strašlivý děj setrvá v mém srdci navěky. Možná tisíc či dva tisíce let. Nelze jej odstranit, ani smazat. Rve mé srdce, kdykoliv na něj pomyslím.“

„Už se vzdálil – ten smutný děj. A bude se vzdalovat víc a více – jen co tento kraji opustíme a odebereme se až tam, kam nesahá moc Říma.“

„Sanhedrin však ...“ mlčela, jakoby se zalekla i názvu.

„Jeho moc končí u hradeb Jeruzaléma.“ těšil ji polovážně, polo žertem, ale sám uvažoval, kam až by mohl Sanhedrin dosáhnout.

Toho večera Ježíš tajně a tiše opustil palác Josefa z Arimatie. Stráže se neodvážily zastavit jej, připadal jim jako zjevení, jako postava z jiného světa,

kraje, doby. Ano – z jiného času přišel – minili mnozí, kdož jej potkávali v domě a tato pověst šířila, přestože si nikdo neuměl představit, jak by se to mohlo stát. Přišel z jiného času.

Oděn v bílém rouchu esejských, maličko dosud znaven, ale bystrý v myšlení, jež ho posilovalo, spěchal ztichlými ulicemi Jeruzaléma, kde panovala temnota, v níž mizel jako přelud. Dva žoldnéři přešli mimo, živě se bavili, ale posléze se zastavili a ohlédli. Viděli odcházet vysokou, bílou postavu.

„Co to je? Člověče, co to bylo? Zjevení?“

„Nesmysl. Ačkoliv tady na východě jeden nikdy pořádně neví. Oni jsou čaroději.“

„Že bych tdy příliš rád sloužil – se nedá říct.“

„Hej!“ zvolal jeden z nich, „kdopak jsi?“

Ježíš stanul a zvolna se obrátil. Vtáhl ruku, žoldnéři ustoupili o krok a sáhli po svých mečích.

„Což vás ohrožují?“ otázal se Ježíš mírně, „Jsem snad ozbrojen?“

„Ne, to nejsi.“ váhavě promluvili, „Ale něco je na tobě divného.“

„Ano – divného.“ přidal se druhý. „protože v této noční chvíli jsou v ulicích už jen tuláci a pobudové. Ale ty jsi oděn v šatě bílém jako sníh tam u nás na severu.“

„Odkud pocházíš?“ nad městem se pojednou rozklenula noční obloha plná zářících hvězd. Jejich slabý svit prozářil Ježíšovy upravené vlasy, zalil je nepatrnou, přesto však viditelnou září. Žoldnéři opět couvli o krok.

„Colonia Agrippina je naše rodiště.“ odpověděl ten srdnatější.

„Jste Germáni?“

„Ano, v římských službách. Ale divíme se, že ty, pane mluvíš tak dobře latinsky. To my neumíme a jsme už deset let ve službě.“

„Každé řeči se lze naučit.“ Ježíš se usmál.

„A ty? Kdo jsi ty? Řekneš nám to? Víš – my vojáci se hned tak něčím nenecháme překvapit, ale s tebou je to tak divné. Kdo jsi?“

„Ježíš Nazarénský. Pocházím z Beth-lehema.“

„Ale – počkej – ten přece byl ukamenován, či co!“

„Ukřižován.“ tiše pronesla bílá postava. Žoldnéři ustoupili o pár kroků. Popravdě řečeno, byli by se dali na útěk, jenže vojenská čest jim to zapovídala. Rychle se vzdalovali.

„Poslyš, kamaráde, myslíš, že to byl duch?“

„Co jiného?“ Vždyť ten Ježíš Nazo – nazarénský zemřel na kříži. Už si vzpomíná,. Přece se o tom hovořilo v kasárnách, když se vrátil z Golgoty Longinus. Tak to musel být duch.“

„Ale mluvil s námi.“

Duch může všechno. Čert aby sebral tuhle záhadně poťouchlou zemi. Ještě rok tady odsloužím a potom se už nikdy nevrátím.“

„Řeknu ti, že je lepší bojovat v Teutoburském lese jako můj otec, než sloužit v Judeji.“

Jejich slova zanikla. Ježíš vyšel ze stinného úkrytu a spěchal nyní zužující se ulicí ke známému domu. Spěchal – pociťoval však palčivou bolest ve zraněných, dosud nikoliv zcela zhojených nohou. Odpočíval chvíli, přemáhaje bolest a celého jej opanovala naděje, ba jistota, že rány se zhojí, že bude vše, jak bývalo, že ujde celou tu dalekou cestu, na kterou se chystá a má ji v duchu do podrobnosti promyšlenou, jakoby ji ušel včera. Zatím už je tomu téměř deset let, kdy se navracel ze studií ve Šrínagaru, kde je krajina nikoliv pustá, nýbrž pohostinná, rozdávající své dary plnými náručemi.

Přerušil své myšlenky. Stanul za okovanými dveřmi, za nimiž bylo slyšet zcela tlumený hovor. Zřetelně však rozeznal hlas Petrův, který vždycky vynikal jak vzrůstem, tak i dunivostí svého basu. Někdo mu polohlasně odpovídal.

Opatrně pootevřel dveře, pouze tak, aby prošel a stanul v místnosti. Jeho druhové byli zabráněni do hovoru o Římanech, že jej nezpозorovali. Zcela bez hluku zavřel dveře.

„Pokoj a mír budiž s vámi.“ řekl a mírně se usmíval.

Prudce vstávali ze svých sedátek, třesli oči, bez dechu otevírali ústa, třáslí se.

„Duch našeho Pána ráčil se nám zjevit!“ zvolal kdosi a vrhl se k zemi. Ostatní stáli jako zkamenělí. Ježíš se usmál.

„Čeho jste se tak polekali, bratři moji milí? Mne? Či jste se domnívali, že přichází někdo nepřátelský?“

Tu se osmělil Ondřej. Vztáhl však ruku s rozestřenou dlaní jako na obranu.

„Jsi-li duch, Pane, prosíme tě, neškod' nám. Vždyť jsme tví pokorní učedníci, a ničím jsme se neprovinili.“

„Bláhoví! Kdože je duch? Jsem živ a zdrav a přišel jsem se s vámi

rozloučit, neboť opouštím tento kraj, tuto neblahou zemi, abych se už nikdy nevrátil.“

„Mrtví se nevracejí.“ řekl Jakub starší rozvážně.

„Z velkého smutku nad ukřižováním našeho Pána bloudíme a vidíme přelud.“ promluvil Petr mimořádně tiše, což u něho nebylo zvykem.

Ježíš se zasmušil. Jeho tvář, radostná při spatření učedníků, podobala se nyní ztělesněnému smutku. Čekal uvítání – vždyť, kdo by mohl pochybovat o tom, že žije, když mluví, když usedl na sedátko, když ... tu se naskytla myšlenka nutící k úsměvu. Pojí s nimi. Pečené ryby jsou uchystány. Promluvil.

„Smím s vámi povečeřet?“

Tu přistoupil jeho nejmilejší učedník Jan a položil před něj misku s kouskem ryby a chlebem.

„Jiného nic nemáme, Pane, jenom ještě trochu vína.“ a hleděl na něho bázlivě.

„Čeho se bojíš? Vždyť vidíš, že nejsem duch. Duchové nepotřebují potravu. Věříš mně?“

„Vždy jsem ti věřil, Pane.“ byla to vyhybavá odpověď, která Ježíše zamrzela. Ani Jan, jeho učedník nejmilejší, nevěří. Ne! - Je lépe odejít z této země, která kamenuje proroky, posílá je na kříž, utíná jim hlavy. Co je to za nekalé pokolení? Povznést tuto zemi z nevědomosti je nadlidská práce. Naučit je snášenlivosti a tomu, že Věčný Bůh nežádá krvavé oběti, peníze, pocty ... marné uvažování! Na to bude dost času až cestou. Až při putování ... tam daleko, kde kazatelé a proroci jsou bezpečni, kde každé uzdravení není pokládáno za čarodějnictví, ale za povědomost o léčení.

„Nevěříme,“ ozval se zarputilý hlas, trochu roztřesený, v němž Ježíš poznal Tomáše, „nevěříme, že náš Pán žije, vždyť jsme ho viděli zemřít na kříži.“ při těch slovech se Tomáš přiblížil, jeho tvář byla temná, výhružná, „Nevěříme. Jsi duch! Odejdi!“

„Tomáši, Tomáši!“ Jen přistup blíže, abys pohlédl na mé zranění, ne mé rány, které dosud někdy krvácejí – jen pojď a podívej se.“ uchoпил jej za paži a obnažil ruku, až se ukázalo probití v zápěstí. Poté maličko nadzvedl své bělostné roucho a Tomáš s úžasem hleděl na zraněné nohy, dosud zcela nezacelené. „A mou tvář vidíš, ty nevěřící, ty pochybovači, ty umíněný člověče, trvajíc na svém přesvědčení, i když víš, že je mylné!“

Po delší odmlce, kdy všichni byli tiší a rozpačití, Ježíš promluvil:

„Poslyšte má slova, přátelé moji: Stalo se, že snacha koupila pro svou

tchýni krásnou, drahou látku. Tchýně pak pravila, že je to látka ze zbytků, jaké prodávají podvodníci a ziskuchtiví obcházející dům po domě. Když potom snacha zavedla tchýni k váženému obchodníku, který dosvědčil, že látka byla koupena u něho – tvrdila tchýně, že snacha je s ním domluvená.

Pravím vám, přátelé moji, že setrváváte na svém omylu jako ta pošetilá žena, která nechtěla připustit, že se mýlí.“

Tomáš mlčel. Mlčeli všichni, jsouce ustrašeni, nedůvěřiví, pošetilí a kradí naslouchali, nejde-li římská stráž, jež leckdy zacházela i do úzkých, postranních uliček. Jediné slovo nebylo nadále promluveno.

Ježíš se vzdálil tiše, jako přišel a oni si jednak oddechli, když už ho neviděli, jednak se navzájem utvrzovali v tom, že se jim zjevil duch jejich Pána a přáli si pouze, aby už nadešel den, který by rozptýlil a zahnal děsivou temnotu.

Svatý Kazatel zvolna procházel ulicemi, nyní zcela pustými, neboť po půlnoci bylo zakázáno vzdalovat se domova, on však nedbal římských nařízení a zákazů jako už tolikrát. V srdci měl hořkost a na duši ležela tíha.

Mezi své jsem přišel a oni mne nepoznali – problesklo mu několikrát hlavou. Mezi své nemilejší jsme přišel, oni však to nechtějí a nepřejí si to. Touží, abych byl mrtev – ne takovou myšlenku jim nesmím přičítat. Ale pravdivá je. Bojí se mne živého – jak by ne, vždyť za mnou stojí pěstí hrozcí Římané!

Jak pusté je toto město v noci! Jak pustá je duše, nemá-li ty, ve které doufala. Jak prázdné je srdce bez přátelských slov. Ale oni jsou jen pošetilí. Nikoliv zlí či nepřátelští. Jsou prostí, tak prostí, že ani těch několik let učení, kázání, vychovávání je nepředělalo. A lze vůbec změnit bytost lidskou v jejím chápání, myšlení, názorech?

Náhle byly jeho úvahy přerušeny neznámým hlukem, jaký by se neměl za noci vyskytovat. Přece jen couvl, zastavil se, ale posléze se usmál. Do města vcházela karavana, velbloudi hýkali, cítili vodu, které se jim pak dostalo měrou vrchovatou.

Muži uvazovali jednotlivá zvířata ke kruhům, zapuštěným v hradební stěně, jiní jim odebírali břemena, pokládajíce je na úhlednou hromadu. Krčmář v nedaleké hospodě spěšně rozdělával oheň a začal opékat berany. Nalil vína, nesl pak pohár vůdci karavany, aby jej náležitě uvítal, poněvadž to musela být velmi bohatá karavana, jestliže si zaplatila vstup do města před svítáním.

Z vysokého zvířete, poslušně klečícího na zemi, sestoupil bohatě oděný muž v cizím kroji, ozdobeném nezvyklou nádherou. Šel přímo za krčmářem.

Ježíš spěchal do paláce Josefa Arimatejského, najednou se cítil být malým, provinilým chlapcem, který se zdržel do noci mimo domov a nyní za to bude vyplíněn. Vešel tiše do brány kterou stráž uctivě otevřela a téměř běžel do nádherné haly.

U jednoho ze sloupů stál jako ztělesněná pomsta nejstarší z esejských. Jako vždy zvedl ruce do výše.

„Ó Hospodine zástupů“, zvolal, „vidíš svého bloudícího Syna – neboť všichni jsme tvoji synové – vidíš ho, jak se bezstarostně toulá nočními ulicemi, kde mu hrozí ještě větší nebezpečí, než ho potkalo a na které on vůbec nedbá? Vidíš, Hospodine, jak se vrací s tváří potěšenou i smutnou?“ a opět zalomil rukama.

„Máš oči plné zármutku, Svatý Kazateli,“ řekl další esejský, jenž se zatím dostavil, „potkalo tě zklamání?“

„Mezi své jsem přišel a oni mne nepoznali.“ odpověděl Ježíš sklesle. Zároveň však s onou skleslostí bojoval, vynacházeje nové a nové omluvy pro své učedníky. Opět si opakoval, jak jsou prostí, pošetilí, neschopni své myšlení změnit, ani podle prokazatelné skutečnosti. Ozvala se svíravá bolest be zraněných nohou a rovněž pohmožděná tvář trnula, přestože už byla téměř zahojená.

Tu k němu přistoupil Nikodém a jako vždy srdečně pronesl:

„Pojď, Svatý Kazateli, je čas k odpočinku. Nemyslím, že je nutné trudit a rmoutit se kvůli učedníkům. Byl jsi přece mezi nimi, nebo se mýlím?“

„Nikoliv. Mluvil jsem s nimi, pojedl jsem s nimi, ale oni trvají na tom, že jsem zemřel a přišel za nimi v podobě ducha. Jsou pošetilí. Jsou ...“ nechtěl obvinít nikoho, proto mllčel již, ale cestou palácem se najednou změnil v chlapce a v očích se objevily slzy, „Proč mně nevěří, mám si snad myslet, že nikdo nevěří ničemu z toho, co jsem učil? Nejsem živ, tedy i mé učení musí zmizet, být odstraněno ze všech myslí, poněvadž nejsem! Nejsem! Nikodéme, příteli, můj život byl zbytečný, mé přežití vlastní smrti je zbytečné, vše co znám je k ničemu! Chtěl jsem tento národ pozvednout z nevědomí, umírnit jeho kruté zákony, ale oni mne zapřeli, odmítli, vydali soudci!“

Nikodém věru nevěděl, jak promluvit k tomuto vysokému, vznešenému člověku, jenž je zván svatým, což se žijícím nestává. Poznal, že za vším věděním, za silou, pro kterou se k němu mnozí utíkají, se skrývá poraněná duše potřebující útěchu.

Ale jak lze utěšit ducha tak vznešeného, jehož se mnozí bojí, jehož mnozí obdivují a nespočetní milují? Také je nenáviděn. Ale o tom není nutno

uvažovat, poněvadž nenávist je zakořeněna v člověku stejně jako láska. Člověk se musí rozhodnout. Bude milovat, či nenávidět?

„Já vím, Nikodéme,“ promluvil Ježíš už opět jistým hlasem, „vím, o čem uvažuješ. Přemýšlíš, jak bys mne mohl nebo měl potěšit. Ale pravím ti, že nikoliv slova, nýbrž tvá myšlenka, zkoumající, kterak učinit, abych se opět posílil v duši – je pro mne útěchou největší. Jsem ti vděčný.“ a zmizel pojednou za nárožím chodby.

Nikodém byl v pokušení nahlédnout za ním, řekl si však, že by to bylo nedůstojné. Snad nehodlám také pochybovat – řekl si káravě.

Té noci se karavana ubytovala v krčmě. Hodlali zůstat několik dnů a prodat část ze svého cizokrajného zboží. Jen bohatě oděný muž, doprovázený několika otroky se chystal setrvat, jak dlouho bude potřebl. Byl si jist, že záležitost, kterou jej pověřil jeho panovník Abgar Ukkama, král v Edesse, nebude vyřízena jednoduše, ale zabere mnoho času, poněvadž hledal někoho, jehož neznal, ani nevěděl jméno – panovník jen řekl, že je to svatý muž a koná zázraky s uzdravováním chorých. Prý je docela mlád, jak mu sdělili jeho velkovezírové Mar-Ikap a Semšquam, kteří procestovali celou Palestinu a doslechli se o Ježíšových zázracích, jichž se také stali svědky.

Vznešený dvorský úředník si povzdechl. Zpočátku byl potěšen úkolem, kterým jej panovník pověřil, ale nyní v cizí zemi si uvědomoval, jak bude nesnadné jej splnit. Znovu si prohlédl svitek panovníkova dopisu a zamyslíl se. V cizině si uvědomoval, že král bohatého města Edessy, ležícího na významné hedvábné cestě, zde nemůže mnoho znamenat. A ten tón, který se zdá zvučet ze všech Abgarových slov, není také zcela vhodný, jde-li o muže tak významného, jak byl král ujištěn.

Doslechl jsem se – psal Abgar – že jsi dovedný léčitel. Dostav se na můj dvůr, kde budeš mít veškeré pohodlí. Všichni moji lékaři dohromady nestojí za nic. Moje vyrážka se nehojí, nýbrž zhoršuje. Moje královská výsost doufá, že budeš dovednější. Odměna tě nemine a bude značná.

Králův posel a pověřenec Hannán rozmýšlel, má-li vůbec onoho zázraky činícího muže vyhledat, vždyť by se přece nad takovým dopisem přinejmenším pozastavil, ne-li přímo urazil, a nemusel by vůbec králi vyhovět. Hledat ho, nebo krále trochu obelhat v této zapeklité věci? Říci například, že onen muž nedávno zamířil do jiných zemí, a není tudíž k nalezení?

Vtom někdo zaklepal a po vyzvání vešel s mnoha úklonami majitel hostince, opásaný čistou zástěrou.

„Vznešený pane.“ řekl, „potřebuješ něčím posloužit? Víno ... ovoce ... otrokyni na noc ...“

„Ne – nic takového nepotřebuji.“ odpověděl Hannán a náhle se rozhodl, „Snad bys mně mohl poradit ...“

„Stran koupě diamantů? Či potřebuješ bankéře?“

„Ne – ne. Poslyš! Mocný král v Edesse mne vyslal, abych vyhledal v této zemi jednoho muže. Je prý dosud mlád, avšak vyhlášený léčitel. Snad prý dokonce dělá v tom směru zázraky. Král by potřeboval ...“

Hostinský se vyděšeně ohlédl na všechny strany.

„Ó pane!“ šeptal, „Vím, koho myslíš. Ale o tom se nesmí mluvit. Sanhedrin má oči všude. Odsoudili ho ...“

„Jak – odsoudili! Za co?“

„Odsoudili ho k smrti. Co ti vyváděli! A to jen proto, že jim říkal pravdu do těch jejich potměšilých očí.“

„Bohové! A co se s ním stalo?“

„Ukřižovali ho jako posledního zločince, vraha, otroka“ Zemřel na kříži – bude tomu tak půl roku. Ale o tom se nesmí mluvit. Sanhedrin ...“

„Sanhedrinu se nebojím. Ukřižovali! Svého člověka! Poslyš – měl přece přátele, někoho blízkého – kdo by mně mohl sdělit podrobnosti. Připadá mně pojednou, že jsem pod jeho vlivem, ačkoliv ho neznám – a on je mrtev. Vaše země je celá záhadná ...“

„Pane, jeho přátelé se rozprchli jako hejno vrabců, když do něho strelíš z praku. Jen jeden – jeden si vyžádal jeho tělo k pohřbení. Mám ti to sdělit? Bojím se.“

„Nezradím tě. Kdo to byl? Řekni!“ na stole se ocitlo pět zlatých denárů, takže strach byl zahnán a hostinský promluvil:

„Tiše – aby nás někdo neslyšel. Byl to mocný a bohatý pán. Tak bohatý, že mu není rovno v celé zemi. Jmenuje se Josef. Josef z Arimatie, odkud pocházeli jeho rodiče a kde má statky jako nikdo jiný. Ten si vyžádal tělo popraveného léčitele. Říkají, že to byl svatý muž. Svatý a neobyčejně krásný. - Tak jeho tělo si vyžádal mocný pán Josef z Arimatie, aby ho důstojně pohřbil.“

„Popraven! To se přece nedělá!“

Krčmář pokrčil rameny.

„Obžalovali ho, že prý pobuřuje lid. Ale někteří povídají, že to nebyla pravda, že jen kázal proti nešvarům, hříchům, cizoložství – řekni sám, vznešený pane, je to pobuřování?“

„Víš – jestliže významní lidé jsou hříšní, kradou či okrádají lid, cizoloží a

podobně – neradi slyší pravdu, i když zastřenou v obsahu kázání.“

„dovol mi, vznešený pane, abych ti řekl, že mně mluvíš z duše. Samozřejmě že jsou takoví. Smečka chamtivců celý ten jejich Sanhedrin.“

„Můžeš mně sdělit, jak se dostanu k Josefovi z Arimatie?“

Krčmář podrobně vyličil, kudy má Hannán jít, jmenoval mu jednotlivé ulice a uličky a doporučoval, aby si najal dva nebo tři žoldnéře k ochraně, poněvadž ve městě není bezpečno, jelikož mnozí nenávidí nejen Římany, ale i všechny ostatní cizince.

Velmož se tedy zařídil podle jeho rady a když stanul před mramorovým palácem Josefa z Arimatie, zůstal jakoby omráčen. Takovým přepychem se nemohl honosit ani efeský panovník a byl to muž velmi bohatý. Stráž u brány zastavila nosítka, prohlédla si otroky, na nichž nenašla nic zvláštního, promluvila s žoldněři jazykem, jemuž Hannán vůbec nerozuměl, a potom vyšel muž, podle oděvu snad úředník, jenž se otázal řecky, v jaké věci vznešený pán přichází.

Hannán řečtinu ovládal jen spoře, taktak že se domluvil, ale odpověděl pohotově o svém přání mluvit s majitelem tohoto vznosného domu. Poté byl vpuštěn dovnitř. Žoldnéři zůstali ve strážnici a za chvíli byl odtud slyšet smích.

Hannán byl vyzván ke vstupu do přijímací síně.

Protějššími dveřmi vešel Josef Arimatejský, oděn v šedé roucho bez ozdob, sahající až k zemi. Tu se Hannán zastyděl za svou nádheru a byl by ji nejraději strhal. Josef se usmál.

„Co tě ke mně přivádí, vzácný cizinče?“

„Jsem Hannán, posel krále Abgara z Edessy.“

„Významné město na hedvábné cestě. Buď vítán. Buď žehnán ty a rovněž tvůj panovník, proslulý svým bohatstvím.“

Hannán se cítil poněkud zklamán a dotčen tím, že Josef z Arimatie nemluví například o králově moudrosti, jak by se slušelo, nýbrž pouze o bohatství. Nechal si však své myšlenky pro sebe a pokračoval ve vysvětlování důvodu svého příchodu.

„Král mne vyslal do tohoto města, poněvadž se doslechl od svých dvořanů, kteří tudy cestovali, o muži činícím zázraky, pokud jde o nemoci, ba dokonce úmrtí. Ten muž prý dovedl vzkřísit mrtvé. Můj panovník je nemocen.“

„Těžce nemocen?“

„Ošklivá vyrážka mu rozedírá kůži. Nelze ji ničím odstranit, ačkoliv se věhlasní lékaři pokoušejí všemi možnými způsoby. Král věří, že onen muž, onen léčitel by mu pomohl.“ Hannán se odmlčel a dodal: „Říkám, že věří, ale on to s jistotou ví.“

Josef Arimatejský neodpovídal. Slušelo se, aby Hannán pokračoval.

„Žel, doslechl jsem se, že byl popraven. Ukřižován. To je surovost! Bohové věční! Ukřižovat vzdělaného, milosrdného člověka! Proto jsem přišel za tebou. Tys prý sis od prokurátora – jak se ...“

„Pontius Pilatus.“

„Divné jméno. Latinské. Vyžádal jsi tělo popraveného a pohřbil jsi jej ve své hrobce. Z toho soudím, že jste byli přátelé. Mohl bys mně o něm povědět? Abych aspoň znal některé podrobnosti z jeho života, které bych mohl přednést králi Abgarovi. Bude zklamán. Trpí. Neříkám, že je nejhodnější z panovníků – ale trpí, a to je možná odplata za jeho provinění.“

„Nebudou asi taková, jaká spočívají na vzpomínce, neblahé vzpomínce na krále Heroda.“

„Ano – pověst o krutovládě vašeho panovníka se donesla až do Edessy.“

„Jeho tělo se téměř rozpadlo zaživa. - Ale nyní k léčiteli, jak ho nazýváš. Mnozí jej milovali a mnozí nenáviděli. Bohužel, jak už to v nynějších pokažených časech bývá, nenávist zvítězila nad láskou. Ale ... poslyš, vznešený cizince ... mohu ti důvěřovat?“ Josef z Arimatie ztišil hlas a zkoumavě se na Hannána zahleděl, takže tento byl nucen sklonit hlavu. Posléze, po krátkém zaváhání ze sebe vypravil:

„V jaké věci?“ a vzpomněl si na všechny úklady, hovory plné falše a přímo podvody, jaké se obvykle na královských dvorech vyskytují a kterých se nejednou zúčastnil.

Nemá čisté svědomí, pomyslně si Josef Arimatejský. Bylo by však škoda nevyužít příležitosti a odmítnout přízeň tak významného krále. Vždyť Svátý Prorok musí opustit Jeruzalém a mohl by žít na královském dvoře v Edesse. - Zároveň však Josef podvědomě tušil, že Ježíš by nikdy v přepychu nezvykl. - Nemá čisté svědomí, ten Hannán, ale zároveň také žádný zájem a konec konců ani příležitost, aby zradil.

„Ve věci léčitele. Svěřím ti tajemství. On – kterého miluji – on ukřižování přežil.“

Hannán vyskočil ze svého sedadla.

„To není možné!“ křičel, „Nikdy jsem neslyšel, že by někdo přežil takové

kruté zacházení!“

„Usedni, cizinče. Buď klidný. Nikdo to neví, mimo pár věrných. Zavčas byla podána zpráva Pontiovi Pilátovi, že už je mrtev a rychle jsme ho sundali z kříže. Odnegli jsme jej do mé nové hrobky. Prostě – udělali jsme všechno, aby se uzdravil. Byl dlouho v bezvědomí.“

Hannán sotva dýchal napětím.

„Prý takoví odsouzenci byli bičováni.“ otrásl se hrůzou.

„Svatý Prorok byl zbičován od hlavy k patám. Ztratil množství krve. Ale přežil. Znáš jeho jméno? Jmenuje se Ježíš ben Jusuf a patří k nazorejským.“

„Povídej, povídej dále prosím.“ Bylo to první pokorné slovo, které vyslanec použil. V té chvíli ještě nevěděl, že těch pokorných slov bude bezpočet a že se už nikdy nezbaví pocitu méněcennosti, jenž mu byl až dosud naprosto cizí. Naopak – připadal si nadřazen, trochu trpěl velikášstvím, ale byl si toho vědom a pokud uznával za vhodné, mírnil se ve svém chování.

Do Jeruzaléma se vydal s pocitem, že se ocitne mezi nevzdělanými barbary a že se král zbláznil, když se chce dát léčit od nějakého potulného ranhojiče.

„Jmenuje se Ježíš ben Jusuf.“ opakoval Josef, hleděl přitom upřeně na hosta. Nic však nenasvědčovalo tomu, že by mu jméno, to proslulé, proklínané a zároveň zbožňované jméno vůbec něco řeklo. Že by pro něho znamenalo alespoň vzpomínku na vyprávění oněch dvořanů. Patrně jim vůbec nevěnoval pozornost.

„Ježíš ben Jusuf,“ pokračoval Josef, „ je členem nazorejských. Nazar znamená v aramejštině bdít, či pozorovat – ale také zavázat se ve službě Bohu.“ vysvětloval, neboť celý hovor se vedl v řečtině, „zavázat se ke službě Bohu.“ opakoval, „ A této službě se ježíš zasvětil pro celý život.“

„Ale – prý uzdravuje ...“ vykřikl Hannán.

„Co je na tom?“

„Naši kněží rovněž slouží bohům, ale mimoto nedělají nic jiného ...“

„On přece není kněz, nýbrž sluha boží, který prokazuje bohu službu tím, že pomáhá svým bližním. Rozuměj – pro něho taková služba neznamená krvavé oběti, nekonečné prodlévání v chrámu a na odiv stavěnou zbožnost. Modlí se k Hospodinu v soukromí, ve své duši s ním rozmlouvá, neboť pro něho na odiv stavěná zbožnost neznamená nic, či ji dokonce pokládá za provinění. – Modlí se kdekoliv – prohlašuje širý svět za chrám boží – a tomu je přece možné věřit, poněvadž krásu květů a rostlin stvořil Nejvyšší. Nikoli

kamenné chrámy, ale živé, rostoucí stromy a keře učinil místem, kde se máme modlit.“ Josef Arimatejský se odmlčel.

„Pokračuj, prosím tě ...“ vydechl Hannán, překvapen těmito, pro něho zcela novými názory.

„Ježíš je léčitel – pravda – ale zároveň také prorok a kazatel. Je mladý, mladší než já, má však už nyní pověst svatého. Pomáhat

bližním ... všichni jsou jeho bližní ... pokládá za ně i své nepřátele. Dokáže vyléčit jakoukoliv nemoc. Vzkřísit mrtvého ...“

„Vzkřísit ...“

„Ano. Stalo se to. Jistý Lazar už tři dny ležel v hrobce, ale on jej přivedl k životu. Bez jeho pomoci by skutečně zemřel. Všichni se domnívali, že je mrtev, ale Ježíš potom řekl, že vytušil povrchní dýchání – a – prostě vzkřísil jej. Chromého postavil na nohy! Slepému dal prohlédnout! Přál jsem si – tolik jsem si přál, abychom jej zachránili – a Bůh nás vyslyšel.“

Chvíli trvalo naprosté ticho, takže do přijímacího sálu pronikl hovor služebnictva zvenčí, klapot koňských kopyt a skřípání rumpálu, neboť byla hodina vážení vody.

„Přiznám se, že jsem těm pověstem, jimiž ti dvořané častovali krále Abgara, mnoho nevěřil. Domníval jsem se, že se jej snaží utěšit v jeho utrpení. Má totiž strach, že na tu ohavnou vyrážku zemře, takže se chytá čehokoliv. Po tvých slovech však přestávám pochybovat. Je snad léčitel Bůh? Kdo je vlastně Ježíš?“

Tu se odhrnul těžký závěs na dveřích a vysoká postava stanula na prahu. Bílé roucho, přepásané řemínkem, splývalo až k zemi. Široké rukávy halily dosud zjizvené ruce. Z tváře a očí vyzařovalo tolik laskavosti a klidu, že se jím naplnila celá místnost, jakoby náhle odumřely všechny nepravosti, zloby a křivdy. Světlo prozařovalo zčechrané vlasy temně hnědé barvy, takže se utvořila záře kolem hlavy.

„Já jsem Ježíš.“ řekl Svatý Kazatel prostě a vrkočil do sálu.

Josef z Arimatie mu vyšel vstříc a hledě na něho pozorně, zkoumal jako vždy, zda je mu lépe. Neustále se o něho strachoval, přemýšlel, zda udělal všechno správně, zda se přece jenom neprojeví nějaké následky toho nekonečného utrpení.

Hannán několik vteřin hleděl strnule na ten majestátní zjev, potom se ocitl v zajetí citu, jaký dosud neznal. Byla to pokora, spíše však pokornost před tímto vznešeným Svatým Prorokem, jenž se objevil tak prostě oděn. Jakoby jej cosi záhadného srazil k zemi, uvědomil si, že klečí a čelem se dotýká

chladné dlažby. Vůbec už nechtěl povstat, jakoby se bál dalšího pohledu na Ježíše, který k němu přikročil a lehce jej pozvedl. Běle se pohlédnout mu do tváře, domníval se pojednou, že jeho zrak je příliš hříšný, než aby se směl dotknout zjevu tak svatého. Také se hluboce styděl za svůj nádherný oděv.

Ale Ježíš jej ujal za ruku, dovedl k sedadlu a usedl proti němu. Josef z Arimatie hodlal začít vysvětlovat, nedostal se však ani k začátku řeči, když promluvil Ježíš.

„Vím, cizince, proč jsi přišel.“

„Ale ... jak ...“

„Příliš na to myslíš. Dáš mně králův list?“ lehce se usmál.

„On ... král Abgar ... je ... nuže musím ti říci, že je velmi domýšlivý a píše, nezlob se, Svatý Proroku, píše, jako bys byl jeho poddaným. Nehodí se, abys ten list četl.“

„Je-li král zvyklý takto jednat ...“ Ježíš rozvinul papyrus, spěšně jej přečetl, svinul a zahleděl se do dálky mimo Hannána i Josefa. Promluvil: „Můžeš mi popsat královu chorobu?“

„Svatý Proroku, je to tak nehezka vyrážka, prostě se dělají jakoby přiškvařené strupy, potom zčernají a pod nimi už nenaroste nová kůže. Vypadá to ...“

„Vím – vím, co to je. Není to pouhá vyrážka, nýbrž nemoc kůže. Velmi zlá nemoc, ale ... pohleď, cizince, dám ti list pro krále tvého, kde mu sdělím, jak si má s nemocí počínat. Ovšem – sám za ním nezajdu.“

„Svatý Proroku! Zajisté nevhodné psaní panovníkovo tě znechutilo ... urazilo ...! A potom – ta jeho špatná latina ... prosím odpusť ... nepohlížej na něho jako na nevzdělance, který je neomalený!“

„Nikdy nesoudím, ani neposuzuji.“ Ježíš se nepatrně usmál a Hannánovi zatrnulo srdce. Vždyť je to úsměv z jiných světů, z časů neznámých, ale ze srdce laskavého, dobrého, slitovného. „Pošlu s tebou jednoho ze svých věrných jménem Thadeus. Moje skupina čítá sedmdesát členů, které jsem vyučil v léčitelských vědách. Thadeus je nad jiné nadaný.“ odmlčel se.

„Panovník se tolik těšil, že uvidí tebe, ó Svatý proroku! Vím, že psal nevhodně ...“

Ježíš pozvedl ruku zamítavým gestem.

„Nejsou důležitá slova, jichž použil, ale víra, kterou chová v duši. Bude uzdraven.“

„Slibuješ?“ nevhodně promluvil Hannán.

„Řekl jsem. Dopis, ježž mu pošlu, zapůsobí na něj a on se zbaví svých strastí.“

Ježíš se potom odebral k psacímu stolku, vzácnému, dovezenému z Říma. Rychle črtal na pergamen tato slova:

Frater meus, rex Abgar - /můj bratře, králi Agbare/ - nechť posílí tě tato slova ve tvém utrpení a zbaví tě nemoci provždy. Pohlédneš-li na dopis pečlivě, uzříš obraz mé tváře. Při tom pohledu se duše tvá utvrdí ve víře. Věz, že obraz nebyl vytvořen rukou. - Slavus sis et valeas! I.N.

Přiběhl novic Abšalom, aby pergamen podal Hannánovi. Ten se v rozpacích zahleděl na Svatého Proroka.

„List není zapečetěn.“

„Nemá co skrývat.“

„Mohu jej tedy číst?“

Ježíš nepatrně přikývl, zvedl se, odcházel. Tu se opět rozestřelo světlo kolem jeho hlavy a on zmizel náhle, jako přišel, takže zde zavládlo nesmírné ticho. Hannán klesl k zemi a dotýkaje se čelem dlažby, pronesl jen:

„Ó Svatý Proroku, Svatý, Svatý ... kdo v tebe uvěří, bude navždy šťasten ...“

Josef Arimatejský přistoupil, aby cizince zvedl.

„Pojď,“ řekl konejšivě, „musíš si odpočinout po všech těch dojmech. Ulož si list a půjdeme do jídelny, neboť je doba polední, a tu je potřeba trochu se posilnit. Nelekej se většího shromáždění. Bude nás asi třicet.“

„A – On?“

„Samozřejmě přijde rovněž. Nyní, pokud znám jeho zvyky, prochází se v květinové zahradě, aby se věnoval meditaci.“

„Cítím se v jeho blízkosti nespokojen. To se mně dosud nestalo.“

„Zdá se ti příliš vzdálený tohoto světa? Mnozí takto mluví při prvním setkání s ním, ale když pak seznají, jak je přátelský a srdečný, změni svůj názor a jsou pro něho nadšeni.“

Mezitím vstoupili do jídelny, kde už bylo shromážděno asi dvacet nazorejských, všichni oděni v bílém, ale nikdo z nich se nepodobal Jemu. Byli to prostě lidé, ale On ... On byl něco více. Někteří se domnívali, že je syn bohů, či Boha. Prohlašoval však o sobě, že je Synem člověka, ba zdůrazňoval tuto skutečnost při každé příležitosti.

Sám Nikodém často uvažoval o jeho slovech a mnohdy se o tom bavívali

s Josefem.

„Pravda,“ řekl Nikodém, „Ježíš je synem Marie. Ale Josef tesař byl už příliš stár, když syn přišel na svět. Je snad skutečně stvořen Hospodinem?“

„Každý je stvořen Hospodinem, ať jsou jeho rodiče kdokoliv. Snad bychom se mohli dohodnout na tom, že je člověk s Božskou duší.“ navrhl Josef, trochu pyšný na myšlenku, která mu právě napadla.

„Duše je vždy součást Boha.“ namítl Nikodém.

„Nemá však v sobě božskost. A on ji v sobě má. Jakmile jej někdo spatří, jakmile pohlédne do jeho temných očí, propadne jakémusi kouzlu, je ohromen a neschopen mluvit. Musí být ke slovům vybidnut - Tak je to, příteli. Máš snad pro to vysvětlení?“

„Ne – ani je nechci mít. Nechci Ježíše vysvětlovat, ani ho chápat, poněvadž potom už by nebyl tím, čím pro nás je. Něčím vyšším, co stojí nad námi. Člověk – tedy prostý člověk potřebuje mít oporu.“

„Chápu tě.“ odpověděl Josef z Arimatie, „Můžeme se o něho pomyslně opřít. Jestliže neklesá pod nápor nejtěžších životních zkoušek, proč bych měl právě já klesnout pro malichernost, kterou zbytečně pokládám za důležitou. Tak jsi to mínil, Nikodéme?“

Ale Nikodém už nemohl odpovědět, poněvadž do jídelny vešel Ježíš v doprovodu novice Abšaloma. Zmlkli ostatně všichni. Rozhlédl se po nich, přistoupil ke svému čestnému místu, vedle stařešiny a promluvil:

„Zmlkli jste všichni, jako bych vás přicházel soudit.“ usmál se, takže jeden z mladých Esejských se odhodlal k řeči:

„Vím, Pane, že nikdy nesoudíš, ani neposuzuješ ... ale ...“ odmlčel se.

„Ale všichni jsme oslnění tvým zjevem, ó Svatý Proroku“ dodal novic Abšalom a horlivě pokračoval, „Když vstoupíš, je to jakoby se přiblížil anděl klidu a pokoje. Jakoby pojednou byl v duši každého z nás.“ uklonil se pokorně.

„Vidím, že tvá výmluvnost nabývá na obsažnosti a kráse. Vyjadřuješ se pěkně, Abšalome. Ale pravím tobě, používej lichotivých slov, mluvíš-li o květech, či vonných hájích a kosmatém půvabu skal. A vody bezedné buďtež předmětem tvého zbožňování.“

Abšalom hleděl Mistrovi do tváře a očí. To, co viděl, byla shovívavost, láska, porozumění.

„Nezlobíš se, Svatý Proroku?“ otázal se dětsky.

„Jsi dítě. Chlapec. Ale budeš se mnou.“

Vstoupili mladší esejci, nesoucí pokrmy, ryby a chléb, ale také džbány s vínem a vodou. Na velkém, kruhovém podnose kupily se hrozny, fíky, datle – každý si mohl nabrat, kolik chtěl. Ježíš položil na svou misku hrozen, chléb a kousek ryby.

Pojednou se ozval neurčitý výkřik, jakoby hlas vycházel ze sevřeného hrdla. Všichni se obrátili na Hannána, který vstal ze svého místa, držel se za srdce a sténal:

„Nemohu – nemohu zde setrvat, nemohu být ve společnosti svatých mužů, ani Svatého Proroka, neboť jsem hříšný, domýšlivý, prostopášný, chamitvý ...“ a klesl na kolena, dotýkaje se čelem dlažby.

„Dost!“ řekl Ježíš přísně a zvedl Hannána, jakoby to byl malý chlapec, „Tvá nenadálá pokora je znamením duše přístupné a srdce neuzavřeného. Jmenoval jsi několik nepříznivých vlastností, o nichž dobře víš, ale kterých nejsi schopen se zbavit. Ale pravím tobě: I vědomí vlastních nepravostí je přijímáno tím, jenž je nad nám s laskavým porozuměním. Netruď se nadále – pojd – pojez se mnou.“

Posléze vína poněkud rozproudilo krev, takže všichni se bavili společně – tu a tam zazněl umírněný smích, či vylétlo hlasité slovo. Hannán – tichý, zakřiknutý poslušně pojídal výbornou rybu s bílým chlebem. Neznal takový chléb, ale chutnal mu, i začal jej zvlažovat vínem, které mu chlapec horlivě doléval. Nakonec poněkud zmožen byl posazen do nosítek a osm žoldněřů jej za smíchu a peprných slov odnášelo do krčmy, kde byl ubytován.

Jakmile se host vzdálil, vše se utišilo, pokrmy byly uklizeny a stařešina uhodil malou paličkou do gongu, což bylo znamení, že hodlá promluvit. Přehlédl nejprve celé shromáždění, až utkvěl pohledem na Ježíšovi. Ten slabounce přikývl.

„Bratři!“ začal stařešina hřímat dosud silným hlasem, „Mám neblahé zprávy z Damašku! Víte, co se tam děje?“ byla to pouhá řečnická otázka, poněvadž ostatní měli jen matné představy o tom, co se děje v Damašku.

Ale i kdyby znali podrobnosti, neopovážili by se promluvit, pokud by k tomu nebyli vyzváni. Stařešina opět pohlédl na Ježíše. Ten ovšem věděl vše, neboť zprávy přicházející z tohoto vzdáleného města nejstaršímu z esejských dostávaly se jeho prostřednictvím k němu, jehož miloval jako vlastního syna. Pokračoval:

„V Damašku se dějí hrozné věci. Jistý Saul si usmyslil, že vyhladí nazarény, a to nejen tam, ale na všem známém světě. Pronásleduje každého, kdo se o nazarénech zmíní. Dokonce si vyžádal od velekněze, který je patrně nehodný kněz – listinu pověřující jej právem vyhledávat v synagogách

přivřence nazaránů. Chce prý je přivést do Jeruzaléma.“

Zvedla se vlna reptajících hlasů, avšak slovům nebylo rozumět, patrně to byla pouze nesouhlasná volání, neurčená pro přímé pochopení. Konečně povstal jeden z nich.

„Ale to je přece k smíchu! Kdyby jich pochytil – nevím však, jak by mohl – kdyby jich tedy pochytil tisíc – jak by je vedl do Jeruzaléma. Což by jej následovali jako berani?“

„On už by si celou věc nějak zařídil.“ ozval se jiný, „Třeba by si najal vojsko.“

„Za co? K tomu by přece potřeboval mnoho peněz!“

„A to by je chtěl v Jeruzalémě dát ukřižovat? Takového zde ještě něco nebylo. Proč vlastně tolik nenávidí Nazarány?“

„Ano, proč? Možná mu některý z nich ublížil a on se mstí na ostatních?“

„Bláhoví,“ řekl svým lahodným hlasem, „což nevidíte, že ten člověk má nenávist v sobě, jako má jiný spokojenost, laskavost, shovívavost, smích? Má duši plnou zášti – snad že je nešťastný, nemocný ...“

„Ale, můj synu, opět chceš omlouvat všechny nepravosti,“ promluvil stařešina, „to přece není možné! Ten člověk je připraven pro jinou víru zabít. Nelze odpouštět vše.“

„Velebný kmete,“ odpověděl Ježíš, „nejprve je nutno zjistit, proč si takto počíná. Někaký důvod má, ani o něm sám neví. Ten je potřebí odstranit, či alespoň otupit. Pravím vám, že není radno soudit, dokud neznáme všechny okolnosti.“

„Znám tě už, synu,“ zvolal stařešina, „jsi shovívavý, pro každého najdeš omluvu, odpouštíš sebevětší provinění, jsi laskavý, nikdy nikoho nekáráš – a přece vítězíš.“ skončil, odevzdaně.

„Právě proto!“ zvolal novic Abšalom svým téměř chlapeckým hlasem, „Neodvažuji se ti odporovat, velebný kmete, ale jen doplním tvá slova, když dovolíš. Jestliže Svatý Kazatel vše odpouští, musí se mnohý za svá provinění zastydět. Sám před sebou se musí zastydět.“ domluvil a zarděl se jako dítě.

„Jsi chytrý chlapec,“ Ježíš vztáhl ruku a lehce jej pohladil po vzpurných vlasech „pravím vám, že hříchy a provinění musí člověk objasnit, osvětlit sám sobě. Vyzpovídat svou duši, zpytovat své svědomí a odpustit si, pakliže je to možné.“

„Každý sám sebe omlouvá!“ zvolal někdo.

„Jistě. Slovy násilnými, která se přinutil použít pro svoje nepravosti. Ale

v duši a srdci setrvává mu osten věčný. Takový člověk je ubohý před sebou i před Hospodinem a zaslouží slitování.“

„Synu,“ ozval se stařešina, „jsi ztělesněné dobro. Ale druzí jsou zlí.“

„Skutečně zlých lidí je poskrovnu. V každém se najde zrnko dobroty.“
Ježíš skončil a zamyslel se. Nerušili jej.

Zda je Pontius Pilatus zlý?

Nelze jej ani soudit, ani omlouvat. Ve svém úřadě musí být právě takový, jaký je. Choval se lidsky, ale rovněž nelidsky. Je to úděl člověka, že jsou v jeho mysli obsaženy vlastnosti od nejlepších, až po ty nepěkné, které by se neměly objevovat na povrchu jednání, ani myšlení. Neboť zlá myšlenka už je zlo samo. Snadže byl zlý a zároveň dobrý. Navždy setrvá odsouzením, přestože se zastal pranýřovaného. On jediný. Všichni věrní se poschovávali, tvářili se nezúčastněně, skrývali své duše před svým vědomím a svědomím. On se zastal pranýřovaného. Bude-li kdy souzen ... potom - ó Hospodine, přihlédni k jeho slovům: Neshledávám na něm viny - i kdyby to byla jediná dobrá slova za celý jeho život. Amen.

Rozhlédl se po shromážděných. Nyní vládlo v této velké síni jakési napětí, jakoby mělo dojít k rozhodnému okamžiku, jenž bude s to změnit nejen dobu současnou, ale i budoucí věky, pokud lidstvo potrvá se vzpomínkou a památkou na Ježíše, vzkříšení, na jeho dobrotu a příslib odměny v jiném životě. Zamyslel se opět.

Onen příslib - není to málo? Nechce člověk odměnu za strastiplné žití hned zde? Na této Zemi? Což ví, kde se ocitne potom? Málokdo věří tolik svým slovům, aby odevzdaně čekal. Chtějí odměnu ihned, a tu jim není možné dát. Nebo snad pouze v málo případech jako tehdy - dávno je tomu - kdy se bouřili pro mrzký peníz vyplácený za tvrdou práci. Ano - tehdy bylo nutno říci - hoden je dělník mzdy své - v chrámě zazněla ona slova, proto měla takovou váhu a závažnost. Byli potom spokojeni. Chtějí odměnu hned!

Shormáždění se utišilo zcela, takže sem dolehl rachot vojenského vozu, potom se ozval ptačí trylek a mňoukání kočky.

„Bratři!“ promluvil Ježíš, „Musím splnit ještě jeden úkol, než opustím tuto zemi, která mne pronásleduje, bičuje nejen mé tělo, ale svým neporozuměním i mou duši. Ještě jeden úkol mně připadl. Odebrat se do Damašku a tam zjistit, kdo je Saul, co chce, za čím se ubírá, proč má v sobě tolik zloby, zášti, nenávisti.“

Jestliže všichni byli zvyklí jednat umírněně, zřekli se nyní své zdrženlivosti, poněvadž nastala vsutku výjimečná situace. Vstávali ze svých

míst, mladší vystupovali na sedadla, mnoho se jich shluklo kolem Ježíše, jenž se ze své výše shovívavě díval na ten rozruch a slabounce se usmíval – shlukli se, mluvili jeden přes druhého, vykřikovali neuvážená slova. Bylo potřeba zjednat klid. Ježíš zvedl ruku konejšivým gestem a v nastalém tichu se ozvala slova stařešiny, jenž vztáhl ruce nad svou hlavu.

„Ó Hospodine zástupů! Zvolal, „Pohlédni na svého Syn, jenž je svatý Prorok, Svatý Kazatel, Mistr! Jenž je nade všechny povznesen svou moudrostí! Pohlédni na něho a víz, jaké pošetilosti se hodlá dopustit! Ó Hospodine! Chce odejít do města, kde se rozmohla peleš nenávisti vůči němu! Hodlá původce té zloby poznat, mluvit s ním, což přece není vhodné. Ten člověk – Saul – je vtělený ďábel, snad z tvého dopuštění, ó Hospodine, jenž vše znáš. Svatý Kazatel chce vejít do prokletého města! Vždyť se ocitne znovu v rukou nepřátel a zajde potupnou smrtí, z níž byl už jednou z tvé vůle vyrván. Neboť bez tvého záměru bychom jej nebyli zachránili.“

Ó Hospodine zástupů! Nedovol svému Svatému Synu – neboť všichni jsme tvoji synové – aby se dopustil takové pošetilosti!“

Ježíš lehce objal bědujícího starce, usadil jej na pohodlném křesílku a řekl:

„Velebný kmete! Jsem ti vděčen za tvoji modlitbu, za tvoji úzkost, s níž sleduješ dění, jež se mne dotýká. Jsem ti vděčen za tvůj vztah ke mně, jako k vlastnímu synovi, ale nemohu vyhovět přání, jež chováš v srdci. Přeješ si, abych nešel do Damašku.“

„Prokleté město!“ vykřikl kdosi.

„Prokletý Saul, jenž si hojí své nesnáze na jiných!“

„Ne -“ promluvil Ježíš mírně, „Damašek je město krásné, velké, má šestero bran, a nenese žádnou vinu na pronásledování nazorejských. Saul je ubohý – nic jiného. Promluvím s ním.“

„Já bych mu dal! Zvolal novic Abšalom, „Já bych ho ...“

„Abšalome, Abšalome – dosud neznáš skutečnost a už činíš závěry. Půjdeš se mnou?“

„Svatý, Svatý Mistře – jak bys mohl pochybovat! Budu tě chránit, hlídat tě, ponese tvůj plášť, bude-li tě tížit ...“

„Nic takového! Zvolal stařešina, „Abšalome, nech své zbrklosti, neboť mistr nikam nepůjde. Co myslíte? Obrátil se na shromážděné.

Mlčeli, neboť nechtěli odporovat ani stařešinovi, ani Mistrovi. Ozval se Nikodém.

„Svatý Prorok se nikdy nemýlí – nikdy. A jestliže uznal za vhodné promluvit s tím – Saulem – tedy je to asi správné. Nevím, ani se neodvažuji předvídat, jaká to bude rozmluva, jaká slova zvolí Mistr k napomenutí toho ... ale jistě budou působivá. Je možné, že se Saul napraví.“

„Nikdy! Člověk s takovou zlobou v srdci zůstane zlobným, kdyby k němu hovořil anděl Boží.“ ozval se jeden ze shromážděných.

„A víš ty, zdali Mistr není anděl?“ vykřikl novic Abšalom.

Ježíš se usmál.

„Jsi horlivý Abšalome, avšak andělé nejsou mezi námi. Poslové Boží přicházejí zřídka. Mluví pouze s duší člověka, jestliže je pokorná, dbající jejich rad.“

„Ale já dbám andělů ve své duši. Ve snu ke mně promluví zřídka – stává se to však. Teď věřím tomu, co jsem již uvedl, že totiž Saul zůstane Saulem, a nikdy se nenapraví.“ a zatvářil se vzdorně.

Pojednou se přihlásil Josef z Arimatie.

„Jestliže svatý Kazatel půjde do Damašku, poskytnu vše potřebné k takové cestě. Myslím velblouda, či dva, tři – a dostatečný počet mezků. Také musí mít doprovod.“

„Půjdu přece s ním!“ zvolal Abšalom.

„Nejsi voják. Snad čtyři žoldnéři? Zaplatím jim tolik, že budou naprosto spokojení a oddaní.“

„Josefe příteli -“ odvětil Ježíš, „nesmím po tobě žádat, abys vydával svůj majetek pro mne. Chi jít sám, prostě jako poutník, jenž vlastní hůl a misku na polévku. Tak chci jít. Nikoliv honosný průvod, ale pokora zalíbí se Hospodinu.“

„Hospodine Bože zástupů!“ zvolal stařešina, zvedaje ruce nad hlavu, „Já vím, že pokora se ti zalíbila, přihlédnu však také k tomu, jak je na cestách nebezpečno a dej svému Synu, jenž je Svatý Kazatel, dej mu myšlenku na to, že se musí navrátit a nepadnou do rukou lupičů, všelikých vyvrhelů a být ohrožován. Dej mu pochopit, že není nedotknutelný, ani ve své svatosti, neboť pro lotry a zločince není rozdíl mezi lidmi. Amen.“

Amen – proneslo shromáždění a utišilo se. Čekali, že Ježíš promluví, ten se však hluboce zamyslel. Šeřilo se. Služebníci přinesli lampy a jejich svit utvořil kolem jeho hlavy zář, zachycen ve zkadeřených vlasech. První si toho povšiml Nikodém a upozornil Josefa. Tu oba poklekli adotkli se čely dlažby. Náhle celé shromáždění klečelo a s údivem pohlíželo na zbloudilou zář

svítilen, zachycenou svatými vlasy, svatou hlavou Ježíšovou.

„Vstaňte!“ pronesl svým lahodným hlasem, „povstaňte, přátelé moji věrní, neboť nejsem ten, před kterým se pokleká. Taková pocta náleží pouze Hospodinu. Vstaňte – prosím vás o to!“

„A ty, Svatý Proroku, jsi jeho Syn!“ zvolal kdosi, až se zajíkl.

„Pravím tobě, že tvá slova nemohu přijmout. Jsem Syn člověka. Synové Hospodinovi jsou všichni neboť on je Stvořitel a duše lidská je součástí jeho Ducha. Pravím vám, nečiňte mne vyšším, nežli jsem. Amen.“

Jakoby se všem ulehčilo, povstávali, usazovali se potom spokojeně, bylo nalito víno, Ježíš chodil mezi nimi, chtěli se s ním napít, ale on pouze smočil rty a když mu to přátelsky vytýkali, zasmál se. Tu propukli v jásot.

„Mistr se směje.“

„Svatý Kazatel je zdrav!“

„Naprosto zdrav. Necht' mu Hospodin požehná.“

„Už nebude smutný. Však nás to všechny bolelo.“

„Jeho duše se uzdravuje!“

„Však byla poraněná bolestněji nežli tělo!“

„Bude zase, jak bývalo!“

Ježíš zvedl ruku a s výrazem, jakoby jim sděloval tu nejkrásnější zvěst, řekl:

„Za několik dnů odejdu do Damašku, přátelé.“ a opustil síň tak tiše, že ohromeni zjišťovali, jak je tu najednou pusto a prázdno.

Šel palácovými chodbami, plnými mramorové nádhery, kterou obdivoval jako krásu samotnou, ale při pohledu na sloupy zdobené zlatem, vzpomněli si na kmeny stromů, které jsou živé a na místě zdobeného stropu podepírají oblohu se sluncem, hvězdami a měsícem. Pře očima měl vzdálené, vzosné město, kam je se mu odebrat, aby pohlédl na bojovného Saula, plného zloby, jež přece nemá opodstatnění. Snad je v jeho duši, která churaví?

Stanul přede dveřmi, zdobenými řezbami a lehce se jich dotkl. Otevřely se.

Maria seděla u stolu, oděná prostým šedým šatem a blankytnou rouškou, halící hlavu. Navlékala na dlouhou žíni drobné mušličky, dělala z nich náhrdelníky, které potom rozdávala mladým služebným děvčatům a také otrokyním. Vzhlédla od práce a její obličej se rozjasnil.

„Maminko!“ řekl Ježíš.

„Synáčku!“ Jak jsi hodný, žes přišel. Ukaž se! Už jsi zdrav! Mám takovou radost!“

„Jak jsi hezká, maminko, když se raduješ. Ano – jsem zdrav, rány nebolí, zůstalo několik jizev, na tom nezáleží. Přišel jsem ti říci něco nového.“

Zahleděla se na něho zkoumavě. Po celou tu dobu, kdy pobývala v domě Josefa z Arimatie, měla slabou, nepříjemnou předtuchu, která ji mnohdy přepadával pocitem nejistoty, obav, strachu – nikoliv z cesty, jež se Synem podstoupí, ale ze změny, z něčeho nového, co dosud nezakusila. Jaká to bude cesta? Plná útrap, či radostné putování krajinou, snad přívětivou? Hodlá odejít už brzy? A je skutečně natolik zdrav? Či jeho duše zůstává poraněná, takže chce utéci z toho nehostinného města! Promluvila:

„Bojím se ptát, o co jde.“

„Nelekej se, maminko, ještě se nevydáme na tu dalekou cestu.“
pozoroval, jak se jí ulehčilo, „Jen já zajdu do Damašku.“

Maria matka měla krásné oči, ale nyní se v nich objevil strach, pozvolna přecházející v hrůzu a po lících skanuly slzy.

„Ty chceš – jít do Damašku? Ach Bože věčný, dosud jsem jeden pláč neskončila, mám jej neustále v srdci – a už se hlásí další! Což nebude nikdy konec utrpení?“

„Maminko, bereš příliš těžce vše, co se děje se mnou. Ale já už jsem pln síly a nadšení.“ Pohlédla na něho tázavě. Pokračoval: „Ano – pln síly a nadšení jsem, a proto musím odejít do Damašku, abych přivedl Saula na správnou cestu. Věřím, že moje slova jej ovlivní a změní jeho myšlení. Je přece zaujat zcela bez příčiny.“

„Saul! Slyšela jsem o jeho zášti, nenávisti a – pokřivenosti těla i duše, což jinak není možné. Má-li tělo neduživé, trpí tím i jeho duše a on tomu s radostí podléhá, tomu svému nenávistnému vztahu k lidem.“

„Ano – správně jsi vystihla jeho povahu. Patrně nenávidí sám sebe – a projevuje se tak, že se ho všichni bojí. Musím napravit jeho smýšlení.“

„Chtěla bych věřit, že se ti to podaří, synáčku. Tvému vlivu podlehne každý, ale on ...“ mlčela chvíli, „Kdy chceš odejít?“

Tvá poslední slova zněla jako výčitka, maminko a já se ti nedivím. Všechny mé bolesti a nesnáze nejsou nic proti utrpení a tvému soužení. Ale máš můj slib, že se vrátím a potom se vydáme na krásnou, dalekou cest, kde krajina bude příznivá, stromy ponesou ovoce a vode se zatřpytí leskem drahokamů.“ lehce pokrýl dlaněmi její útlé ruce a ten dotek působil jako čarovná změna.

Maria matka se napřímila, dokonce se usmála.

„Ano – všechno nabude na kráse, jestliže půjdeme spolu. Jenže tentokrát úkol starat se o mne připadne tobě. Na cestě z Egypta o mne pečoval Josef a ty rovněž – ovšem. Jak je tomu dávno!“

„Vím jen, že jsem tehdy slyšel zpívat hvězdy.“

„Jak veliký to byl dar od Boha, který je nad námi!“

Zamýšlela se potom nad minulostí a vzpomněla si na zatoulaný hvězdný svit ve zřítelnicích svého chlapce. Prála si tehdy, aby tam setrval navždy, avšak zmizel, jako hvězdy mizí z oblohy. Jenže tam se objevují každé noci znovu, kdežto v jeho zraku ... kdoví kdy se tam opět ocitnou. Snad cestou, až bude vzdálen toho nehodného města, kde kamenují věštce, křižují kazatel spravedlnosti, stínají hlavy asketům a poustevníkům. Ano – snad to bude radostná cesta, zřítelnice Syna se naplní hvězdami a mír se rozestře v jeho duši. Amen.

Její myšlenky putovaly tam daleko, kam člověk nikdy nedosáhne, ani že se ocitne v těch končinách neznámých, které by nebyl s to pochopit.

Modlitba, v niž se úvahy Marie matky změnily, dosáhla Nepochopitelného a byla vyslyšena.

Ježíš se vzdaloval palácovými chodbami a jeho srdce se rmoutilo nad zklamáním, které musel připravit Marii matce tím, že se odebere do Damašku. Nemohl – ani nechtěl svou cestu před ní zatajit do posledního dne, a potom vidět její vyčítavý pohled nedoprovázený ani slůvkem. Pojednou se opět stal malým chlapcem, kdy mnohdy pro drobná, dětská provinění musel takový pohled snášet, což v něm budilo pocit studu více, než jakýkoli trest.

Ale ona bude odměněna. Odejdu spolu do krajů dalekých, kde nabýval vědomosti, kde studoval, vyvolený mezi všemi, aby se stal Učitelem, prorokem a léčitelem. Tam potom přestanou pletichy a úklady, tam se nikdo neodváží převracet slova, zkoumat jejich zdánlivý smysl a význam.

Cesta bude plná květů, modrého nebe s bledými oblaky a hory přijmou tu malou karavanu do své náruče – pohostinné, mlčící a útulné. Jak bylo příjemné takto uvažovat!

„Svatý Kazateli! Mistře!“ byl to Abšalom, který jej po dlouhé době oslovil a přerušil tak sled milých, po dlouhé době zjasněných myšlenek, „Vyrušil jsem tě, Mistře! Nehněvej se na mne!“

„Nehněvám se, Abšalome. Chceš mně cosi sdělit?“

„Ano – ale – odpusť, Mistře, že se táži – myslil jsi na cestu – na tu

dalekou, o níž neznám, kam povede – myslil jsi na ni?“ hleděl na něho dychtivě.

„Jsi nadmíru chytrý chlapec, Abšalome. Ano – myslil jsem na ni.“

„Svatý Kazateli – v malé síni tě čeká muž, tvrdící, že je tvým přítelem.“

„Nemám už přátel mimo vás, u kterých jsem našel útočiště. Jak vyhlíží?“

„Takový – já nevím - ...“

Ježíš spěchal do malé síně, kam se uváděly návštěvy, které nebyly očekávány. Prudce rozevřel dveře. Chvíli váhal. Potom vkročil dovnitř.

„Lazare! Příteli! Bratře!“

„Mistře! Chtěl jsem tě vidět. Nepřekážím?“

„K čemu ta skromnost, Lazare? Pojď – usedni. Jsem tak rád, žes přišel! Já se nemohu vzdálit, jinak bych dávno vešel do Bethanie.“

„Ne! Ne! Vždyť se povídá, že již se zjevil učedníkům – ale Římané tomu samozřejmě nevěří. Hlídadí. Také Sanhedrin má na tebe spadeno, oni na nějaké zjevení také nejsou, ačkoliv by měli. Prosím tě, nevycházej!“

„Neboj se. Povídej, co je u tebe nového? Jsi zdrav?“

„Úplně. Sám se tomu divím, ale ty jsi učinil zázrak! Marta na tebe tolik vzpomíná, je tak starostlivá. Uložila mi, abych se přesvědčil, jak se ti vede v tom honosném domě, kde prý nemůžeš ani vyjít na dvůr. Víš – jak měla ráda naše sedánky pod stromy v sadě? A Maria Magdalena – ta by chtěla znovu naslouchat, jak mluvíš – vždyť tvým slovům ani mnoho nerozuměla! Stále čeká, že vše bude jak bývalo.“

„Ne, příteli, nice se nevrací. Tobě se svěřím, bratře nejmilejší – tobě ano. Nezůstanu zde.“

„U Josefa z Arimatie?“ Lazar dobře věděl, co Ježíš míní, ale snažil se co nejvíce oddálit poznání skutečnosti, „Nezůstaneš u ... či vůbec v tomto městě?“

Vždyť víš velmi dobře, Lazare, co by znamenala má přítomnost.“

„Napadlo mi hned zpočátku, že musíš odejít, a také jsem to řekl děvčatům. Ale Maria – znáš ji přece – jak je vznětlivá, zbrklá – ta neustále tvrdí, že bude všechno, jak bývalo. Pravda – změnila se – pracuje na sadě, ale někdy ji to popadne, běhá po domě, jakoby tě hledala, pláče a křičí, že se vrátíš, že se jednou objevíš na pahorku a přijdeš k nám. Je to třeshidlo.“ Lazar se odmlčel.

„Ubohá Maria Magdaléna.“ tiše pronesl Ježíš. A potom se otázel, „A

Marta? Ta pokorná, tichá dívka, která nikdy neodmítla žádnou práci, přestože by mne byla ráda slyšet mluvit.“

„Přijímá skutečnost, jak je nutno. Myslím, že se za tebe modlívá. Přistihl jsem ji klečící u lavičky, kde jsme sedávali, hleděla do dálky, a potom něco šeptala. Jistě to byla modlitba, jakou dokáže vyslovit pouze ona.“ Lazar si povzdechl, „Nemám už raději odejít?“ řekl nerozhodně.

Setrvej prosím tě. Mám ti mnohé říci, mnohé svěřit, i to – co nezná nikdo mimo matku ovšem. Ale předně ukončíme jeden předmět hovoru – ano?“

„Jistěže. A už nikdy – nikdy nepoužij slova – prosím tě. Cožpak jsem hoden toho, abys mne prosil ty – Svatý Kazatel, Mistr, Svatý prorok?“

„Lazare, Lazare, nepoužívej oslovení, jaké mají na rtech všichni, a to mnohdy s posměšným tónem. Vím o tom. Jsem tvůj přítel, bratr – jenom ne odcizený Mistr. - Počke, nepřerušuj mne. Chtěli jsme dokončit ...“

„Ano – ano ...“

„Vyřid' svým sestrám, že na ně myslím, že na ně budu vždycky vzpomínat. Víš – tobě se mohu svěřit – Maria Magdalena je a byla vzdálený prelud, vidina pozemské krásy, na níž spočine zrak s potěšením. Ale pouhá vidina.“

„A Marta?“

„Marta je člověk – spolehlivý, oddaný – spravedlivá duše, neznající záłudnost, nazývající provinění omylem, lež přehmatem a ublížení okamžitým selháním lidského citu. Nic se nermoutí nad tím, že není krásná jako Maria Magdalena, protože v duši a srdci ví o své ušlechtilosti, přestože to nepřiznává, nejen pře tebou, či sestrou, ale ani sama před sebou. Kdybych měl použít přirovnání, jež jí přísluší, řekl bych, že má srdce plné drobných hvězdiček a každá z nich nese v sobě jednu dobrou vlastnost.“

„Jak ty dovedeš promluvit, příteli můj nejdražší! Smím to vše Martě opakovat?“

„Jistěže. Budu tak vzdálen, že slova zapadnou do času, který neúnavně postupuje a na nic se neohlíží. Budu tak daleko, že z mých slov zůstane pouhý stín.“

„V jejím srdci světélko.“

Tu se oba zamyslili. Den postupoval ke svému konci, západ ještě hořel posledními záblesky, avšak z východu se šířila noc, nesoucí s sebou velké uklidnění, které pojalo Ježíše i Lazara do spolehlivé náruče. Snad nebylo třeba

dalších slov, která by obě duše stmelila, muselo však být řečeno mnohé, to poslední co spolu promluví, poněvadž už se nikdy nesetkají.

Náhle se v Ježíšově duši objevily vzpomínky na dětství, na cestu z Egypta, potom na cestu další – a začal vyprávět:

„Lazare, příteli, bratře – tobě svěřím všechno, celý svůj život nyní dávám do tvých rukou, do tvého srdce jej svěřuji, aby nebyl zapomenut, až opustím tuto zemi, kterou jsem tolik miloval, že jsem podstoupil dalekou cestu, abych se pokusil ji ochránit, ačkoliv jsem tam daleko žil klidným, spokojeným životem.

„Počkej, nerozumím ti. Kde jsi žil. Což jsi nebyl u rodičů?“

„Ne. Byl jsem poslán studovat východní filozofii, a to světskou i náboženskou. Šel jsem tehdy s karavanou a pamatuji si, že přes všechen stesk po domově a matce, jsem očima hltal kraje, kterými jsme procházeli. Všechno mně bylo nové a vzácné a přes téměř dětský věk – měl jsem čtrnácte roků – jsem se snažil zapamatovat si všechnu tu krásu a zajímavost kolem.“

„Zatím se úplně zatmělo – obloha – neozdobená hvězdami – těžce ležela na lidské duši, takže se probouzel smutek, všechny zármutky a křivdy života vyplouvaly na povrch z hloubí mysli, kde se ukládají nejtajnější pocity, skrývané před světem a před vlastním vědomím.

Tak se stalo, že v této chvíli, jež byla osudová, Ježíš podlehl vzpomínkám, které nebyly příznivé. Všechno zklamání zaplavilo srdce a ono se rozběhlo poplašeně – všechno poznání lidské úskočnosti začalo dusit dech a celý dosavadní život se zkrátil na poslední utrpení, jakoby v něm nebylo nic jiného. Žádná příjemná vzpomínka se neobjevila, takže bolest nedávného utrpení se rozrůstal, pohlcujíc veškerou bytost.

Bylo potřebí slz, aby odplavily těžkost a tíhu chvíle, bylo jich potřebí – místo nich však začal znovu prožívat celou Kalvárii. Podrobnosti vyplouvaly ze zapomenutí, které bylo chtěné a uměle přivolané. Objevily se všechny tělesné bolesti a jakoby nějakým nekalým kouzlem proměňovaly se v bolest duševní, v pocit nekonečné, bezbřehé křivdy, drtící duši až k zániku. A neustále se opakovalo to řvavé, surové, zfanatizované volání: Ukřižuj! Ukřižuj! - Teprve dnes mu připadalo, že se stalo posledním otrokem v očích těch lidí, kteří přece byli jeho bližními! Náležel k nim! Byl jeden z nich! A oni ho poslali na potupnou smrt! Chtěl jejich dobro, ale oni je odmítli. Přál si, aby se mezi sebou snášeli, milovali, obětovali se jeden pro druhého, ale oni zamítli veškeré dobro a raději volili zlobu, rozmáhající se v jejich duších.

Lazar promluvil, jakoby sledoval jeho myšlenky:

„Netrap se, příteli, bratře můj nejmilejší! Měj na paměti, že to vše, čím ti ublížili, je v rukou Hospodina. Ten bude soudit a věřím, že jim dá pocítit, jakou tíhu na sebe uvalili, když volali: Krev jeho na nás a na naše syny! Sami sebe prokleli. Jen Bůh ví, kdo jim napověděl taková strašná slova!“

„Nechci se mstít.“ Řekl tiše Ježíš, „Nechci, aby se jejich pošetilá slova stala kletbou celého mého národa. - Ale – vyprávěl jsem ti o své cestě na východ.“

V té chvíli, snad proto, že tíživé myšlenky byly náhle přerušeny a násilně nahrazeny něčím zcela odlišným, nastal zlom a Ježíš, ukrývaje tvář v dlaních, plakal trpkým i slzami, pro něž není útěchy. Vzlykl několikrát, vzpamatoval se – zbaven smutku však nebyl a věděl, že už nikdy nezanikne po celý dlouhý život.

„Bratře můj.“ ozval se tiše Lazar.

„Slabost mne přemohla, příteli. Slabost pro všechna bezpráví, která jsem až dosud zamlčoval i sám před sebou a já vím, že zármutek bude mým údělem, pokud žít budu.“

„Tak bych o tom neuvažoval. Tvůj život, jestliže budeš chtít, stane se ctěným a váženým a nikdo se už neopováží na tebe vztáhnout ruku. Víím to, jako bych viděl do budoucnosti.“

„Jsi tak hodný, Lazare. Víš – před nikým bych si nedovolil podlehnout své slabosti, ale před tebou ano. Ty pochopíš, a nebudeš se tím dále zabývat, aniž bys komukoliv sdělil, že jsem plakal.“

„Za slzy se nemusíš stydět. Jen pošetilí činí ze sebe hrdinu za každou cenu.“

„Tato temná noc ukryje mé tajemství.“

„Srpek měsíce se ukázal mezi mraky.“

„Jaká je to čistá, kouzelná krása!“

„Jeho světlo zatřpytilo se na tvých vlasech.“

Ježíš se usmál.

„Poslyš, Lazare, odejdu až tam kde jsem nabýval vědomosti, než jsem se odhodlal přispěchat na pomoc svému lidu. Odejdu do Indie, Kašmíru, Šrínagaru ... Tam jsem studoval. Dosud jsou přátelé, kteří mne – doufám – nezradí, i když se k nim vracím jako psanec.“

„Neužívej drásající slova. Jestliže k nim přijdeš, radost zavládne mezi nimi a ty budeš oslavován jako Svatý Prorok, Mistr, Svatý Kazatel. „Jsi příliš hodný, Lazare. Kdoví, jak vše dopadne. Víš – přál bych si zůstat zde, ale není

to možné.“

„Říkal jsem to děvčatům hned zpočátku. Kdepak by Sanhedrin uvěřil, že se zjevuješ v podobě ducha! A Římané!“

„Lazare, půjdu nyní s tebou kus cesty a bude to jako za starých časů.“

„Ale – nemůžeš ještě dobře chodit!“

To se poddá. Jsem zvyklý na bolesti, takže je nevnímám.“

„Nemohu tě jinak oslovit, nežli Svatý Proroku! Mistře!“

„Ne, Lazare, jsem pro tebe vždycky bratr a přítel.“

Vyšli ze sadu. Branou v hradbách kodrcaly první vozíky s mlékem a zeleninou. Stráže zevlovaly, poněvadž nemělo smysl kontrolovat zelné hlávky, košíky hroznů a misky datlí. Dvou mužů si vůbec nevšímalí, jelikož nic nenesli, jen si spolu povídali.

Prašná cesta do Behanie prostřela se před nimi jakoby živoucí připomínka. Tudy chodívali tak často. Mnohdy se stávalo, že Ježíš prodlél na návštěvě do pozdních odpoledních hodin, a tu v šerění, šel jej Lazar vyprovodit. Aby nezašel příliš daleko, vraceli se spolu, takže prochodili téměř dvě hodiny sem a tam po silnici.

Nyní se stříbrně leskla, snadže dotčena paprskem hvězd pojednou oživujících temnotu noci. Či se jen zdála být stříbrná, neboť co musíme opustit, nabývá na kráse a vzácnosti.

„Jaká je ta ubohá silnice překrásná,“ promluvil Ježíš, „jako stuha ve vlasech dítěte. Takovou ji uchovám v paměti po dlouhá léta – ne – ona nikdy nezmizí, provždy bude rozestřena před mýma očima. Připomínka mládí, šťastných dnů – připomínka tebe, Marty a Marie. A váš sad, kde jsem tak rád prodléval, bude vždycky krásnější, nežli nejhonosnější královské zahrady.“

„Tvá slova posvětila tuto noc, můj bratře a učinila ji nezapomenutelnou. Hleď – už jsme na pahork a ty se musíš vrátit. Není radno prodlévat v noci za hradbami. Půjdu kousek s tebou.“

Bylo to jako za dřívějších časů a když se potom rozešli, hleděl dlouho Lazar za Ježíšem. Najednou se mu zdálo, že vidí zář kolem jeho hlavy. Ale patrně to byl zatoulaný hvězdný paprsek, jenž utkvěl na jeho zkadeřených vlasech.

Jako malý, nezbedný chlapec proklouzl kolem dřímající stráže a ocitl se v bezpečí paláce. Panoval tu naprostý klid, všichni spokojeně a klidně spali. Když však vešel do síně, kterou obýval i po uzdravení, stál pojednou proti stařešinovi Nazarénských.

„Velebný kmete,“ řekl a sklonil s úctou hlavu, „bdíš v tuto časnou hodinu?“

„Ó hospodine zástupů!“ zvolal stařec, „Pohlédni na tohoto svého syna – neboť všichni jsme tvoji synové – pohlédni na jeho pošetilost, neboť ač nemocen a zraněn, toulá se v noci venku, vypráví s přítelem, nespí, přestože by potřeboval odpočinek! A ty, Hospodine, mu v tom nezabráníš, ačkoliv jej miluješ, neboť je svatý.“

„Velebný kmete ...“

„Můj synu, Svatý Kazateli – jestliže si budeš takto počínat, nevydáš se na cestu, již máš nastoupit, neboť budeš sláb.“

„Jsem zdrav. A nadto – nejprve zajdu do Damašku.“

„Nepustli jsi z hlavy tu zhoubnou myšlenku?“

„Ne. Musím promluvit se Saulem. Vrátím se.“

„Mluvil jsi o tom se svým přítelem Lazarem? Zahlédl jsem jej zde.“

„Neřekl jsem o této věci nic. Měl by obavy a ty jsou bezdůvodné.“

„slib mě, že se vrátíš, ať tvá cesta dopadne jakkoliv. Věž, že ani v Damašku, který je vzdálen tohoto nehodného města, nejsi v bezpečí.“

„Snad nejsem bezpečný nikde na světě. Snad mne Bůh opouští z neznámých důvodů. Možná jsem se provinil, ale své provinění neznám.“

„Ne – nikdy jsi se neprovinil. Jsi svatý. Teď vím, že tě čeká dlouhý, požehnaný život – někde daleko – tam v cizí zemi. Jako záblesk se tato jistota objevila v mé mysli při pohledu na tebe, Svatý Kazateli. Mnoho budeš ctěn, vážen a oslavován, snad až do konce lidstva, které se řítí do záhuby se všemi svými zbraněmi, vědomostmi, svou touhou rovnat se bohu věčnému, být pány tvorstva. On je pánem tvorstva! Nedovolí, aby jej předčili! V ničem!“

„Snad ve zlobě.“ řekl Ježíš tiše, „Ve zlobě člověk předčí boha i Satana.“

„Jenž budiž proklet!“

„Ne – kletba je ztělesněná nenávist. Necht' tvá ústa ji nikdy nevysloví. Nikdy. Kdyby se měla týkat kohokoliv.“ Ježíš umlknul, zahleděl se na stařešinu a dodal mírně, „Velebný kmete – ty se o mne bojíš – vid'? Ale pravím tobě, že už není, kdo by mne pronásledoval, jejich nenávist se vybila, potupili mne bez příčiny, snažili se mne nařknout ze spiknutí proti Římu ...“

„Jenž je ohavnost sama!“

„Ale ne – ne – to měst oprý je krásné. Za nic nemůže. Snažili se mne nařknout z pobuřování proti císaři, ale tomu nevěřil ani Pontius Pilatus. Vždyť

jsem s ním hovořil. Domníval se – když mne dá zbičovat, že jim to postačí, ale oni stále jen volali po ukřižování. Takže ... ach ... nechci už o tom přemýšlet. Děkuji ti za tvou péči o mne, o mou duši ...“

„Tvá duše, Mistře, je plná dobroty a bolesti. Ještě to poznáš, jak dokáže všechno zlé přetrvávat a přehlušit světlé chvíle. Budeš s tím bojovat dlouho.“

„Neboj se. V tom boji zvítězím.“

„Vítězství je ve smíření.“

„Ano – máš pravdu. Jestliže jinak nelze – smírím se s křivdami, potupou, bolestí srdce i poraněním duše.“

„To bude tvůj osud a úděl, synu.“

„Jak jsem rád, když mne takto nazýváš.“

Začínalo kalné svítání, avšak Ježíš bděl, před očima měl neurčitý obraz svého příštího života, o němž prozatím nemohl soudit, jak se utváří.

Potom v myšlenkách přešel ke skutečnosti. Uvědomil si, že opouští dílo, které tak pracně a s nadšením začal utvářet. Lásku mezi bližními učil, spravedlnost pro všechny, tichou službu Hospodinu – bez těch krutých, krvavých obětí nevinných zvířat ... to vše ztroskotalo – a on už nikdy nebude mít možnost promluvit ke svému lidu, kvůli němuž putoval z takové dálky.

A také už nikdy nepobude se svým bratrským přítelem Lazarem a jeho sestrami. Ten jejich dvorek byl tak maličký, ohrazený kamennou zídou, v jejíž mezerách rostly trsy žlutě kvetoucích rostlinek. Pečovala o ně Marta, zavlažovala je, uštipovala suché květy a připravovala z nich voňavý čaj s medem.

Večery bývaly tiché, nikdo nerušil jeho rozjímání, Jan Maria Magdalena sedávala skromně jako myška u jeho nohou. Tak mírnou ji nikdo neznal.

„Pojď, Maří,“ řekla jí jednou Marta, „nech Mistra, potřebuje klid – pojď učešu ti tvé krásné vlasy.“

„Nech mne tady Marto, je mně tak dobře.“

Ježíš tehdy mlčel, nechtěl mezi sestry zasahovat, ale když Marta doslova utekla do stavení, vstal a šel za ní. Zastihl ji, jak čistí ohniště, připravuje vš na příští den, ruce od popela, zástěru začerněnou mourem.

„Marto!“ řekl tiše.

Tu se dala do pláče, sama nevěděla proč, ale srdce ji bolelo, hlava se chtěla rozskočit, měla chuť klesnout na tu hliněnou, udupanou zem a zůstat ležet bez pohybu. A náhle slyšela jeho krásný hlas, který pravil:

„Já vím, proč pláčeš, Marto, vím to a v tom budiž tvá útěcha.“

Hleděla na něho poněkud udiveně. On tedy ví! Ví o její lásce. Bože, jak tomu byla ráda! Navždy si bude pamatovat jeho slova. Usmál se. Poslední paprsek dne se dotýkal jeho zkadeřených vlas, takže se vytvořila matná záře.

„Ach, Mistře!“ šeptem pronesla Marta, „Jak jsi krásný! Je to krása z jiného světa, z neznámých končin mezi hvězdami. Jsi svatý!“ a chtěla se vrhnout na kolena. Zadržel ji pohybem ruky.

„Ne, Marto – ty nikoliv. Ty přede mnou nepoklekej!“

„Navždy uchovám tvá slova v srdci a duši. Budu si je opakovat v těžkých dobách života. Stanou se mým štěstím.“

Nyní si uvědomil, jak zkrásněla radostí, její nevýrazné oči se zaleskly, vlasy se rozlétly kolem hlavy a v hlase zazněla vroucnost. A také si vzpomněl, jak si tehdy uvědomil: uvězněná, ujařmená svou pokorou a pracovitostí. Přál si, aby v tomto svém postavení paní a zároveň služky našla štěstí.

Na to myslel a měl před očima poklidné večery strávené v Bethanii. To vše musí opustit.

Náhle věděl, že odejde velmi brzy.

XXXXXXXXXX

Damašek město veliké

Rabbi Nikodém se obvykle vracel ze zasedání Sanhedrinu zvolna, klidně a nevzrušeně, poněvadž už znal z paměti jejich malicherné rozepře a pošetilé nápady, jimiž hodlali převrátit svět, či alespoň současné dění a budoucí dějiny. Nic z toho se jim ovšem nemohlo podařit už proto, že se mezi sebou dohadovali, čím nápad a názor je lepší a účelnější.

Ale tentokrát v pozdním odpolední proběhl palácem, volaje zoufale přítele Josefa. Objevil jej v knihovně, která pozorně čte nějaký starý svitek, ježž ihned odložil.

„Nikodéme, příteli, co se děje?“

„San – sanhedrin,“ zadýchal se Nikodém, „Sanhedrin ...“

„Počkej, usedni, vydechni si. Co se stalo? Sanhedrin ...“ mluvil Josef, ale v hloubi duše se již objevovala nejistota, zatím zcela matná představa čehosi hrozivého, vyvstávajícího nad obzorem jako temný mrak.

„Sanhedrin dnes jednal o Ježíšovi!“

„Jak mohli o něm jednat? Zabili jej přece!“

„Nejsou si tím nijak jisti. Mezi lidmi se totiž mluví o tom, že se někde zjevil, prý v podobě ducha, někdo prý jej zahlédl vejít do stavení, kde se obvykle scházel s učedníky. Jeho duch prý ochrání Jeruzalém a podobné řeči.“

„Sanhedrin sbírá drby po městě! Pěkné!“

„Jenže z toho vyvodili, že Ukřižovaný žije. Dokonce se odvážili jít za Pontiem Pilatem, ale ten je prostě dal žoldněři vyhodit.“

„To jsem rád. Pokračuj.“

„Můžeš si myslit, jak jsem se vyděsil. Najednou povstal Robán – znáš ho ...“

„Tlučhuba!“

„Samozřejmě. Povstal a silným hlasem, aby každý rozuměl, řekl:

„Ctihodní mužové – je vám doufám známo, že Ježíš – ten popravený Nazarén skutečně žije.“ a vítězně se po nás rozhlédl.

„A co všichni ostatní?“ Josefovi z Arimatie se poněkud roztrásl hlas.

„Zvedl se křik. Někdo volal – já jsem to tušil – jiný zase – neblázněte, je dávno mrtev – ale nejhorší jsou ti, kteří tomu chtějí přijít na kloub a rozhodli se pátrat kde by se – v případě že žije – mohl skrývat. Dosud tam nepadlo tvé jméno, Josefe, ale bojmi se, že k tomu brzy dojde.“

„To by ovšem bylo tragické. Je mně líto, je mně nesmírně líto, ale Mistr musí neprodleně odejít. Nemůže se již zdržovat cestou do Damšku a návratem. Čekali by na něho jako vlci. A tentokrát by smrti neušel, poněvadž oni dovedou nejen ukřižovat, ale také setnou hlavu.“

„Strašlivé pomyslení. Co budeme dělat?“

„Neboj se, Nikodéme, vše se vyřeší. Nejprve koupím pět velbloudů – tomu se nikdo nebude divit – kupoval jsem je už tolikrát pro dopravu svého zboží.“

„Mezky nikoliv?“

„Ano – samozřejmě. Jen aby stačili – to se snad poddá. Raději tedy šest velbloudů. Musím připravit zásoby – vodní měchy – prostě vše. Stále jsi rozhodnut, Nikodéme, jít s Mistrem?“

„Ano, Josefe. Neopustím ho. Nazývá mne přítelem a já skutečně jeho přítel jsem. Nejen v době, kdy mu všichni přáli, ale také nyní, kdy se z něho stal takřka štvanec. Půjdu s ním. Pokud jde o můj majetek – o tom jsme se přece dohodli.“

„Co se děje přátelé?“ Ježíš stál ve dveřích – vysoký, v bělostném rouchu Nazorejských a s poněkud nejistým pohledem svých temných očí. Čekal na odpověď, avšak už předem věděl, jaká bude, jak jej zraní, ačkoliv na toto poslední zranění byl připraven den ze dne, odhodlán čelit mu silou ducha a přijmout je jako samozřejmost, o níž ví už dlouhou dobu.

Myšlenky nyní běžely rychle, nesnažil se je sledovat, měly brzy zapadnout do minulosti, která se nevrací, aniž ji lze přivolat sebežhavějšími vzpomínkami. Běžely a běžely, jako by se proměnily ve zkalenou říčku, nesoucí s sebou uschlé květy.

Dětství – Egypt – vznosné stavby – návrat – cesta na studie za jinošského veselí – návrat – kázání – učedníci, ti prostí lidé – přátelé v Behanii – to vše se nyní vzdaluje a za krátký čas zůstane pouze neurčitý obraz, blednoucí s prchajícími roky.

Jak blahá byla doba v domě Josefa z Arimatie! Přes bolesti a zranění rozprostřela se rouška pocitu bezpečí. Jak se npoddat? Jak si nechtít odpočinout po všech strastech?

Promlusvil:

„Já vím, co se děje, přestože mlčíte. Kdy musím odejít?“

„Ach – Svatý Pproroku – jaký trpký tón je ve tvých slovech! Ale musíme čelit skutečnosti.“ řekl Josef. Skutečnosti, že Sanhedrin se nenechá dlouho

klamat. Jsou ...“

„Ano – řeč o mně se jim donesla. Je mi líto, že to zavinili moji učedníci, moji věrní, ale příliš prostí! Mluvili o zjevení, chlubil se. Jak by jim kněží měli uvěřit? Duch! Na nic takového ani nepomyslili. Prostě vědí, že jsem naživu. Kdy mohu odejít? Josefe, příteli, jsem na tobě zcela závislý, a nevím, jak bych ti všechnu tvou péči a zásluhu splatil,“ ozval se v hlase Ježíšově vzlyk?

„Ne, Mistře, Svatý Kazateli, tak nesmíš hovořit. Jestliže jsem co pro tebe učinil, bude to navždy zapamatováno a to je má odměna.“

Lodejdeš, příteli můj, neboť si přeješ, abych tě takto nazýval,“ ozval Nikodém „ale tvé jméno, tvé svaté jméno bude tvale spjato s tímto nehodným krajem a městem, jež by mělo jásat na dvou svatostí, ale na míst toho spílá tobě – a neví, že jeho kletby setrvávají v něm po celé věky.“

„Nechtěl jsem, aby mé město stihlo prokletí, aby má krev potřísnil stěny chrámu, jež Bůh nepotřebuje. Ale přesto ... Hospodin žádá duši, odevzdanou duši člověka, nikoliv gesta, či prázdná slova. To vše jsem jim vštěpoval a oni nechtěli. To vše jsem hodlal uskutečnit – a oni zmítli má slova, bičovali mne nikoliv pouze důtkami, ale také slovy, což bylo stejně bolestivé. Ale odejdu, opustím celý svůj život, svá předsevzetí ...“ mlčel chvíli, potom dodal, „Do Damašku zajdu cestou. Není to daleko, pouze několik dnů cesty, ale potom už se budeme ubírat do té krásné země kašmírské – do Šrínagaru ...“ vzpomněl si na dobu strávenou v onom pohostinném kraji a městě, jež ho milovalo již jako jinocha pro jeho mírnost a lásku, s níž přistupoval nejen k těm nejchudším, ale i k bohatým, kterým jejich nesmírné majetky nezáviděl, ani nevyčítal. Všichni pro něho už tehdy byli pouze lidmi – bez ohledu na podobu či barvu pleti.

Poznali, že je miluje všechny, ale také každého zvláště, neboť na všech nachází dobrou vlastnost, byť byla skrytá a znamenala pouhou maličkost.

Zdali jej i nyní město přijme přátelsky? Za tu dlouhou dobu se mnohé mohlo změnit a někteří už patrně nežijí. Bůh s nimi. Jak dlouhá doba odplyne do neznáma, než bude města dosaženo? Možná nekonečná ...

Malá karavan byla připravena, velbloudi čekali na zadním dvoře, zásoby se nakládaly do vaků, měchy zhotovil nejdovednější řemezník, vládlo beznadějné ticho. V těch poslední dnech nikdo mnoho nemluvil, pouze novic Abšalom o neznámých krajích a nikterak se netajil tím, že se těší.

Maria matka dostala mladou služku Ráchel. Když ji Nikodém poprvé přivedl, padla na kolena, sklonila hlavu k zemi a nejistě, ostýchavě promluvila:

„Budu ti věrně sloužit, Svatá Paní. Buď ke mně milostivá ...“

„Povstaň, děvčátko,“ Maria matka ji ujala za ruku a zvedla, „víš, na jakou

dalekou cestu se vydáváš?“

„Ano, Svatá Paní. Otec i matka jsou rádi. Mají doma ještě jedenáct dětí. Dostali za mne zapláceno.“

„U mne se nebudeš mít špatně. Skutečně chceš podstoupit nekonečnou cestu? Nebude ti smutno?“

V té chvíli se otevřely dveře a vstoupil Ježíš. Usmíval se na matku, ale ona viděla, že jeho úsměv je smutný a vynucený jen pro ni.

Malá Ráchel ustoupila se strachem v očích až ke stěně, kde poklekla, skloněná k zemi.

„Svatý Kazatel ... Svatý Kazatel ...“ pronesla chvějivým hlasem a zmlkla, neboť se pojednou bála čehosi neznámého.

„Neboj se mne, dítě,“ oslovil ji Ježíš, „jak se jmenuješ?“

Nebyla schopna vypravit ze sebe slovo, jen zírala na jeho majestátní postavu, krásný obličej a laskavé oči. Posléze řekla:

„Ráchel – Ráchel – Svatý Proroku, Svatý Kazateli, Mistře.“ a opět sklonila hlavu.

„Povstaň dítě, abys mohla osloužit své paní. Brzy vyjdeme.“ a když se na něho Maria matka poněkud nejistě zahleděla, dodal, „Musí to být dnes v noci, maminko, poněvadž zítra je velký trh ve městě, a nikdo se proto nepozastaví nad naší malou karavanou. Všude panuje rozruch, lidé se radují, ale my odcházíme.“ v jeho hlase zazněl malý náznak smutku, avšak usmál se, „Je vše připraveno? Vše, co potřebuješ?“

„Ano, synáčku. Spěchala jsem. Stále jsem pociťovala jakousi nejistotu.“

„Jde s námi rabbi Nikodém ...“

„Tedy přece? Opouští své statky?“

„Nechce si to nechat vymluvit. Ať tedy jde. A potom novic Abšalom.“

„Hodný chlapec.“

„Zdá se, že je určen ke klášternímu životu. Netrap se, maminko, bude to, jako kdybychom se vraceli z Egypta.“

Usmála se, aby synovi udělala radost, ale srdce se jí trochu svíralo pro nejistotu, do níž tuto noc vkročí, a už nikdy se nenavrátil. Roky prožité v tomto městě byly střídavě dobré i špatné. Ale když se navrátil Syn, vše se změnilo a ona konečně poznala štěstí. Býval zamyšlen, přemítal o svých kázáních, jimž naslouchalo tolik lidí – a on pak šel mezi dav, rozmlouval se všemi – a prosil-li kdo, aby mu pomohl, nikdy neodmítl. Uzdravil tolik ubohých a to se kněžím

nelíbilo, poněvadž sami nic takového neuměli.

Ne – nebude to jako návrat z Egypta, pomyslel si Ježíš, když procházel chodbami paláce, aby na zadním dvoře prohlédl, zda je vše připraveno. U velbloudů stáli dva otroci, kteří nyní doslova na něho zírali, báli se pohnout, až posléze padli k zemi a klaněli se. Ale on se usmál a pravil:

„Vstaňte, chlapci, neboť budeme spolu po dlouhou dobu a přátelství vznikne mezi námi.“

„Jsme otroci, Svatý Proroku, nesmíme s tebou mluvit.“

„Jestliže jste otroci – náležíte nyní mně?“

„Ano – Pane.“

„Když mně tedy náležíte, pravím vám, že neuznávám otroctví, zbavuji vás onoho jha. Chcete-li odejít, dám vám propouštěcí listinu.“

„Jsi svatý muž, ó Pane. Když nás budeš chtít, zůstaneme s tebou po celou dobu cesty a také potom, abychom ti sloužili v pokoře.“ chvíli mlčeli, potom starší z nich, jemuž bylo šestnáct let, řekl: „Jmenuji se Šibolet.“

„Jmenuji se Dorkas.“ osmělil se druhý, který měl čtrnáct roků.

„Připravte se, chlapci. Vyjdeme v noci v hodině prostředního bdění. Zvířata jsou v pořádku?“

„Ano, Svatý Kazateli. Velbloudi jsou napojeni, takže vydrží dlouho bez vody. Ale zatím nepůjdeme pouští?“ Šibolet byl zřejmě znalý zacházení se zvířaty, putujícími v karavanách.

Ježíš už odcházel z nádvoří, když se ve dveřích objevil celý rozčilený rabbi Nikodém.

„Musím si pospíšit, nejdražší příteli. Mám takový strach, že se ještě něco stane, že nestačíme odejít, že ...“

„Neboj se, můj bratře. Víím, že se nic nepříhoda a my v klidu opustíme toto nehodné město, na němž se svým odchodem proviňuji.“

„Jakže! Co míníš?“

„Bylo určeno, abych kázal svému lidu, svému národu – a já nyní odcházím, lid svůj opustím a on se možná požene do zkázy.“

„Ale oni tě zavrhli! Měj na paměti, co ti učinili!“

„Zlé se nemá odplácet zlým.“

„Oko za oko ... tak praví Zákon.“

„Ne – nýbrž nastav i druhou tvář ...“

„Ale příteli drahý, ty přece Jeruzalémským neublížeš. Odcházíš – a každý má přece právo odebrat se kamkoliv chce.“

„Neodcházím, Nikodéme. Je to útěk nedůstojná člověka, nedůstojný mne, který jsem chtěl dobro.“

„Ale oni dobro nechtějí. Touží po krvi, pobíjejí se vzájemně, rvou se o kořist jako psi. To je lidská povaha. Myslím, že jiná nebude do konce světa.“

„Doufám, že tvá slova se nesplní.“ řekl Ježíš, ale v jeho duši se zrodila pochybnost. Nyní však blížila se hodina prostředního bdění. Odešel, aby přivedl Matku.

„Na nádvoří přiběhla Ráchel, prohlédla si oba chlapce, zazubila se na ně a začala se dotazovat, zda je vše v pořádku připraveno pro Svatou Paní.

„Je to nejlepší a nejkrásnější velbloud, na kterém pojedete.“ ujišťoval ji Dorkas. Ráchel si zvíře zevrubně prohlédla, poznamenala, že je osobní služka Svaté Paní a oni dva podle odění otroci, jí musí prokazovat úctu.

„My už nejsme otroci,“ namítl Šibolet, „Svatý Kazatel nás propustil a my můžeme třeba hned odejít. Ale zůstaneme s ním. On je hodný.“

„Bojím se ho.“ pípla Ráchel.

„Nebud' hloupá. On je hodný a vznešený. Ne jako král s korunou, ale vůbec vznešený. Víš, co chci říci?“ pokračoval Šibolet.

„Myslíš – jako že mu vznešenou duší?“ Ráchel se na svých třináct let vyjádřila velmi moudře.

Brzy se dostavil Josef z Arimatie, Nikodém, dva žoldnéři, bohatě odměnění a spokojení. Posléze Ježíš přivedl Marii Matku. Tehdy všichni padli k zemi a čelem se dotkli dlažby.

„Povstaňte, promluvil Mistr svým krásným hlasem, „povstaňte, neboť nadešel čas odchodu. Má-li kdokoliv z vás obavy z cesty, či smutek z toho, že už se nikdy nevrátí, nechť setrvá v Jeruzalémě a žije v klidu a pokoji se svými bližními. Nebude mu to zazlíváno, aniž pozná hněv pro tuto záležitost.“
odmlčel se a čekal, pohlížeje na jednoho po druhém a zkoumaje výraz jejich obličejů.

„Ani nápad!“ vyhrkl Dorkas.

„Hlupáku!“ okřikl jej Šibolet, „Nemůžeš se Svatým Prorokem hovořit jako se mnou.“ a ukloniv se hluboce, řekl dle svého mínění správně a patřičně, „Promiň Dorkasovi jeho pitomost Svatý Proroku. On je dosud děčko. Půjďme s tebou, protože nemáme kam jít, ani když jsme propuštěnci.“ a znovu se uklonil.

„Jsi výmluvný chlapec, Šibolete,“ Ježíš se usmíval. Měl rád upřímnost dětí a poznal také, že tento chlapec bude věrně sloužit po dlouhá léta putování.

Potom už vše probíhalo ve spěchu a poněkud i ve zmatku. Josef za Arimatie slzel a objímal Ježíše s bratrskou vroucností. Stále tvrdil, že přece mohl setrvat u něho a vyčkat, až se bouře přežene, což mu přišlo na mysl až v poslední chvíli, kdy už na něj nedoléhala závažnost dění, kdy obavy zmizely, poněvadž se blížilo rozuzlení, a to je vždycky úleva.

Nikodém pobízel ke spěchu, neboť měl neustále dojem, že je jim v patách Sanhedrin. Karavana se řadila, jedno zvíře za druhým opouštělo dvůr branou široce rozevřenou. Oba hoši vedli velbloudy skutečně odborně, poněvadž při takové práci vyrostli. Ráchel šla vedle zvířete, nesoucího Svatou Paní. Ježíš zadumaně pohlížel do dálky, kam za ním nemohli nikdo proniknout.

V městské bráně bylo tolik hluku, trhovců, žen s košíky na hlavách, nosítek s úředníky a povětrných děvčat, čekajících už v této ranní hodině na zákazníky – že stráže neměly na nic čas, vzdaly se a hleděly pouze, jak dav proudí sem a tam. Jedna karavana vcházela dovnitř a druhá vycházela.

Byli za hradbami.

Tu si všichni oddechli, neboť skutečně se ocitli mimo nebezpečí, a nikdo už je nebude hledat. Krajina se před nimi rozestřela pohostinná, přijala je s otevřenou náručí, plnou květů a zpěvů ptačích. Pokud šli po silnici, potkávali mnohé, spěchající do města. Tu se ozval Nikodém, projevil obavy, které choval v srdci a řekl:

„Nejsem si stále ještě jist, můj příteli, zda nás nebudou pronásledovat. Což kdyby ten zlolajný Roboán pojednou zjistil, že už se nezjevuješ, že tě nikdo tu a tam nespátril? Hned mu napadne, že jsi opustil město a vyšle za námi celou kohortu žoldnérů.“

„Nikodéme, Nikodéme – strach se usídlil ve tvém srdci, neboť jsi zesláblý po přestálém napětí a shonu kolem našeho budoucího putování. Ale pravím tobě – důvěřuj Hospodinu Bohu věčnému, jenž bdí nad každým z nás, ačkoliv jej neznáme. On však zná tebe i mne, úzkost nás obou váží ve svých dlaních a shledá-li ji pro tebe a Syna člověka neúnosnou, zbaví nás jí a my pocítíme volnost v duši a potěšení v srdcích svých.“

Nikodém naslouchal pečlivě a jediné, co mu setrvalo v paměti, byla slova – úzkost nás obou. Ježíš se tedy rovněž obává pronásledování – pomyslí si. Svatý Kazatel se obává, nedal to však ničím najevo a v duchu patrně se modlí k Bohu věčnému, aby se nic takového nedělo.

Šli nyní prašnou cestou a posléze se ocitli na pahorku, či malé vyvýšenině, odkud bylo lze přehlédnout celé město s jeho paláci, chrámem i chatrčemi chudých a zavržených. Tu Ježíš stanul. Celá karavana se utišila, čekali opodál, nerušili jej. A on, rozevřev náruč, hleděl na město ležící pod nimi, chtěl promluvit, dojetí však jej přemohlo, klesl na kolena do prachu a v slzách vyřkl slova, jež pronesl už tehdy – dávno – podnícen k nim jednáním a záměry farizeů. Nyní však týkal se pláč jeho srdce.

„Ó Jeruzaléme, Jeruzaléme, město mé, jehož jsi zavrhl a poslal do vyhnanství, město kamenující proroky a vyhánějící spravedlivé, kteří ti přinášejí dobro. Kolikrát jsem chtěl přemoci přetvářku a zlobu tvou, ale ty, Jeruzaléme, v ní setrváváš umíněně, jako dítě dupající vztekem a rozbíjející hračky nevinné.“ odmlčel se, váhal chvíli, potom však dodal; prose zároveň Boha za odpuštění: „Hle – dům tvůj zanechává se ti pustý.“

Klečel chvíli, skrýváje slzící oči v dlaních, myšlenky dlely dole ve městě nevděčném, nyní zářícím ve vycházejícím slunci. Chtěl se na proradný Jeruzalém hněvat, ale na místě toho, vycházela ze srdce láska a on pojednou věděl, že přes všechny ústrky a nespravedlnosti bude své město milovat navždy.

Povstal unaven, přistoupil k němu Nikodém, podepřel jej a zavedl k pokácenému stromu.

„Usedni a odpočiň si, příteli můj. Tvá bolest se uklidní a setrvá pouze vzpomínka, která už bude zastřena mlhou plynoucího času.“

„Chceš mne těšit, Nikodéme, sám však opouštíš město, kde jsi žil po celá léta, jež ti byla přidělena. Nepociťuješ smutek?“

„Ne, Svatý Proroku, příteli můj nejvzácnější, ne poněvadž odcházím pro tebe, s tebou. Mám něco cennějšího, nežli pobyt onde dole – v těch kamenných palácích. Mám tvé přátelství. - Kdežto ty se ocitáš sám. Chtěl jsi rozdávat, a oni nepřijali. Chtěl jsi těšit a oni se smáli. Chtěl jsi být s nimi a oni zavírali dveře.“

Ano, Nikodéme, to je můj smutek, jehož se nezbavím po dlouhá léta. Rána pěstí do tváře nebolí tolik, jako křivda, jako trest za viny nespáchané. - Ale pojd', všichni čekají. Vyjdeme. Nejprve se vydáme na cestu podél Jordánu, abychom došli do Damašku.“

„Nevzdal jsi se tedy myšlenky na Saula? Je posedlý.“

Ale Ježíš už neodpověděl, nýbrž zamyšlen kráčel v čele malé karavany. Cesta vedla ve stínu stromů, kvetoucích veselými květy, znějících radostnými ptačími hlasy, neboť blahodárné slunce zářilo, marnotratně rozdávajíc své

zlato komukoliv, kdo se ocitl v jeho dosahu.

Šel – přebíraje v myšlenkách znovu a znovu poslední větu svého pláče pro Jeruzalém: Hle – dům tvůj se ti zanechává pustý! Pochyboval nyní o správnosti takového vyslovení a tázal se: Nebyla to kletba? Ó Bože věčný, dej mi znamení, dej mi vědět, zda to byla kletba, či pouhé zjištění skutečnosti, která by mohla nastat. Nehodlal jsem své město proklínat a ty, jenž jsi nad námi, to víš. Snadže má slova byla neuvážená – prosím tě za odpuštění.“

Naslouchal však marně. Sledoval vlastní duši do jejích největších hloubek, neozve-li se odtud slovo, jež by odpovědělo a zbavilo jej tíhy – nic však nezaslechl, žádnou myšlenku, jež by ho zbavila pochybností. Ani z dálky, z míst, kde Hospodin prodlévá neznámý, nevyzpytatelný – nepřicházelo jediné slovo.

Mám snad plakat sám nad sebou – pomyslí si zoufale, plakat, poněvadž jsem Hospodinem opuštěn – pochybnostmi zatížen a rozporem ve vlastní duši zaskočen! - Ne! Hříchu se dopouštím, když přičítám Hospodinu nedbalost o mne! Zda nemá bezpočet jiných, kterým dává odpověď na jejich modlitby! Jsem netrpěliv, a to je provinění největší!

Šel s hlavou poněkud skloněnou, což se u něho stávalo zřídka, takže si toho všiml Nikodém i Maria Matka, která svého Syna stál s úzkostí sledovala, jakoby zůstal malým chlapcem, jemuž je potřebí pomáhat ve zdolávání života.

Pohybem ruky přivolala Nikodéma.

„Já vím, Svatá Paní, proč mne voláš,“ řekl horlivě, „trápí tě, že Svatý Prorok je zamyšlen a zasmušilý.“

„Ano – vždyť už všechno přešlo, zdá se, že se nad našimi osudy vyjasňuje, ale on stále dlí v minulosti, spoután městem nevděčným, lidmi zlostnými a neštěstím, které musil prožít.“

„Mnohdy se člověk takovými zkušenostmi zcela promění, Svatá Paní, Tíha pak dlouho leží na duši, ba i na těle a on má pocit, že neustále vleče břemeno, jehož se není s to zbavit.“

Tu se zahleděla do dálky, prostírající se před karavanou a tiše pronesla:

„Myslíš – kříž? Nikodéme – je to kříž, který nese, ať jde kamkoliv?“

„Ano. Ten kříž ulpěl na jeho ramenou plnou tíhou, i když se už proměnil v pouhý stín.“

Vtom přiběhla Ráchel a s úklonou se tázala, zda Svatá Paní nepotřebuje doušek vody, či datli ... Maria Matka se usmála.

„Vodu mně podej a datli si vezmi ze zásoby.“

„Pro sebe?“

„Jistěže pro sebe. Dej také Dorkasovi a Šiboletovi.“ Ráchel odběhla, pyšná že smí rozdílet potraviny. Karavana šla nyní v úplném tichu.

Ježíš stále zamyšlen čekal na odpověď, nějaké znamení, kterého by se mu mělo dostat, aby se jeho myšlenky uklidnily a on mohl setřást onu pomyslnou křivdu, které se dopustil.

Nehodlal se svěřit Nikodémovi, ačkoliv jej měl rád, nechtěl o této své nejistotě mluvit s nikým, pouze s Otcem nebeským, s Hospodinem zástupů, jak jej nazýval stařešina Nazorejských tam ve vzdáleném paláci Josefa z Arimathie. Šel jako ve snu, čekaje odpověď.

Obzor před ním rozprostíral se do všech světových stran. V dálce vyvstal jakýsi temný mrak, hrozivě se tyčící k nebesům. Rostl – nabýval na výši a zdálo se, že jeho hlava naklání se blíže ke karavaně. Náhle se v mraku zablesklo.

Jestliže je to znamení – uvážil Ježíš – pak je to znamení hněvu a já se musím kát, abych odčinil své provinění. - Ale nastal již večer, bylo třeba se utábořit, rozdělat oheň, připravit vše na přenocování, jako každý večer tohoto putování. Nastal shon, všichni mluvili najednou, chlapci pobíhali, Ráchel je oba napomínala při každé příležitosti. Když už bylo po jídle, vše utichlo, jen oba žoldněři kdesi opodál, kam se uchýlili, zpívali jakousi táhlou píseň poněkud chraptivými hlasy.

Tehdy se Ježíš vzdálil tábora. Ocítl se v naprostém klidu a ticho vstoupilo do jeho bolestného srdce. Obloha uhasínala, zaskvíly první hvězdy, mihotající se jako maličké plaménky. Náhle uslyšel chorál, překrásnou melodii, zpěv hvězd zasáhl jeho smutnou duši a ona čerpala posilu z této nekonečné harmonie sfér nedosažitelných, posilovala se ve svém trápení a nabývala odvahy. I připomenul si putování z Egypta do vlasti, kdy jako jinoch slyšel právě takový chorál a pomyslně si: Hvězdy zpívají! Hvězdy zpívají!

Ano – i nyní zpívají hvězdy, a to je odpověď na jeho pochybnosti, zda se neprovinil proti svému městu, či proti své duši, což by znamenalo velký hřích před Hospodinem.

Napřímil hlavu. Zahleděl se na temnou oblohu, měl dojem, že je bezedná, bezedná jako propast v horách, kde nelze dohlédnout dna. Nořil pohled do těch nekonečných hlubin a hvězdy dotýkaly se jeho temných zřítelnic něžnými, zlatavými doteky. Měl pocit, že padají až do jeho srdce, které se tím jemným svitem osvěžovalo, jakoby omyto krůpějemi rosy čiré a křišťálové.

Vrátil se k tábořícím. Nikdo se neprobudil, ba i Nikodém spal. Všichni usnuli – pomyslně si jako tehdy dávno, ale nyní spí právem, nemusí bdít, neboť zrada, bolest, nepřítel – to vše se již vzdálilo, dýchá se lehce, tak lehce, že pocit lehkosti napovídá o budoucím čase to nejpříznivější, jakoby vše bylo vyřešeno a zapomenuto.

Jeden z velbloudů se probudil a slabounce zahýkal. Potom už se vše utišilo.

Ale spánek se nedotkl Ježíšových očí, které viděly sta, tisíce hvězd – a srdce jich bylo plno jako dosud nikdy. Vzpomněl si na Pláč Jeremiášův. Znal ta slova z paměti. Slova daleko bolestnější, pláč nad celým národem, jenž snad má do vínku dáno neštěstí:

Dcera Sionská ustavičně pláče ...

Nepřátelé její jsou hlavou ...

Odpůrcům jejím šťastně se vede ...

A potom hněv Hospodinův! Modlitba!

Obrať nás, ó Hospodine k sobě a obráceni budeme:

obnov dny naše, jakož byly za starodávna!

Slova Pláče Jeremiášova slábla, slábla, vytrácela se, přišel sen o loukách rozkvetlých, o cestách bezprašných, o dosažení cíle vytouženého. Jenže ten cíl nebyly hradby Damašku, nýbrž daleká, pohostinná země a vzdálené město, jež otevíralo brány jako náruč přátelskou. Kdyže bude tohoto cíle dosažen? Tázal se ve snu. Ale odpověď nepřicházela. Viděl jen sebe, putujícího zcela osaměle krajinou bez konce, bez útěch, bez vody spásné.

Ráno pak nastalo zjasněné, jakoby všechny chmury prchly za vzdálený obzor. Dosud bylo ticho v utáboření, ale po chvíli přiběhli Šibolet a Dorkas a s hlubokým klaněním přistoupili k Ježíšovi.

„Svatý Proroku,“ řekl odvážnější, ačkoliv mladší Dorkas, „přinesli jsme ti mléko a chléb s medem.“

„Musíš se posilnit na další cestu. Dodal Šibolet.

„Jste hodní chlapci. Teď už půjdeme podél toku Jordánu, takže horko na nás tolik nedolehne a pastvy pro zvířata bude hojnost. Pomodlili jste se ráno?“

Nejistě na sebe pohlédli. Lhát se báli, poněvadž Svatý Prorok by to jistě poznal a přiznat se také příliš nespěchali.

„My ...“ začal Dorkas.

„Pomodlím se tedy spolu.“ řekl Ježíš, „Hospodine, Bože věčný, děkujeme

ti za nový den a za chléb, který nám poskytuješ. Amen.“

„A také za med a mléko.“ dodal vážně Šibolet, takže Ježíš se usmál a doplnil modlitbu, poněvadž nechtěl chlapcům kazit radost.

„Ano, Hospodine, také za med a mléko, jak řekly tyto děti.“

Clapci odběhli a on pojednou věděl, že se vše změní v dobro.

Malá karavana nyní putovala ke straně půlnoční proti toku Jordánu. Řka tvořila zákruty, meandry, ale karavanní stezka pokud bylo možno vedla příměji. Pouze k napajedlům sestupovali dolů ke břehu. Voda průzračně ukazovala hojnost ryb a rybek a velcí ptáci je vletu chytali, odnášejíce svou kořist někam daleko, snad mláďatům, snad aby ji v klidu pozřeli.

„Můj příteli,“ promluvil Nikodém, „čím více se blížíme Damašku, tím větší mám obavy, jak vše dopadne. Saul je asi posedlý ďáblem.“

„Nikoliv, nýbrž je churav. Snad na těle, což působí také ochorení ducha, snad na duchu, což by mělo za následek nemoc těla, poněvadž chorý duch se nedokáže o tělo patřičně postarat.“

„Vždy jsi jej omlouval, i když nepřímo. Ale ty, můj příteli a svatý bratře, omlouváš každého.“

„Zlobíš se na mne proto, Nikodéme?“ Ježíš se usmál.

„Žertuješ, a to mne potěšilo. Jak dávno jsem tě neslyšel promluvit v žertu. Řekni, příteli jediný, jsi spokojen s tím, že podnikáš tuto tak dalekou a namáhavou cestu?“

„Chtěl jsem ji podniknout. Ne – to bych cosi předstíral. Ale řeknu vše takto: Jsem donucen prchnout z dosahu všech, kteří mne pronásledují, a proto jsem se smířil s touto cestou, kterou jsme vyvolil jako nejvhodnější, poněvadž dojdou až ke svému mládí.“ a dodal po chvíli, „Chápeš mne, Nikodéme?“

„Ano – ano – vzpomínky ...“

„Ale hůře je s tebou. Nelituješ svých statků a všeho, co zůstalo za námi, za tebou? Kdybys litoval – vrať se.“

„Ne – jak bych se mohl vrátit? Netoužím po statcích. Tehdy, když jsem se rozhodl putovat s tebou, můj příteli jediný- tehdy pro mne majetek pozbyl cenu a shledal jsem, že jsou přece jiné hodnoty, daleko cennější, nežli zlato a vinice. Poznal jsem, jakou nekonečnou oporu bude má duše mít v tobě a tvé svatosti.“

Chvíli šli mlčky. Chlapci se bavili, Ráchel cosi dětinského povídala Svaté Paní, zahýkal velbloud, žoldnéři na sebe pokřikovali v mateřské řeči. Ježíš promluvil:

„Slyš mne, Nikodéme, přišla hodina, chvíle poznání a ty jsi se narodil podruhé, jakž jsem tobě řekl tehdejší noci, kdy jsi přišel ke mně, poněvadž jsi měl strach vejít za dne. Tehdy jsi mně neporozuměl a já se tomu nedivím, poněvadž jsi byl přílišně spjat se vším pozemským. Nyní pak opustil jsi statky ze své vůle a vidíš! Je ti lehký na duchu, jsi zcela jiný Nikodém, nežli předtím. Neboť nyní nad tebou vládne tvůj duch, nikoli tvé tělo, které bývalo lačné nádhery. Narodil jsi se znovu. Pojď, sestoupím k toku řeky, jež je přečistá.“

Ujal Nikodéma, který byl užaslý za paži a sestoupiv sním k Jordánu, sklonil se, smočil dlaň ve vodě a pokropil Nikodémovu hlavu.

„Jsi nyní posvěcen vodou věčnou, podivuhodnou jako vše, co pochází od Otce nebeského. Nebudeš už pochybovat, nepoznáš zármutek nad opuštěním svého msta. Jsi zrozen podruhé, duše tvá bude plesat po všechny dny života tvého. Amen.“

Zanechav užaslého Nikodéma, ubíral se za karavanou, zamyšlen až do hloubí srdce a duše. Kéž je mu požehnáno tím – rozjímal – že bude bez starosti, utrpení, pláče. Zahleděl se do vody – věčně plynoucí – nazval ji v duchu – věčně zpívající píseň radosti, mládí, bezelstnosti. Boží výtvar – voda čirá.

Dlouhé, nekonečné bylo putování do Damašku, města nebývalého, rozsáhlého. Podivno – ale nikdo nepociťoval únavu, přestože horko sužovalo, vzduch se tetelil a byl nedýchateľný, potrava skromná, cesta prašná, takže byli zvířeným prachem zahaleni po kolena. Ani Maria matka si nestěžoval, přestože byla tak slabounká, stále jako proutek, jako dívka. Jenom její dosud vyplakané oči svědčily o prožitém utrpení.

„Musíš si stínit oči proti slunci, maminko,“ řekl Ježíš, když jí podal velký list, jenž voněl eukalyptem, „máš je dosud plné slz, ačkoliv nepláčeš. Ale neboj se, přijedeme do kraje, kde roste bylina zvaná Světlík luční. Ta ti pomůže.“

„Ach synáčku, sám jsi pln starostí, neboť se mně nezdá, že bys v této krajině pocíťoval bezpečí. Myslím, že stále vidíš za sebou pronásledovatele. Je pošetilé vkročit do Damašku. Bojím se toho. Všude jsou jejich zvědové. Nějakým zázrakům oni nevěří.“

„Však oni uvěří, až budu mimo jejich dosah, a nezbude jim nic jiného.“ Ježíš se usmál a Maria matka v tom úsměvu zahlédla jeho bývalou bezstarostnost, jeho dětství a jinošství, kdy usmát se nebylo zatěžko – jeho smysl pro přátelské hovory s lidmi, ať už na schůzkách přátel, či tehdy při pozvání na svatbu v Káni Galilejské. Jak byl mlád! Potom odešel ... Pomyslela si, že snad bude zase dobře, ale přihlásila se opět obava o jeho zdraví, když přece byl tak poraněn. Potají hlídala stopy jeho nohou, zda nejsou potřísněny

krví.

Hradby Damašku přivítaly je nevlídně, studeně – nepřístupné svou výškou a mohutností, odpudivé drsnými kameny, zasazenými ve stěnách. Přibližovali se k obrovské bráně, nyní rozevřené, poněvadž ven z města pochodovala kohorta lehkooděnců, patrně cvičit před městem na rozlehlé pláni. Malá karavana čekala. Přiblížil se žoldněř a přímo promluvil k Ježíšovi. Podle zjevu jej pokládal za majitele zvířat i otroků.

„Tak – do měst?“ otázal se, „Kdopak jsi?“

„Jsem Ježíš ben Jusuf. Matka je se mnou.“

„Vidím. A čím se zabýváš? Zboží zde není. Nebo jdou další velbloudi za tebou?“

„Nejsem obchodník. Jsem kazatel.“

„Kazatel? - No – takových tady už prošlo! Zdáš se rozumný.“ a když obdržel denár, dodal přátelsky, „Dej si pozor na Saula.“

„Na Saula?“

„Je to blázen. Taky kazatel, ale blázen. Všechny by chtěl pozabíjet. Kdo by tady potom zůstal, aby ho poslouchal? Mohl by kázat leda sám pro sebe.“ žoldněř se zasmál, „Tak běžte!“ máchl rukou a začal se zabývat dalšími příchozími.

Vešli do prostorných, upravených ulic, všude chodilo plno lidí, kteří mluvili, smáli se, někteří vlekli káry se zbožím, jiní nesli hrozny na zádech v krosnách, ženy stály u studny, vážíce vodu. Ježíš k nim přistoupil a otázal se, zda by mohl dostat pohárek čerstvé vody pro svou matku.

„Ale ano.“ řekla jedna z nich, „Protože jsi krásný. Takového krásného muže jsem ještě neviděla.“

Malá karavana se pak rozložila na travnatém prostoru za hradbou, blízko kupců a mastičkářů, kteří rovnali a pořádali své zboží. Ráchel postavila kotlík a chlupci rozdělali oheň z kletí, které vezl jeden z mezků. Dorkas odběhl k blízkému stánku nakoupit ryby a koření. Nikodém osvobozen ode všech starostí s majetkem, pomáhal při čistění ryb, smál se a povídal se Šiboletem o jakýchsi uličnických říkánkách, týkajících se ctihodného profesora, jenž jej zasvěcoval do tajů Písma. Pojedli v klidu a míru.

„Nikodéme,“ řekl Ježíš tiše, neboť viděl, že jeho matka usnula, opřená o krk zvířete, „nyní se odeberu do města. Musím vyhledat Ananiáše, je to můj přítel – a také esejskou obec, abychom se u nich ubytovali. Zde už jsem v bezpečí.“

„Ale příteli! Bratře! Nesmíš jít sám do měst! Slyšel jsi přece, co říkal žoldněř v bráně. Saul hodlá všechny pobít! Což kdybys jej potkal?“

„Nezná mne, a nepozná mne.“

„Tebe pozná každý, i když tě předtím neviděl. Půjdu s tebou.“

„Ne, můj příteli. Neboj se. Dnes ještě Saula nepotkám, ale až budu chtít.“

„Každý přece zjistí podle roucha, že jsi esejský – nazorejský! Může tě udat, může na tebe upozornit. Nechceš přece být podruhé žalářován!

Půjdu s tebou. Mám u sebe meč. Budu tě bránit.

„Nikodéme! Nikodéme! Jako pošetilý chlapec trváš na svém. Chceš velkými gesty zahánět svůj strach, jako tehdy, než jsme se dali na cestu. Ale neboj se. Než se slunce nachýlí k západu, vrátím se, abych vás všechny odvedl do bezpečí.“

Odešel potom sám a najednou věděl, že takto bude putovat daleko na východ, až tam, kde už nehrozí nebezpečí, kde prožije vše, co mu bylo předurčeno – a prožije to v míru. Takto sám půjde, aniž by měl blízkého přítele jako je Nikodém a Lazar. Neboť Nikodém podlehne čemusi zlému, co se prozatím neprojevuje, ale dříme v jeho těle skrytě a tajemně. Ale Nikodém je spíše obdivovatel – nechť Bůh věčný promine toto slovo, jež není výrazem pýchy a domýšlivosti, nýbrž vystižením Nikodémova vztahu.

Lazar byl bratrský, oddaný, ochotný obětovat cokoliv a přitom nedbal, jsem-li kazatel, prorok, léčitel. Prostě mne měl rád, a to je nejkrásnější vztah v životě – mít rád člověka samotného, nikoliv pro jeho schopnosti.

Ježíš nyní procházel náměstím, kde stály hloučky žen a jejich řeč nela se k němu jako šustění skryté říčky. Pojednou kterási z nich zvolala:

„Pohledte, děvčata! To je jist kazatel – podle oděvu!“

„Nějaký cizí. Ráno přišla taková zvláštní karavana. On ji vedl.“

„Pojďme za ním!“

„Neblázni! Kazatel se nebude zabývat ženami, které nemají cenu ani jako poslední otrok!“ mluvila trpce a vzdorně.

„Ale vyhlíží tak laskavě!“

„Je krásný. Hledte, hledte, slunce se usídlilo v jeho vlasech, jakoby měl korunu. Je snad svatý?“

„Tím spíše se s námi nebude bavit.“

„Jak jej oslovit?“

„Přece hodláš za ním jít? Třeba Mistře?“

„Rychle – nebo nám odejde!“

Rozběhly se k němu, ale rozpačitě stanuly opodál. Zahleděl se na ně zkoumavě.

„Mistře ...“

„Budtež požehnány, sestry moje.“ promluvil Ježíš laskavě, „Mír s vámi.“

„I s tebou, Mistře. Mys... myslily jsme, že jsi kazatel ...“

„A – prosíme tě – mohl bys nám něco říci? Žádný z kazatelů se k nám nechce snížit. A Saul teprve nikoliv.“

„Říká, že jsme stvoření ďáblova.“

„Žena je dcera boží – jako muž je syn boží. Všichni jsme jeho děti.“

„Slyšíte, děvčata. Toto je svatý kazatel. Nedělá rozdíl mezi mužem a ženou! Jak se liší od toho blázna Saula, který má vztek na svou hrbatost a mstí se na nevinných.“

„Ticho! Mistře, Svatý Kazateli, budeme ti naslouchat.“

„Poslyšte, mé sestry slovo mluvící o milosrdenství:

Tehdy požár strávil stavení a vše, co bylo v něm. Veškerý majetek lehl popelem – muž se ženou a dětmi stáli bezradně před spáleništěm. Tu přicházeli sousedé, nesouce potraviny, chléb, ovoce – jiní pak stoličky a truhlice, poličky a nádoby. To vše kladli před oba manžele, aby jim pomohli. Žena však stále plakala zármutkem, smutkem, bezradností – neboť shledávala, že cosi chybí, cosi podstatného – sama nevěděla, co by to mělo být.

Tu se přibelhala stařenka – slabá, bezmocná. Nenesla nic, než svazeček zeleniny. Objala ženu a promlouvala k ní slova útěchy – slova o o tom, že začínat znovu znamená nový život – a nakonec dodala, že rodinu mají všichni sousedé rádi, jenom to neumí vyjádřit. V té chvíli se ženě rozjasnila tvář a slzy vyschly.

Tak i vy – podarujete-li ubohého, nečiňte to způsobem, jako kdybyste už chtěli mít vše odbyto, ale přidejte laskavé slovo, hřející srdce a hladící duši.

Pravím vám, kdokoliv podaruje chudého – odměněn bude, kdokoliv jej potěší – najde klid a mír ve své duši. Amen.“

V nastalém tichu se Ježíš nepozorovaně vzdálil. Slunce se začínalo klonit k západu, takže si musil přispíšit, aby jej nehledali. Několik mužů se za ním ohlédlo, snad jeden z nich poznal roucho nazarénů – spěchali tedy pryč, poněvadž doba byla velmi napjatá – Saul se dovedl mstít způsobem hodným

Heroda krále.

Posléze se Ježíš ocitl přede dveřmi Ananiášova domu a třikrát uhodil klepadlem do bronzového terčíku. Rychlé kroky se blížily, jakoby jej někdo čekal. Ve dveřích stanul Ananiáš.

„Pokoj s tebou.“ řekl Ježíš.

„Svatý Proroku! Mistře!“ zvolal Ananiáš a klesl na kolena, „Čekal jsem tě, tušil jsem, že přijdeš.“

„Vstaň, příteli můj.“ Ježíš jej pozvedl, „Smím vstoupit do tvého domu? Hledám přístřeší pro svůj malý doprovod.“

„Jsi vítán. Pojď, Mistře, zde je dostatek místa. Dvůr je prostranný, máš-li zvířata, světnice jsou čisté – pro všechny.“

„Je se mnou má matka.“

„Ach! Svatá Paní! Dostane se jí té nejlepší obsluhy.“

Usadili se ve vyzdobené místnosti, kde ve vázách voněly květiny a v klecích zpívali a čířkali ptáci pestrých barev.

„Chtěl bych se nějaký čas pozdrže.“ promluvil Ježíš.

Zdejší esejská obec tě přivítá s otevřenou náručí. Pověst o tom, co se s tebou dělo, dorazila do našeho města před nedávnem. Nedoufal jsem, že se ti podaří přežít, ale potom proskočila nejasná zpráva ... a od té doby jsem tě čekal. Věděl jsem, že nemůžeš setrvat v Jeruzalémě. Zde však budeš schován a za nějaký čas vše utichne.“

„Zdržím se pouze krátce, jak jsem uvedl. Potom budu putovat dál na východ, až tam, kde jsem studoval vědy.“

„Chceš jít až do Kašmíru? Do Šrínagaru? Ale, Svatý Kazateli – to není myslitelné! Vždyť odsud je to tak vzdálené místo, že – ne – ne – potřeboval bys alespoň – alespoň ...“

„Kdybych měl putovat deset let, podstoupím to. Hleď, Ananiáši, moje město, moje drahé město mne zradilo, odsoudilo, popravilo. Nechci už být v této krajině – nablízku. Ale tam – ať tam dospěji kdykoliv, budu vítán, budu smět kázat, učit, léčit – a nikdo se nad tím nepozastaví!“

Ananiáš se na chvíli zamyslel. Nikoliv – usoudil – Ježíš Nazarén musí putovat, musí kázat, musí učit. Jak nepatrný čas zabralo jeho učení tam daleko v Jeruzalémě, a přece řekl tolik, že lidé budou po věky opakovat jeho slova. - Užasl nad svou myšlenkou a hodlal ji sdělit Ježíšovi, ten však promluvil:

„Musím putovat a učit. Je to můj úděl, daný mně od Boha věčného. Je to

můj život, za který vděčím těm, kteří mne zachránili. Nebyl bych hoden žít, kdybych ustal, v čem bylo započato.“

„Podivné,“ pravil Ananiáš, „právě takto jsem uvažoval.“

„Nejdříve se však musím setkat se Saulem.“ pohlížel na přítele věděl už předem, co nastane. Také to přišlo.

„Hospodine! Zvolal Ananiáš, „Mistr, Svatý Kazatel, Svatý Prorok se hodlá setkat s tím bláznem Saulem, který zabíjí nazarénské, chce je vyhubit, což není možné, ale on si tolik věří, že je všemocný. Ne! Svatý Proroku! Se Saulem se nesmíš setkat za žádnou cenu!“

„Domníváš se snad, Ananiáši, že mne zabije?“ Ježíš se usmál, „Toho se nemusíš obávat. Bude získán, bude obrácen, bude kázat, jak bych kázal sám, kdybych zde mohl zůstat.“ Stačí – jestliže s ním promluví.“

Ananiáš se na Ježíše díval uchvácen. Pojednou viděl, jaké osobní kouzlo vyzařuje z tohoto vysokého, krásného muže, jenž je svatý. Každý mu podlehně, jakmile se s ním setká. Mnozí podléhají jeho slovům, aniž ho spatřili. - Setká se s tím protřeštěným Saulem. Dobrá. Musím souhlasit, poněvadž vím, že se nenechá přemluvit a odradit.

Slunce se klonilo níže. Tu se paprsek dostal okénkem nade dveřmi a dotknuv se Ježíšových vlasů, rozsvětlil se v celé své nesmrtelné slávě, aby vytvořil svatozář kolem ušlechtilé hlavy a laskavé tváře. Zdálo se, že se Ježíš usmívá, on však pouze – naplněn dotekem božské ruky – viděl svůj příští život, kdy mu bude putovat, poznávat, učit, žít životem světce, po němž tolik toužil a jenž mu byl dán do vínku ...

Jeden z dnů, kdy malá karavana dlela v Damašku, byl podivný, ba podivuhodný. Ježíš s Nikodémem se dostali na prostranství, kde už se shromažďovalo množství lidu, neboť měl kázat Saul, takže se báli nepřijít, poněvadž ten farizej pečlivě sledoval dav a měl vlohy pro to, zapamtovat si každý obličej.

„Neměli jsme sem chodit,“ řekl Nikodém ustrašen, „každý si tě všimne, Svatý Proroku – příteli, vždyť nad jiné vynikáš výškou i zjevem.“

„Posadím se tedy zde na kámen, aby mne nebylo tolik vidět.“ usmál se Ježíš.

„Také roucho bys měl mít jiné.“

„Přetvářka není v mé povaze. Bylo by hanebné, kdybych se schovával za oděv někoho jiného.“

Shromáždění čekalo před palácem, z jehož schodiště Saul vždycky kázal.

I tentokrát vystoupil na nejvyšší schod za svolávání davu – Svatý muž! – Kazatel povoláný! – Vyvolený Páně! Slyšte jeho slova!

Nyní bylo zřetelně vidět, že Saul je drobného vzrůstu, má vysedlou lopatku, dlouhé ruce a celé tělo poněkud nahnuté na stranu. Rozhlédl se po shromážděných přísným pohledem svých šilhavých očí. Promluvil řezavým hlasem.

„Shromáždění mužové! Slyšte slova o tom, jak bude potrestán každý, kdo jen pomyslí na spolek Nazarénských bez hněvu, nebo dokonce se shovívavostí. Takový nemá mezi námi co pohledávat, neboť Hospodin“ - zde zvedl oči k obloze, „řekl: V jednoho Boha věřiti budeš!“

„Ale oni věří v jednoho boha!“ vykřikl kdosi.

„To se ví! Vždyť nemají nějaké sochy bůžků jako Egypťané!“

„Kdo to mluví tak, že si říká o trest?“ soptil Saul, „Kdo se opovažuje přerušovat mou řeč! Já ho najdu, a potom se podíví, co se bude dít! Poslyšte dále: Nazaréni jsou odpadlíci od víry pravé, neboť si nestříhají vlasy a dokonce neuznávají sabat. Není pravda, že Bůh věčný nepotřebuje chrámy! Je pravda, že se mu v nich a líbilo, jinak by nedovolil, aby se budovaly! Ale teď nastane všemu konec. Přítrž bude učiněna jejich zvrhlému názoru, poněvadž jejich vůdce, jakýsi Ježíš ben Jusuf byl konečně právem ukřižován a smrtí zemřel.“
poněkud si oddechl a začal křičet: „Oni dokonce jednají se ženami! S těmi tvory, kteří nejsou lidé Boží, ale dílo Satanovo. Zvláště ten – Ježíš – je dokonce učil a kázal jim, což je hřích do nebe volající! Žena je tvor nečistý! Varujte se žen, chcete-li dosáhnout království nebeského! A prám se – kam až dospěl Ježíš, jenž si říkal Syn člověka – nebo Nazarénský – také Mistr – a podobně nesmyslně. Kam až se dostal? Na kříž, což je trest, odpovídající jeho provinění. A ptám se, kde je mu nyní konec?“ skřípavě se zasmál, „Kde jsi, Ježíši Nazarénský? V pekle, které tě pohltilo!“

„Zde jsem, Saule. Já jsem Ježíš ben Jusuf, Ježíš Nazarénský!“

Nikodém nevěděl, jak se to stalo, ale Svatý Prorok už vystupoval po schodišti a blížil se k Saulovi. Ten před nim couval a nyní bylo lze vidět, jak je malý, nepatrný proti té vysoké postavě, která se přibližovala vzpřímená, ruce rozpjaté jakoby k objetí. Zdálo se, že kolem vše září.

„Duch“ zaječel Saul a chtěl se dát na útěk, ale nohy mu patrně zdřevěněly, poněvadž stál, trásl se a breptal: „To – to je duch! Duch Ježíše Nazarénského!“ vzpamatoval se poněkud, „Nemá klid! Po smrti nemá klid a bloudí světem. Pryč, duchu nečistý! Zaklínám tě ve jménu Boha všemohoucího! Zmiz! Odejdi!“

V davu nyní panovalo naprosté ticho, všichni čekali, co se stane. Někteří se domnívali, že „duch“ náhle zmizí, jiní soudili, že Saul se pomátl, poněvadž ten, který stá proti němu, nebyl zcela určitě nehmotný.

„Ve jméno Boha Otce všemohoucího jsem přišel,“ promluvil Ježíš a ještě více se přiblížil k Saulovi, „ano pravím tobě v Jeho jménu přicházím, abych napravil, co jsi proměnil v hrůzu a děs. Saule, Saule, setkáme se, když to budeš nejméně čekat.“ a klidně vešel mezi dav, jenž ustupoval před ním za úplného ticha.

Jedna z žen se dotkla jeho roucha nesmělým pohlazením. Obrátil se k ní.

„Čeho je ti třeba?“ otázal se polohlasně.

„Ó Svatý Proroku! Víím, kdo jsi. Prosím tě, pomoz. Mé dítě se narodilo slepé!“ klečela na zemi, držela plačící nemluvně, sama ztělesněný pláč.

Ježíš se sklonil k dítěti a dotkl se jeho zavřených víček.

„Tvé dítě prohlédne. Buď klidná. Vyčkej sedm dní. Potom se budeš radovat.“

Dav začal volat, nahrnul se kolem Ježíše – výkřiky Svatý Prorok! Svatý Kazatel je mezi námi! Přišel Mistr! - se střídaly s voláním: Nevěřte mu! Je to podvodník! Žádné slepé dítě dosud neprohlédlo! Vyžeňte ho! Je to Nazarén, kterého farizej Saul proklel!

Tu přiběhl Abšalom, ujal Mistra za paži a obratně s ním vyšel z davu.

„Svatý Kazateli!“ napomínal jej, až se Ježíš musel usmát, „nemůžeš takto sám chodit mezi lid. Jsou to blázni! Jedni by tě láskou snědli a druzí nenávisťi rozsápali. Musíme se rychle vrátit k Ananiášovi.“

„Neboj se, Abšalome, nic se už nebude dít. Všichni se uklidní, pouze Saul nikoliv.“

„To mu patří! Ať mu červ nahlodává duši!“

„Abšalome, Abšalome! Nesuďme, abychom nebyli souzeni.“

„Ty jen stále – Svatý Kazateli, - všem odpouštíš a oni si počínají jako dravá zvíř.“ bručel novic Abšalom zamračeně a nerudně, čímž Ježíšovi připomněl přítele Lazara.

Chvíli šli mlčky. Náhle novic promluvil:

„A to dítě, Svatý Kazateli? Prohlédne skutečně? Byl by to zázrak, ale tys dělal zázraky už tam – v Jeruzalémě.“

„Zázraky jsou od Hospodina boha věčného. Tak i dnes. - Viděl jsi někdy právě narozená koťátka nebo štěňátka?“

„Ano – jsou slepá.“

„Tak se narodilo i toto dítě. Stává se to někdy. Jen Hospodin ví, proč. Po sedmi dnech se oči otevrou.“

Abšalom šel mlčky vedle Mistra, Rozmýšlel, rozhodoval se, ale potom zvítězila jeho mladická prudkost a on odhodlaně vyhrkl:

„Nevěřím ti, Svatý Proroku! Nevěřím tomu, co jsi mně nyní řekl! Učinil jsi zázrak! Tak je to! Nebuď tak skromný!“ tu si uvědomil, co provedl, klesl na kolena, objal svaté, zmučené nohy Mistrovy a plakal. „Odpusť ... Svatý ... jasem nechtěl říci, že ti nevěřím ... já ti věřím ... ale nevěřím ...“

Ježíš jej lehce zvedl a objal.

„Věříš nebo nevěříš?“ otázal se s úsměvem. Chlapec se zachvěl, uvažoval, potom řekl vážně.

„Věřím v tebe, Mistře.“

„Blahoslavení upřímní, neboť nebudou bloudit ve své duši.“ pronesl Ježíš se vzpomínkou na své dávné Kázání na hoře. Dodal pak: „Pojď – půjdeme domů – Připozdívá se.“

A šli polotemnými uličkami, jež pojednou byly pusté a prázdné, jakoby město veškeren živý tvor opustil.

Tak samotný – uvažoval Ježíš – tak samotný půjdu, a nebude, kdo by se mnou promluvil.

Chlapec po jeho boku se dosud plně nevzpamatoval.

K podivnému setkání se Saulem došlo pak za velmi záhadných okolností.

Za jednoho večera, kdy ulice byly pusté, tiché – vydal se Ježíš na svou obvyklou cestu za brány města. Dosud bylo lze vyjít – ostatně strážé už jej znaly a mnoho se nezajímaly o toho zamyšleného kazatele, který prý dělá zázraky – nebo zase tvrdili, že to není člověk, nýbrž duch – a dále povídali, že umí promluvit, až i ti neteční jsou jeho slovy uchváteni a dojati obsahem řeči. Přeli se potom, zda může duch mluvit a dospěli k názoru, že duch – je-li dobrý, může všechno.

Slunce již zapadlo. Plný Měsíc se objevil na obzoru, jakoby vystupoval z nekonečna vesmíru, vynořoval se z hloubí nebes, povstal z ničeho, sám tvořený pouze namodralým světlem, jež chabě prostíralo sinavou zář po krajině. Na povrchu Měsíce bylo zřetelně vidět obraz tváře. Byla ovšem poněkud podivná, ale působivá, když se uváží, že měsíční kotouč je neživá věc.

Ježíš jej nejprve pozoroval. Tam v Egyptě se věří, že je to bohyně, přinášející pro ni oběti, ale mýlí se. Nemají pravdu, jako v tolika věcech, přesto

však jim budiž přiznáno, že drží své bohy a bohyně ve velké úctě, což jim Hospodin promine, poněvadž je nejvyšší moudrý a ví, že každý národ může dospět jen tak daleko, jak je schopen a jek je mu dáno. Byla u nich doba, kdy věřili v jednoho boha slunce, avšak brzy minula, neboť jako se kněží v Jeruzalémě bránili zrušení obětí, tak i tam se postavili proti rušení chrámů různých božstev.

Ne – Měsíc není bohyně – neboť je to snad kámen, ale stvořený rukou Hospodinovou, aby dodával krásu noci, která by bez něho byla pustá, nehostinná.

Obrátil se k zářivému nebeskému tělesu zády a pozoroval svůj stín. Zároveň mu vyvstalo v mysli kázání, které zítra prosloví na tržišti kde nachází vděčné posluchače. Nevyhrožuje peklem – říkají o něm, nehrozí pomstou boží, naopak říká, že Bůh je nejvyšší milosrdný a chápe lidská provinění, nejsou-li do nebe volající.

Pojednou se ozvaly nepravdivé kroky, jakoby přicházel kulhající, který nadto nese těžké břemeno. Člověk se objevil na prašné cestě, aniž by si Ježíš všiml. Avšak až došel před něj stanul a s úžasem zíral na tu vysokou postavu, ozářenou měsíčním svitem, takže vznikl dojem, že světlo vychází z ní. Nebyl s to se pohnout. Třásl se. Byl to Saul, spěchající do města.

„Nazarén!“ řekl hlasitě, aby zahnal vlastní strach, „Je to Ježíš Nazarénský! Je to jeho duch!“ protřel si oči, „Snad mám vidění, to přece nemůže být on, ale jeho prelud. Jsem blázen! Duchu Ježíše Nazarénského, neubližuj mně, vidíš, jaký jsem chudák, nevhledný, poznamenaný! Duchu ...“

„Saule! Saule! Pronásleduješ mne, jako bych ti smrtelně ublížil! Proč mne pronásleduješ?“ poznal ten hlas, ale dosud se nemohl zbavit dojmu, že hovoří s duchem.

„Neděs mne, zjevení! Zaklínám tě, ztrať se a já půjdu klidně do města. Zmiz v těch měsíčních paprscích, ze kterých jsi povstal, abys mne vyděsil!“ a vztáhl ruce před obličej.

Postava však nezmizela, nýbrž opět promluvila.

„Je hřích, Saule, věřit na duchy. To bys měl jakožto farizej vědět. Nejsem duch, ani tu na tebe nečekám, když však jsme se potkali, promluvíme spolu, aniž by mezi námi byla zášť.“

Saul klesl na kolena do prachu cesty, ani ne tak z úcty, jako že se třásl strachem, a nemohl se udržet na nohou, ostatně velmi slabých.

„Vstaň! Poručil Ježíš přísným hlasem, jaký od něho byl slýchán málokdy, „Vstaň, pravím tobě, jsi-li tak silný, jak se předvádíš ve svých zlobných

kázání! Ale to jsou jen slova – přiznej – slova, která volíš nikoliv z přesvědčení, ale abys zastrašil ty, kteří ti s obavami naslouchají, poněvadž znají tvou mstivost. Vstaň!“

Saul zvolna vstával a pomyslně si, že Mistr obvykle zvedá ty, kteří před ním klečí, jakoby to byly malé děti, ale jeho nezvedl, nýbrž se díval, jak pracně vstává. Nyní se belhal vedle té majestátní postavy jako brouk.

„Promluv, Saule a řekni, proč mne tak nenávidíš! To není pouze pro mé učení – které se liší od učení Starého Zákona. Není správné – oko za oko – zub za zub – ale kdo do tebe kamenem, ty do něho chlebem – což je obrazně řečeno a znamená to, že nemáme oplácet zlé zlým. Nejsi tak pravověrný a zbožný, abys trval na Zákoně. Proč tedy?“

Saul uvažoval, jak by se z této situace vymanil, aby Mistr nic nepoznal, nýbrž Dl mu za pravdu. Nic mu však nenapadlo. Vybuchl:

„Pohlédni jen, jak vypadám! Mám vysedlou lopatku, křivou nohu, jsem blooký. Kdežto ty jsi krásný, dokonalý člověk, tvoje tvář je pravidelná, oči hluboké, jakoby věčně snící o něčem vzdáleném, co není z tohoto světa ... Proto jsem tě od počátku nenáviděl. Už v Jeruzalémě, kde jsem pobýval na studiu. Gamaliel byl můj učitel.“

„Ctihodný učitel. - Ale pravím tobě, Saule, že chybuješ. Nedostatky svého těla bys měl nahradit a vyrovnat krásou duše. Ale ty svoji ubohou duší mrzačíš záští a nenávisť. Domníváš se, že tě budou mít lidé za takových podmínek rádi?“

Saul chvíli přemýšlel, potom vybuchl:

„Oderint – dům metuant!“

„Lucius Accius ...“ odpověděl Ježíš a dodal: „Saule, Saule – uvaž, jak je věta, kterou jsi právě vyslovil a již si někteří císařové berou za své životní heslo, jak je zlá – mohu říci, že přímo zabíjející. Šířit hrůzu kolem sebe umí každý žoldnér a ty se jim stavíš na roveň.“

Saul se vyhnul odpovědi. Řekl:

„Nevěděl jsem o tvé znalosti latiny.“

„Ani Pontius Pilatus o ní nevěděl.“

„A řecké básnictví? To je krása – vid? Předpokládám, že ovládáš i tento jazyk.“

„Ovládám. Zním řecké básnictví. Třeba Homéra?“

„Ano – ano – počkej, začíná to ...“ Saul byl pojednou v rozpacích, připadalo mu, že se vychloubá před tímto dokonalým člověkem, ušlechtilým

na těle i na duchu. Mlčel.“

„Ménin aeide thea Peleiadeu Achileos/
oulomenén he yria Achaiois alge ethéke/
pollas d ifthimous psychás Aidi proiapsen/
aeaóov, autuos de helória teuche kynesin ...“

„Ale – ale – máš tak dokonalou výslovnost ... Mistře ...“ bylo to poprvé, kdy Saul takto Ježíše oslovil. Uvažoval potom zdali nepřehnal svůj obdiv k němu, ale pustil své myšlenky z hlavy, poněvadž Ježíš promluvil a jeho řeč způsobila obrát v Saulově myšlení, takže téměř hmotně pociťoval, jak je tímto mužem očarován, okouzlen – a byl ochoten skočit pro něho do ohně.

„Saule, pravím tobě, není zloby, aniž by duše byla zkažená. Co se zkaženou duší? Nelze ji odvrhnout jako zkažené jablko, které je dáno na pospas červům.

Není možné ji odvrhnout, ale setrvává v těle červivá do hloubí a těm červům hlodajícím neubývá potravy, neboť nejsou s to strávit podstatu duše, která je božská. Pokud člověk žije, má červa v duši a srdci pro svou zlobu, které klamně říká přísnost a jmenuje ji spravedlivým soudem a úsudkem.

Dal jsi se do boje proti mně, o němž jsi soudil, že je mrtev. Bojoval jsi proti mrtvému, který ti nemohl ublížit a jenž neměl možnost bránit se. Táže se tě – je takový boj člověka důstojný? Je nenávist sahající za hrob ještě výrazem duše ušlechtilé? Uvažuj o tom, Saule a odpověz sám sobě upřímně a spravedlivě.

Ale pravím tobě – uznáš-li, že podobné chování je důstojné člověka, potom už spolu nemáme co hovořit a ty setrvej osamocen, jako jsi byl až dosud, poněvadž dav, který volá tobě obdiv a slávu, je pouze dav ovlivnitelný každým, kdo se mu dokáže vmluvit. Chceš-li – uvažuj, Saule o mých slovech. Amen.“

Pojednou zde farizej zůstal osamocen. Ježíš zmizel, jak se objevil a vědomí toho, že byl svědkem zázračného vidění v Saulově duši sílilo, až byl přesvědčen, že Ježíš nežije, nýbrž se pouze zjevuje v podobě ducha. Ale duch přece nemluví – říkal si pošetile a jako malé dítě ohlížel se za sebe, jakmile se opět vydal na cestu. Nestojí tam dosud to přeludné zjevení? Nejde za ním v podobě mlhy, či záře nehasnoucí?

Šel klopýtavě a klopotně, poněvadž si uvědomil, že se bojí. Nevěděl z čeho, ale pociťoval strach jako dosud nikdy a musil přiznat, že se násilím udržoval v nadřazenosti nade vším. Nad lidem, který naslouchal jeho zlobným kázáním, nad esejskými a nazorejskými, o nichž přece věděl, že jsou smířliví a

snášenliví, že nikomu neubližují – a co nejhorší udržoval se v nadřazenosti sám nad sebou, protože v hloubí duše věděl, že je špatný, zkažený jako to jablko – nedbal však toho, odsunul své vědomosti do koutku myšlení a předstíraje velikost, pyšnil se silou a odolností.

Jak procházel utichlým již městem, zaslechl neurčitý šum z nedalekého prostranství. Nahlédl za roh domu. Malé shromáždění zřejmě něco čekalo. Přiblížil se. Stálo tam i několik žoldnéřů.

„Přijde určitě?“ otázal se někdo.

„Jistě přijde. Slíbil to a on sliby plní.“ promluvila jedna z žen.

„Učinil zázrak!“ zvolala jiná, „Mé dítě vidí!“ Jen se tak dotkl prstem jeho slepých očí a řekl že za sedm dní budu šťastná.“

„Opravdu zázrak!“ přidal se stařec o holi, „Je to svatý muž. Hospodin nechť jej zachová!“

Saul věděl okamžitě, o kom se hovoří. Ježíš zřejmě bude kázat, řekl si a vyčkával.

„Už jde!“ zvolal vysoký žoldněř, „Už je tady!“

„Hospodin tě provázej, Svatý Kazateli! Nechť jsi dlouho mezi námi, Svatý Proroku! Pojď – usedni, abychom vyslechli tvá slova.“

Ježíš se dostavil oděn ve svém bílém rouchu, stanul a rozhlédl se s mírným úsměvem.

„Shromáždilo se vás tolik,“ řekl váhavě, „jste všichni moji přátelé. Všichni pravím, přestože vím o některých, kteří by zde neměli být přítomni. Ale pokládám i takové za přátele, ať ke mně chovají jakoukoli zášť.“

Shromáždění poněkud hučelo, ale uklidnilo se brzy a naslouchalo.

„Hospodin, hodlaje člověka připodobnit sobě, dal mu svobodnou vůli. Může být jakýkoliv: hodný, dobrý snášenlivý – ci zlý, nenávistný, proradný. To vše závisí na člověku, a nelze říkat – jsem takový, jakým jsem byl stvořen Bohem.

Shromáždění poněkud hučelo, ale uklidnilo se brzy a naslouchalo.

Jistěže Bůh dal člověku svobodnou vůli, ale dal mu také schopnost rozeznávat dobro a zlo. Může si vyvolit. Může páchat nepravosti, může hřešit.

Ale pravím vám, že hřích jde za člověkem jako stín a on pro něj nemá smysl, ani myšlenku, jež by se kála, byla kající. Ale jako stín zamést chvostištěm nelze, tak také hřích odstranit mávnutím ruky není možné. Stín působí chlad na zemi, po níž kráčí a hřích mění duši v necitelnou a nedbající.

Kdyby nabyla citu, bála by se svého provinění a vyzpovídala by se v tichosti svém Bohu Hospodinu, jenž by jí podal ruku pomocnou.

Zpovídat se bohu Hospodinu beze slov znamená rozmlouvat sám se sebou, nacházet své hříchy, svá provinění a odvrhnout je od sebe jako nečistotu od prahu svého. Amen.“

Hodlal odejít, ale dav jej nepustil – prosil, aby chvíli ještě setrval a žoldnéři se rozestavili kolem něho, aby měl poněkud volno. Tu k němu přistupovali někteří se svými potížemi, strastmi, nesnázemi a on je těšil a uklidňoval slovy mírnými, rozumnými. A přišel-li kdo žalovat na sebe, na svá provinění, neodsoudil jej, ale vysvětlil mu, že vina, necht' jakákoliv, postihuje nejvíce provinivšího se, poněvadž na ni neustále musí myslet, přestože si říká, že se zachoval správně a spravedlivě.

Když se pak Ježíš navrátil do ulice, kde pobývali u Ananiáše, vyběhl mu vstříc vyděšený Nikodém a pobízel jej, aby si pospíšil domů.

„Co se děje, Nikodéme? Jsi rozechvěn, že ani nemůžeš mluvit. Stalo se něco?“

„Ale příteli! Svatý Proroku! Což jsi neviděl ten dav, který naslouchal tvému kázání? Množství tvých příznivců a posluchačů se rozrůstá, za chvíli podlehne tvému kouzlu celý Damašek, a to bude trnem v oku kdovíkomu – a pověst o tom dojde až k Římanům – a co horšího i do Sanhedrinu!“

„Je nebezpečný být nenáviděn a stejné je být milován. Ale nestrachuj se, Nikodéme, vše se napraví, jen maličko ještě vyčkám. Potom opustím toto město a budeme putovat dále k východu až do země úrodné a příznivé.“

„Půjdu s tebou kamkoliv.“

„Hovořil jsem dnes ... potkal jsem Saula ...“

„Měl jsi jej proklet!“

„Ale, příteli! Vždyť je to nešťastný člověk, nařiká si, že je nehezký – a z toho pramení jeho zášť. Promluvil jsem k němu slova, o nichž bude nucen uvažovat. A domnívám se, že ustane v pronásledování esejských a nazarénů. Snad ihned, snad pozvolna, jakoby utichal vítr, po celodenním víření v krajině. Nepotrvá dlouho a stane se mým stoupencem.“

„Nikdy se jím nestane!“

„Nikodéme, Nikodéme – pochybuješ o mých slovech, a nedbáš, že jsem to já, kdo mluvil se Saulem, nikoliv ty. Viděl jsem jeho tvář a oči, bloudící v labyrintu myšlenek, jež se dostavily najednou, aniž by na ně byl připraven ... Zatím se nevyzná sám v sobě, ale nadejde čas, kdy zvolí cestu a po ní se bude

ubírat za cílem, jež si vytrpí. Zda mu to bude k dobru, či ke škodě?“

„Pojď již, pojď domů, nech Saula tápat, nechť rozmotá sám, co ve své duši zdrchal. Jestliže byl dost silný k druhým, jistě bude silný také k sobě. Měl by být.“

Vešli do domu. Ráchel pekla ryby, Šibolet a Dorkas čistili zeleninu a cákali na sebe vzájemně vodu. Jakmile vešel Ježíš, utichli a začali horlivě pracovat, Ráchel obracel rybu o překot, až se jí rozpadla. Ale Ježíš zašel, aniž slovo promluvil, do vlastní jizby.

Okénko bylo učiněno malé, zahrnovalo však v sobě část země a část oblohy, na níž zářilo množství hvězd, které dnes mlčely, nezpívaly známý nádherný chorál, jež Mistr slyšel už podvakrát a vždy to byla předzvěst nějaké změny. Tehdy dávno mu bylo jít na studie do země daleké, tak vzdálené, že se téměř vytratila vzpomínka na domov.

Nedávno zaslechnutý chorál hvězd znamenal rovněž změnu. Lítostivě se zahleděl do krajiny, postříbřené měsíčním světlem. Byla klidná, zcela pokojná před Hospodinem, stvořená k tichému rozjímání. Což také stromy a květiny rozjímají? - otázal se v duchu a omlouval se přitom bohu, jestliže jeho myšlenky pokládá za pošetilé. Avšak ony pošetilé nebyly, pouze snivé a snící, znamenající útěk od skutečnosti, od nástrah, neustále kladených do cesty, jakoby mělo být jeho poslání zabráněno. Ano – jeho působení je posláním. Pro všechny trpící by chtěl být záchranou, pro všechny plačící útěchou, pro bolestné balzámem lahodným, hojivým.

„Ó bože věčný,“ řekl Ježíš tiše, „zjev mně, dej mi znamení, zda dojdou klidu, abych mohl svá předsevzetí uvést ve skutek – zda budu lidem platný, pomohu potřebným, potěším duše kvílící! Dej mi znamení, Hospodine, Bože věčný a já budu ti sloužit po celý život, aniž bych žádal odměnu, jak to někteří činí ve své pošetlosti. Amen.“

Snad zdřímnul, snadže se zasnul, ale uviděl zář, blížící se tou ztemnělou krajinou a uslyšel slova:

„Vše dostaneš, Synu, vše ti bude vynahrazeno a ty dojdeš slávy, věhlasu, známosti pro celé věky.“

Spěšně otevřel oči. Krajina ležela před ním, do dále se prostírala, ozářená matným odleskem hvězd mlčících. Ono světlo, zmizelo, slova utichla. Chvíli setrval v zadumání. Ale pojednou se ozvaly kroky velmi spěšné na to, aby někdo přicházel pouze na besedu, jak byli zvyklí Nikodém i Abšalom, takže Ježíš povstal, opravil knot na olejovém kahánku a než mohl příchozí zaklepat, otevřel dveře. V chodbě stál Nikodém.

„Snad tě ruším, příteli můj, Mistře, ale musím ti sdělit, že do města se blíží karavana velmi bohatá, nejméně padesát velbloudů – a té nádhery! Povídají o tom žoldnéri, kteří cvičili za hradbami a všechno viděli.“

„Usedni, příteli. Karavan přece už bylo ve městě tolik za našeho pobytu zde. Ale tato tě nějak rozrušila. Co se děje, Nikodéme?“

„Mám obavy, můj vzácný příteli. Mám obavy, abys neodešel právě s touto karavanou. Bylo by to pro tebe důstojné cestování. Chystáš se přece opustit Damašek, město nevděčné a nyní také nebezpečné. Bojím se, že odejdeš beze mne, bez nás, pouze se Svatou Paní. Mám strach, že ...“

„Nic takového nechystám, Nikodéme. Nikdy bych přece neodešel, aniž bych ti o tom dal vědět. Až nadejde čas, a to bude velmi brzy, naše putování bude společné jako až dosud. Nikodéme, Nikodéme, kdy už se přestaneš strachovat a všeho se bát?“ hleděl na přítele laskavě a bez jakéhokoliv náznaku posměchu, či hněvu si pomyslně, že Nikodém přece jen měl setrvat doma v Jeruzalémě na svých statcích. Není přizpůsoben ani strádání na cestách, ani změnám, jež přicházejí denně jedna za druhou. Ale tyto změny jsou nutné, znamenají běh života, který by se jinak proměnil ve stojatou, zelenou vodu, jež ani nemá schopnost zrcadlit oblohu, poněvadž je pokryta kalem.

„Já – už se nebojím, když jsem s tebou, Mistře. Víš – pošlu Šiboleta s Dorkasem, aby vyzkoumali, co je to vlastně a karavanu a odkud přichází. Stále se mi něco nezdá.“

„Jen buď klidný, příteli a děti tam pošli zítra. Stejně hoří zvědavostí.“

Když Ježíš osaměl, pohroužil opět své zraky do nekonečné krajiny, uvažoval o slovech zaslechnutých před chvílí.

Bylo to vidění – pomyslně si – vidění a Boží zvěst, jaké se mně dosud nedostalo. Znamená to snad skutečně, že jsem vyvolený mezi povolányými? Ne – to by ode mne byla přílišná domýšlivost. Bože, dopusť mně, jestliže se v mých úvahách objevil náznak pýchy. Ale ty jsi shovívavý ke mně. Učinil jsi zázrak, vzkřísil jsi mne z bolestného bytí mezi životem a smrtí. Na kříži jsem byl mrtev, potom v hrobce z poloviny živ – má duše se po tvém vznešeném rozhodnutí vrátila do zmučeného těla.

Procitl jsem a první moje myšlenka náležela tobě, což jsem si uvědomil až nyní. Děkuji ti Hospodine věčný za sebe, za svůj život, za vše, co mně poskytuješ. Amen.

Druhého dne bylo ve městě plno rozruchu, neboť se proslechlo, že s karavanou přicestovala princezna. Lidé se sbíhali na prostranství, zvědaví na

všechny ty ozdoby a drahé koberečky, kterými byla vyšperkována zvířata velmožů. Jiná zvířata nesla zboží, balíky hedvábí, nádoby s vonnými mastmi, vzácné koření a zlatem zdobené měchy na vodu.

Dorkas a Šibolet přiběhli domů celí užaslí nad tou nádherou a s nimi se také vrátil Abšalom, který ihned zaklepal na dveře Ježíšovy jizby. Slunce vnikalo dovnitř malým okénkem, ale On seděl ve stínu. Psal něco na pruh pergamenu a ihned vykročil ke dveřím.

„Svatý Kazateli! Přicházím, abych ti podal zprávu o karavaně, která přišla včera večer.“ a hluboce se uklonil. Od chvíle, kdy promluvil tak upřímně, vytvořilo se mezi ním a Ježíšem užší přátelství, jakoby mezi nimi nebyl věkový rozdíl dvaceti let. Abšalom byl velmi pyšný na Mistrovu důvěru, se kterou mu svěřoval některé úkoly a Ježíš si jeho upřímnosti velmi vážil.

„Svatý Kazateli – je to královská výprava z Nissibisu. Je s nimi také princezna, královská dcera, tu jsem však neviděl, poněvadž nosítka měla zatažené záclonky.“ Abšalom vyprávěl jedním dechem, „Mluvil jsem s knězem, kterého mají s sebou a ten mně řekl, že celá karavana není královská, jenom deset velbloudů a že přišli hledat svatého muže, který léčí pouhým dotekem ruky, či slovem. Hledají tebe, Mistře, Svatý Proroku! Hledají tebe!“

„Mlčel jsi?“ mírně se otázal Ježíš.

„Jistěže. Hned jsem se vzdálil, abych se nevyzradil. Ještě něco: Kněz uvedl, že tři zvířata jsou naložena dary pro Svatého léčitele, a mají mu být odevzdána, ujme-li se uzdravení jejich krále.“

„To podstatné říkáš nakonec, Abšalome. Jejich král je tedy nemocen. Nechci, aby mne vyhledali, půjdu za nimi sám. Dary ovšem nepřiju. Copak? Jsi zklamán?“

„Budou to asi krásné věci, Mistře!“

„Abšalome, Abšalom! Chtěl jsem tě napomenout, ale neučiním to, poněvadž jsi vzácně upřímný.“ Ježíš se usmíval a novic před ním pokorně sklonil hlavu.

„Půjdu s tebou, Svatý Proroku. Nikodéma s sebou neber, jednak je ze všeho dostrašený, jednak se bojí velbloudů.“

„To snad není možné. Vždyť vedl dvě zvířata cestou do Damašku!“

„Stydí se to přiznat. Já bych se také styděl. Kdy hodláš zajít za tou karavanou? Jsou rozloženi na prostranství u Východní brány.“

„Až se bude šerit. Přestává být vhodné, abych vycházel za dne.“

O této své poslední větě Ježíš uvažoval, jakmile se Abšalom vzdálil.

Pocítil hořkost v srdci, smutek v duši a zklamání v mysli. Ale okamžitě se za tyto své pocity pokáral. Vše je přece sesláno Hospodinem věčným – vše co člověk zakouší, je úradek Boží, jehož příčiny neznáme, aniž je vhodné po nich pátrat. Bůh nebude člověku zdůvodňovat své záměry.

I vyslovil Ježíš modlitbu, jež dospěvši až tam, kam nemůže ani lidská myšlenka, zalíbila se Nejvyššímu a jeho světlo začalo sestupovat, aby naplnilo bytost modlíciho se uspokojením, klidem a smířením.

„Bože věčný, Hospodine zástupů, dej – abych cokoliv na mne sešleš, snášel a nereptal. Amen.“

Slunce již zapadalo, avšak okénko prozářil jas dosud nevídaný, jas pochopení, přijetí modlitby a také byla zaslechnuta slova:

„V budoucnu nikoliv pláč a slzy, ale radostné smíření naplní tvou duši.“

Vzpamatoval se. Promluvil to snad On? Bůh věčný? Či se ozvala má duše, která je součástí Jeho? Radostné smíření! Jaký to poklad pro člověka, jehož cesta životem není vystlána květy!

Abšalom se dostavil, vyzbrojen pochodní dosud nehořící, ale správně smočenou v páchnoucí tekutině, zvané olej země.

„Pochodeň jsem si vyptal od jednoho žoldněře, Mistře. Stojí venku, čeká, prosí, abys mu spravil ukazovák. Přiskřípl si jej a teď má zčernalý nehet a červené skrvnky na dlani. Má horečku.“

„Ať vejde.“

Objevil se velmi statný muž, poněkud neurvalého vzezření, ale když uviděl majestátní postavu Ježíšovu, sklonil hlavu.

„Zde se posaď na lavici. Ukaž prst. Máš otrávenou krev. Nehet musí pryč.“ mluvil s ním latinsky.

„Ale – pane – to bude strašně bolet. Jeden můj kamarád řval, až to slyšeli nevím kde.“

„Nebude to bolet. Pohlédni mně do tváře.“

Žoldněř se zahleděl na Ježíše, zdálo se mu, že mizí v jeho hlubokých, temných očích, že je kdesi mimo své tělo, a nic nevnímá. Nevšiml si nůžek, jimiž bylo rozstřižnutý nehet vytažen, ani krve černé a žluté, kapající z rány na plátno, držené Abšalomem. Náhle měl prst obalen čímsi bílým, probral se, hleděl chvíli před sebe.

„Vůbec to nebolelo. To jsem z toho vyjevený. Jsi kouzelník, pane?“

„Přijdi pozítří,“ řekl Ježíš s úsměvem, „ránu je nutno převázat.“

„Jak jsi to způsobil, Svatý Proroku?“ otázal se Abšalom, když už byli na cestě ke karavaně. Ulice ztemněly, místy zaštěkal pes a v koruně stromu se poplašeně ozval pták. „Vždyť taková věc hrozně bolí.“ A dostal odpověď, nad kterou dlouho dumal a nikdy ji nepochopil.

„Vzdálil jsem duši z těla. A tělo bez duše nic necítí.“ Ježíš viděl, jak pracně Abšalom uvažuje a hledí se dobrat pochopení. Maličko se usmíval úsilí tohoto chlapce, aniž by to minul ve zlém. Což mohou všichni vše pochopit?

Blížili se k prostranství, kde obvykle tábořily karavany. Velbloudi už dostali vodu a seno, takže pokojně hýkali, otroci pobíhali s pochodněmi, zažehující jich postupně velký počet, prostranství bylo zalito světlem. Pestré koberce ležely rozprostřeny na zemi, opodál hořel oheň pod kotlíkem, služky rozvěšovaly barevné látky, vyprané v kašně, kudy neustále protékala voda z potoka.

„Kde je princezna?“ šeptal Abšalom zvědavě.

Náhle se služky rozestoupily, bledá desetiletá dívenka vyběhla v bílých šatech pře ně a volala:

„Svatý Prorok! Přišel! Poznala jsem jej! Nevidíte, že je svatý?“ a přiběhnoucí k Ježíšovi, klesla na zemi, objímajíc jeho nohy. Dala se do pláče, takže nebyla schopna promluvit, jen vzlykala. Sklonil se k ní.

„Taknon, ti klaieis?“¹ oslovil ji řecky, neboť ona pronesla svá slova v lámané řečtině. Uklidněna jeho hlasem, zvedla hlavu, dětsky si otřela slzy lemem svých šatů a promluvila:

„Svatý Proroku! Otec je nemocen a prosí tě o uzdravení. Já tě také prosím. Poslal mne – sám nemůže cestovat. Hned jsem poznala, že jsi ten, koho hledáme.“

„Povstaň, dítě.“ lehce ji zvedl. Pohlédla mu do tváře a poznala s jistotou, že otec bude uzdraven tímto Svatým Prorokem a zároveň pocítila únavu – chce se jí spát – spát – nebyla s to své oči vymanit z jeho pohledu. Rozhlédl se. Dvořané a služky stáli ohromeni opodál.

„Odneste princeznu Šubari.“ řekl, aniž by to byl příkaz.

Přistoupil nejvyšší králův dvořan, hluboce se uklonil a řekl:

„Odpusť dítěti, Svatý Kazateli, Svatý Proroku. Princezna je tak vznětlivá! Smím tě pozvat do stanu? Prosím vejdi a vezmi za věk naší krmí, kterou jsme připravili na tvou počest. Tvůj učedník nechť vejde rovněž.“

Stan byl vyzdoben koberci, květinami, drahocennými vázami, polštáři.

1 Dítě, proč pláčeš

Připravená večeře sestávala z pečeného jehněte, kořeněné omáčky, ovoce, vína, sladkostí, křišťálové vody a placek máčených v medu – kromě chleba i vína. Otroci začali obsluhovat. Ježíš si vzal pouze hrozen a kousek chleba. K tomu číšku vody.

„Nyní vidím, že jsi skutečně svatý muž.“ dvořan se usmíval, „Ale nechci tě mnoho zdržovat. Smím ti povědět o králově nemoci?“

„Mluv. Řeknu ti potom, co bude nutné učinit, aby se uzdravil.“

„Uzdraví se tedy?“ dvořan se na Ježíše podíval nedůvěřivě, ale ihned sklopil oči.

„Pochybuješ o tom?“

„Ano – nehněvej se, Svatý Proroku – ale pochybuji. Ta jeho nemoc je zlá – trvá už dlouho. Král nemůže jíst, je vyhublý a zesláblý, sám ani nevstane z lože, na něž jej otroci musí ukládat. Není schopen pozřít sousto, nemá hlad a neustále jej trápí tupá bolest zde.“ dvořan ukázal na žaludek.

„Musím se otázat, zda tvůj panovník pije rýžovou či jinou pálenku.“

„Ó ano, Svatý Proroku. I teď – říká, že ho drží při životě.“

„Uzdraví se. Ovšem – nesmí vypít ani pohárek pálenky. Od nynějška nikoliv. Hleď – pošlu s vaší karavanou svého nejschopnějšího učedníka Tomáše, který je v léčení obeznaný. Dostane s sebou různé byliny a přesný návod, jak má králi připravovat lektvary.“

„Je mně líto, že nepůjdeš s námi. Dostal bys nejlepší zvíře k dopravě. Ale – co se dá dělat?“

„Dostavím se velmi brzy. Vyjdu se svou malou karavanou za nemnoho dní. Potom bude vše v pořádku.“

Dvořan mlčel, patrně si představoval, jak bude králi nevhod, když nepřivede Svatého Proroka. Myslí si, že ho všichni musí poslouchat, ale není to pravda – uvažoval – tento Svatý muž naslouchá pouze hlasu své svaté duše a řídí se jím.

Jeho tvář není z této země – snad z jiného světa? A je někde jiný svět? Třeba u Boha? Možná že pochází přímo z Boží ruky, snad byl stvořen, aby napravoval zlo, křivdy, násilí – jak jsem slyšel. Nikdy nedosáhne toho, za čím jde. Za spravedlností. Lidé nejsou spravedliví, ani nechtějí být. Rádi se zabývají násilím, pomluvami, křivděním druhým a připadají si důležití.

„Ano,“ řekl pojednou Ježíš, který znal všechny dvořanovy myšlenky, „je těžké dát lidem do srdce dobrotu, jestliže nechtějí. Jsi vzdělán, poznávám to podle tvých myšlenek. Tak tedy víš, že se od počátku lidé zabíjeli. Zášť v jejich

srdcích nelze uhasit. Najde-li se jeden spravedlivý, je to podivuhodné. Najdou-li se dva, je to zcela zvláštní řízení, najdou-li se tři – je to zázrak. Ale pravím tobě, jenž jsi moudrý – bude-li takto lidstvo pokračovat, zničí posléze samo sebe.“

„Kterak by se mohlo zničit? Naopak – stojí psáno, že se rozmnoží jako písek na poušti, jako kapky v moři, jako tráva polní. Jestliže tomu tak bude, nelze vůbec ničím ohromné lidstvo zničit.“

„Meč a kopí není poslední zbraň.“

„Nerozumím ti, Svatý Kazateli. Meč a kopí – to jsou přece smrtonosné věci, ale zabíjejí než jednoho. Muž proti muži – rozumíš mně?! Celé lidstvo nelze meči pobít.“

„Pravil jsem, že to nejsou poslední zbraně. Lidé vymyslí nové, další – takové, které budou ničit celé vojenské setniny, legie, kohorty. Budou ničit města, že zůstanou jen pláně – holé a neobyvatelné.“

„Co by to mohlo být za zbraně? Myslíš – zvuk, troubení – jako při obléhání Jericha? Hradby prý se zbořily jen tím hlukem.“

Oba se zamyslili. Dvořan jen doufal, že za jeho života se takové zbraně nevyskytnou. Vůbec se mu nechtělo zemřít. Pomyslel na princeznu Šubarit. Tak maličká – dítě – a měla by skončit život?

Ježíš sledoval jeho myšlenky, musel se usmát a pravil:

„Neboj se, nebude to brzy. Napře ... ale nezabývejme se válkami. Dosti na tom, že mnohdy bratr nenávidí bratra, muž svou ženu, syn otce. Už to je náznak boje a války. - Pojď, Abšalome, půjdeme již.“

„Je mně líto, že odcházíš, Svatý Proroku. Mnohé bych se od tebe dozvěděl.“

„Přijdu za několik měsíců, avšak nyní musím zařídit, co je potřebné, dát pokyny učedníku, jenž mne zastoupí a připraví vše k léčení.“

„Bojím se, že král bude v pití pokračovat.“

„Nepochybuj – pravím tobě – od této chvíle se pálenky nedotkne.“

Dvořan se užasle zahleděl na Ježíš. Kdo je to? - tázal se v duchu. Je to snad přímo Posel boží? Angelos? Hovoří tak jistě o dění vzdáleném bezpočet dnů cesty, jakoby stál přímo u krále a zakázal mu, co škodí. Bude-li zákaz na tu dálku něco platný, to se teprve pozná.

Ježíš promluvil:

„Nezazlívám ti tvé pochybnosti, neboť jsi se dosud nesetkal s nikým, kdo

hovoří s Hospodinem prostřednictvím své duše. Tvé myšlenky jsou jako úvahy dítěte, jež nerozumí mnoha věcem, a přesto se je snaží pochopit. Netrap se zbytečnými úvahami, až se přesvědčíš, uvěříš.“

„Odpusť mně, Svatý Proroku, nejsem snad hoden poznání, proto ti nerozumím, proto se táži, kdo jsi, proto pochybuji. Ale vím jediné: Jsi Svatý Prorok, o němž se mluví v dalekých zemích a já budu pro toto setkání šťasten po celý život.“ Hluboce se ukonil a když se napřímil, byl Ježíš pryč. Jen se zdálo, že na místě, kde předtím stál setrvala matná záře. Avšak to mohl být odlesk zažehnutých karavanních pochodní.

Mistr posléze osaměl ve své jizbě. Nejprve jej pronásledoval shluk myšlenek, v němž nebyl pořádek, ani řád, prom se vše ustálila a na povrch vědomí se dostala věta: Meče a kopí nejsou poslední zbraně. Jistě nejsou – přemýšlel – poněvadž lidstvo dostalo svobodnou vůli a zneužívá ji ke zlu na místě dobra. Páchat zlo je pro ně snadnější. Válčí spolu. Národy bojují proti sobě jako pošetilé a Smrt sklízí hojnost úrody. Všechny pojme do své náručí.

Meč a kopí nejsou poslední zbraně, nýbrž budou vynalézány nové a nové, další a další. Ó bože Hospodine věčný, což se lidé budou mezi sebou neustále pobíjet? Tu si připomněl bratrovraha Kaina. Zamrazilo jej a jeho duše se zachvěla.

Bylo snad zabíjení dáno člověku do vínku? V náznaku ano, ale při své svobodné vůli může tuto vlastnost ze své bytosti odstranit.

Poklekl, opřel se o desku okénka, pohlížel do dálky potemnělé krajiny, modlil se beze slov, bez prosby, bez oslovení Nejvyššího. Jen si přál vědět, jak lidstvo bude pokračovat, zda nezhyne na svou zášť a nenávist.

Náhle se z dálky blížil mrak. Jak mohu vidět mrak v temnotě noci? Ale noc je světlá proti němu, protože on sám je temno, a nic nežli to. - Mrak se blížil, měl podivný, nevídaný tvar, hrozivě se zvětšoval, až sahal do nebes. Zablesklo se v něm, bez hromu však, blesky se křížovaly a dole pod tím hrůzoplým útvarem pobíhaly postavičky, nařikaly – bez hlesu – ale on věděl, že nařikají – pobíhaly a mizely jako mávnutím kouzelné hůlky.

Je to snad Poslední soud – pomyslí si omámen – a jestliže je, proč jsou všichni pobíjeni? Spravedliví, nespravedliví – vše mizí v té sinále záři blesků. Proč? Čekal odpověď, která by vyplynula z hloubí duše, jež je součástí boha věčného.

Dlouho se nic nedělo. Posléze, když zavřel oči, aby neviděl to příšerné divadlo, promluvila jeho duše jasnozřivě a řekla: Není to Poslední soud, je to poslední lidská zbraň, vše ničící, vše hubící, nedbající spravedlivých a hříšných. Veškeré lidstvo zažije potom úděl Sodomy a Gomorhy.

Otevřel oči. Vše zmizelo, planina před okénkem byla pustá, na obloze se rozzářily hvězdy a kdesi v dálce někdo hrál na flétnu.

„Ó Bože věčný,“ řekl hlasitě, „ty, jenž jsi nad námi, dej ať se lidstvo nedočká konců, které jsi mně vyjevil. Dej, ať přijdou k rozumu, aby netrpěli spravedliví s nespravedlivými. Amen.“

„Smím vejít k tobě, Mistře?“ Nikodém nahlížel úzkou škvírou pootevřených dveří.

„Nikodéme! Už kolikrát jsem ti rozkázal, že mne nesmíš takto oslovit.“ Pojď jen dále. Vysvobodil jsi mne z hrůzy, kterou jsem spatřil, neboť mně byla Hospodinem zjevena.“

„Měl jsi vidění? To je dopřáno málokomu. Mně se to nikdy nestalo.“

Ale Ježíš neodpověděl. Měl pocit, že mu někdo šeptem nařizuje, aby mlčel. Zřetelně slyšel hlas, říkající: Nemluv! Mlč! Přerušil své myšlenky a začal vyprávět o princezně z Nisibisu, jak jej neomylně poznala, jak plakala. Potom hovořil o dvořanovi, se kterým pobyl ve stanu.

„A – hodláš se vydat k onomu králi?“ tázal se Nikodém.

„Dosud ne. Pošlu napřed Tomáše. Vyzná se v léčení. Později potom se vydáme na cestu všichni. Z Nisibisu půjdeme do Babylonu, což je město daleko rozsáhlejší, nežli Damašek. V Nisibisu již nic neplatí moc Říma, Sanhedrinu, a nikdo nebude překážet v tom, abych kázal. A najdu-li pastevce na stráních, rolníky na polích, žebráky u bran honosných staveb chrámových, budu kázat jim, neboť oni nevlastní majetek, nýbrž jejich jediným pokladem je duše, daná jim od boha Hospodina. Duše lačnicí po slovech útěchy, povzbuzení a blízkosti Věčného, který je jim odpírán bohatými a těmi, jež si říkají zasvěcení.“

Nikodém se zamyslel. Ve slovech, která Ježíš promluvil, poznal onoho Mistra, Svatého Kazatele, jak o něm věděl před oním nespravedlivým, do nebe volajícím procesem. Po celou dobu, trvající tři roky se domníval, že utrpení Mistra zcela změnilo, že je štván z místa na místo alespoň v myšlenkách, a nikde nenachází klid a bezpečí. Myslel si, že pociťuje hrůzu před novým pronásledováním, uvězněním, či mučením. Ale on zatím sbíral síly k dalšímu působení, k novým kázáním, k opětovnému působení mezi lidmi, a to těmi ubohými, jimž nikdo z mocných nevěnuje pozornost a nadto jimi pohrdá, jakoby prostý člověk byl odpad. Osmělil se a řekl:

„Jenom jednou bych si přál vniknout do tvé vznešené duše, Svatý Proroku, Přesvatý Kazateli. Tedy – než jsem přišel k tobě, měl jsi vidění“ Nikodém se rozpačitě usmíval, „Víš – jednou bych – rád poznal – hm – hm –

jak takové vidění – hm – byl bych rád, kdybys mně pověděl, kdyby mně tvá svatá ústa pověděla – hm – co jsi viděl?“ a hledě stranou, doufal, že Ježíš promluví.

Vpravdě byl už po dlouhou dobu zvědav, poněvadž se doslechl o prorockých zjeveních Mistrových, ale nikdy se neodvážil o této věci promluvit.

„Nikodém, Nikodéme – můj bratrský příteli – kdybych ti svěřil jen malou část děje, který jsem pozoroval – věř mi, že bys zemřel strachem a hrůzou. Pravím tobě, nechtěj vědět, co vědět nemusíš. To vidění bylo mně zjeveno Hospodinem na mou prosbu. Nyní pak budu mít na duši věčný stín.“ odmlčel se, po chvílce pokračoval v řeči, „Brzy odtud půjdeme daleko, tak daleko, že nelze dohlédnout konce oné cesty. Je zde nebezpečno. Snad vzpomínka setrvá.“ skončil poněkud odevzdaně.

„Ne, Svatý Proroku, po tobě nezůstane vzpomínka, nýbrž vědomí, že jsi zde stále přítomen, jakož i tam daleko – v Jeruzalémě.“

Ježíš se na něho zahleděl svýma hlubokým očima. V tom pohledu jakoby spočívalo nekonečno a věčnost.

„Amen.“ pravil jen ...

Konec prvního dílu

Díl druhý

Před dalekou cestou

Připravovali se na cestu zcela tajně, avšak zpráva o tom, že Svatý Kazatel opouští město, se přece jen dostala mezi obyvatele a esejská obec trnula hrůzou, že snad je to pravda. Svolali mimořádné zasedání, neodvážili se však přizvat Ježíše. Počínali si tak nerozhodně a tajemně, že uhodl, o co jde a dostavil se na zasedání sám, oděn ve své bílé roucho esejských. Jeden z nich jej viděl už z dálky, i zvolal jako překvapené dítě:

„Jde sem! Ježíš Nazarénský jde sem! Co uděláme?“

„Počkejte. Sám řekne, proč přišel.“

„Myslím, že uhodl naše myšlenky!“

„On je nemusí uhodnout. On je přece přímo čte, jakoby stály napsány na čele.“

„Povídám vám odjakživa, že je Syn Boží!“

„Synové Boží jsme všichni. A víte přece dobře, že nechce být nazýván synem Božím! Jsem syn člověka – říká, oproti všem těm králům a panovníkům, kteří tvrdí, že jsou synové Slunce a podobně. Ano – říká - jsem Syn člověka.“

V té chvíli vešel Ježíš. Obklopovalo jej nepopsatelné kouzlo, jemuž každý, i ten největší odpůrce, podlehl. Venku svítilo slunce a vytvářelo kolem jeho hlavy zář, jak se paprsky zachytily ve zkadeřených vlasech.

Hluboké oči se zdály tajit v sobě radost, či alespoň malé potěšení. Pohlédl na všechny a každý z nich měl pocit, že se dívá právě na něho.

„Bůh s vámi,“ řekl, „zůstávejte zdraví.“

„Hospodin tě provázej na veškerých cestách,“ promluvil stařešina. Ježíš si vzpomněl na dobu strávenou u Josefa z Arimatie, „Jsme potěšeni tvým příchodem, ale zároveň zarmoucení, poněvadž jsme se doslechli, že odcházíš z Damašku, a to na cestu dalekou.“

„Musím odejít. Zde již není místo pro mne. Sanhedrin, který mne proklíná, nenávidí a pln zášti odsuzuje – má dlouhé ruce a Římané ještě delší. Kdyby

mne vypátrali, znamenalo by to naprostý konec.“

„Je samozřejmé, že neuvěřili v povídání tvých učedníků o zjevení. Na to Římané mají příliš rozumu. Kdy hodláš odejít?“

Ježíš však neprozradil ani dobu, ani cíl své cesty. Nebyl si jist, zda by ho nepronásledovali až do Nisibisu. Ale – k tomu neměli dost odvahy a prostředků. Mimoto Sanhedrin šकुdlil, aby jeho členové nahrabali co nejvíce pro sebe, takže by sotva byl ochoten vydržovat legii a velitele.

„Jak podivné jsou osudy!“ promluvil opět stařešina, „Spravedlivý prchá před nespravedlivými. Mělo by tomu být naopak. Ale těch nespravedlivých je přesila.“

„Půjdu daleko – až do země zaslíbené. Tam nebude zášť, ani nebezpečí. Bratři moji! Jak lítostně vás opouštím, jak žehnám dobu, kdy jsem prodléval mezi vámi, kdy jsem přišel jako ubohý utečenec a vy jste mne přijali. Budu-li v dalekých zemích žít, vždy na vás vzpomenu a volat budu k Hospodinu, aby vám požehnal – Amen.“

A zmizel potom, aniž by zpozorovali kudy, odešel.

Abšalom čekal na chodbě a vyděšeně Mistrovi sděloval, že venku se shromáždil dav lidí.

„Nevím, zda jsou přátelští, nebo nikoliv. Neměl bys raději odejít zahradou, jako jsi přišel, Svatý Proroku? Nebo tím bočním vchodem, vedoucím do Jirchářské uličky? Mám o tebe strach.“

„Jsi už jako Nikodém, ale to je nepochopitelné. Neboj se – ten dav není nepřátelský.“

Abšalom si ještě stačil pomyslit, jak si může být Mistr tak jistý, ale uklidnil se vzápětí, neboť si řekl, že Svatý Prorok ví vše, a také vše předvídá.

Ježíš vyšel z domu a stanul. Dav stojící poněkud níže se zavlnil, ozvaly se hlasy.

„Svatý Prorok! Svatý Kazatel! Mistře, promluv k nám! Jsme prostí lidé, a nikdo se námi nezabývá! Promluv, řekni slova, která by nás potěšila!“

Tu vystoupil starý muž, podle oděvu koželuh a po rozpačitém váhání promluvil, jak nikdo nečekal a jak ho dosud neznali a neslyšeli:

„Svatý Proroku, poskytni našim zkoušeným duším konejšivá slova, která bychom si mohli opakovat po celý život. Pověz nám příběh, jež bychom pochopili a vztáhli jej na sebe. Nemáme chrám, ani modlitebnu v této chudé čtvrti, kde by bylo možné rozmlouvat s Bohem Hospodinem věčným. Ale ty jsi svatý. Jsi jako anděl Boží. Pověz nám slova. Budeme Ti vděční.“

Dav naslouchal s úžasem koželuhově řeči. Později potom si mezi sebou povídali, že světlo, záře, kouzlo, vycházející z osobnosti Svatého Kazatele, mělo na onoho muže takový vliv, že promluvil jako učenec.

Ježíš zvedl opatrně ruku. Vše se utišilo.

„Dobří lidé,“ pravil svým krásným hlasem, „stěžujete si, že nemáte chrám, ani modlitebnu. Poslyšte slova příběhu, z něhož se poučíte a budete spokojeni ve svých srdcích.“

Šel žebrák ode vsi ke vsi, a neměl nic, nežli kus potrhané látky, jež halila jeho nahotu, raneček se skývou plesnivého chleba a žlutý, zaoblený kámen. Byl to jeho poklad. Onen kámen znamenal pro něho věčnost. Boha, oporu. Večer se k němu modlil vlastními slovy, nazýval jej svou záštitou – neboť jej nikdo nepoučil o pravém Bohu Hospodinu. I vytvořil si Boha svého – podle duše své, jež byla osamělá, opuštěná. Rodiče jej odložili mezi zvěř lesní a polní, kde vyrůstal beze slov něhy a bez poznané pravdy.

Modlitba jeho dolétala k Hospodinu a on – shovívavý, mírný, útěšlivý – přijímal ji, jakoby ji pronášel velekněz v rouše nachovém a zlatém, ba ještě s větším potěšením a přijímaje ji, sesílal na ubohého žebráka požehnání, takže tento byl šťasten ve svém osudu a údělu, jakoby žil v paláci královském.

Pravím vám, lidé dobří, Bůh nežádá honosné stavby chrámů, ale poskytl k modlitbě něco vznešenějšího – stíny stromů, krásu kvetoucích bylin polních, oporu skal odvěkých. Modlete se v záštitě keře, či opření o kámen chladivý, jenž pohlcuje palčivost slunečních paprsků. Modlete se vlastní modlitbu, nikoliv slova naučená, jež stávají se výrazy bezduchými.

– To vše kolem vás – země i nebesa – je Boží chrám, zázračně stvořený. Pravím vám znovu: Bůh Hospodin stvořil svůj chrám, který je posvátný. Amen.“

Dav začal volat, chtěli slyšet další slova, další příběh, ale Abšalom rychle odváděl Ježíše postranními uličkami, kde se ztratili v temných zákoutích, takže je nikdo nedostihl.

„Brzy opustíme toto město,“ promluvil Mistr, „nebudeš litovat Abšalome? Měl jsi zde přece přátele ... vím dobře, že jsi s nimi hrával v kostky,“ usmál se, “ale sázky svědčily o tom, že nejde o vážnou hru.“

„Datle a fíky.“ Odpověděl Abšalom, „A také oříšky. O peníze hrají žoldnéři.“

Mezitím došli domů. Šibolet a Dorkas čekali úzkostlivě v chodbě, plni strachu, kde je Svatý Prorok tak dlouho, ale když vešel, jejich tváře se rozjasnili. Rychle usadili Ježíše na kamenné sedátko, zuli mu sandály a omyli nohy ve vlažné vodě.

„To je strašné, Svatý Kazateli!“ řekl Dorkas, „Ty jizvy po hřebech nikdy nezmizí. Já bych...“ Opatrně osušoval nohy bílým plátnem.

„Jizvy už nebolí, Dorkasi. Víš, je nutné, abys pochopil, že Římané, kromě těch vznešených a bohatých, pokládají všechny ostatní za otroky. A poranit či zabít otroka není trestáno, leč by náležel nějakému pánovi. Pak musí být zaplacen. Ale popravit bezvýznamného člověka, jenž je v jejich názoru rovněž otrok, není provinění.“

„Ty přece nejsi otrok, ani bezvýznamný, to přece musí vidět i ti hloupí Římané. Oni mají peníze, ale moc jim to nemyslí.“

Ježíš se usmíval potěšen dětským Dorkasovým povídáním. Navázal trochu záludně:

„Co jim nemyslí, Dorkasi?“

„Přece mozek, Svatý Kazateli ... mají ho jako vodu.“

Šibolet mlčel. Rozdělal nádobku s vonnou mastí a lehce potíral Ježíšovy nohy. Střežil se dotknout těch strašných jizev. Díval se raději stranou.

„Římané, Dorkasi, nejsou hloupí.“

„Hloupí možná ne, ale zlí. Oni mne vzali rodičům a prodali pánovi, ten mne prodal jinému, až jsem se dostal k Josefovi z Arimatie a k tobě. Tys mne propustil. Ale co bych si počal? Zůstanu s Tebou.“

„Podívej se,“ řekl Šibolet, „Římané tě vzali rodičům, ale mne nikdo nebral, rodiče mne prodali sami. Tak to je horší – ne?“

„Myslím, že je. Máme to úděl na tom světě.“

Mezitím dovedně ovinuli Ježíšovy nohy bílými, jemnými plátny a obuli mu lehké domácí sandály.

„Jste hodní chlapci,“ pochválil je, „Teď se odeberu za svou matkou,“ oba hoši se uklonili, „oba hoši se uklonili, „a potom bych s vámi rád promluvil.“ opět se na ně usmál.

„Děkujeme Ti Svatý Kazateli, za slovo, které od tebe slyšíme.“ Řekl Šibolet a hluboce se uklonil.

Ježíš spěchal za Marií Matkou. Nejprve prošel dlouhou chodbou, potom síňkou, kde byly uloženy truhlice a zaklepal na dveře její místnosti.

„Věděla jsem, že jsi to ty, Synáčku, poznám už tvoje kroky.“ Měla na stole rozdělaný svitek pergamenu a četla. Pohlédla na syna bezradně.

„Čteš, maminko? Ukaž – co to je? Pláč Jeremiášův? Ale takové čtení ti přivodí jen smutek a teď bys neměla tesknit, vždyť jsme před velkou, dalekou cestou a

zármutek unavuje duši a také tělo.“

„Začala jsem, ale nemohu dál. Neumím tak dobře číst. Prosím tě – posad' se a trochu mi předčítej – ano?“

„Čti, maminko, budu tě doplňovat.“

„Poslušně začala číst, prstem ukazujíc na jednotlivá slova:

„Ach, město tak klidné, jakť jest samotné zůstalo a učiněno jako vdova! Nej...“

„Nejznamenitější...“

„Ano. Nejznamenitější mezi národy, přední mezi kra...“

„Krajinami...“

„... krajinami, již samo pod plat uvedeno.

- Prosím tě Synáčku, čti dále...“

„Dcera sionská ustavičně pláče, i v noci a slzy její tekou po lících jejích... Nepřátelé její jsou hlavou, odpůrcům jejím šťastně se vede...“ četl Ježíš svým lahodným hlasem a bylo to, jakoby hovořil prorok Jeremiáš. Matka Maria naslouchala tiše, když pak umlkl, otázala se ustrašena.

„Stanou-li se skutkem všechna jeho proroctví? Což Jeruzalém je zlý ve své duši – má-li město duši?“

„ Město má duši těch, kdož v něm žijí. A jestliže myšlenky jejich jsou špatné a nečisté, je celé město zhanobeno hříchem jejich. Jeruzalém kamenuje proroky a stíná hlavy spravedlivých. Ale zlo, které páchá, obrátí se proti němu. Odplata převažuje provinění.

„Mám tomu rozumět...že město bude zničeno? “bázkově pronesla.

„Neznám jeho konec, ani osud, ale je zde zcela pochopitelná hrozba – to jest Řím. – Nemusíš se bát, maminko, nebude to tak brzy. A my půjdeme po cestách dalekých, až se městem přežene zkáza.“

„Chrám?“ řekla tichounce.

„Na ten se Římané vrhnou nejprve. Jednak pro poklady, jednak z nenávisti. Už na to nemysli, maminko. Ale řekni mně: Jsi připravena odejít na cestu? Bude to pro tebe namáhavé, vyčerpávající, snad nesnesitelné. Nechceš setrvat u přátel?“

„Ne.“ odpověděla pevně, jak ji slýchal málokdy. „Nechci zde setrvat. Půjdu s tebou, ať zamíříš kamkoliv.“

„Jsem ti vděčný z celého srdce.“

Vrátil se potom do své jizby. Šibolet a Dorkas čekali u dveří, sedíce na zemi.

Při jeho příchodu vstali a hluboce se uklonili.

„Vejděte, chlapci, povím vám slova, jež byste si měli zapamatovat.“

„Budeme je chovat v paměti, Svatý Kazateli.“

„A také v srdcích, Svatý Proroku.“

Poslušně usedli, kde jim bylo určeno. V poslední chvíli přispěchal Abšalom, uklonil se hluboce a prosil, zda by směl rovněž naslouchat Mistrovým slovům. Potom se všichni utišili. Ježíš promluvil:

„Poslyšte slova o údělu člověka, jenž nechápe, co mu bylo dáno. – Hospodin vede mne cestami kamenitými a posílá mne v místa, kde si rozdírám chodidla do krve. – Mnozí si takto stěžují, ale pravím vám, že jsou pošetilí, a mnohdy nevidí důkazy přízně Hospodinovy, byť by to byly důkazy

drobné, které mohou potěšit člověka, jenž má srdce otevřené a přístupné. Ale srdce zatvrzelé a duše uzavřená stokrát převrací, co bylo nepříznivé, kochá se tím a libuje si v nářku a stížnostech Bohu Hospodinu. Takoví nevidí, kolik dobra se v jejich životě vyskytuje, nechtějí znát ve svém bolestínském zahledění do sebe, že jsou zdraví a nasycení, že mají oděv a kde spát, že slunce životodárné svítí také pro mě a květy půvabné rozkvétají pro potěšení očí. Nevidí, že mají duši zdravou, nebloudící a tělo požehnané krásou.

Pravím vám, že odmítat myšlenku na dobro, které nám Hospodin poskytuje, hraničí s pošetilostí. Pravím vám – radujte se ze svého mládí, ze své nevinnosti, a nevyhledávejte ve svých myslích křivdy a zlo, které jste utrpěli. Nečiňte bolest sami sobě, neboť Hospodin Bůh zakazuje ničit tělo vlastní a duši svou.

Slyšeli jste slova o údělu člověka. Slyšeli jste a pochopili. Amen.“

Zůstali sedět naprosto tiše, jak bylo zvykem u Abšaloma, nikoli však u Dorkase a Šiboleta. Abšalom se maličko usmíval, když viděl, jak jsou ti dva zaraženi, neboť právě dostali nepřímou a jemně vyčiněnou. Patří jim to – pomyslel so škodolibě – pořád budou fňukat!

Myšlenky se zračily v jeho tváři, takže pojednou zachytil přísný Mistrův pohled, což ho donutilo vrhnout se na kolena. Chlapci se domnívali, že takto děkuje za Mistrova slova, i poklekli rovněž, měli blahý pocit, že se cosi změnilo, že nabyli rozumu a pochopení života.

Ježíš vztáhl ruce a žehnajícím gestem se dotkl jejich vlasů. Byli na vrcholu blaha.

Zůstal potom sám s novicem.

„Abšalome, Abšalome,“ řekl tiše, „pochopil jsem tvůj pohled. A rozuměl jsi

mému zraku, kterým jsem tě napomenul?“

„Ano, Svatý Proroku, ale kdyby tvůj zrak byl i zatracující, zůstane krásný a tvé oči by vyzařovaly i v takové chvíli dobrotu a shovívavost. Odpusť mi, prosím!“

„Jsi hodný,“ odpověděl Ježíš, „není, co bych ti měl odpouštět. Buď veselé mysli. Brzy nadejdou dny strádání.“ A těžce se zamyslíl.

„Ó Svatý Proroku, máš-li ty obavy z oné cesty, jak by neměli být ustrašeni ostatní? Jistě budeme putovat pouštěmi a horami, ale také se najdou krajiny úrodné a žírné. Tam si odpočineme, než nastoupíme další pochod. A potom – zvířata jsou zdravá, silná. Budeš-li unaven, Svatý Proroku, budu ti nápomocen.“ A hluboce se uklonil.

„Jsi velmi hodný chlapec. Ale pravím tobě, že mně nejde o strádání tělesné, jehož se nebojím, které nevnímám, nýbrž o útrapy duše – dnes ještě dlící doma, potom však úplně odloučené. Dokud jsme v Damašku, je to jakoby v naší zemi a pouta nejsou dosud zpřetrhána, nebo se to aspoň tak jeví, i když klamně. Lidská mysl chce být klamána, mírní se tím její utrpení a setrvává v preludu.“ Ježíš se odmlčel, ale Abšalom ihned promluvil, a to nečekanými větami.

„Svatý Proroku! Tolik se mně líbila slova, pronesená tehdy na kopci, z něhož bylo lze přehlédnout celé město Jeruzalém. Prosím tě, Mistře, mohl bys je opakovat?“ a hleděl na něho téměř dětskýma očima.

„Chceš slyšet slova bolesti?“

„Ne – to nikoliv, nýbrž slova krásná, jaká dosud nikdo nevyřkl.“

„Jeruzaléme, Jeruzaléme, mordéři proroků a kterýž kamenuješ ty, již byli k tobě posíláni, kolikrát jsem chtěl shromáždit dítky tvé, tak jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a nechtěli jste.“

Aj, zanechávat se vám dům váš pustý, - To jsi chtěl slyšet?“

„Ano – ano – škoda jen, že město nezaslechlo tato slova, aby si je vzalo k srdci a napříště se vyvarovalo zloby, jež plodí smrt. Tak si to přece přáli.“

„Ale pravím tobě Abšalome, i kdyby město slyšelo má slova, nepoučilo by se, ale zatvrdilo tím více, neboť pravda popouzí mnohé spíše ke zlobě, než nejkrutější lež. Tato se promíjí, kdežto pravda nikoliv.“

Toho večera odešel novic od Mistra hluboce zamyšlen.

Mistr se trápí proto, že musí odejít daleko, až tam, kde studoval vědu, jež mu dala tolik schopností, jaké žádný smrtelník nemá. Ale on přece není smrtelník. Snadže je od Hospodina poslán mezi lidi a je anděl? Ale anděl je duch, kdežto Mistr duchem není. Je člověk. Zvláštní, vyzařující omamné kouzlo působící na

každého, kdokoliv se s ním setká.

Snad to působilo i na toho římského prokurátora Pontia Piláta, který je znám svou zpupností, nadutostí a hrubostí, poněvadž řekl: Neshledávám na něm viny. Kdepak by se u jiného zločince obtěžoval s vyřčením vůbec nějakého názoru! Mávnutím ruky odbýval rozsudky – *ibis in cruce* – a jediným čmárnutím podepisoval příslušné listiny. Ale Mistrovo kouzlo zapůsobilo na něj, přestože je prý jakémukoliv citu nepřístupný. A to – že předvolal zmučeného Ježíše před řvoucí lid a řekl *Ecce homo!* značilo jeho podlehnutí Mistrovi ještě více. Chtěl tím říci – což vás nedojímá pohled na zbičovaného, jemuž nadto vtiskli na hlavu a čelo věnec z trní? Dovolával se jejich soucitu, to znamená, že v té své, jak říkají – zkažené duši pocítoval něco podobného a také stud.

Ano – styděl se za rozsudek, ale proti řvoucímu davu byl bezmocný. Stěžovali by si na něho v Římě, a to nemohl potřebovat.

Za několik dnů přiběhl Nikodém za Ježíšem celý vyděšený.

„Odpusť můj příteli, Svatý Kazateli, že tě ruším ve tvém rozjímání nad svitkem.“

„Je to Pláč Jeremiášův, Nikodéme. Pláč, který se velmi hodí k mé budoucnosti. Neboť – pravím tobě – nezbude, než naříkat, nikoli zjevně, ale v srdci, naříkat nad zkázou, která je blížká. Nepotrvá dlouho a Jeruzalém bude v troskách, chrám pobořen a cizinci budou kupčit na posvátných místech.“

Olejový kahánek slabě ozařoval Ježíšovu postavu, takže se zdála vystupovat z temna jako zjevení z jiného světa. Nikodém padl na kolena, sklonil čelo k zemi boje se na Mistra pohlédnout.

„Vstaň Nikodéme! V tu neblahou dobu již budeme dávno vzdáleni této země. Ale Jeruzalém se bude neustále bouřit, až jej Římané potrou a pokoří. Nechci se toho dočkat.“ mlčel chvíli, „Přinesl jsi mně jakousi zvěst? novinu?“ otázal se laskavě.

„Ano Svatý Kazateli. Neblahou zvěst. Potkal jsem Saula.“

„Saula? Už jsem s ním přece hovořil, a nezdá se mně být příliš zlý. Ba téměř vůbec ne. Je – přemrštěně zaujatý pro věc, kterou si umanol.“

„Ah, příteli nejdražší, vždy omlouváš a umenšuješ nepěkné vlastnosti nehodných lidí. Potkal jsem jej tedy on mně svěřil, že tě hodlá navštívit. Brzy. Snad zítra. Co může chtít? skončil ustrašeně.“

„Nechat přijde. Kdokoliv smí za mnou přijít, potřebuje-li radu, či pomoc – nebo jen přátelské slovo.“

„Nehněvej se na mne, Svatý Kazateli, ale jsi příliš shovívavý a obětavý. Vůbec bys jej neměl přijmout.“

„Víš o tom, že se chystáme na cestu?“

„Jistě ne. Prozradil by se. Chlubil by se, že ví o tvém tajemství.“

„Nikdo, Nikodéme, slyš mne! nikdo se o naší cestě nesmí dozvědět. Odejeme zase v měsíci Sihan v hodině prostředního bdění. – Jestliže se Saul zítra dostaví, nechť vejde.“

„Ano Svatý Kazateli, můj příteli, jediný. Nikdy Tě neopustím, pokud živ budu. Čím bych byl bez tebe?“

„Jsi hodný. Jsi můj bratr a také – má opora.“

„Kterak to? Já – bázlivec?“

Ale Ježíš neodpověděl, nýbrž ujal Nikodéma za paži a vyprovodil jej ke dveřím.

Postavil se potom k okénku, avšak temná noc nedovolila cokoliv uvidět v té ploché, prázdné krajině. Hvězdy nevyšly, ani paprsek se neukázal.

Ježíš se zamyslel nad posledními slovy, která s Nikodémem promluvil. Ano – znamená pro mě záštitu i oporu, přestože je ustrašen a bázlivý. Či právě proto. Při každém jeho zakolísání si uvědomuje svou sílu a odolnost! Vidí svou pevnost a nezlomnost, takže Nikodémova slabost je vlastně velká síla – povzbuzující, upozorňující na rozdílnost obou povah.

Ale Hospodine věčný – omlouval se ihned- nezvolil jsem jej za přítele z tohoto důvodu. Také se nevychloubám. Pouze uvádím skutečnost.

Pátral v temnotě krajiny, zda se objeví náznak Hospodinovy přítomnosti, či zda se uskuteční vidění, jaké prožil nedávno. Ale nemělo by to být hrozné, nýbrž by mělo potěšit duši, která je přes všechno přemáhání unavená, plačící – pro zmařené naděje, zničené nadšení, pošlapané touhy po dobrotě a spravedlnosti světa. Náznak Božího zjevení se však nedostavoval, ať po něm toužil a volal jakkoliv dychtivě a vroucně, ať prosil o jediné slůvko, které by se objevilo v podvědomí a vyniklo mezi ostatními svou důrazností.

„Mlčel kraj, mlčel Hospodin, tichá byla duše Ježíšova, odevzdaná osudu, ne tedy tak silná jako jindy. Snad způsobila samota, snad to zavinilo pošetilé chování blízkých tam v Jeruzalémě.“

A tu najednou jakoby se v kraji, kam se zahleděl, rozjasnilo, bledá záře polévala zemi, takže rozeznal cestu, vedoucí k nějaké samotě. Dychtivě hleděl na nezřetelný náznak a z duše, z její hloubky plynula slova útěchy, nejasná, nevýrazná – on však věděl, že je to konejší dosud zjitřeného srdce,

nezapomenuvšího, co zapomenout hodlalo.

Snažil se zachytit plynoucí tok slov a proměnit je v řeč lidskou, neboť duše se projevovala slovy Boha samotného, poněvadž je součástí Toho, jenž je nad námi, nad světem, nad hvězdami.

Ona řeč zněla:

Nejsi sám a osamocen, vždy je s tebou Hospodin Bůh věčný. Nermuť se nad tím, co nelze změnit. Půjdeš daleko. Cestou budeš léčit, uzdravovat, kázat lidem dobro a odmítat křivdy jejich. Do vzdálené země dojdeš ještě mlád, ale už na prahu pozdního věku. Setrváš tam, dokud skráně tvé nenabudou stříbrné barvy, jako stříbřitá tekoucí voda, či záře Měsíce v úplňku.

Myšlenky se odmlčely.

„A potom?“ otázal se hlasitě a ozvěna nesla jeho slova do kraje, do dálky, do nekonečna. Odpověď však nepřicházela, přestože pátral v hloubí srdce a duše.

„A potom?“ řekl znovu.

V té chvíli se na obloze objevily tisíce hvězd. Hleděl na ně – uchvácen čistou, posvátnou krásou. Naslouchal. Slabounce zazníval chorál, jakoby vzdálen skutečnosti stal se pouhým preludem.

Druhého dne se měl dostavit Saul. Nikodém hlídal přede dveřmi domu, aby zavčas upozornil Mistra, ten však se usmíval, ujistil jej, že vše bude v pořádku a konečně musel příteli nařídit, aby ode dveří odešel, neboť by to budilo dojem, že hodlá Saula uvítat.

Ten vstoupil sebevědomě do chodby. Dorkas i Šibolet se zdvořile uklonili, což přešel bez jediného přívětivého pohledu. Byli by za ním s radostí vyplázli jazyky, ale báli se, že by se to Mistr nějakým způsobem dozvěděl. Byli si jistí, že vidí, co se děje.

Hodlal vejít, aniž by zaklepal, potom si však uvědomil, že se to přece jenom nesluší a zaťukal.

„Vejdi, Saule.“ ozvalo se zevnitř.

A tu se ocitl v plném světle, které zářilo šikmým pruhem skrze malé okno přímo na dveře. V polostínu stál Ježíš, oděn v bělostné roucho, maje ruce křížem na prsou. Zkadeřené vlasy tvořily korunu kolem hlavy a hluboké oči byly upřeny na příchozího.

Ten chvíli stál zcela němě. Potom oslněn Ježíšovým zjevem, jeho krásou a jaksí nezemským zjevem, klesl na kolena, dotýkáje se čelem země a vykoktal:

„Jsem tvůj nehodný služebník, ó Svatý Kazateli ...“

„Povstaň, Saule,“ řekl Ježíš, ale nezvedl jej, což obvykle činíval, „vstaň! Správně jsi řekl, že jsi nehodný. Ale nejsi můj služebník. Nemám služebníky. Není potřeba, abys byl přede mnou pokoren. Usedni. Jak už jsem uvedl – jsi nehodný. Jistě víš proč.“

Saul uhýbal pohledem před Ježíšovýmá vševědoucíma očima.

„Nevím ... vyřkl jsem to jen tak ...“ koktal opět.

„Lžeš hned zpočátku. Čeho se mám nadít později? Ano – jsi nehodný! Zpronevěřil jsi se svému národu a původu! Za mrzký peníz jsi získal římské občanství. Koupil jsi je v naději, že budeš váženým Římanem!“

„Když ... Svatý Kazateli ... chtěl jsem cestovat do Říma. Už jsem tam byl, ale teď mám jejich občanství, a nikdo mne tam odtud nesmí vykázat, kdyby se mu zachtělo.“

Ježíš mlčel. V takovém případě se Saulovi těžce mluvilo, ale donutil se k řeči.

„Dostal jsem jméno Paulus. U nich je to běžné jméno, takže se mezi nimi ztrácím. Chi tam kázat slovo Boží, a také tvou slávu.“ zatvářil se vítězně.

„Saule!“

„Ano – ano – tvou slávu, neboť jsi Boží Syn ...“

„Saule! Kterak mohu být Božím Synem! Boží synové jsme všichni. To jen králové v zemi Egypt zvané se domnívají, že jsou syny boha re, boha slunce. Ale já jsem Syn člověka. Pamatuj si to, Saule!“

„Ne – budu hlásat, že jsi Pomazaný, Mesiáš, kterého jsme čekali po staletí ...“

„Mlč!“

„Lidstva vykupitel!“ horečně křičel Saul – nyní Paulus. Tváře měly pojednou hektický ruměnc, ruce se třásly.

„Saule, pravím ti, nic takového nechci slyšet.“

„Ty jsi sňal hříchy z lidského plemene svou smrtí na kříži!“ Saul se vrhl k zemi, bušil čelem do tvrdé, udupané hlíny.

„Vstaň, Saule!“

„... svou smrtí na kříži jsi spasil celý svět, jenž je středem všehomíra! Tvé zmrtvýchvstání svědčí o tom rovněž. Ovšem – vstal tvůj duch! Saul se zadýchal, dále klečel, ale Ježíš nepřikročil, aby jej zvedl. Bránil se ze všech sil pocitu odporu, který se probouzel při pohledu na Saula.

„Já vím, že jsi duch, zjevení, přízrak! Tehdy – ve městě, když jsem tě poprvé spatřil ve svitu plné Luny, mne to ihned napadlo. Ale ta myšlenka zmizela. Teď však jsem dospěl ke správnému poznání.“ Saul se zvedl ze země, „Jsi Mesiáš!“

vykřikl, blíže se k Ježíšovi, jenž před ním ustupoval, „Syn Boží! Pomazaný Páně! Lidstva vykupitel! Tak to budu hlásat, a nikdo mně v tom nebude bránit, poněvadž mám římské občanství!“

„Uklidni se!“

„Nechci se uklidnit! Budu hlásat slávu Syna Božího! Poslyš – co jim budu kázat: Já Paulus, pokorný služebník Jezukristův, povoláný apoštol, vyvolený ke kázání evangelia Božího – Kteréžto zdávna zaslíbil skrze proroky své v písmech svatých – O Synu svém narozeném ze semene Davidova podle těla – Kterýž prokázán jest býti Synem Božím mocně, podle Ducha posvěcení, skrze mrtvých vstání, totiž o Ježíši Kristu, pánu našem ...“

„Saule, naposledy ti pravím, uklidni se!“

Avšak Saul se držel za spánky, oči bloudily v neznámém prostoru, jejich pohled byl zaměřen za hranice smyslů, celé tělo sebou škubalo. A tehdy Ježíš vztáhl ruce jakoby objímajícím gestem, Saula se však nedotkl, pouze řekl:

„Saule, Saule – poručím ti – uklidni se!“ a upřel na něj pohled svých tmavých očí. To způsobilo, že křeče ustaly, skřípavý hlas nabyl obvyklého zabarvení, celé tělo bylo nyní ochablé, takže Saul musel usednout.

„Saule,“ promluvil Ježíš klidně, „upadáš z krajnosti do krajnosti, budeš-li se v Římě chovat, jak jsi právě naznačil, dočkáš se uvěznění, utrpení, pronásledování. Budeš trpět – a proč?“

„Pro tebe!“

„Nechci, aby pro mne kdokoliv trpěl. Moje učení je vyznání soucitu, milosrdenství, slitovnosti. A ty chceš pro mne trpět! Pravím tobě – nejsem nic z toho, co jsi zde uvedl. Jestliže budeš hlásat takovéto své myšlenky, jsi skutečně pošetilý.“

„Ano, Mistře, tvé učení je vyznání soucitu. Ale máme mít soucit i s nepřáteli, okupanty, vrahy, jako jsou Římané? A potom – ti jejich nemožní bohové! Kdepak je vlastně mají? Je potřebí vyhnat jim je z hlavy a nahradit je Bohem jediným, Hospodinem věčným!“

„Bude-li Hospodin chtít, stane se tak. Nikoliv přičiněním tvým, který jsi sláb a bezmocný proti tolika odpůrcům, ale působením času, jenž vše uspořádá podle přání Nejvyššího.“

„Ta tvá umírněná slova! Jsi příliš ohleduplný. Mluvíš o římských mravech, o mravech odpůrců, jakoby to byli tvoji bližní! Čas vše uspořádá! Říkám ti, že je na ně potřebí knuty a sekyry!“

„Zadrž, Saule! Kterak chceš kázat slovo Boží lidu, jež nenávidíš?! Prám se tě

nyní, proč toužíš po tom odejít do Říma? Vede tě k tomu láska k bohu věčnému, jež Římané dosud neznají, či náklonnost ke mně – nebo prahneš po slávě?“

Ví všechno – myslil si zoufale Saul – jak před ním utajit svou ctižádost? Je pravda, že chci být slavný a proslulý, že mu závidím – ano závidím, ale já neumím dělat zázraky, nenabyl jsem takových vědomostí – on měl všechny předpoklady – byl krásný už jako jinoch – až prý oslnil filozofy a kněží v chrámě - také znal mnoho – těch znalostí nabyl v Egyptě – tam jsou vzděláni ve vědách duchovních a duševních. K čemu jsou mně řeční básníci? Co znamenají proti jeho vědění, nabytému tam daleko na východě?

Ježíš přerušil jeho myšlenky. Promluvil:

„Saule, Saule – bažíš po proslulosti, a to bude tvé neštěstí. Vždyť jsi mohl být učitelem, předávat znalosti, kterými vládneš. Měl bys dostatek žáků. Ale tys vymyslel něco tobě zcela cizího. Napomínám tě znovu – nechoď do Říma se svým kázáním. Budeš uvězněn a mučen!“

„Jsem římský občan!“

Domníváš se snad, že budou brát ohled na zakoupené občanství? To je jim k smíchu. Za pravé Římany pokládají pouze ty, kteří náleží k jejich národu. Ani Italikové pro ně nejsou Římany, přestože už si římské občanství vybojovali. A ty jsi Izraelita.“

Saul se napřímil, pokud to dokázal, zvedl hlavu a odpověděl popuzeně:

„Jsem Izraelita? Byl jsem. Teď však jsem Říman.“ a vyběhl, aniž pozdravil, aniž se ohlédl. Běžel ulicemi Damašku, nedbaje na postávající uličníky a jejich výkřiky: To je Saul – ten blázen – ten by nejraději vyzabíjel celé město! Potom by mohl kázat a lát sám sobě! Blázen!

To vše viděl Ježíš jakoby za slabou mlhou. V jeho mysli se objevil soucit s tím ubohým, nevzhledným člověkem, jenž se chce proslavit a hodlá dosáhnout věhlasu prostřednictvím druhého, na jehož pověsti se přiživí. Ale onu pověst zkazí, opřede ji svými fantaziemi, bude hlásat své pošetilé výmysly. Ano – stane se proslulým. - Ale z mého učení opomine to podstatné. Ubohý Paulus!

Myšlenka na Saula trvala v Ježíšově duši, poněvadž předvídal jeho nedobrou budoucnost a připadalo mu, že je vinen tím, co se s ním děje a co se bude dít, jakmile začne se svým pošetilým učením v Římě.

Vyšel do krajiny. Byla plochá, končila nezřetelným obzorem a její rozlehlost dovolila myšlenkám, aby znásobily svou naléhavost, způsobila pak, že se změnily v modlitbu, v prosbu a také v otázku, která možná nebude zodpovězena.

Pohlédl k obloze čiré, jasné, téměř bílé, jak ji Slunce zaplavovalo svými paprsky. A tehdy se mu zdálo, že se ocitá v nesmírných výškách a dálkách, že se blíží k něčemu, co nelze vidět, nýbrž pouze tušit, že se dotýká neznámého, co dosud nikdo nepochopil, a nikdy nepochopí. Ono neznámé byla podstata jšoucnosti, život ve své prapodobě, žití zdůvodněné myšlenkou, jež byla vyřčena kdysi na počátku. Ta myšlenka však nenáležela člověku, nebylo mu dovoleno pochopit ji, aniž směl vědět, co je protiklad života, zvaný smrt a tolik obávaný.

Blížil se ve svém odevzdání k prapůvodnímu poznání, téměř na dosah jeho myšlenek byla pravda i skutečnost, na okamžik věděl, proč žije člověk, z jakého důvodu byl dán do této krajiny, na tuto zemi. Poznání trvalo zcela krátký úsek času, takže později nevěděl, zda se vůbec objevilo. Ale navraceje se z oněch nepoznaných dálek, byl naplněn pocitem vznešenosti a zároveň pokory, neboť se dotkl – jeho duše se dotkla Boha.

Dozvěděl jsem se – uvažoval – proč byl stvořen člověk, ale to poznání je uloženo hluboko v mé duši. Tak hluboko, že nedosažitelné, abych nedokázal o něm hovořit, či je sdělit někomu jinému. Chce-li tak Hospodin, je to správné a já se pokorně spokojím s tím, že vím, co je život, proč je život, ale nikdy si to nebudu smět ani moci uvědomit.

Hospodine, Bože věčný, podivnými cestami mne vedeš, ale já vím, že jsou to cesty správné, jestliže se ti v nich zalíbilo. Šel jsem za tebou kvůli člověku a tys mně zjevil své božské úradky, svou vůli a záměr, jež chováš k ubohému, nicotnému tvorů zvanému člověk.

Tu se ozval Hospodin, prostřednictvím Ježíšovy duše poslal myšlenky:

Není člověk nicotný, nemyl se! Je k obrazu mému, jehož duše je součástí ducha mého a je jí dána svobodná vůle.

Zneužívá jí – namítl a čekal, až se objeví myšlenky další.

Ano – zneužívá jí, neboť nemůže být dokonalý. - Jde ti o Saula. Je zmítán podivnou nejistotou, nadšením i pádem z výšin, kam se dostává ve svém poblouznění. A jako bojoval proti tobě, takovou silou bude bojovat pro tebe, ale také pro svou slávu, až dospěje ke konci, který jej zahubí.

Ubohý Saul! - pomysll si ještě a opět čekal na další myšlenky. Ale nedostavily se. Pojednou viděl, že je vzdálen domu, že se ocitl ve vypráhlé, sluncem spálené krajině – a namáhavě se vracel domů.

S únavou, jakoby jej cosi zdržovalo, jakoby se nemohl odpoutat od oněch poznaných i nepoznaných výšin, vlekl se po nezřetelné cestě, plné kamení, oblázků, ostrého písku, těžce šel, věky minulé i budoucí ležely na jeho

ramenou, jakoby nesl břemeno celého světa, veškerého života. Znenáhla se však jeho duch osvěžoval, měl pocit, že nablízku je voda, čirá, čistá, chladivá na dotek.

Zdálky nahlédl postavy, pobíhající kolem domu. Je to Abšalom a Nikodém, usmál se – hledají mne.

Neviděli ho nikde, prohlíželi krajinu, clonili oči rukama před zářícím sluncem. Neviděli Mistra. Byli z toho zoufalí.

A najednou stál před nimi, obklopen září nezemskou, hluboké, temné oči jakoby je pohladily a on promluvil:

„Hledáte mne, Přátelé?“

Oba se vrhli k zemi, oslněni jeho zjevem a Nikodém začal naříkat:

„Ó Mistře! Svatý Kazateli Myslili jsme nejinak, než že jsi v té nekonečné krajině zabloudil, a nenajdeš cestu zpět!“

„Svatý Proroku,“ osmělil se Abšalom, „nebál jsem se, že bys zabloudil, ale že jsi nás opustil, vydal se na cestu, kterou neznáme a že už se k nám nevrátíš!“

„Povstaňte, přátelé! Vztáhl ruce, jakoby je objímal a oni pocítili osvěžení ve svých myslích. Jejich krok se stal jistým a lehkým, takže šli vedle Ježíše spokojeni a šťastni, aniž věděli a pochopili, odkud to štěstí.“

„Neviděli jsme tě přicházet, Svatý Proroku.“ řekl Abšalom a znělo to tázavě.

„Sám jsem neviděl, že přicházím.“ odpověděl záhadně.

„Ano – ano – pojednou jsi stál před námi a záře se šířila kolem tebe.“ rychle podotkl Nikodém, aby zastřel a zahnal svůj strach, zmocnivší se ho ve chvíli, kdy se Mistr náhle objevil.

Hleděli na něho s úžasem. Připadalo jim, že je sice s nimi, ale duší vzdálen kdesi v končinách, kam za ním nemohou, a kam se žádný člověk nedostane.

„Buďte klidní, přátelé moji, jsem s vámi a nikdy vás neopustím, leč by mne smrt odvedla.“ promluvil Ježíš a laskavě se usmál svým nezemským úsměvem, jenž spočíval nejvíce v jeho temných očích.

„Svatý Proroku!“ zvolal Abšalom, „proč mluvíš o smrti?“

„Ano – proč?“ přidal se Nikodém, „Unikl jsi jí, takže ona se tak brzy nepřiblíží. Snad budeš nesmrtelný. Víím pojednou, že se to stane.“

„Tělo je smrtelné,“ odpověděl Ježíš, „a nemůže setrvat věčně na tomto světě, kde vše zmírání, obnovuje se a znovu zmírání. Pohlédněte na byliny polní, kterak vadnou, aby uvolnily místo dalším. Pohlédněte na stromy! Padají a na jejich troskách vyrůstá nový život. Tak i člověk musí odejít, aby další mohli žít.“

„ale – duše:“ nesměle namítl Nikodém.

„Duše setrvává v očekávání, dokud se nevtělí do jiného člověka, do jiné podstaty. Potom se zde opětovně objeví.“

Mezitím vešli do domu, usadili se ve větší místnosti a oba přátelé dychtivě naslouchali Ježíšovým slovům.

„Nikdy ...“ ozval se rozpačitě Abšalom, „nikdy jsi, Mistře, nekázal o tom, že by se zde duše ocitla znovu.“

„Tam na východě, kde jsem studoval nejtajnější vědy – tam je to samozřejmost, všichni jsou si tím jisti. A zde? Což nebylo řečeno, že Jan zvaný Křtitel je vtělení Eliáše?“

Ježíš chvíli mlčel. Potom opět promluvil:

„Svěřil jsem vám nyní jedno z mých tajemství, to jest – vím, že duše se vrací, aby dokonala na zemi, co nemohla splnit v současném životě. Nelze však připustit, abyste někde o tom hovořili.“

Nikodém padl čelem k zemi.

„Svatý Kazateli!“ zvolal, „Nikdo neuslyší ode mne jediné slůvko, které by se o této věci zmiňovalo. Jsme oba nekonečně poctěni tvou důvěrou v nás, mám pocit, že jsme se stali součástí tebe, tvé božské duše, tvé svatosti.“

„Ty jsi prorok a kazatel věčný,“ promluvil Abšalom, „a tvá duše bude navěky prodlévat s lidským pokolením, které je ubohé – navěky setrvává s ním.“

„Amen.“ tiše pronesl Ježíš.

Když potom osaměl, dlouho se modlil, vzýváje Hospodina Boha věčného. Ale nemodlil se slovy, jichž používají kněží v chrámech, či prostí lidé, kteří se jim naučili, nýbrž slovy svými, tryskajícími ze srdce, přeplněného vděčností za poznání, kterého se mu dostalo, když se tam daleko na pláni přiblížil Tomu, jenž je nad námi.

„Ó Hospodine, mé srdce, má duše – nadšeně vítají tvou přítomnost v mé bytosti, neboť jsi byl se mnou a svěřil mě tajemství věčné, jež nikdo z lidí nepochopí. Zastřel jsi je pak rouškou pozapomnění, neboť kdybych jemu jasně rozuměl, tíha neúnosná by spočívala na mém bytí a životě. Ó Hospodine, jsem tvůj sluha – cokoliv na mne sešleš, budu snášet bez reptání. Amen.“

Klečel, maje tváře pokryty rukama, jejichž dlaně zvlhly slzami, jaké se rodí při velkém nadšení, ale také smutku – při povznesení ducha k Bohu věčnému, při vědomí, že člověk není sám a osamocen ve svém plahočení na této zemi.

Slzy volně stékaly na bělostné roucho a Ježíše zaplavil pocit štěstí, vnitřního štěstí, které nemá žádnou souvislost se štěstím světským s bohatstvím a

úspěchy, s pozemskou krásou. Zcela v zajetí a objetí tohoto pocitu vstal – a dosud jakoby omámen pohlédl malým oknem.

Zpočátku mlha pokrývala, zahalovala výhled – takže krajina plochá, rozhlehlá se zdála mizet, aby už se neobjevila. Ale potom se rozjasňovalo, všechny podrobnosti se objevily – a tu spatřil na obzoru, jenž splýval s oblohou, roztáhlou, nekonečnou karavanu.

Dokonce viděl malé obláčky prachu, zvednuté nohama zvířat. Karavana se pohubovala zvolna, zřejmě už docházela k cíli a tím cílem byl Damašek. Náhle věděl, že jsou mezi příchozími rovněž mužové z Edessy. Tu si připomněl své tehdejší jednání s Hannanem a věděl, že král Agbar Ukkama se uzdravil ze své smrtelné choroby. Usmál se. Posílá odměnu – pomyslí si.

Vtom se na chodbě ozvaly cupitavé krůčky, podle nichž poznal Ráchel. Běžela kolem jeho dveří, klepala na jiné a zaslechl ještě, jak volá:

„Svatá Paní! Svatá Paní! Do města jde karavana!“ potom se dveře zavřely.

„Ano?“ odpověděla Maria Matka, „Děvčátko, vždyť jsi celá rozpálená! Jen hoříš!“

„Svatá Paní! Oni budou mít hedvábí a safiánové pantoflíčky – a nádobky s vonnou mastí – a krásné roušky na hlavu ...“

„To všechno si chceš koupit?“

„Ne, Svatá Paní. Jen se podívám. Koupím si jen roušku na hlavu. Krásně, nebesky modrou.“

„Pro sebe?“

„Ano.“ Ráchel pohlédla stranou.

„Ale tys přece dítě. Jsi svobodná panna. Nemusíš ještě nosit roušku.“

„Koupím ji na později.“

Maria Matka vstala ze svého sedátka, přistoupila k Ráchel a jemným dotykem jí zvedla skloněnou hlavu.

„Řekni mně, děvčátko: pro koho chceš roušku koupit?“

„Chtěla jsem ... myslila jsem ... že bych ... že bys ... mohla mít ... Svatá Paní ... chci koupit roušku pro tebe.“

Tu objala dívku a chvíli ji držela v náručí.

„Ale děvčátko! Já přece roušku mám. Nesluší se, abych od tebe brala dárky. Kup si něco pro sebe – ano?“

„Já jsem ... Svatá Paní ... jenom chtěla ... mám tě tak ráda ...!“

„Vidíš, to je pro mne dárek nejcennější. Máš mne ráda. Teprve později objevíš, jaký má láska význam. Kup si něco hezkého pro sebe.“ lehce se na Ráchel usmívala.

„Svatá Paní, ty jsi tak hodná. Svatý Prorok je přísný. Bojím se ho.“

„Jdi. On ti přece neublíží.“

„To ne – ale pozná kdy lžu. Já moc často nelžu, ale ...“

Uslyšela tichouňký náznak smíchu. Ježíš stál ve dveřích. Ráchel se uklonila velmi uctivě a vzápětí vyběhla do chodby. Potom se dozvěděl o celé rozmluvě. Usmíval se, takže Maria matka byla spokojená. Začal hovořit o karavaně.

„Je v ní poselství pro mne. Jsem o tom přesvědčen. Král Edessy se vyléčil ...“

„Jinak to ani není možné.“

„Jeho víra mu pomohla. A obraz mé tváře, která už je zhojená. Měl však ošklivou nemoc, neléčitelnou běžnými prostředky. Nyní však je v pořádku.“

„Obraz tvé tváře, Synáčku, dokáže změnit zlobu v lásku, nenávisť v pokoru a zášť v oddanost. Ty to možná nevíš, ale mnozí čerpají sílu jen z tvého zjevu.“

„Vím o tom, ale nechci vědět. Byla by to domýšlivost, či dokonce pýcha, která je velký hřích před Hospodinem. Abgar Ukkama se uzdravil a posílá mně dary. Nemohu přece nic přijmout.“

„Ty jistě nikoliv, ale druhý by je přijal. Nikdo jiný by jej však neozdravěl. Nikomu by také nevěřil. Raději řeknu, že v nikoho jiného by nevěřil. Věřit lze jen v tebe.“ dívala se na Syna pohledem, ježž dosud neznal. Nikoliv jakoby se nořil do velké dálky, nýbrž jakoby z ní přicházel.

„Ve tvém pohledu, maminko, jsou obsaženy budoucí věky, snad staletí, možná tisíciletí. O čem teď uvažuješ?“

„O víře v tebe. Nejen kteří tě vidí, kteří s tebou žijí, ale i ti po nich budou v tebe věřit. Celá pokolení k tobě budou vzhlížet s úctou a vírou, že jim pomůžeš.“

„Nechť je myšlenka na mne posiluje. Avšak – pravím také – že pro mé jméno budou se bít a zabíjet, poněvadž neuznají víru druhých a budou ji odsuzovat jako hřích a provinění. Jestliže mám říci pravdu, bojím se příštích věků, neboť to budou věky válek, bojů z malicherných příčin – bít se budou v mém jménu, které by mělo být poslem lásky, snášenlivosti a hlavně lásky k bližnímu.“
odmlčel se, „Jenže koho budou pokládat za bližního? Věčně se budou dělit na přátele a nepřátele. Nepřítel není bližní, a je potřebí jej odstranit. Zabít! V mém jménu pozvednou meče jeden proti druhému.“

Málo bude snášenlivosti mezi lidmi, mezi národy. Každý pocítí touhu být

silnější, nejsilnější. Mečem a knutou podrobí si slabší. Nastanou války, pole se pokryjí mrtvými na místě obilí a plodů země. A nejhorší ...“ Ježíš zvedl ruce jako tehdy dávno v chrámu, kdy vyháněl penězoměnce a kupčíky od jejich stolků, „nejhorším se stane to, že kněží budou žehnat zbraním, aby lépe a více zabíjely.“

Unaveně sklonil hlavu a beze slova opustil jizbu.

Karavana se už rozložila na planině, zažehnuté ohně měnily šero v prosvětlenou pohádku, kde spěchající postavičky připravovaly pokrm. Zvířata hýkala, spokojeně spásala přichystané seno a pila vodu po dlouhé době. Ve stanech svítily kahánky.

Jakmile se zcela setmělo, vyšel z jednoho stanu muž v prostém oděvu a mířil k otevřené městské bráně, kudy byli do Damašku pouštěni kupci, nesoucí nebo vezoucí své vzácné zboží.

Nejprve se tázal žoldněrů, kde žije Svatý Kazatel Ježíš z Jeruzaléma, oni však nevěděli, přestože ono jméno poněkud znali.

„Kazatel tady byl Saul, co si koupil římské občanství a odcestoval do Říma, že tam bude kázat.“ povídal jeden z vojáků mnohomluvně, „Ale ten byl spíš blázen, a ne svatý. Tak to nebude on.“

„Zeptej se tam toho essejce – vidíš – v tom bílém šatu. Možná že ten tvůj Svatý Kazatel k nim patří.“ vysvětloval druhý.

Muž zamířil k mladému essejskému, ale ten, jakmile zjistil, že cizinec směřuje k němu, zmizel v temných uličkách, poněvadž se obával nějakého projevu nenávisti, jehož terčem se essejci zhusta stávali. Cizinec stanul bezradně, poté zamířil ke stařeně, prodávající na rohu budovy košťata.

„Kup si chvostiště, pane urozený,“ lichotila se, jak nejlépe uměla, „bude dobře mést v rukou tvých služek.“

Zaplatím ti všechna chvostiště, jestliže mně řekneš, kde najdu Svatého Kazatele Ježíše z Jeruzaléma. To jest Nazarénského.“

Stařena nedůvěřivě zamžourala.

„Co mu chceš, pane?“

„Chci ho navštívit. Už jsem s ním jednou mluvil a teď ho hledám zde v Damašku, poněvadž se donesla zvěst, že z Jeruzaléma odešel.“

„Musel. Tma ho ti psi bezbožní ukřižovali. Ale on se uzdravil a teď káže u nás. A káže všem, i ženám, i stařeně, jako jsem já. Království nebeské – řekl – je pro všechny“

Za chvostiště – za všechna – to by bylo ...“

„Tu máš dva denáry. Ne – nebudu si je brát! Pověz nyní, kde Svatého Kazatele najdu?“

„Tam – na konci Kamenné uličky. Žluté stavení. - Děkuji ti, urozený pane – tolik peněz – tolik peněz – vím, že si chvostiště nebudeš brát – přijde si pro ně sluha?“

„Jsou tvoje.“ a opustil užaslou babku, spěchaje směrem, jež mu naznačila. Rozpačitě potom stál u zavřených dveří, držel v ruce klepadlo a rozmýšlel, co řekne. Poslední paprsky či jejich náznak zvolna mizel za obzorem, takže v uličce panovalo značné příšeří.

Dveře se však otevřely a Ježíš stál, ozáren matným přísvitem, kolem něj se utvořil jakoby světelný závoj, či slunce zachycující mlha, což mu dodávalo nadpozemského vzezření.

„Hannán!“ řekl přívětivě a radostně dodal, „Věděl jsem, že se dostavíš. Jako bych tě poznal mezi muži v karavaně. Vstup a buď u mne jako doma. Jsi vítán.“

Ale Hannán, oslněn Ježíšovým zjevem, padl na kolena, čelem se dotkl země a setrváváje takto, promluvil nesměle:

„Svatý Proroku, Svatý Kazateli, mluvíš ke mně nehodnému jako k vlastnímu bratru.“

„Povstaň prosím. Všichni jsou mí bratři a mé sestry.“ Ježíš sestoupil ze schodku a lehce zvedl klečícího. Ujal jej za paži a vedl dovnitř.

„Nejsem hoden, abych vstoupil do tvého příbytku, Svatý Proroku, ale nesu ti zprávy od krále z Edessy. Předem se omlouvám za své tehdejší honosné odění. Už jsem je zamítl.“

„Není důležité, co má člověk na sobě, ale co nosí v duši a srdci. Posad' se a povídej. Vezmeš za vděk chlebem, fíky a vodou?“

„Rád. Cokoliv mně nabídneš, přijmu.“

Vešel Šibolet s dřevěným podnosem, na němž byl narovnan nalámaný chléb, navršeny fíky, datle a hrozny. Orosený džbán s vodou postavil vedle a s úklonou odešel.

„Promluv tedy, Hannáne, povídej, jak se král uzdravil, neboť vím, že je zdrav.“

„Skláním se před tebou, Svatý Proroku. Král četl tvůj dopis, a potom se strachem a úžasem pohlížel na obraz tvé tváře. Neustále se domníval, že z obrazu vystoupíš a staneš před ním. Potom jej přitiskl na srdce a řekl slova, jaká jsem od něho dosud nikdy neslyšel. Byla to slova pokory: Skláním se před tebou, Svatý Proroku, Svatý Kazateli a prosím tě úpěnlivě jako nejnižší otrok, neboť před tebou ničím jiným nejsem – uzdrav mne z mé nemoci, která mne

hubí – uzdrav mne, chceš-li. Budu ti věčně děkovat. - To byla jeho slova, nikoliv o samotě řečená, nýbrž před veškerým dvořanstvem.“

„Jeho slova jsem částečně zaslechl za večerního rozjímání. Je nyní v pořádku, poněvadž nepochybuje. Víra dodává jeho tělu sílu, aby se zbavilo nemoci, jinak zhoubné. Mnozí na ni umírají, ale nepřijdou.“

„Obraz i dopis chová v nesmírné úctě. Nikdo nesmí tyto svaté věci vidět, pouze on.“

„A potom – když shledal, že je naprosto zdrav?“ Ježíš věděl, co se dále dělo, ale zároveň poznal, že Hannán hoří touhou o celém dění mluvit. Usnadnil mu to tedy a naslouchal.

„Uspořádal velikou slavnost na tvou počest se zpěvy, tanci, pálením vonných bylin a dřeva – pro služebnictvo vystrojil hody, ale sám se toho večera pokrmu nedotkl, seděl v čele síně na trůně, zamýšlen pozoroval pestrý děj a svěřil mně, že přemýšlí o tobě.“

Hannán se odmlčel. Všechny oslavy nemají pro tohoto svatého muže cenu – myslil si. Neboť je sám se svou duší, se kterou patrně hovoří vlastní řečí, jíž by nikdo neporozuměl. On j ztělesněné tajemství, které je srozumitelné pouze je jemu. - Vtom Ježíš promluvil:

„Pojď, Hannáne, projdeme se venku. Ale pokračuj v řeči. Víím, že máš ještě cosi na srdci.“

Vyšli na prostranství, kde tábořila karavana. Ohně dosud planuly, ve stanech se svítilo, takže noc ustoupila šeru.

„Král Abgar Ukkama,“ začal Hannán, „ti posílá dary. Truhlici zlata, drahokamů, stříbrného náčiní. Také hedvábí, koberečky, pergameny, papyrové svitky, na něž můžeš psát. To vše ti mám předat.“ skončil poněkud rozpačitě, poněvadž tušil, jak dopadne.

„Hannáne, Hannáne – zda se domníváš, že bažím po světské nádheře?“

„Ne – rozhodně nikoliv – ale ...“

Tu ho Ježíš ujal za paži a vedl dále od tábora, kam už nedosahovala záře ohňů. Stanuli za malou vyvýšeninou v naprosté tmě. Hannán pociťoval maličko strachu. Byli tu tak samotni ...

„Všechno kolem,“ promluvil Ježíš, „jsou mé poklady. Pohlédni do dálky, tam kde se obloha spojuje se zemí a tvoří hedvábnou linii neurčité barvy. Podívej se na nebe s nesčíslnými hvězdami, které zvu svým zlatem. Každý je můžeme nazvat svými, neboť pocházejí z vůle Hospodina, jenž nestanovil, komu by měly náležet.“

„Jsou to drahokamy.“ řekl Hannán, pohlížeje k nebesům, „Drahokamy připevněné na klenbě.

Ježíš se usmál:

„Ne,“ odpověděl, „hvězdy jsou ohně. Vzdálené, planoucí ohně.“

„Posvátné ohně?“

„Ano – vše kolem, celá příroda je posvátná, neboť ji Hospodin stvořil svou myšlenkou. Nicota, jež panovala předtím, než bylo stvořeno nekonečno, tajila v sobě všechno budoucí, také tebe a mne, kteří jsme méně, nežli prach v propasti vesmíru. Vše bylo v nicotě uloženo, i vody tekoucí za svým cílem, vody, jež jsou mým stříbrem. Oblázky na cestě jsou mými drahokamy, neboť pamatují věky, které žádný člověk neobsáhne ani myšlenkou. A skály – skály, plodící ozvěnu hlasů, jež je hudbou nejkrásnější, ty jsou hudebními nástroji. Slyšíš vítr, kterak se prohání planinou a hude na záhadnou píšťalku? Snad je to syrinx, jež jsme nazvali moldánky.“

„Skláním se před tvou moudrostí, Svatý Proroku. Nikdy jsem podobná slova neslyšel. Je v nich nekonečné poznání, jaké nikdo nevnímá pro spěch a plahočení se za zlatem, penězi, úspěchem. Víš, Svatý Kazateli – tam, kde žiji, se o ničem takovém nemluví. Pouze o ceremoniálu, o tažení v bitvách a – promiň – o ženách.

„Žena je tvor boží, stejně jako muž.“

„Myslím – prodejné ženy ...“

„Nejen ony jsou nehodné, ale i kupující. Kdyby nebylo těchto, ani ony by nemohly být.“

Hannán se zamyslel. Poté řekl:

„Vlastně je to pravda. Taková myšlenka mne dosud nikdy nenapadla.“

Vzdálili se značně od ležení karavany. Panovala úplná temnota, kterou však zářící hvězdy projasňovaly, takže se zdálo, že se svými paprsky dotýkají země, po níž kráčeli. A tu Ježíš stanul a uchopil Hannána za paži.

„Hvězdy jsou zázrak.“ řekl, „Zázrak největší. Hleď, kdybychom zde prodleli celou noc, shledali bychom, jak se celá obloha pohybuje i s hvězdami. Tam – onu jasnou bychom našli dále, než nyní. Je to ...“

„Naše Země je středem takové krásy! Jsme středem vesmíru, a to vše bylo stvořeno pro nás!“ zvolal Hannán uchvácen vši tou krásou, a také ovšem slovy Ježíšovými.

„Maličko tě opravím, Hannáne. Naše země není středem, nýbrž obíhá kolem něčeho dokonalejšího, jak učí pythagorec Filolaos.“

„Země obíhá? Nemýlí se oni učenci? Vždyť přece vidíme, jak se Slunce pohybuje od východu k západu, mizí pod zemí a ráno zase vychází.“

Ježíš uvažoval, má-li rozebírat celý tento námět a dospěl k názoru, že stačí, co už řekl. Hannán by nepochopil. Ale jednu věc mu ještě hodlal vyjevit.

„Zaposlouchej se do ticha noci, Hannáne, zaposlouchej se a uslyšíš nejkrásnější melodii, hudbu vesmíru, harmonii sfér. Slyšel jsem ji poprvé, když jsme putovali z Egypta – tehdy jsem byl chlapec a pomyslel jsem si: hvězdy zpívají. Ano – hvězdy zpívají, každá svým krásným hlasem. Naslouchej!“

„Nic neslyším ...“ tvrdil Hannán, „Jenom ticho ...“

Tu se Ježíš dotkl jeho spánků téměř motýlím dotekem. Sladká, zároveň však mohutná, vznešená melodie pronikla do Hannánovy duše, naplnila jeho bytost poznáním, že je součástí vesmíru, že je Tvůrcovým dílem, souvisí s ním, přestože je nepatrný prášek, zrnko písku, pomíjející vánek v propasti nekonečna. Pojednou věděl, že má duši, mysl, vědomí, srdce. I klesl na zemi a dotýká se jí čelem, slzel přemírou dojmů, jakých se mu dosud nedostalo.

Ježíš ho lehce zvedl. Melodie ustala, noc ztichla – tajemná, mlčící, neprozrazující svá velká tajemství, jež patrně nikdy nebudou pochopena.

„Svatý Proroku! Dal jsi mně poznat nekonečné tajemství stvoření, Boha, Hospodina, jenž je tvým otcem ...“

„Stejně jako tvým. Všichni jsme jeho synové.“

„Ale tys jeho nejmilejší Syn. On tě chrání, on ti dává veškerou moc, které používáš pro službu bližním. Všechny lidi zveš bližními, přestože mnohdy jsou nepřátelští.“

„Pojď, Hannáne, vrátíme se. Je čas. Brzy nastane půlnoc, jež je tajemná, nepochopitelná pro smrtelníka. Pojď, Hannáne – pravím tobě – veškeré poznání je obsaženo v duši lidské, ale ona nedbá, nechce znát, nýbrž mít, vlastnit, ovládat, zotročit! To chce, neboť má svobodnou vůli.“

Vědět je bolestné, unavující. Pohodlnější je být hluchý a slepý k záhadám, nežli k majetku. Tím se téměř všichni řídí.“

„Ale ty nikoliv.“

„Já?“ usmál se Ježíš.

Hannán zahlédl jakousi matnou zář a pojednou zjistil, že stojí uprostřed karavanního ležení – poblíže vlastního stanu. V nevelké vzdálenosti zahlédl v záři ohně Ježíše, kterak zvolna odchází do temnoty, některými zdraven, aniž by jej znali, pouze pro svůj majestátní zjev.

Ve vlastní jizbě pak usedl k prostému stolu, kde psával své úvahy, svá kázání,

a také sestavoval plán cesty, kterou se již zcela rozloučí se zemí tolik mu drahou.

Nejprve povede malou karavanu do Nisibisu. Král není dosud zcela zdrav, poněvadž si svůj stav neustále kazí pitím pálenky. Ano – je možné uzdravit jej na dálku, a to pouhou myšlenkou, není však žádoucí, aby jí kladl nástrahy v podobě neposlušnosti, či slabé vůle – nebo zvůle?

Blahoslavení poslušní, neboť láskou budou odměněni.

Blahoslavení poddajní, neboť nepoznají vzdor, jenž je bolestivý pro duši.

Zapsal si několik poznámek a hodlal se oddat rozjímání, když zaslechl neurčitý šumot a tiché hlasy v Kamenné uličce. Kdo se tam shromáždil v této noci podivné, která přinesla poznání Hannánovi, jenž ovšem většinu zapomene příliš zaujat světskými záležitostmi.

Vyšel na práh stavení. V ulici čekal malý zástup žen i mužů, kteří nerozhodně přešlápli, když jej uviděli.

„Je hluboká noc, bratři a sestry! Čeho žádáte ode mne?“

"Svatý Kazateli! Svatý Proroku! Zahlédli jsme světélko ve tvé jizbě. Prosíme tě, promluv k nám! Jsme chudí a pracujeme do úpadu, takže nemůžeme naslouchat kázáním, která slyší ostatní na prostranství města. Promluv k nám, prosíme tě, Svatý Proroku!"

Mluvili ovšem jeden přes druhého, ale vcelku jim porozuměl a malým gestem ruky je požádal o klid.

"Bratři a sestry mé, jež miluji celým svým srdcem-jste navštíveni chudobou, která je ubíjející, bez slitování. Jste bez majetku, ten však je břímě neskonale, nutící k obavám před lupiči. Ale co vlastníte, je daleko cennější, zastiňující všechny statky světa. Co vlastníte, je srdce laskavé, slitovné k trpícím.

Pravím vám, chovejte lásku ve svých srdcích, neboť srdce nenávidějící je bolestné, zraněné, jemuž není pomoci. Stravuje samo sebe ze svého nitra, ze svého středu, takže zůstává pouze okoralá slupka plná zloby. Trudit se pro každou nicotnost je pošetilé, pramenící ze sobeckosti. Poté vzniká nenávist, jež přivádí srdce k zániku, dech k zalknutí a rozum na pokraj zkázy.

Amen, pravím vám, rozmlouvejte sami se sebou-se svou duší se dejte do rozhovoru a radte se s ní o věcech pro vás důležitých. Proste toho, v nějž věříte, aby vás zbavil červa v nitru vašem, který vás otravuje slinami jedovými.

Vyrovnaní pak se svou myslí, srdcem, duší - budete mít život jasnější a sladká nastane odměna klidu a smíření. Amen."

Veliké ticho trvalo v davu ještě chvíli, když už Ježíš odešel.

Poté začali hovořit:

"Vidíš, Svatý Kazatel uznal, že jsme chudáci!"

"On to chápe. Přesto k nám promluvil".

"Ale jiní kazatelé k nám nepromluvili, protože jsme jim nemohli zaplatit."

"Nebo neměli co říct!"

"Jenom pořád melou o pekle a odplatě za hříchy."

"Ale Svatý Kazatel ne. Přece neřekl, že budeme potrestáni za zlobu a nenávisť, ale řekl, že si máme promluvit se svou duší!"

"Krásně to řekl. Okoralé srdce...proste toho, v nějž věříte..."

"To je ono. Nepředepisuje nám, v koho máme věřit."

"Zkrátka věřit!"

Pozvolna se potom rozcházeli a každý z nich si zapamatoval z kázání to, čemu byl schopen porozumět. Sémě snášlivosti bylo zaseto do půdy, která později možná vydá jeden či dva plody. Ale i s tím se lze spokojit.

Ježíš se takto zamýšlel, když spěchal do své jizby. Noc pokročila, dnes však nebyl čas ke spánku, nýbrž k úvahám o náhodě zvané život, jež mu byla již jednou objasněna, což však zmizelo v propasti duše.

Vyšel na pláň, kde ohně uhasly a všechno spalo. Hlídky byly rozestaveny kolem tábora, žádná ho však nespátřila. Odebral se do vzdálené samoty, kde nerušen mohl své myšlenky vést až ke konci, k vysvětlení, k poznání.

Jak podivný je pocit, že toto kázání těm nejubožejším bylo poslední, jež pronesl v Damašku!

Neboť začátek daleké cesty se blížil.

Pohlížeje pak na hvězdnou oblohu, měl pocit, že se ocitá mimo čas i prostor, kdesi ve strži, v propasti a vzlétnout ke hvězdám by znamenalo padat dolů. Pouhou myšlenkou bylo stvořeno krásno, zahrnující v sobě veškerou nádheru světa přírody, člověka. Neboť člověk je krásný nejen zjevem, ale také duší, jež je součástí Božího ducha.

"O Bože věčný, ty jsi jediným, přestože v ústech lidí máš sta pojmenování a oni pošetilí si představují, že jménem je vyjádřena odlišnost Boha. Já vím, že jsi jediný v mnoha proměnách, jako je jediný život, rozdrobený na tisíce životů, či smrt, mající množství podob. Já vím, že tvé Slovo bylo vyřčeno na

počátku a nebylo potřeba pronést slova další, poněvadž v tom jediném bylo vše obsaženo.

Jaké to bylo slovo? Jak znělo? A mohlo vůbec zaznít, když je vyřkl Duch? Snad to byla spíše myšlenka, či jakési poznání sebe sama? Pochopil jsem již, Bože, prázdnotu před stvořením vesmíru a také tebe, jenž jsi v oné prázdnotě utvářel myšlenky na krásu, kterou později stvoříš.

Člověk je dokonalý, avšak dokonalejší jsi ty, Hospodine, jenž vidíš vše, jsi všude, i nyní se mnou, který jsem pouhý stín tvé slávy. Mnohdy kolísám, snažím se však vyrovnat. Prosím tě, pomáhej mi, jestliže je to tvá vůle. Amen."

Chvíli odpočíval, neboť modlitba z hloubi srdce a bytosti vyčerpala jeho síly, snad také proto, že mimo slova, jež vyřkl, zúčastnil se celou duší, která se v oněch okamžicích vytržení vzdalovala tělu. Dospěla pak daleko, do vzdáleností nedosažitelných a přece budících touhu a zvědavost v tom dobrém slova smyslu.

Zvolna se navracel k sobě. Právě takto se v duchu vyjádřil: Navracím se k sobě, ale kdo jsem já? Čím je mé já tvořeno? Duší nebo celou bytostí? Otázka, na niž nelze odpovědět lidskými vědomostmi. Snad někdy, později, až přejdou věky a člověk rozřeší záhady mnohé. Jsem tedy bytost a duše? Promlouvám se svou duší? - Člověk je dvojjediný . Já - duše. A tělo ? Zdá se, že člověk je trojjediný, jako ten vznešený, podle něhož byl stvořen.

Jsou snad tyto myšlenky proviněním před tváří Hospodinovou? Ne- poněvadž kdyby znamenaly hřích, nikdy by se v mých úvahách nevyskytly. Bůh věčný by to nedovolil.

Ježíš povstal z kamene, na němž až dosud klečel a pojednou spatřil hvězdu, prolétající oblohou. Krása toho zjevu jej uchvátila, takže vztáhl ruce k temnému nebi, jakoby je objímal.

"Ó Bože věčný," promluvil, dáváš lidem k radosti a potěšení své zázraky, ale oni jsou slepí a hluchí, vidí pouze sebe a své majetky. Já však ti děkuji za to, co jsi mi dovolil spatřit, jak hvězda putuje do neznáma, do nekonečna, do propasti tvého bytí, jež obsahuje vše, cokoliv bylo a bude. Amen."

Navracel se pak domů zvolna, dosud přemýšleje o své rozmluvě s Bohem. Měl pocit, že se nedotýká země. Neustále viděl padající hvězdu a uchvácen tou krásou, setrval mimo skutečný svět, nořil se do svého srdce, které mu napovídalo, že se stane cosi zvláštního, ale až v pozdější době, kdy bude žít v klidu a míru tam, kde získal tolik znalostí.

Snad bylo nevhodné či pošetilé - uvažoval - snažit se uplatnit v této zemi, která neuznává než svá dogmata, zatracujíc vše nové, odsuzujíc snášenlivost a

odmítá jakékoliv ospravedlnění. Možná že bylo lépe setrvat onde na východě. Ale země rodičů byla ujařmená vlastními kněžími, nejen Římem - potřebovala se osvobodit od krutých, strohých předpisů Zákona, jenž ostatně neměl být zrušen, to v žádném případě, ale doplněn, zbaven všeho nežádoucího, co platilo před staletími, nyní však už je zastaralé, nehodící se pro současný život. Proto byla podniknuta ona daleká cesta, vedoucí ze Šrínagaru až do Jeruzaléma, jenž se zdál přátelský, moudrý, přístupný všemu novému.

To lpění na pošetilých předpisech, například o Šabbatu, kdy se nesmí ani pohnout rukou - to si vymysleli kněží, poněvadž v Zákoně stojí pouze: Budeš svítit den sváteční. Žádné zákazy ohledně práce se tam nevyskytují. Proč tedy neposvětit Šabbat ranní a večerní modlitbou a ostatek dne zachovat běžný řád mimo těžkou práci? Ale což když se na zralé hrozny vrhne hejno ptáků právě o Šabbatu? Tehdy přece vyjde hospodář s čeledí a sklízí. - Oni však takové zdůvodnění neuznávají. Rouhá se! - křičí, aniž by pochopili, že Hospodin práci nezakazuje, nýbrž zlo, hřích a provinění.

Ovšem při takových kázáních se bořily jejich trůny a to nesnášeli, bažíce po bohatství a nedbajíce, že jsou smrtelní.

Ježíš se blížil k domu, kde pobýval. Tu zpozoroval jakýsi ruch kolem stavení, lidé tam pobíhali se zažehnutými pochodněmi, zdálo se, že jsou čtyři - ano, byli čtyři. Pojednou jej spatřili, ozvalo se volání a všichni se rozběhli k němu.

"Svatý Proroku!" zvolal Šibolet a vrhl se na kolena.

"Svatý Kazateli!" přidal se Dorkas.

"Ach příteli, mistře, hledáme tě. Touláš se v noci a nevíš..." horečně mluvil Nikodém, "nevíš, co by ti mohlo hrozit. Pojď rychle domů. Vše ti vysvětlíme."

"Svatý Proroku", řekl Abšalom, "vždyť se o tebe strachujeme. Není vhodné chodit sám venku. Pojď, pospěš si, abys uslyšel, co se děje."

"Moje matka... snad..."

"Ale ne-ne-Svatá paní spí ve své jizbě s Ráchel. Ani jsme jí neřekli, co se děje, aby se nepolekala."

Vešli do stavení. Oba chlapci sebrali pochodně a uhasili je ve džberu s vodou. Nikodém s Abšalomem vešli s Mistrem do jeho místnosti.

"Vidím, přátelé moji, že jste vylekáni. Ale nebojte se, není dosud tak zle, abych se musel bát i já."

"Ty víš, Svatý Proroku, o co nám jde?"

"Tuším to, Abšalome, avšak pouze vzdáleně. Zaslechl jsem už cosi nepěkného."

"Můj bratrský příteli", opět rychle a horečně mluvil Nikodém, "ty nevíš, co se

děje! Přívrženci Saulovi se srocují na náměstí, jsou ozbrojeni, vykřikují a chystají se táhnout ke tvému domu. Volají, že jsi vyštval Saula do Říma! Že on byl jejich kazatel a ne ty, jenž jsi přišel kdoví odkud! Že kážeš o slitovnosti, kde je třeba zakročit dýkou. Že jsi falešný prorok, jakými se to v našich dobách jen hemží. Že pravý a jediný prorok je Saul, který hřímá o trestu za hříchy, nikomu nic neodpustí, zejména ne chudině, která napáchá tolik škody už pouze tím, že je zde. "Že Bůh věčný", Nikodém i Abšalom se uklonili, "potrestá všechny, kdo se mu protíví a Zákon, jenž dal pokolení lidskému, hodlají opravovat a upravovat po svém."

Nikodém udýchán skončil. Ozval se Abšalom: "Svatý Kazateli - oni volají: "Kdo že je tento Ježíš Nazarénský?! Jakživi jsme o něm neslyšeli! Nazarénští jsou kletbou našeho města! Je potřebné vyhnat je do jednoho - a toho Ježíše příkladně potrestat!"

Abšalom chvíli naslouchal. "Slyšíš hluk, Svatý Kazateli? Je to jako vzdálené hučení bouře. To jsou oni! Teď v noci táhnou na tvůj dům, poněvadž se domnívají, že tě překvapí ve spánku."

"Co budeme dělat?" sklesle pronesl Nikodém, "jsou schopni nás pozabíjet."

"Utečeme dvorem!" navrhoval Abšalom. "Běžím připravit zvířata."

"Abšalome, Abšalome! Tvé mládí plodí ukvapenost, kde je potřebí klidu. Malověrní! Což pochybujete o mně? Což se domníváte, že musíte mít strach, když jste se mnou? Hleďte, jak se dav uklidňuje, naslouchejte, jak umlkají hlasy, sledujte kroky obuvi ze dřeva, jak se vzdalují". A stál, vztáhnuv ruce jakoby k modlitbě vysílané k nebesům.

"Ó Bože Věčný!" tiše pronesl, "způsobil jsi zázrak a zachránil jsi nás!"

Abšalom i Nikodém se vrhli k zemi a objímajíce jeho svaté zraněné nohy, vzlykali po přestálém nebezpečí, plakali bez hlesu pro úlevu, již pocítili na duši.

"Ty jsi způsobil zázrak, Svatý Proroku, tys odehnal krvechtivý dav od našich dveří!" zvolal Nikodém.

"Ó mistře," pokorně šeptal Abšalom, "věčně budu s tebou, neboť v tobě tkví svatost a síla věků minulých i budoucích."

"Amen." Téměř ono slůvko nezaslechli, ale bylo vyřčeno. Tímto slovem se skončilo nejen povstání v Damašku, ale i doba pobytu, která už nesměla být prodlužována, nemělo-li dojít k neštěstí. Nejprve se Nikodém vypravil na tržiště, kde koupil tři statné otroky, dal jim najíst a vedl je pak domů, zatímco jim vysvětloval, že byli koupeni pro dalekou cestu, pro putování do neznámé země, pro hlídání a vedení velbloudů, kteří ponosou náklad vody a sušených

potravin. Také měli hnát několik dobytčat, aby karavana měla čerstvé maso.

"To nebude těžká práce, pane." osmělil se jeden z nich.

"Nebude. Ještě vám chci sdělit, že váš pán, pro kterého jsem vás koupil, jistě řekne, že vás propouští na svobodu, neboť neuznává otroctví."

"Ale, pane, co by to znamenalo?"

"Znamenalo by to, že můžete odejít, kamkoliv chcete."

"Ale, pane, kam bychom se poděli? Zůstaneme u tvého pána."

Šli poté kamenitou cestou úzké uličky, na jejímž konci stál žlutý domek. Vstoupili. Přiběhli Dorkas a Šibolet.

"Tak to jsou ti noví" řekl Šibolet pouze, jelikož označit člověka slovem otrok bylo zde zakázáno. "Pořádní svalovci. Ti už si se zvířaty poradí!"

"Zavedu vás dozadu," přidal se Dorkas, "tam dostanete šaty a podíváte se na velbloudy." Po chvíli dodal "Svatý Prorok s vámi promluví později."

Buďto přeslechli Dorkasova slova, nebo jim nepřikládali žádný význam. Neznali pojem svatý ani prorok, jelikož to byli zajatci z války, dovlčeni do zcela neznámé země a domlouvali se pouze stěží. Bylo jim vhod, že odsud odejdou, ať už za jakýchkoliv podmínek. Obdrželi kus nové, čisté látky, kterým si dovedně ovinuli bedra. Bylo jim řečeno, že na cestu dostanou obuv. Předák, rovněž bývalý otrok, je vodil od zvířete ke zvířeti, bylo vidět, že je má rád a vysvětloval jim, jak se jmenují a jak se na ně volají jednotlivé povely.

"Nikdy se nesmí zvířeti ublížit" zdůrazňoval. "Vždycky musí mít dostatek vody a píce. Ale vy se zdáte rozumní. Jste bývalí vojáci?"

"Ano, pane. Za-jat-ci ..."

"Mně se neříká pane. Jsem Orima. A vy - máte jména?" Dozvěděl se potom, že jsou Kumán, Daravuš a Mahda. Když se tázal, jaké jsou národnosti, nerozuměli mu.

Velbloudi volně pobíhali v ohrazení. Po chvíli se ve vchodu objevil Nikodém, za ním Abšalom a potom...

Ježíš stanul mezi svými přáteli. Značně oba převyšoval a ve svém bílém rouchu jakoby oplýval veškerým svitem Slunce. Jeho tvář vyzařovala nesmírný klid a přestože se slabounce usmíval, působil nepřístupným, vznešeným dojmem. Paprsky se třpytily v jeho zkadeřených vlasech, takže se vytvořila jakási záře kolem hlavy. Přiblížil se poněkud, hledě upřeně a shovívavě na nové členy své malé karavany.

Jako podřatí klesli na zem a sklonili čela do prachu. Vztáhl nad ně ruku.

Pocítli nesmírnou spokojenost a úlevu, jakoby z nich sňal břímě otroctví a oni se stali svobodnými muži.

Oslovil je řecky. Nerozuměli. Latinsky teprve ne, ale na slova v aramejštině přikývli, stále klečíce na kolenou.

"Vstaňte" řekl Ježíš." Jste svobodni. Setrváte u mne?"

"Ano, svatý..." a odmlčeli se, neboť si další oslovení nepamatovali.

"Proroku..." napověděl Orim.

"Ano, Svatý Proroku. My s tebou."

Ježíš poté obešel zvířata, na každé promluvil - dotkl se jich lehkým pohlazením.

"Svatý Prorok...Svatý Prorok..." opakovali si Kumán, Daravuš a Mahda užasle. Později si řekli mezi sebou, že lépe se umístit nemohli.

Bylo již pozdě v noci, když Ježíš vstal od rozjímání a modlitby, která mu byla dosud tak potřebnou, neboť minulé dění zatím nezmizelo v propasti plynoucích roků, pouze se změnilo v poněkud matné obrazy, jejichž bolest a utrpení zastřela milosrdná rouška neúplného zapomnění. Vstal posílněn a chystal se spát za noci plné hvězd a chladícího vánku, spát - jako spí neobtěženi svědomím nebo výčitkami.

Rozpomněl se ještě na Saula, který zmizel v dálce svého putování do Říma. Jednou slyšel jeho kázání.

"Hrobové se budou otevírat!" hřímal. "Aby vypouštěly smrtonosný, morový dech, jenž sklátí veškeré lidstvo pro hříchy a nepravosti jeho. Kajte se a činite pokání!"

Ne – to nebylo poselství lásky a snášenlivosti, ale přísnost dohnaná do krajnosti, až se proměnila ve zlobu.

Rozpomněl se pojednou na své vidění mraku temnějšího nežli temnota – mraku, jenž chrlil blesky a dýmil – ano jako vápenice! Sodoma! Gomorha! Což se bude opakovat? Bylo to vidění z věků minulých, či budoucích? Proroctví? Ubozí lidé, kam až hodlají zabloudit? Až na pokraj šílenství z nenávisti? Kdo na ně sešle síru a oheň, dým a blesky, které je budou ničit, aniž by vybíraly spravedlivé? Tak si dovede počínat pouze člověk proti člověku.

Hospodine – Bože Věčný, prosím tě, abys ode mne oddálil tyto hrozné vidiny, neboť jsem plačící pro nerozvážnost pokolení tvého, jež by mělo být k obrazu tvému.

A tehdy milosrdná noc navštívila jeho srdce spánkem a oči zastřel závoj zapomnění.

XXXXXXXXXXXX

Nisibis, město vzdálené

Malá karavana vyšla, sotva začalo nepatrně svítat a ve vzduchu dosud ležel chladivý dech noci, jenž konejšil rozbušená srdce. Přece jen daleká cesta vzbudila v lidech nejistý pocit. Opouštěli domov – a jiný nebyl v dohledu. Mezitím, než jej dosáhnou, se může přihodit vše, co se děje zlého i dobrého. Ale člověk rád setrvává v jistotě, ztrácí klid, jakmile nestojí na pevné půdě, začíná si představovat děje horší a horší a upadá do malomyslnosti.

Chladivý vánek se zvedl, aby ukonejšil žhoucí čela. Tu všichni zvedli hlavy, nastavující tvář osvěžujícímu doteku a jejich srdce se poněkud zklidnila. Nikodém však propadl jakési melancholii, nejistotě, pojednou nevěděl, zdali učinil dobře, když opustil své statky tam daleko v Jeruzalémě, zda se zachoval správně sám k sobě, podrobiv svůj život zkouškám a strádání, zda neměl raději setrvat doma, užívat darů, jež mu byly životem poskytnuty. Těžce nyní klopýtal vedle zvířete, jež mu bylo vést a pomyslel si, že takto bude se plahočit do konce svých dnů.

Ježíš vedl první zvíře – vysoké a krásné, naložené měchy a vodou, která dosud nezteplala. Předal řemení Dorkasovi, který okamžitě zpyšněl nad tím, že je mu důvěřováno samotným Mistrem a počkal, až dojde Nikodém. Ten šel sehnutě, ačkoliv nebyl stár, ale vše jej tížilo, jakoby mu na ramenou spočívalo břevno kříže.

„Nikodéme“, oslovil jej Mistr a on sebou trhl, polekaně vzhlédl a snažil se ukázat spokojenou tvář. „Nikodéme, příteli, je nutné, abychom si pohovořili. Tvé myšlenky nejsou v pořádku. Víím, že nelituješ statků, ale pochybuješ o správnosti svého rozhodnutí. Bylo-li ukvapené, lze přece vše napravit. Rozluč se s touto poutí, která skončí za bezpočet roků a navrať se domů.“

„Svatý Proroku! Příteli můj! Nic takového přece nechci!“

„Chceš a vši silou bojuješ sám se sebou. Pohleď – brzy – snad za několik týdnů přejdeme na Hedvábnou stezku. Tam jistě potkáme karavanu, směřující do Jeruzaléma, takže se k ní můžeš připojit a vrátit se.“

„Ale – ale – Svatý Proroku, jak jsi poznal mé myšlenky?“

„Jsou napsány v tvé tváři, v očích, v mysli. Uvažuj o všem, Nikodéme! Víím, že jsi šel se mnou s nadšením, ale každé nadšení vyprchá, zejména když nastanou trampoty. Tu člověk zatouží po klidu.“

„Svatý Proroku! Příteli! Mé nadšení pro tebe je stále stejné. Jen jsem poněkud zakolísal, když jsem si uvědomil, jaká cesta nás čeká. Avšak už jsem v pořádku.“

„Nehodlám tě na sebe vázat, příteli Nikodéme. Přemýšlej o tom. Rozhodni se, jaký chceš mít další život. Věř mně, že nebude lehký, ani pohodlný, ale plný nesnází a útrap.“

Ježíš se poté vzdálil, aby převzal řemení od chlapce. Zvíře šlo klidně a rozvážně.

„Svatý Kazateli,“ horlil Dorkas, „nech mne ještě chvíli s tímto velbloudem. Odpočiň si. Nesmíš se unavit. Kdo by potom řídil karavanu? Musíš přemýšlet.“ skončil vítězně.

„Dorkasi! Co ty o tom víš?“

„Říkáš tomu rozjímání – že? Jak se to dělá – to rozjímání?“

„Později ti to vysvětlím.“ a jako zřídka se Ježíš tiše usmál.

Nepociťoval již stesk po zemi, kterou tolik miloval, v níž hodlal kázat a učit a dožít se roků, jež mu byly přiděleny Hospodinem. Země jeho matky však jej od sebe odvrhla navěky. Začal uvažovat o posledním slově, které se tu přece muselo vyskytnout z nějakého důvodu, z jisté příčiny – zatím skryté a uschované v hlubině věků, či u Boha Věčného, Nesmrtelného.

Navěky znamená snad tisíc let? Dva tisíce let. Nebo více? Je to slovo zatěžující – ale koho? Zemi, již miloval? Snad si na sebe svolala nepřízeň Hospodinovu – či spíše prokletí? Ne – On přece nebude provinění trestat po celou dobu života! Jakého života? Toho, jež stvořil On ve své moudrosti. Jak dlouho potrvá život? Jak dlouho bude tato krásná Země kolotat při Slunci, jež dává světlo a teplo?

Ó Bože Věčný, zjev mi budoucí věky! Zda budou navštíveny zlem, neštěstím, zkázou – či štěstím, klidem, žírnou úrodou, aby se dostalo chleba všem, a nikdo nebyl trpící na tomto světě. Zjev mi, který jsem poslušen tebe, nereptající – zjev mi tajemství budoucnosti, abych mohl v modlitbě prosit o zmírnění tvých úradků a radovat se z tvého milosrdenství. Amen.

Karavan se potom rozložila k nočnímu odpočinku. Sen se usídlil za víčky Ježíšových temných očí a on viděl do hlubiny času příštích věků, jako dosud nikdo – a také napříště nikdo vidět nebude.

Nejprve se objevily neshody mezi národy, zlá slova proudila sem a tam, ale potom se ukázalo, že za slovy se skrývá zášť a nenávisť pro nepodstatné příčiny. Zášť vrcholila válkou, bitvami, zabíjením a mezi jednotlivými střetnutími se objevila jasná světla pohody, kdy v národech zavládl klid a mír, takže vzkvétaly. Avšak rozkvět byl zpravidla v krátké době zatlačen zničující válkou.

Viděl zbraně neznámé, kosící vojáky po stovkách, zbraně podivné, bořící

města, zabíjející ženy, děti, starce, zvířata. Viděl také řady bojovníků na obrovské pláni, zbraně seřazené v šiku a kněze v honosném rouchu, žehnajícího tyto nástroje smrti. Slova, jimž nerozuměl, plynula z jeho úst jako falešný med, jenž na místě sladkosti obsahuje látky jedové.

Žehnám vás ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Bojujte proti nepřátelům až do úplného jich vyhubení! Požehnej vám Ježíš Kristus ... !

„Ne!“ zvolal probuzen. Neustále měl před očima ten přesládlý knězův obličej, slyšel jeho slova plná falše, poněvadž přece nemohla být myšlena upřímně! Byl-li ovšem onen kněz člověkem, a nikoliv nějakým zloduchem.

Ale to přece není možné – uvažoval s hořkostí v duši – to přece není moje učení! Co se z něho stalo? Zavínil jsem to já – ale čím? Hlásám snášenlivost a oni žehnají zbraním!

Což tě kněží, ti spravedliví, nejvýše moudří, poslaní vést lid – což tě neodsoudili k smrti? Nepásli se škodolibě na tvém utrpení? Neposmívali se ti, ačkoliv zde posměch neměl místa? Takoví se vždy najdou – hovořily jeho myšlenky a on jim naslouchal vyděšen téměř k zalknutí.

Vždyť to byl sen – pomyslí si – ale přál jsem si vidět budoucí věky, byl mně tedy zaslán Hospodinem. - Poddal se opět spánku, a tu spatřil sám sebe, procházejícího staletími, která se podobala lesům a tisíciletými zpodobenými nekonečným bohatstvím hvězd.

Nejprve nechápal, co jeho vidění má znamenat, potom však pochopil, ale oddaloval tuto myšlenku, neboť měl pocit, že hraničí s pýchou či domýšlivostí.

-

Být v paměti lidí, lidstva po dlouhá tisíciletí – zda je to možné, zda je to přípustné? Ano – Hospodin mně požehnal, jsem oproštěn od pozemských starostí, nedotýkají se mne záležitosti mocných. Chci sloužit. Sloužit lidem ubohým, nemocným, bloudícím, a to po celý život, o němž už vím, že bude požehnaného věku, neboť chléb a voda stane se mou potravou a lesní plody pochoutkou.

To vše byl spánek naplněný snem zcela zvláštním. Jakmile časně svítalo, Ježíš vstal a odebral se stranou ležení do naprostého ticha a blízkosti toho, jenž mu ony podivné sny poslal.

Pozoroval s vděčností zář nad východním obzorem a cítil štěstí z tohoto pohledu, jenž znamenal poklad Slunce – poklad největší. Z vůle Hospodinovy zazářil po chvíli na obzoru a dá žít všemu stvoření, jež povstalo na této Zemi.

Slunce, jež jsi bylo na počátku – ano znal tu modlitbu, či spíše oslavu „Zářícího kotouče“ - znal ji z pobytu v Egyptě – tehdy pradávno – neboť od té

doby uplynul, zdá se, celý věk. Král Achnaton se ovšem poněkud mýlil. Slunce nebylo na počátku, nýbrž vzniklo z úradku Božího – z vůle Hospodinovy.

Ježíš se usmál. Budiž velkému panovníkovi prominuto, jestliže se nedopustil ničeho trestuhodného, a také ovšem dokázal-li odpustit svým viníkům. - Pohlédl k východnímu obzoru pozorněji. Ano – to, co se z tohoto místa jevílo jako mravenci – byla velká, dlouhá karavana, čítající alespoň sto velbloudů a bezpočet mužů. Pokud viděl, nemělo žádné zvíře nějaká honosná nosítka. Je to tedy karavana obchodní, putující po hedvábné stezce a navštívivši již Babylon a Nisibis.

Pojednou měl pocit, že v karavaně je někdo známý, někdo, s kým se již setkal, ale pátral marně, kdo by to mohl být a kde k setkání došlo. Ostatně – snad je to pouhá domněnka, povstavši z potěšení nad setkáním s lidmi v této nekonečné, prázdné krajině.

Karavana se zvolna blížila. Už ji viděli ostatní – přiběhl Abšalom, Šibolet i Dorkas a mluvíce jeden přes druhého, radovali se ze změny v jednotvárném denním dění.

„Svatý Proroku!“ volal Abšalom, „Vidíš karavanu? - Hospodin požehnejž tvůj den.“ pozdravil dodatečně.

„I tvůj.“ pokojně odpověděl Ježíš.

„Karavana!“ volal Šibolet, když se hluboce poklonil a pronesl slova pozdravu. „To bude zboží! Oči si vyhledím! Ale kupovat nic nebudu.“

„Svatý Proroku,“ znovu promluvil Abšalom, „pojď prosím, odeber se do stanu, musíš něco pojíst. Máme polévku i mléko. Chléb je čerstvý. A med jsem ti přichystal.“

„Jsi hodný, Abšalome. Máš říky? Vezmu si jeden a kousek chleba.“

„Ale to je málo, Svatý Proroku! To nic není! Čeká nás daleká cesta, jestliže máme dnes dojít do Nisibisu – a ty se musíš posilnit. Pojď prosím. Svatá Paní by se rmoutila, kdyby nepojedl.“

Abšalom věděl, jak promluvit, aby ustoupil. Ale tentokrát se spletl a šelmovsky po něm šlehl očima, což Ježíš uviděl. A jako dosud nikdy, co jej znali, smál se tichým umírněným smíchem, pohrozil Abšalomovi a objal jej.

„Abšalome, Abšalome,“ řekl, „ty jediný jednáš naprosto upřímně, a nedokážeš zatajit ani ten zcela nevinný podvod. Jsi můj milý učedník, jehož jsem si vyvolil mezi všemi.“

„Svatý Proroku ... nehněvej se na mne ... jsem poctěn ... ale Nikodém ...“

„Nikodém je přítel milý a věrný ...“ Ježíš se odmlčel, neboť pojednou viděl do

vzdálených roků, kdy v mlze nebytí zmizí jeho přítel, jenž se vzdal statků, aby jej mohl doprovázet. Je dlouhá cesta do vzdáleného Šrínagaru, a nebude dáno všem, aby došli.

Když Abšalom viděl Mistrovo zamyšlení, nevyptával se již, ale oddal se radosti z jeho slov, umíniv si téměř dětsky, že se víckrát neprozradí.

Odpoledne toho dne se střetli s karavanou, putující třetím rokem po hedvábné cestě. Nastalo vítání, zdravení, přestože se navzájem neznali, avšak v této pustině, jakoby všichni byli bratři. Karavan se chystala k odpočinku, stavěly se stany, prohlížely zásoby, také bylo poraženo dobytče.

Starý muž se při té příležitosti zahleděl na Ježíše, jenž opodál rozmlouval s několika cizinci. Jak to jen bylo – uvažoval – tehdy před – nevím kolika roky – už je tomu tak dávno – ale událo se to na cestě mezi zemí Misrajim a pouští – nebo přímo v poušti – tehdy bylo rovněž poraženo dobytče – a tento vysoký, záhadný a vznešený muž je – ano jistě je onen chlapec, jenž putoval s karavanou a byl tak neuvěřitelně rozumný. Měl otce a matku. Je to samozřejmě on! Chtěli jsme jej koupit!

Přiblížil se ke skupině.

„Putujeme do Šrínagaru.“ promluvil Ježíš svým lahodným hlasem.

„Daleká cesta, Svatý Proroku.“ odpovídal jeden z mužů, který už byl poučen Dorkasem a Šiboletem, jak Ježíše oslovit, „Pobudete s námi v našem ležení? Či se vydáte na cestu večer?“

„Ano – večer. Moji lidé jsou však dychtivi shlédnout vaše zboží, pokud je to dovoleno. Mají ještě čas.“

Starý muž se přiblížil ještě více a hledě na Ježíše, připomínal si dávno minulou dobu, kdy byl mlád a toužil poznat celý svět. Nyní už jen putuje s karavanou po hedvábné cestě, potřetí od té doby.

V této chvíli se jeho zrak setkal s temnýma očima, které se pamatoval po celou dobu. Byly to hluboké oči, na pohled přísné, ale plné něhy, soucitu a porozumění.

„Issa!“ řekl jen.

„Ten hlas přece znám! Už tehdy – pamatuješ – jsi mne takto pojmenoval, poněvadž mé jméno je ti cizí. Ano – jsi to ty – z tehdejší karavany!“

Starý muž se chtěl vrhnout na kolena, byl však zadržen silnýma rukama.

„Odpusť mi, Svatý Proroku, mé tehdejší hloupé řeči o tom, že bychom tě koupili. Nevěděl jsem ...“

„V té době jsem ani já neznal svůj osud. Pojď – usedneme, abychom si pověděli

o tom, co jsme prožili.“

„Ach – Svatý Proroku, moje žití, co je na něm zajímavého?! Dal jsem se potom k této karavaně a od té doby jsem s ní potřetí na cestě. Ale jsem spokojen. Smím se zeptat na tvé cesty životem? Sám však vidím, že jsi slavný, proslulý kazatel a prorok. Také uzdravuješ. Už vím, o kom jde řeč po celé zemi, když se říká Juz Asaf – Boží prorok.“

Byl jsem potom vyslán studovat východní vědy do Kašmíru – do Šrínagaru. Ale vrátil jsem se do Jeruzaléma, kde jsem chtěl posílit svůj národ, povzbudit jej a zbavit všech zastaralých zvyků a obyčejů.“

„Šabbat – a tak?“

„Také. A třeba – oko za oko ... chápeš ...“

„A oni?“

„Odmítli. Lpí na všem starém, dosud pokládají ženu za ďáblův nástroj! - Nepochopili.“

„Doma je málokdo prorokem. Takže nyní se vracíš?“

„Putuji do Šrínagaru. Tam budu doma.“

„Ještě dlouhý čas. Víím to, Svatý Proroku. Jsi jakoby nesmrtelný. Každý to musí vidět, když to poznám já, který jsem prostý muž. Neznám písmo a řídím své kroky podle hvězd, jež jsou drahokamy na obloze.“

„Hvězdy jsou ohně. Věř mi – velké planoucí ohně, tak vzdálené, že je vidíme v podobě malých světélek.“

„Ohně! Posvátné ohně! Nyní se jimi nebudu jen řídit, ale budu se k nim i modlit, neboť je stvořil Bůh nejvyšší, aby lidské oko poznalo krásu jeho díla.“

„Jsi moudrý muž. Vážím si tě více, nežli učenců, vystavujících své vědění na odiv kvůli slávě.“

„Ještě jednou tě prosím, Svatý Proroku – odpusť mi.“

Ježíš vztáhl ruce, aby mu požehnal. Starý muž se napřímil a jeho vrásčitá tvář zjasněla.

Později potom se shromáždili členové obou karavan u velkého kamene, jež uznali za vhodný, aby na něj vystoupil Ježíš, který přislíbil, že k nim promluví. Vše se utišilo. Ohnivá záře ztlumila svůj svit, vítr ulehl do písku, zvířata opodál odpočívala s víčky sklopenými.

Lidé si přinesli pokrývky, polštáře, naplněné stepní travou a někteří usedli na holou zemi, majíce nohy pod sebou a opírajíce se vzájemně o sebe.

Dorkas a Šibolet upravili pro Svatou Paní pohodlné sedátko a Nikodém i

Abšalom neustále chtěli být po boku Ježíšově, až bude promlouvat, poněvadž najednou začali mít o něho strach, přestože se ujišťovali, že zde přece není Jeruzalém, ani farizeové a zákoníci, který by na něho mohli nevražít.

Doprovodili jej tedy až ke kameni, na nějž vystoupil – vysoká postava v bělostném rouchu, s vlasy prozářenými odleskem ohňů, neplanoucích již pronikavým žářem, ale mírným svitem, takže vytvořily slabou záři kolem hlavy. Vše utichlo. Lidé tajili dech, aby nezaplašili ten krásný zjev, který snad povstal před jejich očima jakýmsi kouzlem.

Ježíš vztáhl ruce a promluvil:

„Pokoj s vámi, bratři a sestry. Nežli k vám promluví, pomodlím se k Hospodinu a vy mne provázejte v myšlenkách, jimiž uctíte Boha věčného, jak je chováte v srdcích vašich.“

Vztáhl ruce k obloze a jeho slova zalétala k tomu, jemuž byla určena.

„Pohlížím na hvězdy, které jsi stvořil,

a vím, že nejsem osamocen.

Pohlížím na stromy, které jsi stvořil

a oni jsou mí přátelé.

Pohlížím na květy, které jsi stvořil

a ony se mnou rozprávějí,

ó Bože Věčný!“

Odmlčel se na chvíli, zatímco naslouchající se cítili být osvěženi a povzneseni tou modlitbou, jež zahrnovala v sobě veškerou víru a všechno chápání Boha Věčného. - Promluvil:

„Bratři a sestry:

Jestliže by Bůh s vámi hovořil a tázal se vás na cokoli, co byste odpověděli? Řekli byste: Netaž se, Pane, mne, jenž jsem nevědomý před tvou všezahrnující moudrostí, ale ty znáš, co já znát nemohu, neboť jsi věčný. Z věčnosti, kterou jsem nepoznal, aniž ji mohu obsáhnout svou myslí, čerpáš vědomost a víš tedy i to, jak jsem ubohý před tebou a pokorný před tváří tvou.

A oslovil-li by mne Hospodin a řekl: "Ježíši, dal jsem ti umění promlouvat k lidem, uzdravovat nemocné, křísit zemřelé - zda nepociťuješ pýchu sám nad sebou a nechceš se odlišovat od množství, které jsem stvořil?"

Odpověděl bych: Hospodine, Bože věčný - nepocítil jsem pýchu ve svém žití, aniž jsem se domýšlel nadřazenosti, neboť vše pochází z tvé svaté vůle. Ty činiš zázraky skrze mne, uzdravuješ mýma rukama. Zdaž nejsi znalý bolestí a

nemocí lidských dokonale, aniž já tě mohu dostihnout ?

Pravím vám, bratři a sestry - blahoslaveni pokorní, neboť Bohem oblíbeni budou. A dále pravím vám :buďte skromní ve svých srdcích, potom se vám nejmenší oblázek bude jevit v podobě pokladu."

Ježíš se odmlčel. Ticho, panující mezi shromážděnými se znásobilo. Noc již putovala nad zemí, nesla s sebou hvězdy, k nimž vznést modlitbu není svatokrádeží, ale obdivem díla Božího, díla Božské Bytosti, která je nad námi.

Promlouval dále:

"Vše, co Bůh činil skrze mne, bylo prohlášeno za čarodějnictví a dílo ďáblovo, aniž oni přihlédli k tomu, že Hospodin Bůh může činit zázraky, zachce-li se mu. A oni pravili: "Hle, čaroděj nečistý, neboť v písmu stojí: čarodějníci nebo čaroděje nebudeš živiti. Jak - táži se vás - lze uzdravení slepého prohlásit za kouzlo, neboť toto je pomíjivé, ale slepý prohlédl do konce života, chromý chodil po všechny dny, probuzený mrtvý žije. A oni spílající, prohlásili mne za klamajícího.

Pravím vám - zavrženi budou, kdož nevěří pravdě a trvajíce na svém, dopouštějí se podvodu sami na sobě.

A pravili - povyšuje se na Mesiáše, Spasitele lidstva - krále - my však máme císaře - a on budiž souzen. Zavrženi budou licoměrní, kteří pochlebují a chtějí získat pro sebe výhody, ale srdce jejich i duše daleké jsou od slov jejich.

Bratři a sestry, váš život je jediné putování od města k městu a jste jakoby bez domova. Netrudte se proto, neboť i Syn člověka nemá domov, leč krajinu nekonečnou - nemá střechy nad hlavou, leč oblohu se Sluncem zářivými hvězdami jiskrnými.

Blahoslavení skromní, neboť oni bohatství srdce a duše míti budou. Amen."

Ježíš hodlal sestoupit z kamene a odejít, ale ozvaly se hlasy, prosebné volání, vzlyky a pláč.

"Svatý Kazateli, neodcházej!"

"Setrvej chvíli mezi námi!"

"Prosíme tě, vyčkej!"

"Máme zde nemocné..."

"Neodcházej, zůstaneme osamoceni."

Tu se zarazil, přehlédl dav, ozářený skomíravými plameny hasnoucích ohňů a řekl.

"Máte-li mezi sebou nemocné, setrvám. Přidejte ohňům dříví, abych vaše

choré mohl uzříť. Necht' ke mně přistoupí."

Nejprve se zdráhali, báli se poněkud, neboť postava Ježíšova, ozářená nyní vysokými plameny, působila jako zjevení z jiného světa. Posléze přistoupil muž se zanícenýma očima, plnýma hnisu.

"Už skoro nevidím, Svatý Kazateli. Prosím tě, budeš-li chtít, uzdrav mé oči, abych mohl dále putovat s karavanou, aniž bych byl na obtíž."

"Ano, chci, abys byl zdrav. Pohlédni na oči moje a síla přejde do zraků tvých." V té chvíli muž pocítil úlevu a padl na kolena. "Otři si oči lemem svého šatu."

Muž chvíli hleděl do dálky, vše se zjasňovalo a on, kleče stále na zemi, zvolal: "Ó Pane mocný, ty jsi Svatý Prorok, jakého jsme dosud neznali. Čím se ti mám odvděčit?" a spěšně uvažoval o tom, že Ježíši věnuje zlatý řetěz, jež hodlal výhodně prodat.

"Není mě potřebí zlata. Raduj se ze svého uzdravení a to bude pro mne odměna nejmilejší."

Muž se vzdaloval ustrašen, poněvadž zjistil, že jeho myšlenky byly poznány, jakoby o nich promluvil.

Poté přicházeli další a další. Někteří kašlali krev, jiní měli zanícené vředy a ještě jiní opadané nehty, které popraskaly horkem a suchem.

Ježíš se dotýkal bolavých míst a ona se zacelovala. Promlouval nečetná slova, která působila jako balzám na duši. Byla už půlnoc, když odcházel unaven, podpírán Abšalomem a Nikodémem, do stanu, aby si odpočinul. Připravili mu nápoj z mléka, medu a nějaké posilující byliny. Vděčně přijímal jejich pozornost a když uléhal ke spánku, jeho slova modlitby zněla:

"Hospodine, Bože věčný - děkuji ti za zázraky, které jsi dnes učinil skrze mne, jenž jsem nehodný tvé svaté pozornosti. Jsem ti vděčen za den dnešní a prosím tě, zachovej mne i pro den zítřejší. Amen."

Ráno pak nastalo plné zvednutého písku, vanul silný vítr, prudký, dotírající, v němž se lidé plahočili za svými povinnostmi. Zvířata vstávala, neklidně hýkala, nedbajíce na uklidňující hlasy lidí.

"Jen aby nepřišla bouře!" zvolal někdo.

"Ráno nebývá. To jen ten vítr."

"Uklidněte toho velblouda nebo se začnou plašit i ostatní!"

"No tak - hodný, hodný - no lehni - nic se ti nestane."

Zvíře zahýkalo a cukalo se na provaze. Ježíš slyšel vzrušené hlasy. Také do stanu nahlédl Abšalom a když viděl, že je vzhůru, vešel. "Necht' je požehnán

tvůj den, Svatý Proroku." pozdravil a hluboce se uklonil.

"I tvůj, Abšalome."

"Dorkas už nese vodu na tvé svaté ruce a obličej, který je dosud unaven. Mnoho zázraků bylo tebou v noci učiněno. Všichni o tom hovořili, když jsi odešel. Vrátil jsem se tam."

"Ne já, nikoliv mé ruce, ale Hospodin učinil zázraky a uzdravil choré z oné karavany. Tak je tomu, Abšalome."

"Svatý Proroku! Víím, co činíš. Říkej si co chceš, já..."

"Abšalome, Abšalome! Upřímnost je tvá nejhezčí vlastnost."

"Nehněvej se, prosím, Svatý Proroku. Chtěl jsem říci..."

"Vím, co jsi chtěl říci. Nevyskytovalo se u tebe slovo klam - pokud jde o mne?" Ježíš se usmíval. "Ne, neklamuj tě, Abšalome. Hospodin činí zázraky skrze mne."

"Ano, Svatý Proroku. Víím, že je tomu tak. - Už přišel Dorkas. Pospěš si, Dorkasi! Loudáš se jako velbloud. Umyj Svatému Proroku ruce a nohy! A na obličej běž nahřát roušku. Kam letíš? Namočenou roušku!"

Příštího dne se všichni loučili, velká karavana odcházela do Damašku, zatímco malá do Nisibisu. Pro všechny to znamenalo dalekou cestu, jenže malou karavanu čekalo další a další putování, aby dosáhli země, která nekamenuje proroky, aniž popravuje kazatele hovořící k lidu.

Šli prašnou, kamenitou cestou, kde leželo tolik oblázků, že nebylo možné šlápnout mimo ně a chodidla se zraňovala do krve. Málokdo vlastnil obuv, a ten si ji šetřil do města, kde nechtěl působit jako žebrák. Do Nisibisu zbývalo ještě několik dnů cesty. Zatím došli k Eufratu.

Všichni okřáli, radovali se, zvířata dychtivě pila vodu, chlapci se koupali. Brod byl nedaleko, dosti hluboký, ale všichni jej zdolali. Teprve na druhém břehu odpočívali.

Ježíš se vzdálil tábora jako vždy, aby se na chvíli oddal rozjímání. Ale nejprve se objevili myšlenky o svobodě a volnosti v širé krajině, ať už je jakákoliv - pustá či žírná.

Volná krajina nesevřená stěnami domů, nekladoucí nástrahy v podobě zloby, falše, licoměrných úsměvů, skrývajících škleb. A rostliny - jakékoliv- užitečné i plané - ty nejsou plny úkladů, neboť jestliže pálí žahavka, je to její úděl. Pakliže květ voní líbezně, nevychloubá se, nýbrž plní úkol daný mu Hospodinem. A létá-li motýl, udivující svou krásou, neví, že je obdivován, ale raduje se prostě ze života, což je dáno veškerému tvorů na zemi.

Avšak člověk se žene za čímsi, po čemsi touží, neví však, co by to mělo být - prostě prahne po tom a onom, co vlastní druzí, jakoby všichni měli mít vše stejné. Bože - říkají - tomu a onomu jsi dal plný stůl pokrmů a lahůdek - proč já mám stůl chudý, skromný? Sešli mi to, co má soused, učiň zázrak, abych i já mohl hodovat !"

Tu by Hospodin odpověděl: Což jsi slepý a hluchý, že nevidíš, že země veškerá je stolem prostřeným? Nebaž po lahodných pokrmech, ale naslouchej a dívej se. A máš-li k jídlu suchý chléb a vodu, postačí tobě, neboť lahůdky sytí spíše oči, nikoliv útroby, které se jim leckdy brání.

Hle, zda není země veškerá stolem prostřeným?

A tu se z hloubi duše začala dobývat myšlenka, vyjevující pravdu o celém pokolení lidském a podle této myšlenky by mělo být zatraceno a zničeno, neboť neváží si darů od Hospodina seslaných.

Ničí prostřený stůl válkami, spory, nenávisť a hříchy - jež jsou krádež, zabití, rouhání. Ve válkách pak jsou zasypávány prameny vody životodárné, dobytek pobíjen pro potravu supů a lidé drásáni kopími, meči, noži , takže z nich není než zkrvavená hlína, které se zachytí kopřivy a blín a jedovatá kulčiba svými kořeny. Pro takové jednání by lidstvo mělo být zatraceno.

Ježíš nechal myšlenky plynout , jak se jim zachtělo. Šel vedle zvířete, moudře zpomalivšího krok a hledícího na něj úkosem. Zahýkalo.

Ale já se dopouštím hříchu největšího svou úvahou o zatracení lidstva - Bože věčný! Odpusť mi pro milosrdenství své, aniž bys trestal pokolení lidské pro činnost jeho, neboť jsi mu dal svobodnou vůli a cokoliv činí nepravého, proti němu se obrátí, nyní či později. Přál bych si slitování a spravedlnost pro všechny, ale oni ji nechtějí a dopouštějí se křivd, aby sami sobě činili radost.

Zahleděl se do nesmírné dálky, snad pouze do krajiny, či také do vzdálenosti věků a nepotěšil se tím pohledem, nýbrž zarmoutil, neboť věky byly naplněny boji a na vzdáleném horizontu pochodovalo vojsko.

Velký kus cesty za brodem pojednou Maria matka zpozorovala krvavé skvrny ve stopách svého syna. Polekala se, její duše se schoulila, srdce sevřelo.

Vyslala za ním Ráchel. Ta přiběhla, poklonila se hluboce a řekla: "Posílá mě Svatá Paní, abych Svatému Kazateli vyřídila její slova."

"Povídej Ráchel, jaká jsou to slova?"

"Ve tvých stopách, Svatý Kazateli, zůstávají krvavé skvrny."

Ježíš stanul a obrátil se. Viděl ona znamení bolesti, jak se táhnou do dálky, tkví na kamení a písku, nevsakují - a tu se z jeho duše vynořila myšlenka, kterou chtěl sdělit s přítelem Nikodémem. Poslal Ráchel zpět se vzkazem, že zranění

nebolí a bude ošetřeno u nejbližšího pramene.

Potom nařídil Dorkasovi, aby přivedl Nikodéma. Ten přiběhl s úsměvem a ochotou, neboť jednak byl poctěn tím, že jej k sobě zve Svatý prorok, jednak se těšil na rozhovor s přítelem.

"Zavolal jsem tě, Nikodéme, poněvadž ti hodlám svěřit, co bych nikomu neřekl." A odmlčel se, hleděl do dálky krajiny i věků, jež čekaly kdesi v nekonečnu, či v propasti času, až nadejde jejich doba. Nikodém tiše čekal. "Promluv, můj příteli." dodal ještě Ježíš.

"Neodvažuj se hovořit, jestliže ty chceš vyřknout slova, jimž mám naslouchat."

"Pohleď Nikodéme, ohlédni se a viz mé stopy."

"Ach - Hospodine - Bože věčný! Tvůj syn - neboť všichni jsme tvoji synové - tvůj syn krvácí z ran, utrpených na Golgotě - a to už je tak dávno! Svatý Proroku, můj bratrský příteli, musíš si odpočinout. Ošetřím tě. Hned zastavím karavanu" horlil, a tebe potom poveze zvíře. Nemůžeš..." volal na honáky velbloudů, jimž se neustále říkalo ti tři noví.

"O to nejde, Nikodéme. Zranění se zacelí samo." Nikodém lomil rukama. Chci ti svěřit, že v mých stopách bude nesmírné množství krve, kterou budou lidé prolévat ve jménu mém, jež by je mělo vést ke vzájemné lásce, nikoliv k nenávisti. Ano - budu-li v paměti po celé věky, potřísni mou památku krev."

"Svatý Proroku! Jsi žalující a žalostné je tvoje drahé srdce, které je přece naplněno láskou, mírností a odpuštěním!

"Ale proč? Proč?" navázal Ježíš na svá slova nedbaje řeči Nikodémovy, "Proč se budou zabíjet? Nechci to přece! Ani si nepřeji, aby pro mne, jenž potom už budu pouhé jméno, nenáviděli ty, kteří mne nebudou znát. To je ta stopa, Nikodéme? Z lásky a porozumění vznikne krvavá stopa, potoky krve, řeka zkrvavená? Podivné jsou Boží úradky a my jim nikdy neporozumíme."

"Můj bratrský příteli, Svatý Proroku, tys vyvolen a povolán k tomu, abys Božím úradkům porozuměl a také se to děje. Bůh dal člověku svobodnou vůli a on jí zneužívá, jako jí bude zneužívat po všechny věky."

"Zneužívá jí ke zlu!"

"Ano. A to právě tě rmoutí, nedokážeš pochopit člověka - ba i celé minulé a budoucí lidstvo z té horší stránky. Říkáš ve svém jasnozření, že se budou zabíjet ve tvém svatém jménu. Ale snad je tomu tak, že oni musí mít příčinu a důvod, pro něž by válčili. Bez bojů se neobejdou."

"Máš pravdu, Nikodéme. Jednou dobývají území, kterého je přece dostatek, ale

oni baží právě po tom cizím. Jindy poklady. A nyní...se budou bít o mne, který si přeje, aby se všichni smířili."

"To se nikdy nestane."

"Krvavá stopa za mým životem, snažením, prací..." Ježíš pokrýl tvář rukama, slzy se objevily jako krůpěje křišťálu a on vzlykl. Vzpamatoval se však, hodlaje pokračovat v cestě.

Karavana stanula. Nikodém usadil Ježíše na kámen a vtom už přiběhli Dorkas a Šibolet, nalili vodu do kamenné nádoby a omývali Ježíšovy zraněné nohy. Přiblížila se Maria matka. Se strachem pohlédla zpět na tu řadu krvavých stop, které zvolna mizely, vysychaly, měnily se v šedé, nezřetelné skvrny.

"To nic není, maminko." řekl Ježíš. "Jen se otevřely staré rány."

"Zvíře tě ponese, synáčku. Nejsi dosud zcela zdrav, ani po tak dlouhé době. Cesta je příliš drsná pro tvé tak surově poraněné nohy."

"Vše se opět zahojí, maminko. Buď klidná. Můžeme pokračovat v cestě."

"Svatý Proroku," řekl Šibolet a hluboce se uklonil, "krvácení ustalo jako zázrakem. Ovineme ti nohy plátnem a vezmeš si sandály."

"Nemohu mít obuv, když druzí jsou bosí."

"Jenomže druzí neměli nohy probity hřebem!" zlostně zvolal Abšalom a v těch slovech bylo napomenutí, jakoby hovořil s dítětem."

"Abšalome, Abšalome !"

"Promiň mi, Svatý Proroku, ale říkám jen pravdu."

"Amen." dodal Ježíš a povstal. Při prvních krocích jej Nikodém s Abšalomem podpírali, potom však se napřímil, jeho chůze zjistila, zpevnila se - a tu se opět změnil v tu vysokou, krásnou postavu, vedoucí karavanu k cíli.

„Co myslíš, rabbi Nikodéme,“ šeptem pronesl Abšalom, „měl Svatý Prorok vidění?“

„Měl. Daleko do budoucích věků. Řekl, že v jeho jménu se bude prolévat krev.“

„Lidé se perou o všechno. A když není o co, tak si něco vymyslí.“

V té chvíli se Ježíš obrátil a zahrozil žertem Abšalomovi, jenž se schoval za Nikodéma.

Nyní šla karavana polopustou krajinou, kde rostly keříky trávy ostré a hořké, ale také dřeviny s krátkými větvemi, na nichž tkvěly žahavé ostny. Objevilo se území hadů, jak řekli chlapi, kteří se jich báli a téměř se zdráhali pokračovat v cestě. Ježíš však sebral těch deset či čtrnáct hadů s růžky na hlavách a odnesl je stranou, kde je položil. Nikodém vykročil za ním se sekerou v ruce, ale na

jeho pokyn se vrátil. Růžkatí hadi lezli spokojeně dál a dál, až zmizeli z dohledu.

Tři noví – jak se jim stále, říkalo, hleděli na toto dění s obdivem a se strachem, poněvadž věděli, že by se nikde neměli tak dobře jako u Svatého Proroka, kdyby se něco stalo. Byli toho názoru, že nejlepší had je bez hlavy a ochotně by je rozsekali na kusy.

„On je opravdu svatý muž,“ řekl jeden z nich.

„Že se nebojí!“

„Když je svatý, tak by mu jed neublížil.“

„Viděli jste ty probité nohy?“

„Toho jsou schopni jedině Římané.“

„Jen aby neonemocněl...“

„Doufejme. Musíme se modlit k jeho Bohu.“

„Myslíš, že to pomůže?“

„To je jisté. Jeho Bůh ho bude chránit – ne?“

Cesta nyní ubíhala zvolna. Ne že by zvířata šla pomalu, ale krajina byla tak rovná, pustá, bez pahorků, že se zdála nekonečná. Ani obzor neměl ohraničení. Ale Hedvábná cesta tudy zřetelně vedla, takže si byli jisti, že jdou správně. Také hvězdy ukazovaly směr, a když jedné noci zazářil úplněk, objevila se nezřetelná fata morgana města Nisibisu. Karavana se zastavila.

Všichni uchváceně hleděli na ten stříbrný obrys, vznášející se vysoko nad horizontem a vysílající záblesky do temna oblohy. Luna však zastřela obraz jakoby nadechnutým závojem, ztrácel se, mizel – až zůstala noc s hvězdami, svítícími tak nízko, že Dorkas vztáhl ruku, aby si jednu vzal. Šibolet se zasmál.

Ale Maria matka, sestoupivši ze zvířecího hřbetu, přišla k Synovi.

„Pamatuješ, Synáčku na putování z Egypta?“

„Ano, maminko. Tehdy také... jsem viděl město – ale to bylo za dne.“

„Jeruzalém. Takových přeludů se ve slunci vyskytuje mnoho, ale nic neznamenají. Dnes však...“

„Světlo měsíce vykouzilo zázračné vidění.“

„Řekneš, že jsem pověřčivá, považuji to však za dobrou předzvěst, za příznivé znamení. Měsíc má v sobě mnoho kouzla. Například jeho světlo pohltí všechny barvy, takže se zdají být namodralé.“ pokračovala, „Nebo – když Měsíci nastavíš tvář, zdá se, že jeho světlo studí. Ale světlo je přece způsobeno

plamenem, takže není možné, aby studilo.“ mluvila o

Měsíci, poněvadž ji okouzloval, takže měla pocit, že žije ve zcela jiném světě, a to jí poskytovalo alespoň na chvíli zapomnění na všechny strasti života, které jí bylo zakusit.

„Snad se vyskytuje i studený plamen, který se nepálí. Neznáme tajemství vesmíru, jenž je bez konce – nekonečný...“ Ježíš se zamyslel nad svými posledními slovy, snažil se obsáhnout jejich význam, jeho duše se nořila dál a dál do prostoru, hvězdy planuly zcela nablízku, rozžhavené jazyky šlehalo do temnoty, kterou však neosvětlily – ale blížily se k němu, všude hořela obrovská slunce, až se stalo, že jeden z plamenů jej dosáhl. Tu pokryl oči rukou, chtěl vykřiknout, mlčel však, navracel se sám k sobě, uvědomil si, že vede karavanu a vedle něho jde jeho matka.

„Musíš zase nasednout na zvíře, maminko. Jakmile přejdeme tuto navýšeninu, odpočineme si, utáboříme se – ano?“

„Ano Synáčku. Studený plamen...“ opakovala nedůvěřivě.

Ráchel přiběhla, objala Svatou Paní kolem ramen a pozorně ji vedla k frkajícimu a hýkajícimu velbloudovi. Jakmile je spatřil, zastavil se a poklekl, aby Maria matka mohla vystoupit nahoru.

Vše bylo nyní v pořádku a Ráchel se mohla dál škádlit a honit s Dorkasem a Šiboletem.

Světlo měsíce se dotýkalo Ježíšova čela, zahánělo přetrvávající výheň šlehnuvších plamenů hvězd, které už byly opět vzdáleny, maličké body na obloze.

Uvažoval o svém vidění a náhle z mysli vyplynul poznatek, jakého se dosud nikdo nedobral.

Slunce rozhozená rukou Hospodinovou do nekonečného prostoru vesmírné propasti. Ano – propast je to, neboť leží-li člověk za noci na chladnoucí zemi a hledí do temnot, zdá se mu, že se dívá dolů, že může spadnout, odpoutat se, padat a padat do nekonečna. Lépe je zavřít oči a naslouchat, jak hvězdy zpívají.

V tom okamžiku skutečně uslyšel onen překrásný chorál jako už několikrát, srdce se uklidnilo, chladivý vánek dotkl se čela, měsíční paprsek je políbil, ale ten polibek nebyl chladný, měl v sobě zárodek tepla, jakého je zapotřebí po velkém vypětí a námaze.

Zdálky dolétl jakýsi neurčitý zvuk, chorál utichl. Zvuk se blížil a nyní už bylo zřejmé, že jsou to kopyta koně, bijící do kamenité půdy.

Vojsko je přece daleko – uvažoval Ježíš a hodlal zastavit karavanu, aby zjistil, co se děje. Nebylo toho však zapotřebí, neboť kůň byl na dohled. Běžel, neměl sedlo, ani postroj, spěchal k lidem vystrašen patrně nocí a samotou a stanul přímo u Ježíše. Karavana ustala v pochodu.

„Copak tady děláš tak sám?“ kůň tiše ržál a lísal se k němu, „Jistě má žízeň, dejte mu napít.“

„Utekl od vojska.“ řekl Nikodém, „Co když ho budou hledat?“

Otázka zůstala bez odpovědi. Ozval se Abšalom.

„Kde by ho hledali! Pro jednoho koně se nebudou zdržovat ve válčení, i když je vzácný. Jednou jsem slyšel od vojáka vyprávění o válce.

Centurio jezdil kolem setniny a řval: Koně nezabíjejte! Jen lidi – slyšeli jste? Koně nikdy!“

„Abšalome!“ zvolal Ježíš.

„Ale on ti tak řekl, Svatý Proroku!“

Ježíš už neodpověděl, ujal se řemení velblouda, karavana vykročila. Brzy se ocitli na planině, kde hodlali tábořit. Kůň šel pokojně vedle svého nového pána.

„Ó Bože věčný,“ modlil se Ježíš před ulehnutím, „nevím, co jsi mě dnes zjevil, jaký byl tvůj úmysl, ale děkuji ti za poznání, které snad pochopím později. Jsou hvězdy slunce? Vzdálená tak, že se mění v jiskru? Dosud to nikdo neví, pokládají je za drahokamy. Věděl jsem už dříve, že jsou to planoucí ohně, ale neznal jsem jejich velikost. Je plná děsu a budí hrůzu. Dej Bože věčný, abych pochopil veškeré tajemství, která mně svěříš. Spánek podobá se smrti. Duše se vzdaluje. Dej prosím, aby pro tu chvíli spočinula ve tvé laskavé dlani. Amen.“

V příštích dnech se už blížili k městu. Poznali to podle ptáků, přeletujících nad nimi ve velkých kruzích, poněvadž ti se drží v blízkosti lidských obydlí, kde vždy najdou nějakou potravu.

„Do města je asi dva dny cesty,“ řekl Ježíš Nikodémovi, „soudím, že bych měl vyslat posla, který by oznámil náš příchod. Mám koně, takže by tam dojel před námi.“

„To je správné.“ potvrdil Nikodém, „Ale kdo pojede? Jde o to, aby věc vyřídil v pořádku a patřičně.“

„Já bych jel.“ přispíšil si Abšalom a už si představoval, jak vše zařídí, aby Svatý Prorok byl spokojen.

Ježíš se na něho podíval zkoumavým pohledem, ale Abšalom se tvářil zcela věcně a nevinně. Po chvíli promluvil, poněvadž už to mlčení nemohl snášet.

„Vyřídil bych všechno ke tvé spokojenosti, Svatý Proroku. Jistě bych nic nepopletl.“

„Co všechno? Co míníš tím slovem?“

„Já – vlastně nic. Užil jsem toho výrazu, abych dal najevo, že jsem si vědom odpovědnosti svého poslání.“

„Abšalome! Nepřeji si nic, nežli vyříditi králi, že jsem na cestě a že se moje karavana blíží. – Nevím, zda už je zdrav...“

„Kdepak, Svatý Proroku! Tvůj učedník Tomáš přece nemá zázračnou moc! Jistě ho léčí a jistě to k ničemu nevede. Budeš asi nucen učinit zázrak!“

„Pamatuj, Abšalome, že neříkáme všechno, co nám napadne. Ale ty jsi upřímný. Nedopust', aby ti tvá upřímnost způsobila nesnáze.“ Ježíš se usmál a dodal, „Jeď tedy a promluv s králem.“

Nyní novic Abšalom ujížděl krajinou mezi skalami. Kůň byl velmi poslušný a vytrvalý. Blížili se k městu.

Zřetelně bylo vidět hradby a dokonce hlídky, přecházející nahoře od jedné strážní věže ke druhé. Občas vítr přinesl zvuk trubky a bubnu – někde cvičil vojenský útvar. Když Abšalom

zastavil koně, přilétl k němu zpěv z chrámu. Byl to krásný nápěv, hlasy se proplétaly mezi sebou – jiné, hluboké jakoby celou melodii podpíraly mohutným sloupovím. Uchváceně naslouchal, ačkoliv tóny mu byly naprosto cizí – vzdálené – jako celý tento kraj. Znovu zněla píseň, provázena údery na gongy různé velikosti a odrážela se v několikeré ozvěně ode skal. Bylo však třeba dojet do města.

U otevřené brány strážé netečně hleděly do kraje, pár venkovanů šlo s nůšemi zeleniny dovnitř. Mladá selka se nevázaně smála hrubému žertu. Abšalom zastavil koně. Žoldněř přistoupil.

„Kupec?“ řekl stroze.

„Ne. Vyslanec Svatého proroka, který přichází s průvodem z Damašku. Mám oznámit králi jeho příchod. Je očekáván.“ Abšalom byl pyšný na to, jak se uvedl.

„Tak to je jiná. Prosím vejdi. Po této ulici se dostaneš přímo ke královskému paláci.“ a máchl rukou.

Široká cesta, vroubená keři a pěknými domy, zřetelně ukazovala, že Nisibis je bohaté město, spořádané a bez dluhů. Lidé pěkně, ba honosně oděni. Děti se zastříženými vlasy.

Abšalom se chvíli obdivoval městu, jaké dosud neviděl. Damašek se svými

křivolakými uličkami se pojednou vytratil z paměti a on si přál, aby Svatý Prorok ukončil svou cestu a setrval zde, kde přece může počítat s královskou přízní a těžit z ní.

Ihned se však za své myšlenky pokáral. Což Mistr je schopen z něčeho mít prospěch? I kdyby nabízel – odmítne a bude dále ve své chudobě – bohat svobodou a nezatíženou duší.

Královský palác jej ochromil nádherou. Byl okamžitě přijat samotným panovníkem, jenž odkázal jakési slyšení, aby se věnoval Abšalomovi.

„Svatý Prorok že je na cestě? Jsem šťasten. Vždyť se ho nemohu dočkat!“

„Ano, mocný králi. Už je nablízku. Mám se otázat na tvé zdraví.“

„Zlepšilo se, ale ne mnoho. Myslím, že teprve Svatý Prorok mne uzdraví. Jeho učedník není k tomu jistě docela způsobilý. Tím jej nechci znevažovat - prostě musí se ještě mnoho učit.“

„Uzdravíš se, mocný králi, až přijde Svatý Prorok.“ řekl Abšalom, ale pomyslí si, že z krále táhne pálenka na sto honů, takže si napořád ničí zdraví.

Promluvil: „Bylo by vhodné, mocný králi, abys připravil slavnostní uvítání.“

„Jistě, jistě,“ horlivě odpověděl král, „všechny fontány budou v provozu. Je na ně úchvatný pohled. Napájí je voda z říčky a čerpadla ji vracejí do toku, takže nepřijde nazmar.“

V tom zaslechli zvuk trubky, oznamující, že do města vchází karavana. Král uhodil paličkou do gongu. Přiběhli otroci a vrhli se čelem k zemi před jeho majestátem.

„Rychle! Svatý Prorok už je na cestě! Palácové schodiště musí být pokryto květinami. Po každé straně cesty k paláci nechť stojí padesát žoldnů! Koberce! Praporce! Korouhve! Kuchyně musí přichystat nejlepší pokrmy a sladkosti. Kde je princezna?“

Vstoupila do síně. Za rok poněkud vyrostla, její tvářička dostala zamyšlený výraz, oči hleděly moudře a vyspěle.

„Šubarit!“ zvolal panovník, „Svatý Prorok se blíží, vstoupil do města! Uvítáš jej. Mluvila jsi s ním už přece.“

„To je dávno, královský otče.“

„Tehdy se líbil – ne?“

„Ano. Uvítám jej, přeješ – li si to. Ale mnoho té řečtiny neumím.“

„Nebude ti to zazlívát. Zavolej otrokyně, aby tě oblékly. Musíš být co nejhonosnější.“

„On to nemá rád.“

„To se ti jen zdá.“

„Sám byl prostě oděn. V bílém rouchu přepásaném řemínkem.“

„Možná, že tam chodí muži bez ozdob. Ale ty se nastroj.“

„Ano – královský otče.“ princezna odběhla. Pojednou nebyla tak sebejistá, jak ji vychovávali. Bála se, že Svatý prorok pozná všechny její drobné prohřešky, sestávající z malých lží, uzmutí zralých plodů z královské tabule a záliby běhat bosa po zahradě, což jí samozřejmě bylo zapovězeno. Přestala však na to myslet, neboť přiběhly otrokyně s oděvy, zlatými čelenkami a šňůrami perel. Hleděla rozpačitě na veškerou nádheru – potom se rozhodla.

Oblékly ji podle jejího přání. Bílé, volné roucho s rukávy dlouhými po zem, vpředu pouze po zápěstí, přepásané zlatým řetízkem a na hlavu si dala zelený věneček, který otrokyně spěšně upletly. Učesaly její krásné, dlouhé vlasy a byla připravena.

Karavana se blížila. Bubny a trubky zněly, vojáci se rychle řadili podél cesty od brány do zahrad až po schodiště. Abšalom vyjel na koni vstříc příchozím. Na prostranství se potkali.

„Svatý Proroku!“ zvolal, „Vše je zařízeno. Král tě očekává.“

„Abšalome! Co znamená veškerý ten ruch a rozruch? Když jsme odpočívali nedaleko, vládl ve městě klid.“

„Tvé roucho je naprosto neposkvrněné, Svatý Proroku! A jak máš krásně upravené vlasy! Nyní odevzdám koně třeba Kumánovi a doprovodím tě ke králi.“

„Neodpovídáš, na co jsem se tázal, Abšalome!“

„On ... já jsem ... Svatý Proroku ... řekl jsem ... domníval jsem se ... ano ... poradil jsem králi, aby tě důstojně uvítal.“

„Půjdeme tedy. Abšalome! Kdy se ty naučíš umírněnosti?“

„Oni... já jsem jen ... chtěl jsem ti učinit radost ... a ty se hněváš?“

„Promluvíme si později.“

Vešli branou do honosných zahrad. Žoldnéři uhodili kopími a štíty, ozvaly se trubky, bubny vířily, ptáci se s křikem rozlétali ze stromů. Chvílemi vítr přinášel akordy strunných nástrojů, na něž hráli otroci ve velké hodovní síni. Ježíš viděl schodiště pokryté květy a nahoře zlatem zářící trůn, kde seděl král, jenž nyní povstal. Jeho šat překonával veškeré představy o nádheře a honosnosti.

Vtom po schodišti seběhla postavička v bílém a vrhla se k nohám Svatého Proroka. Ježíš lehce zvedl princeznu a usmívaje se, laskavě promluvil řecky:

„Jak jsi vyrostla, dítě. Uvedeš mne ke svému otci?“ rozuměla, povolala však pokynem ruky otroka, který měl tlumočit.

„Kyrie,“ odpověděla – dále jí však chyběla slova, mluvila tedy svou řečí, „Ne ty k němu, Svatý Proroku, ale on k tobě musí přijít, poněvadž není svatějšího muže nad tebe.“

Tlumočník s radostí přeložil, co řekla. Král musí sejít dolů – myslil si – jen ať sleví ze své vznešenosti. Ostatně, kdo je vznešenější, nežli tento muž ze vzdálené země? A poslal nahoru svého pomocníka vyřídit vzkaz. Bylo zřejmé, že král zrozpačitel. Ježíš čekal. Malí otroci se ujali královy vlečky a zvolna s ním sestupovali po schodišti.

Princezna Šubarit stála vedle Ježíše – drobná, štíhlá, nadšeně na něho pohlížela ze strany a čekala, že k ní promluví. Věděl o tom.

„Jsi hodná, Šubarit.“ řekl jen, ale jí to znělo jako nejnádhernější hudba.

Král na pátém schodu svlékl svrchní drahocenný plášť, jenž byl těžký zlatem. Na desátém schodu odhodil oděv bez rukávů, ale sahající až k zemi, na němž se blýskaly a světlem zachvívaly drahokamy. Sestoupil potom spěšně, oděn pouze hedvábným rudým šatem až dolů a uchvácen Ježíšovým majestátem, klesl k zemi, dotýkaje se čelem dlažby.

„Svatý Proroku.“ hlesl jen.

Ježíš jej lehce pozvedl, ujal za ruku, levicí vzal malou dlaň princeznu a takto společně vystupovali nahoru. Byla to povznášející, úchvatná podívaná, vojáci provolávali – ať žije svatý muž – neboť jim lichotilo, že jde právě o muže, tedy jednoho z nich, a nikoliv o ženu, o nichž jaksi matně tušili, že bývají svaté. A když se panovník obrátil a zvolal, že plášť i šat je jejich, nebral jásos konce.

Potom se však ocitli o samotě. Stáli proti sobě – král a Ježíš a panovník uhýbal očima na všechny strany.

„Králi, můj bratře,“ promluvil Svatý Prorok, „po celou dobu, kdy tě můj učedník léčil, jsi lhal.“ tlumočník s rozkoší překládal, „Lhal jsi nejen jemu, ale i sobě, jakoby lež mohla napravit nebo zastřít nesprávné jednání. Sebe jsi obelhával, jako to činí žáci ve škole, když nadělají chyby v psaní, a potom je stejným inkoustem opraví, předstírajíce, že tam nebyly. Ó králi! Takovému krásnému městu vládneš a dovolíš červu zkázy, aby na tobě hlodal. Kterak se mají tvé útroby uzdravit, jsouce neustále otravovány jedem?“

„Já jsem ... Svatý Proroku ... jak jsi poznal ... vždyť jsem žvýkal mátu ...“

„Celé tvé tělo je nasáklé tím jedem. Ale ode dneška se změníš.“

„Ano – slibuji ...“

„Nevěřím tvému slibu, jsi příliš sláb, abys jej dodržel. Změníš se!“ Ježíš přistoupil lehce se dotkl jeho čela. Tehdy král pocítil podivnou závrať, zdál se být vzdálen, domníval se, že mu oči přestaly sloužit a ocitl se kdesi, kde nikdy nebyl.

Myslel, že se táže sám sebe, co se to s ním děje, ale v pravdě rozprávěl se svou duší, což dosud nikdy nezažil.

„Co ti napovídá tvá duše?“ slyšel Ježíšův hlas jakoby z dálky.

„Říká něco, čemu nerozumím,“ odpověděl, „Mám být hodný ke své bytosti. Co to znamená, Svatý Proroku?“

„Znamená to, že tvé tělo, dané ti bohem, ničíš požívačností a nemírností v pití a jídle. Znamená to, že holduješ všem dostižitelným neřestem včetně žvýkání omamných bylin. Nyní však toho na mé přání zanecháš – nikoliv ze své slabé vůle. Změníš se a budeš zdrav.“ Opět se dotkl jeho čela, „Jdi do samoty a rozjímej, aniž bys dával směr myšlenkám. Samy tě dovedou k cíli, jenž je žádoucí.“ odmlčel se a najednou tu král byl sám, nevěděl, kdy Svatý Prorok odešel, ani tlumočníka neviděl odcházet, byl sám se svými úvahami, a nepřicházely myšlenky lehké.

Večer pak se konala nádherná, pestrá hostina, přišli kejklíři a hudebnice – princezna Šubarit dlela vedle Svatého Proroka, naslouchala každému jeho slovu, snažila se porozumět a pojednou věděla i ve svých dětských létech, že toto je vyvrcholení jejího života, že něco podobného už ji nikdy nepotká, že bude vzpomínat navždycky.

Oddaným pohledem svých temných očí jakoby někoho připomínala – někoho z dávné doby, která není než prelud a matný obraz. Ježíš se lehce, neznatelně usmál. Ach ano – Maria Magdaléna hledívala tak oddaně a naslouchala pečlivě všem jeho větám. Připomněl si ji, avšak ihned měl na mysli Lazara, přítele mladých let a Martu, starostlivou, pečlivou, milující jej Láskou největší.

Halas a hudba v hodovní síni přerušily jeho myšlenky a on pojednou věděl, že se k nim už nevrátí, neboť cesta, kterou napříště podstoupí, bude zcela vyčerpávající ducha i tělo. Za jaký čas dojde cíle a jak bude přijat? – Vstal ze svého místa, podal ruku princezně a ona jej poslušně následovala. Prošli kolem dlouhé tabule až na její konec, kde seděla Maria matka s královskými favoritkami. Na misce ze stříbra měla hrozny a chléb. Usmála se na něho.

„Maminko, přivedl jsem ti ukázat princeznu Šubarit. Vyrostla od té doby. Je už velká.“

„Hezké děvčátko, nechť jí Hospodin požehná.“ Bylo třeba její slova přeložit do řečtiny. Princezna se zarděla.

„Ne – ty mne požehnej, Svatá Paní.“ a poklekla.

Maria matka se lehce rukou dotkla princezniných vlasů a pronesla modlitbu.

„Požehnej tě Bůh, dítě, vediž tě po cestách radostných, abys nikdy nepoznala slzy zármutku – amen.“

Princezně Šubarit se zdálo, že se vznáší, když se vraceli na svá místa u tabule. Panovník seděl v čele, lehce zamyšlen a pojídal chléb s mlékem, což u něho nebylo zvykem. Ale cítil, jak je mu po té krmi dobře a velebil Svatého Proroka, že mu napravil hlavu – jak se v duchu vyjádřil.

Princeznu záhy odvedly její osobní otrokyně, světla byla zhášena, stolovníci odcházeli. Ježíš byl ubytován vedle královských komnat, ačkoliv se tomu bránil a pokusil se odejít do města za karavanou. Abšalom a Nikodém setrvali s ním, neboť Nikodém se o něho neustále bál, nevěřil celé té královské nádheře, a králi už vůbec ne, ačkoliv zase spoléhal na to, že Svatý Prorok má na něho nesmírný vliv. A potom – král přece neví, že jsou na útěku! Ano – je nutno si přiznat pravdu. Jsou na útěku!

A uvažoval o tom, zda i Ježíš to chápe takto. Nikdy se nezmínil, že by se bál dlouhých rukou Říma – on však se nebojí – ale jistě ví, co by se mohlo stát, kdyby jej dostihli. O této věci měli brzy hovořit, o čem Nikodém nemohl mít zatím ani zdání. Abšalom se tímto vůbec nezabýval.

Ježíš tiše pozoroval oblohu z okna svého nádherného pokoje, nořil se v myšlenkách do nekonečna, přál si uslyšet zpěv zářících hvězd, ale dojmy z celého dne přehlušovaly vše ostatní a dosud jakoby zněla břeskná hudba z hodovního sálu. Ponenáhlu se vše uklidňovalo, palác se ukládal k spánku. Noc zářila hvězdami, jež jako živé ohně dotýkaly se jeho čela, očí, skrání a on snil o tom, že v těch dálavách je klid a mír, nikdo se tam nesváří, ani nestrojí úklady, jimž není možno uniknout. Jaký chlad musí panovat v prostoru mezi hvězdami! Jaký blahodárný, uklidňující chlad, tolik potřebný pro žhoucí čelo a oči!

Vtom se na chodbě ozvaly hlasy. Stáli tam ovšem dva žoldnéři na stráži, ale ti se mezi sebou bavili tiše, poněvadž měli zakázáno Mistra rušit. Teď se k nim přidal třetí šepot, který se brzy změnil v hlasité věty, vojáci mu popuzeně odpovídali, on však se nehodlal nechat odbýt.

„Musím s Mistrem hovořit.“ bylo slyšet.

„Měj rozum! Král zakázal...“

„Král tady není. On by mne jistě přijal. On...“

Dveře se otevřely a žoldnéři ustrnule hleděli na vysokou postavu v bílém šatě, která ozářená světlem z místnosti, působila jako zjevení.

„Vejdi.“ řekl Ježíš prostě a pokynul rukou, „Co tě ke mně přivedlo? Potřebuješ pomoc?“

Žoldněř klesl na kolena.

„Svatý Proroku,“ promluvil špatnou latinou, „Hned jsem tě poznal. Ano – jsi to ty.“

„Poznal? Odkud mne znáš?“

„Z Jeruzaléma, Svatý Proroku.“

„Tam jsem znal mnoho lidí, ale tvou tvář si nepamatuji. Povstaň a přece usedni.“

„Nemohu – nesmím sedět ve tvé vznešené přítomnosti, aniž bych to neudělal. Poznal jsem tě, ale kdybys věděl, kde jsme se potkali, proklel bys mne.“

„Nikdy nepoužívej těchto slov. Kletba je strašná věc, nehodná člověka.“

„Odpusť, Svatý Proroku.“

„Setkali jsme se na Golgotě? Nebo přímo v paláci Pontia Piláta?“

„Ano.“ voják váhal, potom šeptem dodal, „Bičoval jsem tě.“ a sklonil hlavu.

Všechny rány na těle jakoby se obnovily a prýštila z nich krev. Ježíš ustoupil o krok a když se pečlivěji podíval na žoldněřovu tvář, zjistil, že kdesi hluboko v paměti setrvala jeho podoba – ovšem – byl to jeden z těch dvou, kteří nešetřili silou při švihání flagellem. Vnímal, jak mu krev stéká po těle a na chvílku si byl jist, že se u jeho nohou rozlévá kaluž, rudá jako znamení smrti. Zmocnila se ho slabost, ale nemohl si dovolit klesnout na sedátko před tímto mužem, který patrně touží, aby mu bylo prominuto. Proč ne? Je tomu dávno!

„A potom?“ otázal se.

„Nechtěl jsem už být v Jeruzalémě. Připadalo mně nesprávné a surové, že tě ukřižovali, ačkoliv nejsem žádná citlivka. Odešel jsem a teď jsem ve službě krále z Nisibisu. Ten sice válčí, ale nepopravuje nevinné.“

„Hleď – všechny rány se už zhojily. I ta na duši – jestliže mně rozumíš.“

„Rozumím, Svatý proroku. Duše se těžko hojí. Mám k tobě prosbu. Abys mně alespoň trochu oplatil mou tehdejší surovost, dej mi políček. Uhoď mne pořádně, ty to dokážeš, jsi tak urostlý.“ a díval se na Ježíše téměř prosebně. Ten se nepatrně usmál, spíše jen očima. Vztáhl ruku a lehce se dotkl žoldněřovy tváře.

„To je moje odplata.“ řekl jen.

V té chvíli voják padl na kolena, pokryl tvář rukama, vzlykl několikrát, nebyl schopen promluvit, ale přece jen se opanoval a vyřkl ze srdce vytrysklá slova modlitby:

„Bohové germánští, bohové římské a všichni ostatní, zachovejte tohoto svatého muže po dlouhá léta. Také jeho Bůh, který se jmenuje Hospodin, ať ho zachová.“

„Myslíš, Svatý Proroku, že mne bohové slyšeli?“

„Jestliže modlitba vychází ze srdce...“

„A tvůj Bůh – jmenuje se Hospodin – že ano? Tvůj Bůh mne také slyšel?“

„Jistěže slyšel. Pomodli se k němu, máš-li nějakou touhu, či přání a on ti je splní.“

„Chtěl bych se vrátit do Germánie. Mám tam rodiče, ale nevím, zdali ještě žijí.“

Ježíš se zamyslel. Vracel se v duchu do Jeruzaléma, potom putoval dále, viděl hluboké lesy, jezera, cizí kraje, velké řeky a nakonec malý domek s doškovou střechou.

„Ano.“ řekl čekajícímu žoldnéři, „Tví rodiče jsou naživu a čekají tě. Pospěš si. Za dva roky můžeš být doma.“

Oné noci Ježíš nespál, nýbrž odešel do zahrad obklopujících královské sídlo – odešel bez ohledu na to, že ho třeba bude hledat Abšalom a vyděšený Nikodém. Stráž u jeho dveří ani nehlesla, neboť byl dán příkaz podržet se všem přáním Svatého Proroka. – Nyní procházel tiše a osaměle mezi kvetoucími keři a nepatrně zvučícími fontánami. Vzduch se ochladil, bylo příjemně a hvězdy vysílaly své paprsky k malé, osaměle putující zemi, která je vděčně přijímala.

Chorál se neozval, snadže vesmír odpočíval, nebo nechtěl rušit přemýšlejšího, který se nořil do vlastní duše, do vlastního srdce a svého bytí. Ony myšlenky nebyly příznivé, nýbrž hořké, jak je může plodit lidská osamělost a vědomí, že je člověk nenáviděn.

Ano – jsem nenáviděn mnohými – a ti, již mne milují, jsou skrovného počtu, v jejich duších sídlí strach, který se v nich usídlil tehdy dávno. Jak si počínat, kdyby se děj opakoval?

Tu se z hloubí duše vynořil hlas, varující před podobnými úvahami, neboť je známkou slabosti tázat se, co by se stalo, kdyby ... kdyby ...kdyby ...

Odpusť mi, Bože mé zakolísání a dej, ať jsem pevný v myšlenkách i činech. V tomto městě je množství starých, jejich jediným východiskem z všelikých

nesnázi je smrt. Dáš – li mně moc, uzdravím je, avšak nesmí se o tom dozvědět mnozí – zejména ti, kteří na mne nevraží. Jsou také – závidějící cokoliv, co člověk zná, umí, ovládá. Jsou tací, a nechápou, že nemohou být všichni stejní.

Budu léčit a uzdravovat podle tvé svaté vůle, neboť si mne k tomu povolal a určil a já tě budu vždy poslušen – po celou dobu svého žití.

Vtom se ozval onen hvězdný chorál, zněl ze všech stran a zdálo se, že hvězdy se zachvívají, aby vydaly tón, který jim přináleží.

Ježíše až zamrazilo při tom doteku božství, obsaženého v nekonečnu, hlásilo se, blížilo, až se jej dotýkalo a působilo, že v duši vznikl pocit nesmírného štěstí, ale také odvahy, odhodlání a touhy po životě.

Vzpomněl si, ale bez jakékoliv hořkosti nebo pocitu křivdy, že takto – avšak s beznadějí v duši – toužil po životě tehdy při procesu, odsouzení a bičování. Chtěl žít, přestože trpěl nelidsky a připadal si opuštěn Bohem. I tehdy toužil nezemřít, když měl pocit, že mu tíha rve útroby a ony klesají bolestně k zemi. Vzpomněl si nyní, že jeho poslední myšlenka náležela životu a první po probuzení rovněž, doplněná záchvěvem radostného poznání, že dýchá, vnímá cosi nejasného, nějaké dění. Potom teprve se dostavila vděčná modlitba v podobě dvou slov: Můj Bože! – než vědomí znovu podlehlo mdlobě.

Nyní pak cítil povinnost poděkovat Hospodinu za sílu jíž byl této noci naplněn, za schopnosti, kterých znovu nabyl a o nichž věděl, že pouze spaly, ujařmeny posledními zážitky při bolestném prožívání křivd, nepravd, útlaku, posměchu. Zahleděl se do dálek a hloubek noční oblohy, jež na východě již začínala blednout a slova, která vyřkl, byla slyšena Nejvyšším se zalíbením. Potom už nikdy nezakolísal, nepochyboval, nevnímal bezpráví, jehož se lidé vždy a na každém dopouštějí – ale žil nade vším tím pošetilým děním s pocitem, že duše je všechno a tělo dostala pouze k tomu, aby se mohla projevit. Promluvil tiše:

„Hospodine, Bože věčný, přijmi moje díky za život, který mně byl vrácen, za chléb, jež mně poskytuješ, za vodu zázračnou, což vše potřebuje mé tělo. Děkuji ti za duši silnou, a odolnou, která nadále nebude kolísat, ohromena bezohledností ostatních, ale usmířena laskavostí těch, kteří jsou mně nakloněni. Dej, ať tvá ruka dotkne se mého čela, které není nadále bolící, ale odevzdané – mého srdce náležejícího tobě a mé duše, jež je součástí tebe. Prosím tě, dej mi znamení, že má slova byla přijata, sebou, jenž jsi věčný. Amen.“

V tom okamžiku spatřil blížící se světélko, domníval se, že je to hvězda. Zmenšovala se však, až v podobě nepatrné jiskérky dotkla se jeho čela, do něhož se vnořila, rozsvítivši v duši nekonečnou lásku ke všem bez rozdílu,

shovívavost, milosrdenství a také soucit s lidmi nevraživými, kteří mají duši ubohou a srdce jako puklou nádobu, z níž prchla voda životodárná.

Ubíral se potom do paláce, vzdálen všeho dění, soustředěn pouze na kouzlo této noci a na sílu, jež se mu dostalo. Shledával, že již není otřesen minulými ději, ale posílněn pro život další, ať bude jakýkoliv, třeba i pln úskalí a kamenů překážejících v cestě, nebo štírů kladoucích nástrahy v podobě jedů. To vše má jediný význam, jen jediný je nutné: žít duší, nikoliv tělem.

Jakmile vstoupil do velké chodby, vyběhl mu v ústrety vyděšený Nikodém. Chvěl se mu hlas, když promluvil. Hodlal vybuchnout, měl v zásobě množství napomínavých slov, uvědomil si však závčas, že přece nesmí Svatého Proroka vypeskovat.

„Nikodéme, řekl Ježíš, „čekal jsi na mne?“

„Ach, bratrský příteli, Svatý Proroku, probděl jsem celou noc hledaje tě. Kde jsi dlel, že tě nebylo možné najít?“ a hleděl na něho poněkud vzhůru polekanými zraky.

„Neboj se o mne, příteli. Bůh je se mnou. Ale – abys byl uklidněn – bloudil jsem v zahradách, kde mne kryla noc a kolébal vánek.“

„Není nebezpečné být v noci sám v zahradách? Jsou sice hlídány, zdi mají vysoké – ale nemůžeš důvěřovat všem lidem. Jsou mezi nimi zlí a slyšel jsem už od služebnictva, že chodí krást vzácné květiny.“

„Uklidni se, Nikodéme, jsem doma, nic se nepříhodilo, nadále se to už nestane.“ usmál se. Tu chodbou přišel či přiběhl Abšalom.

„Svatý Proroku!“ zvolal a chtěl Ježíše uchopit za paži, včas si to však rozmyslil. Ježíš jej vzal za vztaženou ruku.

„Právě se zpovídám Nikodémovi, kde jsem byl v noci. Tobě se svěřím rovněž. Byl jsem v královských zahradách.“

„Svatý Proroku! To není rozumné! Je to pošetilé! Pojď do své komnaty, musíš si odpočinout. Dám ti posilující čaj a chléb s medem.

Takový nerozum! Vždyť noc je chladná a ty onemocníš!“ vešli do místnosti. Abšalom doslova hudroval dále, „Kdybys onemocněl, ocitli bychom se v nesnázích, protože bez tvého vedení všechno nestojí za nic!“

„Počkej, Abšalome, řekl jsi, že jsem nerozumný?“

„Toseví!“

„Abšalome! Jak to mluvíš se Svatým Prorokem?“ křikl Nikodém.

„Jak zaslouží!“ ostře odpověděl novic. Zarazil se. Vzápětí klesl na zemi a

objímaje svaté Ježíšovy nohy, dal se do pláče.

„Abšalome, Abšalome! Tvá upřímnost! Ale mám tě rád. Jiní však by ti mohli takové jednání zazlívát.“

„Na jiných mně nezáleží! Jenom na tobě, Svatý Proroku. Urazil jsem tě. Nehněvej se prosím. Už nikdy ...“

„Ale ano – buď ke mně upřímný, poněvadž tím jsi přímý k sobě a tvá duše nezná přetvářku. Je málo takových.“

Mezitím Nikodém odběhl, aby přinesl chléb, med a vonný čaj z bylin, které pro Mistra sám sbíral. Abšalom nyní sklesle seděl na zemi, a neodvažoval se ani pohnout.

„Povstaň,“ řekl Ježíš laskavě, „nemusíš se stydět, ani obávat, že ti budu tvá slova zazlívát. Vstaň!“ a lehce jej zvedl, jakoby zvedal malé dítě, „Posaď se přece.“

„Je mi vždycky podivně, mám-li usednout ve tvé přítomnosti – zvláště když jsme spolu sami.“

„O tom neuvažuj. Chci ti svěřit, co se mně v zahradě přihodilo a zanechalo stopu v mé duši, mysli a srdci. Jestliže jsi upřímný ke mně, oplatím ti stejným.“

„Když jsem tě spatřil, Svatý Proroku, s úžasem jsem pozoroval něco – jakoby tvé svaté čelo zářilo.“

„To právě ti hodlám svěřit. Hleděl jsem na hvězdy, když jsem zpozoroval, že se jedna z nich blíží. Přestože – kdyby to bylo možné – měla zvětšovat – byla menší a menší, až se přiblížila v podobě jiskřičky, která se dotkla mého čela, zmizela v něm a mne zaplavil dosud neznámý pocit štěstí, lásky a souznění s vesmírem, jenž je posvátný. To jsem ti chtěl říci, Abšalome, příteli.“

„Ó svatý proroku! Duch Boží sestoupil k tobě a tys jeho vyvoleným synem.“ Abšalom znovu poklekl, „Kterak nyní mám s tebou hovořit? Bojím se, abych skrze tebe neurazil, nepopudil Hospodina, jenž o tebe bude pečovat po celý tvůj život. Ale budu ti sloužit, jako bych před sebou měl dítě. Promluvil:

„Bude smlouva mezi námi, Abšalome, že nikdy před nikým nepromluvíš o tom, co jsem ti svěřil, poněvadž lidé jsou nechápající a posměvační tam, kde nerozumí.“

„Oni si myslí, Svatý Proroku, že co nechápou, nemůže být.“

Brzy se v Nisibisu roznesla pověst o Svatém Kazateli, který má božskou moc, koná zázraky, uzdravuje choré, ať je nemoc jakákoliv, nechce žádnou odměnu, je soucitný s těmi nejchudšími, nečiní žádné rozdíly mezi lidmi. Mluví s

každým, dokonce se ženami, což někteří začali opatrně odsuzovat, řkouce o nich, že jsou nečisté a nadto výplodem ďablovým.

„Zdali není ďablovo dílo nevěstinec na Šikmé ulici?“ horlil jeden.

„Nevšímej si toho!“

„Nech ho! Vábí ho krásné ženštiny, ale nemá peníze!“

„Mimoto má doma ženu a šest dětí!“

Zatím se hovořilo jen takto nezávazně mezi muži, kteří neměli nic na práci a posedávali kolem kašny na prostranství porostlém travou. Nikodém však zaslechl některá slova, nezmínil se však o nich, ale začal ponenáhlu připravovat další cestu, které prozatím nedával jméno útěk. Doma se snažil chovat klidně, a nejednat přímo s Mistrem, poněvadž ten by všechno poznal.

Když pak bylo vyhlášeno, že Svatý Prorok vyjde z města, kde bude léčit choré, shromáždil se dav ubožáků – chromých, nevidoucích, neslyšících, obsypaných vředy i takých, jimž už z očí lezli červi. Malomocní stáli opodál, neboť ani ti největší chudáci nedovolili, aby se k nim přiblížili.

Posléze chlapec, hlídající na nároží, zvolal:

„Svatý Prorok už přichází!“

V té chvíli poklekli, kdo toho byli schopni. Ježíš vstoupil mezi nemocné, oděn bílým, neposkvrněným šatem, přepásaným úzkým řemínkem.

Zdalo se, že kolem něho plane téměř neviditelná záře. Přehlédl dav a promluvil:

„Všichni budete uzdraveni ve jménu Boha věčného. Nikoliv já, nýbrž on činí zázraky skrze mne, Modlete se k němu, vzývejte jej a bude vám dáno vše, o co prosíte.“ vztáhl nad ně ruce a požehnal jim.

Jeden z mužů, jenž se belhal, po kolenou, se osmělil:

„Kterého Boha máme vzývat, Pane? Je jich mnoho.“

„Ano – kterého?“ volali někteří, „Abychom snad neprosili toho nepravého!“

Ježíš zvedl ruku. Dav se utišil.

„Toliko jediný jest Bůh, ať jej vzýváte jakkoliv. Budete-li se modlit s hlubokou vírou, vaše vzývání dospěje k němu, jenž je věčný... Ty, který chodíš po kolenou, nemaje vládu v nohou, podej mi ruku!“

Muž bázně vztáhl pravici, kterou Ježíš uchopil.

„Vstaň!“ řekl jen a maličko jej pozvedl.

Muž se nejistě postavil. Stál chvíli, potom se osmělil a udělal krok. Chtěl se dát

na útěk, ale Mistr jej pokynem ruky zadržel.

„Proč běžíš pryč?“ otázal se.

„Abys Pane, Svatý Proroku, nepojal jiný úmysl. Mohl bys usoudit jinak a rozmyslet si to.“

Ježíš se lehce usmál. Chodil potom v davu, dotýkal se nevidoucích očí a ony prozřely, sáhl a rty němého a on promluvil, říkal ochrnutým a chromým – neboj se a vstaň – a oni chodili – ležícího ubožáka stíženého znečitlivěním, vyzval, aby se nejprve posadil, potom jej lehce zvedl a on začal chodit, smál se, prozpěvoval, radoval se.

K malomocným se dostal nakonec. Byli čtyři a s obavou hleděli na krásný zjev, který se k nim blížil. Chvíli věřili, že se uzdraví, a potom zase pochybovali, poněvadž znali zákeřnost a úpornost své nemoci.

Stál nyní před nimi.

„Nepřibližuj se Svatý Proroku!“ zvolala žena se zachváceným již obličejem, „Jsme nečistí! Bylo by škoda tvé krásy.“

„Ano – ano,“ přidal se muž, „vidíš – nemáme s sebou zvonky, abychom už zdaleka upozornili na svou nečistotu.“

Ježíš přistoupil až k nim, dotýkal se jich, rány se zacelovaly, ruce se měnily, čelo ženy se zajizvilo.

Vaše nemoc zmizela z vůle Hospodinovy. Vejděte klidně mezi ostatní. Vizte, jak se radují. Taková radost přináleží i vám.“ a opustil je, aniž by jim dal příležitost promluvit.

Prostranství se prázdnilo, snášel se večer, přišel biřic a zatkl pochodeň do svěráku na stěně. Šířila trochu světla, které však nemohlo zaplašit noční temnotu.

Ježíš se vracel unaven, ale s duší naplněnou radostí a uspokojením. Toto bylo jeho poslání, to byla cesta, kterou si určil tehdy dávno ve Šrínagaru, kdy vnikal do tajemství vědění ... Nikodém s Abšalomem spěchali mu vstříc. Avšak on zahlédl osamocenou postavu, krčící se za kamenem u vchodu domu. Šel k ní. Byla to žena, či spíše dívka.

„Kdo jsi? Nepřišla jsi mezi ostatní ... jsi nemocná?“

Vzhlédla jaksi stranou, jakoby nemohla napřímít hlavu.

„Ach Mistře, Svatý Proroku, viděla jsem, jak všechny uzdravuješ, ale bála jsem se tě prosit, abys neřekl, že jsem ješitná. U mne to není nemoc. Jsem hrbatá.“

„Což jsi nikdy netoužila být krásná? Neboj se mne – hledíš tak ustrašeně –

budeš rovná – přímá – i tvá duše – tvé srdce se napřímí, a nebude již tolik pokory v tobě – pokory, jež se podobá zotročení. Podej mi ruku.“

Bázkivě vztáhla pravici s pokrivenými prsty. Jakmile se dotkla Ježíšových rukou, pocítila nesmírnou odhodlanost, takže ji na okamžik napadlo, že se snad narovná.

„Vstaň!“

Její postoj byl ubohý. Nohy skrčené, ramena se téměř dotýkala kolen a hlava visela kosmo na krátké šiji.

„Pravím tobě, narovnej se, buď přímá, tvé tělo Hospodin promění v krásnou postavu panny. Více se napřím! Zvedni hlavu!“

Držel ji stále za ruku a ona se narovnávala, tělo ji poslouchalo, nevěděla, co se děje, ani jak se to přihodilo, ale pojednou tu stála přímá, štíhlá dívka s vlasy bohatými a rukama ušlechtilýma. Usmívala se a plakala zároveň.

„Svatý Proroku!“ hesla jen a poklekla před ním, sklánějíc čelo k zemi.

„Buď šťastna.“ odpověděl, „Jdi domů.“ a díval se za ní, jak odchází ztepilá, urostlá.

Unaven se obrátil. Abšalom a Nikodém jej ujali za paže a pozorně vedli do paláce. Byli ohromeni a okouzleni.

Nastala noc. Nepadlo ani slovo.

XXXXXXXX

Záludné město Nisibis

Krčma U puklého džbánu byla toho dne nabitá. Krčmář s krčmářkou si mnuli ruce radostí a roznášeli víno i pálenku podle přání hostů. Sešlo se jich tolik na pozvání tkalce Izmira, který slíbil zaplatit za všechny, a to i co snědí, nejen co bude vypito. Ten ubohý muž se hodlal proslavit, být vážen, mít úctu všech a počínat si jako filozof či advokát, jejichž přednes mnohdy slyšel na náměstí, aniž ovšem pochopil jediné slovo.

„Co vlastně chystá – ten podělaný tkadleček, jemuž v chalupě táhne jako na horách a dveře by vypadly, kdyby je nepodepíral žebříkem!?“ promluvil jeden z mužů.

„Stal se mu zázrak – to nevíte?“ ozval se jiný, „Znáte přece jeho dceru Alid ...“
„Je hrbatá chudák. Sotva se plazí po zemi.“

„To byste hleděli, jak se změnila.“

„Nepovídej!“

„Jsme sousedé, takže ji vidím každou chvíli. To je vám teď holka! Panna jako mladý, kvetoucí stromek. Přímá, štíhlá – oči jsem na ní mohl nechat.“

„Myslím, žeš byl opilý!“

„Zdálo se ti to?“

„Cožpak nevíte, že u krále je muž, kterému říkají Svatý Prorok?“

„Já to vím. A co dál?“

„Před několika dny léčil nemocné. Těch bylo! Říkám vám – zázrak! Všechny uzdravil jen dotekem ruky a pohledem. A ji – tedy dceru Izmira, narovnal tak, že jí mnohá může závidět.“

„Myslíte, že ten muž je svatý?“

„To dá rozum. Žádný obyčejný člověk by to nedokázal.“

„Já jsem tam poslal bratra, který trpí na bolesti v zádech, že ani chodit nemohl – ani ležet – jen skučel. A teď je úplně zdravý a prý půjde do světa s některou karavanou!“

„Svatý muž! Svatý Prorok! Budme mu vděční. A nic za to nežádá. Víte, co chce každý ranhojič? Nejraději by dostal stádo zlatých prasat.“

Všichni se dlouho smáli, jen Izmir nerudně zíral kolem sebe a když se poněkud utišili, vstal a zařval:

„Už toho vašeho tlachání mám po krk!“

„Neblázní, Izmir! Bavíme se – tak co? Ostatně pozval jsi nás, tak teď mlč!“

„Nepozval jsem vás, abych mlčel, nýbrž abych promluvil a řekl vám, že jste hloupí blázní a naletíte na všechno!“

„Tak počkat, počkat! Na co jsme naletěli? Řekl bys nám?“

„Na toho vašeho svatého muže.“ ucedil opovržlivě.

Mlčeli. Byli překvapeni. Tkadlec Izmir vyskočil na stůl.

„Sousedé, copak jste slepí? Máme ve městě ďábla, kterého král přechovává v paláci!“

„Nežvaň. Jsi ožralý!“

„Sundejte ho!“

„Copak nevidíte, vy blázní, že je to prachobyčejný čaroděj, který svou moc získal po nějaké smlouvě s čertem? Nevidíte to? Satan je v něm usazen a předvádí své umění!“

„Plácáš! Jakýpak čaroděj? Vždyť je to hodný člověk! Kolika lidem pomohl! To přece musí každý ocenit!“

„A i kdyby čaroval, bylo by to čarování příjemné!“

„Zaslepení!“ řval znovu Izmir, „Ti uzdravení brzy zase onemocní!“

„Vždyť pomohl tvé dceři Alid. Je z ní pěkná panna!“

„Dílo ďáblovo!“ ječel Izmir.

„Zavřete mu tu zlolajnou hubu!“

„Má dcera přišla na svět hrbatá, pokroucená. Dobrá – Bůh tomu chtěl. Bůh ji takovou stvořil!“ křičel Izmir.

„Blábolíš! Bůh ji nestvořil hrbatou a nahnutou na jeden bok, na levý ... to jsi udělal ty! Byl jsi ožralý, když ... Alid vznikla!“

„Ne! Bůh si přál, aby byla poznamenaná! Žádný potulný mastičkář, který kdoví odkud přišel, nebude zasahovat do jeho díla!“

„Blázne! Ty snad chceš, aby znovu byla hrbatá!“

„Toseví. Bůh ...“

„Nech boha na pokoji, nebo by si tě mohl všimnout. A to si potom nepřej zažít!“

„Brzy se chytne nějakého kluka!“

„Ahá! Žárlíš! Kamarádi – tady Izmir žárlí na vlastní dceru.“

„On se do ní zamiloval!“

„Nedivte se, když je tak hezká ...“

„Krvesmilstvo se trestá! Dej si pozor, Izmire!“

„Už toho mám dost!“ znovu zařval Izmir, „Nechte planých řečí. Usneseme se na dalším postupu. Zkrátka uděláme plán.“

„Slyšíte ho? Dělej si plán jaký chceš, my se neúčastníme. Ničeho!“

„Potáhneme na královský palác a toho čaroděje zničíme. Vylákáme ho ven a ukamenujeme. Dílo Boží ...“

„Nemluv o díle Božím jedním dechem s vraždou. Chceš Svatého Proroka zabít? To se ti nepovede. Jednak nad ním drží ochrannou ruku panovník, jednak by nás žoldnéři rozsekali, jakmile bychom se přiblížili k paláci. Ne – ne – Izmire, mluvíš pitomosti, v hlavě máš seno, přemýšlíš kolenem. Nikdo vlastně neví, proč se vztekáš.“

„Já to vím.“ ozval se silák zvaný Dubová palice, „sousedé – on je tak neznámý, že to až bolí, ale chce být velký aspoň tím, co udělá. Teď si usmyslil, že porazí Neporazitelného. Ten Svatý Prorok má jméno Ježíš ben Jusuf – nebo také Ježíš Nazorejský. Patří ke slavnému spolku Nazorejských, kteří se zaslíbili Bohu.“

„Prosím tě, Dubová palice, odkud to víš?“

„Mám přece syna, ne? A ten dělá písaře v zásobárnách královského paláce. Tam se leccos dozví.“

„Tak povídej dál. Odkud ten Svatý Prorok přišel?“

„Prý z Damašku nebo z Jeruzaléma. Tam prý kázal a léčil a oni ho vyhnali.“

„Vidíte? Vidíte to?“ Izmir se znovu zasmál, „To by se mu tak líbilo – usadit se u nás, předvádět se s těmi svými kejkly a dělat ze sebe svatého. Tak svatouška – to ještě. To by mu sedělo!“

„Drž hubu!“ ozval se Dubová palice. Uzdravil ti dceru a ty vyvádíš, jako kdyby ji zabil. Poslouchejte dál.“

V krčmě bylo takové ticho, že slyšeli myš, pobíhající v trámové stropu. Krčmářka ochotně dolévala víno, krčmář roznášel čerstvě upečené ryby, které pořádně okořenil, aby se více pilo.

„Jeden voják – teda žoldněř, který tam slouží, poznal toho Ježíše, protože napřed sloužil v Jeruzalémě.“

„Tak povídej dál ...“

„Dál nic nevím. Ale ten žoldněř tvrdil, že Ježíš je svatý muž. A když už to uzná voják, tak to musí být pravda.“

„To teda jistě. A co ještě ví?“

„Musel bych se zeptat syna.“

„Zeptej se. Musí to být zajímavý člověk – ten Ježíš.“

„A já vám říkám, že je to čaroděj spolčený s ďáblem!“ řval Izmir.

Všichni se zvedali. Krčmář se postavil před Izmira.

„Nerozkřikuj se a zaplat!“ řekl a zakoulel očima.

„Já – přece nemám tolik peněz. Já – každý ať si zaplatí za sebe!“

Naštěstí byli všichni opilí, takže se smáli a vytahovali z opasků mince. Ale před krčmou, když se na vzduchu vzpamatovali, vrhli se na Izmira, ztloukli ho a nechali ležet. Za ohlušujícího řevu potom táhli ulicí.

Byla to zase jedna z bezesných nocí – plynoucí, aniž by milosrdný spánek vzal duši do své náruče útěšlivé a hladící. Těžké myšlenky přicházely, setrvaly, nehodlaly odejít. Neměly tvar, ani určitou podobu, již bylo možno vyjádřit slovy, ale tížily, jako balvan ležící na srdci, hrudi – na čele bolícím, jako tehdy při té strašné korunovaci.

Zranění se znovu otvírala, zdála se být skutečná, utrpená včera, nebo dokonce dnešního dne, pálily rozbité ruce, nohy, všechny jizvy způsobené dűtkami – a nebylo útěchy v této noci pusté, kdy se neozval spící pták nesmělým hláskem, kdy utichlo město, takže se krajina podobala poušti, kde odumřel zvuk, zasut pískem vše pohlcujícím.

Kde hledat útěchu, oporu? Ve svém srdci – napovídal hlas duše – v sobě hledej sílu, neboť není kdo by ji poskytl, mimo Boha Věčného. Nikdy člověk, vždyť je sláb. Hledat oporu v Nikodémovi? Sám svádí zápas ve svém nitru – dosud se nevyrovnal s osudovým rozhodnutím, a nikdy se nevyrovná. Abšalom? Je dítě a dítětem zůstane do pozdního věku.

Bolestná noc beze spánku, kdy člověk slábne, Bůh je vzdálen, poněvadž duše není schopna přiblížit se k němu, ztratila sílu věčným zápasem, věčným bezprávím ...

Bezpráví ... to je to slovo, vyjadřující podstatu dnešní neutěšené noci. Bude se opětovně dít bezpráví! Chystá se cosi nepěkného, k čemu není důvod. Ale chce-li kdo, příčinu si najde. A oni chtějí ... kdo? ... ne oni, nýbrž on.

Ježíš se soustředil na jediný bod v mysli. Co bylo tehdy, když na prostranství uzdravoval? Není tomu tak dávno, sotva dvacet dnů. Co se stalo? Z celého tehdejšího děje, jako by vyvstávalo hrozivé přítmí, černý mrak, či obzor zahalený písečnou bouří, ze které šlehají blesky, v níž skučí vítr a před kterou se ukrývá i zmije růžkatá, ten čertík všech pouští.

Uzdravení se odebrali do svých domovů spokojeni. Dívka nesoucí své poznamenání odešla domů jako ztepilá panna. - Zde se v myšlenkách zastavil. Co se děje s onou dcerkou? Ano – byla bita holí. Byla bita! Ale proč? - Vybavilo se slovo on, které se vynořilo již v počátku myšlenek. On! Byla přece téměř dítě, či spíše již panna, takže manželka neměla. Kdo tedy je on? Bratr? Otec? Trestal ji otec? Ano! Za co že ji trestal? Za krásu. Za krásu, kterou získala tím, že se její ubohé tělo narovnal. Avšak jak je to možné, což za to se nenávidí?

Noc postupovala k ránu, když se Ježíš odebral do zahrad. Chladivý vánek se dotkl jeho trpícího čela, pálících očí a podivně ožvlých zranění, která se už tak dlouho neozvala.

Není snad správné a potřebné uzdravovat choré? Vždyť je to dar od Hospodina, jeho zázraky jsou to, uskutečněné skrze Syna člověka. - Stanul a zahleděl se na blednoucí východ, kde se ohlašovalo slunce nesmělým dosud zářením. Zda se děje cosi nekalého – tázal se v duchu, ale odpověď nepřicházela, vesmír mlčel, hlas v duši se neozýval. Snadže všechno je nepříznivé?

„Ó Svatý Proroku!“ volal Abšalom už zdálky, „Hledám tě! Myslil jsem si, že budeš v zahradách.“ a klesl na kolena.

Rozednilo se zatím úplně, takže Ježíš viděl Abšalomův ustrašený obličej, úpěnlivý pohled a chvějící se víčka. Zvedl jej.

„Co se stalo, Abšalome? Něco tě vyděsilo? Dnešní noc nebyla příznivá pro duši.“

„Ach Svatý Proroku! Ve městě je pozdvižení. Jedni tvrdí, že jsi svatý muž – druzí, že jsi čaroděj spolčený s ďáblem. Ta dívka, kterou jsi zázrakem napřímil, dostala doma bití. Její otec tvrdí, že měla zůstat hrbatá, když si to Hospodin přál. Někteří se mu smějí, jiní mu dávají za pravdu. On – její otec – chce se svými přívrženci táhnout ke královskému paláci. Chystá jakési povstání.“

Krveprolití – uvažoval Ježíš – v mých stopách zůstává krev, což si nepřeji. Budou jí spousty – té krve nevinné – a toto je první náznak.

Jestliže ti lidé potáhnou k paláci, žoldnéři je pobijí. Budou pak oběti na obou stranách. Což toto má být moje dílo? Mé poslání? Můj úkol stanovený Bohem Věčným? Jak podivné jsou cesty lidské mysli, která štěstí obrací v neštěstí, lásku ve zlobu, pomoc v ublížení. Kde vzniká takový nesoulad? Ano – člověk má svobodnou vůli, může si vybrat mezi dobrem a zlem – ale proč si obvykle volí zlo?

Těžce se zamyslel. Šel nyní kolem růžových keřů, následován Abšalomem, jenž

se neopovážil rušit. - Proč si vybírá zlo? Tu se ozvalo něco dosud neznámého. Snadže to bylo pozdní poznání, či poznání dávné, zasuté pod nánosem zvrátů a krutostí, které mu bylo zakusit.

Mnohý člověk si vybírá zlo, poněvadž mu dodává pocit síly. Může-li ublížit slabšímu, cítí se nadřazen. Pobije-li nepřátele, je vítězný, oslavován, veleben! Kdo však mluví o vítězech nad nemocemi, chudobou, strádáním? Málokdo. Snad vědci, snad některý mudřec. Ale o usmrcování na poli válečném se zpívají balady a pěvci chodí s nimi po kraji, aby opěvovali hrdiny, kteří jsou tím oslavovanější, čím více nepřátel pobili. Je to hanebný úděl pokolení lidského.

„Svatý Proroku,“ ozval se nesměle Abšalom, „co budeme dělat?“

„Musím opustit Nisibis, to pohostinné místo, kde král je nám nakloněn a nabízí nám pobyt na nekonečnou dobu.“

„Odejít? Což budeme prchat před tím bláznivým otcem, který chce mít dceru hrbatou, postiženou, nevzhlednou? Je to blázen.“

„Sám říkáš, že se mu podařilo získat některé na svou stranu. Musíme vše připravit. Nejprve navštívíme Babylon. Je to město pestré, snášenlivé, kde se nepátrá, kdo je takový či onaký.“

Ježíš zpozoroval, že do zahrad sestupuje král. Vyšel mu vstříc. Panovník se hluboce poklonil vznešené postavě a začal překotně hovořit.

„Slyšel jsi už, Svate Proroku? Ve městě se chystá povstání proti tobě kvůli pošetilému otcovi, který nechce mít dceru zdravou a hezkou. Je to blázen, ale já s ním zatočím!“

„Vím už o všem. I jakési tušení jsem zažil. Abšalom vše vyzvěděl a přiběhl za mnou.“

„Povstání musí být potlačeno v zárodku. Ta čtvrť bude vybita, spálena, srovnána se zemí. Pošlu tam vojenský útvar. Ten už si s těmi hlupáky poradí.“

Ježíš zvedl ruku odmítavým gestem.

„Ne, králi, nebudou zabíjeni lidé pro mé jméno, které má přinášet mír a smíření.“

„Jaképak smíření? Jsou to vlci. Nejraději by tě rozsápali, a to pro nic za nic.“

„Liším se od nich. Nesnášejí to.“ Ježíš promluvil věcně, ale v jeho hlase zazněl tón smutku nad nespravedlností a zlobou zcela bezdůvodnou. Nejsou zlé květiny, stromy, keřoví, jež vydává kořenovou vůni. Poslušně rostou, kvetou, vydávají plody pro člověka i ptáky, slétající se k nim. Neznají závist, svorně žijí vedle sebe. Ale člověk se neustále zabývá úvahami o tom, jak a v čem by

vynikl nad ostatními. Nemůže-li vyniknout ničím, vrhá se na zlo, je dobyvačný, chce, aby se ho druzí obávali – a obvykle se mu to daří.

„Svatý Proroku,“ řekl král, „nic se nezmění. Setrváš u mne a já už si dokáži zjednat pořádek. Také nesmíš být dobrý ke všem bez rozdílu.“

„Ano – ano, králi,“ horlivě se přidal Abšalom, „Svatý Prorok pomáhá všem, i těm, kdož si to nezaslouží.“ a myslil si, že panovník je také jedním z takových, neboť si nemoc přivodil nemírným a nesmírným pitím pálenky. Naštěstí král neuměl sledovat cizí myšlenky, avšak Ježíš ano, a to jej donutilo k úsměvu zcela nepostřehnutelnému. Abšalom si uvědomil své přeřeknutí mysli, ale doufal, že Mistra nerozhněval. Vždyť je to pravda!

„Hleď, králi Nisibisu,“ promluvil Ježíš, „Nelze jinak, než abych odešel. Nermuť se. Vždyť jsme se hodlali odebrat do Šrínagaru, kde jsem nabýval vědomosti. Ale cesta mne zavedla k tobě, který jsi mne přijal pohostinně.“

„Jsem však schopen povstání ...“

„Ne prosím – jak už jsem řekl – nebude prolévána krev pro moje jméno – pokud tomu mohu zabránit.“ usmál se, „Dosud neodcházím ... vše se musí připravit. Nejprve se odebereme navštívit pověstný Babylon, a potom teprve ...“

Zatím se vrátili do paláce, kde byla přichystána snídaně a vyděšený Nikodém pobíhal místnostmi v domnění, že povstalci vtrhli již do bran a začnou zabíjet. Vrhł se před Ježíšem na kolena.

„Ó Mistře, bratrský příteli! Co se děje? Za tvou dobrotu ti lidé chtějí oplácet zlem! Kde je srdce těch pošetilců? Ztvrdlo na kámen! Musíš se bránit! Král tě ochrání. On ...“

„Samozřejmě že Svatého Proroka zaštitím. Pošlu do ulic vojsko!“

„Ano – ano – musí se udělat pořádek!“

Ježíš stál před tím nepatrným hloučkem přátel napřímen, vysoký, krásný v bělostném rouchu a ranní slunce prosvětlovalo jeho zkadeřené vlasy, tvořící slabounkou zář kolem jeho hlavy. Maličké stopy po trnové koruně byly dosud patrné na čele. Promluvil:

„Pošetilí! Neustále opakujete slova o boji proti povstalcům. Vím, že by je král porazil, ale množství krve, která by potřísnila prach země by převyšovalo důležitost sporu.“

„A tys nekrvácel pro nic za nic, Svatý proroku?“ vybuchl Abšalom, jak již bylo jeho zvykem. „Tvá svatá krev nebyla prolita? Tys netrpěl? A proco? Aby se uklidnili křičící, prolhaní členové Sanhedrinu a lůza, která podplacená řvala

jako posedlá? Tys ...“

„Dosti – dosti, Abšalome. Víím, že myslíš dobře vše, cos řekl. Ale pravím vám – nebude prolita kapka krve mne v tomto městě. Buďte klidní. Přijdou-li povstalci, promluvíím s nimi.“

„Ani zdání!“ vykřikl král.

„Ne, Svatý Proroku – oni si nezaslouží jediné tvé slovo a tvého pohledu je pro ně škoda.“ horlil Abšalom.

Ježíš už byl myšlenkami vzdálen města Nisibisu, vše se propadalo do času zašlého, jenž se nevrací, ani neobnovuje ve stejné podobě, leč by připomínal nepříjemné události, zachovávané v paměti do nekonečna. Věděl, že ukřižování bude ve vzpomínce stále tak těžké, jako bylo ve skutečnosti. Připomnělo se vždy, kdykoliv se život současný střídá s žitím budoucím, jež přicházelo nezávaně, nýbrž jako nutnost. Nebude klidu, dokud nedosáhne zaslíbené země Kašmíru, města Šrínagaru, kláštera, školy se svatyní, s mnichy, kteří jej měli tak rádi pro jeho mladistvou moudrost a sklony k askezi a odříkání.

Tato myšlenka se neustále bolestně vracela, neodbytná, drásající jako bodnutí u srdce, žhoucí uhlík v duši, tíha kamene v celé bytosti.

Zastal Marii matku, která chová roční dítě některé ze služek. Tichounce mu pozpěvovala, dítě se smálo, tleskalo, bylo živé. Pohlédla na Syna radostně, ale okamžitě poznala, že se děje něco nepříjemného.

„Synáčku ...“ řekla úzkostně.

„Maminko, chci ti něco povědět.“ vzal od ní dítě, které se k němu okamžitě přivinulo a vrnělo. Přiběhla služka.

„Svatá Paní, jdu si pro dítě ...“ zarazila se a hluboce skloněna omlouvala svůj příchod, „Svatý Proroku, nevěděla jsem ... nechtěla jsem ...“

„Vezmi si dítě. Je hezké a roztomilé. Jsi radostná v srdci?“

Rozpačitě pohlédla na Marii matku, neboť jeho slovům nerozuměla.

„Můj Syn se ptá, zdali máš z dítěte radost.“

„Ó ano, Svatý Proroku, velkou radost mám. Děkuji ti.“ a s klaněním odešla.

„Co se děje, Synáčku? Tvé oči jsou ztemnělé nějakým zármutkem.“

„Ano – maminko – musíme odejít z Nisibisu.“ viděl, jak se zarazila, neklidně pohnula rukama, jež už pozbývaly svou hladkost a zahleděla se na něho zkoumavě.

„Ale proč? Král je ochoten ponechat nás u sebe – jak řekl – věčně.“

„Král ano – ale onehdy – není tomu dávno – jsem uzdravil dívku, která byla hrbatá, pokřivená ... Teď je z ní krásná panna – její otec však s tím nesouhlasí a tvrdí, že Hospodin ji chtěl mít poznamenanou a taková měla zůstat.“

„Je pošetilý. Hospodin si nepřeje nic takového.“

„Ale on chystá přímo útok na královský palác. Král by vyslal vojáky – bylo by krveprolití ...“

„Ne – to přece nedopustíš – vidím, že opravdu musíme odejít. Bude to lepší.“ skončila odevzdaně.

„Maminko, je mně líto, že se mnou zakoušíš takové nesnáze. Kdybys chtěla setrvat zde – tobě by neubližovali ...“

„Ne – jak si můžeš myslit, že bych tě opustila? Hleď – mnozí si tě váží, ctí tě jako světce, padají před tebou na kolena. Ale já jsem tvá matka! Miluji tě láskou zvláštní a nenahraditelnou. Půjdu s tebou kamkoliv! Cesta bude daleká, tak daleká, že nedojdu konce.“

Hleděl na ni užasle, neboť co zde vyslovila, měl v té chvíli na mysli. Ano – Maria matka nedojde konce té cesty do země zaslíbené, do země pěti řek, jež byla zaslíbena kmenům izraelským pradávno. Dodnes znal jména pěti přítoků hlavní řeky, poněvadž učitel byl přísný: Hydaspes, Akelines, Hydraotes, Hytanis, Zadadres.

Nedal na sobě znát, že se zabýval stejnou myšlenkou. Ale Maria matka na něho hleděla zkoumavě a posléze řekla:

„Ty o tom víš, synáčku.“ neznělo to jako dotaz, ani jako výčitka. Těmito slovy byla jen vyjádřena skutečnost nezměnitelná, strohá, které nebylo lze nic namítat, ani ji vyvracet a začít s ujišťováním, že se mýlí. Ujal matku za ruku a lehce na ni přitiskl rty. V tom políbení předával jí veškerou lásku světa, kterou choval v srdci. Nikdy už potom o této věci nemluvili.

Přípravy na odchod započaly velmi brzy. Zatím král, Nikodém i Abšalom pečlivě a důkladně střežili Ježíše, aby nevyšel z paláce, nebo aby dokonce nechtěl kázat lidu, či uzdravovat choré.

Dorkas a Šibolet spávali před jeho prahem a ti, jimž se stále říkalo tři noví, totiž Kumán, Daravuš a Mahda byli vybaveni kopími a sekerami pro případ nebezpečí. Žoldnéři hlídali palácové schodiště, hotovi zabít kohokoliv, kdo by se přiblížil. Avšak zdálo se, že je vše v pořádku.

Zdálo se to do dne, kdy pojednou shromážděný dav, prostě lůza, začal vyvolávat a vykřikovat posměšky na Svatého Proroka, nazývat jej veřejně čarodějem a ohánět se bezúhonností Nisibisu, kteréžto město prý vždycky žilo spořádaně, než přišel on a vnesl rozkol a vzájemnou zášť mezi různé skupiny

obyvatel. Pokřikovali na prostranství, avšak ne přímo před královským palácem, nýbrž za domy, tvořícími sousední ulice. Výrostci začali házet kameny jen tak pro nic za nic – stejně nevěděli, o co jde, poprali se a utekli. Dospělí se jim smáli a vypadalo to, že se toto zbytečné shromáždění nakonec v klidu rozejde.

Vtom se ozvalo jakési neurčité volání, blížilo se, zaznívalo v něm jméno Alid – Alid – přiběhl muž ze sousedství celý zadýchaný a vzrušeně cosi vykládal ochotným posluchačům. Konečně se vydýchal.

„Ona utekla! Alid utekla!“

„Jak utekla?! Za hradby, nebo co – by blábol!“

„Ne – odešla s tou včerejší karavanou! Přidala se k ním!“

„No – to je nadělení!“

„Co se divíš? Vždyť ji ten její podařený otec denně mlátil holí od té doby, kdy se – no – uzdravila.“

„Mlátil ji, až byla samá modřina! To vám potvrdí má žena, která ji natírala hojivou mastí.“

„Dobře že utekla!“

„Hlupáci! Opustila otce, a to je velký hřích!“

„Vždyť s ním nebylo k vydržení!“

„Ale byl to její otec. Úcta k rodičům ...“

„Dej pokoj! Všechno má svá meze.“

„Může ho mít v úctě, i když je daleko z města.“

„Tak s karavanou? Podívejme se!“

„No a co? Jak jinak měla odejít?“

„Měla se vdát.“

„Aby si na sebe upletla další bič – ne?“

„A já vám říkám,“ začal rvát muž v potrhaných šatech, jehož oči zlověstně blýskaly, „já vám říkám, že všemu je vinen ten čaroděj, co ho král přechovává v paláci. Udělal z ní děvku! Protože v takové karavaně se už najde někdo, kdo ji zneuctí! Udělal z ní děvku!“

„Čubku!“ vylétlo z davu.

„Dejte pokoj! On ji přece neposlal z města.“

„Dokud byla hrbatá, pokřivená – byla čistá.“

„vy jste se všichni zbláznili! Copak ženy mají být škaredé, aby oplývaly ctnostmi? Nechte Alid na pokoji! Tkadlec ji vyhnal z domu svou surovostí.“

„A já vám říkám,“ onen muž opět začal rvát, „že ji vyhnal ten falešný prorok, ten čaroděj, který je spolčen s ďáblem a ďábel skrze něho provádí své rejdy. A vy – jestliže se ho zastáváte, jste spolčení s čertem také!“

Po těchto útočných slovech dav poděšeně ztichl. Ozval se nesmělý hlas kdesi uprostřed.

„Ono na tom něco bude.“

„Ale jdi! Ještě jsem neslyšel, že by ďábel někomu pomáhal.“

„To je vedlejší, ale nechceme přece být podezřelí ze spolku s nečítým.“

„To tedy nechceme. Kněží by nás prokleli.“

„Vždyť by nás vyhnali!“

„To nesmíme dopustit.“

„Vyženeme toho falešného proroka!“

„Z brány ho vyženeme v noci. Může bloudit, kudy se mu zachce!“

Dav se pohnul směrem k paláci. Na schodišti stáli žoldnéři.

„My nemáme zbraně!“ volali buřiči a postupovali blíže.

„Proti vám nejdeme!“

„Vydejte nám proroka!“

„Poženeme ho z brány v noci!“

Pojednou nastal klid. Žoldnéři drželi svá kopí napřažena proti zpupnému lidu, který zaváhal.

A tu se na prvním stupni objevil Ježíš, sestupoval dolů, ohromuje svým okouzlejícím zjevem – klidný, ozářený planoucimi pochodněmi – zdál se být bytostí nezemskou, či poslem z jiného světa. Promluvil do nastalého ticha:

„Lidé, bratři, čeho žádáte ode mne?“ a mlčel vyčkávaje.

Dav neodpovídal, ani jediný výkřik pohany se neozval. Žoldnéři pohnuli kopími.

„Potřebuje-li někdo z vás pomoc, necht' vystoupí.“ nikdo se nepohnul.

„Tvá pomoc plodí zlo!“ vykřikl posléze otrhaný muž.

„Jestliže plodí zlo, nenazývej moje činy pomocí, ale ublížením.“

„Nikomu neublížil!“

„Ale má svou moc od ďábla!“

„A já vám pravím, že není ďábla, leč v duši plné zloby, která nepochybuje o správnosti svého počínání, jež osočuje a napadá nevinné. Takové duši chybí síla zabránit zlu v sobě, neboť by ztratila pocit sebevědomí. Ale jaké sebevědomí pro nepravost, kterou páchá? Pravím vám, že je obtížné mít ďábla v duši, jenž ulpí na celé bytosti lidské, na srdci bolícím a na čele zvlhlém potem strachu. Nařkli jste mne, že jsem vyhnal tkadlecovu dceru Alid z města! Ne já – ale vy svou lhostejností k otci, jenž jí ubližoval, jste ji vyhnali. Klik z vás je silných mužů, kteří mohli tomuto počínání zabránit! Ani jeden to nečinil a mnohý pociťoval škodolibou radost!

Obraťte se do svého svědomí, vyzpovídejte se sami sobě a odpusťte si, můžete-li. A pravím vám: blahoslavení mírní, neboť klidu dojdou ve své duši a srdci, jež zazáří svitem hvězd nebeských.“

Než se stačili vzpamatovat, zmizel Ježíš v paláci, pochodně zhasly a na schodišti stáli nehnutě a zlověstně žoldnéři.

Ježíš nyní šel palácem a neodpovídaje Nikodémovi, ani Abšalomovi, cítil, jak se v jeho srdci hromadí smutek – žal se snad slétl ze všech světových stran, pocit bezpráví hrozil zadusit dech, zastavit myšlení, ubít celou bytost, tak dlouho mučenou, aniž by nacházela východisko. Ne – nikdy nenastane klid, pokud lidé nezmoudří a neocení jeden druhého, ale budou na sebe nevrážit z příčin, které jim ani nejsou známé.

Má svobodnou vůli člověk a zneužívá jí. Má dar nejvzácnější, to jest život, ale neváží si ho. Dostal do vínku také úsměv, zamítá jej však, dáváje tváři raději výraz nenávisti. Mnozí jsou plačící a pro ty je třeba útěšlivých slov, přestože ostatní nešetří posměškem, prohlašujíce je za slabochy a rozmazlence.

Ó pokolení lidské, podle obrazu božího stvořené, kdy dojdeš také k jeho moudrosti, která je shovívavá, plná porozumění a odpouštějící, do své projasněné náruče všechny bez rozdílu přijímající. Hříšníci? Skuteční provinilci? Snad jsou trestáni peklem ve vlastní duši. Zabíjející? Vraždící ze ziskuchtivosti? Jak jsou trestáni, jestliže nemají svědomí, které by k nim promlouvalo? Zjev mi, Hospodine, pravdu a já budu spokojen.

Jeho myšlenky ustaly v překotném běhu, do duše se zvolna dostávalo uklidnění, jakoby někdo velmi vzdálený položil žehnající ruku na trpícího člověka. - Pátral nyní v hloubi svého já po toužebné odpovědi.

Přicházela zvolna. Zachycoval ji dychtivě, připraven uchovat v paměti každé slovo.

Tážeš se, jak jsou trestáni provinilí. Říkáš, že nemají svědomí. Ale nevidíš do

jejich posledních okamžiků, kdy se ocitají na rozhraní pozemského a nezemského bytí a života. Tehdy v jediné vteřině vytrpí celé peklo a ona chvíle připadá jim jako věčnost. Chtějí se rychle ocitnout na druhém břehu, na pevnině nebytí, ale ten okamžik trvá a nepřestává. Slyší svůj vlastní pláč – a není, kdo by jim podal roušku k osušení slz. Vnímají bolest, kterou způsobili – třikrát-stokrát hlouběji, až prosí o vysvobození. Toho se jim dostává v zániku, kdy se ocitnou v nenávratnu, přestanou být a vědí, že nejsou.

Posléze, po nekonečném utrpení ustane i toto vědomí a oni se ztratí, jako mizí zrnko prachu. Ale něco přetrvává. Mají pocit, že se vzdalují, neustále vzdalují od zdroje jsoucna, blíží se černé propasti, bez přestání se blíží a nikdy do té hrůzy budící končiny nedospějí, poněvadž musí zakusit všechn strach a bolest, kterou působili za života. Až je konečně pohltí černá propast, jsou nenávratně ztraceni.

Těžce se vzpamatovával z onoho záhadného sdělení, které přijal skrze duši svou, jakoby snil o věcech cizích a neznámých, které jsou člověku nedosažitelné a jeho duchem nepostižitelné. – Trvalo pouze několik vteřin, kdy zřel onu vše pohlcující propast, hrůza z ní vycházející však přetrvávala ještě drahnou dobu v celé jeho bytosti.

Záhada tvoje, ó Bože věčný, je člověku nepostižitelná – vyřkl hlasitě a věděl, že jeho slova znamenají pokoru a odevzdání – že se dostanou až k tomu, jenž je nad námi, nad vesmírem a nad ubohou, nepatrnou Zemí.

V chodbě se ozvaly kroky. Rychle se vzpamatoval a přešel z vidění do skutečného světa. Byl to však pouze žoldnér. Ne – mimo jeho kroky něžně ťukaly dětské krůčky.

Usmál se a otevřel. Princezna Šubarit stála přede dveřmi. Tlumočník se zatím držel v pozadí.

„Šubarit, dítě co mně přinášíš?“ ujal se jí za ruku a usadil na sedátko.

„Kýrie, sy agathós – ho emos adelfós,“ řekla pracnou řečtinou a pokynula tlumočnickovi, aby přistoupil. Ten se hluboce uklonil. Šubarit pokračovala:

„Ano – jsi můj bratr – starší, hodný bratr. Vždycky jsem chtěla mít bratra. Teď jsem ho našla, on mne však chce opustit.“

„Neopouštím tebe, Šubarit – princezno, ale toto město, které už mne nehodlá poskytovat domov.“ Řekl Ježíš a v těch slovech bylo více hořkosti, než by si přál. Ale tomuto nevinnému dítěti nechtěl nic předstírat ani tajit.

„Proč?“ otázala se dětsky, „Proč ti Nisibis nechce poskytnout domov? Uzdravil jsi tolik lidí. Měli by...“ pohlédla na tlumočníka. Sama nedovedla vyjádřit, co pociťovala.

„Měli by být vděční.“ Doplnil napřed v její řeči, potom větu přeložil. Ježíš mlčel.

„Oni na tebe žárí. Ano – žárí. Že umíš něco, co se sami jakživi nenaučí. Uzdravovat choré – to není jen tak. Je k tomu zapotřebí zázraku – že ano?“

„Bůh na nebesích dělá zázraky. Já nikoliv.“

„Ale oni vidí tebe. Boha,“ uklonila se, „toho nevidí. Žárí na tebe. Raději budou nemocní a zmrzačení. Opravdu odejdeš?“

„Opravdu, princezno Šubarit.“

„Je mně to líto, Svatý Proroku. Kdybys tady zůstal. Naučila bych se pořádně řecky, abych s tebou mohla rozmlouvat.“

„To by bylo skutečně hezké.“

„Že? Třeba o květinách – nebo kam teče voda v řece, když pořád teče a teče, a nikdy nekončí.“

„Všechna voda teče do moře.“

„Viděl jsi moře, Svatý Proroku?“

„Ano – tam doma – daleko, kde už domov nemám,“ promluvil upřímně.

„To je mně líto, Kýrie – sótér – tak jsem tě pojmenovala, protože jsi zachránil tolik lidí. Byli by na své nemoci zemřeli.“

Rozhovor s dítětem znamenal povzbuzení v celé té neutěšené době útrap, trvajících už tolik roků. Světlé chvíle, vyskytující se zřídka, zanikaly v temnotách, jenž se neustále připomínaly novými a novými nesnázemi. Nyní však přijde konečně doba, kdy unikne veškerému nedobrému smýšlení o sobě – unikne nenávisti a touze po zničení člověka, jenž se od ostatních liší. Tam daleko už nebude nepřátel a cestou rovněž nikoliv.

Znal tu cestu pojmenovanou Hedvábná, po níž se zvolna pohybovaly karavany, nesoucí zboží. Prošel ji jako velmi mladý, když putoval do kláštera, kde měl nabýt vědomosti, a potom zpět do země svých rodičů, svého národa. Měl dosud v paměti pozoruhodné skály, jednotlivé oázy a místa, kde padlá zvířata byla vydána slunci, aby je strávilo a proměnilo v troud. Nyní, když o tom uvažoval, byl pojednou zproštěn vší zátěže, volná krajina ho lákala, slibovala rozlet a naprosté ustoupení všeho chmurného, co trvalo a přetrvávalo v duši.

Nejprve se však malá karavana vydala do Babylonu.

Vše bylo připraveno na cestu. Zvířata v pořádku, měchy na vodu rovněž. Mírný velbloud měl na hřbetě pohodlné sedadlo, stíněné proti slunci. Na něm

bude cestovat Maria matka, kdežto Ráchel poběží pěšky, jak se chlubila, poněvadž se nechtěla nechat zahanbit Šiboletem a Dorkasem.

Putovali nyní dolů podél bystré říčky, aby se dostali k řece Eufkrat, kde už se jejich cesta setká s Hedvábnou, po níž se dostanou do Babylonu.

Začali potkávat ojedinělé kupce, buď s mezkem, nesoucím náklad, nebo ty zámožnější s jedním či dvěma velbloudy. Zdravení probíhalo srdečně, poněvadž rozlehlá příroda, osamění a starosti stmelovaly člověka s člověkem. Obvykle se posedělo u ohně – a putovalo dále každý za svým cílem.

Město Babylon působilo dojmem ohromujícím, jakoby se zde shromáždili všichni obyvatelé světa. Hradby se tyčily obrovské a nedobytné, strážní věže byly plné žoldnéřů a brány hlídány šikem, ozbrojeným po zuby.

„Pustí nás tam vůbec?“ ustrašeně se tázal Nikodém.

„Nic se neboj.“ odpověděl Abšalom tiše, ale tak, aby to Ježíš slyšel.

Ten se zastavil, oči se smály, hleděl na oba s potěšením, pramenícím z uspokojení. Dosažení cíle jej naplnilo klidem a mírem, dokonce měl radost a nedočkavě zavedl svou malou karavanu k bráně, ozdobené honosně a nákladně. A jako vždy, oslovil jej voják.

„Kupec?“

„Ne – kazatel.“

„Svatý Prorok.“ dodal Abšalom důrazně.

„Kolik velbloudů? Pět? Kazatelů tady máme! Pustte je dovnitř. Nemají zbraně. He! Otevřít druhá vrata!“ a udeřil kopím o štít, když Ježíš procházel kolem něho. Přece jen si nechtěl na sebe svolat hněv bohů, kdyby kazatel byl opravdu svatý.

Vešli branou na prostranství za hradbami. Tam už bylo ruchu a vzruchu, neboť někteří kupci, zejména ti skromnější, prodávající vlastní výrobky, nechtěli či ani nemohli zaplatit místo na tržišti. Městská rada to mlčky trpěla.

Kumán, Daravuš a Mahda, jimž se neustále říkalo ti noví, vyhledali velmi pěkné místo, kde se hradba lomila, takže tam v rohu zřídili přístřešek pro Marii matku, složili vaky a přivázali zvířata. Pod kotlíkem rozdělali malý oheň.

Ježíš přistoupil k matce.

„Maminko, jsi unavená?“

„Ne – ne, synáčku. Trochu si odpočinu a podívám se s Ráchel na zboží těch kupců, co prodávají tady. Do města nepůjdu.“

„Bylo by to pro tebe namáhavé.“

„Zde je skutečné zmatení jazyků.“ Usmála se.

„Jsou tu zastoupeny všechny národy, co jich Země nosí. Zdalipak tomu tak bude vždy?“

„Jistě – pokud zde nenastoupí král, který ty všechny cizozemce vykázal.“

„Jsi moudrá, maminko.“

„Půjdeš-li do města, vezmi s sebou Abšaloma. Nechoď sám.“

„Neboj se, maminko. Vrátním se do setmění.“

Ježíš přešel volné prostranství a ocitl se mezi domy. Byly velmi vysoké, takže v ulicích ležel stín. Ozdobné kachle tvořily obruby kolem vchodů, schodky zdobily mramor a zábradlí mělo zlacené hlavice. Bohaté město.

Jindy šel širokou cestou k chrámu, kterou lemovala kamenná zvířata, vchod tvořily dva obrovské bloky, obkládané majolikovými kachlíky, sestavené do uměleckých obrazů, vše se lesklo na slunci, jakoby to bylo nové, ale Ištařin chrám tu stál od nepaměti a bude stát věčně.

Tak to hlásal nápis na kameni, vyvedený ve třech jazycích, tedy i v řečtině.

Chrámy bohyně Ištař byly známé po celém světě, vyprávěly se úplné zázraky o jeho kráse, přesto však byl překvapen, kdokoliv před ním stanul. I Ježíš nyní hleděl na pestrost barev, lesklou žluť na hřívách zobrazených lvů a temnou modř, jež závodila s modří půlnoční. Cestou nikdo nešel, nebyla doba bohoslužeb, pouze on se blížil k tomu vznošenému, temnému vchodu. Nehodlal vejít, věděl, že některá náboženství zapovídají vstup do chrámu cizincům jiné víry a že tento zákaz je velmi přísný.

Z chrámu se pojednou nesly zvuky gongů. Hodlal již odejít, když za ním doběhl Abšalom s vytřeštěným očima.

„Svatý Proroku! Což nevíš, že stojíš na prokleté půdě zvrhlého náboženství bohyně Ištary, která je hříšná – bůhvíjaká – pro tebe nevhodná?“

„Abšalome! Neuctívám přece jejich bohyni, pouze se dívám na stavbu, která je skutečně nádherná.“

„Je hnusná! Přezdobená, přeplácaná barvami, jakoby to byl obrázek pro děti, a nikoliv chrám, kde se má člověk modlit. Obrazy zvířat! Kdo to kdy slyšel, aby vůbec nějaká mocná bytost byla uctívána zpodoběním lvů, býků a podobných hovad?“

Ježíš se tiše zasmál, což se stávalo zřídka, ujal Abšaloma za paži a vedl jej odsud. Ten se tvářil zaraženě a střežil se pohlédnout na sochy, lemující cestu. Ježíš však si je pečlivě prohlížel, neboť si pamatoval umělecká díla z Egypta. I porovnával je v duchu a usoudil, že obojí jsou krásná, každé svým způsobem.

„Abšalome,“ řekl, „netrucuj a poslechni, co ti řeknu: Ištar má také jméno Inanna, což znamená Paní nebes. Babylon se jmenuje Báb – ili, a to je Brána boží. Není tedy toto město bezbožné a rouhavé, jak jsi snad usoudil, nýbrž zbožné po vlastním způsobu. Jiný projev zbožnosti neznají, nežli ten svůj a my k nim buďmež snášenliví, nehanobme jejich víru, neobracejme se k nim zády, aby se za námi neděly věci nepravé. Neboť kdo nechce vidět, nevidí, kdo nechce slyšet, neslyší a překvapení je potom veliké.

Říká: jak se to a ono mohlo přihodit, a nepřipouští, že se odvracel od skutečnosti a jako hlemýžď zalézal do své ulity. Přijímej skutečnost, jaká je a nechtěj upravovat ji podle svého. Amen.

Abšalom šel mlčky, potom vybuchl.

„Svatý Proroku, při vši úctě k tobě ti musím říci, že jsi příliš mírný a snášenlivý. Nemůžeš přece kdeco přehlížet a omlouvat. Potom si na tebe dovolí každý. Kdybys jim ukázal pádnou pěst ... proklel je ... slíbil jim věčné zatracení...“

„Podobal bych se jim. Ale já se jim nechci a nemohu podobat. Nejsem jako všichni, kteří vyhledávají spory. Abšalome! Abšalome! Necht' zloba nesouží tvou duši, neboť škoda hněvat se v mládí, kdy se máme radovat ze života. Také si uvědom, že sám nic nezměníš. Běh světa je a bude ustálený a půjde svou cestou. Což víš, jak dlouho chrám bohyně Ištary vytrvá? Jednou z něho zůstanou ruiny, poněvadž vše je pomíjející a sláva i věhlas zaniká mnohdy pod náporem dění, které lidé sami přivodí.

Řekl jsi něco – že si na mne každý dovolí. Ale pravím tobě – není umění ani zásluha odporovat zlu stejným zlem – ale je nutné čelit mu nevšímavostí a být mírný a svobodný v duši, která musí zůstat nedotčená. Zlo pomine a duše se pro ně nebude trudit, aniž by se zabývala myšlenkou na odplatu, což by jí ubíralo na síle a měnilo by ji v ubohou třtinu cuchanou větrem. Amen.“

„Mmm ...“ udělal Abšalom.

Ježíš se stranou maličko usmál a dodal:

„Ostatní si povíme doma.“

Doma znamenalo malé stavení, které se podařilo najmout za slušný obnos, protože majiteli zemřeli rodiče a on měl dům jiný.

Abšalom prudce vešel do mistrový jizby, vrhl se na kolena, plakal, prosil, za odpuštění a sliboval, že vícekrát nebude odporovat. Ježíš jej zvedl, srovnal mu pocuchané vlasy a řekl mírně:

„Vidíš, vidíš Abšalome – je ti zapotřebí takového rozrušení? Cením si tvé přímosti a upřímnosti, neboť vím, že mne máš rád. Z toho to vše pramení.“

„Děkuji ti, Svatý Proroku, jsi ke mně tak hodný, že si to ani nezasloužím.“

„Jen se nepodceňuj. To už by nebylo upřímné, poněvadž v duchu se oceňuje každý.“

Abšalom klopil hlavu a mlčel. Potom řekl jakoby prosebně:

„Ale bohyně Ištar není – že?“

„Je – podle představ lidu.“

„Představy nejsou skutečnost.“

„Abšalome!“

„Odpusť, Svatý proroku – když já se nemohu smířit s tím, že někdo neuctívá Hospodina.“

„Neuvažuj o tom. Hospodin strpí, aby se to dělo. Aby uctívali Baal – Zebúba, Marduka – i všechny možné bohy, poněvadž prosby, které k nim vysílají, dostanou se vždy k němu, neboť On je jediný. Teď jdi a uvažuj o všem, co jsem ti dnes řekl.“

Za chvíli přiběhl Šibolet s Dorkasem, přinesli mísu s vlažnou vodou a čisté ovínky, aby ošetřili Ježíšovy nohy.

Šibolet pojednou zvedl hlavu a dívaje se dětsky bezelstně na Mistra, otázal se citlivým hlasem:

„Bolí to ještě, Svatý Proroku?“

Taková otázka Ježíše zaskočila, byl dojat soucitem chlapce, který přece nemusel mít k němu žádný vztah. Přemohl se, ale potom, až byl sám, plakal hořké slzy, skrýváje tvář v rukou. Plakal, neboť míra sebezapření najednou těmi prostými slovy přetekla, jeho zkoušená duše potřebovala úlevu a srdce míru a smíření.

Ó Bože můj, Hospodine zástupů, dej mi sílu, abych dospěl k cíli života, byl uznáván, mohl kázat a uzdravovat bez nebezpečí, že mne označí za čaroděje a ukamenují, neboť takový mají zvyk. Měl bych tě prosit o klid, ale toho se neodvažuji, neboť věřím a vím, že jsem tebou poslán a vyvolen, abych splnil tvůj úradek, jenž mně není znám. Amen.

Chvíli trvalo ticho a duše v klidu odpočívala jako po velké námaze. Potom se objevila záhadná slova, jež zcela nepochopil, ale která jej naplnila smířením.

Teprve věky ukáží, proč jsi byl vyslán mezi národy, proč jsi trpěl a čeho tím bylo dosaženo. Pokoj tvé duši.

Tu vyšel ze stavení, obloha pokryla jej temnou rouškou noci a hvězdy ozvaly jímavým, krásným chorálem. Na okamžik měl pocit naprostého štěstí a

oproštění ode všech nesnází a úkladů, které mu život přinášel – snažil se tuto chvíli zachytit do své duše, do svého srdce, uchovat pro pozdější dobu, aby ji mohl kdokoliv oživit a vyvolat z podvědomí. Temnou oblohou zvolna plula nepatrná oblaka, tvořící bílé skvrny na nekonečné noci. Díval se uchvácen, kterak zastíňují hvězdy a znovu jim dávají vyhlédnout, jakmile je vánek odnesl či rozptýlil.

Plný nadšení se příštího dne odebral do honosného domu Izraelitů, kteří se z různých důvodů vystěhovali z Jeruzaléma. Přijali jej chladně, bez jakékoliv pocty, což se jej nedotklo a zavedli jej do malé zasedací síně. Většinou byli oděni po babylónském způsobu, takže se od nich značně lišil.

„Budte zdraví, bratři moji.“ Oslovil je.

„I ty buď zdrav.“ ale bratrem jej nenazvali, čehož si nevšiml.

„Kde jsou vaše ženy, dcery, sestry?“

„Co by tu dělaly ženské!“ vyprskl mladší člen shromáždění.

„Taceat femina in eclesia!“ zvolal jiný.

„To je římská zásada. Řídíte se římskými zákazy? Vždyť jste od něho tak vzdáleni, že jeho nařízení nemusíte dodržovat.“

„Řím tady neplatí, to je pravda. My však neuznáváme ženu za způsobilou účastnit se shromáždění. Ty ovšem... tys kázal ženám jako mužům. A co z toho pošlo? Jen zlo. Dělal jsi všechno špatně, porušoval Sabbat, bavil se s celníky a Samaritány, omlouval kurtizány a odpouštěl jim jejich prostopášnosti. To jsi dělal!“

„Chtěl jsi spravedlnost pro všechny! Ale to nikdy nebylo, a nebude! Vždycky se najde někdo ukřivděný a potlačený!“

„To by nebylo to nejhorší. Dejme tomu, že chtěl pomoci utlačovaným. Ale nejhorší je, že neproklínal všechny ty cizí bohy a bohyně. Ano – neproklíná je – snáší je!“

„Bratři moji, což jste se proti mně spikli? Jestliže ano – tedy proč? Můžete mně říci, co jsem vám učinil zlého?“

„Zesměšnil jsi nás!“ zaječel muž ve středních letech, „Co bylo napsáno na tvém kříži? Co tam napsal ten pes a syn feny Pontius Pilátus? Napsal tam INRI – Iesus Nazarenus Rex Iudeorum. Král, židů. Ukřižovali nám krále! Ta pohana z nás nikdy nebude smyta.“

„Sami jste chtěli, abych byl popraven. To vy jste křičeli – ukřižuj! Nemohu za to, co Pontius Pilatus napsal.“

Tu vyletěl ze sedadla muž v honosném oděvu babylónském a začal ječet, až se

zalykal.

„Proč se s ním bavíte, bratři!? Což nevidíte, že se nám zjevil, aby nás provokoval?“ a uhodil pěstí do stolku.

Ježíš strnul. Oni jej pokládají za přízrak! Za zjevení! Což mohou být do té míry pošetili? Ne! Musí jim dokázat, že žije, že prošel z Jeruzaléma do Damašku, a potom se vydal na další cestu do Nisibisu a Babylonu!

„Jste zaslepeni.“ Řekl mírně: „Což nevidíte, že jsem to já? Že jsem nezemřel na kříži?“

„Na kříži zemřel každý a ty rovněž!“

„Někteří ukřižovaní otroci přežili!“

„Přirovnává se k otrokům, aby nás ještě více popudil, poněvadž byl nazván králem židovským. Cožpak naším králem je otrok?“

„Převracíte má slova podle svého nerozumného přesvědčení. Pravím vám, že jsem nezemřel, byl vyléčen a nyní stojím před vámi ... Domníval jsem se, že mne přijmete mezi sebe, poněvadž jsme stejného národa synové. Ale znovu vidím, že jsem přišel mezi své a oni mne nepoznali, a co horšího – zapřeli mne. Není blahoslaven ten, kdo vyhledává sváry, ale ten, který v pokoře přijímá dění života, jenž mu byl Hospodinem přiřknut. Nebudu dlouho mezi vámi, neboť mne čeká daleká cesta do země zaslíbené.“

„Co to mluví? Země zaslíbená je přece zemí našich předků, kam přišli z Egypta. Což Mojžíš ...“

„Právě Mojžíš ve své knize říká: Z Edenu vychází řeka, aby zavlažovala zahradu, tj. úrodný kraj. Rozděluje se ve čtyři hlavní toky. Ale tam, kde podle našeho pátrání byl ráj, kam Bůh postavil člověka – tam jsou jen řeky dvě. Eufrad a Tygris. Kdežto daleko na východě je obrovské údolí Panžab, což značí pětiříčí. Tam vysadil Hospodin člověka, tam byla země zaslíbená po odchodu z krajiny Misrajim, tam se měly kmeny izraelské odebrat. Byl-li s nimi Mojžíš po čtyřicet let na poušti, zda by za tu dobu nedokázal dojít až k pětiříčí, kde by našli obživu a domov? Tam se hodlám nyní odebrat.“

„Co nám to zde povídá?“

„Rozptýlení jste po městech všelikých, poněvadž země, kde jste se usídlili, byla obydlena Pelišťany, s nimiž věčně budete svádět boje, neboť vás pokládají za vetřelce. Ale pravím vám, že deset izraelských kmenů se vydalo na další cestu, vedoucí pouštěmi a kraji nehostinnými, až došli do zemí tehdy neobydlených. Tam pak žijí v míru a klidu. I já se vydávám do země Kúš, abych našel domov tam, kde jsme jej měli najít všichni. Ve městě, jež slove Šrínagar jsem studoval vědy východní, tam jsem poznal pravé poslání Syna člověka. Hodlal jsem své

schopnosti uplatnit v Jeruzalémě a byl jsem odmítnut.“

Shromáždění bylo naprosto tiché. Ovšemže někteří znali skutečnosti, které jim nyní Ježíš předložil, nedbali však toho, pohodlně zabydlení, bohatí, spjati už se zemí, kde žili jejich otcové a praotcové – a příliš pohodlni na to, aby hledali skutečnou zemi zaslíbenou. Někteří hodlali Ježíše vykázat z místnosti, ale on už zde nebyl. Odešel tiše za všeobecného úžasu nad jeho řečí.

V temné ulici, kam se dostal, vládlo naprosté ticho. Jen pes, pobíhající bez cíle, přátelsky štěkl a zakňučel.

„Jsi opuštěný? Chceš jít se mnou?“ řekl Ježíš a dotkl se jeho hlavy. Zvíře se přimklo těsně k němu a poslušně ho následovalo. Pojednou se ozvalo:

„Ježíši ben Jusuf! Počkej!“ volal někdo, „Ježíši Nazarénský!“ spěšné kroky se blížily. Starší, vysoký a silný muž stanul pojednou před Mistrem. Pochodeň, zatknutá v držáku, oba osvětlovala komíhavým světlem. Hleděli na sebe.

„Ano – jsi to ty.“ řekl muž, „Tak přece je pravda, že jsi přežil. Mám z toho radost. Víš, kdo jsem?“

„Ne – nevím. Pátrám v paměti, ale tvoje tvář mně není známa.“

„Nemůže být – samozřejmě. Jsem Šimon Cyrénský – ten, který ti nesl kříž, když jsi šel na Golgotu.“

Všechny strasti a bolesti se opět objevily, až se ozvalo srdce neklidným tlukotem. Ježíš slyšel řev davu, spílání, hrubé klení vojáků. Smích lůzy, která se bavila po svém. Rychle se od těchto myšlenek oprostil.

„Šimon Cyrénský – ano – zaslechl jsem to jméno, ale nevěnoval jsem pozornost ničemu mimo bolest. Nyní však se mně vybavilo i s tvou podobou.“

„Utekl jsem tehdy, jakmile jsme došli na Golgotu. Nemám rád popravu a tu tvou jsem vůbec nechtěl vidět. Třeba to bylo zbabělé ode mne, ale městem se nesla zpráva, že jsi zemřel velmi brzy a já jsem se nedivil – po všech těch zraněních.“

Šli nyní vedle sebe tichou, temnou cestou mezi domky, postavenými chudě a vzdáleně od paláců a chrámů. Ježíš si znovu pomyslíl jako už tolikrát, že na ono nešťastné dění nezapomene nikdy, že vzpomínka bude navždy palčivá, žhnoucí v duši a srdci, ani ne tak pro tělesnou bolest, kterou mu bylo vytrpět, ale pro duševní utrpení, jež mu přinesla zrada vlastního lidu, vlastního národa, vlastní krve.

Činí se králem – řvala lůza zřejmě podplacená. Rouhá se – volali kněží, chtějí se ho zbavit, poněvadž jim viděl do jejich pletich, rejdů a hlavně účtů. Máme jenom císaře – povykovali noshledi Římanů.

Šimon Cyrénský promluvil:

„Byl jsem vlastně hrozně zklamán, když jsem se dozvěděl, že jsi mrtev. Stále jsem totiž doufal, že jim nějak unikneš.“

„Jak jsi se ocitl v Babyloně?“

„Protože mne začali pronásledovat. Prý – pomáhal tomu buřiči a bořiteli Zákona, a ten je svatý. Marně jsem vysvětloval, že mne k nesení kříže vybídl žoldněř a nasadil mně přitom špičku meče na hrdlo. Stále mleli svou – až jsem utekl hodně daleko.“

„Vidíš, pro mne jsi musel opustit své město. Mám pocit, že jsem ti ublížil.“

„Ale ne. Pro jejich hloupost jsem byl nucen odejít. Jsou jako zabeďnění, stále lpí na starých zákonech, a neuznávají, že doba je moderní.“

„Jistě – doba se změnila od časů Mojžíšových. To jsem hodlal říci, oni mne však neposlouchali. Nemohou platit zákony dané před tisíci léty.“

Rozmlouvali ještě chvíli, stojíce před stavením. Dozvěděl se posléze, že Šimon Cyrénský je kovář, má dílnu a ode všeho pokoj. Ježíš mi však nesdělil, že odchází daleko, až za množstvím hor a pouští, aby našel klid v zemi zaslíbené. Ve shromáždění se ovšem o tom zmínil, avšak nikdo to nebral vážně – jak pozoroval. Domnívali se, že mluví nesmysly a vyjádřili se tak. Také ovšem jej pokládali za zjevení.

Rozloučili se a Šimon Cyrénský se v duchu těšil na další setkání. – Pes vešel do dveří se svým novým pánem.

Nikodém samozřejmě čekal hned u vchodu a jak bylo jeho zvykem, začal ustrašeně lamentovat.

„Můj bratrský příteli, což jsem ti neříkal, abys nechodil po večerech do města, kde se děje bůhvíco, kde tě mohou přepadnout lupiči – a ...“

„Co by si na mne vzali? Neboj se, Nikodéme, nic se mně nestalo, ani nestane, poněvadž všechny bolesti, strasti a hoře už jsem zakusil. Míra hořkosti byla vyčerpána. Pojď, posaď se u mne a já ti povím, jak mne přivítali ve shromáždění.“

„Neměl by u toho být Abšalom?“

„Jistě. Zavoláš jej?“

Vtom bylo ze síňky slyšet rozruch a Šiboletův radostný hlas:

„Jé – pes.“

„Myslíš, že patří Svatému Proroku?“ tázal se Dorkas.

„Určitě. Co by tady jinak dělal?“

„Krásný pes.“ ozval se Kumán.

„Jistě zatoulaný,“ řekl Daravuš, „a Svatý Prorok,“ uklonil se až k zemi,“ se ho ujal.“

„To je už jeho zvyk. Onehdy přece přinesl tu hladovou zmiji.“ dal se slyšet Mahda, „Dejte psovi potravu, chlapci. Bude jistě hladový.“

Potom vše utichlo a do dveří vešli Nikodém s Abšalomem.

Olejová lampička stála ve výklenku za Ježíšem, takže její světlo pronikalo jeho zkadeřenými vlasy a vytvářelo zář kolem hlavy. To způsobilo, že Abšalom poklekl a uklonil se.

Ježíš jej lehounce zvedl, jakoby nebyl už zcela dospělý, statný a zocelený putováním.

„Abšalome, usedni a poslyš má slova. Nikodéme, tobě při nich možná nebude dobře, ale musíme si ujasnit, co přinesou další dny. – Jsme v Babyloně už půl roku a bude nutno brzy odejít. Shromáždění sekce izraelské mne dnes uvítalo nedobře, takže nehodlám čekat, až se proti mně spiknou a nastraží nějakou léčku.“

„Tobě nesmí ublížit, Svatý proroku! Já bych ...“ vybuchl Abšalom.

„Mohli by nás všechny pozabíjet.“ ustrašeně mínil Nikodém.

Ježíš se zamyslel. Snad skutečně nebylo správné, že jej vzal s sebou. Je čím dál více bázlivý a tato bázlivost, neustálý strach a obavy z čehosi neurčitého – nuže ano – snad by mu přivodily smrt.

Avšak zdá se, že není mnoho času na přemýšlení, je nutné jednat, vše připravit a opustit Babylon. Přípravy potvrzují čtyři týdny jako vždy, při každém útěku.

Promluvil:

„Nikodéme, chtěl bys být zde? Zůstat v Babyloně? Cesta, která nás čeká, nebude snadná.“

„Ne, Svatý Proroku. Setrvám s tebou, ale zdá se mně, že brzy ukončím tu dobu, která mně byla přidělena.“

„Bůh dává člověku zapomenout, že skončí. To je jedna z milostí, jimiž nás obdařil. Ani ty neuvažuj o konci, nýbrž o tom, kolik radostí tě ještě čeká, kolik lidí tě miluje a jak zůstáváš zdrav, přes všechny trampoty a svízele.“

Nikodém seděl se skloněnou hlavou, přemýšlel o tom, jak se ho Mistr snaží povzbudit a po chvíli se mu zdálo, že pocituje uvolnění, sílu a odhodlanost k další cestě. Vzhlédl. Jeho zrak se nořil do hloubek očí Ježíšových, z nichž

vycházela jakási neurčitá záře, či zásvit posilující. Vděčně přijímal, co mu zde bylo poskytováno a předsevzal si, že už si nikdy nebude stěžovat.

V tom se ozvalo klepání na hlavní dveře. Vzápětí šli tři noví, aby se podívali, kdo tak pozdě a nevhodně přichází. Bylo slyšet hovor. Ježíš povstal a otevřel dveře do jizby.

„Co se děje? Kdo to přišel?“

„Svatý Proroku,“ odpověděl Daravuš,“ tito tři mužové říkají, že by s tebou chtěli mluvit.

„Namítal jsem, že je pozdě.“ Ozval se Mahda.

„Toseví.“ dodal Kumán.

V záři pochodně, kterou držel za oněmi muži sluha, viděl Ježíš tři slušně oděné Izraelity, kteří se nyní hluboce uklonili.

„Vejděte a buďte vítáni.“ oslovil je a šel před nimi do malé místnosti, kde stál stůl a několik sedadel, „Usedněte, bratři. Máte pro mne zprávu či nějaké sdělení?“

"Svatý proroku! Jsme Izraelité, ale nehlásíme se ke Shromáždění, které sestává nejen z lidí prostých, což by nevadilo, ale i vyšších, neboť oplývají statky - některých zpupných a domýšlivých, takže s nimi není možné jednat. My jsme učenci." promluvil nejstarší z nich.

"Jsme učenci, ale tvé výše nedosahujeme, Svatý Proroku. Neumíme uzdravit nemocné, ani slovem posilnit klesajícího na duši."

"Proč jsme za tebou přišli, Svatý Proroku. Vyučujeme na nejvyšší z babylonských škol a prosíme tě, abys naši školu navštívil a kázal všem, kdo budou chtít naslouchat."

"Neodmítám vaši žádost, ctění učení mužové. Jen mi povězte, o čem by mělo kázání být."

"Sám si zvolíš námět, a my nepochybujeme, že to bude námět nejvýš zajímavý, přednesený tak, že všichni budou ohromeni a uchvázeni."

"Tehdy dávno," ozval se opět nejstarší z nich, "naslouchal jsem tvému kázání na hoře a byl jsem unesen. Nikdy jsem už potom nic takového neslyšel. Dověděl jsem se, žeš přežil svou smrt a ze srdce jsem ti to přál. Jakmile jsme však o tom veřejně promluvili, museli jsme opustit Jeruzalém."

"Žijí dosud ti, kteří tě odsoudili. Žijí a bojí se tě. Nikdo se o tobě nesmí ani zmínit."

"To je má největší lítost," promluvil Ježíš, "neboť si počínají jako bych byl

zrádce národa či vyvrhel mezi lidmi." zamyslel se. Z jeho podvědomí se dobývala úvaha o zlých osudech lidstva, o nespravedlivém údělu trpících. Vtom pocítil slabounký dotek na čele, jako by jedna z hvězd vyslala svůj paprsek, aby přinesl poselství od toho, jenž panuje nad námi.

Nepatrná záře rozprostřela se kolem Ježíšovy postavy a oni hledíce udiveně, pochopili, že tento je skutečně svatý muž. I padli na zemi a dotýkajíce se jí čely, vyřkli slova prosby za odpuštění těm, kteří jej tak nevlídně přijali.

"Povstaňte, bratři moji," promluvil Ježíš, "není proč byste se mě kořili, nýbrž já mám obdivovat vaši vzdělanost a vysoké postavení. Ano - budu kázat na vaší škole."

"Svatý Proroku, můžeš nám už nyní vyjevit, o čem promluvíš?"

"O duši a bytosti v člověku." odpověděl jim a nežli se nadáli, zmizel.

"Ó - ó - ó - " podivovali se stojíce uprostřed místnosti.

"Slyšeli jste? O duši a bytosti v člověku!"

"Zvláštní - ale on - Svatý Prorok je vůbec zvláštní. Jakoby přišel z věčnosti..."

"Nebo z jiného světa ..."

"Či z nekonečných dálek, jež vysílají světla hvězd k nám ubohým lidem, plahočícím se po zemi."

Přiběhl Šibolet, uklonil se a zavolal na Dorkase, který ihned přinesl vonný čaj a chléb s medem.

"Velební kmetové," řekl Šibolet, "posilněte se na zpáteční cestu. Svatý Prorok odpočívá. Provází vás požehnáním a přáním plného zdraví."

"Jsi jeho učedník, chlapče?"

"Ano. Zůstanu s ním po celý jeho život. Jsem jeho učedníkem, ale nikdy nedosáhnu toho, čeho dosáhl on. Nikdo se mu nemůže rovnat."

"Máš pravdu, chlapče," promluvil jeden z učenců, "nikdo se mu také rovnat nechce, ale závidět může, a také nenávidět ho, který si však nenávisti nevšímá, nýbrž jde za svým cílem, který určil sám Hospodin."

"Ano - ale jaký je to cíl?" navázal další učenec. "Neznáme jej. Snad život věčný? Je přislíben všem, až dojde k posouzení."

"Myslím život věčný na této zemi." prorocky se ozval třetí učenec, "Jednou Ježíš, kterému Babyloňané říkají Issa, nemohouce vyslovit jeho jméno, jednou zemře smrtí tělesnou. Bude to za velmi dlouhý čas, neboť on svému tělu vládne duší a takový se dožívá požehnaného věku."

"Jak jsi pravil - jeho tělo zemře, ale duch přetrvá, nikoliv tam na věčnosti,

nýbrž zde - v paměti lidí, kteří jej budou milovat láskou nezemskou, uctívat jako posla božího, který jejich stesky a žalosti vyjeví samotnému Hospodinu."

Všichni na sebe pohlédli udiveně. Co se to dělo ? Bylo zde jejich ústy vysloveno prorocství? Zapomněli už svá slova, která nepocházela z jejich mysli, ale přišla z nekonečné propasti času budoucího, jež nemohli znát, ani pochopit. Zachvěli se. Což jsou zajati kouzlem Ježíšovy osobnosti, jeho svatou a posvátnou mocí, která je ovlivnila, takže prozřeli do vzdálených věků, kdy umlknou sváry mezi Jeruzalémem a Ježíšem, jenž se zve Nazorejský - kdy dojde klidu a zbožnění v očích prostého lidu i učených vědátorů.

V den, kdy měl Ježíš kázat v nejvyšší škole, shromáždilo se takové množství posluchačů, že se toho učitelé až polekali. Ve sloupořadí vládl ruch, všichni hovořili zároveň, tvořily se skupinky trojího druhu. Jedni byli zvědaví na cizího kazatele, druzí už předem odmítali vše, co nepocházelo z Babylona a třetím nevadil cizinec, poněvadž toužili po vzdělání.

Učitelé a vědátoři narychlo svolali poradu do uzavřené místnosti, rovněž mluvili všichni naráz, až byli okřiknuti kmetem, jenž řídil školu, vydával nařízení a stanovil o čem se bude učit. Nejdůležitější ovšem byla filozofie a žáci si dávali záležet, aby uměli o této věci promluvit.

"Jeho věhlas je nesmírný," řekl učenec s dobráckým obličejem, "a já mu to přeji, poněvadž prý vytrpěl strašná muka na kříži."

"Co je to za barbarství?"

"Římané tak popravují."

"A to si říkají vládcové světa?"

"Právě tím násilím a krutostí dosahují poslušnosti."

"Barbaři! Naštěstí jejich moc nesahá do naší země."

"To bychom se na to podívali. Ale mluvmě o učiteli, který se jmenuje - nějak-tady se mu říká Issa."

"Nesmíme dovolit, aby měl více posluchačů, než my všichni dohromady. Ale pro jednu..."

"Slyšel jsem, že odchází někam na východ..."

"Potom je všechno v pořádku."

"Sám jsem zvědav, co nám řekne. Jak už jsem uvedl, slyšel jsem jeho Kázání na hoře. Bylo pro všechny, kdož chtěli naslouchat- prostí a také učenci - chudí i bohatí. Kdokoliv mohl z jeho slov načerpat útěchu, neboť řekl: Blahoslavení lkající , neboť oni potěšeni budou."

"To je krásné!"

"Dále řekl: Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. A také: Nedomnívejte se, že jsem přišel rušit Zákon aneb Proroky. Nepřišel jsem rušit, ale naplnit." Učenec se odmlčel a dodal, "Mnoho jiného proslovl, jenže některým jeho myšlenkám nemohli prostí porozumět. Ale už z jeho zjevu čerpali sílu."

"Mně se zdá, že naši žáci jsou příliš bujní." promluvil jeden z učitelů, otevřev dveře a pohlížeje do sloupořadí. Tam ovšem bylo veselo, smích dolétal až k nim, někteří žáci se trochu pošťuchovali a učitelé už chtěli vyslat pedela, který by zajistil klid, když se všechno utišilo, žáci pohlíželi užasle na bíle oděnou, vysokou postavu, která se zvolna přibližovala cestou mezi růžovými keři.

Čím byl Ježíš blíže, tím silnější kouzlo z něj vyzařovalo a působilo na zástup udivených žáků. Slunce tvořilo zář kolem jeho hlavy, zlatilo zkadeřené vlasy a pohled hlubokých, temných očí pronikal každého jednotlivce - jak se jim zdálo.

"Svatý Prorok!" zvolal někdo.

Učenci a učitelé spěšně sestoupili ze tří schodů a šli mu vstříc.

"Odpusť, Svatý Proroku, neviděli jsme tě vejít do školní zahrady."

"Pojď - usedneš ve sloupořadí, kde budeš kázat. Vane tudy chládek."

"Nechť usednou studenti. Budu chodit mezi nimi."

Někteří žáci už poklekli, okouzleni a očarováni Ježíšovým zjevem. Následovali další a další, až klečeli všichni, vzdávající mu hold.

"Nuže, milé děti," oslovil je svým lahodným hlasem, "jen se pohodlně usadte a naslouchejte. Jediné kázání k vám proslovím. Za krátký čas opouštím tuto zemi." Odmlčel se.

Vše utichlo. Promluvil a oni byli jakoby v polovědomí. Vnímali slova, hlavně však cítili, že smysl vět přechází do jejich myšlenek a že na tyto chvíle nikdy nezapomenou.

"Poslyšte slova o duši a bytosti v člověku: Byl stvořen člověk z hlíny pozemské a v hlínu se obrátí, až jeho život bude zakončen. Tak celý okrsek zemský - orbis terrarum - stane se útočištěm práce božských rukou.

Stojí psáno, že člověk smrtí zemře. To však se týká pouze jeho pozemské složky - těla, které je pouhá hmota.

Přichází na svět člověk malý, nemohoucí. Jeho duše, která je v něm od početí, dosud spí, není schopna projevit se, leč tím, že počatý člověk žije, ale nevíme, zda je si toho vědom. Aby si uvědomil své bytí, dostává, jakmile se narodí,

složku bytosti. Je tedy hotový člověk: tělo, bytost, duše.

Od narození až po smrt spolu bytost a duše rozmlouvají. Jak jinak by mohl člověk hovořit sám se sebou, kdyby v něm nebyly tyto dvě složky?

Bytost se táže duše: Řekni mi, duše má, činím dobře? a duše odpovídá buď ano, či nikoliv, podle spravedlivého úsudku. Jsou někteří, bývá jich mnoho, kteří hlasu duše nenaslouchají, potlačují jej, okřikují a zakazují mu do vlastního počínání mluvit. Takoví nebývají správní a spravedliví ve svém životě. Ale jsou také jiní: Před každým počinem jejich bytost mluví s duší, táže se na správnost a namnoze bývá předem varována, čemuž prostí říkají vnitřní hlas.

Ano - je to hlas vnitřní, nejvnitřnější, hlas duše, která vždy radí správně a spravedlivě, poněvadž je součástí Boha věčného. A potlačuje-li kdo tento hlas a přehlušuje jej hlasem bytosti, potlačuje Boha v sobě, jemuž se může pro takové počínání znelíbit.

Jsou tací, kdož umí obelhávat sami sebe. Jejich bytost nedbá varování duše a uskutečňuje své úmysly, řkouc na svou obranu, že toto je správné - a hádek svědomí, plazící se v pozadí myšlenek, je udupáván, hozen do jámy odpadní a nevyjde odtud, leč při Soudu. Potom se objeví zcela živ a oživený a žalovat bude na bytost, která jej nedbala, zanedbávala.

Při Soudu však bytost nemůže lhát, ani předstírat, neboť tato vlastnost je jí odebrána, jakmile zanikne tělo.

I bude lkát a naříkat pro své nepravosti, ruce vztáhne k duši své, jež čeká opodál a najde u ní milosrdenství, neboť je součástí Boha slitovného.

Pravím vám, bratři moji, nenechte svou promlouvající duši marně plýtvat slovy, ale vaše bytost necht' jí naslouchá, řídí se jejími radami. Tu dojde klidu a uspokojení a život bude radostný, naplněn činy správnými a spravedlivými.

Nechce-li kdo vnitřní hlas nazvat duší, necht' jej pojmenuje svědomí, či já. Jsem to já, duše jsem já - může říci, ale také bytost jsem já. Nechat' jsou tyto dvě složky v člověku svorné, souhlasně smýšlející a navzájem ohleduplné.

Zamýšlejte se, bratři moji, nad sebou, nad děním ve svém vědomí - bytosti a duši - zamýšlejte se a ptejte se sami sebe.

Na co se budete tázat, záleží na vás. Jste téměř dospělí a dokážete posoudit, kde jsou ve vás nesrovnalosti a kde je vše v pořádku.

Blahoslavení smíření, neboť klidu dojdou v životě pozemském - Amen."

Naprosté ticho trvalo drahnou chvíli. Ozývali se ptáci ve stromoví, zavál větřík a rozkýval sladce vonící květy. V dálce, nesmírně daleko rachotil a řinčel vojenský vůz. Ten zvuk byl Ježíšovi znám, jakoby se kdysi vyskytl zcela

nablízku, nebyl však schopen upamatovat se, pouze jako nezřetelná jiskřička zasvitlo neurčité spojení s velkou bolestí, malátností a bezmocí. Vzpamatoval se a pohlédl na žáky.

Tu povstávali ze svých míst, nesměle se blížili k němu, měli na mysli množství otázek a zároveň věděli, že těmi otázkami by na sebe žalovali a to samozřejmě nechtěli. Zejména se ostýchali před tímto svatým člověkem, jenž jakoby každému z nich pohlédl do hloubí duše a bytosti.

Přistoupili k němu vědci a učitelé. Zpočátku byli nesmělí, když však se usmál, začali mluvit.

"Řekl jsi jim to až do duše, Svatý Proroku."

"Jen ať si udělají pořádek v mysli!"

"Měli by se opravdu snažit stmelit duši s bytostí, jak jsi uvedl."

"Zpočátku jsem tvé pojetí člověka nemohl pochopit, ale nyní vidím, že máš pravdu. V každém z nás jsou dva hlasy, které se obvykle sváří, ba nenávidí."

"Avšak pravím vám, že by měly být souhlasné" odpověděl Ježíš. Tu přistoupili dva žáci a hluboce se uklonivše, promluvili:

"Svatý Proroku, prosíme tě, abys nám takto kázal častěji. Tvá slova - přestože jim zcela nerozumíme - jaksí povznášejí a nám se zdá, že jsou z nás jiní lidé. Aspoň na chvíli vytrvej mezi námi."

"Je mi líto, moji mladí bratři, ale odcházím na cestu dalekou, z níž se už nevrátím. Musím se s vámi rozloučit."

"Navždy budeme mít v paměti tvá slova."

"A také tvou vznešenou postavu a dobrotivou tvář."

"Já si vždy budu pamatovat oči, pronikající do duše" dodal jeden z nich.

Posléze nevěděli, kdy odešel. Učenci jej sice doprovázeli, avšak u brány jim zmizel z očí, jakoby se stal neviditelným. Popravdě řečeno, čekali na něj Nikodém s Abšalomem a rychle jej odvedli, neboť přece jenom nedůvěřovali Babylonu vůbec a těm třem učencům zvláště. Což jsou-li mezi nimi zrádci?

Odpočíval pak doma, pohlížeje malým okénkem do úzké uličky, kam se nedostalo slunce - ani svit jediné hvězdy.

Karavana už se chystala.

Konec druhého dílu

Díl třetí

Opět putování

Vše bylo nyní připraveno na cestu. Měsíc siban byl příznivý, slunce nepálilo, a vítr nezvedal oblaka prachu. V uličce panoval ruch, zvířata hýkala, frkala, netrpělivě přešlapovala. Vedoucí velbloud nesl hlavu hrdě vědom si své důležitosti. V časném jitru byli chlapci poněkud ospalí, což jim vyneslo posměch Ráchel, čil= jako ptáče. Maria matka ji přivolala k sobě.

"Copak, dítě? Jsi nedočkavá?"

"Když já se tolik těším, Svatá Paní, na cestu se těším, na cizí země se těším a na všechno se těším. Nejsem ospalá jako Šibolet a Dorkas. Jsou to lenoši."

"Ale holčičko, nesmíš používat nepěkné výrazy."

"Já jen někdy, Svatá Paní. Myslíš, že Bůh to slyší?"

"Jistěže, když se mu zachce, slyší všechno."

"Ach – Svatý Prorok přichází. Raději se schovám za velblouda."

Maria matka se usmívala ještě když k ní Ježíš přistoupil.

"Ráchel přede mnou prchla, maminko?" náznak veselí se objevil v jeho temných očích.

"Je schována za zvířetem." Maria matka pozorovala tvář svého Syna, zda na ní nespátří neklid či smutek z rozloučení.

Kolikrát už se loučil, ale nejtěžší byl odchod z Jeruzaléma. Ono město bylo spjato s jeho raným dětstvím, než odešel na studie, s jeho bratry a sestrami ... na chvíli si připomenula, jak sbírala opuštěné děti a vodila je domů, aby se jich ujala. To pak byli Ježíšovi bratří a sestry. Dospívali a rozprchli se každý za svým životem.

Kumán, Daravuš a Mahda vyběhli z domu, nesouce uzlíky se svými věcmi. Tvářili se tajemně, že na ně Mistr pátravě pohleděl – a oni raději šli ke zvířatům, aby jim upravili řemení, jakoby už dávno nebylo v pořádku. Nikodém odmítl jet na velbloudu, ujistiv Ježíše, že pochod pro něho nic není a že všechno zvládne. Abšalom přistoupil.

"Svatý Proroku," uklonil se, "mám už dát povel? Nebo si přeješ chvíli prodlít?"

Mistr se na něho podíval, takže Abšalom, chtěje něco říci, se zajíkl a zakoktal.

"Svatý Proroku ... myslil jsem jen ... víš on si toho nikdo nevšiml ... ale já na tobě vidím ... že se ti vloudil do srdce stesek."

"Vidíš všechno, Abšalome. Mnozí vidí, ale z ostychu či bázně mlčí. Nikodém je můj přítel, chápe, co mám v duši, ale nehovoří o tom."

"A měl by – že ano?" vyhrkl Abšalom. Ježíš se usmál.

"Upřímnost je tvá nejmilejší vlastnost, Abšalome. Ano – mám v srdci stesek, ne proto, že musím opustit Babylon, ale poněvadž vím, že tato cesta je

poslední. Potom už budu doma – v zemi zaslíbené. A také proto je mně úzko, poněvadž vím, že někteří nedojdou."

"Ne – na to nemysli, Svatý Proroku! Není-li někomu z nás usouzeno dokončit poslední dalekou cestu, zůstává tato skutečnost před námi skryta, jak stanovil Hospodin."

"Před někým skryta není. Pojd', Abšalome, vyjdeme. Zpočátku povede cesta žírnou, zelenající se krajinou, kde se srdce potěší a myšlenky osvěží."

Jestliže někdo ví o svém vlastním konci – uvažoval Abšalom polekaně – pak to může být jedině Svatá Paní. Bože věčný, učiň ji silnou a odolnou, aby došla se svým Synem do země zaslíbené – amen.

Snad byla tato prostá modlitba vyslyšena, neboť Svatá Paní se usmívala, napomínala Ráchel, aby tolik neběhala, že přece je vše připraveno – dokonce řekla, že se také těší na cestu do neznámých krajů a měst. Ježíš k ní přistoupil, aby jí pomohl nasednout. Lehce ji zvedl.

"Které město navštívíme?" otázala se náhle.

"Jmenuje se Ekbatana. Copak tě to tak zajímá, maminko?"

Ale ona už neodpověděla. Vpravdě ani nechápala, proč má pojednou tolik síly a odvahy, která by už v jejích letech měla ubývat. Dále o tom neuvažovala, neboť se ozvaly povely těch tří nových, zvířata frkala, hýkala, vstávala z pokleku, netrpělivě přešlapovala.

Ježíš Nazarénský vzal řemení vedoucího velblouda. Zvíře poslušně neslo hlavu a úkosem občas pohlédlo na svého pána. Malá karavana se pohnula. Velké, krásné město Babylon se začalo vzdalovat nejen z dohledu, ale i z Ježíšových myšlenek, spějících vstříc novým dálkám.

Ty dálky byly poněkud známé, ačkoliv zasuté údělem, který čekal ukryt a záludný tam v Jeruzalémě, jenž měl být přátelský a pohostinný. Nyní pak se vše začalo vybavovat z nejskrytějších zákoutí mysli.. Byla to samozřejmě ona krajina, ačkoliv stromy poněkud vyrostly a keře zhoustly.

Duše se začala jakoby probouzet z tichého a tíživého snění, jež plodí temné preludy a mění je takřka ve skutečnost. Stalo se opravdu to, co znamenalo smrt, bolest, zradu? - ano to nejhorší byla zrada – nyní pak je všechno minulost a dálka prosvítá paprsky zářivými a zářícími do duše zemdlělé.

Není dobré chtít se zbavit zátěže osudu a tíhy údělu. Nastal by konec. Ukončení bytí, vlastního jsoucna. Žít – je přání, dané člověku v podobě nejsilnější. Žít! Vše ostatní selhalo – pouze se to děje mimo. Člověk má za úkol jen stát a dívat se, jak vše přichází – tiše mizí v minulosti, té nekonečné propasti nebytí, strže, odkud cesta nevede.

Po boku Ježíšově se ocitl Abšalom. Usměvavý, přívětivý, a přece ustaraný, když se ozval slovy:

"Svatý Proroku," sklonil hlavu, "dívám se na tebe od počátku cesty. Jdeme už od jitřního bdění, to je drahá doba – všichni pijí odvar z bylin, mají jej v čutorách, a pojídají placky, jen ty, Svatý Proroku, nejíš, nepiješ, nemluvíš. Slyšíš, jak si mezi sebou povídají?"

"Abšalome," těžce pronesl Ježíš, jakoby se probudil ze sna, "obtížně se navracím z dálky, kde jsem se ocitl. Prodléval jsem v hloubí a daleku své duše. Věř mi, že jsou to vzdálenosti jako nikde na zemi. Snad se končiny duše mohou srovnávat s hloubkou vesmíru, jenž se podobá propasti."

"Konečně máš pro sebe čas!"

"Abšalome! Mluvím o hloubí duše, ne o času pro sebe."

"Svatý proroku, mám-li se přiznat, nerad se zabývám svou duší. Je to, jako kdybych se dotýkal čehosi zapovězeného."

"Jenom to ti brání?" Ježíš se usmál očima. Jeho tvář nabyla na laskavosti.

Abšalom se odmlčel, pohlížel stranou, popleskal zvíře, zkrátka dělal vše možné aby nemusil odpovídat.

"Promluv, Abšalome." řekl Ježíš.

"Svatý Proroku, mně se tak špatně odpovídá, poněvadž nemohu zalhat ani v nejmenším. Ty bys to poznal." po chvílce pokračoval, "Totiž, kdykoliv rozmlouvám se svou duší, objevuji, že se nechovám podle jejího přání. Ne docela. Měl bych být – měl bych se více řídit podle duše, nikoliv podle toho, co chce bytost, jak jsi o tom hovořil, Svatý Proroku ..."

Než mohl Ježíš odpovědět, přiběhl Šibolet a přinesl na dřevěné misce čerstvé fíky. Byl tak rozradostněn, že může Mistrovi posloužit, že Ježíš nebyl schopen jej napomenout. Fíky přece natrhal na cizím stromě! Jen se na něj podíval. Šibolet sklopil oči, rychle dal miskou do rukou Abšalomovi a zmizel.

Šli nyní podél bystrého potoka. Za několik dnů začnou stoupat do hor. Potom bude cesta značně namáhavá, nyní však na to nikdo nemyslel, či nechtěl myslit a když se na noc utábořili a bylo po večeři, Kumán, Daravuš a Mahda s tajemnými úsměvy rozvázali své uzlíky. Měli v nich hudební nástroje! Bubínek, flétničku a moldánky.

Všichni usedli kolem ohně. Podivná, táhlá, východní melodie zazněla do temné noci, byla podmaňující, promlouvající o tajemství, záhadě a nepozorovaných končinách mysli a duše.

Snad ona hudba dolétala k zasutému podvědomí a budila vše, co tam bylo uloženo z dávna nepoznaného. Zvláště Abšalom naslouchal uchvácen, jeho zrak upřený do plamenů, nořil se do dálek, jež nebyly z tohoto světa, nýbrž přiblížily se výjimečně, jako se stává při věšteckém zanícení.

Ježíš si ho pojednou všiml a soustředil se na jeho myšlenky. Četl je, jakoby měl pře sebou svitek papyru či pergamen.

Povznes, hudbo, duši mou do výšin.
Je to však zapotřebí?
Vždyť duše má výšin se dočká, jakmile tělo skončí.
Nebo snad bude bloudit a hledat?
Nevím ...

Vzpomněl na úvahy své, když byl mlád, jak je Abšalom nyní. Málo se zabýval sebou, neustále měl na mysli blaho jiných, toužil je vyučovat, a oni neposlouchali, chtěl Starý Zákon doplnit dalšími poznatky a skutečnostmi, zbořit předsudky, potlačit mstivost, odplatu, měnit zmínku o čarodějích, poněvadž žádní nejsou. Nikdo nemůže kouzlem docílit výsledku.

Ano – chtěl Zákon přizpůsobit životu, aby se život mohl přizpůsobit Zákonu – a oni neposlouchali, odmítali, horlivě řečnili proti němu, jenž prostudoval vědu daleko starší! Odvrhli ho, a nejen to – zabili jej, chtěli jej zabít. Proč se zabíjí za odlišné myšlenky?

Abšalom je zcela jiný. Nemůže být člověk podoben člověku. Ano – je jiný, nechce nic napravovat, Zákon je mu svatý, přestože chápe nesmyslnost některých ustanovení, jako je například zákaz jakékoliv práce o sabbatu, i kdyby někdo měl zemřít bez pomoci.

Bylo správné či špatné zasahovat do tisíciletých tradic? Ale zvyky a nařízení zaostávají, život se mění, liší se od žití za doby Mojžíšovy, krále Saula, panovníka Davida.

Pojednou se přihlásila myšlenka: život se mění, pouze války zůstávají a budou navždy setrvávat, neboť člověk se nenaučí řešit neshody smírně. Kain! Kainovo dědictví! Provždycky zůstane v bytosti lidské, i když duše se bude bránit a napovídat, co je správné a co nikoliv.

Vtom se Ježíšovy ruky dotkl studený čenich psa, který šel po celou cestu vedle svého pána, jehož zamyšlení mu připadalo nespravedlivé vůči němu. Měl pocit, že ho pán zanedbává. Dostal už jméno. Dorkas a Šibolet rozhodli, že se mu prostě bude říkat Zvíře. Aby to nebylo tak jednoduché, zeptali se Ježíše, jak se zvíře zve v řečtině.

"Zvíře?" byl překvapen, "Tó therión.² K čemu to potřebujete, chlapci?"

"Jsme šťastni, Svatý Proroku, že se zajímáš o naše ... potřebujeme jméno pro tvého psa. Je krásný. Řekli jsme si, že zvát jej prostě zvíře, by nebylo vhodné."

"Budete mu říkat Therión?" usmál se, "Samozřejmě souhlasím."

V tento den procházeli bažinami, rozprostírajícími se blízko za brodem přes Tigris. Cesty sice byly vyznačeny kůly, ale zrádné bahno je zaplavovalo, takže se měnily a bylo třeba vyhledávat bezpečný přechod. Pes Therión, velmi

moudré zvíře, jak se ukázalo, bezpečně postupoval kupředu, držel se u nohou svého pána, občas na něho pohlédl vzhůru a někdy se váhavě zastavil, přestože došli ke značkovacímu kůlu – a obešel jej velkým obloukem. Celá karavana se mu podvolila.

Nikodém s hrůzou pohlížel na tu potměšile klidnou hladinu, která jakoby slibovala, že pod kročeji neuhne. Chtěl jít s Mistrem, aspoň na tomto úseku cesty, ale nebylo mu to umožněno, poněvadž nemohl předejít Daravuše, vedoucího velblouda před ním. Prostě mimo stezku hrozilo takové nebezpečí, že se tam někteří ani nepodívali. I zvířata se chvílemi plašila, zvláště to třetí v řadě. Hýkalo a cukalo se na řemení, které držel Kumán.

"No tak – no tak ..." chlácholivě mluvil Kumán, popleskávaje velblouda. Na toho však dotek působil jako žhoucí pochodeň přiložená k boku. Začal trhat řemením, dupal mimo cestu, kousal ukazuje hrozivou tlamu.

"Drž ho zkrátka!" zvolal kdosi.

"Nenech se přece stáhnout do bažiny!"

"Pusť ho, ať se utopí!"

"Dej mu kus chleba!"

"Potřebuje napít!"

"Dejte mu soli!"

"Dej mu pár na zadek!"

"Křikni na něho!"

"Vždyť by se lekl. Bylo by to ještě horší!"

"Teď stojí jako přibitý. Tak pojd'!"

"No tak! No tak! Hodný, hodný ..."

"Co se děje, přátelé?"

Všichni stanuli, neboť Ježíš se k nim blížil přes bažinu, nedbaje cesty. Šel tiše, vedl úzkostně kňučícího psa, který se bál jednak bahna, jednak měl pojednou strach z toho mocného člověka.

"Svatý Proroku! Zvolal Abšalom zděšen, "Vždyť klesneš do bahna, do bezedného bahna se ponoříš a už nevyjdeš." chtěl mu běžet vstříc. Ježíš však vztáhl ruku.

"Setrvej, kde jsi, Abšalome, neboť nedokážeš to, co Syn člověka. Ne já, nýbrž ty bys klesl do bahna." došel k němu a položil mu ruku na paži, "vím o tvé oddanosti, varuji tě však, nepouštěj se do věcí, které neovládáš."

Přistoupil potom k trucovitému zvířeti, ujal se jeho řemení a mírným hlasem jako vždy, pronesl několik slov, jimž nikdo nerozuměl, neboť použil jazyka, kterým se mluví tam daleko ve Šrínagaru. Zvíře okamžitě zkrotlo a poslušně vykročilo. Ježíš se stejnou cestou vrátil do čela karavany.

Bažiny zdolali bez dalších nehoda utábořili se na několik dnů pod pohořím Zagros, kde jim pak bude stoupat po příkrých cestách bez pramenů

vody zázračné, bez úrodných luk a pastvin. Bylo proto zapotřebí nasušit seno pro zvířata, nalovit ryby v čisté říčce – velmi chutných ryb, které sušili na slunci – a konečně porazit ovci, jejíž maso poslouží k vaření polévky a usušené vydrží velmi dlouho. Kromě toho Dorkas a Šibolet sbírali divoce rostoucí jedlé plody a hromadili je do košů.

Večer pak usedali kolem ohně, pekly se placky na rozpálených kamenech a Ráchel vařila čaj z nasbíraných bylin, který voněl tak příjemně a sladce, že všichni měli blahý pocit naprosté pohody a bezpečí.

Ježíš se na Ráchel podíval zkoumavě. Přistoupila k němu, rozpačitě se uklonila, nejistě promluvila:

"Ano, Svatý Proroku, dala jsem do čaje trošku omamných bylin, aby všem bylo dobře. Ty to víš – ale nebudeš mne trestat – že?"

"Ne, Ráchel, snad je to lepší. Lidé se nebojí a jsou spokojeni. Pospávají. Ale za chvíli se proberou."

"Budeš mluvit, Svatý Proroku?"

Ježíš na místě odpovědi řekl:

"Už se mne, Ráchel, nebojíš?"

"Bojím se, ale myslím si, že i když znáš moje hříchy, že mně je odpustíš." znovu se uklonila, takže neviděla jeho úsměv a spěchala ke Svaté Paní.

Později potom, když se vzpamatovali ze slabého, mámivého spánku, sesedli se blíže k sobě, hotovi naslouchat Mistrovým slovům. Snad všemu, co řekl, nerozuměli, avšak jeho krásný hlas uklidňoval a jeho zjev působil, jakoby se k nim přiblížilo nějaké kouzlo.

"Vyslechněte, moji přátelé a bratři, kázání o zpytování svědomí." promluvil Ježíš.

"Ó já!" ozval se Abšalom, ačkoliv se vší mocí svým slovům bránil. Věděl, že by neměl takto promluvit, ba že by se neměl ozývat vůbec, když Svatý Prorok začal kázat. Ale obava ze zpytování svědomí byla silná, tušil, že by v hloubí myšlenek našel všeliké nesprávnosti a jeho úlek se projevil tímto takřka dětským zvoláním.

Všichni strnuli, čekajíce, jak se Mistr zachová. Ale ten ovšem nebyl překvapen, znal přece Abšaloma více, nežli tento sám sebe. Jeho zrak prozrazoval úsměv, když řekl obvyklé:

"Abšalome, Abšalome – vím o tvé upřímnosti mnohé, což se projevuje ve tvé řeči, aniž bys o tom přemýšlel. Ale – jsi-li upřímný, nemusíš se zpytování svědomí obávat. Buď klidný. Ostatně nebudu vás k něčemu takovému vyzývat, teď na to není čas, ani podmínka, nýbrž vám vysvětlím, jak hluboce může člověk do své duše zasáhnout."

"Odpusť mi, Svatý Proroku." hlesl Abšalom.

Ježíš začal mluvit – a bylo to kázání hluboce lidské a vysoce božské,

neboť z jeho duše přicházela další a další slova, namnoze srozumitelná pouze jemu, ale uklidňující všechny, kdož naslouchali.

"Zpytovat svědomí, bratři, neznamená pouze probírání desatera, kdy si člověk pomyslí – to jsem přece neučinil – a je odbyto. Takové zpytování je povrchní, tu se bytost zabývá jen tím, co je viditelné na hladině vědomí, jež bývá namnoze klidná, poněvadž nepronikáme pod její povrch.

Správné a pravé zpytování svědomí znamená ponořit se do hloubí vlastní podstaty. Mám-li vědomí čisté, musím hledat, co se skrývá za ním, jestliže odhrnu onu klamavou roušku, kterou jsem si vytvořil pro vlastní uklidnění. Je možné, že tam nenajdu nic nekalého, ale rovněž se může přihodit, že najednou jako rybka z hlubiny vypluje na povrch jakási neurčitá vzpomínka, kterou bližším prohlédnutím shledáme závažnou, a rozebereme-li ji, zjistíme její vliv na současné dění.

Může to být vzpomínka dobrá i špatná.

Byli dva sousedé, jejichž pozemky hraničily spolu. Na jednom zasel hospodář obilí a ten druhý nasázel révu, nesoucí sladké plody. Pole i vinice se spolu snášely, rostliny poslušně vzrůstaly a zavanul-li vítr, hovořily spolu svou vlastní řečí.

Ale oba hospodáři na sebe nevrážili. Nejprve si jeden z nich povšiml nevlídných pohledů, kterými jej ten druhý stíhal, kdykoliv se potkali. Musím podotknout, že ten druhý zakoupil půdu v sousedství nedávno, postavil dům a žil tam se svou ženou ve shodě."

První hospodář marně přemýšlel, co by soused mohl proti němu mít, neboť byl cizí, neznal ho, ani nevěděl, odkud přišel.

Šel do polí, aby o celé věci pouvažoval. Jeho svědomí bylo naprosto čisté, hladina nezčeřená – nemohl objevit, co se přihodilo, že to u souseda vzbudilo takovou nevraživost.

Usedl na kámen, jenž tam ležel po dlouhé věky a jakoby veslem rozhrnoval hladinu jezer, rozhrnul své myšlenky – nořil se pod jejich povrch – a tu se začala objevovat jakási neurčitá příhoda, zasutá dávno životem a časem, ale byla tu a on se bál donutit ji k vyplutí na povrch – jako rybku z hlubiny.

Ano – řekl si posléze – ten soused je Izák ben Matias. Je to ten, jehož jsem jako chlapec zbil kvůli nějaké hře, nevím už co to bylo. Zbil jsem ho, až krvácel z úst, z nosu, rozbil jsem jeho čelo kamenem a zabláceného poslal domů. Ano – je to Izák ben Mathias.

I stalo se, že provinilý po tolika letech odčinil svou vinu a teprve potom jeho svědomí nabylo čistoty.

Toto byl prostý příběh, abyste, moji milí, chápali, že v duši může být ukryto neznámo.

Ponořit se do své vlastní podstaty je další stupeň poznání duše. V ní, jež je

božského původu, tedy věčná, je obsaženo vše od počátku. Nikoliv od začátku člověka, od jeho zrození, nýbrž od chaosu, jenž byl původní tvář vesmíru. Z popela tohoto chaosu vznikl všehomír, jak jej známe – s hvězdami, jež hoří – s propastí temnou, která je nekonečná – se světlem Slunce, jež není bohem, ale bylo jím stvořeno. To vše je obsaženo v duši, a také, jak učí Vědy, v paměti člověka. Paměť je záhadná, plná zmatků, a přece uspořádaná tak, aby člověku a jeho bytosti pomáhala. Duše nepotřebuje pomoc, neboť má v sobě božskou složku, jež jí byla dána zároveň s nesmrtelností. Amen."

Dlouho panovalo nesmírné ticho – jen dohasínající oheň tu a tam zapraskal, jiskra odlétla do chladu, kde zhasila svůj žár. Všichni mlčeli. Ráchel se zbožně dívala na Mistra, takže mu pojednou připomněla Marii Magdalénu – bylo to jako záblesk. Maria matka hrdě pozorovala svého Syna. Kumán, Daravuš a Mahda měli v hlavách nepopsatelný nepořádek, takže nevěděli, co si mají myslit. Nakonec usoudili, že Svatý Prorok je mudrlec a těm člověk nemusí mnoho rozumět.

Nikodém přisedl blíže k Ježíšovi.

Šibolet s Dorkasem přiložili dříví, takže oheň vysoko vzplál. Oba si řekli, že se nemusí kázáním příliš zabývat, poněvadž bylo pro dospělé a oni jsou ještě děti.

"Tvá moudrost, Svatý Proroku," promluvil Nikodém, "sahá ke hvězdám, jež jsou věčné a posvátné. Tvá výmluvnost předčí kazatele, o nichž je psáno."

"Ne, příteli, můj předchůdce Jan zvaný Křtitel byl větší ve všem."

"Vím, jak si jej vážíš a obdivuješ jej. Ale – promiň – on byl více horlitel, nežli kazatel. To, že napomenul tetrarchu Heroda Agripu, stálo jej život. Nikdo jej nemohl zachránit, jestliže sešel mečem. To Herodias žádala jeho hlavu, poněvadž jej nenáviděla pro pravdu, kterou o ní vyjevil."

"Mnohdy se dějí věci neprávem na tomto světě, a nikoli nemůžeme jim zabránit. Kdyby Jan Křtitel nebyl s'at, nedočkal by se věčné paměti v myslích pokolení, jež přijdou po nás. On však se vrátí – zde či onde a bude v podobě jiné pokračovat v díle, které započal. Jeho duše se navrátí v jiném těle."

"Říkali o tobě, že jsi Eliáš."

"Nejsem Eliáš. Jsem Syn člověka. Sdělím ti tajemství, Nikodéme, tajemství dosud nikomu neprozrazené. Nikdy o sobě netvrdím, že jsem Syn Boží. Bůh nepotřebuje Syna k tomu, aby projevil svá přání a uskutečnil své záměry nám často nepochopitelné. Rozumíš mně?"

"Ano, Svatý Proroku. Sleduji pečlivě tvá slova. Později je zapíši."

"Jako mladý chlapec – ve čtrnácti letech jsem byl poslán do kraje, kde protéká řeka Sindh. Tam jsem pobýval v klášteře, začal studovat učení velkého Gautamy Siddhárta Šakjamuni, zvaného Buddha, to jest Osvícený. Zvali mne Issa, poněvadž moje jméno by těžko vyslovili. Prošel jsem Paňdžáb. Učil jsem

chudé a zavržené, kteří se zvali Šúdrové. Je to nejnižší kasta. Já však vůbec kastovní rozdělení neuznávám. Proto se moje učení nelíbilo kněžím a já jsem byl nucen odejít z Džarganáthu do Varamási, kde jsem své učení prohloubil v tom smyslu, že Bůh přece nestanovil vyšší a nižší lidské tvory. Že všichni jsem synové a dcery Boží, mající pro něho stejnou hodnotu, poněvadž hledí na duši lidskou, nikoliv na jeho šat, bohatství, nebo učenost."

"Blahoslavení chudí duchem ..."

"Ano, Nikodéme, jsem rád, že mě sleduješ. Jsem přece člověk, mám svá přání, své pocity, mezi nimiž převládá pocit křivdy, mnoha křivd, které jsem za svého žití zakusil. A to jen proto, že říkám pravdu, zastávám se těch, jimž je ubližováno, a neklaním se králům, ani boháčům. Mnohdy nemají cenu žebráka. Odsuzuji jak lotry z lidu, tak i ty, kteří pro vysoké postavení nesmějí být pranýřováni."

"Ale, příteli drahý, Svatý Proroku, nevyplácí se napomínat mocné. Co já jsem zakusil strachu, že Sanhedrin objeví, jak jsem k tobě duchovně poután! Někteří to vytušili, taková věc se neutají. Včas však jsem odešel." Nikodém chvíli uvažoval, zda na sebe nepověděl mnoho, a to větami, z nichž lze vyvodit různé závěry. Opatrně pohlédl na Mistra.

Ježíš se chystal promluvit, váhal však, nechtěl Nikodéma zarmoutit, neboť byl skutečný přítel. To, co vyplývalo z jeho řeči, dávno vytušil, nezmiňoval se však o tom. Nyní pak Nikodém sám řekl poněkud neuvážená slova. Kdoví, zda toho již nelituje. Přece jen opatrně pronesl:

"Ano ... Sanhedrin ... pokrytci ... Kaifáš ... jak jsou vzdáleni ... není potřebí bát se jich, či jejich dlouhých rukou." mlčel pak.

Nikodém se chytil do té nevinné pasti.

"Ne, teď už se jich nebojím, ale tam v Jeruzalémě – to jsem skutečně měl strach, že mne chytí a třeba ukřižují." a opět uvažoval, zda neřekl mnoho. Bylo však již pozdě. Slova zazněla. Nelze je vzít nazpět. Jak se zachová Ježíš?

Ten však mlčel, uvažuje o tom, zda každý jedná pouze ve svůj prospěch, zda Nikodém neskryl za nadšením pro cestu s ním svoje obavy, že bude pronásledován. Jestliže ano, nemůže být spokojen s touto nekonečnou cestou plnou námahy a útrap. Ne – Nikodémovi není radno svěřovat svá tajemství. Nezradil by ovšem, toho není schopen, ale jeho přátelství má základ ve strachu ze Sanhedrinu? Tak daleko nelze uvažovat, neboť velká vina svalovala by se na toho, jenž se zve přítelem.

Spojují se zde dvě skutečnosti. Jak je to prosté! Přátelství a možnost využít ho ke své záchraně. Lidské úvahy jsou nevyzpytatelné a málokdy čisté, neposkvřené alespoň nepatrným sobectvím.

Nelze Nikodémovi zazlívát jeho počínání. Nechť však do rána zapomene vše, co mu bylo svěřeno. Nechť je prostým přítelem, aniž by znal, co nezná

nikdo, kromě Matky Marie.

Ježíš vztáhl ruku, dotkl se Nikodémovy hlavy. Ten přivřel víčka jako v usínání. Lehký náznak zásvitu na čele zmizel.

Nyní bylo karavaně překročit pohoří Zagros. Divoce rozeklané skály přece jen mezi sebou tajily průsmyky, jimiž od věků karavany procházely.

Odpočívali na úpatí, kde ještě rostla tráva, takže Kumán, Daravuš a Mahda sušili množství sena, měchy plnili vodou, zkoumali zásoby soli a sušených ryb a skládali do vaků chleby a placky, napečené Šiboletem, Dorkasem a Ráchel. Také vybrali plástve medu ze stromů, kde se uchytily divoké včely, jichž se Ráchel bála, čemuž se ostatní smáli.

Ježíš s obavami pohlížel na to hrozivé pohoří, rýsující se nehnutě a temně i proti noční obloze. Jako mladý chlapec nevnímal všechno nebezpečí, to je přirozené, nyní však měl starosti o Marii matku, která už není mladá, mimoto byla vždycky tak útlá, slaboučká!

Vtom k němu přistoupil Abšalom.

"Svatý Proroku," oslovil jej a uklonil se, "proč nespíš jako všichni? Bude zapotřebí sil, které se získávají spánkem. Bojíš se té cesty? Řekl upřímně a bezelstně, "Neboj se, budu ti pomáhat, když Nikodém není mnoho platný." a hleděl na něho jako dítě, což bylo patrné i v pouhé matné záři vzdálených hvězd.

"Co ty víš o Nikodémovi, Abšalome?"

"Bojí se. Myslím, že kdyby nás od Jeruzaléma dělily pouhé dvě římské míle, rychle by se vracel domů, ani by doprovod nepotřeboval."

"Abšalome, Abšalome, jsi k němu poněkud nespravedlivý."

"Ale ne mnoho. Svatý Proroku, spoléhej na mne, prosím tě o to. Já stále nerozhlašuji, že jsem tvůj přítel, ale v srdci mám pro tebe více citu, než všichni dohromady."

"Jsi upřímný, mám tě rád, Abšalome, budeš mým pokračovatelem, mým následovatelem, až odejdu na věčnost." Ježíš se na chvíli zamyslel nad svými posledními slovy. Věčnost mu pojednou připadala jako temná, nekonečně hluboká propast, z níž není možno vyjít a uvidět světlo Boží. Ne – pomyslel si, takovou věčnost Hospodin přece nestvořil a nechystá, nýbrž věčnost světla plnou, krásou oplývající a všechna zranění hojící rouškou lehýnkou, chladivou, plnou lásky, porozumění, soucitného pohlázení.

"Svatý Proroku," zvolal Abšalom polekaně, "o čem to uvažuješ, není přece zapotřebí přemýšlet o ukončení života, když jsi tak mlád."

"Nejsem už příliš mlád ..."

"Tvá svatá duše je mladá." v matné záři slabě hořícího plamene viděl, jak se na něj Abšalom potutelně zadíval a slyšel: "Mimoto Hospodin si nepřeje, aby člověk myslel na vlastní konec. Dal velký dar zapomenout na něj, nedumat o

něm, neuvažovat o zkáze, neboť by to přinášelo smutek do duší, a to si Hospodin věčný nepřeje. Tak je tomu, Svatý Proroku." skončil vítězně.

"Jsem rád, že si z mých kázání pamatuješ mnoho, Abšalome. Ano, máš pravdu, avšak jednou se stane to, na co nemyslíme. Tehdy tě ustanovím a ty budeš pokračovat. Přijmeš jméno Abadid."

"Abadid?"

"Neboť jméno tvé, jež doposud je ti vlastní, by tam daleko nikdo nedokázal vyslovit."

"Svatý Proroku, ty nezemřeš. Víím, že nikoliv. Tvá duše, tvá památka potrvá věčně mezi lidmi, co se jich na této zemi zrodí. Tak budeš nesmrtelný." Abšalomovy zraky planuly, dech se zrychlil, připadalo mu, že hrud' je příliš stísněná pro srdce, jež se prudce rozběhlo. Nevěděl, co se s ním děje, ale uslyšel Ježíšův hlas – uklidňující, krásný – a navrátil se do skutečnosti.

"Budeš mým pokračovatelem, teď vidím, že jsem volil správně. Na chvíli jsi pobyl v budoucnosti, viděl jsi děje, které nastanou, a to se mnohým nepřihází."

Abšalom se zamyslel, nevěděl, má-li se tázat či mlčet, ale Ježíš řekl: " Jen se zeptej na cokoliv, Abšalome."

"Svatý Proroku, ty znáš mé myšlenky?"

"Neboj se, všechny ne, jen když je chceš znát."

"Zeptám se tedy na něco - je mně to nejasné."

"Čas ?"

"Svatý Proroku, ty víš vše, znáš vše a každému vidíš do duše a myšlenek. Ano - chtěl jsem se tázat - co je to čas? Plyne, stárneme či dospíváme, on pokračuje a bude pokračovat do nekonečna. Je čas určen pouze pro člověka ?"

"Nikoliv jen pro něho, ale pro vše živé, žijící, žijoucí. Pohlédni na strom. Jeho čas je vymezen a po uplynutí strom zajde. Ale on si to patrně neuvědomuje, proto může být bezstarostný, jako i zvíře - ačkoliv- snad i ono má vědomí a pozná, kdy se blíží konec".

Po chvílce mlčení Ježíš pokračoval:

"Čas, Abšalome, je božské podstaty. Je něco vyššího, nežli jsme schopni chápat. Člověk se táže: Kam se dějí roky mého života? Jsou někde uschovány? Nemohly přece přijít vniveč! Nic se neztrácí. - Ale čas je také milosrdný. Hojí rány na duši a její utrpení zmírňuje svým plynutím. Člověk ponenáhlu zapomíná křivd a bezpráví - v duši setrvává jen malá připomínka, ozývající se v podobě vzdáleného echa v horách.

Kdybychom pochopili, co je čas, pochopili bychom Boha, jenž je záhadný. Ne, Abšalome, člověk nikdy neporozumí času stejně jako neporozumí duši, vědomí a rovněž v mnoha případech životu. Co je život? Pošetilí se táží, ale já pravím, že život je součást Boha věčného. Je to dar pro člověka a právě

tak je darem vše, co vidíš v přírodě, jež je chrámem Božím, nádherným, nekonečně rozklenutým. Amen."

Abšalom naslouchal uchvácen Ježíšovým slovům. Znal ovšem jeho kázání, mnohá vyslechl, ale toto náleželo pouze jemu, takže jakmile si to uvědomil, pocítil hrdost, ba dokonce i pýchu. Svatý Prorok, Svatý Kazatel mluvil pro něho samotného! Jaké je to vyznamenání, jaká radost! Věčně si bude pamatovat jeho svatá slova.

Pohlédl na Ježíše. Slabounká záře hvězd opět se dotkla jeho zkařeňných vlasů, takže vytvořila zář kolem hlavy.

Tu Abšalom poklekl, sklonil hlavu, skrýváje slzy dojetí a myslel na to, že Mistra nikdy neopustí, že s ním setrvá provždy a bude ho poslušen.

"Jsem ti vděčný, Abšalome, za tvé myšlenky." řekl Ježíš. Potom zašel opodál, aby se modlil a rozjímal o věčném životě, o Hospodinu, jenž je před věčným životem a bude i po něm - o vesmíru, stvořeném pro radost a potěšení Hospodinovo a také o sobě, jenž se stal poutníkem na nekonečné cestě poseté kameny.

"Ne - Hospodine, Bože věčný, nereptám, ani se netáži, proč se tak děje, ale pokorně přijímám z tvých svatých rukou, cokoliv mně poskytuješ, ať dobré či špatné. Ale tvůj dar nikdy není špatný, byť se takým zdál, neboť neznám tvé úradky a záměry a vím - co se mně, synu člověka, zdá trudným, nemusí takovým být. Cokoliv mně přidělíš s pokorou přijmu a budu ti věčně sloužit. Amen."

Vysoká noc klenula se nad modlitbou Svatého proroka, takže měl zdání, že se stal součástí a částí Všemohá, věčného jako Bůh, kterým byl stvořen. Duše Ježíšova v té chvíli blaze stoupala výš a výš, snad se blížil ke hvězdám, snad celé nekonečno vstoupilo do jeho bytosti, aby ji naplnilo pocitem volna, nespoutanosti pozemským bytím a žitím.

Tu on - rozpjav náruč, objímal budoucí čas, jenž měl přijít po něm. Objímal jej s láskou nekonečnou, vroucími myšlenkami a pochopil v té chvíli, co znamená nesmrtelnost duše. Toto pochopení však zmizelo, jakmile se vzpamatoval ze svého vytržení. Nemůže a nesmí člověk znát vše, co zná Hospodin.

Děkuji ti Bože věčný za okamžik, ve kterém jsem pronikl do tvých záměrů, za chvíli, kdy jsem tě pochopil. Víím, že taková poznání jsou darem pro mne a pociťuji vroucí vděčnost. Amen."

Bylo už k ránu, když Ježíš uslyšel kroky, lehké, jakoby ptáče procházelo krajinou. Povstal z kamene, na němž klečel a šel vstříc útlé postavě.

"Maminko!" řekl káravě, "Proč nespíš? Brzy se vydáme na cestu, takže musíš být silná."

"Jsem silná, synáčku. Tvá síla se přelévá do mé duše jako voda ze

studánky Viděla jsem zář kolem tvé hlavy a to je dobré znamení."

"Byl to jen odlesk ohně."

"Oheň už vyhasl."

"Paprsky hvězd se dostaly až ke mně."

"Jsou tak slabé ty hvězdičky. Drobné a slabounce svítící. Jak by se jejich záře mohla dostat až k nám?"

"Snad že zasvítí Měsíc."

"Není na obloze. Dávno zapadl a byl to jen srpek."

Ježíš mlčel. Neměl už další možnost, jak vysvětlit Marii matce ten podivný úkaz. Ale ona promluvila:

"Byla to ruka Hospodinova, která se tě dotkla. To je dobré znamení. Vykonaš ještě mnohé."

"Svatá paní! Svatá paní!" Ráchel přiběhla vyděšená, poněvadž nenašla svou paní ve stanu. "Ó promiň mně, Svatý Proroku!" uklonila se hluboce.

"Nechtěla jsem rušit, nýbrž jsem dostala strach o Svatou paní."

Noc se brzy proměnila v ranní svítání. Nastaly přípravy na cestu, rušilo se ležení, prohlížela zvířata. Ale velbloudi byli zcela odpočatí a dokonce horliví. Poznali, že se blíží další putování, hýkali, trochu se mezi sebou strkali, byli rozverní, dychtivě pili vodu, aby měli zásobu

Za dne pak vyšli. Zpočátku vedla cesta krajinou ještě plnou zeleně, ale v dálce už se začínalo rýsovat na obloze pohoří Zagros. Dosud nepůsobilo hrozivě, jen zvěstovalo, že je tu a chce-li někdo přejít, necht' se vyzbrojí silou a odolností.

Cesta nyní zvolna stoupala, zeleň zmizela, říčka však dosud oplývala vodou.

Kumán, Daravuš a Mahda prostě lehli na břicho a pili. Šibolet s Dorkasem nabírali do dlaní, kdežto Ráchel měla pro Svatou paní a pro sebe misky. Abšalom přinesl vodu Mistrovi.

"Dosud jsem takové hory neviděl, Svatý Proroku. Mám z nich strach."

"Vše bude v pořádku, Abšalome. Zagros má výhodné průsmyky, cesta je znatelná, poněvadž se tudy chodí od nepaměti, takže zabloudit nemůžeme. Další pohoří Elborz přecházet nebudeme. Cesta vede mezi ním a pouští Dašte Kevir."

"Jsem rád, že s tebou mohu jít, Svatý Proroku."

"Počkej," řekl náhle Ježíš a zahleděl se k ohromnému balvanu. Co se děje s Nikodémem?"

"Kde je? Nevidím ho."

"Je za tím kamenem. Pojd'."

Nikodém seděl schoulen, ruce na očích, ani nevzhlédl, když k němu došli. Snad je ve svém utajení do sebe neslyšel. Ježíš jej oslovil: "Nikodéme, vím, jak

ti je - že máš hrůzu z cesty pohořím, ale věz, že síla ti bude dána, jakmile se dostaneme do nitra hor. Vstaň a zmuž se. Ve chvíli vyjdeme." pozvedl jej. Nyní bylo vidět, s jakými obavami Nikodém hledí na skály. Mlčel však, nechal se Mistrem vést za paži a poslušně nasedl na velblouda.

Pohoří Zagros přijalo je ochotně do své kamenné šedožluté náruče, kde panovalo naprosté ticho. Ve výškách se ozval skřek a křik.

"Ptáci!" zvolal Abšalom.

"Ano." přitakal Ježíš, věděl však, že jsou to supi a doufal jen, že nebudou odklízet nikoho z malé karavany.

Šel první a vedl nejvyšší zvíře. Pes Therion se stále držel u jeho nohou.

V horách - uvažoval Mistr - se člověk dotýká prapůvodu a nitra Země, která dává vidět svou pravou tvář. Ne tu porostlou zelení zahrad a hájů, tam je už její tvář zastřena, nýbrž zde ve výškách, kde se dotýká nebes a také s nimi hovoří, zde je možné poznat Boží dílo přímo, jak vyšlo z božích rukou. Neokrášlené, holé dílo, které později dokončil, dal mu pokrýt se radostnými barvami, aby člověk nepřišel do pustiny a nezahynul v ní.

Zde je však blíže Bohu, ne proto, že kroky zdolal hory, ale poněvadž člověk cítí, jak je nepatrný uprostřed tohoto díla, nepatrný a zranitelný - celou duší volající někoho, kdo je nad námi, aby mu pomohl na únavné cestě.

Kolik modliteb vyslechly tyto balvany, kolik volání o pomoc a kolik stenů beznaděje!

A potom rozložili tábor uprostřed skal, kde sálalo Slunce za dne a studil Měsíc v noci plné ticha, rušeného pouze slabým svistem větru spěchajícího kolem těch nepatrných tvorečků, zvaných lidé. Zatím nehodlal ubližovat, ani se mu k takovému počínání nedostávalo sil. Připravoval se, strádal svoji útočnost na pozdější dobu.

Ježíš se probudil z lehkého spánku, tiše vstal, nahlédl do stanu matky Marie, kde svítila drobná olejová lampička. Vládl tam klid a pohoda.

Poodešel hlouběji do skal - i připadalo mu pojednou, že nejsou tiché, nýbrž znějí slovy, pocházejícími z pravěkého jejich zrození. Tehdy se přihodilo - říkají - že kámen a skála byly vzaty z vesmírného nekonečna rukou neznámou našemu chápání, aby utvořily základy světů pro záměr nám neznámý. Světy byly opět onou rukou postaveny, kde stojí nyní a staly se ozdobou nekonečna. Některým skalám byl dán oheň, aby se proměnily ve svou podstatu, která by hořela nekonečnou dobu. A ony se staly světly na obloze.

Ale my jsme skály znějící, poněvadž hlasy lidí, ptáků i zvířat pronikají do naší tvrdosti, setrvávají tam, aby se ozvaly, přijde-li někdo naslouchající.

Tu se objevila myšlenka - slyším vás, kamenné skály. Jste krásné ve své neústupné tvrdosti, která zraňuje nepatrného. Jste příjemné svým chladem za nocí, kdy je člověk spolehlivě držen, opře-li se o vás. Jste věčné, jako je věčná

podstata, z níž byl utvořen vesmír.

Ale nehodlám hovořit se skalami, jež jsou dílem rukou Božích, nýbrž se svou duší, která je částí Božího ducha.

Má duše, promluv. Nehledej slova, porozumím ti, přestože se noříš v mlčení. Má duše, řekni, kde je pravda? V čem tkví? Co je to pravda v lidském životě? Byla dána člověku v nějaké podobě, kterou by mohl pochopit?

Nořil se hlouběji do tajů duše, která zatím pouze mlčela, neodpovídala, nevyjevila nic, co by přineslo poznání.

Pojednou se z podvědomí začala nořit neurčitá slova, skrývající myšlenku prozatím vzdálenou, nevyjádřitelnou tak, aby mohla být pochopena.

Má duše promluv! Jsi ty snad pravda? Jsi ty jediná pravda v člověku a pro člověka? Objevte se, slova, jež se dosud skrýváte hluboko v neznámé krajině lidského bytí! Kde je pravda? Co je pravdivé?

Ano - poslední otázka byla správná. Tudíž bude i odpověď správná - promluvila duše k bytosti. Pravdivé v člověku a pro člověka je zrození. Nelze je ničím obejít, zastřít, obloudit nepatřičnými slovy jako lidské pravdy ostatní, které člověk takto nazval sám. Další, a to poslední pravda, je smrt. Nelze ji ošálit, nedbat jí, opomenout a pominout ji.

Zrození a smrt jsou jediné dvě pravdy v lidském životě. Ostatní děje přicházejí a mizí opět, aniž by zanechaly stopu, podle které by se člověk mohl řídit. Ano - dvě pravdy jsou v člověku a pro člověka.

A co duše - namítl meditující nesměle, neboť mu bylo hovořit s Nejvyšším - duše je přece pravda posvátná.

Což nevíš, že duše náleží Hospodinu a člověk ji má jen propůjčenou na dobu mezi narozením a smrtí? Ano - duše je pravda - nic nežli to - a je člověku nepochopitelná. Nikdy se nedobere jejích hloubek, dalek a její záře oblažující bytost.

Mohu tedy říci Boží duše?

Ale podvědomí už mlčelo, skály utlumily svou píseň a vítr nevyprávěl o dálkách, kde byl, ani o těch, kam spěje.

Rozklenutá půlnoční obloha vysílala chlad na maličkou Zemi a nepatrného tvora. Planuly hvězdy v dálkách tajemných a sporými paprsky dotýkaly se čela, nyní chladného jako ten šedožlutý kámen.

Ježíš povstal z písku, na němž klečel a pohlížeje do vesmírné propasti, rozevřel náruč, aby objal život i jeho ukončení - jediné dvě pravdy v bytí člověka.

Rozednívalo se pak, vracel se do ležení a jeho duše byla jakoby očištěna od nánosů života, jenž přinášel mnohé nepravosti, které ubližovaly, aniž by je bylo možné odstranit.

Toho dne se vydali na další cestu nepřátelským pohořím. Skály je bez

hlesu nechaly projít kolem, vítr se neozýval, ani pták nepřelétal ve výšce, poněvadž necítil kořist. Malá karavana vcházela do úzké soutěsky, kde se kamenné vrcholy téměř stýkaly, tvoříce klenutí, jež tisklo člověka k zemi. Vládlo zde polotemno. Zvířata šla těsně za sebou, lidé mlčeli. Tu se kupředu prodral Nikodém, zastavil Ježíše a padl před ním na kolena.

"Svatý Proroku!" zvolal s hrůzou v hlase. "Jsme tu v pasti! Kdyby nás přepadli loupežníci, pozabíjejí nás a my se nebudeme moci bránit! Mohli jsme přece volit jinou cestu!"

"Nikodéme, neboj se! Široko daleko nejsou žádní nájezdníci. A pokud jde o jinou cestu - není žádná. V okolí jsou tak rozervané skály, že je není možné překročit. Neboj se, Nikodéme. Vstaň! Musíme pokračovat, abychom za týden vyšli z tohoto pohorí."

"Ó Mistře! Nemůžeš přece vědět, zda v okolí nejsou lupiči. Dovedou se dobře skrývat. Za každým balvanem čekají."

"Ve tvých bláhových představách."

Tu přiběhl Abšalom, zvedl Nikodéma, postavil jej na stezku a obořil se na něj.

"Cos to řekl, Nikodéme, ježž od této chvíle nebudu zvat ctihodným z úcty ke tvým šedinám? Cos to řekl? Že Svatý Prorok nemůže vědět, kde jsou nájezdníci? Ještě nikdy se nestalo, že by se mýlil! Pojď, zavedu tě na tvé místo!"

"Abšalome, Abšalome! Tvá horlivost tě zavádí ke slovům, jež bys neměl vyřknout. Přemýšlej o tom!"

"Ano, Svatý Proroku. Ale mám pravdu" skončil zarputile, zatímco vedl Nikodéma ke zvířeti bezradně přešlapujícímu na místě. Když uvidělo svého pána, zahýkalo a poslušně se vydalo na pochod. Abšalom se nyní raději držel zpátky.

Soutěska se ještě více zúžila, takže bylo možné dotknout se kamenných stěn maličko rozpřaženýma rukama. Jakmile zašli hlouběji, nastala téměř úplná tma. Zezadu se nesly Nikodémovy zoufalé výkřiky. Ale Ježíš nevnímal temnotu, nýbrž upíral zrak vysoko, kde světlý proužek oblohy značil naději a také to, že venku za soutěskou panuje volnost, nespoutaná krajina, kde nestíní skály nepřátelské, aniž hrozí, že k smrti utisknou člověka putujícího.

Náhle se k malé karavaně donesl hukot, svist, burácení. Ježíš zastavil zvíře, obrátil se a zvedl ruku. Všichni stanuli.

"Venku zuří bouře," pronesl svým lahodným hlasem, "přečkáme zde, neboť skály nás ochrání."

Utrmácení lidé usedli, opřeli se o stěny a odpočívali. Ráchel přiběhla s miskou vody.

"Svatý Proroku," řekla tiše a uklonila se, "Svatá paní ti posílá vodu, abys

netrpěl žízni." a spěšně odběhla

Abys netrpěl žízni - plynuly myšlenky - žízeň - ano, tam na kříži jsem skutečně trpěl a oni mně podali hořký a kyselý nápoj s myrhou omamnou .Potom už bolest nedoléhala na mé zmučené tělo. Přesto však jsem nechtěl déle žít, poněvadž nepravostí bylo příliš a zraněná duše toužila vzdálit se zmučeného těla.

Zdálky sem dolétla jednotlivá, hlasitá slova, vykřikovaná Nikodémem, jehož se nikdo neodvážil napomenout. Pokud šero dovolovalo, zahleděl se Ježíš tím směrem. Pojednou jasně uviděl Marii matku, jak se pracně mezi břemeny, balíky sena pro zvířata a zvířaty samotnými prodírá k bědujícímu. Slova nebylo slyšet, ale Mistr se naprosto soustředil a vztáhnuv ruku, přiblížil se duchovně k oné skupině.

"Nestydíš se, Nikodéme?" slyšel matčin hlas. "Jsi přece starší než všichni v tomto průvodu, měl bys tedy být rozumnější a nebédovat, kde toho není potřeba."

"Svatá paní, odpusť mi, prosím tě, ale já se tolik bojím. Sám nevím, co se to děje. Dříve jsem nebýval tak ustrašen."

"Už tak je cesta dost obtížná pro všechny a pro Svatého Proroka nejvíce, poněvadž všichni se na ni vydali dobrovolně, ale jej k tomu donutil nehodný Jeruzalém, zlí členové Sanhedrinu a Řím, který nechápe nic o národech, vzatých do zajetí."

"Svatá paní, vždyť už mlčím, nechci Mistrovi dělat potíže. Ale strach je v mé duši, v srdci, v celém těle."

"Jsi nemocen. Jinak to není možné. Až bouře přejde, můj syn tě uzdraví. Zatím pro tebe Ráchel připraví nápoj zapomnění".

Šla potom s obtížemi na své místo a usedla ke zvířeti, které se na ni podívalo téměř laskavě.

Ponenáhlu bouře utichala, v soutěsce však vzniklo nedýchatelné horko, zvířený prach a písek dostal se dovnitř a dusil pocestné i velbloudy, mezky a ovce. Bylo potřeba vyjít na prostranství, kde snad bude lépe, přestože Slunce plýtvá žhavými jazyky na rozpálené skály.

Ježíš povstal a dal povel k pochodu zdvižením ruky. Nastal ruch, nakládaly se vaky, seno, voda. Ovce vyběhly první, držely se však nablízku, dobře znajíce moc člověka i to, že jsou na něm závislé. Pes Therion se na ně obořil a sehnal je do houfu. Lidé vycházeli, vedouce zvířata. Mezci hýkali.

Nikodém šel jako v polospánku po nápoji, jež mu podala Ráchel, ale bylo mu daleko lépe. Spěchal za Mistrem, vedoucím to krásné, vysoké zvíře a nyní šel po jeho boku.

"Nikodéme, vím, co se odehrálo tam v soutěsce. Měl jsem si tě všimnout dříve. Pojď bližší." Na chvíli stanuli. Ježíš se dotkl Nikodémova čela, "Je-li v

tobě přítomen strach v podobě démona, nechť vyjde." V té chvíli se objevil mrak, zde tolik vzácný a spustil se déšť.

Lidé křičeli radostí, obraceli tváře proti vodě padající z oblohy a Nikodém, pojednou klidný a vyrovnaný, řekl:

"Učinil jsi zázrak, Mistře, můj příteli, zázrak, podobný tomu na poušti, jak je psáno v knihách posvátných. Tehdy padala mana, ale což nejsou manou tyto jasné krůpěje, které nás osvěží? Způsobil jsi zázrak."

"Nikoliv já, nýbrž Hospodin činí zázraky, Nikodéme. Buď toho pamětliv." Obrátil se ke karavaně: "Slyšte, bratři moji, pomodlíme se nyní, abychom poděkovali za poskytnuté dobrodiní."

Déšť zvolna ustal, mrak - potrhaný a prázdný odlétal do dálky a lidé poklekali na kameny. Jejich hlasitá modlitba stoupala do výše, snad až tam, kde sídlí On, jehož jméno není známé, Nejvyšší, Nejmenovatelný.

Hospodine, Bože věčný,
jenž kraluješ na nebesích,
jméno tvé budiž posvěceno,
nechť království tvé přijde do tohoto slzavého údolí,
staniž se tvá svatá vůle, v nebesích i na zemi,
dejž nám chléb k obživě naší,
pamatuješ-li na viny naše, odpusť nám je,
vždyť i my odpouštíme těm, kteří se proti nám provinili ve zlém
úmyslu,
nedej, abychom byli pokoušeni ďáblem a démony,
uchraň nás všeho zlého pro spásu naší duše.
Amen

Slova se nesla ke skalám a slaboučkou ozvěnou se navracela - i zdálo se, že se modlí množství veliké, jakoby celý svět se stal jedinou vroucí prosbou k Hospodinu věčnému.

Lidé povstávali ze země osvěženi a posíleni na další cestu. Všichni si přáli, aby to divoké, nehostinné pohoří Zagros bylo již za nimi a nejvíce si to přál Ježíš, který s obavami pohlížel na svou matku. V jejím výrazu se začínala objevovat únava, pramenící nejen z dlouhé cesty, ale i z let, jichž přibývalo, aniž by se čas tázal, zda svým plynutím a mizením v neznámu někomu neubližuje. Kdykoliv se Ježíš na matku zahleděl, usmála se - v tom úsměvu však bylo veškeré utrpení, které jí život přinesl.

Když se konečně po několika dnech ocitli mimo ty šedožluté skály, zavládlo veselí. Kumán, Daravuš a Mahda začali s pomocí Dorkase, Šiboleta i žoldnéřů budovat stany, v blízké říčce nalovili krásné, lesklé ryby a opékali je

na ohni. Ráchel, z níž se zatím stala ztepilá panna, nosila suché větve a pojednou slyšeli její radostné volání: "Jezero! Je tu jezero!"

Běželi za jejím hlasem. Vodní hladina se skrývala za nízkým pahrbkem.

Ježíš přistoupil k matce. "Jsi unavena, maminko, vid'?" Ale teď budeme odpočívat několik dní a ty opět nabudeš sil."

Díval se však na ni s obavami, neboť viděl vyhaslé oči, temné kruhy kolem nich, vrásky u rtů a čelo poznamenané časem, jenž je neúprosný. Ruce se jí nepatrně chvěly, snad si toho ani nebyla vědoma. Usmála se na syna. V tom úsměvu spočíval celý život, odevzdání, trpělivost, ale také radost z toho, že je s ním a už nikdy nebudou rozděleni.

Začala uvažovat o smrti, která je pouze mostem, spojujícím dva životy, jak jí to v krásném podobenství vysvětlil syn.

"Život zde na zemi," řekl tehdy, "probíhá jakoby na břehu plném květů, stvořeném Hospodinem pro člověka, pokud má tělo. Z této překrásné zahrady vede most na druhou stranu řeky a po něm každý musí projít. Král i žebrák. Dostane se na protější břeh a tam nevnímá krásy tohoto světa, nýbrž zlaté, planoucí světlo, jímž září Věčný, Nepojmenovatelný, kterému my ubozí říkáme Hospodin.

V tom světle je láska, slitování a nekonečná blaženost, které se člověku dostane náhradou za utrpení života dočasného. Pak může mít vše, co mu zde bylo odepráno a stává se tím, čím chtěl být. Nebude už smutku v jeho srdci, neboť odměna přesáhne jeho touhu a očekávání. Věčně se bude radovat, aniž by želel života pozemského. Amen."

Tehdy se radovala z posledních slov o věčné blaženosti a nemyslí na počátek synova kázání, kde se zmínil o mostu. Nyní však jí přišel na mysl konec tohoto života. Tu přece jen pocítila nejistotu ve svém srdci, ale pokárala se za ni. Což syn tehdy neřekl, že věčná blaženost převáží vše, co lidé zakusili na zemi?

Nepatrný strach naplňoval nyní její duši, nikoliv tak, aby nezbylo místo pro nic jiného, držel se v pozadí mysli jako ukrytá hrozba, před níž není možno utéci, vzdálit se do jiných krajů, jiné země.

Ježíš se na ni zadíval zkoumavě, sledoval její myšlenky a posléze řekl soucitně: "Každý se bojí smrti, maminko, každý - poněvadž si není jist. Proto i tebe zaplavují obavy. Ale já vím, že ještě dlouhá léta nepřejdeš onen most, vedoucí z tohoto života do věčnosti."

"A ty, synáčku?"

"Já vím, že budu šťasten, jak bych nikde nemohl být. Víím to, spoléhám na to. A dále - jednou jsem ti přece řekl, že se mne tázali: "Provinil se tento muž, že se narodil slepý?"

"Uzdravil jsi jej přece."

"Provinil - co tím vyjádřili?"

"Že - že mohl zhřešit v minulém životě."

"Ano. Stejně tak si mysleli o Janu Křtiteli, že je převtělený prorok Eliáš. I mne pokládali za Eliáše, Jeremiáše, či jiného proroka."

"To znamená..."

"Ano, maminko, znamená to, že člověk se narodí znovu."

Tiše se zamýšlela. Chtěla být opět matkou význačného syna, který by však neprožil ono kruté utrpení. Chtěla ... spala potom a ve snu viděla onen most, po jehož obou stranách byl blahý a blažený kraj, kde je sladko žít.

Ježíš setrval v zamyšlení, ale byl vyrušen veselím, zavládnuvším kolem ohně, planoucího vysoko, praskajícího do znění hudby, vyluzované Kumánem, Daravušem a Mahdou na jejich nástroje. Ráchel se dala do půvabného tance, Šibolet s Dorkasem se objali kolem ramen a podupávajíce do taktu, zvolna se točili v kruhu kolem hranice. Nikodém slabě tleskal, sedě na kameni a pokyvuje se ze strany na stranu. Šibolet začal pěkným hlasem zpívat slova, která sám složil:

"Přešli jsme hory,
vysoké hory,
už máme vyhráno,
teď jdeme k cíli,
blízkému cíli,
jak bylo napsáno."

Abšalom přistoupil k Ježíšovi.

"Svatý Proroku," oslovil jej s úklonou, "všichni se radují, jakoby cíl cesty ležel za tím krásným jezerem. Ale já vím, že je vzdálen, tak vzdálen jako hvězdy viditelné lidským zrakem."

"Jsou ještě jiné hvězdy, Abšalome, které nevidíme pro vzdálenost, neboť Vesmír Boží je nekonečný, jako je nekončící Hospodin a jeho sláva. Ano, máš pravdu - cíl je dosud velmi vzdálen a čeká nás nekonečné putování dalšími a dalšími horami, pouštěmi a kraji cizími, jež nás nepřijmou přátelsky, poněvadž nemají, čím by nás uhostily."

"Jsou to pustiny?"

"Ano - pohoří Zagros byla jen malá zkouška. Jsi připraven vše snášet, Abšalome?"

"Jsem hotov jít s tebou, Mistře, kamkoliv. I kdyby cesta trvala ještě deset let."

"Ne, tak dlouhou dobu nebudeme putovat. Nyní přijdeme do města jménem Ekbatany. Pohoří Zagros máme téměř za sebou a to, co nás čeká, je lépe zamlčet, alespoň prozatím."

Abšalom se usmál.

"Však já neprojevují zvědavost, Svatý Proroku, ale myslím si, že nepříjemné věci se mají oddálit, pokud je to možné. - Ekbatany - jaké je to město?"

"Nádherné, oplývající mramorovými paláci, kašnami, honosnými domy a ubytovnou pro poutníky, jaké jinde nejsou. A potom přijdeme k jezeru daleko většímu. Tam už nastoupíme další cestu. Mezi pohořím Elborz a pouští Dašte Kevir." odmlčel se. Ano - na to strašné putování si pamatoval. Z jedné strany čnělo pohoří, holé a pusté skály bez jediného stébélka, z nichž čísel jakoby ztělesněný strach - ze strany druhé nekonečná poušť Dašte Kevir, vysílající na znavené poutníky poryvy horkého větru, plného prachu a písku nasyceného solí, jež rozežírala oči, nozdry, plíce - jak lidem, tak i zvířatům.

Nekonečná se zdála být, nekonečná, beznadějná, zabíjející. Posléze došli k pohoří Elborz, i zdálo se jim být přívětivé a pohostinné se svými zákoutími, trsy polosuché, sporé trávy a stezkou chráněnou balvany.

"Svatý Proroku," přerušil jeho myšlenky Abšalom, "vzpomínáš, jaké to bylo, když jsi putoval domů?"

"Ano, tehdy jsem se domníval, že domov je v zemi, kde jsem se narodil, ale oni mne odmítli, mou duši nepřijali a tělo předhodili smrti."

"Ale ona je nepřijala, poněvadž nenadešel čas - a tam u Hospodina bylo psáno, že proputuješ dlouhý, předlouhý život, přestože ti nastavili úklady." Abšalom se zahleděl do dálky, "Všichni už pomínou, nebudou chodit po tomto světě, ale ty budeš žít v míru a pokoji, vzdálen pozemských starostí a strastí, oprostěn ode všeho lidského, co tě nyní zatěžuje. Staneš se duší, Svatý Proroku - duší, která povede tělo, takže radost bude tvým údělem."

"Abšalome, Abšalome, jak ty dokážeš mluvit! Za ta léta z tebe vyrostl kazatel. Tvá slova mne potěšila, raduji se z nich a jsem ti vděčný. Budeme tedy dlouho spolu a ty se naučíš vše, čeho je potřebí, abys mohl po mně převzít mé poslání."

"Nedosáhnu nikdy tvé velikosti, Mistře, ale pokusím se zvládnout některé úkoly. Ty však činíš zázraky, a to mně nebude nikdy dáno."

"Zázraky činí Hospodin."

"Skrze tebe. Jsi vyvolený. Syn Boží jsi, ačkoliv to nepřiznáváš."

"Ne, Abšalome, Bůh nemá dítě. Jsem syn člověka. Má cesta životem, plným smrtících nástrah a strastí není cestou Božího syna, nýbrž ubohého syna lidského, jenž neustále doufá, věří, přeje si, aby se stal zázrak i pro něho, který touží po klidných kázáních, po uzdravování chorých, vzkříšení některých zesnulých a nasycení hladovějících. Snad mě to bude umožněno."

"Svatý Proroku, tvá slova chápu jako modlitbu k Nejvyššímu a přidávám prosbu o vyslyšení."

"Amen."

Zatím veselí u ohně pokračovalo do půlnoci, až hvězdy začaly zapadat a brzy se mělo chýlit k ránu. Svítání pak zastihlo tanečnický spící na trávě, plameny dohasínaly a jejich slabounká zář tvořila zlatavý přísvit na Ježíšových vlasech. Klečel opodál, maje čelo položeno na sepjatých rukou, spočívajících na kameni, dosud vyhrátém paprsky slunce z minulého dne.

Jakmile se malá karavana doslechla, že další zastávka bude ve slavných, proslulých Ekbatanech, všichni okřáli, plánovali, co si koupí na tržištích. Šibolet velmi toužil po nějakém exotickém ptáku, jehož by si ochočil, kdežto Dorkas chtěl orientální, bohatě zdobenou kazajku.

Ráchel předstoupila před Svatou paní a s úklonou řekla: "Svatá paní, smím si koupit prstýnek? S červeným korálkem?"

"Děvčátko, proč bys nesměla? Budeš se sním těšit - potom jej daruješ nějakému mládenci, který se ti zalíbí."

"Kdepak! Jestli jsou všichni tak pitomí - promiň Svatá paní - chtěla jsem říci hloupí jako Šibolet a Dorkas, tak nechci žádného ani vidět. Ale bojím se Svatého Proroka. Řekne, že jsem parádivá, marnivá, myslím na hlouposti a ..."

"Nic takového neřekne, Ráchel, buď klidná."

Vtom se ozval křik, povely, hýkání zvířat a do stanu vešel Ježíš.

"Maminko," promluvil mírně, "jsi připravena? Vyjdeme za chvíli, abychom do večera dospěli do Ekbatan. Ráchel, pomoz Svaté paní a doved' ji k jejímu zvířeti. Tři noví a žoldnéři už skládají stany."

"Ano, Svatý Proroku." Ráchel se hluboce uklonila. Stále měla na mysli prstýnek a to, že by ji Mistr napomenul, kdyby o tom věděl. Nyní se na ni díval zkoumavě. Promluvil:

"Nikoliv, dítě, prstýnek není hřích, ba také ne provinění."

"Ó Svatý Proroku! Znáš mé myšlenky! Ony nejsou špatné, věř mi, prosím tě, ale někdy ..."

"Vím jaké jsou. Zatím čisté, nevinné. Jsi hodné dítě, Ráchel. Svatá paní tě má ráda". a odešel zcela tiše, jakoby se vznášel.

Ekbatany bylo lze vidět zdaleka. Mohutné hradby se tyčily v krajině a jejich výši zdůrazňovaly strážní věže, plné žoldnéřů, jak se dalo soudit podle dosud málo zřetelného ruchu a do vzdálenosti zalétajících povelů. Malá karavana se blížila k bráně jižní, opatřené mříží, hřeby, příkopem a mohutnými závorami.

Stanuli ...

"Táboříte před hradbami, či chcete vejít do města!" volal žoldněř z věže, přikládaje dlaně k ústům.

"Hodláme vejít do města." odpověděl Ježíš, což strážný kupodivu slyšel. Či se mu to zdálo? Nevěděl, a neuvažoval o tom.

"Kdo jste? Kupci?"

"Jsem kazatel Ježíš ben Jusuf." opět zcela tiše pronesl Mistr.

"He!" zvolal žoldněř kamsi do nitra věže. "Je tu kazatel - Juz Asaf s průvodem. Bude zájem?"

"Ale toseví. Ženské si potrpí na kázání. Má oděnce?"

"Ne - jen..." voják si prohlížel karavanu, "jen velbloudy, ovce a mezky. Služku a muže ke zvířatům..."

"Otevřít bránu! Otevřít bránu!" ozvalo se a vzápětí zaskřípaly dveřní závěsy. Poté se zvolna začal sunout most, držený silnými řetězy. Malá karavana vcházela dovnitř. Vojáci prohlédli muže, zda nemají meče nebo dýky, ale Kumán, Daravuš a Mahda stejně byli oděni jen bederní rouškou, takže by je nebylo kam ukrýt. Žoldněři dávno vše kdesi zapomněli. Nikodém a Abšalom prohlásili, že zbraně nenosí a vojáci jim kupodivu věřili.

Vysoký žoldněř stanul před Ježíšem.

"Kazatel?" otázal se.

"Ano ..."

"Odkud?"

" Z Jeruzaléma."

"He!" zvolal oděnc na druhého, "Nevíš, kde to je?"

"Co?"

"Jeruzalém. Asi město nebo ..."

"Je to město." řekl Ježíš.

"Kazatel Juz Asaf povídá, že je to město. Dejme tomu. Můžete se ubytovat hned u hradeb. Máte stany?"

Ihned bylo započato se stavěním Dva žoldněři, za ta léta oděni pouze bederními rouškami a velmi spokojení svobodou, které se jim dostávalo, vydatně pomáhali. Mohli kdykoliv odejít, ale oni nechtěli. Tvrdili, že by jakživi neměli dostatek skopového masa i slabého vína, v něž Svatý Prorok zázračně proměňoval vodu, čemuž se už nikdo nedivil.

Nikodém si pojednou všiml, že se kolem karavany začínají shromažďovat lidé, převážně ženy, ale byli zde i muži. Mlčky pozorovali příchozí. Jedna z žen klečela opodál a všichni se jí vyhýbali. Roušku na hlavě měla staženou hluboko do čela.

Ježíš k ní zamířil. Ve svém bílém rouchu, s vlasy ozářenými sluncem již zapadajícím, vyhlížel jako zjevení. Postoupil ještě blíže.

"Nechod' k ní, Pane!" zvolal jeden z mužů, "Je nakažlivě nemocná!"

"Je to děvka Ismaha, Pane. Ulovila si zlou nemoc!"

„Pryč s ní!“

„Vyžeňte ji!“

„Co tady vůbec hledá?“

Ježíš odhrnul roušku z jejího čela. Objevila se tvář plná hnisavých vředů,

zapadlé oči, rty rozpraskané horečkou.

„Ó pane! Jsem nevěstka. Moje tělo je v rozkladu a trpím hladem, neboť muži mne už nechtějí. Ale ty jsi svatý. Jsem šťastná, že před smrtí vidím čistou, neposkvrněnou krásu. Ale nedotýkej se mne prosím.“

„Vstaň.“ poručil Ježíš.

Těžce vstávala, halila se úže do své potrhané loktuše, v níž skrývala zvrhedovatělé ruce a celé tělo.

„Nebudeš trpět více.“ řekl Mistr.

„Vím, že nebudu, neboť mrtví netrpí.“

„Nemysli na smrt. Budeš žít.“ a dotkl se lehce jejího nyní ošklivého čela, v němž sídlí duše a duch oživující.

Dav lidí couvl a nesouhlasně zamručel. Byli hotovi vyhnat – tu děvku Ismahu – i s cizincem, jenž se jí dotkl a tím se nakazil onou hroznou nemocí, roznášenou některými žoldněři z cizích zemí.

Ježíš – nyní Juz Asaf, jak zkomolil jeho jméno voják – se znovu dotkl čela té polomrtvé nešťastnice. Dav přistoupil o krok. Tu však spatřili, jak se vředy z obličeje dívky ztrácejí, rány se zajizvují, tváře růžovějí a ona tu stojí krásná jako dříve, s vlasy černými po pás, jejichž barva se zaleskla namodralým nádechem havraního peří. Rty zrudly, ruce štíhlé a půvabné se vztáhly k Ježíšovi. Potom klesla na kolena.

„Zázrak!“ zvolala, „Což nevidíte, že tento svatý muž učinil zázrak? Modlete se k němu! Vzávejte jej! A objala jeho nohy, zatímco slzy jí kanuly do prachu cesty.“

Dav se začal řídit k Ježíšovi. Křičeli, plakali a mnozí volali své prosby za uzdravení.

Kumán, Daravuš a Mahda v mžiku obstoupili Svatého Proroka. K nim se přidali oba žoldněři a rovněž Abšalom. Zvel ruku. Vše utichlo.

„Nechte Svatého Proroka odpočívát,“ řekl hlasitě, „zítra uzdraví koho bude potřebl. Nyní je po cestě unaven.“

„Potřebuje-li kdo uzdravení hned ...“ řekl Ježíš.

Z davu vyběhla žena s plačícím dítětem v náručí.

„Ó Pane! Nazývají tě Svatým Prorokem, ale já vím, že jsi nejsvětější ze všech. Prosím uzdrav mého chlapce. Uzdrav jej z horečky, kterou trpí několik dnů, nemůže dýchat ... dusí se ... prosím tě, Nejsvětější ...“

Ježíš vzal chlapce na ruce, lehce jej přivinul k hrudi a řekl několik slov, jimž nikdo nerozuměl. Hošík přestal plakat, obličej dostal přirozenou barvu, tělíčko se zbavilo horečky. Podal dítě ženě.

„Je uzdraven.“ řekl.

Chtěla mu děkovat, ale zmizel náhle, obklopen svými věrnými.

Za svítání se město Ekbatany teprve probouzelo, ale na prostranství u

hradeb už se shromažďovali choří, kteří byli schopni přijít sami a dále ti, již museli být přineseni. Teď zde leželi, bezmocní, naříkající, ochrnutí, plačící, slepí – nebo ubožáci s mokvajícím ranami, v nichž se hemžili červi. Čekali však trpělivě a když vyšel ze stanu Abšalom, všichni se pohnuli.

„Jen chvíli strpení,“ řekl, Svatý Prorok mezi vás přijde.“

„Budeme uzdravení?“ zvolal chromý, plazící se po kolenou.

V tu chvíli vyšel Ježíš, zaslechnuvši poslední slova. Stál nyní v paprscích vycházejícího slunce, které tvořilo zář kolem celé jeho postavy.

„Posel z nebes!“ vykřikla některá z žen.

„Svatý Prorok vyslaný bohem!“

„Modlete se k němu, lidé hříšní, aby se k nám snížil ze své nebeské výše!“

„Není z tohoto světa!“

„Anděl se proměnil ve Svatého Proroka!“

Ježíš se blížil k davu, který poněkud couvl před jeho zjevením.

„Nebojte se mne. Jsem Syn člověka, nikoliv zjevení. A ty,“ promluvil k onomu chromému, jenž neobratně postupoval po kolenou, „jestliže myslíš, že nebudeš uzdraven, málo důvěřuješ mně. Ale já pravím tobě, postav se na své nohy, a nepochybuj více.“ Chromý zkusmo zvedl pravou nohu, postavil ji, ale bál se zvednout i levou, poněvadž měl neustále dojem, že upadne. Ježíš pokynul rukou. Tu se muž zvedl, udělal krok a začal skákat, křepčit, smál se a při tom se Svatému Proroku klaněl a děkoval mu.

„Nemám nic, jsem chudák,“ řekl, „Takže ti nemohu nic dát, Svatý Proroku.“

„Odměníš se mně tím, že budeš spokojen a šťasten i ve své chudobě.“ odpověděl Mistr.

Potom vešel mezi nemocné, dotýkal se slepých očí a ony prohlédly, lehce položil ruku na zvrhovatělé rány a ony se zacelily. Jeden z uzdravených mu nabízel dvě ze svých šesti krásných dcer, jiný ho zval do svého sadu, aby si nabral ovoce, kolik potřebuje, žena trpící bolestmi kloubů až plakala, ba kvílela – stáhla z prstu slabounký prstýnek a podávala mu jej.

„Nech si památku na svého muže,“ řekl jí, „už to, že jsi mně chtěla ten pro tebe tak vzácný prsten dát, je mně odměnou.“

Slunce stálo na poledni, když odcházeli poslední uzdravení. Abšalom chtěl Ježíše odvést do stanu, viděl, jak je unaven a potřebuje odpočinek. Šli zvolna.

Vtom se ozvaly fanfáry, na prostranství vjel na koni nádherně oděný muž, seskočil, uklonil se před Ježíšem a řekl:

„Ty jsi Juz Asaf, zázraky činící, přišedší z cizí země. Poznal jsem tě podle vznešenosti tvé tváře. Nuže – náš nejjasnější panovník tě prosí, abys k němu

přišel jako čestný host. Zítra pošle nosítka. Prosím – neodmítni.“

Potom se vše uklidnilo, Mistr si mohl odpočinout a připravit se na cestu ke králi.

XXXXXXXXXX

Pohoří Elborz, poušť Dašte Kevir

Časně ráno již stála nosítka před stany. Byla tak honosná, zdobená perlovými závěsy, vyřezáváním, drahými kameny – že je neslo deset otroků, kteří nyní posedávali na kamenech a čekali. Dvanáct ozbrojenců se procházelo sem a tam, občas vyletěl smích, či kratší slovo.

Nikodém je všechny pozoroval škvírou ve vchodu do stanu a posléze se rozhodl promluvit s Ježíšem. Vešel k němu. Svatý Prorok byl již připraven vyjít, ale zpozoroval na Nikodémově tváři cosi zvláštního, takže jej oslovil:

„Nikodéme! Chceš mi něco sdělit? Něco závažného?“

„Ano, můj příteli drahý. Prostě nedůvěřuji té nádheře. Zdá se mně, jakoby za ní číhalo cosi nekalého.“

„Nikodéme! Pravím tobě, nehledej nekalost ve všem, co se ti nelíbí. Příliš jsi už odvykl přepychu, a nepamatuješ, jak byl vyzdoben palác Josefa z Arimatie. Je pravda, že ani já nemám vztah k přepychu, ale musíme, uvážit, že jsou to nosítka královská. Panovník mne chce uctít, a proto poslal tu nejnádhernější věc, kterou vlastní. Nehledej v tom záškodnictví. Neboj se, nic se nestane.“

Poté Ježíš vyšel na prostranství. Otroci padli na zemi a sklonili čela, dotýkajíce se prachu. Oděnci uhodili kopími o štíty a utvořili šik po stranách nosítek. Abšalom vyběhl, hotov jít za průvodem.

Šli výstavnými ulicemi Ekbatan. Na všech nárožích zurčela čistá voda v kašnách, z tržiště se nesl halas, lidé spěchali, až najednou kdosi zvolal:

„Svatý Prorok! To je on! Zahlédl jsem jeho tvář! Na tu se nezapomíná!“

Dav se shlukl kolem nosítek. Všichni mluvili najednou, vztahovali ruce, ale oděnci je odehnali kopími. Abšalom odhrnul perlový závěs, aby promluvil s Ježíšem, ale ten už vystupoval z nosítek, vztáhl ruce nad hlavy shromážděných a pravil:

„Trpělivost, dobří lidé. Vrátním se a přijdu mezi vás, abych přinesl úlevu trpícím a uzdravení nemocným. Utište se a čekejte mne.“

„Ty jsi posel Boha živého!“ zvolal kdosi.

„Všichni jsme od Boha. Každý má své poslání na tomto světě.“

odpověděl Mistr, „Také ten, kdo se pokládá za nejmenšího mezi nejmenšími. Jeho moudrost spočívá ve skromnosti a on bude št'asten, poněvadž neočekává mnohé, ale spokojí se s osudem, jenž mu byl přiřknut. Je bohat, netouže po mamonu, je utišen ve svých vášních, je milý Bohu, který chystá pro něho

věčnou odměnu, jaké v tomto žití nemůže dosáhnout. Pravím vám – blahoslavení skromní neboť bohatství čeká duše jejich.“

Dav se uklidnil, takže nosítka mohla pokračovat v cestě. Na schodišti královského paláce stáli dvořané, vysocí úředníci, vojáci – a středem už sestupoval panovník, oděný s východním přepychem a nádherou.

„Svatý Prorok Juz Asaf!“ ohlásil ceremoniář. Ozval se hlas trub zvláštní, nezvyklou melodií. Vojáci uhodili kopími o štíty a otroci postavili nosítka. Ježíš vystoupil.

Zřetelně bylo slyšet vzdech přítomných, kteří na něho hleděli s úžasem. Jeho vysoká postava působila v paprscích ranního slunce jako zjevení z jiného světa, neboť se lišil ode všech. Zkadeřené vlasy, prozářené jitřním světlem, tvořily kolem hlavy zář, jeho rty se mírně usmívaly, což bylo přijímáno s vděkem, ale jeho úsměv platil tolikeré nádheře, kterou neodsuzoval, již však nepostrádal a nepotřeboval.

Panovník doslova seběhl dolů po schodišti a nyní bylo na něm, aby promluvil. Neměl však pojednou slov, jen hleděl na Ježíše, uvědomoval si, že on sám není vysoký jako host, setrval tedy na prvním stupni.

„Bud' zdrav, králi, můj bratře.“ promluvil Ježíš řecky. Panovník oživil. Domníval se, že bude zapotřebí tlumočníka, což neměl rád, poněvadž soudil, že takový muž přeloží, co se mu zachce a ostatní vynechá.

„I tobě přeji zdraví, Svatý Kazateli, Svatý Proroku. Jsem rád, že můžeme spolu hovořit přímo. Prosím, vejdi do paláce, neboť se velmi těším z tvé přítomnosti.“

„Jsi laskav a upřímný.“ odpověděl Mistr a králi se zatočila hlava. Jak může vědět o mé přímosti a upřímnosti, která mně působí mnohé nesnáze, a to zejména v rodině? Ježíš pokračoval, „Máš nepříjemnosti kvůli své povaze? Nenechej se odradit a zůstaň sám sebou.“

Ví všechno – spěšně uvažoval král – před ním nelze nic utajit.

„Ale ano, můžeš utajit cokoliv.“ odpověděl Ježíš na královy myšlenky, „Prostě nebudu tvé myšlení sledovat.“

„Jsi skutečně Prorok – Svatý Prorok, s jakým jsem se dosud nesetkal. Vejdi prosím.“

Stráže rozevřely dvoukřídlé dveře do trůnního sálu. Byl plný vyšňořených dvořanů, kteří nyní vytvořili špalír, jimž zvolna prošel Mistr s panovníkem. U trůnu stála vysoká váza se zcela neznámými květinami a křeslo pro hosta. Nyní však se král zarazil, okamžitě se vzpamatoval a pokynul rukou k trůnu.

„Usedni prosím, vzácný příchozí, jenž jsi ke mně dospěl v přátelství.“

„A ty?“

„Mé místo je po tvém boku. Jsi králem nejvyšším, přestože nenosíš královské roucho. Ale úběl tvého šatu je vpravdě nade všechny perly a zlato a

působí mnohem vznešeněji, než pestrost a ozdobnost podle našeho zvyku.“

„Králi, můj bratře, nezakrývej rozpaky mnoha slovy. Není potřebí ostýchat se proto, že jsi s oním křeslem počítal pro mne.“ Ježíš se usmál, „Mám tedy usednout na trůn?“

Prosím tě o to. Tvým dotekem bude posvěcen a já se budu bát zaujmout místo tam, kde neustále budu vidět Svatého Proroka.“

„Budeš-li odsud řídit osudy svého království, tvé myšlenky dosáhnou dokonalosti a ty se dočkáš úcty svého lidu.“

Jakmile Ježíš usedl na trůn, všichni dvořané a úředníci poklekli a sklonili se, dotýkajíce se čelem dlažby. Vpravdě byli ohromeni zjevem, jež pokládali za neskutečný, snad snili – podle vlastního mínění – neboť kouzlo tohoto muže naplnilo jim srdce a mysl, pocítili mír ve své duši, a také shovívavost a smíření.

Tu jim Svatý Kazatel požehnal a pravil:

„Setrvejte v pokoře a míru a bytost vaše bude spokojená, aniž by pocítila nevraživost a zášť.“

Povstávali, očekávající slova, jimiž by dnešní slavný den byl ozdoben a která by si mohli pamatovat po všechny dny života.

Nyní Ježíš povstal a promluvil:

„Drazí moji, k nimž jsem přišel na své cestě daleké, poslyšte slovo, aby vás posílilo a dodalo vám odvalu v pozemském putování. Někteří z vás toto slovo nepostrádají, ale jsou i tací, kteří tápou v myslí a nemají schopnost dostat se vlastní silou k porozumění pravdě a k jejímu pochopení. A těm je určeno, cokoliv uslyšíte.“

Člověk je nejistý, pokud jde o přechod ze žití pozemského do života onoho, který nám o sobě nepodává žádnou zprávu, aby se stala naší oporou. Všichni se jednou ocitneme tam v těch končinách, kde už není tělo, ale pouze duše. Slyšte pravdu! Není potřebí bát se Nejvyššího. Ano – Zákon uvádí jej jako Boha přísného, ba mstivého, zabíjejícího lidi, které přece stvořil k obrazu svému – téměř bez příčiny zabíjejícího.

Podívejme se, co praví knihy Mojžíšovy: Chóre, Dátan, Abiron a Kon – povstali proti Mojžíšovi ... i vyšel oheň od Hospodina, spálil dvěstěpadesát mužů ... a potom další a další – za trest. Jestliže si podrobněji promyslíme tuto událost, která jistě není smyšlenkou, vidíme, že Hospodin krutě trestá odpor či vzbouření proti člověku. Ale já pravím, že vzbouření nebylo takového rázu, aby se jím zabýval Nejvyšší. A táži se dále: Nemstil se snad Mojžíš? Nepálil jejich stany, když usnuli, aby zaskočení nemohli utéci?

A dále pravím, že Hospodin je nejvyšší dobrotivý, ale jistě také uvážlivý, netrestá bez rozmyslu, zvláště nikoliv, jde-li o záležitost lidskou, jež se má urovnat a vyřídit mezi lidmi.

Znovu k vám volám: Slyšte pravdu! Není potřebí obávat se Hospodina, či

jeho hněvu. On přece není hněvivý, nýbrž milosrdný, láskou oplývající – a posuzuje lidské skutky s vědomím, že člověk je zčásti ovládán tělem, které ho svádí ze správné cesty a vede nepravostem. Jednou se před ním ocitneme všichni. Ale on vyjde nám vstříc v podobě nám pochopitelné, poněvadž duše nebude již v područí těla.

Jeho milosrdenství je nekonečné. Všichni znáte svá provinění, která tajíte, či téměř všichni – někteří možná jsou bez viny – ale on rovněž zná vaše prohřešky, nebude vás však trestat, nýbrž vám laskavě domlouvá a s láskou nejvyšší přijme vaši pokoru.

Ne, moji milí, není potřeba bát se Hospodinova hněvu, neboť on hněv nezná, aniž pamatuje na naše viny. Je nutné mít se na pozoru před lidmi, kteří jsou mstiví, neustále se zabývají vašim proviněním vůči sobě – třeba zdánlivým.

Chci vás upozornit, že Hospodin Bůh je nejvyšší milosrdný, spravedlivý ke všem bez rozdílu a nikdo z lidí nemá u něho přednost, nýbrž soudí všechny stejně spravedlivě podle zásluh. Avšak není soudcem přísným, nýbrž zkoumá každý přečin, jeho příčinu a důvod.

Hospodin Bůh je ztělesněním lásky, objímající všechny bez rozdílu a mají-li slzy v duších a srdcích, utiší je svou nekonečně soucitnou rukou, jejíž dotek působí jako pohlazení věčného bytí. - Amen.“

Rozhlédl se po shromážděných. Byli utišení, naprosto tiší, takže zvenčí sem dolehl křik ptáka, přeletujícího nad Ekbatanami. Ano – je to sup – pomyslí si Ježíš – sup, který hledá kořist, avšak zde ji nenajde. Až daleko do pouště musí zaletět ...

Pozoroval dvořany – vznešené a pyšné, nyní však jakoby pokořené, tísnící se až u země, poražené slovy, jež hlásala dobrotivost Hospodinovu. Jestliže se někteří proti němu bouřili, po Ježíšových sděleních ustali, nebylo proč se vzpírat, nebylo důvodu protestovat proti jeho hněvu, který byl popřen a nahrazen věčnou láskou.

Vždyť já jsem provedl to a ono – pomyslili si mnozí, a nic se mně nestalo – není tedy pravda, že Bůh trestá přísně a pamatuje na viny. Byl to pěkný kousek – přemítal jiný – co jsem nastrojil a dva či tři lidé trpěli mou vinou. Nebyl jsem potrestán, ale možná že až potom ... bude Bůh posuzovat a odsuzovat. Ale není přísný. Tento svatý muž, nyní tak zamyšleně pohlížející téměř skrze stěny paláce do dálky, řekl – a on má jistě pravdu – že každý skutek bude uvážěn a to nikoliv pomstychtivě.

Ježíš znovu promluvil:

„Moji drazí bratři, vaše myšlenky dolétají ke mně jako drobná peříčka nesená větrem. Máte-li kdo možnost a chcete-li, napravte své nekalé skutky, nikoliv tím, že byste se z nich vyznali kněžím, ale zajděte k ukřivděným či

potupeným a hledejte cestu ke smíru a nápravě. Avšak nikdo není povinen se takto chovat. Čiňte pouze, co uznáte za vhodné. - Amen.“

Později potom se procházel s panovníkem v zahradách, rozmlouvali o vedení státu a zločinnosti v chudinské čtvrti a o stavu financí tohoto krásného města.

Král chvílemi mlčel a když se Ježíš zastavil a donutil jej obrátit se k sobě, stál panovník jako zkamenělý, jen si pomyslnil, že Juz Asaf zná vše, uslyšel slova:

„Králi, můj bratře, hodláš mi něco říci?“

„Ano, Svatý Proroku. Váhal jsem, poněvadž se neopovažuji něčím doplňovat slova, jež jsi vyřkl. Avšak ty stejně znáš mé myšlenky. Tvé kázání bylo překrásné, uklidňující a mne posílilo. Ale některé z mých dvořanů nikoliv. Konec tvé řeči, kde jim dáváš na vůli, jak se mají zachovat, nechal v nich nepokoj, poněvadž v té věci nejsou zvyklí rozhodovat. Ano – mluvit o jiných a poroučet jim, to zvládají znamenitě. Nyní však musí poručit sobě, a to je těžká, zapeklité věc. Ale ty to přece všechno víš!“

„Jistěže vím. Proto jsem tak mluvil.“

„Mnozí nebudou spát po tuto noci.“

„Ten, kdo se rozhodne, bude navštíven spánkem spravedlivého.“

„Neuškodí, jestliže o sobě trochu pouvažují.“ král se odmlčel, potom dodal „Svatý Proroku – vidíš toho muže u jabloně?“

„Ano – je to rovněž host? Má cizí oděv.“

„Je to Filón z Alexandrie.“

„Myslitel a náboženský horlitel. Jistě s mým kázáním nesouhlasí.“

„Drží se přísně učení Mojžíšova. Budeš tak laskav a promluvíš s ním?“

„Velmi rád. Bude to zajímavá rozmluva. Neboj se, králi, nedojde ke sporu, ačkoliv – pokud vím – naše názory se od sebe velmi liší.“

„Jak by mohlo dojít ke sporu v rozmluvě s tebou? Použiješ slov, která Filón Alexandrijský ničím nevyvrátí.“ na králově hlase bylo znát malé potěšení z toho, že Filón bude poražen, poněvadž – ačkoliv svého návštěvníka ctil – přece jen se mu nezamlouvala jeho zaujatost pro Mojžíše, což byla ovšem osobní věc – ale on své názory nutil všem kolem sebe. Také byl patřičně pyšný na svůj původ, jakoby byl jeho strůjcem a rovněž na literární činnost, jež skutečně oplývala rozsáhlostí jak spisů, tak i použitých témat. O prozřetelnosti, o věčnosti světa, o svobodě mravného člověka – ale rovněž náměty, které se týkaly Starého zákona, jako například: O stvoření světa podle Mojžíše, nebo též o životě Mojžíšově.

Ježíš ovšem tyto spisy znal a měl je prostudovány. Nepotřeboval výpisky, neboť měl vše uloženo v paměti. Nyní se chystal k obraně, poněvadž věděl, že na něho bude zaútočeno.

Setkali se u jezírka s kvetoucími lekníny. Filón Alexandrijský se připravil velmi pečlivě k řeči, kterou hodlal použít proti Ježíšovým slovům. Vyslechl jeho kázání, a nesouhlasil s ním ani v tom nejmenším. Zákon je Zákon a Mojžíš je Mojžíš! Povoláný, vyvolený.

Rozmluva probíhala v jazyce latinském. Filón pojednou neměl tolik odvahy, jak sám sobě předstíral. Když se k němu Ježíš blížil, pozbýval jistotu, hleděl jen udiveně na ten okouzující zjev a byl nejistý také v tom, zda nepřehnal barvy a ozdoby svého šatu. To však nepokládal za podstatné, snažil se usmívat a vyhlížet na první pohled přívětivě. Zlaté slunce kouznilo zář kolem hlavy Svatého Proroka.

„Salve!“

„Salve amice!“

Oba se odmlčeli. Ježíš dobře věděl, co se nyní stane. Nemýlil se. Filón Alexandrijský vybuchl.

„Tvé kázání bylo nanejvýš nevhodné a potvrzuje pouze to, že chceš Zákon zrušit, jak ti bylo dáváno za vinu!“

„Domníváš se tedy, Filóne, že mé ukřižování se stalo spravedlivou odměnou za mé nepravosti?“

Filón se ocitl v rozpacích. Neuznával ovšem takové kruté tresty, ale nevěděl nyní, jak vybřednout ze situace, kterou sám navodil. Ježíš promluvil:

„Vidíš – přežil jsem vše, a to je známka vůle Hospodinovy. Je ztělesněná láska, jak jsem uvedl v kázání.“

„Nejde o Hospodina, nýbrž o Mojžíše.“

„Mojžíš byl nejvýše vzdělán a učený, takže zcela lehce ovládal malý národ, který vyvedl z Egypta.“

„Jsem rád, že uznáváš jeho velikost. Jedině on mohl dát národu zákony ...“

„Jistěže. Znal je ze starých, psaných pergamenů. Použil je správně a v patřičném čase. Jistě předcházelo něco nepěkného. Lidé nedbali své lidskosti a přikláněli se k horšímu. Nevážili si cizího majetku. Domnívali se – tedy muži – že mohou obcovat s kteroukoliv ženou, manželkou souseda, bratra – prostě ...“

„Mýlíš se! Zákon byl Mojžíšovi dán Hospodinem, který se mu zjevil v plamenném keři a promlouval k němu, vyjmenoval mu deset zákonů a Mojžíš je vytesal do kamene.“

„To snad až potom, až měl k tomu potřebné nářadí. Nemohl na hoře, kde dlel krátce, tesat zákony. Sám by na to ani nestačil. K tomu je potřebí kamenorytec.“

„Rozbiješ Zákon!“

„Nikterak. Chci jen, aby Starý Zákon byl pozměněn v tom smyslu, že by se přizpůsobil dnešnímu myšlení. Hleď, Filóne, od cesty Izraele z Egypta

uplynulo téměř tisíc a čtyřista let, je tedy nutné částečně pozměnit některé myšlenky, jež jsou tam uvedené. Ostatně – říkáš, že Mojžíšovi Hospodin tyto zákony zjevil. Ale já ti pravím, že byly známy dávno před Mojžíšem – třeba za babylonského krále Chamurabiho, jenž jejich znalost získal z písem ještě starších.“

„Jedině úcta k tobě mně brání v prudkém protestu!“

„Neboj se mně odporovat ...“

„Vím – jsi nedotknutelný. Jsi svatý! Tvé slovo platí vždy a všude.

Králové ti padají k nohám! Ale ...“

„Nebudiž sporu mezi námi. Každý člověk má právo, ba povinnost – myslit a uvažovat svobodně a druhý mu v tom nesmí bránit. Mluvili jsme o Mojžíšovi. Byl příliš přísný, prchlivý, vládychtivý. Proč trestal takto krutě, jak je uvedeno? Proč zabil tolik lidí, jestliže povstali proti němu? Nadto – povstání nebylo dovršeno – Písmo by se o tom zmiňovalo. A on je dal pobít. Patrně vypálil ležení spiklenců, nešetřil žen, ani dětí.“

„Potrestal je Hospodin! Seslal na ně oheň, blesky, snad i hady! Poněvadž Mojžíš byl jeho vyvolený, a nikdo nesměl odporovat jeho úmyslům!“

Ježíš se odmlčel. Nechtěl už odporovat Filónovi z Alexandrie, který byl zanícen pro Mojžíš a doslova bral vše, co bylo řečeno, či napsáno ve spojitosti s ním. Věřil, že lze hůl proměnit v hada a naopak – věřil, že Bůh se projevuje v podobě plamene, ale nedbal toho, že plamen je projev pekla, jak praví dávné pověsti.

Nechtěl se s ním dostat do sporu, nebylo to v jeho povaze ... Ale když se loučili – Ježíš nazval Filóna při té příležitosti milým bratrem, kdežto Filón se omezil na holý, nepřívětivý pozdrav – začal Ježíš uvažovat o jeho slovech hlouběji. Zašel dále do zahrad, přecházejících zde v travnatý lesík, plný křovin a zahleděv se do zeleně listoví, usedl na kámen, kde se vyhříval pestrý hádek. Vzal jej opatrně za hlavičku a mírně stiskl. Hádek ztuhl, ani se nehnul, na omak působil jako větvička.

Pustil jej. Hádek ožil a bleskurychle zmizel v křoví. To je celý zázrak s hadem a holí, pomyslí si Mistr. Ubohý faraón – byl klamán, a nepoznal to. Faraóni a králové byli vesměs nevhodně klamáni. Připomněl si Abraháma. Což zásadovost a pravdomluvnost připouští, aby muž vydával svou manželku za sestru jen proto, aby – aby – ovšem je nutno takto se vyjádřit – aby dosáhl zisku? Ano – byla Sára sestra jeho, měli společného, téhož otce, mluvil tedy snad pravdu? Mluvil, avšak polovičnicky. Zamlčel úmyslně, co královny uši neměly slyšet, aby dosáhl žádoucího výsledku. Král Abimelech se zalekl a dal mu bezpočet hovad tažných i jatečných, služebníky a vše, co pokládal za vhodné k odčinění hříchu svého. Vpravdě však nezhřešil panovník, ale Abraham.

Filón Alexandrijský hlásá Mojžíše, jemuž věří, a nehodlá uznat, že použil

nepěkných kouzel, aby faraóna omráčil zázrakem. Stejně tak působil na lid – nevědomý, zaostalý – lze přece předpokládat, že na tu cestu se s ním vydali prostí lidé, kteří neměli co ztratit. Bohatým by se těžce opouštělo paláce, krásné otrokyně, poklady – příliš těžké na to, aby je nesli s sebou.

Náhle se probral ze svých myšlenek, vymanil se z jejich osidel, pramenících nikoli v minulosti, ale v budoucnosti daleké, jež přinese poznání dosud nevyjádřitelná. Rychle se vzpamatoval. Zdálo se mu, že Hospodin věčný je nablízku, takže by s ním snad i mohl rozmlouvat. Ale ihned se přihlásila vzpomínka na slova, jež mu řekli ti ze Sanhedrinu. Rouhá! Ruší Zákon a nahrazuje posvátné písmo svými řečmi, které se neshodují s tím, co řekl Hospodin. A on jim odpověděl: Nepřišel jsem Zákon zrušit, ale naplnit. Vysmáli se mu.

Tu poklekl na kámen, aby oslovil Nejvyššího.

„Bože věčný, Hospodine zástupů, což jsem hříchem naplněn, v moci d'ábla jsem, nehodný jsem? Jen proto, že nepokládám za zázraky činy, kteréžto zázračným nejsou? Že jsem odhalil v Abrahámově počínání lstivou lež? Proto budu zatracen? Ó Bože, promluv ke mně, dej mi znamení, pohlédni na mne a potrestej mne, jsem-li nehodný!“

Čekal. Vůkol panoval ticho, naplněné šelestem větví, v nichž vítr zpíval svou tklivou, nekonečnou píseň života, zahleděl se vysoko do prostoru, a tu se objevil bílý pták, široce kroužil, třepetal křídly, rozprostíral je a vznášel se na vlnách tepla – krásný, nehybný. Bylo to snad znamení? Příznivé znamení, plné laskavosti, porozumění a lásky. Ježíš vtáhl žehnající ruku a pták zakřičel.

V tu chvíli začal v zahradách zpívat neviditelný, nenalezitelný zpěvák, šedě zbarvený. Tóny vnikaly do srdce jako pohlázení.

„Jak jsem ti vděčný, ó Bože na nebesích posvátných, kde není bolest, ani pochybnosti, jimiž jsem sužován zde – v tomto žití, které jsi mně přidělil. Děkuji ti, Bože nesmrtelný a nezrozený, nemající počátku ani konce, děkuji ti za příznivá znamení, která jsi mně ukázal. Víím nyní, že mám pravdu. Přišel jsem Zákon doplnit, nikoliv zrušit. Nelze rušit, co trvá tisíce let.“

Tu se ozvala z podvědomí odpověď.

Naplnění Zákona potrvá tisíce let a on bude potom dokonalý, všem přístupný, skrze tebe Syna člověka, jenž byl vyvolen a povolán.

„Amen.“ dodal Ježíš. \Probíral se jakoby z hlubokého snu a pochopil, že v minulých okamžicích byl ve spojení s Nejvyšším, jenž je nad námi, nesmrtelný, nezrozený, věčně mladý, věčně tvůrčí, věčně pečující o ty, které stvořil ke své duchovní podobě.

Zachytil překotná slova, přicházející z hloubí zahrady a poznal králův hlas. Patrně jej hledají. Vyšel jim vstříc. Setkali se u překrásného jezírka, zdobeného sochami, kamennými lavičkami a spoustou květin, jaké rosou jen

pod pečlivým dohledem zahradníků.

„Svatý Proroku!“ zvolal král, „Všude tě hledáme! Vždyt' bys mohl zabloudit a nenajít cestu k paláci! Kde je Filón Alexandrijský? Nepohodli jste se?“

„Nestává se mně, že bych se s někým rozešel ve zlém. - V zahradách je nesmírný klid, a ten jsem potřeboval. Trochu jsem se zamyslel nad sebou.“

„Není nutné, abys o sobě uvažoval, Svatý Proroku. Jsi jako čirá studánka – bez hříchu, závisti, pohrdání. Tvá duše je od Boha.“

„Každá duše pochází od Boha, králi – a je to součást božského ducha.“

„Snad při narození. Ale potom se člověk přiklání ke zlému. Domnívá se, že tu a tam neškodí dopustit se maličké nepravosti. Mnohý ustane, ale jiní násobí své nekalé počínání, až jsou zatíženi hříchem, ani o tom nemají povědomí.“

„Jsi věru moudrý na svůj věk, ó králi v Ekbatanách. Ale tvá řeč se mně zdá opatrná, jakoby se přímo dotýkala tebe a ty se to snažil utajit. Chceš se mně svěřit? Jestliže máš na svědomí těžký hřích, nemůže jej nikdo smazat, ani odpustit, ale musíš vše napravit, jak jsem uvedl ve svém kázání dvořanům.“

„Tvá řeč se týkala mne více, než kohokoliv jiného. Dvořané – kradou – podvádějí – lžou – promiň, že hovořím takto přímo. Ale já mám na duši balvan hříchu. Dopustil jsem se ...“

Král ztišil hlas. Usedli spolu na kamennou lavici a Ježíš se k němu naklonil, aby mu naslouchal. Posléze se panovník odmlčel, maje v obličeji napjatý výraz a dýchaje poněkud namáhavě.

Ježíš mu položil ruku na hlavu a druhou vztáhl žehnajícím gestem.

„Budu za tebe prosit Hospodina. Bude se modlit, aby tě netrestal, aby ti odpustil, neboť jsi jednal v mladické nerozvážnosti, což tě však plně neomlouvá. Přemýšlej, králi, o svém provinění, které nelze napravit.“

„A ty, Svatý Proroku? Ty bys mně odpustil?“

„Nesud' me, abychom nebyli souzeni. Nemám právo hříchy odpouštět, nýbrž pouze Hospodin tak může učinit. Netrap se, králi. On je nejvýše milosrdný a shovívavý. - Ano – řekl jsem kdysi – odpouštějí se ti hříchové tvoji, avšak ta žena – šlo totiž o ženu – se provinila sama na sobě, nikoliv na druhých.“

Rozprávěli spolu ještě drahnou chvíli, král měl v zásobě množství otázek, prohlásil potom Svatého Proroka za mudřece a při loučení vyzvídal, kdy se bude Ježíš navracet. Mínil, že je na cestě proto, aby kázal v různých krajích. Když pak se dozvěděl, že se nikdy nevrátí, zesmutněl a vyčítavě se na Mistra zahleděl.

„Svatý Proroku,“ řekl zklamaně, „kde najdu oporu, kde porozumění, kde shovívavost? Jsi ztělesněná, čistá, krásná láska, jaké se více nenajde na tomto

nenávistném světě.“

„Králi, můj bratře, hledej lásku v sobě, také čistotu mysli, shovívavost k ostatním, nikoli však slabost, která by brzy byla zneužívána. Zůstaň ve zdraví duše i těla, jež ti bylo dáno Hospodinem, abys žil. Amen.“

Potom už se spustily perlové závěsy nosítek, otroci přistoupili a Ježíšovi přišlo na mysl, že to bylo poslední setkání s lidmi – a nyní už přijdou jen skály, pouště, kameny – a nic než to.

Vystoupil z nosítek a trochu se polekal, neboť k němu běžel Šibolet a cosi volal. Klesl pak před Mistrem na kolena, sklonil se a vyhrkl:

„Ó Svatý Proroku! Svatá Paní je churavá! Lehla dopoledne, nic nepojedla, nechce se ani napít! Snad má horkost! Je u ní Ráchel.“

Ježíš pospíšil ke stanu své matky. Vešel, Ráchel se hluboce uklonila.

„Svatý Proroku! Nevím, co mám počít! Svatá Paní onemocněla tak náhle!“

„Jdi pro čerstvou vodu, datle a chléb. Pospěš si!“ poklekl u lože matky. Ležel bledá, bez pohnutí, bez hlesu. Ani oči neotevřela.

„Maminko! Co tě bolí? Promluv na mne!“

„Synáčku! Zdá se, že mne síly opouštějí. To je známka stáří. Už je mně šedesátpět let. Čas k odchodu.“ a znovu zavřela oči.

Ježíšovo srdce se prudce sevřelo, takže těžce vydechl. Ne – to přece není možné! Matka nesmí zemřít – je to jediný člověk, jenž ho miluje bez nároků na cokoliv, a také ne pro jeho schopnosti, svatost, moudrost, ale proto, že je Syn, jehož chovala, krev její krve, tělo jejího těla. Tak prostě jej miluje, pro lásku samotnou, pro vztah matky k synovi, pro nenahraditelnost jeho i její.

Ráchel přiběhla s čerstvou vodou, datlemi, fíky a granátovým jablkem. Položila vše k loži na rohož a tiše zmizela. Ježíš požehnal pokrmy.

Potom vzal jemně do rukou matčinu hlavu, dotýkáje se jí na spáncích. Síla z jeho mladého těla přecházela zvolna do její krve a probouzela ji k životu. Tváře zrůžověly a když otevřela oči, měly opět lesk a hloubku jako dříve. Usmála se a řekla:

„Mně se přece jen zatím nechce zemřít. Musím byt s tebou, synáčku, kdo by tě miloval?“

„Ano, maminko, budeš se mnou ještě po dlouhá léta, ale teď teprve nastane to nejhorší putování horami a pouští – horami proti nimž pohoří Zagros bylo pouhou cestičkou.“

„Teď už se nebojím. Je mně, jakobych načerpala novou sílu k životu.“

Vtom přiběhla Ráchel s chlebem. Udivena stanula, užasle hledíc na Svatou Paní, která se usmívala. Ráchel si pomyslila, že má krásný úsměv, ale Ježíš poznal, že je to úsměv nebeský, jakoby se jejích rtů dotkl anděl boží a řekl: To je ten úsměv, jenž tě neopustí na věčnosti, neboť budeš blažená.

Ráchel potom setrvala u ní, kdežto Ježíš odešel stranou ležení, kde našel samotu, ticho nekonečné a uklidnění takřka posvátné. Tu se zahloubal do myšlenek o životě, který je přece dar od Boha, zázračný dar, a přece tak záhadný, že se nelze dobrat pravdy a pochopení.

Život – uvažoval Ježíš – jak je prchavý, nezastavitelný – zachce-li se mu opustit tělo, postoupí je zkáze. Kde však tkví? V srdci? V krvi? V mozku, jenž vytváří myšlenky? Či v celém těle? Táži se tě nyní, živote, zda máš velkou moc být, i když tělo podlehne zkáze? Pohlížíš na ně zdálky? Já vím, živote, neúčastníš se smrti, té nechutné hniloby. Odpovídej, živote, hovořím s tebou! Jsi prý krásný, tvrdí jedni – ale druzí vědí, že zahrnuješ lidskou bytost bolestí, nemocí, utrpením.

Ne, živote, ty nejsi duše. Ta je čistá, neposkvrněná záludnostmi, neboť ruce Hospodinovy spočinuly na ní a ona se raduje zde na zemi, a potom – když se vzdaluje do nekonečna, jásá zbavena břemen. Duše je postavena před veškeré pozemské starosti, ale soucítí s tělem a je-li choré, je smutná. Mít smutnou duši je nejvýše bolestivé.

Život – duše – tělo – vše se střídalo v myšlenkách, nad nimiž vynikala úvaha o matce. Její život se vzdaloval, duše však setrvala. Život pak byl silou myšlenky donucen k návratu.

Síla myšlenky! Jak je vyčerpávající předat ji druhému!

Ježíš se cítil unaven, spolehl se na kámen, vyhráty sluncem a zahleděl se do hloubí temnicí se již oblohy. Jaké propasti se otevírají nad námi, které neznáme, jimž nerozumíme! Jediný Hospodin vše zná – ví také, kde tyto propasti končí – ale – pošetilá myšlenka – on přece je nekonečný a jeho dílo rovněž.

Kde končí propast vesmíru, ó Bože věčný? A nekončí-li, zda lze putovat nocí, prostorem dál a dál a neustále být s tebou?

Stále se navrácí myšlenka o neznámých jevech, o životě neprobádaném. Pověz mi, duše má, která jsi nesmrtelná, pamatuješ, co bylo před tímto životem? Kým jsem se tehdy stal a jak jsem se ocitnul zde? Mlčíš, má duše, odpovídej přece a já budu vědět, že mně předáváš poselství od Nejvyššího.

Ted' – ted' jsi se ozvala, duše moje věčná, sestro mého těla, mé bytosti pozemské. Cože pravíš?

Chvíli trvalo, než se vybavila slova, jichž význam byl těžce pochopitelný, avšak Ježíš už nabyt moudrosti zralé, která byla zasetá v době pobytu na východě. Ta slova zněla:

Nenoř se do hloubí svého jsoucna, kde zasuté vzpomínky na nebytí před bytím setrávají, uschované do času příštího. Žij svůj život, jenž ti byl přidělen, darován, určen slavný – po přestálém utrpení, jímž jsi prošel.

Tu Ježíš poklekl, vztáhnuv ruce k obloze přetemné.

„Ó Hospodine věčný, odpusť mi, že se táži na záhady, které jsi uzamkl před člověkem, aby nezpychl vědom si svých znalostí. Odpusť mi, jakož i já jsem odpustil těm, kdož se na mně provinili.

A dále tě prosím, daruj mé matce ještě chvíli života. Dej sílu její duši a jejímu tělu, které je strádáním vyčerpané. Vím – část mé odolnosti jsi před chvílí přenesl na ni a já ti za ten zázrak děkuji a jsem ti věčně poslušným Synem – neboť všichni jsme tvoji synové a dcery. Amen.“

Po této modlitbě se cítil osvěžen, pln života, nadšení a odhodlání k další pouti, o níž věděl, že bude naplněna nesnáze a strastmi. Povstal, vracel se do ležení a zdaleka zaslechl tóny píšťal, fléten a tlukot na bubínky. Vítr přinášel hudbu, a to bylo dobré znamení. Domníval se, že někde v dálce táboří karavana

...

Vracel se ke svým. Hudba probouzela v něm radost, srdce jakoby uklidněno zpívalo s sebou. Uvědomil si, že hudba je cosi božského, co povznáší člověka nad všechna úskalí života, stavíc je do podružné záležitosti, alespoň na okamžik. Vzpomněl si na hudbu sfér, o níž tehdy řekl: Hvězdy zpívají! Potom už věděl, že celý vesmír, nekonečný vesmír, zní hudbou, která je vrozena i člověku. Ano – srdce zpívá svou malou píseň, dýchá-li člověk. Je to hudba neslyšná – pracuje-li však, zní píseň podobná písni vesmíru. V něm je prapůvod všech melodií, tvořených člověkem. Jsou to odezvy zpěvů hvězd, jež stvořil Hospodin pro své potěšení.

Jak jinak si vysvětlit onen vesmírný chorál, než že těší Jeho, jenž je nade vším – avšak lidem nedostupný. Pouze málo z pozemských stvoření zaslechlo tu překrásnou melodii. Byli k tomu vyvoleni.

Ne – Hospodine – nechci se chlubit, ani vyvyšovat nad ostatní, ale těším se z tvé přízně, jež mně dala poznat nepoznatelné.

Spěchal nyní do ležení, pojednou jej zachvátil strach o matku, ale pokáral se za něj. Hospodin přece nedopustí, aby odešla navždy už nyní.

Šiboleť s Dorkasem běželi mu vstříc. Zpočátku se ulekl, mínil, že snad přinášejí neblahou zprávu, ale usmáli se a sklonění k zemi, řekli zároveň:

„Svatý Proroku! Vše je v pořádku. Svatá Paní se uzdravila!“

Maria matka přicházela Synovi naproti, v záři ohně bylo vidět, že se usmívá, jakoby omládla, nesla hrozen a žertem žalovala na Ráchel, že jej utrhla kdesi v sadě.

„Nikdo tam nebyl.“ tvrdila Ráchel a uklonila se, „Svatý Proroku, tam je hroznů, že je nelze spočítat!“

„Ráchel, Ráchel! Vždyť to nejsou tvoje hrozny! Nesmíš si brát, co ti napadne!“

„Když já jsem chtěla potěšit Svatou Paní! A ona měla radost, že na ni myslím. Ale až se dozvěděla ... ona se neumí zlobit.“

„Posad' se, Ráchel, zde na kámen. Nevadí, že je noc. Promluvíme si o krádeži.“

„Já jsem ...“

„Poslouchej mne pozorně ...“

Zatím se kolem shromáždili všichni, včetně dvou žoldnéřů, velmi spokojených s cestou, s volností a nekonečnou krajinou.

Ježíš začal mluvit.

„Příkázání znáte všichni z Desatera. Nepokradeš! Je to hřích, který se už za doby Mojžíšovy, velmi vzdálené našim dnům, rozmohl natolik, že bylo nutno začlenit varování před ním do Zákonů. Mnozí se domnívali, byli si dokonce jisti, že jsou chytrí a dovední, když se jim podaří skrýt lup tak, aby nebyl k nalezení. Ale já vám pravím, že krádež setrvává v duši, odkud nemůže nikdy vymizet, i kdyby zloděj byl zcela bez svědomí.

A dále pravím vám – netoliko krádež skutečněná, nýbrž i ta, na niž je pomýšleno – je hřichem. Kdo uvažuje o cizí věci s úmyslem přivlastnit si ji, jakoby se krádeže dopustil. Není zde okradeného, ani zloděje, avšak lehký stín spočine na duši jako varování. Jsou dvě cesty: buď napomenutí uposlechnout – potom lze mluvit o prohřešku – nebo je zamítnout a uskutečnit nekalý záměr – potom leží na duši těžký hřích, který lze napravit pouze vrácením cizího majetku a omluvou slovní. Ale pravím vám, že ani tak se duše onoho stínu navždy nezbaví. Amen.“

V tomto pozdním večeru, téměř v noci šli všichni spát bez obvyklého povídání a žertů, které si jindy ve stanu vyprávěli Šibolet a Dorkas, poněvadž se tlumeně smávali. Dnes mlčeli. U Marie matky svítil olejový kahánek, poněvadž Ráchel nedala jinak, než že bude bdít, kdyby Svatá Paní potřebovala vodu, či datli, nebo hrozen.

Ten hrozen Ráchel páčil v duši. Umínila si, že už neutrhne ani jeden, kdyby měl délku dvou loktů. Dívala se na onen nešťastný trs oplývající sladkostí, který ležel na dřevěné misce. Uždibla zrnko. Chutnalo příjemně, plné šťávy. Uzobla ještě jedno. Postupně zůstaly jen stopečky. Vše utichlo. Ale pojednou se ozvala Svatá Paní.

„Svatému Proroku neřekneme, že jsi hrozen snědla, děvčátko. Jsi dítě. Ale mlč o svém prohřešku a on se vytratí z tvé duše.“

Ráchel se dala do pláče.

V několika dnech se malá karavana vydala na cestu. Ježíš se ujal vedení vysokého, ušlechtilého zvířete, které zahýkalo a poslušně vykročilo. Pes Therión se vytrvale držel u nohou svého pána. Po cestě, trvající sedm dnů se ocitli mezi pohořím Elborz a pouští Dašte Kevir. A jestliže hory Zagros, které měli šťastně za sebou, strojily na ně úklady a léčky v podobě balvanů ležících uprostřed cesty – a strží utvořených záludně, takže je museli obcházet, pohoří

Elborz uvítalo je d'ábelským syčením vichřů, vanoucích bez ustání proti ještě d'ábelštějším poryvům z Dašte Kevir, prosyceným solí. Vichřice z hor, zvedajících se strmě nad stezkou, byla o poznání chladnější, nežli ta, kterou vysílala poušť. Bylo to, jakoby se do karavany opíraly pálící jazyky, šlehající ze Slunce.

Obě vichřice se tu setkávaly, útočily na sebe vytvářely mlhu, plnou slaneho písku, rozežírajícího chřípí a pálícího v očích. Všichni si stáhli roušky přes obličej, pouze Ježíš kráčel vpřed, jakoby šel po cestě plné květů a sladkého vánku. Byl tak vzdálen myšlenkami a ovládán jimi, že se ho nedotýkaly záležitosti tělesné, aniž myslel na rozžhavený vzduch, jež dýchal.

Tu se ze svistu vichřic vybavily tóny flétny a tlukot na bubínky. Vzpomněl si na chvíle minulé, kdy při zaslechnutí hudby pocítil radost a uspokojení. Obrátil se a zvedl ruku. Karavana stanula. Oslovil Abšaloma jdoucího vedle něho.

„Abšalome, slyšíš? Naslouchej!“

„Slyším jen kvílení vichřic, Svatý Proroku.“

„Odmyslí si hlas přírody a naslouchej.“

„Naslouchám ... teď ... teď ... jakobych zachytil úder na bubínek.“

„Ozývají se flétny a také syrinx – moldánky.“

„Ty dosud neslyšíš. Ale ty, Svatý Proroku se dokážeš přenést na místo, kde pravděpodobně prodlévá jiná karavana, takže slyšíš co se tam děje. Já to neumím.“ skončil poněkud sklesle a zahleděl se na Ježíše prosebně.

„Všemu se naučíš, Abšalome, jen buď trpělivý, neboť trpělivost je poklad moudrých a nedočkaví nikdy nedocházejí uspokojení, toužíce stále po nových a nových dojmech, dovednostech – takže v onom chaosu, jež si sami připravují, zapomínají jedno pro druhé, aniž se z něčeho radují. Ale pravím tobě, Abšalome, na konci své cesty, až se ocitneme v zemi zaslíbené, mlékem a strdím oplývající, dostaneme se k jezeru Vular. A tam poprvé přejdeš vodu suchou nohou, aniž by se před tebou rozestoupila, jak je psáno.“

„Ó Svatý Proroku! Takový zázrak učiníš?“

„Nikoliv já, nýbrž Hospodin koná zázraky. Nebude to však zázrak, ale ty pochopíš, že člověk je pouhé peříčko v lůně mocné přírody a oproti síle vody čisté znamená ořechovou skořápku, plující na vlnkách.“

„A – voda mne ponese?“

„Ne – nýbrž se jí nedotkneš.“

„Ale – kterak se to stane?“

„Již jsem ti vše vysvětlil. Opakuj si moje slova, chovej pak v paměti, co jsem řekl a síla má přejde na tebe. Tvůj duch i tělo se posilní.“

Abšalom šel potom zamyšlen vedle Ježíše, jenž se v duchu modlil vroucími slovy, aby jeho malá karavana přečkala tuto strastnou pouť a dostihla

země a města, kde konečně nastane klid a mír a bude čas na myšlenky o Hospodinovi, jeho podivné moci a úmyslech.

Putovali další den. Před polednem přiběhl vyděšený Dorkas.

„Svatý Proroku ...“ zajíkl se. Vtom za ním běželi oba žoldněři a ti tři Kumán, Daravuš a Mahda, jimž se stále říkalo noví. Vzadu se o holi belhal Nikodém, kdežto Abšalom setrval u zvířete, nesoucího Svatou Paní. Vzlykající Ráchel klopýtala vedle ní.

„Svatý Proroku! Volal znovu Dorkas, „Vidíš to neštěstí, které se na nás žene? Vzdušný vír nás pohltí, zvedne do výše a mrští námi o zem – o skály – o písek, jenž je žhavý jako planoucí ohniště!“ za Dorkasem přiběhl Šibolet.

„Mistře, Svatý Proroku, je to strašný vzdušný vír, postupuje proti nám, jako kdybychom se těžce provinili. Takový víry prý jsou trestem od Boha. My však ...“

V dálce se tyčil vysoký, trychtýřovitý útvar. Jeho zvuk, jenž k nim nyní dolehl, byl ohlušující, zřetelně viděli kameny, kroužící zběsilou rychlostí a zdálo se, že ona řádící smršť sahá do nebes. Ježíš zastavil zvíře, které okamžitě pokleklo, aby se chránilo. Karavana stanula. Hluk a hukot byl nyní nesnesitelný. Temný útvar se blížil, všelijak se otáčel na svém hrotu, tvořil tak jakousi spirálu, nechávající na zemi stopu jakoby vyrytou velkým dlátem. Kameny se zvedaly a pluly vzduchem.

Abšalom byl zpočátku naplněn strachem, ale pojednou jej zaplavil nekonečný klid. Neměl myšlenky, pouze si stále opakoval: Svatý Prorok – Svatý Prorok ...

Ježíš pustil uzdu zvířete a následován psem Theriónem, vykročil sám vstříc běsnícím živlům. Zdálo se, že bude každou chvíli pohlcen a ubit kameny. Ale on stanul a zvedl obě ruce k nebesům. Trvalo chvíli, než utichl hluk. Zhoubný trychtýř se nyní otáčel zcela tiše, působil spíše jako přízrak. Posléze se zlomil a dolů padaly bezmocné již balvany, sypal se písek, vítr ulehl kdesi ve skalnatém pohoří Elborz a na zemi se snesla vydatná sprška mladého deště.

Tu všichni povstávali, nedůvěřivě přistupovali k Mistrovi, až jeden z nových vykřikl:

„Tento je svatý, skutečně svatý! Hospodin mu propůjčuje moc, kterou sám vládne!“

„Skrze jeho svaté ruce přicházejí zázraky mezi nás, abychom uvěřili!“

„Zažehnal naši naprostou zkázu a zlomil moc přírodních živlů“

„Chvalme Svatého Proroka, modleme se k němu a vzdávejme mu čest!“

Ježíš se k nim obrátil a hledě na ně svýma dobrotivýma očima, řekl:

„Nechvalte mne, poněvadž se nesluší chválit člověka za zásluhy, které mu propůjčil Hospodin. Nemodlete se ke mně, jako bych byl Bohem, ale modlete se k Bohu věčnému, jenž je synem sám sebe, nikoliv k Synu člověka. Chvalte

Pána, vzdávejte mu čest a prostě o další milost, která bude zapotřebí na této cestě, jež nezná slitování s lidmi, ani se zvířaty.“

Někteří se podivili, že Ježíš zahrnuje do milosti Boží také zvířata, která přece jsou nižší tvorové, jistě nepocházejí od Boha, slouží pouze za potravu, či k práci. Kumán, Daravuš a Mahda přistoupili k Abšalomovi a tiše jej požádali, aby s nimi promluvil. Hluboce se uklonili, neboť už věděli, že Abšalomu bude jednou Mistrovým pokračovatelem a Kumán řekl ostýchavě:

„Abšalome, jenž jsi milován Mistrem, vysvětli nám prosím jeho poslední slova. Řekl, že bude zapotřebí milosti také pro zvířata.“

„Ano -“ navázal Daravuš, „znamená to snad milost pro dobytek, jež máme s sebou jako potravu? Pro velbloudy, kteří jsou zde, aby nesli břemena?“

„Pro stádo rovněž? Myslím ovce.“ dodal Mahda. „Vždyť je to potravina pro lidi, jak už řekl Daravuš. Ta přece není od Boha! Je z přírody, z pastvin a lesů – nebo – nebo ...“

Abšalom zpočátku tápal v myšlenkách, snažil se zachytit něco, co by všichni pochopili, uvažoval, co by asi odpověděl Svatý Prorok a okamžitě se mu vybavila příhodná slova. Neodpustil si však, aby ty tři nenapomenul.

„Bláhoví nevědoucí,“ řekl káravě, „Což nevíte, že Hospodin stvořil přírodu? Přírodu s jejími chutnými plody pro člověka? A v ní stvořil zvěř, dobytek, ptáky – jako potravu? Což to nevíte? Mnohému jste se naučili od Mistra, pochybujete však stále o pravdě, kterou káže a pomocí které vás hodlá přivést do postavení člověka moudrého? Moudrý člověk nepokládá zvířata za cosi bezcenného, co lze odhodit jako roztrhanou suknicu a více se o to nestarat!“

Tu se přiblížil Ježíš. Už chvíli sledoval, o čem se zde hovoří a nyní zasáhl:

„Abšalome, Abšalome, správně jsi vysvětlil stvoření zvěře k užitku člověka, neměl jsi však napomínat Mhdu, Daravuše a Kumána. Neprohřešili se nikterak, neboť nevědomost hříchu nečiní a oni byli od mládí vedeni v duchu, jak se vyjádřili. Jediná odpověď na jejich pochybnosti zní: Zvíře je od Boha, vlastní zcela zvláštní náznak duše, vědomí, odpovědnosti. Či se domníváte, že ten starý pes Therión by měl být utracen? Ne – smí v pokoji dožít jako člověk. Pravím vám – pamatujte si, že vše živé pochází od boha, ba i vše neživé, jako jsou tyto skály, protilehlá poušť, nebeská tělesa, která vidíme za noci pohybující se oblohou. Amen.“

„Odpusť, Svatý Proroku, zmýlila nás zmínka o milosti, které bude potřebovat lidem i zvířatům.“ promluvil Daravuš, „Myslili jsme, že zvíře je věc, a nic necítí.“

„Ó ano – zvíře má cit. Je smutné, když jeho pán teskní a raduje se s ním, kdykoliv se zasměje. Pláče, vyje, kdykoliv se zraní, neboť bolest tělesná mu

byla způsobena, ono však nechápe, proč. Pamatujte si má slova – bratři moji. Amen.“

Zůstali strnulí a udiveni tím, že je nazval bratry – je, kteří bývali otroky, prodávány z trhu na trh, jak se jejich majitelům zalíbilo. Ale na mnoho úvah již nezbýval čas, neboť brzy nastalo nekonečné putování po úpatí pohoří Elborz, kde poušť Dašte Kevir ležela na dosah ruky jako neustálá hrozba, přinášející nejen smrt, ale také šílenství, jestliže někdo podlehl a představil si tu nekonečnou písčitou pláň, kde je možno zabloudit a už se nikdy nevrátit, nenajít cestu zpátky.

Ježíš hlídal celou karavanu, zejména za dne, poněvadž v noci byli všichni tak utmáceni, že spali těžkým spánkem, jenž nedovolil snům, aby se projevily – tím spíše myšlenkám, bloudícím v hlavách bez možnosti, že by se uskutečnily.

Ale sám vyšel jedné noci do pouště. Ležela všude kolem něj – zlá, nehostinná, zdánlivě zcela jiná, nežli ona, kterou tehdy dávno putoval domů.

Nahoře klenula se nebesa plná hvězd. Šel dál a dál a pojednou v té slabounké záři uviděl vysoký balvan. Nevěděl, odkud se tu vzal, když přece za dne zde nebyl, nebo si ho nepovšiml? Balvan byl vysoký a měl na sobě jakési stupně, které patrně byly někým pracně vytesány, aby se naskytl rozhled po krajině, Stupně byly dostatečně široké a pohodlné, takže Ježíš po nich vyšel na malou plošinu, odkud přehlédl v té matné záři hvězd veliký kus té nehostinné pláň, prosolené, suché, nepřátelské.

Snění znamenalo pro něj odpočinek – snad tedy pojednou snil, ale zřetelně viděl, jak stoupá do výše, vzdaluje se balvanu, poušti, horám, až vše vyhlíželo jako dlaň, hory měly podobu kloubů na prstech a ležení karavany zmizelo úplně.

Z onoho stoupání do výše, či dálky, nebo hloubky oblohy nečišel chladný strach, ale prýštilo jakési nadšení, ohromení zázrakem, prožívaným téměř za plného vědomí.

Posléze se ocitl v temnotě a pustotě vesmíru. Tu spatřil svou zemi v podobě tělesa nebeského, podobajícího se Měsíci, jenž jako nepatrný svítící bod stál nablízku.

Země. Ano – pochopil, že je to Země, kterou vidí zpola zalitou září slunce – zpola pohrouženou v temnotu. Užaslý pozoroval její rychlý, otáčivý pohyb. Kde je má vlast, mé město? Vše zmizelo v dálce a pohroužilo se do neviditelnosti.

„Ó Bože věčný, kde jsem se ocitl? Jsem snad v nekonečném prostoru, odkud není návratu? Zjevil jsi mně tajemství největší, jaké dosud nikdo nespatriel a já jsem ti vděčný. Vrátím se?“

Tu se ozvalo tiché:

„Ano. Vrátíš se a pomlčíš o tom, co jsi spatřil. Lidé uvidí stejný zázrak až

po tisíciletích. Ale ty budeš s nimi - stále vzpomínán, stále pamatován, milován i opomíjen, poněvadž některé duše neuznávají dobro, aniž věří tomu, čeho nebyli svědky.“

„Amen.“ dodal Ježíš. Shledal, že se vrací pouští ke své karavaně. Zjevení, jehož byl svědkem, setrvalo v srdci a duši. Ale o tom hodlal uvažovat až později, až bude čas.

Blížil se ke svým. Noc již velmi pokročila, všichni se patrně prospali, neboť pojednou uslyšel zvuk píšťal a tlukot na bubínek. Viděl je nyní.

Všichni chlapci a muži se drželi za ruce, tančili kolem ohně vysoko planoucího a zpívali. Zaslechl slova:

A co je to za motyka,
že se země nedotýká ...

Došel až k nim. Neviděli jej, neboť se rozběhli k pečeným rybám. Pojedli, znovu se chytili za ruce, oheň planul, dřevo praskalo ... zpívali:

A co je to za motyka,
že se země nedotýká ...

Zasmál se umírněně. Rázem ustal všechnen ruch, zastavili se a zírali na něho jako na zjevení. Vtom však vypukl jásot, všichni se smáli, vykřikovali a dávali najevo radost, jakou dosud nepozoroval.

„Mistr se směje!“

„Radujte se, kamarádi! Mistr se zasmál a to je příznivé znamení!“

„Všichni dojdeme do země zaslíbené, kde budeme spokojeně živi! Čekají nás. Možná že už vědí o našem putování!“

„Bláhoví,“ řekl Ježíš, „jak by o nás mohli mít potuchu, vždyť potrvá nejméně dva roky než tam dojdeme. Ale radujte se, buďte veselí, neboť radost vaše je radostí mojí a jsem uklidněn v srdci, když vás takto vidím.“

Přistoupil k němu Abšalom, objal jej ochranně a naléhavě pronesl:

„Pojď, Svatý Proroku, odpočineš si, neboť námahy bylo na tebe příliš.“ a odváděl jej do stanu, kde jej usadil na pohodlné lehátko.

„Abšalome, Abšalome, začínáš pronikat do záhad, a to je dobré znamení. Pověš něco bližšího?“

„Ano, Svatý Proroku, přeješ-li si to. Byl jsi sám daleko v poušti a tem se přihodilo něco zcela zvláštního. Když jsi se vrátil, zářily v tvých očích hvězdy a poznání, jež se tě dotklo, zaplavilo svitem celou tvou postavu, jakoby byl zjevení. Nechci se tázat, ale – rozmlouval jsi přímo s Hospodinem? Tak soudí má nezkušenost.“

„Nejsi příliš vzdálen pravdě. Věčný mně ukázal svoje dílo, stvořené vlastníma rukama, či spíše vlastní myšlenkou. Nemohu a domnívám se, že nesmím nikomu svěřit, co jsem uviděl. Ale bylo v tom obsaženo vše: Zázrak, síla Všemohoucího, nehasnoucí jiskra planoucí v NĚm v podobě věčného

plamene, který hoří sám sebou a ze sebe.“

„Dostalo se ti zvláštní milosti, ó Svatý, Svatý, Svatý!“ Abšalom poklekl a dotkl se čelem kamenité a písčité země. Ježíš jej okamžitě zvedl – lehce, jakoby dosud byl dítětem, kdežto on už dospěl ve statného muže, zoceleného tvrdými podmínkami putování, trvajícího již deset let. Zahleděli se na sebe.

„Ne, Svatý Proroku, tobě nebude třeba pokračovatele, neboť nás všechny přežiješ v tomto životě. A v onom na tebe nezapomenou po tisíce let. Snad po celou dobu, kdy tento svět a život bude zde z Hospodinova dopuštění.“

Abšalome, Abšalome, mluvíš jakobych byl nesmrtelný. Ale nejsem. Jednou – snad po dlouhých létech přijde okamžik a duše opustí tělo, jež jí bylo propůjčeno.“

„Tvá duše bude ve své nesmrtelnosti působit na pokolení mnohá. Někteří ji zamítnou poněvadž uplynou věky – ale její vliv potrvá.“

„Abšalome, nechtěl jsem, aby v mých šlépějích tekla krev, ale ona bude prolévána v mém jménu na polích válečných, v něž se změní pole úrodná. Člověk má v sobě dědictví lovecké a Kainovo znamení nosí na svém čele. Lovectví jej ponouká k tomu, aby zabíjel, a když nemůže zabíjet zvěř, poněvadž by ji nespotřeboval – vrhá se vzájemně na sebe, svádí svůj pud na obranu země, náboženství, statků – ale hlavní je zabíjení toho druhého, jenž je pro tu chvíli nepohodlným nepřítelem. Co to však znamená – nepřítel?“

„Svatý Proroku,“ odpověděl Abšalom zamýšleně, „znamená to, že nepřítelem je každý podle potřeby. Je nutno vrhnout se na Římany, stávají se z nich tedy nepřátelé Kartaginců a naopak.“

„Správně jsi vystihl, Abšalome, lidskou povahu. Vidiš – a to právě mne bolí až v hloubí srdce, že v mém jménu se povedou války s tisíci usmrcených, takže se ani Anděl smrti nedopočítá. Násilím budou nutit mé učení národům, které neznáme a oni mé učení nepochopí, ačkoliv je tak prosté jako pro dítě. Nastanou podivné doby, Abšalome.“

„Nesmíš o tom hovořit, Mistře, vůbec ne, poněvadž tváře ti planou horečkou a oči se zalévají slzami. Měl bys odpočívat – spát ...“

„Ano – spánek je posilující, ale zároveň bratr smrti. Nikdy nevíme, zda se ještě probudíme do tohoto života.“

„Ne – nemysli takto, nýbrž se potěš očekáváním země, která tě přivítá s láskou a nadějí, že budeš její oporou a silou, které se jí skrze tebe dostane od Hospodina.“

Ježíš e opřel na lehátku a přivřel oči. Abšalom se tiše vzdálil. Za chvíli se pohnul závěs u vchodu do stanu.

„Maminko!“ zvolal a hodlal povstat, aby jí vyšel vstříc. Ale Maria matka rychle přistoupila k němu.

„Jsi unaven. Synáčku. Víím, že jsi prožil cosi zvláštního, nějak jsem to

vytušila – a také vím, že o tom nesmíš hovořit.“

„Spatřil jsem dílo rukou Božích. Cesta byla daleká, přiblížil jsem se však na dohled – a bylo to jako zázrak, kouzelné dění, krása nad krásu. Člověk je nic, nežli ubohý červ mezi nekonečným stvořením Boha věčného.“

„Vím, Synáčku. Nyní však odpočívej. Brzy přece vyjdeme a je jisté, že tento poslední úsek cesty bude svízelný.“

Zahleděl se do jejích očí. Byly dosud hluboké, chvílemi se v nich zajiskřilo, ale on viděl, jak pozvolna vyhasínají, ztrácejí svou krásnou temně hnědou barvu, v níž se již usazují šedé ostrůvky jako připomenutí věku, který přešel. Usmívala se na Syna, oči však již hleděly do dálky, do nekonečna, do vesmíru .

Bože věčný – pronesl v duchu – co se stane, až tyto zraky vyhasnou zcela, duše odejde a ony zapadnou, potáhnou se šedavou clonou smrti? Co se stane? Život půjde dále? Bude pokračovat, avšak bez ní, bez té, která tolik zakusila, přesto však neklesla, vždy byla oporou tím, že je Matka. Jaké spojení s minulostí, není-li matky? Žádné. Zbývá pouze samota.

Snad zadřímával, když však otevřel oči, Maria matku už zde nedlela, ležení utichlo, jen oheň slabounce popraskával. Konečně se rozhostil klid a mír a spánek se dostavil bezesný, hluboký, posilující.

Za několik dnů se malá karavan vydala na cestu. Ježíš opět vedl vysoké, ušlechtilé zvíře, velbloudi hýkali, mezci se ozývali a ovce bečely poněkud ustrašeně, jakoby tušily, že zacházejí do krajiny nehostinné, pusté, mlčící, kde vítr žene sůl a písek proti sobě, aby mezi tím stiskl člověka jako hmyz, jenž tu nemá co pohledávat. Ale větrný vír už se neobjevil.

Po dvou dnech cesty, kdy pohoří Elborz kupodivu mlčelo, takže se zdálo být pohostinné, či alespoň maličko přátelské oproti poušti Dašte Kevir. Ta soptila písek do výšky, kam člověk nedohlédl – pokryt prachem v záhybech šatu, ve vlasech, přestož zahalených rouškou a maje oči zanícené, ústa vypráhlá, nohy necitelné od neustálého jednotvárného pochodu. Některým členům karavany se začala objevovat bolavá, zanícená místa, kde sůl rozežírala pokožku, nejčastěji po bodnutí nějakým hmyzem.

Všichni byli unaveni, skleslí, avšak Ježíš vedl své zvíře neustále v čele karavany. Jeho bílé roucho zářilo čistotou, jakoby se jej prach, sůl a písek vůbec netýkaly. Slabá záře, halící jeho urostlou postavu dodávala sil těm, kdož klesali na mysl a také na těle.

Toho dne v pozdním odpoledni dal povel k zastavení. Lidé klesli na místech, kam právě dospěli a zvířata uléhala do písku a soli, nedbajíce ničeho. Ježíš jakoby se probouzel z těžkého spánku, naplněného únavnými sny. Procházel kolem ležících, spatřil zející rány, zanícené oči a téměř slyšel srdce bušící jako na poplach.

„Bratři! Přátelé! Proč jste neřekli, že máte bolavé ruce, oči, tváře? Proč jste nezavolali?“

Abšalom, skrývaje zanícenou ránu na předloktí, se nesměle zmínil o tom, že nechtěli Mistra rušit v jeho hlubokém rozjímání.

„Když jsem viděl, Svatý Proroku, jak lehce a cílevědomě kráčíš v čele karavany, řekl jsem si, že se vše vyhojí, až dojdeme k cíli. Nebo k čisté vodě, kde si rány vymyjeme.“

„Bláhoví! Což pochybujete o mně? Všichni obnažte své bolesti, abych viděl. Abšalome, Abšalome – nečekal jsem od tebe takový nerozum. Ukaž ...“ a sám strhl nečistý cár, jímž byla ruka zakryta. Objevila se snětivá rána, uprostřed krvavá, kolem vroubená již zelenou kůží, která hrozila, že zanesení do celého těla.

„Abšalome! Musím se zlobit!“

„Ach – Mistře ...“

„Podej mi ruku!“

„Ne – nakazíš se!“

„Řekl jsem!“

Abšalom vztáhl pravici, kterou Ježíš uchopil a lehce přejel prsty po ráně. Maličko se stáhla. Zkažená kůže a zhnisané místo odpadly v podobě suchých šupin. Všichni hleděli, jak se rána zavírá, zaceluje, až zůstalo maličko zarudlé místo, které mělo novou, čistou pokožku a nepatrnou jizvičku podél.

Tu se všichni pohnuli k Ježíšovi, volali jeden přes druhého:

„Mistře! Svatý Proroku! Mne uzdrav! Ne – napřed mne! Mne prvního!“

„Všichni budete zdraví. Jen mně důvěřujte a nic přede mnou neskrývejte.“ a procházeje mezi nimi, dotýkal se ran, které se ve chvíli hojily, aniž by po nich zůstávaly stopy. Posléze došel ke Svaté Paní, a to s malou obavou o její zdraví. Ale zastihl ji, jak s Ráchel rovná zavazadlo a něco si vyprávějí, čemuž se obě usmívaly. Seděly na kamenech a Maria Matka nyní zvedla hlavu a vroucně pohlédla na svého Syna. Ráchel vstala, hluboce se uklonila a řekla:

„Svatý Proroku, nemusíš mít obavy. Jsme v pořádku. Všichni věřili a doufali, že jim pomůžeš.“ dodala horlivě, a to neměla dělat.

„Ráchel, Ráchel,“ promluvil káravě Ježíš, „já vím, že mne chceš potěšit, ale vím také, že mnozí pochybovali, nedůvěřujíce mně, poněvadž únava z cesty vyčerpala všechny jejich síly, takže mnozí zakolísali.“

„Ó Svatý Proroku ...!“

„Buď klidná, mé dítě, tvé provinění je maličké jako mravenec.“ a usmál se na ni. Vrhla se k jeho nohám, které objala s prostou vroucností a oddaností. Přitom zhlédla jizvy po probití hřebem, což na ni zapůsobilo tak, že o tom přemýšlela po celý den.

Putování mezi pohořím Elborz a pouští Dašte Kevir vysilovalo všechny.

Po třech dnech se najednou k malé karavaně donesly hlasy lidí, hýkání zvířat a ruch, jaký vydává množství, jež se utábořilo na delší dobu. Abšalom přiběhl k Ježíšovi.

„Svatý Proroku,“ řekl a hluboce se sklonil, „Někde jsou nablízku lidé. Snad se potkáme s karavanou.“

„Ano, Abšalome, to je ono množství, které jsem slyšel už před tolika dny. Vítr přináší zvuky fléten a píšťal. Bude dobré, jestliže s lidmi pohovoříme a zároveň si odpočineme.“

Jsi unaven, Svatý Proroku?“ polekaně se otázal Abšalom.

„Ne – já nikoliv, ale ostatní. Pohlédni jenom na dva zbrojnoše, kteří už s nám splynuli, jak se pracně vlekou vedle zvířat. Všem je zapotřebí trochu veselí, maličko vína i bílý chléb, který jsme cestou nemohli péci.“

„Také ovci porazíme.“

„Jistě několik. Musím uctít ony neznáme poutníky.“

Přibelhal se Nikodém a řekl zlobně:

„K čemu je uctívat, Mistře? Škoda ovce. Jsou to cizí lidé. A kdoví, jak se k nám budou chovat.“

„Nebud' nedůtklivý, Nikodéme. Tvůj strach se proměnil v hrabivost, a to je velký hřích před Hospodinem.“

„Ano – můj strach se proměnil, to je pravda, Svatý Proroku, ale nyní se bojím hladu. Což když nám ovce pojdou na nějakou nemoc, která je rozšířena v oné karavaně? Nebudeme mít maso, a to je potřebné.“ bručel Nikodém.

V dálce už bylo lze spatřit zvířený prach, jehož clonou probleskovaly barevné stanové střechy. Podle všeho potkali velmi bohatou karavanu. Stanuli. Dolétly k nim hlasy, a také smích. Ježíš pobídl zvíře. Blížili se.

„Karavana“ zvolal chraptivý mužský hlas.

„Kde? Aha! Nějaká menší. Chlapci, běžte a pozvěte je k nám. Vidím šest velbloudů. Což je jich tak málo? Utíkejte!“

Dva hoši se rozběhli pouští. Když se však přiblížili k Ježíšovi, místo veselého pozdravu klesli do prachu země a čely se dotkli kamení.

„Je to prorok.“ řekl jeden, „Vidíš ten šat a tvář plnou laskavosti?“

„Svatý Proroku!“ osmělil se ten druhý, „Zajdeš laskavě do našeho ležení, abys nabral sil? Všichni tě rádi uvítají.“

„Jste hodní chlapci. Vaši otcové jsou zde?“

„Ano. Dovol mně, Svatý Proroku, abych vedl tvé zvíře.“

„Já ponesu psa. Je už starý.“

Všichni vykročili a blížili se k táboru. Tam rychle poráželi skopce a zařihali ohně. Na kamenech se pekly placky. Ovoce leželo na prostřených rouškách. Vůdce karavany jim vyšel vstříc a složiv ruce křížem na prsou, hluboce se uklonil.

„Bud' vítán, Svatý Proroku – ty i tvoje družina. Vstup do mého stanu, kde ti otrok umyje nohy a odpočineš si.“

Stan byl vyložen barevnými látkami, měkké koberec kryly udupanou zemi. Přišli otroci nesouce vlašnou vodu a pozorně zouvali opánky a ovínky. Na chvílku strnuli, když uzřeli strašné jizvy po probití hřebem. Jeden z nich se osmělil a dotýká se čelem země, promluvil:

„Svatý Juz Asaf! Svatý Juz Asaf! Nezlob se, Mistře, že jsem před tebou promluvil, což je otrokům zapovězeno.“

„Jen mluv, kolik je ti libo. Neuznávám otroctví. Přede mnou jsi svobodný člověk. Ale pověz – ty něco víš o ukřižování?“

„Já ne, Svatý Proroku. Můj pán o tom vyprávěl při jídle, kde jsem posluhoval. Ukřižovali mého přítele – řekl. Juz Asaf byl na studiích můj nejlepší přítel. A vyprávěl jak tě zradili, zaprodali a usmrtili. Zpráva o tom se dostala k nám před třemi roky.“

„Musta Emar!“ zvolal Ježíš, „Můj přítel Musta Emar – je tu s karavanou?“

„Ano, Svatý Proroku. Máme mu sdělit ...“

„Nikoliv – překvapím jej.“ Ježíš se usmál. Jeho svaté, zraněné nohy byly omyty, zavinity bílými ovínkami a obuty do sandálů. Otroci si tiše povídali, ale on věděl, že mluví o něm, a to s maličkým strachem, poněvadž přece je pokládán za mrtvého, a nemůže tudíž být přítomen, leč v podobě ducha.

Prošel tábořištěm, přistihl Dorkase a Šiboleta, jak počítají velbloudy, ale jakmile se dostali k číslu tři sta, zmátli se a začínali znovu. Snad by se byli pohádali, kdyby nespatriili Mistra, před nímž se nikdo nesměl škorpit, ať z jakéhokoliv důvodu.

„Chlapci! Velbloudů je čtyřistašestnáct. Mohutná karavana!“

„Svatý Proroku! Ty hned všechno víš. Čtyřista šestnáct – podívejme se. Klidně to řeknu Ráchel a budu předstírat, že jsem je sám spočítal.“

„Prozradím jí to.“ zasmál se Dorkas.

„A já řeknu, že upijíš tajně vína!“

„Povím jí na tebe, že jí chceš napsat psaní, ale neumíš psát!“

„Tiše chlapci, vždyť už jste dospěli!“

„Svatý Proroku – to my jen tak ...“

Ježíš vyhledal stan Musty Emara. Váhal chvíli, potom rozhrnul závěs a vstoupil. Musta Emar vstal, aby uvítal hosta, jak se slušelo. Učinil dva kroky a zarazil se. Byl poněkud menší postavy, a neměl žádné osobní kouzlo. Nyní stál zaražen, pojednou cítil, že je čímsi zasažen v srdci. Dávné vzpomínky se hlásily. Nebyl schopen promluvit.

„Ano – jsem Ježíš Ben Jusuf.“ promluvil host.

„Juz Asaf! Bratře! Příteli! Teď vidím, že jsi se nezměnil. Tvé oči! Čelo!

Postava! Pojd' – usedni!“

„Musto Emare! Kdo by se nadál, že na této dlouhé cestě potkám dávného přítele!“

„Jsi Svatý Prorok! Ted' vidím tvé roucho! Není to tedy pravda, že tě tví vlastní lidé odsoudili k smrti! Jsem tak rád! Fama crescit eundo – promluvil čistou latinou.

„Je to pravda. Všechno je pravda. Ukřižovali mne. Pohled' na má rozbitá zápěstí.“ odhrnul rukáv. Ukázaly se surové jizvy, „Pohled' na mé nohy, které byly probity hřebem.“ sehnul se, odstranil ovínek a Musta Emar se skácel na polštáře. Přiběhl otrok, maje za to, že jeho pánu se udělalo nevolno, ale Musta Emar odmítl jeho pomoc a nařídil, aby Mistrovi upravil ovínky.

Potom setrvali spolu a vyprávění se změnilo v důvěrná sdělení. Musta Emar chtěl znát všechny osudy Ježíšovy, nyní nazývaného Juz Asaf jako tehdy dávno, kdy nikdo nebyl schopen správně vyslovit jeho cizozemské jméno. Ben Jusuf se změnilo na Asaf a Ježíš na Juz. Přivykl tomu a nyní měl pocit, že se navrátil do mladých let, kdy se domníval, že jeho kázání, budou-li vroucí a Bohu milá, získají srdce všech. Jistěže mu lidé nadšeně naslouchali, avšak mnoho nedůvěřovali jeho slovům o dobrotě, obětavosti, lásce ke všem lidem, poněvadž ve skutečném životě se tyto snivé představy pouze zřídka vyskytovaly.

Nyní promluvil Musta Emar. Ježíš mu pozorně naslouchal.

„Jak vidíš, Juzi Asafe, stal se ze mne kupec. Prostě jsem se nehodil do samoty a osamění kláštera. Všechno mne tam tísnilo a toužil jsem být a pobývat mezi lidmi. Myslíš, že jsem se provinil?“

„Ne, vždyť jsi nikomu neublížil. Byl jsi příliš živý a nespoutaný pro klášterní budovy, které jsou strohé, vybízejí k modlitbám ...“

„Ale já jsem se modlíval ... nemysli si, že jsem vynechával některé povinné ...“

„Vím, že nikoliv. Ale modlitba nejsou jen slova, nýbrž také myšlenky, jimiž se dotýkáme nekonečna, kde sídlí Bůh a jeho Božská podstata. Nasloucháš mně?“

„Ano – ano – nikoho jsem neslyšel takto promlouvat od času, kdy jsi odešel. Mluv – prosím tě – pokračuj – Mistře ...“

Poslední slova Musty Emara připomněla Bethanii, Martu, Lazara, Marii Magdalénu, která rovněž takto žadonívala – téměř zcela stejnými slovy. Ježíš pátral v mysli, ale vynořoval se pouze matný obraz všech tehdejších událostí. Je tomu již tak dávno a uplynulý čas znásobil vzdálenost oněch míst, kdysi tak blízkých. Promluvil:

„Nasloucháš-li mně, nejsi zcela oproštěn od časů našeho společného studování východních věd, neboť neopadl tvůj zájem, aniž zmizel v nenávratnu.

To však neznamená, že bys měl být navrácen, poněvadž člověk nesejde z určené cesty z pouhého rozmaru, nýbrž proto, že jej duše, srdce, myšlenky – táhnou zcela jinam, to znamená směrem, jenž se mu zdá být lepší a více mu vyhovuje.

Nejsi zcela oprostěn od toho, co kdysi bylo a záleží nyní na tobě, abys tyto dva směry ve své duši skloubil dohromady – byl kupcem a časem – někdy se ocitl ve výšinách, kde sídlí Hospodin, jenž je věčná síla mladistvá, neznající odpočinku.“

„Kterak tomu mám rozumět, Mistře?“

„Pohlédni do hloubí oblohy, uvidíš hvězdy, neboť oheň už nezastiňuje naše oči. Všechna ta světélka planou, jsou věčně hořící, nepálící nás pro nesmírnou vzdálenost, v níž jsou rozmístěna tak, aby kolotala a nedostala se do střetu.“

„To vše jsem slýchal, teď si uvědomuji podrobnosti, ale zapomněl jsem ... jiné starosti a zájmy nastoupily. Je však škoda nevědět nic o zázracích Božích. Řekl jsi, Mistře, že síla Hospodinova je mladistvá ... je to možné ... on přece je od počátku a před počátkem ...“

„Před počátkem tu byl v podobě myšlenky, jež musela vyřknout či stvořit Slovo, aby povstal vesmír.“

„Svaté Slovo ... Mladistvá síla Hospodinova! Tyto věci jsem dávno neslyšel, ale při jejich opakování mám pocit, že náležím k onomu nekonečnému vesmíru ...“

„K nekonečnému životu náležíš, můj příteli, neboť duše je nesmrtelná, trvalá, stvořená jednou provždy, aby v běhu času byla spojena s dalším a dalším tělem, jež je jí milostivě propůjčeno. Poslyš písmo ze Zákon z knihy Žalmů:

Ty přivedíš člověka na to, aby setrín byl, říká: Navrat'ěž se, synové lidští!

Neboť kdyby tisíc přetrval, je to před očima tvýma jako den včerejší a jako jedno bdění noční. /Žalm 90, 3-4/

Nebo poslyš proroka Malachiáše:

Aj já pošlu vám Eliáše proroka prve nežli přijde den Hospodinův veliký a hrozný.“ /Mal. 4,5/

„Ach, Bože, jak dávno jsem neslyšel těchto slov, aniž jsem na ně pamatoval v myšlenkách.“ povzdechl Mustá Emar zamyšleně.

„I bývalo uvažování tvé trudné, domnívám se. Neustále jsi musel ke svému nemalému jmění přidávat další a další zlato a drahé kamení, aby tvá duše byla uspokojena. Ona však nenacházela klidu, poněvadž jsi se domníval, že skončí a s jejím ukončením zaniká vše. Tak tedy jsi sobě připravoval záludné potěšení. Ale pravím tobě, že nezaniká věc nabytá, jako nemizí z věčné podstaty a nekonečného bytí duše. Probouzí se opět, přichází na svět a bylo-li jí v žití

nynějším co odepřeno, je jí to poskytnuto v životě budoucím. Nehromadiž zlato, aby se nestalo svárem rodiny pokrevní a dědiců nezvaných. Amen.“

Musta Emar se těžce zamýšlel nad slovy, jež práv vyslechl a která se dotkla jeho nitra více, nežli si přál a než si uvědomoval. Nevěděl nyní, má-li se navrátit k životu duchovnímu, či setrvat v čem již tak dlouhá léta žil. Potřeboval oporu, slovo, jež by vyřkl Mistr, svatý Prorok, tiše odpočívající proti němu. Měl již na mysli větu, kterou se zeptá co tedy má dělat, nebyl však s to sebrat odvalu k oslovení tohoto svatého muže, jenž zná pravdu a žije podle ní. Promluvil však Ježíš, vidoucí jeho rozpaky.

„Musto Emare, slyšel jsi slova Boží. Ale to neznámá, že se jimi musíš řídit. Stačí, budeš-li je znát, srdce tvé se jimi potěší a tvá duše nebude zarmoucena představou zániku, nýbrž povzbuzena oprávněnou nadějí, která je skutečností danou člověku Hospodinem a jíž člověk nedbá.

„Juzi Asafe, nyní jsi mne potěšil, ale zároveň budu váhat, zdali jsem se rozhodl správně, když jsem opustil mnišskou dráhu.“

„Rozhodl jsi ve jménu svého života, Musto Emare. Nikdo jiný nemá právo nařizovat, jak se máš zachovat. Rozhodl jsi správně.“

„Ano – poněvadž vidím, jak jsi spokojen, jak ti tento život vyhovuje a jak se raduješ z nabytého jmění. Možná že jsi bláhově přesvědčen, že Hospodin ti tvé jednání zazlívá. Pravím ti však, že je spokojen rovněž, když vidí, že dílo jeho myšlenky, totiž člověk zakouší štěstí. Nezasahuje do tvého údělu, nýbrž dává ti svobodnou vůli, které jsi využil plnou měrou. A tím je potěšen.“

„Po celá léta jsem nebyl rozhodnut, mám-li si vyčítat své opuštění mnišského života. Nyní však jsem našel oporu v tobě, protože jsi svatý muž a tvá slova setrvají v mém srdci jako rosa posilující.“

Bylo to Ježíšovo učení, kterého s oblibou dříve používal. Pokud kázával již jako jinoch, velmi sem líbilo říci: V srdci lidském je buď kámen zatěžující nebo rosa posilující. Nyní jej potěšilo, že Musta Emar si zapamatoval, co tehdy bylo proneseno. Jak je tomu dávno!

Procházeli potom táborem, někteří kupci již skládali zboží do uzlů a vaků, jiní dosud seděli kolem ohňů a povídali si.

„Zítřejí odcházíme.“ řekl pojednou Ježíš.

„Už zítřejí? Ale, Juzi Asafe, proč ten spěch? Čeká vás pohoří Kopet Dag – a to není pohodlná cesta. Jestliže poušť Dašte Kevir chrlí sůl, pak pohoří Kopet Dag nešetří zmizelými stezkami, krkolomným výstupem na skály, jež nelze obejít a větrem vysušujícím oči k drásavé bolesti. Nespěchej tolik. Zlého užiješ dost i se svými lidmi.“

„Jsi hodný, Musto Emare. Chceš mne šetřit co nejdéle. Ale jak víš – toužím dostat se brzy do Šrínagaru, kde budu doufám uvítán jako člen rodiny, či rodu. Měl jsem rád všechny bratry a stařešina byl jako můj otec.“

„Já vím. A tvůj otec ... zemřel dávno? Neměl bych se tázat ...“

„Dávno. Brzy potom, kdy jsme se vrátili z Egypta.“

„A tvá matka?“

„Cestuje s námi.“

„Ale – ale – není to pro ni namáhavé? Nemohl jsi ji však nechat v tom Jeruzalémě. Je zdravá?“

„Snažím se jí dodávat co nejvíce síly. Jen Hospodin zná, jak vše dopadne.“

A tu se v Ježíšově myšlení ozvalo slovo smrt. Snažil se je zachytit, aby zvěděl více, ale unikalo, jakoby se vzdalovalo tou nekonečnou plání Dašte Kevir a čím více se je snažil dostihnout, tím rychleji unikalo, až se mu zdálo, že kdesi v dálce stojí osamoceno a čeká.

Když potom vše utichlo, poodešel od spících a hledaje na obzoru, jenž byl temný, stín onoho slova, klesl do písku a kamení a položil čelo na tu nehostinnou zemi, prosil Hospodina o zjevení pravdy.

„Neboť chci být připraven, Bože věčný, připraven, abych nezakolísal po splnění tvého zámyslu, čímž bych se provinil proti tvé vůli, jež je Svatá, člověk ji nesmí odmítnout, ani se jí stavět na odpor.“

A najednou na něj dolehla tíže nesmírná, snad to byl následek dlouhého putování, které i pro Ježíše, žijícího pouze duší a duchem, bylo zátěží, aniž si to uvědomoval a dbal toho. Tíže spočívala na něm v podobě temných mraků, ponuře se sunoucích, nesoucích vodu, ale nedštících, aby osvěžily – mraků naplněných blesky a bouří, ale mlčících podivným, hrůzným tichem. Ležel takto na kamenité půdě, myšlenky vzdalovaly se od něho, jakoby jej hodlaly navždy opustit, a více se nevrátit.

Pusto se usadilo v jeho duši. Pusto – až na jediné slovo: smrt. Bylo však stále vzdálenější, nenahrazené ničím, co by povzbudilo, pomohlo vstát. Snad je nejlépe setrvat spojen se zemí, neboť člověk jí přece náleží, a nemůže se nijak odpoutat od jejích osidel.

Uvědomil si, že utichl svist větru, zvířený písek uléhal – snad k odpočinku, hvězdy na obloze patrně uhasly, ani jediný paprsek nedotkl se jeho srdce a duše. Tu zaslechl hlasy:

„Svatý Proroku! Ozvi se nám! Kde jsi?“ to bylo volání Abšalomovo, neblížilo se však, nemohli ležícího vidět v té hluboké temnotě. Potom se ozval z jiné strany. Abšalom patrně pobíhá, hledá, nenalézá.

„Mistře! Mistře!“ volal Šibolet úzkostně, „Kde jsi, Mistře? Zabloudil jsi v poušti?“

„Jsme tady!“ volal Dorkas, „Slyšíš nás?“

„To by bylo, abychom jej nenašli!“ křičeli na sebe žoldnéři, „Nemůže být daleko!“

Kumán, Daravuš a Mahda se o čemsi domlouvali. Vnímal jejich hrubé hlasy, které pojednou zazněly přívětivě a úlisně, zdálo se.

„Tak běž! Hledej, Therióné! Hledej pána! Nejsi ještě tak starý! Hledej!“ Ozvalo se slabé štěknutí, vzdálilo se, navracelo – následovalo kňučení a rychlé ťapkání psích tlapek, pokud Therión byl ještě schopen běžet. Ale nakonec se ocitl velmi blízko, doběhl a ulehl vedle svého pána.

Všichni muži teď stáli kolem Ježíše, který se jim zdál splývat se zmi a s hrůzou čekali na známku života. Abšalom opatrně sáhl na jeho zjizvenou ruku.

„Žije!“ vykřikl, „Mistr žije! Přepadla jej slabost.“

„Musíme opatrně. Nejprve ho posadíme.“

„Potřebuje trochu vody.“

„Nemáme tady vodu. To je neštěstí!“

„Jen opatrně! Posadíme jej. Vždyť má zkrvavené čelo!“

„Mistře! Svatý Proroku! Doneseme tě do ležení.“

„Ne – půjdu sám. To byla jen taková tíha na duši, až srazila tělo k zemi. Abšalome, vše ti povím.“ Abšalom se uklonil, složil ruce na prsou.

Muži podepírali Ježíše, mlčeli zaražení slabostí toho, který byl přece vždycky tak silný. Když docházeli ke stanům, obloha jakoby se projasnila, takže nepatrný svit ozářil Mistrovu postavu, jenž už se vzdaloval sám.“

„Svatý Prorok.“ řekl jeden z mužů.

„Skutečně svatý a milovaný Hospodinem.“

„Co se mu mohlo přihodit?“

„Snad měl vidění?“

Nedohodli se o tom. Abšalom vklouzl do stanu za Mistrem.

„Mám setrvat, Svatý Proroku? Či už je pozdě?“

„Zůstaň, Abšalome. Dnešní noc není určena ke spánku. Pojď – usedni – chci se ti svěřit.“

„Je to pro mne štěstí a pocta.“

„Když jsem se vzdaloval do pouště, šlo přede mnou jediné slovo v podobě neurčitěho zjevení, či přízraku.“

„Slovo – slovo šlo před tebou? Jaké to bylo slovo?“

„Smrt.“ Nastalo ticho. Abšalom se zalekl, poněvadž se domníval, že se toto zjevení týká Mistra. Hleděl pak na něho tázavě a ulekaně.

„Svatý Proroku,“ řekl, „Hospodin ve své milosti zatajuje nám smrtelníkům den i hodinu. Kdybychom ji znali, všichni bychom zemřeli předčasně.“

„Podivné slovo,“ pokračoval Ježíš, „a ještě podivnější, co je za ním skryto. Netýká se pouze zániku toho, jemuž náhle vstoupilo do cesty. Ono slovo pro mne znamenalo krutou pravdu, již nemohu, ani nesmím odvrátit, jestliže se tak zachtělo věčnému Bohu. Ale za tím slovem je také skryta slíbená blaženost,

kteřá potěší duši nezatíženou břemenem těla. Přece však mne srazilo k zemi. Byl jsem slab a odevzdán přijmout osud, jak přichází. Ono slovo se týkalo mé matky.“

„Ubohý Svatý Proroku!“ Abšalom se osmělil a ujal Ježíšovu ruku do své dlan, „Trpíme všichni tím ukončením a budeme trpět vždy.“

„Ano, Abšalome, lidstvo nikdy nerozluští záhadu smrti, ačkoliv se o to bude snažit. Jedni řeknou – duše opustí tělo – a jiní opět, že tělo bylo staré a choré, že už duši neudrželo a vydechlo ji do věčnosti. Nikdy nepoznají kam odchází a budou se na to ptát a bádát o tom celé věky.“

„Někteří v duši nevěří!“

„Máš pravdu. Jsou ubozí pobloudilí a zbloudilí. V co tedy věří? Že člověk se rovná zvířeti? To má rovněž náznak duše. Že se rovná věci?“

„Nevěří-li v duši, popírají Boha, neboť ona je součástí jeho božskosti.“

„Ano, Abšalome. Hleď – kdyby se stalo a matka odešla brzy, pohřbíme ji v místě, které bude snadno nalezitelné a dosažitelné.“

„Svatý Proroku! Ona nezemře brzy!“

Ježíš se zamyslel. A tu pochopil, co znamenalo vzdalování onoho stínu v dálce pouště Dašte Kevir. Znamenalo, že smrt je zde, ale nikoliv, aby brala, nýbrž prozatím odchází do dálky, kde bude vyčkávat. A bylo mu, jakoby slyšel šeptaná slova: Bláhový, kdyby se ono slovo blížilo k tobě a přibližovalo se, měla by tvá slabost důvod. Ale ono zmizelo v dálce a ty se můžeš dosud radovat. Neklesej na mysli, neboť potom je duše mdlá – kdežto mnoho síly je ti zapotřebí k dalšímu žití, které se stane šťastným.

Ježíš se lehounce usmíval, když vstoupil do stanu Svaté Paní. Prohlížely s Ráchel nové látky s cizokrajnými vzory a dívka se čemusi smála. Ihned však zmlkla, hluboce se uklonila, pozdravila a mimo nadání promluvila:

„Svatý Proroku, odpusť, že hovořím před tebou. Musím ti však s radostí sdělit, že Svatá Paní je úplně zdravá, to byla jen taková slabost z namáhavé cesty – onehdy.“ a znovu se uklonila.

„Jsi hodná Ráchel, že se o ni staráš. Budiž ti za to požehnáno Hospodinem věčným.“ a v skrytu duše věděl, že Ráchel o slabosti své paní uvažuje více, než by měla, že se o ni bojí a zastírá obavy mnoha slovy. A ona poznala, že On – Svatý Prorok, zná pravdu.

Druhého dne nastalo velké loučení. Musta Emar dlouho váhal nad svým rozhodnutím, zda bylo správné, či nikoliv. Nemluvil o tom sice s Ježíšem, ale ten znal jeho myšlenky, objal jej bratrsky, aniž by řekl jediné slovo. Potom si hleděli do zraků. Mustovi se zdálo, že se utápí v těch hlubokých, temných očích a čekal na osvobozující řeč, ona však nepřicházela, jen bylo podotknuto, že už se nikdy nepotkají a bude zapotřebí zapomenout na nesrovnalosti v myšlení, vyrovnat svůj život s tím, jak byl zařazen a občas vzpomenout na radostné

shledání.

„Zůstávej zdrav, Musto Emare, po všechny dny života, jichž bude ještě mnoho. Až tvá karavana půjde cestou nazpět, utábořte se opět na tomto místě a má duše bude s tebou.“

„Chtěl bych ti rovněž přát zdraví, Juzi Asafe – ale vím, že tvé tělo je poslušno tvé vznešené duše, která mu nejen vládne, ale také je ovládá. Nikdy nepoznáš nemoc. Všechno utrpení jsi už zakusil a tím jsi vykoupil své dny do jejich ukončení. Budu na tebe myslit, Juzi Asafe a – snad se potkáme ve Šrínagaru.“

Obě karavany se řadily, zvířata hýkala, ovce bečely a tísnily se v jednom chumlu, takže je psi museli rozehnat. Dobytčata bučela, trhala seno z žoků naložených na mezcích, lidé vykřikovali povely, čelo velké karavany se pohnulo.

Malá karavana, vedená Ježíšem, jenž nebul opánky, ani ovínky, šel bos, začala svou pouť. Jeho bělostné roucho jakoby zářilo, takže Abšalomovi přišlo na mysl, že jsou vedeni Božím světlem jako Israelité za časů Mojžíšových – tehdy pradávno, tak pradávno, že onen děj už pohltil čas, jenž plyne a plyne, aniž by se ohlížel na člověka. Náhle Abšaloma povolal Ježíš k sobě.

Máš těžké a vážné myšlení, Abšalome. Raduji se z toho, neboť budeš mým nástupcem. Neodpovídej. Nech slova otevřená, aby cokoli nadejde, mohlo za nimi následovat.

XXXXXXXXXXXX

Kopet Dag Šrínagar

Kruté pohoří Kopet Dag přivítalo je burácení sžíravé vichřice, jež probouzela dutou ozvěnu v nepřístupných skalách. Bylo jim stoupat do strmých svahů, cestami téměř neznatelnými, zanesenými pískem. Vichřice nesla na svých švihajících křídlech drobné kamení, ostrohranné kousky urvané z drolicích se balvanů. Bylo třeba zakrýt obličej i s očima, hledět úzkou škvírkou, což doprovázel strach, že na každém kroku číhá výmol, hrozící poraněním.

Karavana šla velmi zvolna, pouze Ježíš ve svém zářícím rouchu a s vlasy prosvětlenými sluncem, s jistotou vedl zvíře, které nyní neslo na hřbetě Therióna, jenž byl na pokraji smrti, ale kdykoliv otevřel oči, pohlížel věrně na svého pána, jenž mu připadal všemocný, byl pro něho bohem, či někým, koho si zvíře dokáže představit pouze jako vyšší bytost.

Po týdnu strastí a únavné cesty stanula malá karavana u strmé skály, jež poskytovala jakousi záštitu, neboť vichřice zůstala za ní, úlomky kamenů přestaly svištět, bylo nutno utábořit se na delší dobu. Tu zbýval čas, aby Ježíš zašel za matkou.

Měla živé, dosud jiskrné oči, ale kolem nich kůže ztemněla, jakoby promodrala sraženou krví po zranění. Rty – jindy plné a dosud usměvavé, stáhly se v úzkou, narůžovělou stopu v propadlé tváři. Ruce se poněkud chvěly a hlas kolísal, když promluvila téměř věštecky:

„Neboj se, Synáčku, dojdu s tebou do Šrínagaru a budu šťastná, když uvidím, že jsi mezi svými, kteří tě poznají.“

„Maminko, mluvíš o něčem, co je samozřejmé. Jistěže spolu dospějeme do vytouženého města. Ubytujeme se ...“

„Ubytuješ se v klášteře, Synáčku a já se na tebe budu dívat, naslouchat budu tvému kázání, přimlouvám se budu za tebe tam, kam se dostanu, jakmile opustím tělo.“

„Jsou to přehnané smutky, maminko. Jsi zdravá a dostaneš ode mne tolik síly, abys žila v mé blízkosti mnohá léta, kdy bys viděla, že jsem dosáhl toho, po čem jsem toužil.“

„Sám budeš potřebovat svou sílu a mně už jí není třeba. Jsem živa tak dlouho, že mnohé ženy se těchto roků nedožívají. Ne – nech mne žít, jak dlouho určil Hospodin Bůh. On zná nejlépe, co komu náleží a přísluší. Nebudeme do jeho úradků zasahovat.“

V té chvíli Ježíš viděl, že vše je předurčeno a stanoveno, že by mohl prosit Hospodina o prodloužení matčina života, že však by se její únava stupňovala, nebyla by schopná starat se o sebe a bolelo by ji žítí více než zánik.

Chtěl odejít do pouště, vzdálit se ruchu, který působila jeho družina, byl

však pojednou varován myšlenkou, že by se vzepřel vůli Boží. Couvl a pokorně se omluvil.

„Ó Hospodine věčný – nikoliv má, ale tvá vůle se staniž!“

Šel potom dále zamyšlen, jakoby v očekávání čehosi nekalého. Neustále si říkal, že je smířen, ale když nastala osudová chvíle, skryl tvář v rukou a plakal.

Ráno toho dne přiběhla Ráchel s rozpuštěnými vlasy a šatem posypaným popelem z ohniště. Všichni věděli, o co jde, nikdo však nechtěl promluvit.

Udělala to Ráchel:

„Svatá Paní zemřela! Svatá Paní je mrtvá! Plačte a naříkejte pro ni, aby viděla, jak byla milována!“

„Nedošla do Šrínagaru ...“ řekl kdosi.

Abšalom přistoupil k Ježíšovi, nepromluvil však, neboť všechna slova byla marná. Jen šel vedle něho ke stanu, aby mu takto byl aspoň malou oporou.

„Máme vejít s tebou, Mistře?“ otázal se u vchodu a nadzvedl závěs.

Gestem ruky dal Ježíš najevo, že chce být sám. Vešel. Vládlo tu podivné a nekonečné ticho, jaké panuje toliko s mrtvými.

Maria matka spočívala na svém loži, pokryta bílo loktuší, ale s tváří odhalenou. Syn u ní poklekl a s podivením hleděl na podobu z mládí, která se jí ve smrti vrátila. Oči – ač zavřené, nebyly propadlé, ruce neměly svažetelou pokožku a čelo svítilo bíle, jakoby se dotýkalo slunce. - To však dosud bylo pod obzorem.

Syn vzal matku na ruce a vyšel ze stanu. Všichni se utišili, ale když viděli jeho klidnou tvář, osmělili se, přistoupili blíže a vyzvali Abšaloma k řeči.

„Svatý Proroku,“ řekl a poklekl, jednak před Mistrem, jednak před zesnulou, jež měla nyní tvář zahalenu šedou rouškou. Tu pak poklekali všichni a když utichli, navázal Abšalom, „Svatý Proroku, jaké místo vybrat pro důstojný hrob Svaté Paní?“

„Kopejte u skály, která má tvar srdce.“ byl tam takový obrovský kámen, mající na vrcholu prohlubeň, takže skutečně připomínal srdce.

Muži se dali do práce. Zaměřili hrob západovýchodním směrem, zatímco domorodé hroby jsou ve směru severo-j jižním. Vše bylo pak upraveno, drobná, nenápadná mohylka kryla tělo Svaté Paní navždy. Přiběhl Dorkas, nesl částečně opracované dřevo a s úklonou nesouvisle navrhoval, že by na něm bylo vhodno vypálit nápis. Tu vzal Ježíš z ohniště kus hořící větve a zhotovil tato slova: Mai Mari da Asthan – což znamená: Místo odpočinku matky Marie.

Dlouho všichni klečeli kolem, ale Abšalom povstal a přistoupil k Mistrovi.

„Je třeba odejít, Svatý Proroku,“ řekl tiše, „rušili bychom klid Svaté Paní, kdybychom se zde neustále zdržovali.“

Ježíš přikývl beze slova, žoldnéři jej pozorně zvedli. Když pak večer odcházeli, ujal se vedoucího zvířete a vykročil. Neohlédl se. Viděl matku, jdoucí daleko vpředu a prosil Hospodina o dostatek sil, aby dokázal překonat nekonečně truchlou chvíli.

Náhle měl na mysli nápis na svém kříži: Jesus Nazarenus Rex Iudeorum. Král židovský! Ale oni nechtěli svého krále, ani toho duchovního, licoměrně uznávali jen císaře římského, přestože to byl uchvatitel, raději snášeli nadvládu cizinců, než by se podřídili učení svého člověka, jenž chtěl pouze jejich dobro, a to dobro duševní a duchovní. Nechtěli být dobří, neboť v dobru k ostatním je vždy nějaká oběť. Nechtěli.

Ó Jeruzaléme, Jeruzaléme, který usmrcuješ proroky a kamením zraňuješ ty, již byli k tobě posláni, kolikrát jsem chtěl shromáždit děti tvé, jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla – a nechtěli jste.

Tu vzhlédl k nebesům, jež se přívětivě klenula nad putujícími a hlasitě pronesl:

„Aj, zanechávat se vám dům váš pustý po všechem čas, Neboť pravím vám, že mně již nikoli neužříte.“ /Mat. 23-27/

A pokračoval v myšlenkách: Ach, město tak lidné, jakť jest samotné zůstalo a učiněno jako vdova. /Jer. 1-1/

Připomněl si den, kdy společně s Marií matkou četli Pláč Jeremiášův, jak se vždy při některém složitém výrazu odmlčela, aby jej Syn doplnil. - I uvolnilo se srdce ze sevření, mysl z otupení, duše z bolesti – a slze se objevily v těch hlubokých, temných očích.

Karavana postupovala naprosto tiše, aby nerušila. Dokonce ani zvířata nehýkala, nebečela. Takto putovali pohořím bez radosti, s málo slovy, ale pojednou se cesta svažovala – i sestupovali do údolí, zaplaveného květy, ovocem, travou, lidmi, pracujícími v sadech.

A tehdy došlo k omylu!

Všichni se domnívali, že konečně dosáhli země zaslíbené. Město sice nebylo v dohledu, ale bohatství zeleně a dostatek sladké vody pro to svědčil.

Lehký vánek, plný vůně žírné země hladil při vdechování do plic, vypráhlých putováním po všech těch skaliskách a pustých končinách prosycených solí, která drásala nejen útroby, ale také oči, rty, ruce, nohy a celé tělo.

Abšalom sice viděl v dálce hory, nevšímal si jich však, neboť byl přesvědčen, že už není potřebí zabývat se jimi.

Muži začali stavět stany, připravovat ohniště, žoldnéři se chystali porazit alespoň tři ovce, aby měli všichni dostatek masa. Ráchel nasbírala plný okřín temných plodů, podobných ostružinám, které trpce sládlly na jazyku. Připravila si těsto na placky, zatímco Dorkas a Šibolet vyhledali kámen, dostatečně

plochý, aby se na něm dalo péct.

Seděli potom kolem ohně a sdílně vyprávěli.

„Ve městě si zřídím brusírnou mečů a ostatních zbraní, ale také nožů pro kuchyni.“ řekl jeden z žoldnérů.

„Já bych rád dělal se dřevem.“ ozval se druhý, „Rozumějte: stoličky, lavice, také lžíce, naběračky, kvedlačky a co všechno ženy potřebují.“ chtěl říci ženské, ale všiml si, že Mistr bedlivě naslouchá.

„My zůstaneme v klášteře, vid' Šibolete?“ promluvil Dorkas a jeho druh horlivě přisvědčil.

„Co bude dlat naše krásná Ráchel?“ osmělil se Daravuš.

„Vdá se.“ stručně prohodil Mahda.

„Když já nevím.“ rozpačitě se usmála Ráchel, „Už jsem stará. Dvacetčtyři let je mnoho. Muži chtějí mladší.“ a začervenala se.

Chvíli panovalo ticho. Potom se jaksi urputně a odhodlaně ozval Kumán:

„Vzal bych si Ráchel za ženu.“ a díval se na Ježíše, co tomu řekne, „Byl bych na ni hodný, Svatý Proroku. Nikdy bych jí neublížil. Ona je také hodná.“

Tu se ozval Abšalom.

„Na to budeš mít dost času ve městě. Nech Mistra odpočívat. Však se dočkáš. Jistě nebudeme dlouho na tomto místě a pospíšíme do Šrínagaru.“ pohlédl na Ježíše, ale ten – zdálo se – byl myšlenkami vzdálen, takže se už nikdo neodvážil promluvit.

Večeře potom proběhla a skrovných poznámek mužů a za Ráchelina mlčení. Abšalom chtěl každou chvíli promluvit k Mistrovi, ale viděl jeho zamyšlení, takže raději čekal, až se ozve on. Zdálo se mu, že není vše, jak by mělo být, nemohl však přijít na důvod své nejistoty.

Oheň zvolna dohasínal, v nastalém večeru všichni zdřímli. Náhle se probudil Nikodém a oslovil Ježíše.

„Svatý Proroku, můj bratrský příteli, řekni – kdy dospějeme do Šrínagaru? Zítří? Nebo za dva dny?“

Abšalom strnul. Jeho nejistota pojednou vzrostla, takže se bál slov, jimiž bude odpovězeno. Co řekne Svatý Prorok? Něco zůstalo utajeno a nepoznáno. Co to může být?

Všichni se probírali z lehkého spánku. Chtěli rovněž znát, kdy dojdou cíle.

V té chvíli Ježíš zakolísal na duchu a jeho srdce se zarmoutilo. Musí zklamat své přátele, kteří jej tak oddaně provázejí po celou tu

dlouhou dobu. Je mu říci slova, jež nepotěší a on by chtěl každému z nich učinit radost. Nyní je však nedosažitelná.

Všechny zraky byly na něj upřeny očekáváním. Ne – nesmí dát najevo slabost. Vzchopil se a promluvil:

„Milí moji, přátelé drazí, tato úrodná krajina vás zmátla, poněvadž víte, že cíl naší cesty je naplněn bohatstvím květů a plodů, že je to vpravdě země zaslíbená, oplývající mlékem a strdím. Ale nikoliv – dosud nejsme u cíle – a potrvá téměř rok, než k němu dospějeme.“

Nastalo úplné ticho. Kupodivu první se vzpamatovali žoldněři.

„Co na tom?“ řekl jeden svým chraptivým hlasem, „Však jsem si myslel, že zlenivím, když už nebudu putovat krajem. Moc pohodlí člověku neslouží.“

„Toseví.“ přisvědčil druhý, „Rok‘ To je toho. Ani nemrkneme a bude pryč. Potom nám toulání bude chybět.“

„Svatý Proroku,“ ozval se Abšalom, „kamkoliv půjdeš, budu s tebou. Nic natom, že nejsme u cíle. Když jsme zvládli celou cestu, zvládneme i ten zbytek.“

Kumán, Daravuš a Mahda rozdmychali oheň. Vpravdě jim bylo naprosto lhostejné, že dosud nejsou u cíle a Kumán nadto si byl jist, že Ráchel bude jeho dříve či později. Ale ozval se Nikodém.

„To jsem nečekal. Myslíl jsem opravdu, že už končíme tu dlouhou pouť. Tak tedy půjdeme dále po Hedvábné cestě.“

„Ne, Nikodéme.“ promluvil Ježíš téměř nesměle, „Už nebudeme cestovat jako dříve. Dostali bychom se k pramenům řeky Oxus, a potom dále na Červenou poušť ...“

Jeho řeč byla náhle přerušena Nikodémovým výkřikem, za nímž překotně následovala téměř nesrozumitelná slova:

„Cože?“ jeho hlas měl zlostný přízvuk, „Nepůjdeme po Hedvábné cestě? A čeho se budeme držet? Já vím, že zabloudíme a posloužíme za potravu divokým zvířatům? To jsme se dočkali!“

„Nikodéme ...“

„Jaký klid byl tam doma v Jeruzalémě! Člověk se nemusel nikam trmácet! Všeho bylo hojně!“

„Nikodéme ...“

„Kde chceš nadále hledat cestu?“ obořil se na Ježíše, aniž jej oslovil, což nebylo slušné ani vhodné, „V horách se nevyznáš! Kdoby kam dojdeme. Skončíme někde ve strži ...“

„Nikodéme, vím, že se bojíš, ale vše dobře dopadne.“ mírně a smírně promluvil Ježíš a v té chvíli se zase jednou nebyl jist správností toho, že vzal Nikodéma s sebou.

„Jsem zvědav.“ zasyčel Nikodém.

„Tak to už postačí.“ vzpamatoval se Abšalom, „Jak se můžeš opovážít hovořit zlobně se Svatým Prorokem! On ví, co má dělat a jistě nás dovede k cíli. Mlč!“ obořil se na Nikodéma, který jej chtěl přerušit, „Provinil jsi se dnes tak, že to nenapravíš do konce života!“

„Bud' shovívavý, Abšalome,“ řekl Mistr, „je potřebí klidu, abychom se posilnili na další cestu. Nesmíme vyhledávat sváry nebo v nich pokračovat. Vše je v pořádku, Nikodéme. Uklidni se, neboť je ti třeba pokoje v duši a srdci.“ obrátil se k ostatním, „Zítra vyjdeme, přátelé. Budeme stoupat do kopců podél této říčky nesoucí jméno Margos, pokud si vzpomínám. Až dojdeme k jejímu zdroji, vyhledáme průsmyk a dostaneme se k dalšímu prameni. To bude říčka Kofen, která se vlévá do Sindhu.“

„Důležité je,“ ozval se Daravuš, „že půjdeme podél řek. Snad nebudou vyschlé. A potom, až dostihneme řeku Kofen, už půjdeme dolů, že ano, Svatý Proroku?“

Ježíš přisvědčil malým přikývnutím.

Noc pak pojala všechny do své konejšivé náruče, takže spali, jak spí spravedliví a ti, kdož nemají duši zatíženou. Nikodém dřimal, každou chvíli se budil, viděl, že Ježíš klečí, opřen sepjatýma rukama o balvan a pohlíží na oblohu, plnou hvězd, tak plnou, že nebylo lze rozeznat jednotlivá souhvězdí, neboť se skrývala v houfech stejně zářících sluncí. Nikodém věděl, že by se měl omluvit, ale úmyslně v sobě živil hněv, vzpomínal všemožných překážek, jež jim bylo na cestě překonat a byl blížek toho, vydat se pošetile na cestu zpět – a kdyby v té chvíli putovala karavana, šel by s ní. Ale daleko široko leželo ticho a klid.

Těžké myšlenky, poznamenané únavou, táhly té noci za Ježíšovým čelem. Pojednou kolísal, nebyl si jist, zda se neprovinil na všech, kteří tak oddaně a trpělivě putují s ním. Zda není sobecký a nezneužívá jejich ochoty?

Myslíl na Nikodéma, prominul mu jeho nevhodné počínání a snažil se v něm nalézt pravdu. Ano – Nikodém promluvil správně, podle svého přesvědčení. Jak by mohl vědět, že skutečně nezabloudí? Cožpak se to nestalo dokonce i větším karavanám?

Končiny, kam nyní půjdou, bývají zcela opuštěné, takže nepotkají člověka, snad ani divoké zvíře, či vůbec žijou duši ...

„Bože, dej, ať mi moji lidé prominou, jestliže jsem se na nich provinili ...“ zašeptal. Vtom na obloze zazářila létavice na své pouti k zániku. Věděl, že to není boží poselství, ale pocítil úlevu v srdci a duši, takže vydechl volně a osvobozeně. Kde však zůstala píseň hvězd? - pomyslíl si a naslouchal.

Tichounká melodie přicházela z nekonečných dálav, blížila se k němu, mohutněla, měnila se v chorál, obklopila jeho duši, takže spočinula, jakoby našla útulný azyl.

Ráno potom začala další pout'. Nejprve muži složili stany, sehnali ovce, naložili měchy a seno na mezky. Říčka Margos byla poněkud nevázaná, řítíla se přes barevné kamení, ale ryby se vyskytovaly v celých hejnech, takže o potravu bylo postaráno.

Zpočátku všichni mlčeli, zaraženi dosud Nikodémovým výpadem, jež Abšalom v duchu nazval blázněním – ale přívětivost krajiny je posléze ukonejšila, takže si mezi sebou nejprve vyprávěli šeptem, potom však jeden ze tří nových promluvil hlasitě, a tu jakoby se protrhla zdrž na toku bystřiny, ozvali se všichni najednou. Abšalom přiběhl k Ježíšovi a pátral, zda nezachytí jeho pohled. Mistr však soustředěně vedl své zvíře tak, aby se vyhnulo kamení, jehož přibývalo, jak stoupali do výše.

Abšalom se posléze osmělil:

„Svatý Proroku,“ řekl polohlasně, „tebe mrzí Nikodémův výpad? Nechci tě vidět utrápeného a skleslého. Vždyť znáš Nikodéma! Bojí se a svou bázeň zakrývá hrubostí, která ovšem je hříchem, použije-li jí proti tobě.“

„Jsem rád,“ odpověděl Ježíš zvolna, „že hájíš Nikodéma.“

„Nehájím jej.“ upřímně odpověděl Abšalom, „Vůbec se ho nezastávám, protože si to nezaslouží, nýbrž je mně hanba za něho, když vidím, že je příčinou tvého smutku.“

„Jsi upřímný, Abšalome, jako vždy. Tvá slova mne potěšila, přestože by neměla. Nechovej ve své duši odpor proti němu. Všichni jsme chybuující.“

„Ale lásku k tobě, Mistře, mohu mít v srdci – ne?“ záludně pronesl Abšalom, „A jestliže tě miluji, musím se zlobit na toho, kdo ti ublížil.“

„Ne – neublížil mně, toho není schopen – pouze mne zarmoutil. Pokud však jde o tebe Abšalome, připomeň si přísloví: Lepší je zpozditý k hněvu, než silný rek. Porozuměl jsi?“ /Přís. 14-29/

„Ó ano, Svatý Proroku, jenže vždycky nelze být zpozditý k hněvu. A Nikodém si toto přísloví právě nevzal k srdci. Zlobil se docela bezostyšně.“

„Však také nenapomínám jeho, nýbrž tebe, na němž mně záleží.“ Abšalom chtěl promluvit, ale Ježíš pokračoval, „Před námi leží úsek cesty, který bude nejtěžší, nikoliv pro neschůdnost, ale poněvadž se všem bude zdát, že je to putování zbytečné, jaksi přebývajícím a podniknuté navíc, mimo předpoklad.“

„Lidé přece musí pochopit, že jinak se do Šrínagaru nedostaneme, než po přejítí těchto hor, které se ani nezdají hrozné.“

„Lidé nechápou, co nechtějí a jakmile jednou vzkličí vzdor v jejich srdcích ... však to sám poznáš!“

Malá karavana začala putovat proti toku řeky Margos. Na březích rostlo plno zeleně, takže se dobytčata popásala, ve vodě se třpytily ryby, zatímco ptáci se ozývali z křovin, a také shůry, když přeletoval orel, či obávaný sup. Vzduch byl vlahý, nikoliv suchý jako na poušti Dašte Kevir, či v pohoří Elborz. Přesto však všichni pocítili jakousi tíhu, jakoby každý z nich vlekl balvan. Karavana se roztáhla do délky, zvířata byla neposlušná, neboť se na ně přenášela nevole putujících, jedna z ovcí zaběhla do křovin, kde uvízla. Nikdo pro ni nešel.

Ježíš zastavil své zvíře, sestoupil k vodě a po hlasu bečící ovce ji našel. Přivedl ji zpět za hlubokého mlčení všech.

Doléhala na ně nesmírná únava, jejíž příčinu nikdo neznal. Nemohli ji přičítat námaze, poněvadž cesta byla pohodlná. Ani žízni ji nedávali za vinu. Čisté, sladké vody teklo v říčce dostatečné množství. Masa měli hojnost a sladké plody na keřích dávaly lahodnou šťávu.

Pouze Ježíš věděl, co se děje. Byla to únava zaviněná zklamáním, které zažili a museli překonat, čímž se síly vyčerpaly. Nebyli zlostní, až na Nikodéma – jen skleslost je deptala, přestože někteří se jí bránili a pokoušeli se hovořit. Jenž jediný námět převládající v jejich myšlení, dral se do popředí, takže slova se mu podřídila. Kumán promluvil:

„Třeba cesta nepotrvá dlouho. Za chvíli budeme u pramenů ...“

„To si to pleteš,“ odpověděl Mahda nazlobeně, „Ta řeka nevypadá, že by měla krátký tok. Prameny jsou kdoví kde. Mám nohy z kamene.“

„Já také,“ bručel Daravuš, „ale ono to snad přejde, jen co si zvykneme.“

„Na co si máme zvykat!“ osopil se jeden z žoldněřů, „Za těch dvanáct let, co jsme na cestě, už jsme si zvykli – ne?“ a jízlivě se zasmál.

Abšalom se polekaně zahleděl na Mistra. Ten však – zdálo se – neslyšel, co se hovoří, jen šel a šel, jakoby celý další život měl jen putovat, a nikoli nalézt klid.

Vpravdě však uvažoval o další cestě. Jsou již unaveni, pomyslí si – nikoliv tělesně, nýbrž jejich duše zemdlely, poněvadž byly zklamány. Ano – těšili se z dosažení cíle, který však cílem nebyl, ale pouhou zastávkou. Zklamání dokáže duši téměř usmrtit, neboť v něm je tíha balvanu a příval vod zalykajících. Jak však vrátit do jejich myslí odvalu a odhodlání?

Jen ještě jednoho roku je zapotřebí, a potom už nastane klid a mír. Všichni pak uznají, že se zlobili pro nepodstatnou věc. Ale není zapotřebí, aby to uznali, jen ať se radují a vynahradí si všechno strádání. Mluvili o svých plánech, teď na ně zapomenou, budou v sobě živit mrzutost, a to jim na síle nepřidá.

Náhle se ozval poplašený skřek ptáka vysoko na obloze a všichni za ním pohlédli. Tu se zhrozili, poněvadž nad nimi visely temné, těžké mraky, dotýkající se dlouhými, mlžnými cáry až země. V dálce hřmělo a první blesky rozřaly nebesa se suchým praskotem a švihnutím, jakoby někdo použil biče. Malá karavana stál rozpačitě, ovce uléhaly, mezci hýkali a bylo třeba je uklidňovat. Lidé jim sňali náklad. Velbloudi se cukali na provazech a snažili se shodit řemení.

Vtom se spustil prudký déšť, tak hustý, že nebylo vidět na krok a kadý měl dojem, že je sám v tom přívalu nebeské vody, že ostatní kdesi zmizeli.

Pojednou Ježíš zaslechl smích. Mladí muži, kromě Abšaloma běhali nazí

v dešti, umývali se a pokřikovali na sebe. Abšalom stanul po Mistrově boku.

„Kde je Nikodém?“ otázal se Ježíš starostlivě, takže bylo zřejmé, že se pro jeho protesty nehněvá.

„Snad někde schoulený u zvířete. Vždyť se stmívá!“ zvolal polekaně Abšalom.

„To jsou jen mraky, Abšalome. Déšť ještě zhoustne. Třeba spadnou hrudky ledu.“ jen to bylo vyřčeno, už přšely kroupy v prudkém příválu, bičovaly zemi, lidi, zvířata. Hromy doprovázely vše svou hrozivou hudbou. Po cestě zděšeně prchalo několik hadů. Neměli kam se schovat. V řece protékala zcela zakalená voda, nesoucí s sebou listí, květy, větve, mrtvé myši. Zdálo se, že každou chvíli vystoupí z břehů a zaplaví vše kolem, ale Ježíš pojednou řekl: „Už je konec. Příroda se uklidní.“

„Kterak se to pozná, Mistře?“

„Pohlédni na oblohu. Nedbej, že ti déšť zmáčí čelo a tvář. Pohléd’!“

Trvalo chvílku, než se Abšalom rozhleděl a pochopil, na co se má dívat. Potom vydechl úžasem.

Nekonečně rozsáhlá, vše objímající duha objevila se nad krajem. Její barvy zářily a zdálo se, že z ní kane klid a mír na plahočící se lidi. Pojednou bylo všem jasné, že dojdou do zaslíbeného Šrínagaru, že jim tam bude dobře a že žití je přece jenom krásné. Sušili potom zmoklé šatstvo – či co tak nazývali. Byl rozdělán oheň, do něhož museli foukat, aby se rozhořel. Ale žoldnéři kdesi objevili suché klestí, takže za chvíli plamenná záře zalila odpočívající teplým světlem. Seděli nyní na kamenech a Ráchel vařila v kotlíku nachytané ryby s jakýmisi bylinami.

Ježíš odešel stranou, stál nyní nad prudce dosud tekoucí vodou, díval se, jak zvolna opadá, myšlenkami dlel zcela mimo dění, vzdaloval se do výše oblohy a měl pocit, že se noří do nekonečna, kde pozná Hospodina i jeho úradky. - Jak rád bych ti porozuměl, ó bože věčný, jak rád bych věděl, jak řídíš svět, vesmír, hvězdy! Prám se neustále, jak jsi stvořil člověka, který je tvorem nejvyšším, ovládajícím nejen řeč, ale i vědění, umění ... - jeho myšlenky se zastavily. Milý pocit zaplavil srdce, neboť zdálky se ozvala flétnička, přidal se bubínek a moldánky naplnily melodii lísavými, něžnými tóny. Tu se vrátil a když ustali v hudbě, vybídl je, aby jen pokračovali a usedl na kámen v kruhu ostatních.

„Dobrá mysl?“ usmál se mírně.

„Ano, Mistře.“ odpovídali, „Ano, Svatý Proroku. Dobrá mysl.“

„Což se neposadíš ke mně, Nikodéme? Jsme přece více než přátelé.“ viděl jak Abšalom švihl po starci očima.

„Mistře, můj bratrský příteli! Snadže ani nejsem hoden být nablízku tebe ...“ Nikodém na tato slova nikdy nedostal odpověď. Avšak neuvědomil si to do

nejdelších dnů.

Pohoří, kam stoupali, bylo stejně drsné, pusté a nepřátelské jako ta ostatní, jimiž už prošli, ale poněvadž se drželi toku říčky, která kupodivu ani ve vyšších polohách nevysychala, netrpěli žízní, ani nemuseli pít zteplanou vodu z měchů.

Všechna tíha z nich spadla, zapomněli na své zklamání a rozmrzelost, radovali se při každém utáboření z hudby, usuzovali, jaký kus cesty již ušli a mnoho-li ještě zbývá k dosažení cíle.

V takových večerech býval Nikodém zamlklý. Trochu se styděl za svůj výbuch tedy na počátku tohoto závěrečného putování. V těch okamžicích se kradmo díval po Mistrovi, není-li k němu nepřátelský. Ale zároveň věděl, že to ani nedokáže. Svou chybu hodlal napravit, a to tak, že až potom, až budou v klášteře, sepíše všechna Ježíšova poučení, veškerá podobenství a úvahy. A teprve hotové dílo mu předloží, aby jej překvapil.

Zvolna stoupal úzkou stezkou, téměř se ztrácející mezi kamením a pískem, když chtěl přijít k Mistrovi. Vtom však zvolal jeden žoldnér:

Bohové! Vždyť v korytě není voda. Říčka vyschla! Co s námi bude?!“
vběhl doprostřed toku a zoufale pohlížel na suchý písek pod nohama. Ostatní se zastavili, zvířata hýkala, ovce bečely, nastal nebývalý zmatek. Šibolet s Dorkasem hrabali rukama vyschlou půdu, jakoby doufali, že v nepatrné hloubce objeví vodu.

„Brzy dojdeme k pramenům, řekl Ježíš konejšivě.

„K jakým pramenům?!“ vybuchl Nikodém. „Ta řeka nemá prameny, jinak by nevyschla! Říkám, že zahyneme žízní! Komu to napadlo vylít vodu z měchů? Někdo si myslí, že je moudrý, ale hloupost sídlí v jeho hlavě! On ...“

„Nikodéme, Nikodéme – zdali znáš přísloví: Zpozdilý k hněvu hojně má rozumu, ale náhlý pronáší bláznovství ...“

Nikodém oněměl. Ježíš pokračoval:

„Kterak by řeka mohla téci bez pramene? Jakobys tvrdil, že duše člověka, život lidský je zde, aniž by byl stvořen. A jako duše leckdy tone v nevědomosti, až se téměř zalyká pocitem zbytečnosti a marnosti, tak také voda řeky mizí v hlubokých prostorách země – v písku a kamení. Ale duše se opět vzchopí, neboť síla je v její podstatě, která je božská. I tok řeky se opět objeví, až dospějeme k její části, kde voda nemůže vniknout do hlubiny.“ domluvil a šel nyní zadumán. Myšlenky jeho ztěžkly, pocítil balvan v prsou, kámen v srdci, břímě v duši. Znovu zakolísal.

Zda se zachoval správně, když vzal na cestu všechny tyto muže a nadto dívku Ráchel? Zda neměl jít sám, živit se z milodarů, putovat osaměle těmi nehostinnými kraji a končinami, spát kámen pod hlavou, neschovávat se před žhoucím sluncem!

Zdali nebylo řečeno – Zvečera potrvá pláč, ale za jitra navrátí se prozpěvování? /Žalm 30-5/ - Tento žalm pojednou mu tanul v mysli a bylo to jako napomenutí, jakoby slova hlasitě přicházela, neznámo z kterých propastí nekonečna.

Tehdy poznal, že není opuštěn ve své samotě, aniž by se provinil tím, jak své věci uspořádal – a v myšlenkách se navrátil ke svým lidem. Dal povel k zastavení. Byl to pustý kus země, ale prostírala se tu rovinka tak právě pro těch několik stanů a pro zvířata. Brzy zazněly údery při zatloukání kolíků, zachřestil řetěz na kotli, byla poražena ovce. Slunce se klonilo k západu, chlad přinutil poutníky, aby přisedli blíže k ohni.

Ozvala se flétnička, moldánky a bubínek. Do té zvláště laděné melodie se vkrádal jakýsi neurčitý zvuk, jakoby šustilo na větvích suché listí, ale na míle daleko nerostl jediný strom, ani vánek se nepohnul, že by zpíval ve skalách. Muži si toho nevšimli, pouze Abšalom chvílemi zvedl hlavu, místo do plamenů zahleděl se do temnoty a naslouchal.

„Ano,“ řekl Ježíš s úsměvem, „je to voda, a není příliš vzdálená.“

„Voda!“ volali jeden přes druhého a vstávali, hodlajíce se rozběhnout, ačkoliv nevěděli, kterým směrem by se měli dát. Hudba umlkla. Naslouchali. Zvuk však nezachytil nikdo kromě Mistra. Povstal.

„Vezměte louče a pojd'te za mnou.“ řekl jen a vedl je – sám ze světla – temnotou, v jaké se choulí Zeza bezměsíčné noci, kdy hvězdy nezáří, ale pouze blikají jako skomírající lampička.

Brzy se dostali k vyschlému korytu říčky. Slabý pramínek vody crčel zpod balvanu, zaklíněného v břehu. Tu se všichni dali do tance, žoldněři prozpěvovali neznámou řečí jakousi cizí melodii, Ráchel se smála, Nikodém hleděl překvapeně, Abšalom přistoupil k Mistrovi.

„Svatý Proroku,“ řekl tiše, „tys učinil zázrak – vid'?“ a díval se na něho jakoby prosebně. Skutečně si přál, aby se mu dostalo přisvědčující odpovědi, chtěl mít dokázáno, že jeho velký Učitel je vyvolen Hospodinem a tato milost že spočine i na něm. Ale ani tentokrát se nedočkal.

„Není to zázrak,“ odpověděl Ježíš, „ale síla přírody. Pohlédni – pokud je to ve slabém svitu loučí možné – dále na břeh. Tyčí se tam vysoká skála, působí na vrstvy pod sebou a nutí vody, aby tryskaly ven. Je to slaboučký pramínek.“

„Síla přírody ...“ pochybovačně řekl Abšalom a pomyslně si, co by dříve byl upřímně řekl a čeho se hleděl vyvarovat: Já ti, Mistře, nevěřím. Jsi příliš skromný.

„Nevadí, že mně nevěříš, Abšalome, je tomu, jak jsem uvedl!“ navázal Ježíš na jeho myšlenky a neznatelně se usmál.

Po několika dnech se dostali k prameni řeky. Tu bylo třeba skutečně obdivovat, co zde vytvořila příroda. Velký, plochý kámen se nikterak nelišil od

ostatních, alespoň vzhledem. Ale z jeho středu prýštila neustále čistá, křišťálová voda – z neznámého zdroje a neznámým způsobem, aniž by v kameni byl otvor. Všichni stáli kolem, udiveně hledíce na ten zázrak, zcela nepochopitelný. Zejména Kumán. Daravuš a Mahda důkladně zkoumali povrch kamene, pokoušejíce se pomocí nože najít kulinu či prasklinu, kterou by voda mohla pronikat na povrch. Oba žoldnéři stáli opodál a tiše spolu hovořili svou rodnou řečí. Potom se k čemusi odhodlali. Předstoupili před Mistra, uklonili se hluboce a nesouvisle promlouvali:

„Svatý Proroku ...“

„Tvůj Bůh je mocný ...“

„Mocnější než všichni bohové germánští ...“

„Ano – naši bohové jsou slabší ...“

„Tvůj Bůh je nad nimi, když dokáže přimět kámen, aby vydal vodu ...“

„Vždyť v kameni žádná voda není!“

Abšalom přistoupil.

„Je to zázrak,“ řekl, „což nevidíte, že Mistr učinil zázrak?“

„Abšalome! Tvá horlivost je mně dlouho již známa. Ale nehledej zázraky, než u Hospodina. Nepřísluší pouhému člověku, aby se chtěl rovnat Stvořiteli všemocnému. Nikdy jsem si nepřál, aby se hovořilo pochvalně o mně, nýbrž o Něm, který je nad námi.“

„Já vím, Svatý Proroku. Jsi příliš skromný.“

„Skromnost a pokora jsou dvě vlastnosti libé Bohu věčném. Což neznáš proroctví Micheáše proroka? Čehož Hospodin vyhledává od tebe jedině, abys činil soud, a miloval milosrdenství a pokorně chodil s Bohem svým.“ /Mich 6-8/

Abšalom se těžce zamyslel a jeho zamyšlení trvalo po celé odpoledne, kdy putovali stále ještě do hor – pustých ve výškách a nehostinných pro jakoukoliv bytost.

Po dvou dnech stanula malá karavana u převislé skály, jejíž vrchol jakoby se skláněl nad poutníky, aby jim poskytl záštitu – budil v nich však spíše hrůzu a divný pocit bezmocnosti.

Žoldnéři sice rozdělali oheň, ale byli by raději putovali dále a doufali jen, že se zde nezdrží dlouho. Tentokrát se neozvala hudba, nikdo také neměl chuť skákat přes oheň, či kolem něho tancovat.

Ježíš samozřejmě vytušil jejich pocity, poněvadž myšlenky se zračí ve výrazu tváře, nepromluvil však potěšující slova, sám potřebný útěchy. Všechna strážení cesty, všechen stesk, probuzený vzpomínkou na Jeruzalém, dolehl na něj, podobaje se oné hrozivé skále. Tu však zasáhla jeho duše a slova plynoucí myslí, dodala mu sil a odvahy.

Už jen maličko zbývá – uvažoval – málo proti všemu, co již přešlo a

zapadlo do minulosti. Osvobození je na dosah, právě jako to, co čeká za hrozivou skálou. Je tam onen vytoužený průsmyk, jež je nutno projít a doba v něm strávená bude dlouhá, dlouhá – zdát se bude nekonečná, přejdeme ji však, a potom už se objeví prameny řeky Kofen. - Je nutné povzbudit lidi, dodat jim odvahy, aby neklesali teď, když cíl je na dosah.

Viděl, že Abšalom stojí vzdálen skály a horlivě cosi vykládá Nikodémovi. Patrně ho chce podpořit. Přistoupil k němu. V záři ohně pojednou viděl, jak je Nikodém vetchý, sešlý – jak zestárl při té dlouhé cestě, jak se liší od Nikodéma plného síly a odvahy – tam v Jeruzalémě. Objal jej kolem ramen.

„Neboj se, Nikodéme,“ řekl nesmírně laskavě, „neboj se další cesty, bude už poslední, a potom sejdem do údolí, které se stane naším domovem. Neboj se, strach ti ubírá síly, a tu nyní budeš potřebovat.“

„Další cesta bude namáhavá, můj bratrský příteli?“ úzkostně se otázal Nikodém.

„Nikoliv pro tělo, nýbrž pro duši, Nikodéme. Musím ti svěřit, že průsmyk je úzký, pouhá štěrbina ve skále, jež kdysi dávno praskla, rozestoupila se a vytvořila tak důležitý průchod horami, které bychom jinak museli zdolávat.“

„Štěrbina,“ opakoval osudné slovo Nikodém, „zvířata se budou plašit a bát.“ mluvil jakoby mu šlo pouze o ně.

„Lidé je musí chlácholit laskavými slovy. Jsem rád, Nikodéme, že neváháš s průchodem soutěskou.“

„Nikdy jsem neváhal po celou dobu cesty,“ trochu lhal, ale budiž mu to prominuto. Sám tomu věřil. Dokonce se napřímil, takže poněkud připomínal Nikodém odhodlaného jít s malou karavanou.

Abšalom trochu poodešel a Mistr si dobře všiml, že se směje. Zavolal na něj.

„Abšalom, nemusíš odcházet, nepovídáme si s Nikodémem nic tajného. Pojd' a doprovod' jej k jeho stanu.“

Abšalom raději mlčel jako ryba.

Za hrozivou skálou začínal ještě hrozivější průsmyk, jež takto bylo možné nazvat jen s velkou dávkou shovívavosti či fantazie. Byla to průrva – ani ne soutěska. Ale na jejím dně se klikatila přece jen vychozená stezka, takže tudy zřejmě nejdou jako první.

Všichni se zastavili, váhavě pohlíželi na uzounký vchod, jímž sotva mohl projít člověk. Zvířata se začala plašit.

„Nebojte se, přátelé, bratři moji, sestro má Ráchel – nemějte strach ve své duši, vždyť nám nehrozí strže ani balvany na tomto konečném úseku cesty. Pěšina je rovná, bez nástrah.“

Ujal se řemení vedoucího velblouda, který vykročil jen se značným sebezapřením, maje v očích děs. Ovce se rozběhly kupředu, aby co nejdříve

dostihly východu této téměř pasti. Lidé šli váhavě. Nikodém hleděl do země, aby neměl na očích ty hrozivé skály po stranách.

„Mistře, Svatý Proroku,“ promluvil Abšalom, „nemůže se utrhnout kus kamene a spadnout na nás?“

„Dobře vím, Abšalome, kam směřuješ.“

„Jen se ptám, zdali ...“

„Ano – ptáš se a zároveň mne napomínáš.“

„Mistře, nedovolil bych si ...“

„Ale ve tvém srdci je napomenutí – nemám pravdu?“ Ježíš se usmál a pokračoval, „Správně jsi pochopil, že mluvím pouze o některých nebezpečích, a to těch, jež mohu vyloučit. Ano, Abšalome, kámen či skalní kus by se mohl utrhnout a zavalit nás. Musíme doufat, že se to nestane. Doufat! Až se utáboříme na noc ...“

„Což tu přenocujeme?“

„Cesta průsmykem potrvá tři dny.“

Abšalom se dále netázal. Nechtěl už nic vědět a tvrdil sám sobě, že je lépe setrvat v nevědomosti o věcech nepříjemných.

Avšak i to dlouhé putování průsmykem končila a malá karavan se ocitla v plném světle rozlehlé krajiny, která se jim zdála být přívětivá, přestože tu nerostla žádná zeleň. Muži začali stavět stany, rozdělali úsporný oheň, poněvadž dríví nebylo v dohledu a Ráchel brzy vařila v kotli polévku.

Ježíš poodešel na okraj srázu. Dole rozprostírala se pustá, skalnatá rovina, v dálce však jakoby se zabarvila zelení. Byly to napředsporé keříky s nemnoha listy, tvořily však předvoj hojné pastvy a snad i stromů.

Luna ještě dvakrát či třikrát změnila svou tvář – uvažoval – a budeme doma, v zemi zaslíbené. Ó Bože věčný, toužím po klidu a uklidnění, prahnu po životě zasvěceném pomoci lidem strádajícím. Ty víš, Bože věčný, že pro sebe nežádám nic, pouze naplnění svého snu, jež jsem snil už jako jinoch v kraji, kam putujeme. Dej, Hospodine, aby všichni moji věrní, kteří mne tak obětavě provázeli, došli rovněž ke svým vytouženým cílům.

Abšalom se rozběhl, aby Mistra odvedl od srázu, ale když viděl jeho zamyšlení, stanul a čekal.

„Jen přistup, Abšalome,“ ozval se Ježíš, „přistup a pohlédni. Co vidíš tam vzadu?“

„Zeleň! Rostliny! Jistě tam budou i stromy! Blížíme se už kcíli, Svatý Proroku?“

„Jen ještě malý zlomek času, než Luna dvakrát projde po nebi. Ale brzy přijdeme k prameni řeky Kofen. Voda je život.“

„Ano – skály jsou mrtvé ...“

„Ne, Abšalome. Nejsou mrtvé. Je v nich bytí od počátku. Viděly nebo

tušily záhadnou minulost, kterou člověk nezná. Pohlédni na tento kámen. Co vidíš?“

„Jakoby – nějaké vrstvy ...“

„Ano – jsou to vrstvy a každá z nich znamená dlouhé období. Rozumíš mně, Abšalome? Usazovala se po nekonečnou dobu.“

„Rozumím tvým slovům, Svatý Proroku, ale nevím, co míníš tím, že vrstva v kameni znamená dlouhé období?“

„Vyjádři se přesněji, Abšalome.“

„Mám na mysli ... vždyť přece stojí psáno, že Hospodin Bůh stvořil svět v sedmi dnech, či v šesti a sedmý dne odpočíval.“

„Ano.“

„Kde se tedy vzal pro usazování kamene ten čas bez konce? V jednom jediném dni ...“

„Stojí tak psáno. Ale co se za tím písmem tají? Hleď – pro člověka je doba tvoření nepochopitelně dlouhá. Proto mu bylo dáno podobenství dnů. Není však den člověka jako dne Boží. Každý náš den znamená věčnost, kdy Bůh Otec tvořil vody, rostliny, zvěř a nakonec člověka. Podobenství dnů je pro nás, pro naši mysl pochopitelné, kdežto věčnost nám zůstává utajená.

Avšak ta dlouhá doba – co znamená pro Hospodina? On setrvává od věčnosti do věčnosti, a nemá čas rozdělen a přidělen jako člověk. Takže každé období tvoření je pro něho pouhým dnem, či snad hodinou nebo vteřinou.“

„Ano, Mistře, pochopil jsem a mám pocit štěstí, jakobych pronikl alespoň na okraj Božích úmyslů. Takže Svaté písmo nelže! Mluví o dnech. Teď už vím, že jde o Boží dny. O Božské dny, které nemůžeme měřit našimi hodinami, ať už slunečními či vodními. Je tomu tak, Svatý Proroku?“

Zcela tak. Jsem rád, žes pochopil. Šest dnů tvoření bylo zkrátka šest Božích dnů. Sedmý dne odpočinku trvá dodnes, bylo-li ovšem už stvořeno naprosto vše.“ Ježíš se zahleděl do dálky, kde tušil pokračování Božího díla, neodvažoval se však přílišně o tom bádát. Ne – pomyslí si – člověk nesmí pátrat po úmyslech a záměrech Hospodinových. Nebyl stvořen k tomu, aby vše znal a věděl. - Abšalom už se dále netázal.

Cesta potom ubíhala jako ve snu. Jednak všichni měli před očima vidinu cíle, kde budou doma, jednak šli dolů, stále dolů podle řeky Kofen, jež sice neoplývala rybami, ale přece jen poskytovala sladkou vodu, živila pastvu pro zvířata, naplňovala tiché noci veselou písní svého vlastního bytí.

Za málo dnů – oproti době putování – se dostali k soutoku s řekou Sindh. Tu se zaradovali, propukli v jásot, poněvadž nyní skutečně byli u cíle. Rozdělali velký oheň, pekly se nachytané ryby, Ráchel vařila čaj z vonných bylin, Kámán, Daravuš a Mahda chystali hudební nástroje.

„Škoda že naše cesta končí ...“ pronesl někdo.

„byla to krásná doba, která už se nevrátí ...“

„což nejste rádi, že dojdeme klidu?“ otázal se Abšalom.

Tu všichni zaváhali. Ovšemže se radovali, zároveň však věděli, že největší dobrodružství života má za sebou, a to jim připadalo poněkud smutné.

Potom však, jakmile se nasytili, zavládlo veselí, hudba zněla dlouho do noci, až se Ráchel dozlobila a uvařila omamné byliny, jichž se Mistr ani nedotkl. Jen se v záři ohně rozhlédl po dřímajících a nepatrně se na děvče usmál.

Další pouť ubíhala rychle, přestože jim bylo stoupat do mírného kopce. Řeka Sindh hlučela, valila se před kameny a ze zpěněných vln vyskakovaly rybky.

Po nemnoha dnech pak stanuli na okraji rozlehlého údolí. Ve slabém oparu leželo výstavné město, kolem kvetly keře, louky byly plné kvítí, ptáci se ozývali a odněkud se nesl zpěv žen sklízějících ovoce.

Ježíš chvíli hleděl na tu krásu, potom se vzpamatoval, obrátil se ke svým lidem a promluvil jasným hlasem:

„Jsme doma, přátelé, radujte se!“ rozeplal náruč, aby ten překrásný kraj objal, neboť pocítil radost, všechny smutky se ztratily a on byl opět jinochem, vydávajícím se na cestu, kde bude kázat, léčit, utěšovat a dodávat sil klesajícím na myslí.

Sestupovali níže. Všichni se neustále chtěli zastavovat, obdivovat nečekaný pohled, když přece tolik roků viděli pouze kámen, skály a pouště. Velbloudi šhubali větvičky ze stromoví, mezci okusovali keře a ovce spásaly trávu, sahající do pasu. Tu si Ježíš povšiml, že několik žen, pracujících v zahradách se napřímilo a hledí upřeně směrem ke karavaně. Starší již česačka se namáhavě rozběhla k nim. Padla před Mistrem na kolena, sklonila čelo k zemi a zvolala:

„To je přece Juz Asaf! Děvčata! On se vrátil! Přišel domů! Pohleďte jen – Juz Asaf se k nám vrátil! Ó svatý Proroku! Mistře! Jak jsme šťastni, že jsi mezi námi!“

„I já jsem šťasten. Ty mne znáš? Povstaň!“

„Ne! Před tebou musí každý pokleknout. Mistře! Jak bych tě neznala, vždyť jsem sloužila v klášteře, když jsi tam dospíval. Je tomu tak dávno, ale tvé oči bych poznala mezi tisíci.“

Ostatní ženy se shromáždily kolem a vyskytla se ještě jedna, poněkud starší, která Juze Asafa poznala. I ona si pamatovala jeho hluboké oči, promluvila a velebila jeho kázání, které uchovávala v mysli a jak řekla, těšila se s ním v těžkých dobách života.

„Blahoslavení lkající, neboť jejich slzy budou pokladem pro Hospodina.“ trochu si kázání upravila, ale to nebylo podstatné.

Přiběhl Šibolet s Dorkasem, aby ženu pozvedli. Ostatní zástup dosud klečel a čekal. Tu Ježíš pozvedl ruce nad pokorným davem a řekl:

„Žehnám vám, kteří jste přišli nezákladně, jen proto, abyste mne uvítali. Vracím se k vám a je mně, jakobych po dlouhém putování zavítal domů.“

„Ano – Svatý, Svatý, Svatý! Zde je tvůj pravý domov, který už nikdy nesmíš opustit!“ zvolal někdo z davu. Přicházeli další a další lidé, sbíhali se ze sadů a ti starší je poučovali, kdož to přišel, jak je svatý, jak dělá zázraky – a kázání mívá k lidem, kteří pracují, nikoliv tam v chrámě, kde jsou vybraní kněží, okázale odění.

Nikdo si nepovšiml, že Kumán, Daravuš a Mahda zmizeli ze shromáždění.

„Promluv k nám, Svatý Kazateli, Svatý Proroku“ zvolal kdosi. Ježíš přes veškerou ztrmácenost po cestě, vystoupil na kámen, jeho bílé roucho se zalesklo, široké rukávy kryly zjizvené ruce a kolem hlavy se vytvořila nejasná záře, vržená sluncem, pronikajícím stromovím.

„Moji bratři a sestry, poslechněte slovo, které vás zbaví pochybností o tom, že se málo modlíte, jak usuzuji ze stavu vašich myslí. Pravím vám, že vaše klopotná práce je tou pravou modlitbou a je milá Hospodinu. Stačí slůvko vyjadřující vztah k Bohu a je pojato stejně jako dlouhá, slovy překypující modlitba. Ne – na množství slov nezáleží, nýbrž řeknete-li pouze – Bože můj – potěší se srdce vaše i Hospodinovo.

A je-li kdo z vás churav, modlitba mu pomůže ke zdraví, nesmí však zanedbávat léčení. Modlitba nesetrvává u toho, kdo ji vyslovil, ale mizí, vzdaluje se v nekonečném prostoru, kde sídlí Hospodin věčně žijící. Odevzdání vlastní duše do jeho slitovných rukou posílí člověka, pomůže mu zdolat všechny nesnáze života. Tak pravím vám, bratři moji – sestry mé. Nyní pak se veselte, neboť, máte-li mne rádi, bude vám dobře se mnou a já pomohu komukoliv i kdyby mne nenáviděl – Amen.“

Shromáždění setrvalo v naprostém klidu a zvolna se rozcházelo ke své práci. Někteří v duchu reptali, poněvadž se jim nelíbilo, že práce byla nazvána modlitbou, když oni ji pokládají za nutné zlo, aby se užívali.

Jeden z mužů přistoupil k Ježíšovi a chtěl se na něho podívat vyzývavě. Avšak jediný pohled Mistrových zraků, hlubokých, soucitných a také povzbuzujících, obrátil mínění onoho muže a on místo všech nepěkných slov pronesl jedinou větu:

„Budu se řídit kázáním, jež jsem vyslechl, Svatý Proroku.“

„Nechtěl jsi však, jak vidím.“ pronesl Ježíš.

Muž sklonil hlavu, se strachem pak pohlédl na Mistra, uvědomiv si, že zná všechny jeho myšlenky.

V klášteře zatím zavládl ruch a velké pozdvižení, neboť k bráně přijeli tři

jezdci na koních a dožadovali se vstupu. Byli vpuštěni na nádvoří, neboť mnich v bráně se domníval, že jsou to hladoví pocestní.

Když však je chtěl zavést do kuchyně, stanuli.

„Nechceme jíst,“ promluvil Kumán, „přejeme si hovořit s vaším stařešinou, neboť mu neseme poselství.“

„Ctihodný stařešina nepřijímá leckoho. Kdo jste?“

Řekli svá jména, znovu se pak dožadovali hovoru, tvrdíce, že stařešina bude velmi potěšen. Byli tedy prohlédnuti, zbraně neměli, a proto je uvedli do síně podpírané sloupovím. Tam chvíli čekali. Vešli čtyři novicové, za nimi stařešina s doprovodem a po zuby ozbrojení žoldněři. Stařešina usedl na křeslo v čele síně a pokynul, aby přistoupili. Poklekli a čelem se dotkli dlažby – mozaikové, krásné, jakou dosud neviděli.

„Mužové neznámí, mluvte! Jaké poselství mně nesete?“

„Ó ctihodný kmete!“ zvolal Daravuš, „Neseme ti zprávu, která tě zajisté potěší. Svatý Kazatel dospěl k městu. Zdržuje se nyní s lidem v sadech.“

„Svatý Kazatel? Který? Bylo jich zde několik, ale přízvisko svatý neměl žádný z nich.“

„Svatý Prorok.“ tiše pronesl Mahda, „Svatý Prorok Ježíš ben Jusuf, jemuž se také říká Issa pro nevyslovitelnost jeho jména. Issa – nebo také zde u vás Juz Asaf.“

„Lžeš!“ vykřikl stařešina, „Lžeš a hodláš se vetřít do mé přízně – nevím za jakým účelem. Juz Asaf dávno zemřel. Přišla o tom zvěst před několika roky. Vlastní lidé jej zabili, ukřižovali, neboť mluvil pravdu, a to většina z nich nemá ráda. Chtěl spravedlnost, a to rovněž nemilují. Chtěl, aby ustala nenávisť mezi sousedy, a to jim nevyhovovalo. Rci mně nyní, proč jste přišli!“

„Zapřísaháme tě, velebný kmete, že mluvíme o skutečnosti. Ukřižovali Svatého Proroka, to je jisté, ale byl zachráněn z vůle Hospodinovy, aby jeho učení setrvalo po všechny časy. Musel se vzdálit z proradného města. Šli jsme s ním. Byla to taková malá karavana. Po celých patnáct let jsme s ním putovali. Tak dlouho trvala cesta.“ mluvili střídavě všichni.

„A nyní tě prosíme, velebný kmete, připrav mu důstojné uvítání. Je sám – osamělý – často se zamýšlí – matka mu zemřela nedávno. Je sám.“

„Mluvíte-li pravdu, mé srdce se raduje a má mysl je povzbuzena zázrakem Hospodinovým, který způsobil, že Juz Asaf přestál smrt a probudil se do nového života. Dostane se mu velkolepého uvítání.“ a vydal příslušné rozkazy.

Ježíšův malý průvod se po krátkém odpočinku blížil ke klášteru. Byli dosud značně vzdáleni, když se ozvalo troubení fanfár, jaké je poskytováno pouze králům, či při slavnostech Bohu – Hospodinu. Ano – slyšel ten známý soubor tónů, jimiž se hlásala sláva Hospodinova. Na chvíli se zamyslel a v

okamžení zjistil, že ti tři noví jsou někde mimo, a nebylo nesnadné uhodnout, kde zapůsobili. Nemohl se na ně hněvat, přestože hodlal vejít do bran svého budoucího domova jako prostý poutník.

Průvod mnichů, nesoucích ratolesti, květiny a barevné stuhy mu spěšně postupoval vstříc. Tu bylo nutné, aby šel sám v čele malé karavany, jeho zářící, bílé oči hleděly s láskou na přicházející. Již byli u něho. Kladli květiny k cestě, poklekali po stranách, skláněli čela k zemi a polohlasně se modlili. Jiní jej vzyvali.

„Bud' věčně zdrav, Svatý Proroku, jenž přicházíš ve jménu Boha Nejvyššího a ve jménu mém, jež je svaté, svaté, svaté.“

A další prozpěvovali:

„Bud' vítán mezi námi jako Syn ztracený, který se navrátil, aby potěšil Otce svého, jenž plakal.“

Tu se středem blížil stařešina, opíraje se o vysokou berlu. Mhouřil oči, aby lépe viděl. Posléze zjistil, že před ním stojí Juz Asaf, jehož jméno ze vzdálené země nikdo neuměl vyslovit. Roztřásl se.

„Otče!“ zvolal Ježíš a ten hlas by stařešina poznal mezi davy.

„Synu!“ vztáhl k němu ruku, zakolísal poněkud, ale Ježíš jej objal, jako objímáme otce po dlouhém odloučení, a podepřel jej, takže neklesl.

„Otče, nabudeš opět sil, budu-li s tebou. V této krásné krajině a živém, radostí zaplaveném Šrínagaru bud opět sám sebou, neboť jsem až dosud nebyl. Zabili mé tělo, mou duši, zhanobili mé jméno.“

„Nechť jsou navždy prokletí. Ale tělo tvé nabylo krásy, utrpení se na něm podepsalo, tvá duše se nezměnila, tvé jméno budiž zachováno po všechny věky věků.“

„Amen.“ hlesl Ježíš a uviděl pojednou před sebou plynoucí tisíciletí, která se vzdalovala rychle jako blesky, ale jméno setrvalo.

Ó bože, Hospodine věčný, to je snad velká, přílišná pocta pro mne, jenž jsem prost vši pýchy, domýšlivosti, a netoužím po slávě! Jestliže je však tvá vůle taková, jsem smířen se svým údělem.

„Juzi Asafe,“ pokračoval stařešina, „nyní bude nutné, abys brzy začal kázat a učit, neboť lidé neznají nic, nežli lopotnou práci, poněvadž odměna je nemalá. Touží po majetku a udřeli by se k smrti jen proto, že příbuzný či soused má větší majetek.“

„Nezazlívej těm ubohým jejich touhu po majetku, velebný kmete.“

„Ubohým?“

„Jsou vpravdě ubozí, jestliže se starají pouze o své tělo, a nevěnují péči své duši. Je potřebí posílit je, aby pochopili, že člověk je duše. Jedině ona má v žití význam.“

Zvolna se odebrali do budov kláštera, kde už zatím připravili jizbu pro

vzácného příchozího. Všichni se vzdálili, aby Svatý Prorok měl klid. Po chvílce zakleпали a vešli Šibolet s Dorkasem. Poklekli a sklonili se až k zemi. Stali se z nich statní mužové, měli možnost kdykoliv odejít, usadit se ve městě, založit rodinu – ale oni setrvali u svého Mistra, nechtěli nic jiného. Teď přinesli čisté roucho, nesmírně pozorně upravili Ježíšovy zjizvené nohy, dali čisté ovínky a sandály z tmavých, kožených řemínků. Když mu potom učesali vlasy a vous, promluvil na ně a řekl:

Už nejste chlapci. Jak je doba vašeho dětství vzdálená! Byly to hezké časy a vy jste vždy poslouchali, nežádali jste odměnu. Ale teď musíte říci, co si ode mne přejete, vaše věrnost nesmí zůstat marná, zbytečná, neoceněná.“

Stál proti nim. Vysoký, přímý s očima hlubokýma, laskavýma, pronikavými však až do hloubí duše. V jeho vlasech se objevily první šediny, dosud nepatrné – a lehké vrásky u rtů dávaly najevo, že už prožil mnohé.

Šibolet s Dorkasem se na sebe nejistě podívali a on v nich poznal zase ony chlapce, které kdysi přijal k sobě. Usmál se.

„Mistře, Svatý Proroku ...“ ozval se Dorkas.

„Ano ... my bychom ...“ pokračoval Šibolet.

„Tě chtěli poprosit ...“

„Abys nám požehnal ...“

„Ano – požehnáním, které by nás provázelo po celý život.“

Tu vztáhl ruce, oba poklekli a on jim požehnal slovy, jimž nerozuměli, ale pocítili radost ve svých srdcích a lehkost v duši. Všimli si, jak se proměnil. Jeho bílé roucho jakoby zazářilo stříbrem a když se jeho ruce dotkly jejich hlav, bylo jim blaze a oni pochopili, že toto požehnání přichází od Hospodina.

Vyšli mlčky do chodby, ale Šibolet brzy promluvil:

„Viděl jsi? Svatý Prorok se vznášel nad zemí, když nám žehnal.“

„Pro něho běžná věc.“ odbornicky odpověděl Dorkas.

Ježíš osaměl. S uspokojením vnímal ticho a klid, panující ve zdech kláštera a konejšící duši. Nyní si teprve, až nastal čas, uvědomil její rozjitřenost, kterou byla ovládána po celou dobu cesty, neboť neustále, ať se sebevíce vzdaloval od onoho nešťastného místa, znamenajícího původ a hlavní ohnisko všech strastí – ať se sebevíce vzdaloval, neustále to byl útěk a ten je zlý, nenechávající srdce a duši v klidu. Ano – duše se zvolna vzpamatovala, nabývala na vyrovnání a schopnosti být opět sama sebou.

Prostorným oknem, zastřeným průsvitným závěsem, viděl překrásnou krajinu, oplývající zelení stromů, temnou modří vzdálených hor, obklopujících město – a nedaleké jezírko. Louka prostírající se kolem, plně rozkvétala.

Pojednou zaslechl zpěv. Odhrnul závěs. Na prostranství stály proti sobě velmi mladé dívky ve dvou řadách, držíce se kolem ramen a pohupovaly se doprava, doleva za zpěvu rytmické, zvláště laděné písně. Byl podvečer ...

práce vykonána ...

Klesl na kolena, opíraje čelo rukama. Vroucí modlitba vyvěrala z jeho duše, tolik strádavší a nyní utěšené.

Ó Hospodine, Bože věčný, děkuji ti z celého srdce za to, že jsi dovolil, abych prožil krutost, křivdy, zlobu, zranění a zjizvení svého těla, neboť bez oněch zkušeností bych nedosáhl blaženosti z klidu, který jsi mně nyní poskytl k prožívání.

Všechnu nepravosti na mně spáchané jsou již zapomenuty a já se budu z tvé moudrosti a dobroty radovat po celý život. Dej mi sílu, prosím tebe, abych mohl učit dobrou, obětavosti, citlivosti k ostatním. A kdyby mé učení přijal jeden ze sta naslouchajících, budiž ti za to vzdán dík. Amen.

Povstal silný a očištěn od minulosti. Měl pocit volnosti, nikdo mu nekladl překážky a jeho srdce se radovalo radostí nezemskou, přicházející z jiného světa.

V poklidných odpoledních a večerech k němu doléhal zpěv bratří z obloukové síně, uklidňující melodie, která konejšila duši, již přece jen bylo ještě třeba útěchy. Zejména také pro nedávné vidění, či zjevení onoho záhadného mraku, jenž blýskal a hřměl a vysílal blesky. Hodlal o tom promluvit se stařešinou kláštera, jenž s ním velmi rád poseděl a pobesedoval za večerního stmívání, kdy oba vyprávěli a rozcházeli se potom za svitu hvězd, které se v tom uklidnění zdály být blízké a dosažitelné.

Toho večera dleli opět spolu.

„Můj milý Synu, Juzi Asafe,“ řekl kmet, když se usadili, „ty víš mnoho a také jsi zažil mnohé, řekni mně, proč se lidé neustále přou, sváží, hádají mezi sebou, a to jen pro hlouposti?“

„Mají svobodnou vůli přiklánějí se k nepravostem, jež byly Hospodinem zavrženy, ale v duších lidí bylo pro ně ponecháno místo, aby se rozhodli.“

„Jenomže se rozhodují pro to horší. Ale proč ti to povídám. Jsem znepokojen, poněvadž na planině, vzdálené půl dne chůze odtud, se připravuje bitva.“

„Nešťastní lidé!“

„Dva šiky stojí proti sobě a brzy bude dán povel k bitvě, takže zranění budou jako vždy přiváženi do kláštera. Bratři už chystají čistou vodu, plátna, odvar z omamných bylin a jiné potřebné věci. Kopí a meče – to jsou strašné zbraně! Nejhorší jsou však šípy. Zabíjení na dálku je podlost!“

„Ano – ale člověk vymyslí daleko zhoubnější zbraně.“

„Myslíš – mučení?“

„Ne – zbraně, které budou ničit spoustu lidí najednou a on se před nimi neskryjí, neboť mrak ...“

„Mrak? Nerozumím ti, Juzi Asafe, můj Synu.“

„Promiň, otče. Chceš-li mne vyslechnout, vypovím ti, jaké jsem zažil vidění.“

„Rád poznám, co se ti zjevilo. Povídej.“

„Viděl jsem oblak obrovské rozlohy, kterak se prostírá na obloze a činí ji temnou, takže dole na zemi panuje téměř noc. Ten oblak vyrůstal ze země. Hřmělo v něm a blesky syčely hlasem tisíce hadů. Pod tím oblakem pobíhali jako poplašení mravenci lidé. Pobíhali a křičeli, hlasy však nebylo slyšet pro hřmění a sykot z oblaku. Ti lidé mizeli – mizeli – otče! Člověk tam běžel a najednou byl pryč, jakoby se proměnil v nic, jakoby se vypařil. Domnívám se, že to byla jakási zbraň – nebo snad kletba démonů?“

„Upokoj se, Synu! Vždyť jsi rozechvělý! Upokoj se, to nebyla zbraň, ale sopka. Vždyť víš, co znamená sopka pro ty, kteří žijí nablízku. Že jsi viděl právě tu chvíli, kdy se nitro země probudilo, znamená blízkost nějaké katastrofy. Ale ne vinou člověka, jenž není schopen sestrojít zbraň působící shora. Sopka však se může ozvat a přírodní síla ničí vše kolem. Nezná rozdíl mezi člověkem a zvířetem, či stromem.“

„Naslouchám ti, otče. Souhlasím s tebou, pokud jde o sopky a jejich ničivou sílu. Ale v duchu vím, že člověk bude přemýšlet po celé věky, které přijdou, jak by lépe zničil svého bližního, jenž se stává nepřítelem, vypukne-li válka.“

„V tom samozřejmě máš pravdu. Ale síla člověka je omezená. Není schopen zničit množství lidí najednou, případně celá města.“ Stařešina mimoděk vyřkl velké proroctví, i když je zároveň popíral. Ulekl se a soustředěně přemýšlel, proč se takto vyjádřil.

Ježíš promluvil:

„Ty jsi řekl. Města. O městech jsi se zmínil, ačkoliv jsme o nich nejednali. Ano města. Jako sodoma.“

„Ale to nebylo dílo lidské, nýbrž Boží. Bůh se rozhněval na Sodomu a Gomorhu pro špatnosti, které tam byly páčány a zahubil je deštěm ohně a síry. A dým stoupal z nich jako dým z vápenice – stojí psáno.“ /Moj. - 1-19/

Ticho se rozhostilo mezi nimi, ale Ježíše děsily neodbytné myšlenky, jichž se nemohl zbavit. Zároveň se obával, že se rouhá, když uvažuje o Hospodinovi, jak by snad neměl. Nechal však svou mysl plynout.

I objevilo se jakési poznání, jemuž rozuměl jen zpola. Jeho duše mu napovídala, že Hospodin by nikdy takto zlobně netrestal hřešícího člověka, poněvadž je nejvyšší milosrdný, slitovný a odpouštějící. Neničil by města v nějaké prchlivosti, a vůbec už nikoliv pro pomstu. Bůh nemá zapotřebí se mstít – a je také nedotknutelný, takže sodomští se na něm nemohli prohřešit svým nezřízeným životem.

Ne – Hospodin nedřtil na provinilé síru a oheň, nýbrž ... zde ustal ve

svých myšlenkách, neboť nemohl zachytit, co se stalo tak dávno a podobá se tomu, co se stane, až uplynou věky – co je v moci člověka ... jeho úvahy se zmátly – zdálo se mu, že se podobají zmatku babylonskému. Promluvil:

„Je tomu přece tak dávno a kde dnes je klidná země, tam v těch dobách skutečně mohla být sopka, která se náhle probudila.“

„Jsem rád, že se mnou souhlasíš, můj Synu, Juzi Asafe. Mohla tam být sopka, které Hospodin použil jako nástroje své pomsty.“

Je to zakořeněno v lidech – uvažoval Ježíš – vinou dávných vyprávění a písem utkvěla představa trestajícího, nemilosrdného Boha v lidské mysli, a nelze ji vykořenit.

Snad jednou člověk pozná, jak se zmýlil. Ale – kdo by mu to dokázal? Hospodin se nebude ospravedlňovat před člověkem. Nebude mu vysvětlovat, že se mýlí, a on by stejně nevěřil. Příliš bylo zloby ve vládcích a také v lidech jako byl Mojžíš, takže zneužívali nevědomosti lidu a hrozili mu trestem z rukou Božích.

A opět se objevila pochybnost o správnosti vlastních myšlenek a otázka, zda se snad nerouhá.

Pobyt ve Šrínagaru měl na Ježíše blahodárny vliv. Jeho tvář zkrásněla, laskavost se znásobila, kdokoli je uviděl poprvé, měl pocit, že potkal záhadnou postavu z jiných světů či z jiného času.

Putovali za ním nemocní, nešťastní, postižení a on uzdravoval, promlouval utěšující slova, dodával naději. Přišel však čas, kdy se rmoutil, neboť přítel, s nímž prošel tu dlouhou cestu, musel odejít.

Věčnost dotkla se Nikodéma zcela nenadále.

Ježíš toho večera četl při olejovém kahánku. Oknem dolétal chladivý vánek, prvoněný požatou travou a tichá melodie zpěvů z obloukové síně. Ozvalo se zaklepání na dveře a po vyzvání vstoupil Nikodém s hochem, jenž mu sluoužil. Chlapec poklekl u dveří a sklonil hlavu. Slabé světlo kahánku vytvořilo náznak záře v Ježíšových vlasech.

„Nikodéme, příteli!“ vstal, aby jej podepřel, neboť příchozí šel ztěžka, opíraje se o hůl. Byl poněkud sehnut, vlas i vous bílý, ruce chvějivé, hlas nejistý, třesoucí se. „Usedni. Jsem rád, že jsi u mne. Máš nějaké přání?“

„Svatý Proroku, můj příteli, musíme se rozloučit. Víím, že brzy odejdu do neznámého kraje a života. Chci se ti k něčemu přiznat.“

Ježíš se neznatelně usmál. K čemu se tento vetřák stařeček může přiznávat? Neleží mu na duši žádné provinění, ani špatná myšlenka, či nenávist nebo jiný lidský hřích.

Nikodém se na něj podíval tázavě.

„Nikodéme, mluv tedy. Doufám, že nemáš o sobě pochybnosti a nemyslíš si, že tvá duše je zatížena nějakým proviněním. To určitě nikoliv. Co se tedy

děje?“

„Svatý Proroku, zatajil jsem ti něco ... týká se to přímo tebe, a nevím, jak mé přiznání přijmeš.“

„Ale ... co se stalo?“

Nikodém pokynul rukou. Hoch, dosud klečící u dveří, vstal, zvedl velký koš a přinesl jej ke světlu. Koš byl naplněn papyrovými svitky. Nikodém rychle promluvil:

„Svatý Proroku! Když jsem se tehdy dávno rozhodl jít s tebou na tu dalekou cestu, rovněž proro jsem tak učinil, abych splnil své nejrůznější přání.“ odmlčel se, aby nabral dech. Ježíš čekal. „Přání – ano – totiž bylo mně líto, že tvá slova, tvá ponaučení zůstanou v prázdnu, či pouze v mysli několika lidí, kteří zůstanou věrni myšlenkám, jež jsi vyslovil. Rozhodl jsem se napsat vše, co jsi kdy vyřkl, ať už tam v Jeruzalémě, nebo cestou. Ale dostal jsem se k psaní až zde v klášteře.“ a odmlčel se v očekávání.

„Ony svitky ...“ váhavě pronesl Ježíš.

„Ano – je v nich mnoho. Pomáhal mně ovšem Abšalom a slíbil, že předčasně nic neprozradí. Poslechni si začátek prvního svitku.“ pokynul chlapci a ten vybrav neomylně – zřejmě už byl poučen – patřičný svitek, rozvinul jej před Nikodémem.

A tu se ozvala slova, která přenesla Ježíše do časů tolik vzpomínaných a želených a milované město stálo před jeho zrakem jako tichá, přeludná vidina. Znovu byl mlád a pln odhodlanosti čelit překážkám, jež se začínají vyskytovat. Znovu prožíval děje dávno proměněné v obrazy halené jemnou pavučinou plynoucího času. I oddal se plně svému snění, jež mu vracelo vše co mu bylo uloupeno násilím, lží, falší ...

„Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.

Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou.

Blahoslavení tiší, neboť oni dědictví obdrží na zemi.“ četl Nikodém.

„Můj příteli! Můj bratře!“ Ježíš prudce vstal, aby objal toho, který jej tak potěšil, „To je přece kázání na hoře!“

„Pamatoval jsem si každé slovo. Řekni mně, zachoval jsem se správně?“

„Nikodéme! Jak se můžeš takto ptát! Potěšil jsi mne. Radost, skutečnou radost už jsem nepocítil tak dávno. A nyní mně byla navracena. Bude se mně lépe žít, když vím, že má slova nezmizela v nenávratnu, ale byla přítelem nejuvěrnějším zvěčněna, aby i ti, co přijdou, je poznali.“

„Je tu i Pláč nad Jeruzalémem a – prostě vše – ale hlavně toto: Nedomnívejte se, že bych přišel zrušit Zákon či Proroky. Nepřišel jsem zrušit, ale naplnit.“

„Ano,“ řekl Ježíš, „Zákon měl být naplněn tím, že by byl vysvětlen, temná místa zpřístupněna, hněv Boží proměněn v milosrdenství, lásku a

odpuštění. Ale oni nechtěli ...“

„Máš pravdu. Nechtěli ani Jana Křtitele, kárajícího nesmlouvavě, ani tebe hovořícího umírněně.“

Tu povstal chlapec, přišel před Svatého Proroka, poklekl a skloniv čelo k zemi, promluvil:

„Svatý Proroku, smím říci, který svitek se mně líbí?“

„Jsi pouhé dítě. Umíš číst?“

„Ano – velebný kmet Nikodém vysvětlil mně písmo a já jsem pochopil.“

„Řekni tedy, co hodláš.“

„Nejhezčí je – Nesud'te, abyste nebyli souzeni.“

„Tobě se ta myšlenka zdá správná?“

„Ano, Svatý Proroku. Vždycky se jí budu řídit.“

„Chceš se stát mým učedníkem? Jak se jmenuješ?“

„Neměl jsem dosud jméno, avšak velebný kmet mne nazval Nimur. Svatý Proroku, budu ti sloužit jako nejoddanější otrok.“

„Nerad slyším tento název. Nikdy už jej nevyslov ... Budeš tedy mám učedníkem.“

Za několik dnů měl Mistr první kázání na louce, kterou brzy nazvali Juz Maroj – Ježíšova louka.

Z okna své jizby pozoroval dav, jenž se shromažďoval se zvědavostí, která bývá probuzena vším novým a nezvyklým. Bratři v klášteře už se postarali, aby pověst o jeho kazatelském věhlasu pronikla do celého Šrínagaru, ba i za jeho poslední domy – a také ovšem rozhlásili, jaký je zázračný léčitel, který nejen uzdravuje, ale i probouzí ze smrti, jestliže jde o člověka mladšího, který dosud neprožil své roky do konce. Pouze Juz Asaf zná lidský úděl každého, kdo se k němu obrací o pomoc a podle toho učiní potřebné – hlásali.

Dav čekal trpělivě. Bratři z kláštera procházeli mezi lidmi a ujišťovali, že Svatý Prorok přijde brzy, aby pronesl kázání a uzdravil choré, kteří jsou mezi nimi. Tu se začali řadit. Nemocné dali do popředí, sami stáli za nimi.

Náhle se Ježíš objevil na malé vyvýšenině, aniž by kdo pozoroval, že se blíží. Stál nad nimi, vysoký, ve svém bílém šatu, ruce vztažené, jakoby žehnající, vlasy prozářené sluncem, takže všichni pojednou měli jeho hlavu za korunovanou královským diadémem. Mnozí poklekali, sklánějíce se k zemi. Ale z hloučku mužů pojednou vylétla slova:

„Co tady dělají ty ženské? Nesluší se, aby naslouchaly slovům Svatého Proroka!“

Ježíš neomylně věděl, který z nich to řekl, ačkoliv se skrýval za ostatními. Měl nyní jakési obavy z vlastní slov a byl by si raději ukousl jazyk. Hodlal však vzdorovat.

„Přístup blíže!“ zvolal Mistr, „Neskrývej se zbaběle za sousedy a pojď

kupředu. Ano – ty!“

Muž neochotně učinil pár kroků.

„Opakuj svá slova!“

„Já ... ne ... jsem ... jen ...“

„Pohlédněte na tohoto, jenž pranýřuje ženy, ale z ženy se narodil. Pravím vám, kdokoliv mluví o ženě slovy nepěknými, laje své matce, hanobí svou sestru. Či se snad cení na úroveň červa, jenž se líhne bez matky, lásky a domova? Není rozdílu mezi mužem a ženou před Hospodinem, neboť ona i on jsou jeho dítkami.“

„A co ženy prodejně, Mistře? Těch si máme také vážit?“ ozvalo se. Někdo se zasmál.

„Pravím vám: nebylo by prodejných žen, kdyby nebyl žádostivých mužů. Neboť neprodává kupec zboží, které nikdo nekupuje. Kdo z vás je nedotčen hříchem žádosti po cizí ženě – i pouhou myšlenkou, nechť posuzuje. Ale buďte shovívaví, položte své hřešení na misku vah a na druhou hřích ženy prodejně. Stejnou tíhou vyrovná se váha. Proto vám pravím: Nesud'te, abyste nebyli souzeni. Amen.“

Dav zahučel. Někteří se obořili na muže, jenž tak nevhodně promluvil, několik zlých slov dolétlo až k Mistrovi, on si jich však nevšimal. Sestoupil s Abšalomem k chorým, vztahujícím k němu ruce a upírajícím na něj zrak. Při pohledu na jeho tvář, plnou něhy, slitování a soucitu se uklidňovali, nabývali jistoty, že budou zdraví, jen jakmile se Svatý Prorok dotkne jejich očí nebo čela.

A on šel mezi nimi, tu a tam pronesl několik slov a chromí vstávali, nevidoucí prohlédli, obsypaní vředy užasle prohlíželi hladkou pokožku na ruce. Jiní křičeli „zázrak!“, zmítajíce se v křečích, jež nebyli s to zvládnout. K takovým přistupoval, kladl jim ruku na hlavu a oni se tišili, srdce jim naplnila neskonalá radost a duši klid a mír.

Slunce se sklonilo k západu, krajina mírně se chystala ke spánku, východ temněl. V jezírku za loukou zčeřená vlnka chvílemi vynesla rybkou na povrch. Ozval se zvonivý hlásek vody. Byl čas odejít do kláštera. Někteří z davu se již vzdálili, ale většinou dosud klečeli na trávě a čekali. Abšalom sešel k nim.

„Svatý Proroku je unaven,“ řekl, „musí jít domů, aby si odpočinul.“

Tu ho prosili, aby Mistr ještě něco promluvil, něco potěšujícího, co by mohli zachovat v paměti a těšit se s tím v hořkých dobách života.

„Až jindy ...“ utěšoval je Abšalom.

„Ne ...“ Ježíš stanul po jeho boku, „Nebudeme jim odříkat slovo, prahnou-li po něm, Abšalome.“ a slabounce se usmál uředníkovu nevraživému pohledu. Promluvil:

„Nachází večer, ukončení dne, moji bratři a sestry. Tu je potřebí se zamyslet nad uplynulými hodinami, zjistit, zda bylo učiněno vše nutné – jako

hospodář na svém statku, přehlížeje denní povinnosti, ujišťuje se, že nikde nechybí nic podstatného, že nehrozí požár a že rodina jde nasycena spokojeně na lože. Tak také u každého z vás je nutné zamyslet se nad vlastním dnem, vzpomenout si, zda se nevloudila chyba – třeba jen pošetilá – do počínání a konání. Potom je možné klidně odpočívat.

Ale táži se vás, moji milí, je rovněž spokojena i nasycena duše? Neboť nejenom chlebem živ jest člověk, ale také slovem božím. Ku konci dne je nutné dát pokrm duši a tím pokrmem budiž modlitba.

Modlitba je spojení vaší mysli, srdce a duše s Bohem věčným, jenž je nad námi a řídí naše kroky, jestliže jsme ho poslušni. Modlete se prostě, vlastními slovy, neboť nezáleží na vyjádření, ale na myšlence – a ta budiž pokorná, odevzdaná do vůle Hospodinovy.

Pravím vám, že prostá slova dělníka, pracujícího v kovárně – jednoduchá slova ženy obstarávající dům a domov – jsou Bohu milejší, nežli honosné zpěvy kněží oděných zlatem a kmentem. Neboť oni namnoze staví na odiv svou zbožnost a v srdci mají prázdno.

Ve chvílích, kdy se modlíte, nejste opuštěni, byť byste neměli bratří, ani sester a příbuzných. Hospodin je s vámi a dodává sílu vaší mysli, radost srdci, klid a mír duši. A pláčete-li, jeho ruka vás polaská, slzy odplaví váš zármutek a po skončení modlitby pocítíte ulehčení od břímě, které vás tíží a jehož část převezme Hospodin do svých rukou.

Věčný jest Bůh a vaše duše se při modlitbě stává součástí věčnosti. Amen.“

Nyní již byla úplná tma. V hloubí oblohy se rozsvěcovaly matně zářící hvězdy. Ježíš se zvolna vracel do kláštera. Vstříc mu vyběhl Nimur a za ním spěchal Šibolet. Kumán, Daravuš a Mahda rozpačitě stáli před branou.

„Svatý Proroku,“ Nimur se vrhl na kolena, „musím ti sdělit neblahou zprávu.“

„Mluv! Co se děje?“

„Svatý Proroku! Budeš zarmoucen, a to je mně líto. Ale je nutné, abych ti řekl pravdu ...“

„Nikodém ...“ hlesl Ježíš.

„Ano. Nikodém pojednou velmi onemocněl. Byl by upadl, ale bratří jej zachytili a odnesli na lože. Není mrtev, to nikoliv ... říká ... dokonce s úsměvem, že musí počkat s odchodem, dokud se s tebou nerozloučí. Prosím tě ...“

Abšalom ujal Ježíše za paži a pozorně jej vedl do mírného svahu.

„Tak těžce se jde k loži umírajícího ...“ pronesl tiše Mistr, „Pozoroval jsem po několik dnů změnu v Nikodémově výrazu i chování. Počínal si tak ... radostně ... zdálo se, že na něco čeká. Přál jsem si jen, aby nepoznal, co má

neodvratně přijít.“

„Jistě mu to nepřišlo na mysl.“

„Ne – ovšemže ne. Hospodin ve své laskavosti nedopouští, aby člověk pocítil strach z blížícího se konce. Čím více se blíží, tím je pro smrtelníka odtažitější. Téměř nikdo neví, že má zemřít. Naopak – pocítí úlevu, neboť už nevnímá bolest, horečku, závrať. Vše se otupí a setrvá jen pocit, že se něco děje, aniž by chápal, co to může být.“

„Svatý Proroku! Po celá dlouhá léta ...“

„Dvacet pět let jsme spolu, Abšalome ...“

„Ano. Po celou tu dobu jsem se neodvážil otázat. Ale nyní ... jsme přece přátelé ...“

„Více nežli to. Jsme bratři.“

„Jak jsi laskav!“

„Vím, co bys rád zjistil. Vím to po celou tu dobu. Ano – tam na kříži jsem zpočátku cítil, že jsem živ – rány nekonečně bolely – ne – nepočítal jsem se smrtí, jako s ní nepočítá žádný z lidí. Byl jsem také příliš mlád – proti dnešku. A po probuzení jsem se domníval, že to vše jsem pouze snil, příšerně snil. Tak je tomu, Abšalome.“

Došli do Nikodémovy jizby. Stařeček se s obtížemi zvedl na loži, usmál se, upíraje pohled na Ježíše a slabým hlasem promluvil:

„Bratře, příteli! Chtěl jsem tě vidět, neboť odcházím daleko – vydám se na cestu podél řeky dolů – podél řeky Sindhu až k moři a všude budu kázat o dobrotě Hospodinově, a také o tobě, Svatý Proroku, který jsi mne všemu naučil.“

„Nikodéme ...“

„A ještě něco. Vše, co jsem napsal, všechna tvá svatá slova budou předána karavaně, putující daleko přes pohoří Elborz, poušť Dašte Kevir a močály do Babylona, Jeruzaléma ... tam budou svitky předány tvým učedníkům, pokud žijí. Tvůj bratrovec Jan je jistě naživu. Budou ... předány ... by slova Mistrova ... přetrvala věky ... Blahoslavení ... Nesud' me ... Kdo jsi bez viny ... slib mně ...“ odmlčel se a Ježíš pozoroval, jak se mu oči propadají do hloubky, jakoby odcházející duše brala jejich jiskru s sebou do těch dálek, jež hodlal proputovat.

Abšalom vztáhl ruku, aby mu zavřel víčka. Ježíš však mírným gestem tomu zamezil a učinil tak sám. Potom setrval v tiché modlitbě. Byli přivoláni bratři. Ozvaly se jen zpěvy za mrtvé – klášter utichl. Stařešina se přišel poklonit zesnulému a požehnal klečícímu Ježíši.

„Juzi Asafe,“ řekl třesoucím se již hlasem, „ztratil jsi přítele věrného, ale v nás máš vše, co jsi měl v něm.“

Několik dnů později bylo velké shromáždění v obloukové síni. Bratři se

bavili mezi sebou, neboť měla být jen projednávána záležitost s příjmem noviců.

Vtom vstoupil Ježíš ve svém bílém rouchu. Všichni se utišili a hleděli na něho užasle, neboť kolem jeho postavy se šířila podivuhodná záře, jakoby za ním vycházelo slunce, či spíše měsíc, poněvadž onen svit měl stříbřitě namodralý nádech. Ve zkadeřených, mírně už prošedivělých vlasech utkvěla záře dvojnásob a v obličejích se zračilo jakési uspokojení, jakoby konečně došel do cíle, jež si stanovil a vytkl pro svůj život.

„Bratři moji milovaní,“ řekl jasně, „náš zesnulý – náš Nikodém, který mne dobrovolně provázel na mé daleké cestě, když se předtím vzdal všeho majetku – určil můj další život na dlouhou dobu. Než vydechl naposledy, promluvil, jakoby odcházel na cestu, vydával se na pouť, aby kázal. Podél Sindhu hodlal jít až k moři, které je požehnáním pro lidstvo.“ Ježíš se na chvíli odmlčel.

Všichni napjatě poslouchali. Pokračoval:

„Ale Nikodém nebyl kazatel, aniž znal potřebná slova. Jeho ústy se mně však dostalo pokynu – snad promluvila věčnost – či Hospodin. Pochopil jsem, že musím uskutečnit, co Nikodém napověděl.“

Bratři moji, vydám se na cestu podél Sindhu, podél řeky, která je životodárná, půjdu sám jako prostý poutník a cestou se zastavím, abych lidem rozdával naději a léčil jejich duše trpící a těla chorá.“

Zvedl se téměř pokřik. Bratři mluvili jeden přes druhého, ozývala se slova odporu, bylo také řečeno, že takovou cestu nemůže Juz Asaf podniknout pro svoje roky, které se nezastavily, pokud byly mladé – nýbrž putovaly do věčnosti, aby uvolnily místo rokům pokročilejším.

„Svatý Proroku, Mistře náš milovaný, nemůžeš přece putovat, jakoby ti bylo třicet roků! Vždyť se tou cestou vyčerpáš. A vůbec už nepůjdeš sám! To nedovolíme! Vidíte, bratři? Nikam nepůjdeš, zůstaneš v klášteře a kdo potřebuje tvou pomoc, nechť se dostaví za tebou!“

„Abšalome, Abšalome! Vždy jsem tě měl rád pro tvou přímou a upřímnou.“

„Odpusť mně, Mistře, ale bojím se o tebe.“

„Vím. Ale nech své obavy spát a probud' je, až bude zapotřebí.“

Tu se shlukli kolem Ježíše, namítali vše možné a on jim trpělivě odpovídal, maličko se usmíval, takže je odzbrojil a při večeři jim potom oznámil, že vyjde příštího dne za svítání.

„budeme bdít celou noc.“ ozvalo se.

„Bránu dáme na závoru!“

„Nimur pohlídá dveře tvé jizby.“

„Ale, bratři moji! Vždyť se vrátím za čtyři nebo za pět let. Možná dříve.“

Čas uplyne rychlostí vteřiny. Potom už – slibuji vám to – potom už setrvám doma s vámi. Ale pokyn, jenž mně byl dán, musím splnit.“

„Nechceš, Svatý Proroku, abych šel s tebou?“ Nimur klečel u Ježíšových nohou a prosebně se na něho díval.

„Ne, Nimure, jsi hodný chlapec, ale půjdu sám. Zatím se zdokonaluj v písmu a čtení svatých pojednání. Až se vrátím, budeš přijat do noviciátu.“

„Bude ti smutno samotnému.“

„Doprovodí mne šumění stromů a zpívající tok řeky. Rozmlouvat budu s oblaky, modří nebes, a také se svou duší a srdcem. Mnoho mám co s nimi promluvit. Ne – smutek odmítnu, aniž poznám osamění.“

Stařešina se potom dostavil do Ježíšovy jizby. Noc už pokryla zemi, rovněž nebesa ztemněla, ticho dolehlo na klášter i město, ležící pod ním. Uklidnění se rozhostilo také v Ježíšově srdci, i řekl si, že musí vyjít co nejdříve, poněvadž podle všech znamení je to přání Hospodinovo.

„Synu!“ stařešina se opíral o vysokou hůl a tázavě hleděl na Ježíše. Ten pokorně sklonil hlavu.

„Velebný kmete,“ řekl, „patrně už víš, k čemu jsem se rozhodl.“ a čekal na rozhořčenou odpověď, jež se ovšem brzy dostavila. Stařešina usedl, chvíli rozmýšlel, potom zkoumavě promluvil:

„Nutí tě k takovému počínání neklid srdce a duše, Synu? Nutí tě k tomu snad něco nepříjemného mezi bratry?“ nečekal na odpověď, nýbrž překotně pokračoval v řeči, „Nic nekalého se v klášteře neděje, pokud vím – a já se dozvím o všem – a přesto utíkáš? Utíkáš před klidem, který jsi zde našel, před pohostinností, kterou slyne, před úctou prokazovanou tobě Svatému Proroku každým, s kýmkoliv se potkáš a promluvíš s ním. Před tím vším prcháš na dalekou cestu? To není od tebe hezké, Synu, a mne to mrzí. Víš, jak je náš klášter pyšný na to, že v něm žije Svatý Kazatel, Svatý Prorok. Mistr, jehož budou pamětlivy věky, co svět světem zůstane!“ skončil poněkud zadýchán.

Ne, velebný kmete, víš přece, že před ničím takovým nechci odejít. To vše jsi vyslovil, abys mne donutil k pravdivé odpovědi. Víš, že je to pouze touha po samotě, po úplném osamění s vlastní duší, srdcem a myšlenkami. Měl jsem dosud velmi málo času pro sebe. Chtěl bych pouze jít a rozmlouvat sám se sebou, neboť má duše se cítí být opomíjena.“

Stařešina chvíli uvažoval, než promluvil:

„Rozumím ti, Synu. Ale ostatní sotva pochopí. Musím tě však varovat. Ocitneš se mezi nepřátelskými lidmi, a také mezi šelmami, hady, dravci. Řeka Sindh má úrodné údolí a tím více se tam stahuje zvěře, ptáků, plazů. Bud' na sebe opatrný!“

„Nechci, abyste se o mne báli. Potkám-li karavanu, pošlu vzkaz.“

„Vrátíš se za čtyři roky?“

„Snad za pět ... za šest ...“

„Budeš stár více než sedmdesát roků.“

„Nepočítám roky, pokud mně Hospodin poskytuje zdraví těla i duše.“

„Je to jistě správné. Bojím se však, že už se nesetkáme, neboť moje léta prchají tím rychleji, čím je jich více.“

Tu se Ježíš zahleděl do zraků stařešinových, které už neměly jiskru ani lesk – zahleděl se do nich – potom skrze ně do nesmírných dálek, jimiž chvíli bloudil, než promluvil:

„Velebný kmete, vím, že se znovu setkáme, až se navrátím. Potom už setrvám doma, neboť u vás je můj domov navždycky.“

„Dlouhá léta zde ještě pobudeš, Synu. Kdy se hodláš vydat na cestu?“

„Ráno před svítáním. Poutnickou hůl mám připravenou, chléb rovněž a hlavně kdesi hluboko v duši množství nevyřešených otázek, jež hodlám na své cestě zodpovědět.“

Nadešlo ráno, skryté dosud za východním horizontem, ale vysílající již slabou záři, která postačila k tomu, aby krajina měla svou podobu, prozatím nenaplněnou jásavými barvami. Šero pohostinně přijalo putujícího neznatelnou stezkou podél toku řeky Sindhu, tiše plynoucího a pouze šeptem vyprávějícího své zkazky o mlhách a vodě věčně se vracející, věčně splývající s mořem a opět se měnící v pramen.

Poutník svou poutnickou hůl spíše nesl, než se o ni opíral. Než dospěl k velké řece, kde nyní odpočíval, přešel hory, přebrodil potoky a bystřiny. Nyní usedl na kmen, aby si zopakoval první úsek cesty.

Mai Mari da Asthan – přišlo mu nejprve na mysl. Ano – byl hned zpočátku navštívit hrob své matky. Deska s nápisem vězela zpola zasuta pískem, neustále přinášeným větrem z pouště. Očistil ji. Nápis byl dosud čitelný, ale bylo potřeba jej opravit a zdůraznit. Věnoval tomu celé odpoledne, rozdělaný oheň posloužil k opečení ryby, chycené v potoce nedaleko. Potom temná noc pokryla vše utěšujícím závojem.

Ježíš dlouho klečel u hrobu, ponořen v myšlenky a vzpomínka za vzpomínkou se vybavovala v mysli. Jak byla matka trpělivá! Co musela vytrpět při ukřižování, kdy viděla Syna umírat a pomyslí si, že už s ním nikdy nepromluví, nikdy neužije jeho temné oči, o nichž tvrdila, že v jeho dětství a jinošství byly plné hvězd.

Nebyl si jist, zda nezdřímnul, opřen o drsnou kůru stromu, či skutečně matka promluvila, ozvala se slůvkem „Synáčku“, jak ho zvala i v dospělosti. Slyšel zřetelně její hlas a odpověděl – „Maminko ...“

Nic se už neozvalo, snil tedy, ale sen byl příjemný a navracel jej do let ztracených, zapadlých do věčnosti, jež je bezedná pro smrtelníka – avšak znamená pouhou vteřinu pro Stvořitele.

S poněkud těžkým srdcem putoval dále, věděl, že už se nikdy na toto místo nevrátí, poněvadž život běží, let přibývá, cesty daleké budou zvolna končit. Ale neskončí láska k matce, láska k lidem, soucit s nimi, ať jsou dobří či špatní.

Ano – zejména ti nepřiliš dobří zasluhují soucit, poněvadž mají duši churavou, srdce nemocné, mysl narušenou, takže není schopna uvažovat, jak od člověka žádá Bůh. Takoví lidé sprádají nekalé intriky, jejich duše se ocitá v područí zla, nejsou schopni se vyléčit.

Vzal hůl a vydal se na další cestu. Jakýsi drobný ptáček jej doprovázel, trylkoval, zpíval – Ježíš měl dojem, že se to stvořeníčko směje svým vlastním způsobem. Proč má smích v zobáčku?

Je rád na světě, je spokojen, líbí se mu život. Lidé se neumí takto radovat. Snad proto, že znají vše o ukončení žití? Že přijde konec, temnota, zničení těla? A je snad nějaká jistota, že Boží tvoreček o tom neví? - ozvalo se v jeho mysli. Snad ví vše, nedbá však toho a raduje se, je uklidněn, jak by měl být i člověk. Je spokojen v mysli. Jeho srdce bije pravidelně a lehce.

Pojednou se za obloukem cesty objevil malý dvorec, stavení z hlíny a plev – ale zídka chránící dvorek byla kamenná, takže mu připomněla Lazara, Martu a Marii Magdalenu. Stál chvíli překvapen. Což jsem v Bethanii – pomyslel si. Ne – je to“ mámení. Jaká může být zídka jiná než kamenná?

Zamířil z mírného svahu ke dvorci. Vrátka byla otevřená, vešel tedy. Mezi kameny rostly trsy květů, nikoliv žlutých jako u Lazara, nýbrž temně modrých. Chvíli stál, uchvácen prostou krásou a zaskočen vzpomínkou. Měl pocit, že vyjde Lazar, objeví se Marta, vyběhne Maria Magdalena. Vše minulo, z domu vyšla mladá, černovlasá žena. Užasle se zadívala na příchozího, vztáhla ruce, jakoby hledala oporu, potom je sepjala na prsou a sklonila hlavu v pozdravu obvyklém v tomto kraji.

„Jsi-li poutník, budiž vítán v našem domě.“ hleděla na Ježíše pátravě a zvědavě. Slunce ozářilo jeho prošedivělé, avšak dosud mírně zkadeřené vlasy, takže měl světlo kolem tváře – bělostné roucho jakoby zasvítilo, „Ach,“ ozvala se žena „nejsi ty svatý muž? Tvoje oči jsou hluboké jako bezedná noc.“

„Ano jsem poutník a jdu až ze Šrínagaru.“ odpověděl.

„Usedni prosím. Přinesu chléb a mléko.“ a odběhla.

Ježíš usedl na kamennou lavici. Spolehlivý, široký stůl napovídal o dobrém hospodářství. Avšak žena jakoby nesla smutek na svých ramenou. a pláč v očích, jejichž víčka zarudla, což se stává po bodnutí hmyzem. Sledoval její myšlení, zatímco připravovala pokrm a když potom vyšla, vyzval ji, aby se posadila. Skromně usedla na zídku a zahleděla se na Ježíše.

„Mys ... myslím, že jsi svatý muž ...“ pronesla rozpačitě znovu.

„Jsem Ježíš ben Jusuf, ale v kraji, kde nyní žiji, mně říkají Juz Asaf.“

„Juz Asaf! Slyšela jsem to jméno. Někdo učený vyprávěl, že činíš zázraky. Že uzdravuješ nemocné pouhým dotykem své svaté ruky.“

Ježíš se zamyslel. Vše se utišilo. Vítr odběhl ke skalám, či lesům, aby si odpočinul po celodenním spěchu, listí v sádce, přilehlém ke dvorci lehce šumělo. Mladá žena dosud seděla na zídce, neodvažovala se promluvit, aby nerušila.

Vstal, požehnal jí a řekl záhadná slova:

„Není ti třeba uzdravení, neboť oplýváš odolností – ale naplnění tvého přání. Až se tudy budu vracet po dvou letech, slzy již nezaplaví tvou tvář, aniž budou mučit zrak.“ a než se vzpamatovala, odešel v tichosti, ani o tom nevěděla. Domnívala se, že snad zmizel ve stěně, ale on šel klidně cestou, svažující se k řece, a potom podél toku mezi květy lučními, kameny ohlazenými vodou – a keři, skýtajícími zástítu stínu.

Když potom odpočíval, opřen o vyhrátý kámen, měl před očima daleký úsek cesty, který ho čeká. Avšak neobával se ho, nýbrž se potěšil očekáváním svobody a volnosti, jakou dosud nezakusil. Nikde človíčka, pouze pták se ozval ze spánku a v dálce chraptivě volal tygr.

K půlnoci se značně ochladilo. Ježíš se zahleděl na hvězdy. Jejich paprsky dopadly na něho. Pocítil hřejivý dotek a věděl, že Hospodin přiblížil teplo z hvězd až k němu. Vděčně pohlédl k obloze, potom se schoulil u stromu a snil o tom, že na této cestě je sám, jen s Bohem věčným, který jej zaštití ve všech nesnázích.

Ale zvěst o tom, že svatý muž, činící zázraky, putuje podél Sindhu k moři, se neznámým způsobem roznesla po kraji a lidé se začali scházet k řece, aby jej uviděli, aby načerpali sílu z jeho síly, aby se stali svědky zázraku, či uzdravení těžce nemocných.

Ježíš se jim nevyhýbal. Všichni potřebovali pomoc a on ji poskytoval, ze sebe bral sílu – a když se už domníval, že únavou klesne, dostavila se povzbuzující myšlenka, neznámo kým vyslaná, poněvadž byl skrytý a mlčící. Děkoval za ni a také za to, že je mu dovoleno poskytovat pomoc, kde je potřebí.

Chtěl jsem sám odpočívat, Hospodine věčný, vidím však, že tvé úradky se liší od mých záměrů. Podřizuji se tedy tobě a vykonám, cokoli mně dáš za úkol.

Jeho modlitba dospěla do nekonečna. Síly se vrátily, takž pokračoval v cestě. Uzdravoval nemocné, kázal o dobrotě lidské duše, která bývá zastírána touhou po mamonu. Kázal o kráse květů, jež jsou pokladem chudých, o zázraku vody, měnící se žíznícímu v nápoj sladký a lahodný – o slově proneseném v pravý čas a přinášejícím útěchu zarmoucenému.

Jednou pak napomínal muže a oni odcházeli skleslí a zkroušení.

„Zacházíte se svými ženami hůře, nežli s věcí nehodnotnou. Nedbáte

jejich slov a trvající na svém názoru působíte jim zármutek, poněvadž si připadají zbytečné a méněcenné. Neuvědomujete si, že zachovatelkou rodu vašeho je žena, kterou pohrdáte, domníváte se, že je zde pouze pro vaše tělesné potěšení, vymáhané leckdy proti její vůli.

Probouzejí se ve vás dravé pudy, neboť své ženy bijete, protože jsou slabší, a proto máte pocit nadřazenosti. Ale pravím vám – vše bude sečteno a zváženo – nikoliv tam v nekonečnu, kde Hospodin vidí vaše provinění, nýbrž zde na zemi vašimi dětmi. Jestliže vidí špatný příklad, budou se jím v dospělosti řídit a zle se vám povede. Nebo pojmu zášť vůči těm, kteří ubližovali matkám jejich, vždyť syn zpravidla matku velmi miluje a je ochoten pro ni bojovat.

A budete-li ve stáří potřebovat útěchu, zda dcera nepřipomene, jak jste zacházeli s matkou a syn zarputile nebude stát proti vám?

Žena vaše budiž posvátnou pro vás, cennější přátel z krčmy a dívek lehkomyšlných. Amen.“

A jindy opět kázal o kráse kolem, o chrám přírody, o zázraku vody, jež dává život. O velké víře v Hospodina, jež bude odměněna zde na zemi klidem a spokojeností duše. Kázal o nepravostech, jichž se dopouštějí mnozí – o zlobě v jejich srdcích.

Vracel se posléze od moře stejnou cestou, proti toku řeky šel a přestože byl dosud tolik vzdálen, měl před očima přelud kláštera, jenž se nyní stal vytouženým azylem a útočištěm. Zaradoval se, když po dvou létech spatřil známý dvorec. Stejně temně modré květy zdobily zídku, ale byla tu malá změna. Dítě se batolilo, padalo na ručky, posléze si prudce sedlo a zvědavě hledělo na příchozího. Chtělo se dát do pláče, ale Ježíš vztáhl ruku a ono se usmálo.

Ze stavení vyšla mladá žena. Neměla již uplakané oči, její touha se splnila, dítě naplnilo její život radostí. Smála se, padla na kolena, vztáhla ruce a zvolala:

„Svatý muž přišel! Juz Asaf je zde! Po tak dlouhé době!“

Její muž se objevil ve dveřích, na rameni nesl sekeru a připomněl tak Ježíšovi Josefa tesaře. Jak je tomu dávno!

„Usedni, Svatý poutníku.“ řekl, „Nepohrdneš-li chlebem a medem? Mám od svých včel. Usedni. Tys požehnal mé ženě a nyní máme krásného chlapce. Pojez prosím, než se vydáš na další cestu. Nechceš zde přenocovat?“

„Jsi hodný. Ale mám dalekou pouť před sebou a nocím u paty stromů jsem již přivykl.“

„Ale – co dravá zvěř? Může tě napadnout.“

„Ne – to se nestane. Jdeš pracovat?“

„Ano, pokácím několik suchých stromů na oheň.“

Potom – až byl Ježíš vzdálen hodinu cesty, stanul a ohlédl se. Dvorec bylo dosud zřetelně vidět. Žena stála na zídce a zamávala. Vztáhl ruku a ona měla pocit, že se jí dotklo vše, co je v žití tajemného, nepoznaného, ale také požehnaného.

Složila sepjaté ruce na prsou a sklonila hlavu. Pozorovala pak vzdalující se bělostnou postavu a se zármutkem si řekla: Už ho nikdy neuvidím.

Klášter na kopci svítil ve vycházejícím slunci a poutník se zastavil, aby pohlédl na svůj vytoužený cíl, který se mu nyní měl stát věčným domovem. Odpočíval chvíli, opřen o drsný kmen stromu, neboť šel po celou noc, veden pouze neznatelnou stezkou, matně šedivou ve svitu hvězd. Nyní konečně zbývalo jít pouze polovinu dne. Kláštera dosáhne k poledni.

Začal stoupat do vrchu. Uslyšel znění gongu. Nejprve se ozýval jeden, potom se rozezněly všechny – zvuky v rychlém sledu letěly krajinou a jemu se zdálo, že jej objímají, berou do utěšující náruče a vítají jako ztraceného syna.

Postavičky vybíhaly z brány, bylo jich bezpočet a on věděl, že je mezi nimi Šibolet, Dorkas, Nimur a také Kumán, Daravuš a Mahda. V popředí – opíraje se o hůl – stál Abšalom, poněkud sehnutý již a na křesle, které bratři vynesli, spočíval stařešina. Nyní vstal a zvedl ruku na pozdrav.

Ježíš měl před sebou asi pět set kroků cesty, které se mu zdály být nekonečné. Zvedl ruku jakoby na pozdrav a v té chvíli stál uprostřed jásajícího shromáždění. Všichni se k němu blížili, jakoby jej chtěli obejmout. Zestárlý Abšalom nebyl s to jej ubránit, ale ujal se toho Nimur, vzrostlý jinoch – utvořil ze shromážděných kruh, v jehož středu setrval s Ježíšem. Všichni poklekali a on jim žehnal, neschopen promluvit dojetím.

„Bratři moji milovaní,“ řekl posléze, „Těším se z návratu stokrát, tisíckrát více, než ze své cesty daleké, již mně bylo podstoupit. Co vše jsem viděl a poznal, budu vám vyprávět později. Nyní však pozdravím stařešinu, z jehož oči dosud nezmizela jiskra – ba také úsměv je v nich, a to mne naplňuje radostí.“

„Vítám tě, Synu, který se navracíš, v což jsme už nedoufali. Mnozí tě oplakávali, avšak mnozí také věřili, ba věděli, že se navrátíš. Nesmířili se s myšlenkou, že by se ti mohlo přihodit cosi nekalého. Buď vítán!“

„Děkuji otče, za všechna tvá slova – tím dražší, že jim naslouchám doma.“

„Vejděte tedy do našeho kláštera, který nic nemůže vyvrátit.“ promluvil Abšalom poněkud záhadně a jeho zrak se střetl s očima Ježíšovýmá. Něco se děje, pomyslně si Mistr – něco, co zatím přede mnou tají. Nebude to nic příjemného. Týká se to mne? To není pravděpodobné, ale úradky Hospodinovy jsou nevyzpytatelné, neznámé a mnohdy člověku nepochopitelné.

Šibolet a Dorkas – nyní statní mužové, nedali jinak a ujali se ošetření Juzy Asafa.

„Je to jako zamlada, Svatý Proroku.“ řekl Šibolet. Připravoval osušky, vonné masti, hřebeny a oleje.

„Neopovažuje se tak mluvit.“ usměrnil jej Dorkas, „Vidíš přece, že Svatý Prorok je stále mlád.“ zkoušel teplotu vody a nasypal do ní vonný prášek z bylin.

„Jistěže.“ rychle přisvědčil Šibolet, „Mluvil jsem o nás dvou.“

„Vůbec jste se nezměnili.“ Ježíš se usmál, „Nejsem už mlád, mám vlasy téměř šedivé a mé oči přijímají málo radosti z okolních krás.“

„Tvá duše je mladá, Svatý Proroku.“ pronesl Abšalom. Stál na prahu jizby.

„Jen vstup, Abšalome.“ vyzval ho Ježíš.

„Svatý Proroku,“ hlesl Šibolet, „jizvy po hřebech nikdy nezmizí!“

„To je hrůza.“ přisvědčil Dorkas a rychle ovíjel Mistrovy svaté nohy bílými ovínkami.

Potom usedli spolu – Ježíš i Abšalom a vše bylo jako dříve. Jen oči Abšalomovy trochu nejistě pohlédly hned na stůl, na okno, či na stěnu. Nemohl se odhodlat k řeči. Avšak Mistr jej vyzval, neboť věděl, že za jeho neklidem se něco tají.

„Promluv, Abšalome! Vidím, že znáš nějakou skutečnost, která není příjemná. Bojíš se mně jí svěřit? Snesl jsem už mnohé a snesu cokoliv.“

„Svatý Proroku! Musím začít od chvíle, kdy jsem se po úsecích dozvídal nepříjemnou zvěst. Je tomu dva dny, kdy odsud odešla karavana. Byla už tři roky na cestě z Antiochie ...“

„Ano. Pokračuj.“ maličko nejistoty se objevilo v Ježíšově srdci. Antiochie – to je přece tam ...“

„Přišli odtamtud. A přinesli neblahou zvěst. Svatý Proroku! Jeruzalém je ve válce!“

„Mé město! Jakže se dostalo ... Římané ...?“

„Ano. Před třemi roky oblehli město, které se urputně brání, či bránilo. Císař- Vespasianus a jeho syn Titus ... nevím, kolik legií se účastní obléhání ... ale za ty tři roky ...“

Ježíš se zahleděl do nekonečna. Zdálo se mu, že vidí skrze stěny až tam, kde nyní zuří boje, umírají lidé na obou stranách, ničí se příbytky, vypaluje úroda, otravuje voda ... to vše přináší válka. Viděl hradby města – pobořené na mnoha místech, římské žoldnéře pálící a loupící, aby jejich válečná kořist byla co největší.

„Svatý Proroku ...“ osmělil se Abšalom.

„Ne, příteli, město dosud nepadlo, ale stane se to velice brzy, a to navždy.“

„Navždy! Ne, Mistře, ono zase povstane z vlastního popela, vzpomatuje

se, bude vzkvétat a posléze si dobude slávy, jaká mu po právu náleží.“

„Jsi hodný, Abšalome, snažíš se mne potěšit a utěšit, ale není útěchy tam, kde duše zná velikost a dosah zkázy a srdce cítí bolest, jaká by se neprojevila, kdyby zůstalo nějaké východisko. Pravím tobě, že Jeruzalém už nikdy nenabude slávy, vždy bude pokořován a stále jej budou chtít potřít a vykořenit ze země, kde vzrostl. Nenávist vznikne proti němu a celý svět jej bude proklínat.“

Svatý Proroku, snad vidíš budoucnost příliš nepříznivě, poněvadž jsi zarmoucen a tíha dolehla na tebe jako balvan, jež nelze odstranit. Ale řekl jsi, že město dosud nepadlo, a to je přece potěšující.“

„Opomenul jsi ostatní slova. Neboť jsem také řekl, že město padne velmi brzy. Potom nezůstane z něho než ruina uprostřed pusté krajiny, jež nemá úrodu ani vodu jiskřivou. Vše bude zhanobeno.“

„Ale ... chrám ...! ta nádherná svatyně z nedobytných kamenů ...?“

„Chrám bude zbořen, aby se vymýtila víra v Hospodina věčného. Na jeho místo nastoupí bohové římské, bohyně římské a lid je bude ctít a uctívat, aby se zavděčil vítězné mocnosti.“

„Jeruzalém je tvé milované město, Svátý Proroku, ale ono se těžce prohřešilo. A hříchy otců trestány budou do čtvrtého kolena.“

Oba se odmlčeli, avšak Ježíš uvažoval o tom, že trestat děti za hříchy otců není snad Božím úmyslem, ale že tak stanovil Zákon, aby zamezil nepravostem. Zároveň pak věděl o údělu, jaký si Jeruzalém připravil.

Tu se mu před očima objevila řvoucí lůza a jako Mene tekel slova: Krev jeho na nás a naše syny. Ano – bylo to prokletí. Promluvil:

„Dávno už jsem zapomněl, čím se na mně provinili.“

„Oni však patrně nezapomněli, nýbrž v sobě živí nenávist a budou ji živit do konce věků.“

Tehdy Ježíš pokrýl tvář dlaněmi, z očí se mu řinuly slzy, a nebyl s to vyřknout jediné slovo. V mysli však mu plynulo neblahé proroctví, jež pronesl tak dávno: Hle – dům tvůj zanechává se ti pustý!

Abšalom ho nerušil, bál se však o něho, duše by tímto poznáním snad mohla být narušena, srdce zkormoučeno, mysl zmatena. Mistr přece tolik miloval ono město, že jeho láska vzbudila protiklad, který se projevil nenávistí.

Jakoby četl Abšalomovy myšlenky, Ježíš promluvil:

„Ano, Abšalome, přílišná láska může vzbudit nenávist, neboť mysl se brání proti čemukoliv, co se jí zdá být dlouho trvající. Chce změnu, ať jakoukoliv.“

„Mistře,“ odpověděl Abšalom, „omlouváš už opět činy a dění hanebné, zlé a nepěkné. Není omluvy pro jejich provinění, což tušili už tam před Pontiem Pilátem a sami nad sebou vyřkli kletbu. Necht' jim slouží! Nyní pak budou

poražení Římany, a to je snad vzpamatuje.“

„Abšalome, Abšalome! Nelze do nekonečna pamatovat na jejich vinu. Si delictorum memoriam servaveris, Domine, quis sustinebit?“

„Ano – znám ten žalm, Svatý Proroku. Jestliže budeš pamatovat na viny, Pane, kdo by obstál? Ale to je Davidovo zvolání k Bohu, neboť král David byl ...“

„Nesud' me, abychom nebyli souzeni, Abšalome. Hled' – tímto žalmem, kterým se už po tisíce let mnozí obracejí k Bohu, vědomi si svých provinění a hříchů – tímto žalmem se nyní musíme řídit.“

„Kterak to, Svatý Proroku?“

„Žádáme po Všemohoucím, aby zapomněl na viny naše. A my, kteří jsme než prach, my bychom měli na ně pamatovat do nekonečna? Ne – je nutno zapomenout, prominout, odpustit, jako Hospodin ve své dobrotě promíjí mnohé.“

„Takže onu zkázu Jeruzaléma, která nastane dříve či později ...“

„Velmi brzy ...“

„... nemáme pokládat za trest, ale za ...“

„Prostě za výboje Římanů, kteří touží po světovládě a vrhají se na slbšího, jenž se brání porobě, což je přirozené.“

„Mistře – vždy jsem tvrdil, že jsi příliš mírný. To se musí změnit!“

„Abšalome, Abšalome! Podle tvých slov poznávám svého dávného přítele s jeho upřímnou, bezelstnou povahou.“

Ticho se rozprostřelo nad klášterním městem a duší Ježíšovou, hledající uklidnění o neblahé zprávě. Kdy se dozví, jak skončil jeruzalémský chrám, celé město, lidé kde je za ty roky, jež uplynuly – kde je Lazar, Marta, Maria Magdalena? Ano – kde je Pontius Pilatus? - a ten osudný Sanhedrin – zda žijí dosud všichni jeho členové? Josef Arimatejský! Jestliže dosud žije, skončí špatně v té pošetilé válce, kterou jedni jako druzí jmenují spravedlivou?! Není spravedlivé války, pouze ohavné zabíjení je to a v něm se projevuje sklon lidské duše ke zlu.

Ó Hospodine, zjev mně, zda jsem se celý život choval správně, zda jsem si počínal spravedlivě, abych se ti zalíbil navěky? Projev svou vůli, přeješ-li si, abych ještě vykonal, co je tvým úradkem.

Dlouho naslouchal, ozve-li se nejhlubší propast jeho duše, jejímž prostřednictvím by promluvil Bůh. Jednotlivá slova plynula zvolna z podvědomí, ale dosud v nich netkvěl žádný smysl, ani poslání se neobjevovalo. Konečně pak vynikl výraz! Později ... později ... ovlivníš další věky ... bude jich mnoho, člověk je nespočítá ... sám poznáš ... co máš říci a vykonal ... uzdravuj ... kázání o dobru ... o lásce k bližnímu ... jímž je každý ... neboť člověk vzešel z jednoho ... buď smířen ... pokora budiž výrazem tvé duše ... -

a potom už nic, jen šumění vlastní krve a tep srdce ...

Tu poznal, že miluje své srdce, které je naplněno Bohem věčným, jeho Božskou vůlí ... je plno lásky ke každému člověku, tvoru, stromu, kameni, písku, vodě věčné ...

Je možné, aby v jednom srdci tkvělo tolik lásky? - tázal se pojednou a hodlal se obvinít z přehánění, ba i z domýšlivosti, ale ruka Hospodinova mu v tom zabránila. Nežretelné vidění objevilo se před jeho zrakem, přeludná dlaň, žehnající jeho prošedivělou hlavu a uklidňující rozvířené myšlenky. Objevila se i slova:

Tvé srdce je naplněno láskou, jako žádné dosud nebylo a nebude po všechny věky věků.

„Amen.“ řekl hlasitě.

Vše se pojednou rozsvětlo. Klášterem zazněly hlasy a z obloukové síně se nesl zpěv bratří. Juz Asaf vyšel ze své jizby, aby se zúčastnil společné večeře. V rohu večeřadla se tiše smáli novici, nad nimiž měl dozor Abšalom, jehož zvali velebným kmetem.

Starší bratří se nenuceně bavili, stařešina nedočkavě hleděl ke dveřím, kdy vejde bratr nejváženější, jeho duchovní syn Juz Asaf, jenž nese jméno, které dokáže vylovit daleko, tam kde byl doma, kde ho zradili, zaprodali, potupili smrtí na kříži. Je dobré, že byl zachráněn, že měl tolik síly, aby se vzpamatoval, neboť jde fáma, že někteří přeživši ukřižování navždy zůstali poznamenáni nemocí myšlenek, jež sídlí za čelem.

Vtom vešel Ježíš.

Ačkoliv čítal osmdesát let, byl stále vzpřímen, oči měl jasné, přestože maličko pohaslé a jeho lahodný hlas byl poněkud zastřen stářím. Vešel ve svém bělostném ruchu, aniž se opíral o hůl, či rámě Nimurovo, který jej všude doprovázel, pyšný na své poslání, jak zval službu přidělenou mu Mistrem.

Všichni se utišili. Novicové padli na zemi, dotýkajíce se čelem dlažby, ostatní poklekli a stařešina sepjal ruce k pozdravu.

Neobyčejné kouzlo vyzařovalo z Ježíšova zjevu. Zažehnuté svíce tvořily zář v jeho dosud lehce zvlněných vlasech a poněvadž byly šedivé, měla ona záře stříbrný nádech.

„Bratři moji milí,“ promluvil s laskavostí, jaké byl schopen pouze on, „doslechl jsem se, že k městu spěje karavana. Mé neblahé tušení mně napovídá, že přináší zvěsti, jež bych raději neslyšel * zvěsti o pádu Jeruzaléma.“

„Válka už musila dávno skončit.“ řekl někdo.

„Ovšem – ale než karavany dojdou ...“ navázal další.

„Netrap se, Svatý Proroku,“ ozval se chlapecký hlásek Nimurův, „třeba je to karavana, která o Jeruzalému vůbec neví, takže ani ty se nic nedozvíš.“

„Nimure, Nimure, vím, že mne chceš potěšit, ale zdaž není lepší pravda,

nežli nejistota?“

„Ani ne, Mistře.“ odporoval chlapec, „Pravda není k ničemu, jestliž je zlá. Nejistota – nechává naději.“

„Kdopak tě takto poučil?“

Ale Nimur již nemusel odpovédět, neboť zazněl gong a všichni zasedli k večeři. Na stole byla pečená jehňata, ryby a ovoce. Nimur podal Ježíšovi mísu s rybou. Ten si ulomil kousek, ale vzal si hrozen a chléb.

„Juzi Asafe!“ oslovil jej stařešina přísně, „Ty jsi svatý duchem i tělem, ale jíst musíš. Tělo by tě přestalo poslouchat, kdybys mu nedodal dostatek pokrmu. Vezmi si prosím kousek pečeného jehněte.“

Ježíš se sumál a z podaného masa doslova uždibl nepatrný kousek, jak se potom vyjádřil Abšalom.

Mírné veselí panovalo na večeřadle, avšak Ježíš choval neblahou předtuchu, která se příštího dne ukázala být prorockou a pravdivou. Přišla karavana.

Městem se brzy rozlétla zvěst o pádu Jeruzaléma. Dostala se samozřejmě i do kláštera. Všichni se střežili promluvit o tom před Svatým Prorokem, ale on vyšel před bránu mezi kupce nabízející své zboží a tu k němu přistoupil mladík podle oděvu zámožný, držel podnos, na němž se třpytily drahokamy a řekl:

„Bud' zdrav, Svatý Proroku. Poznal jsem tě podle dědova vyprávění. Jsem zlatotepec a děd, než zemřel, kladl mi na srdce, abych ti dal nejkrásnější šperk, jenž by se ti zalíbil. Mnoho si přál, abych se s tebou setkal a nyní se to splnilo. Můj děd se na tobě velmi provinil – tehdy dávno – a do smrti toho nepřestal želet.“

„Není mně třeba šperků, hochu.“

„Já vím – jsi Svatý Prorok, ale přece jen ... což tento zlatý řetěz ... nebo prsten ... Jsou na něm už předem tvoje iniciály IN ... je překrásný ...“

„Nic takového, chlapče. Řekni – jak se jmenuješ?“

„Juda.“

„A tvůj děd? Snad si na něho vzpomenu. Že se na mně provinil? Kdo to může být?“

„Juda z Karoithu.“ hlesl mladík a poklekl, skloniv hlavu na prsa.

Ježíš se zamyslí. Jak vzdálená je ta doba! Tak vzdálená, že už nemá sílu připomenout si všechno tehdejší zlo. Ovšem – Juda – Jidáš! Zloduch či nezodpovědný tvor, který nerozlišuje dobro a zlo? - Mladík promluvil:

„On -děd – věčně lhal a předstíral. Ale rodiče mně řekli, jak to bylo. Lhal, protože měl strach, co se s ním stane po smrti.“

„Je tomu dávno, Judo. Nyní už nebolí ani zranění, ani rada, která mně tehdy poranila duši až k pláči a smrti. Ale pověz, v čem tvůj děd lhal? Co předstíral?“

„Ty víš vše, Svatý Proroku! Víš – on stále vykládal, že se všichni mýlí, že vylákal těch třicet stříbrníků od Sanhedrinu, aby ti je předal, poněvadž bylo potřebí vzdálit se z Jeruzaléma. Prý bys měl na cestu dost peněz, kdyby ti je předal. Ale to prý se nepovedlo.“

Ježíš se zamyslel. Byl Jidáš zrádce, zaprodanec, či lhář – nebo měl skutečně tyto pošetilé představy a věřil jim? Nyní už je těžké posuzovat děje zapadlé do věčnosti. Promluvil:

„Sám nevím, kterak bych tvého děda měl hodnotit. Řekni mně, jak zemřel?“

„Sám si utáhl smyčku na hrdlo. Našli jsme ho jednou v sadu na stromě, který nenese ovoce.“

„Odsoudil se – byl tedy vinen? Snad, ale už o tom nebudeme hovořit. Řekni mně, Judo, jaké je to v Jeruzalémě po válce? Skončila přece, že ano?“

„Skončila naprostou porážkou Izraele. Domy jsou vypáleny, vyrabovány, hradby pobořeny, nejhůře pak na tom je chrám, z něhož nezbylo než pár kamenů. Římané jej vzali ztečí. Nemohli se tam zpočátku nijak probojovat, ale bohatství je lákalo tolik, že vynaložili všechny síly – a dobyli chrám. Ukradli, co se dalo. Zlato, mramor, sloupy – které se smíchem rozbíjeli. Ne, Svatý Proroku – chrám už není.“

Chrám není, uvažoval Ježíš, takže mé dávné vidění, tehdy na poušti cestou z Egypta, se splnilo. Za celý věk, ale splnilo se.

„Utekl jsem z Jeruzaléma s první karavanou,“ pokračoval Juda, „tam teď není žádný život, kdopak bude kupovat šperky a ozdoby, když nemá co jíst. Ale tady, v zemi Kúš je hojně pokrmů, lidé jsou zámožní. Svatý Proroku, prosím řekni mně – budou hříchy otců trestány do čtvrtého kolena? Bojím se, že mne Všemohoucí najde a řekne: Ty jsi vnuk Jidáše, toho zrádce a lháře!“

„Ne, hochu. Bůh není mstivý. To jen lidé jej za takového pokládají a šíří tuto pověst dále, aby zamezili přílišné zločinnosti. Rozumíš mně?“

„Ano, Svatý Proroku. Rozmluva s tebou mne naplnila pýchou, neboť se nestává každému, aby s ním promluvil Mistr – že ne?“ skončil chlapec.

Na louce se řadily dívky k tanci a večernímu zpěvu. Juda otevřel dřevěnou schránku, kde měl plnou náušnic a prstýnků.

„Svatý Proroku,“ sklonil hlavu, „smím zajít mezi dívky a pokusit se prodat nějaké drobnosti?“

„Ovšemže smíš. Ale nebudou mít dostatek peněz.“

„Je to jen talmové zlato, Mistře. Hlavně měď, zinek a zlata pouze nepatrně, takže toto zboží bude levné.“

„Judo, Judo – není to poněkud nesprávné prodávat šperky, nemající cenu?“

„Svatý Proroku. Dívky jsou krásné, takže je ozdobí jakákoli cetka. Já vím,

ty jsi naprosto spravedlivý, a nesnášiš ani malý podvod, ale co mám dělat, když chci mít peníze?“

„Jsi alespoň upřímný. Nuž jdi mezi dívky, beztoho jsou zvědavé na zboží, dovezené karavanou.“

Ježíš osaměl se svými myšlenkami. Což se vše navrací, dokonce iděje nemilé, a to v podobě, kterou by nečekal? Jidášův potomek – vnuk – přinesl tu strašnou zprávu o zkáze Jeruzaléma! Proč ne někdo jiný? Což je zrádce Jidáš navždy spjat se životem, který chtěl zmařit?

Lhal – Juda se zmínil o tom, že v té nešťastné věci lhal. Chtěl prý těch třicet stříbrných použít k útěku! Dát je mu. Ó Bože, zjev mně, je to pravda, či lež? V případě, že je to pravda, vymkly se Judovi z Kariothu všechny události z rukou a on zůstal bezradný. Snad ještě doufal, že Nazarénský si nějak pomůže, ale potom viděl jeho smrt – záchránění však už neviděl, poněvadž s ním nehodlal nikdo mluvit. To pokud mluvil pravdu.

Jestliže však lhal, budiž mu odpuštěno, neboť silně prahl po penězích a po tom stát se důležitým. Věru, že se jím stal. Jeho jméno bude pamatováno celé věky.

Nyní Ježíš pozastavil své myšlení, neboť mu náhle blesklo hlavou, že ona paměť na Jidáše bude sestávat z proklínání a zlořečení. A sepjav ruce na prsou, obracel se k Hospodinu věčnému s prosbou, aby zrada byla zapomenuta, jako zapomněl on, který se stal jejím terčem. Aby zrádci bylo prominuto jeho klopýtnutí, neboť měl v povaze touhu po mamonu a zřejmě ji nedokázal přemoci ani za cenu zrady nejhorší. Každá zrada je zlá – pošpinit však přítele, Mistra, Svatého muže – je skvrna hyzdící duši navždy. - Jsou to slova odpovědi Hospodinovy?

Když po několika dnech karavana odcházela, přišel se Juda, vnuk Jidášův rozloučit s Mistrem, ale vrátný jej nechtěl vpustit do kláštera, takže byl nucen schovat se za kámen a čekat, až Svatý Prorok vyjde. Věděl už, že každé dopoledne chodí mezi lid, který čeká od rána, uzdravuje choré, utěšuje plačící, dodává sílu klesajícím pod břemenem života. I začal uvažovat, zda vůbec bylo možné, aby děd zradil takového člověka.

Vtom se brána otevřela. Ježíš vyšel, provázen učedníkem Nimurem. Majestátní postava Juze Asafa způsobila, že se všichni vrhli na zem, někde bylo slyše pláč, jinde volání jeho jména, prosby, úpěnlivé naříkání.

Juda se ještě více ukryl, zvědav co se bude dít. Potom užasle hleděl, jak chromý stařec odchází vzpřímeně a křepkým krokem, jak slepec pojednou začíná vykřikovat, že vidí, jak chorý na prsa přestává pokašlávat a krev již netřísní jeho pytlovitě odění. Dívka kulhající, poněvadž měla kratší nohu, pojednou vyskočila, dala se do tance a prozpěvování.

Potom následovali nemocní lupénkou, svrabem, vředy – a odcházeli čistí,

takže se jich bylo možné dotýkat.

Juda se zvolna plížil pryč, aby nebyl v dosahu očí Svatého Proroka, které jakoby pronikaly každému až do duše. Styděl se za děda, který se tak nepěkně, ba zločinně zachoval. Proč udal toho divotvorce?

„Judo! Počkej!“ uslyšel pojednou hlas jakoby z jiného světa, „Počkej chvíli, hodlám s tebou promluvit.“

Juda se pokoušel nenápadně ztratit, poněvadž měl najednou ze Svatého Proroka strach. On přece ví všechno! - Nebylo těch provinění mnoho, kterých se mladý zlatotepec dopustil, ale byla tu a Mistr o nich jistě ví.

Když však spolu hovořili, nedostalo se mu výčitek, ani napomenutí a jemu se velice ulehčilo.

„Viděl jsi všechno, Judo?“, otázal se Ježíš.

„Ano, Mistře! Velký, Svatý Proroku! Jsi jediný mezi všemi, co jich žilo, žije a bude žít na zemi po celé věky příští. Všude budu hlásat slávu tvou a ty se staneš svatým pro tisíciletí.“ Juda planul ve tváři, hodlal zapomenout na svého děda, vzpomínka se však neustále vynořovala z podvědomí jako temné memento.

„Ne, Judo, proto jsem tě nevolal, nýbrž proto, abych tě přiměl k mlčenlivosti. Nikoli, kam přijdeš nemluv o mých činech, které lidé někteří nazývají zázraky ...“

„Jsou to zázraky, Svatý Proroku ...“

„Což nevíš, že ty může činit pouze Hospodin? Nikde se nezmiňuj o tom, co jsi viděl.“ ale zároveň věděl, že Juda mlčet nebude.

V klášteře bylo stále rušněji, neboť se připravoval veliký koncil, kde se měli sejít význační mužové víry, služebníci Hospodinovi, novicové, stařešinové – a ti všichni měli pronést řeč o úkolu víry, o jejím vlivu na člověka, na rodinu a celou společnost.

Ježíš – Juz Asaf – dostával poselství ze vzdálených míst. Všichni věděli, že bude na koncilu kázat a očekávali nové poznatky. Uvědomovali si, že je mu osmdesát pět let, ale zároveň věděli o jeho mladé duši, zdravém těle, plně duchem ovládaném – nepočítali proto jeho roky, nýbrž obdivovali činy, kterými se neustále proslavoval.

Sepisoval si zatím poznámky, přičemž mu pomáhal Abšalom o tolik mladší, ale zestárlý na těle, takže ruka se mu třásla, na čemž si bláhově zakládal a představoval si, že je ctihodným kmetem, což Ježíš provázel úsměvem.

„Chárán leží nedaleko,“ vyslovil se jednoho pokojného večera Ježíš, když ukončili s Abšalomem poznámky, které si Mistr připravil, „takže tam dojdu. Vždyť je to pouhý den cesty.“

Zaslechl totiž, jak se Abšalom s Nimurem radí o vypravení povozu pro stařešinu, a také pro Juzu Asafa, který přece čítá osmdesát pět let, a nemůže

tudíž podniknout onu cestu jen tak – jak se vyjádřili.

„Ani zdání!“ vybuchl Abšalom se svou bývalou vervou, „Svatý Proroku! Nedovolím, abys šel pěšky tak daleko. Tvé svaté nohy, tolik poraněné, se nachodily už nadmíru dost a ty použiješ povoz tažený koňmi, takže cesta uběhne jako nic.“

„Abšalome, Abšalome! Vidím, žeš na duchu nezestárl, neboť jsi neustále tak výbušný, jako když jsme putovali pohořími Elborz a Kopet Dag.“

„To byly časy, Mistře! Bylo nám veselo, ani jsme útrapy nevnímali.“

„Bylo nám veselo, poněvadž jsme byli mladí.“

„To je pravda. Použiješ tedy vozu? Moc bych si to přál.“

„Věřím, že mne chceš ušetřit námahy, ale víš přece, že tělesné nesnáze nevnímám. Půjdu sám – jen s Nimurem. Je to hodný chlapec. A učenlivý.“

Svitky s kázáním, jež hodlal Ježíš pronést již byly připraveny, také snadály, ačkoliv chtěl jít bos. Strhl se však takový křik a nárek, že od své myšlenky upustil, což Abšalom doprovázel poznámkou – aspoň v něčem Svatý Prorok ustoupil.

„Pamatuješ se Abšalome, jak jste tančili kolem ohně a zpívali: A co je to za motyka, že se země nedotýká?“ Ježíš se usmál.

„Ano, Mistře. Tehdy tě to rozveselilo a já jsem byl šťastný. Smutku jsi měl v životě přemíru.“

„Všechny zármutek zmizel v tomto utěšeném kraji, kde nejsou kladeny nástrahy v podobě zavilých otázek, jež by měly zmást, ale přitom jsou pošetilé.“

„Pošetilými se ukázaly, až jsi na ně odpověděl, takže všichni utichli.“ Abšalom chvíli mlčel, potom přece jen řekl, „Nemáš obavy z té cesty do Cháránu, Mistře? Já vím, že bys je nedal najevo, ale jsme spolu již tak dlouhý čas, že mně můžeš plně důvěřovat. Nic bych nikomu neřekl.“

„Abšalome, Abšalome, jak mladá je tvá duše! Nezměnil jsi se. Ne – nemám obavy, aniž se cítím stár a sláb. Neboj se.“

Mlčeli potom. Abšalom přemýšlel o celé době strávené s Ježíšem, živě se mu vybavily první chvíle po vyjítí z hrobky, a potom léčení všech těžkých zranění, nazvaná jím oděrkami.

Najednou měl před očima všechna pohoří – tu nesnází plnou cestu, kterou Ježíš snad ani nevnímali, jen šel a šel sám se svou duší, spjatou s Hospodinem natolik, že dodávala sílu tam, kde jiní klesali, naříkali, plakali a byli skleslí.

„Měl bys raději uvažovat o sobě, Abšalome.“ řekl pojednou Ježíš s úsměvem.

„Mistře, Ty znáš mé myšlenky a víš, že jsou čisté, pokud se zabývají tebou. Kdybych přemýšlel o sobě, už by tak čisté nebyly.“ žertoval poněkud, jelikož poznal, že Mistr je dobré míry.

„Copak máš na svědomí?“

„Nějaké malé lži a podvádění v nezávažných věcech.“

„Já vím. To není hřích, ale provinění, které jak vidno, setrvává v duši. Ale ona je osvobozená tvými dobrými činy.“

Noc ustoupila svítání. Tu oba povstali a pohlédnuvše na blednoucí oblohu, hledali poslední hvězdy, které oběma zapadly do srdce, aby tam zářily svitem posvátným.

XXXXXXXXXXXXXX

Koncil v Cháránu

Všichni se v klášteře na tento významný koncil připravovali a nejpečlivěji Juz Asaf, který byl do dění zasvěcen samotným panovníkem. Již delší dobu se král zabýval myšlenkou sjednotit veškerá náboženství své obrovské říše, dát veškerou vědu k užitku nejen učencům, ale i lidem, pokud budou chtiví poznání – a smířit množství národností, jimž vládl. K jeho myšlence se měli vyjádřit vědci, kazatelé, učitelé. Za tím účelem jich bylo sezváno padesát na univerzitu v Takšašile. Když pak vyslechl desítky projevů, jejichž obsah a zaměření se navzájem tolik lišilo, došel k názoru, že snad jeho ideu nelze uskutečnit. Vždyť se nedohodlo ani těch padesát vědců, jak by se mohly myšlenkově a názorově smířit všechny národnosti a náboženství? Každé z nich se pokládá za jediné správné.

A tu se ke králi jednoho dne dostavil učenec a velký filozof Páršva, pokládaný za znalce veškerého vědění a mimoto za dokonalého diplomata, který dokáže nemožnosti, pokud jde o jednání se znešvařenými protivníky.

„Bud' vítán!“ řekl panovník přívětivě, „Rád s tebou promluvím o tvých záležitostech, pokud jde o univerzitu, jejímž jsi představeným.“ Král Kaniška obvykle takto přijímal žadatele o slyšení, promlouvaje k nim více slovy, aby jim dodal odvahy k řeči.

„Zdravím tě pokorně, veliký králi, jenž je ctěn a milován v celé říši, největší na světě. Dovolil jsem si přijít za jiným účelem, nikoliv kvůli Takšašile.“

„Mluv tedy.“ bylo přineseno víno a ovoce a oba zasedli k rozmluvě.

„Veliký králi! Snažíš se o sjednocení země, aby nebylo sporů mezi kmenovými seskupeními pokud jde o jejich zákony, ale hlavně kvůli jejich náboženskému přesvědčení. Každá národnost ve tvé říši má své bohy a bůžky, takže dochází ke sporům, hlavně tam, kde spolu sousedí rozdílné názory, to jest jiné národnostní a rasové skupiny.“

„Jsi toho názoru, že by se nejprve mělo skloubit náboženské cítění? Domnívám se tak rovněž. Ale zatím jsem nepřišel na nic přijatelného, jak to učinit. Není vhodné, ani dobré něco přikazovat či zakazovat pod trestem. Budí to jen odpor a může vzniknout i povstání. Nechci boje, válku, ani bojůvky na svém území.“

„Plně souhlasím s tvou moudrostí, veliký králi. A dovoluji si navrhnout jediné správné řešení: Koncil.“

„Koncil? Ten už se nekonal tři sta let. Ale – snad máš pravdu. Na koncilu se sejde množství učenců a ti potom budou šířit myšlenky a ustanovení ve svých krajích. Jsi učený muž, Páršvo.“

Maličko pýchy se ozvalo v učencově hlase, když odpovídal:

„Jsem poctěn tvým uznáním, veliký králi.“

„Nyní je zapotřebí stanovit, kde a kdy se koncil bude konat. To je celkem jednoduché. Ale, „král zvedl významně prst, „Také potřebujeme muže, který bude mít dostatek sil, vědomostí a duchovní váhy, aby dokázal to množství ovlivnit.“ chvíli mlčel, „Ovlivnit ho do té míry, že by všichni byli zajedno, a to v myšlence, že Bůh je dobrotivý. Znáš přece Jahveho Semitů ...“

„Promiň mně mou nevědomost, veliký králi, ale nevím, co máš právě na mysli.“

„Jahve je mstivý, trestající ledajaký poklesek tak přísně, že už ani nemůže být nazýván Otcem. Nevěřím, že by to mohla být pravda!“

„Jistěže nikoliv. Bůh stvořil člověka chybuujícího – a nyní jej za to bude trestat? Ne – oni se zmýlili.“

„Spíše používají Jahveho jako hrozby.“

„Veliký králi! Navrhuji, aby na koncil byl pozván Juz Asaf. Je to svatý muž, oslovují jej Svatý Proroku nebo též Mistře. Ten ovládne každého už svým zjevem.“

„Znám ho přece. Několikrát jsem s ním hovořil a věř mně, byl to krásný zážitek. Je však stár – bude ochoten přijít?“

„Jeho věk se neprojevuje na těle, ani na duchu. Nezná odpočinek, prochází krajem káže a uzdravuje – zázračně uzdravuje. Nikdy však za to nic nežádá. Dokonce si zapovídá o tom hovořit.“

Tak bylo rozhodnuto pozvat Ježíše na koncil, jenž byl pořádán v Cháránu, nepřilíživ vzdáleném od Šrínagaru.

Tamější amfiteátr pojal hladce oněch tisíc a pět set učenců, kteří se dostavili. Sešli se mladší i daleko starší nežli Ježíš, seznamovali se, mluvili všichni najednou. Byl příjemný den, se sluncem tlumeným řídkými oblaky, takže vzduch zvlažněl a lehce se dýchalo. Věděli už všichni, kdo se má dostavit, jeho pověst nesla se krajem, mnozí také slyšeli kázání, někteří byli přítomni zázračnému vyléčení. Nyní čekali.

Ceremoniář se zvedl ze svého sedadla, holí třikrát uhodil o gong a zvolal:

„Přichází veliký král, náš moudrý, dobrotivý panovník jménem Kaniška. Povstaňte k pozdravu.“ a znovu holí uhodil o gong.

Král vešel se svým průvodem rádců, ministrů, sloužících, kteří nesli sedátka, neboť nebylo vhodné, aby tito vznešení mužové usedli na kamenné stupně, kde jindy sedával obecný lid.

„Bud' zdrav, ó králi a žij věčně!“ zvolal ceremoniář, načež všichni začali provolávat slávu. Panovník se spokojeně a přívětivě usmíval, kynul rukou, přijal podanou kvetoucí ratolest a usedl na čestném pro něho vyhrazeném křesle, zdobeném tepaným zlatem.

Jakmile se vše uklidnilo, vyšel ceremoniář z amfiteátru, ale ihned se vrátil, volaje:

„Blíží se Svatý Prorok Juz Asaf! Blíží se v doprovodu jediného chlapce!“

„To není možné!“ ozvalo se.

„Jde pěšky? Nejede na voze?“

„Vždyť už je stár!“

„Utište se!“ volal ceremoniář, „Utište se, ať slyšíte, kdy vstoupí do podchodu. Stráže jej pozdraví ...!“

Pojednou zavládlo takové ticho, že bylo slyšet psa, štěkajícího kdesi v dálce. Potom se ozval úder mečů o štíty. Za nepatrnou chvíli Ježíš vstoupil na prostranství. Jeho vysoká, přímá postava, bílé roucho, stříbrný vous i vlas, maličko dosud zkadeřený – okouzly všechny přítomné. Došel do středu Amfiteátru.

„Bůh s vámi, bratři moji.“ pronesl svým krásným, jen maličko změněným hlasem a zvedl ruce jakoby k objetí. Široké rukávy se poněkud svezly a ti nejblíže zřetelně viděli stopy po probití hřeby na zápěstích. Shromáždění zašumělo, všichni poklekali, sklánějíce čela k zemi. Ceremoniář se vzpamatoval:

„Slyšte! Slyšte! Dostavil se Svatý Prorok, Svatý Kazatel, převelice vážený světec, Mistr, tvůrce zázraků zvaný Juz Asaf, který si též říká Ježíš Nazarénský.“ poslední jméno vylovil s obtížemi, ale byl pyšný, že se mu vůbec podařilo je uvést.

Slunce se pokrylo mlžným oparem, malý stín přeběhl amfiteátre a z toho stínu zázračně vystupovala Ježíšova čarovná postava, která pojednou jakoby zářila.

Král Kaniška spěšně povstal, přiběhl k Mistrovi, poklekl před ním a poněkud zajíkově řekl:

„Svatý Proroku, prosím tě, nepohrdni tímto shromážděním, neboť ve své svatosti nejsi nám dosažitelný. Nepohrdni námi a ujmí se vedení koncilu, abychom se dohodli, jak máme v úmyslu.“

Ježíš se sklonil, lehce krále zvedl, až shromáždění zašumělo úžasem a řekl:

„Jsi dobrý král a máš velkou zásluhu před Bohem věčným za uspořádání tohoto koncilu, který by měl vnést jednotu do myslí a srdcí celého tvého národa. Necht' všichni povstanou a napříště pokleknají toliko před Hospodinem.“

„Svatý Proroku,“ odpovídal panovník nejistě, ani jsem nedoufal, že se dostavíš. Je to velká pocta pro mne, pro tento koncil a pro celý můj národ a lidstvo, které teprve po létech pozná, že jsi to byl ty, kdo vnesl jednotu do víry. Jednotu a lásku. Prosím pojd' a usedni na mé místo, aby všichni mohli popatřit na tvou laskavou tvář. Také je pro tebe žádoucí odpočinek. Jsi sám jen s tímto chlapcem?“

„Můj dlouholetý druh, který mne doprovázel na mém putování z

Jeruzaléma, jde za mnou. Několik bratří z kláštera rovněž.“

Posléze se všechno utišilo. Když se dostavil Abšalom a na voze byl dovezen stařešina, zahájil ceremoniář koncil slovy:

„Král Kaniška první pořádá toto shromáždění, kde může promluvit každý o věcech víry, jak ji sám chápe.“

Tu povstal Ježíš, zvedl ruku a ujal se slova. Od té chvíle už řídil koncil sám, všichni mu podlehli a podrobili se, ať byli jakéhokoli smýšlení.

„Bratři!“ řekl tak, že se všichni cítili být malými před tímto světcem, jenž dokázal své tělo zvládnout duchem, což se mnohým nedařilo, „Je třeba před započítím jednání pronést modlitbu. Kdybychom dopustili, aby se každý modlil svými slovy, nedošli bychom ke konci. Proto vás prosím, abyste opakovali má slova. Poznáte, že v nich je obsaženo vše, co se týká vztahu člověka k Bohu.

„Otče náš, jenž jsi na nebesích ...“

Shromáždění poslušně opakovalo, neboť s tímto začátkem souhlasili všichni.

„Posvěť se jméno tvé ...“

Opakovali

„Přijď království tvé ...“

Opakovali.

„Chléb náš vezdejší dejž nám dnes ...“

Opakovali.

„A odpusť nám naše viny ...“

Opakovali.

„Jakož i my odpouštíme našim viníkům ...“

Shromáždění zaváhalo. Potom se ozvala snad jen polovina hlasů. Ježíš pokračoval:

„A neuvod' nás v pokušení ...“

Opakovali.

„Ale zbav nás od zlého. Amen.“

Opakovali. Zmlkli. Tu a tam se ozvalo slovo. Zatím nesmělé. Ježíš čekal a dobře věděl, co přijde.

„Bratři moji,“ začal posléze mluvit, „Zdá se mně, že jste se hodlali na něco otázat.“ mlčel potom. Ticho naplnilo tento nádherný amrifeátr, jakoby tam nebylo človíčka.

Blankytem oblohy přelétal s křikem pták. V dálce se opět ozval štěkot psa. Posléze se odhodlal jeden ze starších.

„Svatý Proroku, nejvýše vážený Juzi Asafe, tvá modlitba je překrásná, vše vystihující a odpovídající jakémukoliv náboženství. Přesto však se mně a některým bratřím zdá, že jedna z vět by neměla, nebo nemusela být.“

„Ano! Ano!“ ozvaly se hlasy.

Všichni čekali, že se Juz Asaf otáže, kteráže je to věta. On však mlčel a když se nedočkal dalších slov, pokynul Abšalomovi. Ten povstal.

„Pokračuj v řeči, bratře ...“ řekl jen.

„Totiž – modlitba je překrásná ...“

„Opakuješ se bratře ...“ mírně ho napomenul panovník.

„Ano, Ta věta – jakož i my odpouštíme našim viníkům ... nevím ... ale někteří bratři jsou toho mínění, že všechno nelze odpustit.“

„Souhlasíme! Nelze! Někdo ublíží a když mu odpustíme, dovolí si ještě více!“

Ježíš povstal a zvedl ruce. Utišili se. Promluvil:

„Bratři – sami žádáte odpuštění svých vin, ale jiným odpustit nechcete? Pravím vám, kdo živí hněv a zášť ve své duši, provinuje se před Hospodinem, neboť duše nám byla dána z jeho podstaty, je součástí jeho božskosti, a proto se stavíte proti němu ve své zaslepenosti? Ale on je nejvýše milosrdný a odpouštějící drobné hříšky, poněvadž člověk je tvor slabý, podléhající svým citům a pocitům. Vyčítali mně, že ruším Zákon, ale zmýlili se. V Zákoně je Bůh Jahve líčen jako trestající každou maličkost, krutě odplácející malé provinění, i nechtěné – pohlcující davy lidí zemskou propastí, jak stojí psán v Knize Mojžíšově.

A nyní se vás táži: Proč by tak Hospodin Bůh činil? Je vševědoucí, ví tedy předem jak se který člověk proviní a může tomu ve své všemohoucnosti zamezit.

Ale podle knih Mojžíšových nechává lidi hřešit, a potom je trestá přímo krvelačně.

A opět se vás táži: Co by to bylo za Boha, kdyby se takto choval, kdyby si počínal, jak je psáno? Podobal by se těm krutým – ďábelské povahy – molochům ...

Ne – pravím vám – Bůh Hospodin je jiný, nejvyšší milosrdný, slitovný, mající pochopení pro tvora povstavšího z jeho svaté vůle.

Jakož i my odpouštíme našim viníkům. Zda by nebylo hříchem neodpustit, odpouští-li Bůh? Chcete snad žít v sobě zlobu a zášť do nekonečna? A proviní-li se kdo na vás, jste si jisti, že nelituje, že se směje a posmívá? Jste si jisti, že netouží po ruce, která by mu byla podána ke smíru? Víte jistě, že ani trochu neváhá, přemýšleje o svém počínání?

Ale – je-li Vám zatěžko jednat přímo, či se ostýcháte – odpusťte mu v duchu, v srdci svém a vaše odpuštění bude přijato Bohem věčným a skrze něho přejde na viníka, jenž pocítí úlevu.

Jakož i y odpouštíme našim viníkům ...“

Trvalo chvíli, než se vzpamatovali z Ježíšových slov, ale potom poslušně opakovali:

„Jakož i my odpouštíme našim viníkům.“ a znělo to amfiteátrem jako poselství pro celý svět.

Řekli to – uvažoval Ježíš – ale budou se podle toho chovat? Jestliže ano, zavládne klid a mír a lidé se budou milovat jako vlastní bratři, jimiž měli podle Božího záměru být. Snad pomůže toto shromáždění a pro příští roky posílí člověka tak, že bude bližního svého ctít a mít v lásce, aniž by mu záviděl cokoli by vlastnil.

Díval se na shromážděné a každý z nich měl dojem, že hledí přímo na něho. Někteří pocítili strach a v duchu slibovali, že budou plnit všechna přikázání včetně oné věty z modlitby.

Filozof a diplomat Páršva ovšem neměl o přítomných a o lidstvu vůbec tak dobré mínění jako Ježíš.

Je laskavý – myslel si – je laskavý a shovívavý, odpustil by vlastnímu vrahovi – což se podle všeho také stalo. - Ale tito, jen co se zbaví dojmů, který na ně nyní má vliv – budou jako dříve – hádaví, nesnášenliví – a své bližní budou nenávidět pro každou maličkost. Svatouškovskými úsměvy zakryjí pravý stav své duše.

„Páršvo, Páršvo, můj vážený bratře,“ Ježíš sedící vedle něho se k němu naklonil, „usuzuješ předem, aniž bys věděl, co se bude dít. Jestliže pochopí slova modlitby a hlavně to, že odpuštění vlastní viny je podmíněno prominutím viny druhého, který mně ublížil, budou se řídit mými slovy.“

„Odpusť mně, Svatý Proroku, ale mám už s nimi zkušenosti.“

„Já rovněž – a vím, jak zatěžující je provinění na bližním a jak ulehčující je odpuštění, neboť duše je ztížena, i když se tomu provinilec brání, předstíraje zlobu sám před sebou.“

„Vím – ty jsi svatý, děláš zázraky – už to, že jsi přečetl mé myšlenky, je zázrak – rozdáváš jen laskavost a dobro – ale kde máš odplatu? Jsou ti vděční, které jsi uzdravil? Vzpomenou si vůbec na tebe? Projevují svůj vděk aspoň modlitbou? Někteří snad ...“

„Nečekám vděk, ani vzpomínku. Jestliže uzdravuji, tedy kvůli churavým, nikoliv kvůli sobě, či pro vlastní potěšení. A když posílám uzdraveného domů, kladu mu na srdce, aby o mně nehovořil, poněvadž nechat hovořit o vlastních zásluhách je chlubitost, pýcha, touha po slávě a proslulosti. Tak je tomu, Páršvo, filozofe!“

„Juzi Asafe, Svatý Proroku – nikdo před tebou nemluvil jako ty, v nikom nesídlila duše tak ušlechtilá. Ani po tobě nepřijde světec jako ty. Jistě – vyskytnou se kazatelé, horlitélé, avšak tvé výše nikdo nedosáhne ve věku příštím, poněvadž ...“

„Ano? Pokračuj, Páršvo ...“

„Nevím přesně, jak bych se vyjádřil. Chtěl jsem říci – poněvadž tvé svaté

jméno navěky zastíní všechny příští náboženské myslitele. Vyřkl jsi vše a oni už nenaleznou nic nového, co by ještě mohli uvádět.“ Páršva se těžce zamyslel, Ježíš ho nerušil, nýbrž uvažoval o jeho slovech.

Skutečně jsem řekl vše? Neopomenul jsem nic z příkazů a záměrů Hospodinových? Snad ještě je zapotřebí promluvit o lidském srdci, jež by mělo být sídlem lásky.

Druhého dne kázali mniši vyznání Gautamy Siddháry Šakjamuniho, zvaného Buddha, což znamená osvícený.

Mluvili o nekonečné snášenlivosti, o lásce k bližnímu a opakovali některá Ježíšova slova. A on se v duchu omlouval Hospodinu za to, že jim vzal možnost pronést něco nového. To není pýcha – říkal si – ani domýšlivost a zdálo se mu, že zdálky přichází shovívavá odpověď.

Do Kánonu malagánských spisů byla přijata Lalitavištara – Buddhův životopis, kde osvícený napomíná: Neříkej tvrdá slova bližnímu svému, neboť ti stejným hlasem odpoví.

Náhle se ozval jeden z učenců a vyžádal si slovo.

„Což vám uniká, bratři, že Juz Asaf je převtělený Buddha? Není to podobnost náhodná. Jeho učení uvádí mnohé z učení Buddhova, v nekonečné dobrotě a lásce ho překonává. Není to však to podstatné, co nabízí domněnku, kterou jsem uvedl. Studoval přece Lalitavištaru. Podstatné je, že činí zázraky, jakož činil i Buddha – tomu se však nemohl naučit, musela mu tato schopnost být dána Bohem. Proto soudím – a nejsem sám – že je Převtělený.“

Ježíš povstal:

„Jsem syn člověka,“ řekl, „ve mně se neobjevil znovu Buddha, ba také nikoliv Eliáš prorok. Snad přijdou jindy, až bude potřeba pomoci tomuto pokolení, jež začíná být sobecké a bezohledné.“

Povstal jiný učenec a promluvil:

„Juzi Asafe – tvá přílišná skromnost vnutila ti slova, jež jsi promluvil. Ano – jsi Syn člověka, máš však božskou duši, kterou ti dal ten, jehož zveš Hospodinem. Nejsi-li však Eliáš, ani Buddha – jsi ojedinělý vyvolený mezi všemi a navždy žijící.“

„Přijdou jiní a další, kteří mne předčí a zastíní,“ promluvil Ježíš, „neboť čas jde dál a dále a lidé, kteří se zrodí později, budou mít rozdílné mínění od našeho, takže odmítnou myšlení, jaké máme nyní a vytvoří si názory vlastní. Pravím vám, že neuvěří v zázraky, protože je sami nevidí. Čas proroků a kazatelů pomine, na jeho místo nastoupí čas válek, čas mamonu, čas nevědomosti o tom, že je potřeba porozumění mezi lidmi, aby dobře žili na zemi, dané jim Bohem věčným. Pravím vám, že otec bude nenávidět syna, matka dceru a děti jim budou odplácet vypočítavostí, bezohledností, nezájmem.

Onemocní-li otec, nebudou děti jeho prosit Hospodina o uzdravení, nýbrž

budou čekat na jeho smrt, aby si rozdělili majetek mezi sebou a obohatili se statky pozemskými, zatímco se stanou chudými v duši a prázdnými v srdci.“ odmlčel se.

„Kdy taký čas nastane?! zvolal někdo.

„Není stanoveno, že bychom už nyní měli znát budoucnost do podrobnosti. Ale nastane a tehdy bude zapomenuto vše dobré a oni řeknou o nás – pošetilí, věží v zázraky, ale ty se nedějí, neboť je nevidíme. Tehdy pak zamítnou naše učení, naši snahu přinést mezi žijící vzájemnou lásku a budou se svářit mezi sebou, aniž by si všímali, že jejich srdce jsou tvrdá, okoralá, bez citu. Učení mé opominou, učení Gautamy Siddhárty, jemuž je dán přídomek Buddha – Osvícený, zamítnou, dávnou filozofii sníží na úroveň mluvení planého.“

„Svatý Prorok měl vidění!“

„Vidění do budoucnosti lidstva!“

„Neblahé časy nastanou po nás ...“

„Ubohé pokolení pošetilých ...“

Ježíš se unaven posadil a přemítal, zdali měl svou předtuchu sdělit lidem, poněvadž nyní se budou bát časů, jež musí nastat. Amfiteátr vřel mnoha slovy, každý chtěl uplatnit svůj názor. Někteří se shodli na tom, že příští pokolení budou nešťastná, hříšná, bezbožná. Dva, tři mudrci předstoupili před něj, uklonili se a pravili:

„Juzi Asafe, řekni nám, budou tato pokolení zavržena pro svou nevíru? Odmítne je Bůh, zničí jejich duše?“

Ježíš nezaváhal ani okamžik.

„Ne.“ odpověděl, „Nebudou zavržení, aniž zničena bude jejich duše, neboť Hospodin Bůh je nejvyšší milosrdný, nikoliv mstivý. Do své nekonečné lásky zahrne všechny, ale napomenuti budou, a to bude jejich přímě nejtěžší. Pokárání navždy trvajících.“ domluvil a povstal, „Venku čekají choří, nešťastní a poznamenání na uzdravení. Musím k nim vyjít.“

„Kterak víš, Svatý Proroku, že čekají?“

„Prosby jejich, nářek v jejich srdcích proniká ke mně.“

Vyšel na prostranství mezi zástup, snažící se vniknout do amfiteátru, Žoldnéři stáli nehnutě, kopí napřažena. Prošel mezi nimi a vmísil se do zástupu. Mnozí z mudrců šli za ním a byli svědky toho, jak chromí vstávají, slepí prozírají a němí promlouvají. Tu se divili a pravili:

„Není-li tento Buddha, kdo tedy je?“

A on jim znovu řekl:

„Jsem Syn člověka.“

Zmlkli, uvažující, zda Juz Asaf je tělem člověk a duší Bůh. I řekl jim:

„Toliko jeden jest Bůh, a nikdo nesmí být k němu přirovnán.“

V dalších dnech pak byly probírány myšlenky filozofů, kteří dávno odešli, jejichž učení však nezanikne po dlouhá údobí. Zejména jeden z mudrců vedl dlouhou a obsáhlou řeč o Platonovi, který žil dávno i nedávno, pomyslíme-li na věčnost, na čas, který je nekonečný.

Nejprve popsal jeho původ, studium, veřejné působení a konečně se dostal k nesmrtelnému dílu, jež bylo jim zanecháno a skončil rozborem dialogu Timaios, jehož obsahem se potom koncil zabýval po dva dny.

Dále bylo přikročeno k dialogu Kritias, pojednávajícím o Atlantidě. Všichni se – jako kdokoliv, kdo bádá v tomto Platonově díle – pozastavili nad jeho neukončeným závěrem.

Jeden z mudrců citoval:

„Tu pak bůh bohů Zeus, podle zákonů kralující a svou mocí toto všechno vidoucí, pozorovav, že řádné pokolení jest v bídném stavu, pojal úmysl uvaliti na ně trest, aby zmoudřeli a napravili způsob svého života: shromáždil všechny bohy do jejich nejslavnostnějšího příbytku, který stojí prostřed všehomíra a z něhož je viděti všechno, cokoliv bylo stvořeno, a shromáždív je pravil:“

Rozpředla se po této poslední větě dlouhá rozmluva, v níž byl Zeus nazván pohanským bohem a zavržen.

Ježíš však povstal a zvednuv ruce, po kterémžto gestu se všichni utišili, promluvil a každý měl pocit, že je hovořeno právě k němu.

„Bratři moji – toliko jeden jest Bůh, ale má bezpočet jmen, jak je přirozeností mnoha národů a lidských skupin. Neopovrhujme tedy jménem Zeus, neboť za tímto pojmenováním skrývá se Bůh věčný a jediný – Hospodin, Jahve, Jehova ...

Ano, bratři moji, nikdo neví, zda velký filozof Platon toto své dílo dokončil a psané slovo se ztratilo ve staletích plynoucích či zda dialog nedopsal.

Bůh tedy, shromáždív bohy, které ovšem neuznáváme, ale chápeme tehdejší myšlení – pravil:

„Ano – co pravil, Svatý Proroku?“

„Ty jediný, Juzi Asafe, jsi schopný pochopit co by Věčný při té příležitosti mohl říci, nebo co Platon mínil.“

„Pověz nám to prosím, abychom si doplnili chybějící část onoho pojednání.“

Ježíš chvíli mlčel. V amfiteátru vládlo napětí. A on pronikal do hloubek věků, prošel čtyři staletí nazpět, až se ocitl v době, kdy žil onen tolik a vždy znovu a znovu studovaný filozof Platon.

Jeho myšlenka musí být zachována – uvažoval – neboť myšlenka je přetrvávající. Jaká byla, či co hodlal napsat, nebo co napsal a věky to pohltily?

Tu se začala z té nekonečné propasti nořit slova, která ukládal do své

paměti, aby je přednesl zasedajícím.

„Slyšte, bratři, co podle Platona pravil rozhněvaný Zeus:

Stvořil jsem pokolení lidské, mající vůli svobodnou a myšlení nekonečně vynalézavé, aby tyto dary lidé využívali pro své dobro. Ale oni propadli sobectví, zpupnosti a dojmů, že vše je jim podřízeno. Pýcha ovládla jejich srdce a božská složka v nich, to jest duše, je potlačena. Chtějí se podobati mně, který pouze sám sobě podoben býti mohu. Protož z té příčiny zničím pokolení toto, ačkoliv mně milé – vodou a ohněm zničím je, aniž by zůstavena byla památka na ně, kromě potuchy o nich u národů vzdálených.“ umkl a učenci vstávali ze svých míst, uchvázeni řečí Juzy Asafa – hlavně pak tím, že měli pocit, jakoby hovořil sám starověký mudřec Platon.

„Snad k nám promlouvaly dávné věky!“ zvolal někdo.

„Juz Asaf je svatý muž.“ ozval se jiný. „Známe několik takových, kteří vidí do budoucna, i když nikoliv tak pronikavě. Ale dosud jsme nepoznali věštce, který by dokázal vrátit se do minulosti.“

„Minulost lze těžko vyvolat a proměnit v přítomnost. Je vzdálena, pohlcena časem, a nevydává své tajemství, poněvadž už je dokonaná, uzavřená. Budoucnost je však teprve připravena, a proto ji lze poznat, jelikož její předzvěst už je pro některé viditelná.

Juz Asaf však vyvolal neviditelné, zaniklé, to, co přešlo, a nevrací se. Buď navždy pochválen, Juzi Asafe, Synu Boha věčného!“

Všichni volali, oslavovali jej, snažili se dotknout jeho roucha.

„Jsem Syn člověka,“ řekl prostě a oni mu vyčítali přílišnou skromnost, usmívajíce se přátelsky.

Slunce už začínalo zapadat, když se otevřela brána amfiteátru a Ježíš vyšel ven jako první.

Uvítal jej dav svátečně oděných lidí, mávajících ratolestmi a urostlý mládenec, vedoucí oslíka, šel pojednou vedle něho.

Vždyť je to jako tehdy dávno – uvažoval Ježíš – jako při vjezdu do Jeruzaléma, který se ukázal být zrádným a bezcitným i věrolomným. Dnes však nečeká ve skrytu zrada, dnes čeká ...

Nemohl domyslet, neboť dav i zástup mudrců filozofů a myslitelů pojednou klečel na zemi, čekaje na požehnání. Tu vztáhl ruce prose Hospodina o posilu pro všechny, žehnal jim a oni pokorně skláněli hlavy.

Slunce, téměř již pohroužené za obzor, vyslalo poslední jasné paprsky, takže se kolem jeho svaté hlavy utvořila záře a osvětlila jeho šedivé, dosud maličko zkadeřené vlasy.

Zahleděl se do dálky, kde se matně rýsoval obzor. Jakoby mezi ním a oblohou, nedotýkajíc se země, zvolna postupovala nespočetná karavana do neznámých dálek ...

FINIS